

Salih Gezer
(Serbest Kiçi)

Dağlar Konuşsun

Weşanên Serxwebûn

Salih Gezer
(Serbest Kiçi)

Dağlar Konuşsun

Salih Gezer
(Serbest Kîçî)

Dağlar Konuşsun

Basım tarihi: Eylöl 2015

Weşanên Serxwebûn 159

İçindekiler

Önsöz	7
Garzan'a yolculuk	15
Halk mahkemesi	31
Ah şu kışlar	55
Şemrex'in meşesi	91
Mizgîn ve bahar müjdesi	117
Gerilla ve koçerler	173
Xaçareş ormanları	191
Bêrîvanlar	247
Zılgıt	257
Şehit vasiyeti	275
Koordinatör	293
İhanet kokusu	319
Final	334

Mizgîn kokar Tatvan gölü
Boram boram
Gurur duyar Sîpan dağı
Halaya durur Tatvanlı
Çocuklar,
Bahar gözlü çocuklar
Asi bakışlı kızlar
Şirin gamzelerinde fışkırır
Gizemli gülücükler
Mizgîn ismindekiler
Nane kokan dudaklarında
Patlamaya hazır
Sözcükleri...
Mizgîn!
Bahar!
Özgürlük...

Bir abidenin ardından

15 Ağustos Hamlesi başladığında bütün Kürdistan'da olduğu gibi özellikle Botan'da da büyük bir etki yaratmıştı. 15 Ağustos Atılımı'ndan etkilenip gerillaya katılan ilk Botanlı gençlerdendi Serbestê Kîçî, yani Salih Gezer arkadaş. İsminden de anlaşılacağı gibi Kîçî'ydi ve koşerdi.

Koşerlik kavga kültürüyle yetişmenin adıdır. Buralarda herkes silaşıördür. Bu toplumlarda elbette bireysel kahramanlar da olur ancak yaşamın kendisi herkesi bir kahraman ve dövüşçü olmaya zorlamaktadır. Japon samurayları gibi bir kez bu yaşama adım atmışlarsa, bunun içinde doğmuşlarsa hayatın sertliği, direniş ve savaşçılığı belirlenmiştir.

Aşiretlerde erkekler öndedir. Bireysel mertlik kabul görür. Müslümanlıkları esnektir, daha hoşgörülüdürler. Kadın kapalı değildir. Daha açık ve katılımcıdır. Direngen ve dirayetlidirler. Pısrık ve ölgün değil, canlı ve yaratıcıdır. Aşiretsel yaşamı daha komünal, daha birleştirici, doğalcı, kendine yeten tarzdadır, özgürlükçü ve bağımsızdır. Komün yaşam daha esastır, yani insanidir. Serbest, bu özellikleri ileri düzeyde taşıyan bir yoldaş olarak, özgürlük hareketi saflarında yerini alacaktır.

Serbestê Kîçî arkadaşın adını ilk olarak 1990'ların başında duymuştum, hatta kısa bir görüşmemiz de olmuştu. 4. Kongre süreci bir gurup yoldaşla önderlik sahasına doğru yola çıkıyorlardı.

Onu tanıma sürecim 1993 yılında Cûdî’de gerçekleşti. Çok ilginç bir olay yaşanmıştı. Serbest arkadaş, Garzan’dan firar edip tek başına kendi imkanlarıyla Cûdî’ye kadar ulaşmıştı. Herkesin dilini yutacağı bir ‘iç firar’ı bu.

Serbest arkadaş, Garzan’da pratik çalışmalarda aktif düzeyde komutanlık yaptığı o yıllarda Garzan’da eyalet komutanı olan Ebubekir’i savaşa sağ yaklaşımından dolayı eleştiriyordu. Ebubekir kendisini eleştiren Serbest’i hedef yapmış, onu tutuklayacaktır. İnfaz etmek için girişimlerde bulunmuştu. Ancak Garzan’da başarılı bir komutanlık yapan Serbest’i seven arkadaşları, Serbest yoldaşın ‘iç firar’ında yardımcı olacaklardır. ‘İç firar’ girişiminde yardım eden yoldaşlar, ona partiye ulaşması için para da vermişlerdi. Ve Serbest yoldaş bu şekilde yanımıza, yani Cûdî’ye kendisini ulaştırmıştı.

Serbest, Garzan’da Ebubekir şahsında yaşanan yetmezlikleri partiye aktarmak için Cûdî’ye gelmişti. Önderliğe, Serbest yoldaşın durumunu aktardığımızda, bu uygulamalardan hiç haberinin olmadığını, bunların suç teşkil ettiğini ve üzerinde durulacağını söyledikten sonra Serbest yoldaşa iyi bakmamızı söylemişti. Yaşadığı durumu erkenden atlatması için ise yardımcı olmamızı da ayrıca eklemişti. Ve Garzan pratiğinin araştırılması için bir çalışmanın başlatılacağını söylemişti. Serbest yoldaş, Garzan eyaletinde yaşananlara ilişkin çok geniş ve ayrıntılı bir rapor yazmıştı.

Tanışmamız ve uzun süreli yoldaşlığımız böyle başlamış oldu. En çok söz ettikleri ise büyük kahramanlık abidesi olan yoldaşlardı. Otomotik Merwan’ı (Aydın Adsay), Xeyrî’yi, Kemal Spertî’yi (Hasan Akbaş), Doktor Kendal’ı, Şehit Mizgîn’i (Gurbet Aydın) bize anlatmaya çalışıyordu. Onların yaşam duruşlarını, katılımlarını ve halka yaklaşımlarını ve yoldaşlıklarını anlatıyordu.

Şu an elinizde bulunan “Dağlar Konuşsun” adlı kitap da esas olarak bu tarihi kesiti irdelemektedir. Kitapta bu arkadaşların Garzan’da sergiledikleri başarılı pratik, büyük fedakarlık ve başarılı askeri hamlelerden ve tek tek eylemlerinden bahsediliyor. Zaten anlattığı bazı eylemleri bu kitapta yeniden göreceğiz. Ayrıca bu arkadaşların öncülüğünün halkta nasıl olumlu bir etki yarattığını, Garzan’ın nasıl mücadeleye açıldığını da aktarıyor.

Mücadele tarihimizde PKK’nin 4. Kongresi büyük bir öneme

sahiptir. Bu kongre esasta tarihe bir gerilla kongresi olarak geçmiştir. Alınan kararlardan biri, Botan'la sınırlı kalan gerillayı bütün Kürdistan sathına yaymaktı.

Bu karar temelinde 1991 başlarında ismi geçen arkadaşlar öncülüğünde bir güç Garzan'a çıkarma yapmıştı. Bu arkadaşlar, coğrafyayı ve halkı hiç tanımadıkları halde, her türlü engel ve zorlukları aşarak, bu zorlu görevi başarıyla yerine getirmişlerdi.

Garzan'ı özgürlük mücadelesine açmışlardı. Gerilla Garzan'ın her bölgesini, dağını, halkını, köylerini biliyor hale gelmişti. Bu, mücadelemiz ve bölgede yaşayan halk için de büyük bir moral kaynağı olmuştu.

Serbest arkadaş giden ilk gurubun içerisinde yoktu. O, 1990'ların sonunda Mahsum Korkmaz Akademisi'nde eğitimden geçerek, 1991 yılının sonbaharında büyük bir gurupla Ahmet Tekme yoldaşın öncülüğünde Garzan'a doğru yola çıkmıştı. Ahmet Tekme yani Enver Omyanus yoldaş Herekol dağında çıkan bir çatışmada şehit düştükten sonra Serbest yoldaş önderlik sahasından gelen gurubu Garzan'a ulaştırmıştı.

Merwan, Xeyrî ve Mizgîn yoldaşların şehadeti ardından 1992 ortalarında Ebubekir ve Türk Merwan denilen kişilerin eyalete nasıl geldiklerini, yaratılan bu mirasın, gelişmenin üzerine nasıl oturduklarını, yaratılan imkan ve halkın desteğinin nasıl bireysel, basit yaşamlarını örgütlemek için kullandıklarını, halka nasıl yanlış yaklaştıklarını hatta partinin perspektifi, çizgisi dışında karşıt eylemlere giriştiklerini, birçok kesimi düşman haline getirdiklerini anlatıyordu Serbest arkadaş. Parti yaşamını nasıl bozduklarını ve Garzan'da savaş çizgisini nasıl saptırdıklarını açmıyordu. Kendisi de her iki süreci yaşamıştı. Serbest yoldaş 'Dağlar Konuşsun' kitabında ağırlıklı olarak şehit yoldaşlarla birlikte paylaştıkları süreçleri irdeliyor. Daha sonra ki süreçlere ilişkin ise dolaylı anlatımlarda bulunmuştur.

1995 yılında yapılan PKK'nin 5. Kongresi'nde, Serbest arkadaşla kongre ortamında yeniden karşılaştım. Kongreye delege olarak katılmıştı.

Kongre ortamı, partiye ve halka karşı suç işleyenlerin hesap vereceği bir ortamdır. Kendisi de söz hakkı alarak değerlendirmelerde bulunmuştu. O kişilerin gerçeğini, gerçek yüzlerini, pratiklerini an-

latmıştı. 5. Kongre’de; Ebubekir’in Garzan pratiğinin, tasfiyeci bir pratik olduğu o zaman netleşebilmişti.

2003-2004 yıllarına gelindiğinde, dünyanın süper gücü ve uluslararası güçler, Ortadoğu’ya fiili müdahalede bulunmaya başlamışlardı. Irak işgali gerçekleşmişti. Ortadoğu yeniden dizayn edilmeye çalışılıyordu. Kürtler ve Kürdistan bu planlamada önemli bir yer tutuyordu. Çıkarları gereği bu güçlerin PKK’ye de müdahale etmeleri gerekiyordu.

Bu güçler ile Kürdistan’ı sömürge altında tutan devletler ortaklaşa Özgürlük Hareketi’ne karşı kapsamlı bir müdahalede bulundular. Bu müdahale, saldırı, bu kez kaleyi içten fethetme üzerine kurulu bir plan temelinde yürütülmek isteniyordu. Örgütü içten ele geçirerek tasfiye edilmesi hesaplanıyordu. Bu planı ise hareket ve yönetim içerisinde zayıf düşmüş, mücadele değerlerinden kopmuş, iradeleri kırılmış kişiler vasıtasıyla yapmaya çalışmışlardı.

Tarihimizin en bozguncu ve provokatif tasfiye girişimine karşı Önderliğimizin etrafında yekvücut olarak birleşen önderlik ve parti kadroları büyük bir direniş sergilediler. Hareket ise tasfiye girişimlerine karşı 1 Haziran hamlesiyle cevap vermek için hazırlıklara girişmişti.

Hareket içerisinde truva atı rolü oynayan bu işbirlikçi, bozguncu, çeteci, tasfiyeci klik, “Süper güç ABD artık Irak’tadır, Kürdistan’dadır ve bunların karşılarında hiçbir güç dayanamaz. Saddam, Miloseviç ortadadır. Böyle bir süreçte bu süper gücün en yakın stratejik müttefikine karşı bir hamle başlatmamız, ona karşı bir tutum anlamına gelecek ve bu bizi de hedef haline getirecektir. Böyle bir karar, böyle bir girişim, intihar kararı olacaktır” diyerek sözde mücadelenin geleceği için kaygılarını dile getiriyorlardı. Militan yapımıza kendilerini böyle kabul ettirmeye çalışıyorlardı. Ne pahasına olursa olsun, direniş çizgisinden vazgeçmek gerektiğini, bunu Önderlikten vazgeçme pahasına da olsa, “mutlaka bu güce kendimizi kabul ettirmemiz gerekiyor, başka yaşam ve çıkar yolumuz yoktur” diyorlardı. Tabii daha sonra kaçtıklarında ABD’ye yazdıkları yazışmalarda hiç de örgütün geleceği için bir duyarlılıklarının olmadığını, hareketin nasıl tasfiye edileceğine dair akıl verdikleri açığa çıkmıştı.

Halk, Önderliğe bağlı militanlar, dostlar, bu tasfiyeci dayatmayı kabul etmemişlerdi. Önderlikten vazgeçmek, Kürt halk değerlerinden vazgeçmekti. İşgalcilere teslim olmak insanlıktan vazgeçmek demektir.

1 Haziran 2004 hamle kararı, tüm bu kirli oyunları boşa çıkarmak için alınmıştı. Geliştirilmek istenen komployu boşa çıkarmak için alınan tarihi bir karardı.

Artık Kürdistan'da yeni bir tarihi süreç başlıyordu. Egemen güçler yeni konseptlerle karşımıza çıkıyorlardı. Hareketimize yönelik başlattıkları bu tasfiye saldırıları ve müdahaleleri, elbette belli etkilerde bulunmuştu. Çeşitli dalgalanmalar yaratmış ve bazılarını bizden koparmıştı. Hatta bazıları zayıf düşerek halkın davasını bıraktılar, kimileri bekle gör tutumunu yaşadılar. Ancak PKK'nin seçkin militanlarının ezici bir çoğunluğu, büyük bir kararlılıkla insanlık adına, halk ve halklar adına yaratılan değerlere sahip çıkarak ve 1 Haziran hamlesine öncülük ederek tarihe yeniden bir sayfa yazacaklardı.

Böyle kritik bir süreçte kendisini en ön cephe için önerenlerden biri de Serbest Kiçî yoldaş olmuştur. Mahsum Korkmaz Akademisi'nde 1 Haziran hamlesine, Kuzey sahalarında öncülük düzeyinde komutan olarak katılmak için önerilerde bulunmuştu.

Serbest arkadaş "devrim adına, halk adına" yargılayanlar, devrimi, meydanları ve halkı bırakarak teslim olmuşlardı. Güney'e, Musul'a kaçmışlardı. Ama Serbest arkadaş, halkın onurlu direniş çizgisinde ısrar ederek, başlayacak olan 1 Haziran hamlesine öncülük yapmak için hazırlıklar yapıyordu. Yönünü Kuzey'e çevirmiş, Botan'a gidiyordu. Kürt Halk Önderi'nin "bana bağlı olanlar Botan'a geçsin" çağrısına karşılık vererek Botan'a doğru yola çıkıyordu.

Bu tarihi ve kritik, hayati önem taşıyan süreç herkes için yeniden gideceği yolu belirlemeyi, yeniden karar vermeyi, yönünü belirlemeyi gerektiriyordu. Artık her şey netleşiyordu. Herkesin gerçeği neyse ortaya çıkmaya başlamıştı. Serbest yoldaş bu netleşme süreçlerinde büyük bir heyecan yaşıyordu. Kim hain, kim militan, kim teslimiyette, kim direniş çizgisinde yaşıyor, kim halkın yanında ve kim halkın karşısında yaşıyor artık netleşmişti.

Serbest arkadaş, Botan'a geçmeden önce Mahsum Korkmaz Akademisi'nde bir eğitim devresine katılmıştı. Devrenin sonunda tüm arkadaşlar tutumlarını dile getiriyorlardı. Ayrıca devre arkadaşlarının görüşleri, önerileri ve eleştirileri ortak bir platformda paylaşılıyordu.

Serbest arkadaşın platformunda aynı mangayı onunla paylaşan yoldaşları, “Serbest arkadaş bunca zor mücadele alanlarında kalmasına rağmen, hala her sabah kalktığında, bir çocuk heyecanıyla ilk uyanan arkadaş olarak, mangaya büyük bir heyecan ve moral veriyor. Esprileriyle, hareketleriyle, sözleriyle arkadaşlara heyecan veriyor. Ve hepimize bu yaşına rağmen hizmet ediyor” diyorlardı.

O, ilk katıldığı günden itibaren bu ruhu, heyecanı kaybetmemiştir. 1 Haziran hamlesi atılımına hazırlanırken de bu çocuksu ve genç kalan ruh, daha da güçlenmişti. Botan yürüyüşünü bu ruhla gerçekleştirmişti.

Serbest yoldaş Botan’ın Gabar alanına gitmişti. Gabar’ın çocuğuydu, orada doğup büyümüştü. İlk gerillacılığını orada yapmıştı. Araziyi ve halkı çok iyi tanıyordu. Yılların tecrübesine sahipti. Bu tecrübesi Serbest arkadaşına, her alanda ve bölgede aldığı tüm görevleri başarılı bir biçimde yerine getirmeyi sağlıyordu.

Serbest, Gabar alanında düşmanın en sert ambargoları altında yaşayan arkadaşlara hizmet edecekti. Düşmanın sıkı ambargosunun altında bulunan Gabar’daki yoldaşlara erzak temin etmeye çalışıyor, istihbarat topluyor, halkla ilişkileri sağlayarak en zor görevi üstleniyordu.

Serbest yoldaş, 2006 yılının 22 Temmuz’unda Rojhat arkadaşla birlikte göreve giderken, Cizre’ye bağlı Çiyayê Dera’da kalleşçe bir pusu da şehadete ulaştı.

Serbest arkadaş Botan’a giderken, elinizdeki bu kitabı ham haliyle basınıma teslim etmişti. “İleride eğer imkanlar olursa, bu kitabın redakte edilip yayınlamasını” önermişti. Garzan’da yaşanmış olanların kaybolmamasını istiyordu. Tarihe not düşmek gerekiyordu. Serbest’in Botan’a giderken son isteği, bu kitabın hazırlanıp yayınlanmıydu.

Çok sonraları el yazılarıyla hazırlanmış olan bu çalışmayı arkadaşlar bilgisayar ortamına aktarıp, üzerinde çalıştıktan sonra okuma imkanı bulmuştum.

Bu anı çalışmasını bir nefeste okudum. Parti tarihimizde “Otomotik Mervan” diye bilinen ve herkesin yüreğine taht kurmuş olan Aydın Aksay, cengaverliğiyle nam salmış olan Kemal Spertî ve birde tabii ölümsüz sesimiz, yüreğimiz, müjdemiz Mizgîn, yani Gurbet Aydın’ı...

Hafiften Xeyrî yoldaşa ve Dr. Kendal'a, bir de hem destanlar abidesi hem de şehitler babası olan Aforof Mahmut'a da dokunmuş. Tarihi bir kesiti bir kalem, bu kadar çıplak zor yazabilir. Hele doğa tasvirleri çok güzel. İnsanı doğayla bütünlüklü ele alması çok çarpıcı.

Serbest arkadaşın büyük yaşam ve mücadele pratiğini anlatmak zor. Ancak onun dile getirdiği, kaleme aldığı bu kitapla mücadelenin önemli bir kesitini, çarpıcı bir biçimde yansıttığı inancındayız. Bize düşen, şehitlerimizin büyük yaşam mücadelelerine, eylemlerine derinliğine anlam vermek, sahip çıkmak ve yaşatmaktır. Serbest arkadaş şahsında bütün Garzan şehitlerini büyük minnetle anıyor ve diyoruz ki; şehitlere layık olmak için ne gerekiyorsa yapılacaktır, teslimiyete asla ama asla geçit verilmeyecektir. Bizi, halkımızı, halkları zafere götürecek olan direniş çizgisinin bayrağı hep yükseklerde dalgalacaktır.

Dr. Bahoz Erdal

Garzan’a yolculuk

Doğuda tan kızardı. Kela Memê ufukları önce kan kırmızısı sonra altın sarısına boyandı. Ardından gümüş kanatlarını Bestler ormanlarının üstüne gerdi ve aydınlık bütün Botan’ı sardı. Güler yüzlü Nisan’ın bir sabahı, duru ve güzel Herekol eteklerine atılmıştı bir gerilla birliği. Mehtaplı gece ayazında hayli yol almışlardı aheste aheste. Yeni günün doğuşuna “Deryê Sa” da selama durdular.

Kama gibi göğün karnına giren Kela Memê’nin keskin uçlarını yeni aşırırmıştı güneş. Dağın kuzey yamaçlarında bir kuş misali köyün üstüne konmuş gibiydi. Hoşnutlukla köye gülümsedi. Burası Kemal’in doğup büyüdüğü Şehibekir’di. Kemal, Herekol doruklarında güneşi selamlarken, güneş de Kela Memê ufuklarından Kemal’in köyünü kutsadı. Güzel ve duygu dolu bir manzaranın ardından...

Kemal, Garzan’a açılacaktı. Ancak ayrılmadan önce son bir kez köyüne, Botan’ın romantik coğrafyasına göz atmak arzusunu yüreğinde duydu. Gerillalar “Dola Sa”ya (köpek deresi) çekile dursun, Kemal bir kartal misali Herekol’un tırtıllı kayalarının başına konmuştu. Elinde Rus yapımı dürbünü ve ayaklarının dibinde uzayıp giden Botan vardı. Botan’a bakmadan önce yorgunluğun üzerine bir sigara fena sayılmazdı. Tütün tabakasını çıkarıp sigara sarmaya çalışırken, keskin esen rüzgar engel oldu. Sırtını rüzgarın geldiği yöne verdi ve sardı sigarasını. Dik ve uzun bir tırmanışı yeni aşmış vücudu terden sıırılsıklam olmuştu. Rüzgar yenlerinden, paçalarından ve yakasından üç koldan saldırıya geçip ısırmaya başlamıştı terli vücudunu. Titrek parmaklarla sardığı

sigarası gevşek olunca, ağızlığı yerleştirmede zorlandı. Dürbünden uzak tuttu dumanı. Derin iki nefes çekti içine. İzmariti rüzgara savurdu. Dürbünü aldı eline. Dirseklerini bir taşın üstüne koydu. Gözlerine oturan dürbünü koca bir coğrafyanın üzerinde gezdirdi. İlgi çeken noktaları içine alarak yakınına getirdi. Elini uzatsan dokunur gibi... Kaç gün önce ardında bıraktıkları nokta hayli uzaklarda kalmıştı.

Dağların ortasında kalmıştı Heftanîn. Sahte sınır ötesiydi orası. Grup son hazırlığını burada tamamlayıp yola koyulmuştu. Birkaç gecede ne kadar vadi, tepe ardında bırakmıştı. Bu gayret karşısında hayrete düştü Kemal. “Bu kadar yolu nasıl aşmışız” diye içinden geçirdi. Gerçi daha uzun yolların kendilerini sabırsızlıkla beklediğini bilmiyordu. Ama başlangıç hızlı ve sevindiriciydi. “Bu tempoyla gidersek birkaç güne Bitlis köylerinin köpeklerini uyandırırız” dedi kendi kendine. Dilgeş ise çoktan boğazı aşmıştı. Noktaya varır varmaz dürbününü alarak geldi. O da aynı duyguyla Botan coğrafyasını yüreğine sığdırmak istiyordu. Birliğin bir kısmı noktaya varmış bir kısmı halen boğaza yeni varıyordu. Mervan boğazı aşarken Kemal’i gördü ve yönünü ona doğru değiştirdi.

“Hey, Kemal arkadaş ne yapıyorsunuz orada” diye seslendi.

“Manzaraya bakıyoruz” diye karşılık verdi. Mervan önemsemez bir tavırla, “manzaraya mı yoksa köyüne mi bakıyorsun” diye sordu alaylı bir ifadeyle. Mervan’ın esprilerine alışık olan Kemal “hepsine” diye yanıtladı.

“O halde hep birlikte bakalım” dedi. Sustu. Gırtlığında bir şey düğümlenmiş gibi durdu bir an. Sonra “belki belki” diye yineledi. “Bir daha talih bize görme şansı tanımaz” dedi üzüntüyle. “Doğrusu şimdiden özledim Botan’ı” diye konuştu hüzün yüklü bir ifadeyle. Kemal misilleme hakkını kullanarak, “peki sizin de köyünüz var mı?” diyerek atıldı imalı bir soruyla.

Mervan, “evet benim köyüm orada kaldı hem de bütün köyler benimdir” dedi.

“Hey hey, eğilin” diye uyardı Dilgeş, kendisini kayaların arkasına vererek. “Mizgîn arkadaş boğazda duruyor” diye sürdürdü. “Bizi görürse kesin o da buraya gelir. Bu ufukta kalabalık iyi sayılmaz” dedi.

“Hayır gelip de baksın canı istiyorsa” diye karşı çıktı Mervan.

“Bakmak parayla mı yoksa Dilgeş?” dedi. “Hayır” diye kendini savundu. “Burası Xirbikê Besta’dan görünüyor. Oradaki düşman alayı büyük dürbünle buraları gözetliyor” diye açıkladı alıngan bir ifadeyle. “Bırak düşmanı” anlamında, elini salladı Mervan. “Tam gözüküyor sayılmaz, hem varsın görsünler ne yapabilirler ki” dedi.

Bitmek bilmeyen dik ve tüketici dağ tırmanışını yeni aşan Mizgîn, Deryê Sa’da soluklanıyordu. Boğaza oturmuş etrafa göz gezdirdiyordu. Uzun süredir bu denli sarp ve yorucu tırmanışları aşmamıştı. Kendisi için bunu bir gelişme olarak değerlendiriyordu. Böylesi sarp ve sert tırmanışlar gerçekleştirebilen ayaklarına güveniyordu. Ayaklarına sevgiyle baktı. Onları öpmek, kutsamak geldi içinden. Artık onlar bir gerillalaşma sınavı olan dağa, Gabar’a uzanmıştı. Oradan tarihte Nuh peygamberin şahsında bütün bir insanlığı bugün ise gerilla şahsında aynı işlevi gören Cûdî dağına, ardından Heftanîn’e uzun bir hat çizmişti. Bu arada Botan dağlarının onun ayaklarını kendine uygun hale getirmesine hayretle bakıyordu. Önce Gabar, Cûdî, Heftanîn, şimdi de Herekol dağlarının onu hızla değiştirdiğini görüyordu. Dağ koşullarının insan fizyolojisine yaptığı etkiyi daha iyi anlıyordu. Mardin ovasından Botan dağlarına gelirken -özellikle Gabar’da-, Cûdî’de ne kadar zorlandığını anımsadı. Kendisini zorlayan o dağları ne kadar özlediğini düşündü.

Gabar, Cûdî bir nevi gerilla olmak isteyenlerin sınav alanlarıydı. Kâbe’siydi. Mizgîn bugünle geçmişin arasındaki tarihi denklemi kuruyordu. Şaşırtıcı bir gerçekle yüz yüze kalarak irkildi. Başını kaldırdı, çevresine baktı. Ve Mervan’ı gördü. “Onlar ne yapıyorlar” diye sordu yanında oturan kız arkadaşına. Lübnan Kürtlerindendi kız, dağ tecrübesi yoktu. Adını gün doğdu koymuştu yani Roza. Roza afallayan gözlerle Mizgîn’in işaret ettiği tarafa baktı. Çok sakın bir tavırla, “onlar araziyi seyrediyorlar” dedi.

Mizgîn, “hadi kalk biz de dürbünle bakalım” diye atıldı. Kaslarına girmiş yorgunluğu reddeden bir hareketle ayağa kalkıp yürüdüler. Uzak mesafeden anlamlı bir şakayla, “son bakış mı?” diye seslendi Mizgîn ilerlerken.

“Belki de öyle” diye karşılık verdi Mervan gülerek. Sonra, “kimse geride kaldı mı?” diye sordu Mizgîn.

“Artçılar geldiklerine göre kimse kalmamış sanırım.” Sonra

Dilgeş'e bakarak, "o dürbünü ver biz de bu büyüleyici manzaraya bakalım" dedi. Hüzünlü bir nefes çekerek oturdu. Dirseklerini dizlerine koyarak dürbünü gözlerine yerleştirdi. "Buradan Gabar, Çirav görünmez ama Cûdî'nin dorukları göklere meydan okuyor" dedi. Drbn nce Cûdî'ye kilitlendi. Nuh gemisinin oturduğu 'Sefine' denilen nokta yakalanmıştı. Uzun uzun inceledi. Gözleri Sefine'de daldı gitti bir an. Hafızası tufan efsanesine kaymıştı. "Acaba şimdi gözümle gördüğüm yerde mi insanlık kurtuluşu sağlamıştı" diye düşündü bir an. Az tesinde 'Derya Cebraîl' vardı. Allah'ın sevgili kurtuluş meleği olan Cebraîl'in ne işi vardı orada? Belki de Nuh dedenin yardımına koşmuştu. Hemen karşıdan bakan yamaçta ise şehrî Nh (şırnak). Sıradan bir rastlantı olamazdı bu. Burada yeni bir doğuşun efsanesi gizliydi. Acaba aynı dağlarda ikinci bir doğuş mu gerçekteşiyordu. Belki de yleydi. Ha bir su tufanı, ha bir ateş tufanı fark etmezdi. Efsaneye bakılırsa bütün yeryüzü sular altında kalmıştı. şimdi ise ateş altındaydı. Arada ne fark var ki?

Dürbünü Bestlere kaydırdı. Bütün köyler ateş tufanı altında kalarak yok olmuştu. Halkın çoğu Nuh'un şehrine kaçmıştı. Kimileri soluğu Mersin'de almıştı. Halk yeni tufandan kaçıyordu. Ama tufan sonrası yeni yaşama umutla bakıyordu bu halk. Yeni doğuşlara da gebedyi bu topraklar. Umut kesilmezdi yeni yaşamdan. Sular çekilir er geç. Nuh'un torunları Dicle ve Fırat havzalarına akarak dört bir yana dağılıp çoğalırdı bir gün. Baharda Cûdî'de sular patlar, fışkırır. Kaniya Cna misali, şehrî Nh görünmüyordu Herekol zirvesinden. Mizgîn bir kere daha bu şehri görmek isterdi. Neydi bu şehrin özelliği? Niye her iki tufanda da ilahi şırnak? Doğrusu merak ediyordu Mizgîn. "Yine tufan, yine Cûdî, yine şırnak tesadüf myd?" dedi kendi kendine. "Aynı nedenler, aynı etkenler ve aynı sonuçlar olsa gerek" diye düşündü. Sonra onlarca çatışmanın yaşandığı Bestlere bir göz attı. Öyle düşünceli, öyle dalgın ki, bütün alanı yüreğine nakşediyor sanırdın. Artık dürbünü gözünden alamıyordu bir türlü. "Araziyi tanıyor musun Mizgîn arkadaş" diye sordu Kemal, onun bu halini görünce.

"Evet" dedi. Sonra, "tabii genel hatlarıyla" diye ekledi. Kemal, "Ne bileyim" diye üsteledi. "yle bakıyorsun ki koca alanın iç or-

ganlarını inceliyorsun sanır insan.” “Sadece iç organları değil” dedi Mizgîn. “Aynı zamanda tarihi geçmişini de...” diye karşılık verdi. Mizgîn’in ses tonunda bir alınganlık sezen Kemal onun tarafına gitti.

“İstersen size araziyi biraz tarif edeyim” diye öneride bulundu. Mizgîn suskunluğunu korudu. Dürbünü gözünün önünden aldı, yorgun gözlerini ovdu bir an. Kemal’e bakarak, “seni dinliyorum” anlamında başını salladı. Sonra “hımm” diye ekledi. Biraz daha yanaştı. Kemal, başparmağıyla araziyi göstererek “bak” dedi. “Orası Girê Sêva. Günlerce radyoların gündeminden düşmeyen Elma Tepe-si’dir. Defalarca çatışmalara tanık olmuş, şehitlerin kanıyla ıslanmış, hep düşmana tuzak gibi görünmüştür. Sadece önemli olayların yaşandığı yerleri sizlere göstereceğim” dedi. “Ha şurası Korta Xanê’dır, orada da çok sayıda çatışma çıktı. Her iki taraftan da kan dökülmüş. Ta aşağılarda Çemê Hêzîl akıp gidiyor.” Gülererek, “sizin de bir şarkınızda söylediğiniz gibi ‘Gümbür gümbür akıp gider Hêzîl çayı’ işte buralardan akan suların birleşimi sonucu öyle gümbürüyor. “Siz Cûdî’den Heftanîn’e geçerken ve Heftanîn’den buraya gelirken gördünüz. Çok vahşi bir derinliğe sahip ve gerilla için muazzam bir kış üstlenme alanıdır. Çayın her iki yakası düşmanla çarpışmaların yoğun yaşandığı alanlardan biri olan Hêzîl vadisini oluşturuyor. Karşıda Girê Berana, Serkê Mihemedê Uso, ha şu batı tarafına düşen bir de Rusor deresi var. Orada çatışmalar oldu, kanlar döküldü. Xirbikê Besta köyü ise bu aşağı sol tarafa düşüyor. Bir de düşmanın alay gücü buralara yerleştikten sonra bütün gördüğün bu koca alanda sadece Xirbikê Besta köyünde insanlar kaldı. Diğer bütün köyler virane halde. Baykuşlar içinde ötüyor. Orada Omyanus köyü var. Daha ötesinde ise Aker ve diğer köyler bulunuyor. Yıkık dökük evlerinin duvarları, insanın yüreğini parçalıyor. Bu arada Girek, Bajrit köylerinin yurtseverliğine diyecek yok. Onlar da daha güneyde Hezîl çayının arkasına düşüyor. Daha yukarısında Hozê, Mehrê var. Bu iki köy Asuri halkının yaşadığı köylerdir. Bu köylerin balı alanda meşhurdur ve şarkılara konu olmuştur. Doğrusu adamlar yurttaşlık görevlerini yerine getirdiler. Devletin baskılarına rağmen ana topraklarını terk etmemek için son derece direndiler. Köylerini yıkımdan kurtaramayınca yüreklerinde taşıyarak götürdüler. Son

sürece kadar da göç etmemişlerdi. Sonra çarnaçar onlar da göç kervanına katılmak zorunda kaldılar. Bütün şu geniş ormanlık yelpazeden en sık olanı Mergumarê ormanıdır. Mizgîn'e bakarak, "görüyor musun?" diye sordu. Mizgîn hafiften başını sallayarak "erê" diye yanıtladı. "Tam bir Amazon ormanı" diye ekledi.

"Mergumarê Besta'nın kalbidir. Ama bir ananın yüreği kadar yanık ve acı içerisindedir." Sonra utangaç bir gülümsemeyle devam etti Kemal. "Oradan daha yukarılara çıktıkça benim doğup büyüdüğüm Şehrîbekir köyü görünür. Küçük bir köydür. Çevreyle aşiret farkı var. Çevre köyler çoğunlukla Jirkî, Goyî ve Şırnak'lılardan oluşurken bizim küçük köy Spêrtî aşireti oluyor.

Mizgîn, "peki, Spêrtîler Silopi'de kalmıyorlar mı?" diye sordu.

"Evet, tabii Silopi'de kalıyor aşiret. Ama koçerdirler. Yazın yaylalara çıkıyorlar. Zaten çevrede Spêrtî olan tek köy bizimkidir. Her nedense orada kalmışlar atalarımız. Sanırsam evlilik bağlamış onları. Ama bizim küçük bir dükkânımız da vardı." Gülererek, "ben" diye sürdürdü, "dükkana bakıyordum. Arkadaşlar eşya almaya geldiğini söylemişti, evden dükkâna gittik" yine güldü. Gülme illeti Mizgîn ile Roza'ya da bulaştı. Birlikte güldüler. "Sonra" diye devam etti. "Dükkana eşya satmaya gittim. Arkadaşlar eşyalarını tamamladı. Paramı verdiler ve eve döndük. Daha önce verdikleri para için bana "geri ver" dediler. Verdim. Parayı anama verdiler ve "haydi bize şuraya kadar yol göster" dediler. "İşte yol gösterdim ve şimdi Herekol'da Deryê Sa'da beni dinliyorsunuz" diye bitirdi sözünü.

Kemal öyle bir acıklı anlatıyordu ki, Mizgîn ile Roza kıs kıs güldü gülmesine ama bu anlatımdan o kadar etkilenmişlerdi ki, gülüşleri yüzündeki üzüntüyü kovamamıştı.

Kemal şakadan, "Neyse benim için değil de karşıdan görünen coğrafya için hep birlikte ağlasak dahi azdır. Çünkü her ağacın altında, her taşın altında, her pınarın, yolun, bitkinin üzerinde bir şehidin kanı var. Kızıllaşan toprak buna denilir işte. Bu romantik coğrafya kanla sulanmış adeta" dedi üzüntüyle. Bir an sustu. Sonra, "hayır, Botan'ı ardımızda bırakmıyoruz, yüreğimizde götürüyoruz" dedi.

"Coğrafyayı kalbimizde, halkın yurtseverliğini de ruhumuzda taşıyoruz" diye konuştu Mizgîn. Daha ötesinde Mervan ile Dilgeş aynı

duygularla coğrafyayı inceliyorlardı. Artık gözler uykusuz ve yorgun ama bir türlü bakmaya da doyamıyordu.

Mervan, “Gelmiyor musunuz?” diye seslendi ardına bakarak. “Biz gidiyoruz” diye tekrarladı. Sonra Kemal, Mizgîn ve Roza da ağır ağır hareketlendiler. Hemen sonra “durun, durun” diye bağırdı Roza, “gitmeden önce bu ufukta fotoğraf çekmek harika olur” dedi.

“He vallahi” dedi Mizgîn. “Niye önce söylemedin” diye şakadan kızmış gibi yaptı.

“Coğrafyanın güzellikleri aklımı çelmişti. Dalarken aklıma gelmedi” diye kendini savundu Roza. Acele ile çantasını açtı. Elindeki makineyi ayarladı. “Gelin önce şöyle bütün Botan coğrafyasını içine alacak şekilde çekelim” dedi Roza. Mervan ise Dilgeş’e, “hadi gidelim, kırmayalım arkadaşları” dedi ihtiyatlı bir ifadeyle.

“Tamam, çekin ama yorgunluk yüz hatlarımıza yansımış, üstelik dağınık olmuşuz” dedi Mervan. “Oldu” dedi Roza, “ama şöyle arkadan Cûdî ufukları gözükecek şekilde pozisyon alın” deyip fotoğraf çekmeye başladı. Sonra “Kela Memê ve tabii aynı zamanda Heftanîn girsin. Oralar, örgütlenip yola düştüğümüz merkez karargahın bulunduğu mekandır. Yüce bir anlamı var bu bakımdan. O fotoğrafta hep Cuma arkadaşı hatırlarım” diye bitirdi sözlerini. İki tane çekti. Sonra Dilgeş’e bakarak, “gel sen çek, ben de aynı şekilde yer alayım arkadaşlarla” dedi. Dilgeş isteğini yerine getirmişti fotoğrafların çekiminde. Roza, “bunlar benim en kıymetli hazinem olarak kalacak” diye sevinçle belirtti.

“Botan’ın son hatırasıdır. Hayır, hediyesidir” diye düzeltti Mizgîn. “Fırsat düşerse fotoğrafları çoğaltırız. Herkeste birer tane olsun. Böyle tarihi anların hatıralarının bulunmaz değeri var” dedi. Kürt halkının direniş mücadelesinde yeni bir sayfayı yazdıklarının bilinciyle, “Kürdün yaratılış destanının bir sayfası da Garzan’da yazılır” diye düşünerek yürüyordu. Ve kafasında bu yürüyüşü ifade eden bir müzik parçası yokladı. Sonra ilk kıtasını oluşturdu. Noktaya varmadan önce bütün yorgunluğuna rağmen uyumadığı halde halen hazırladığı bestenin kıtalarını sıralıyordu. “Folklorik olması gerekir” diye karar verdi. Evet,

“Bîrlîk rêket ji Botanê,
çek bi destan çûn Xerzanê,

keç û xortên Kurdistanê.”

Ayrıca “halay eşliğinde söylenerek oynanmalıdır” diye son şeklini verdi. “Tamam” dedi kendi kendine. “Garisa’daki son Botan gücüyle veda halayı çekerken söylerim bunu.” Sonra deliksiz bir uykuya bıraktı yorgun bedenini. Çok enerji tüketen vücudu hızla güç depoladı. Yeni yürüyüşlere hazırlandı. Uzun, yorucu, ölüm ve onur bekleyen yollar...

Öğleden sonra yine yolculuk ve Herekol’un orta zirvesinde konaklama. Burası Garisa güçleriyle bir araya gelerek, Garzan’a uzanmanın son hareket noktası oluyordu. Düzlük, keskin, tırtıllı kayalarla çevrili bir zozanlık yer. Baharla birlikte güzel ve tatlı pınarların fışkırdığı ve kar kuyularının tıka basa dolduğu, koçerlerin keyif dolu bir yazı geçirdiği göğe yakın dağ doruğuydu.

Botan Miri’nin yazlık mekanı olan burası, dünyaya tepeden bakardı. Osmanlılar Miri Grek adasına sürgün edince, mirden arta kalan Herekol yaylaları Mîra aşiretine kalır. Onlar buranın asıl sahipleriydi. Sonra onlar da Binxet’e (Suriye’ye) göç ederler. Herekol ise şimdi Garisa mıntıkasında bulunan aşiretlere kalmıştı.

Eruh, Mîr Bedîrxan’ın son sığınağı ve kalesiydi. Orada esir alınmış ve ardından 19. yüzyıl isyanlarına nokta konmuştu. Ancak ilginçtir ki, aynı kalede başka bir Kürt yiğidinin ilk kurşunuyla isyan ateşi tutuşur. Botan’da son isyanın soğuk külleri altında yeni isyanın özgür kıvılcımını çıkarır aynı yiğit. Önce Botan’a ve bütün Med dağlarına yansır, yayılır...

İşte, Mir’den sonra bu kalede oturan yoksul ve bastırılmış aşiretler daha çok hayvan besleyerek hayatlarını sürdürüyorlar. Herekol ve Eruh çevresine yerleşen Garisa aşireti yaylaların asıl sahipleridirler. Yazlık alanları olarak kullanırlardı buraları. Ancak son yıllarda yasaklanmış alanlar durumunda olması oldukça sıkıntı verici bir durumdu. Halk açısından bu yasaklama en canlı yaşam damarlarını kesmeydi. Herekol’un zirveleri Garisa aşiretleriyle kaynaşa dursun, doğuda Batuyan daha ötesi Kiçan aşiretlerinin yaylaları olan Çemê Karê, ta Kör Kandil’in eteklerine kadar dayanır durur. Herekol’un doğu eteklerine asılan Batuyan koçerleri baharla birlikte çiçek özü toplayan arılar gibi her tarafa yayılır. Beyaz kar yığınları ‘kevî’ dibinden uzayıp giden yemyeşil çimenler Batuyan kadınlarının çok

sevdiği sapsarı, incecik, upuzun fistanlarıyla rengarenk oluverir. Taze koyun peynirine karıştırmak için çimenlerde sîrîk, fistanları kadar sarı çiçek açılmış, pizpizax otları toplamaya çıkar kadınlar ve öbek öbek genç kızlar. Daha doğusuna düşen Kıçan aşireti bütün geniş Çemê Karê düzleminde siyah kıl çadırlarda adeta çadır kent oluverir. Batuyanlarla komşu olmaları aralarındaki bütün farkları kapatır. Onlar da aynı kışlık ve yazlık alanları paylaşır hatta aynı renkleri severler. Çemê Karê düzlüğünü ikiye ayıran Masîro çayı her iki yakası boyunca, baharla birlikte obalarla birlikte renk değiştirir. Herekollardan harıl harıl gelen kar suları ve sayısız pınarın birleşmesiyle Masîro çayı deli, coşkun bir şekilde akıp gider. Bütün o insan ve hayvan deryası, Masîro'dan fazlasıyla payını alır. Tan atışıyla beraber dört bir yandan su kıyısına yığılan sürüler, çoban sığirtmaçlar, at koşturma yarışları en zevklisi de bêrîvan sesleri, şarkıları dağlır her bir tarafa. Doğaya işleyen bir insan uğraşı başını alıp giderdi. Ne yazık ki şimdi bunların hiçbiri yok. Koçerler gerillaya hazır erzak ve istihbarat deposudur diye asırlık yaylalara çıkma yasağı başlamıştı.

Artık ne bu güzel renk cümbüşü ne insanın ruhunu okşayan bêrîvan kızların müzikal sesleri ne de türlü zozan otlarının karışımıyla mis gibi bir kilometre öteden kokan tulum peyniri kalmıştı. Şimdi bunların hiçbiri yoktu. Canlılarla dopdolu koca alan bomboştu. Sesi sedası yoktu hiçbir şeyin. Masîro çayının hazin senfonisi, şu kayaların ucunda arada bir guguk kuşu gibi hüznü okunuşu dışında, adeta her şey dünyadan el etek çekmiş, canlılığını yitirmiş halde bir matem havasına bürünmüştü. İnsanın ruhunu ürperten melankolik bir duygu en vahşi dağları bile hüzne boğmuştu. Artık sevgilisini yitirmiş bir aşık misali; Masîro çayı bêrîvanlarını kaybetmiş, akışıyla adeta bir ağıt yakıyordu. Obalar insanları, hayvanları, cümbüşü kaybeden Çemê Karê'de yas tutuyor, Herekol ise canlılığını yitirmiş, hüznü kaplamıştı. Ama ne Masîro akışını durdurmuş ne Çemê Karê umudunu ne de Herekol mağrur bakışlarını yitirmişti. Herekol'da baharın gelişi kar yığınlarını nazikçe ve narince delen bir ottan anlaşıldı. Adı kardelen olan bu çiçeğin Kürtçe ismi berfîn idi. Her şeye küsmüş olan ters lalenin tersine, kardelen yani berfîn umudun sembolüydü. Baharla birlikte toprak yeşerir, sular coşar, rüzgar özgürce eser, kuşlar da şarkılarıyla ahenk katar bu yeni doğuşa.

Bir ikinci vaktiydi. Herekol doruğu garip bir sesle yankılanıyordu. Ölüm sessizliğini yırtıp atan gerillaların dılan sesleri kaya tırtıllarına takılarak yankı buldu. Garzan birliği ayrılacaktı bu akşam. Vedalaşma öncesi çekilen halay bir gelenek halini almıştı gerillalarda. Bu akşam Herekol canlılığını kazanmıştı. Belki de aynı bêrîvanların sesiydi gelen. Daha güzel, anlamlı, özgürce şarkılar duyuyordu Herekol. Ömründe ilk defa böyle halaylara tanık oluyordu. Yiğitlik, özgürlük üzerine şarkılar eşliğinde çekilen halaya Herekol da katıldı büyük bir coşkuyla. Gerillalar söylüyor o aynı sesi alıp tekrarlıyordu. Karşılıklı koro gibi aynı ses yankı bulup geri geliyordu. Güzel sesiyle bir kız söylüyordu. Diğerleri gürültüyle eşlik ediyor, nakaratları tekrarlıyorlardı. Ama kadın gerillanın sesi daha güzel, tatlı ve sanatsaldı. Böyle bir gırtlak ancak bir ozanda olabilirdi. Herekol sermest olup hayranlıkla dinliyordu. Ömür boyu bir an durmadan söylesin istiyordu.

“Bîrlîk rêket ji Botanê,
Çek bi destan çûn Xerzanê,
Keç û xortên Kurdistanê”

Önce anlamadı Herekol. Sonra bütün gücüyle söylenen şarkıyı ve onu seslendiren kızı bağrına bastı. Ne söylüyordu bu güzel kız? Peki diğer yiğitler kimlerdi böyle coşkulu dılan tutan? Mervan ve Kemal omuz omuza vermişti. Savaş oyununda da böyle omuz omuza vermenin kanıtıydı bu. Sonra Botan, dılan besteleriyle devam etti. Herekol bu şarkılara yabancı değildi. Hoşnutlukla katıldı. Güneş koro halinde Siirt ovasının ardına çekilerek vedalaştı. Garzan birliği Herekol’la vedalaştı. Herekol Mizgîn’i, Mervan’ı, Kemal’i, Dilgeş ve Roza’yı uğurladı. Ormanı Beşa’ya uzanmış bacasının üzerinden değerli konuklarını yolcu etti. Oradan Botan çayına dek takip etti. Botan çayına emanet etti onları. Konuklar Şirvan ovasında gözden yitince, Herekol onların sesleri ve kokularını ömür boyu taşıyacağına dair ant içti.

Heftanîn’de yapılan PKK IV. Kongresi’nden çıkan en önemli karar; yaygın gerilla savaşıyla bütün alanlara açılım sağlamaktı. Kongre bu açıdan bir gerilla kongresi niteliğini taşıyordu. Ve 1991 baharıyla birlikte bütün ülke sahasına açılım sağlanmaya başlandı. Gerilla savaşının başlangıcıyla birlikte Garzan bir eyalet olarak ele

alınmış ve gerillanın silahlı propaganda birimleri buraya yerleşmeye başladı. Ancak defalarca yeni takviyeler yapılmasına rağmen devletin alandaki çeteleri sürekli bir engel teşkil etmişti. Garzan ağır kayıplarla sonuçlanan çok sayıda kanlı çarpışmaların yaşandığı bir alandı. Bu sefer kapsamlı ve nitelikli birliklerle kök salarcasına yerleşmek üzere, Heftanîn’de örgütlenen birlik, geniş plan ve hedef programlarıyla alana aktarılacaktı.

Birlik Botan’da bir kısım savaşıyı da yapısına dahil eder. Buradan katılanlarla tam doksan beş kişilik bir gerilla gücü olur. Yolun uzun ve risklerle dolu olması bütün gücün birden gitmesinde, beraberinde tehlikeler getirebilirdi. O yüzden ilk olarak kırk beş kişiden oluşan ilk birlik gidiyordu. Ardından ikinci birlik onu takip edecekti. Elli kişilik olan ikinci birliğin komutası Xeyrî (Mehmet Salih Şahin) Goyî Resul, Dr. Kendal, Ali Kiçî’den oluşurken, birliğin içinde Nergiz gibi yiğitler de bulunuyordu. Mayıs ayında ikinci birlik alana ulaşır. Bitlis’te bir araya gelen gerillalar plan ve düzenlemelerle uygun alanlarda denetim kurmayı başarırlar.

Güz döneminde üçüncü birliğin temeli Lübnan’ın Bekaa vadisinde atılarak, Heftanîn’de bulunan merkez karargahta son hazırlıklarını tamamlarlar. Yirmi beş kişilik birliğin komutası Şırnak’ın Omyanus köyünden Enver, Soro ve Cûdî’den oluşur. Herekol hattından Garzan’a geçmek üzere yol alınırken, düşmanla girilen çatışmada Enver şehit düşer. Bu ağır kaybın ardından Soro ile Cûdî komutasındaki birlik, Garzan’a ulaşmak için daha bir azimle ilerlerler. Altı gece tan ağarana dek, dur durak bilmeksizin çetelerle dolu Şırvan’ın engebeli coğrafyasında patikasız yol alırlar. Botan Çayı... Kûris Dağı... Altıncı günün sabahı Bitlis merkez mevkiyeti... Ve Mervanla buluşma sevinci.

Güzel bir ikindi vaktinde Kasım ayının uyuşuk, hantal ve soluk güneşi, yüksek Şırvan dağlarının arkasına çekilmek üzere daha bir solmuştu. Şırvan ormanları garip bir ışıltıyla uyandı. Gerillalar itinalı bir biçimde gün boyu bu ormanın içinde gizlenmişti. Artık yolculuk başlıyordu. Hızlı bir şekilde hareketlendiler. Şırvan coğrafyası ağaçlarıyla, kayalıklarıyla engebeli bir araziydi, tam anlamıyla muazzam bir gerilla alanıydı. Araziye yabancı olan gerillalar, Şırvan kırsalında, Gabar’da olma duygusuna kapılırdı. İçlerinden biri, “tıpkı Gabar” dedi. “Gündüz hareket etmeye oldukça elverişli” dedi bir

başkası. Ve bu güvenle yola koyuldular.

Birlik yüksek bir tepeye çıktı. Kuryeler çevre köylerin Bitlis'e bağlı olduklarını söylüyorlardı. Artık Şirvan alanı geride kalıyordu. Batı yönünde oldukça derin büyük bir vadi gerillaların yolunu kesmişti. Güneş Qêlanîs Dağının tam ucuna oturmuştu. İktidarını kaybetme korkusu yaşayan bir kral gibi bulunduğu yeri bırakmak istemiyordu. Yorucu bir yolu aş aşı gelen gerillalar nohut taneleri gibi yamaçtan aşağıya döküldüler. Bir yandan güneşin ışınlarıyla boğuşurken, diğer yandan önde yürüyenlerin ayaklarının dibinden çıkan tozlar arkadakilerin terli yüzlerine yapışlıyordu. Vadiye inmek çok sürmedi, asfalt yolda vızır vızır geçen arabaların uğultusu bir dolduruyor, bir boşaltlıyordu vadiyi. Dağ uçları göğün karnına acımasızca sokulmuştu. Bu keskin, sarp ve yalçın tepeler ürkütücü bir manzaraydı. Ancak Bitlis çayının bütün bunlara aldırış ettiği yoktu. Yılan kıvrımları gibi, dağların sert karnı kazınmış, yumuşak bir yatak gibi içinde uzanmıştı. Baharda oldukça coşkun akarken, dağlardaki karlardan güç almadığı güz sürecinde suyu azdı. Bir kola kutusu dalgalara kapılıp bir batıp bir çıkıyordu. Boş kutu daha sonra Dicle suyunda yüzmek için aceleyle gözden kayboldu. Boydan boya söğüt ağaçlarıyla kaplı bir vadiydi. Asfalt yol kama gibi ağaçları ikiye yarmıştı. Bitlis çayından yükselen hazin senfoni insanın ruhuna işliyordu. İlk defa bu denli derin ve yüksek dağlarla çevrili, vahşi bir vadi görüyordu gerillalar. Belki de İskender'in ordusunu ürkütüp geçişini zorlayan bu vahşi vadi olmuştu. Sarp, derin ve kapalıydı. Aslında gerilla tecrübesi olan biri bu dağlarla kuşatılmış olan derin ve manevraya el vermeyen vadide kalmayı göze almazdı.

Alana yeni gelenler daha önce orada bulunan bir grupla karşılaştılar. Bu karşılaşma elbetteki yoldaşça bir kucaklaşma ve merhabalaşmayla başladı ancak hemen yola devam ederek bir yamaca tırmandılar. Kimse yorgunluğa aldırış etmedi. Gerilladaki buluşmanın verdiği sevinç aslında tüm yorgunluğu alıp götürmüştü. Bir sincabın çevik hareketiyle yolu kesip "hoş geldiniz" dercesine omuz üstü bir bakış fırlattı gelenlere. Ardından ani bir sıçrayışla kendini bir daldan ötekine attı. Bir an sonra da kayboldu. Anlaşılan kış sezonuna girmeden önce yiyecek stoğunu tamamlamanın telaşı içindeydi.

Meşe ağaçları yapraklarını tutma direncini yitirmişti. Kalan

sararmış birkaç yaprak hafif bir rüzgarla dört bir yana savrulma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Gerillalar yaprakları dökülmüş ama sık mı sık ormanlık yamacın ortasında geçici bir mesken kurmuşlardı. Aslında sık ormanıyla gizli kalmak için güzel bir noktaydı. Ancak manevra kabiliyeti olmaması nedeniyle de bir o kadar sakıncalıydı. Gerillalar burada eyalet toplantısını henüz yeni bitirmiş, düzenleme için gelenleri bekliyorlardı. Gelişlerine çok sevindiler. Eyalet yönetiminin bir arada olması bu tehlikeyi daha da ağır hissettiriyordu. Acele düzenleme yapıp dağılmak gerekiyordu.

Noktaya yeni varanlar önce mutfakçılara rastladılar. Gelenleri karşılamak için hemen bir hareketlilik başladı. Herkes sıraya geçmişti. Diğer yandan ekmekçilerin sacı tiz bir ses çıkardı. Herhalde ekmekleri bitmiş olacak ki indirilen sacın sesi geliyordu. Hayır, onlarda sırada yerlerini almışlardı. Sevinçten ekmekleri unutmuşlardı. Ateşte unutulmuş sac da buna tepkiyle ekmeği yaktı. Taze yanık ekmek kokusu havada takılı kaldı. Yeni gelenlerin aç burunları, kokuyu zevkle hemen aldılar. “Heval ekmek yandı” dedi gelenlerden biri. “Nedeni sizsiniz, payınızdan gidiyor” dedi ekmekçi olan. İçten bir espriyle topu taca attı. “Hayır, payımızdan gitmesini kabul etmeyiz, üstelik bunca yol ve yorgunluktan sonra aç kurtlara dönmüşüz, her birimiz beş tane şu küçük ekmekle doyamayız. Hele bir başımızı koyacak yer bulalım, o zaman kaç kardeş olduğumuzu biliriz” dedi kuryelik eden gerilla. O arkadaşlarını tanıyor ve espri kısmına geçmişti bile.

Arkadaşlarının sıra halinde olduğunu az ötede görmüştü Cûdî. Sıranın başında Mervan’ın olduğunu fark etmişti. “O, hoooo... Cûdî arkadaş geliyor” dediğini duyar duymaz içten bir duygu onu kendisine doğru çekti. Her zamanki gibi gül desenli hamili kefiyesini boynuna ustaca dolamıştı. Yakışıyordu kefiyesi ve ona canlılık katıyordu. Dolgun bir orta boy ile dik duruşu, altunî saçları, siyah zeytin karası zeka dolu gözleri ve son derece biçimli burnu, çekici, tatlı siması ile belki de güzellik konusunda gerillada onun üstüne kimseyi görmek kolay olmazdı. Kendisini tanıyanlar, sürekli fiziki güzelliğini dile getirmeden edemiyorlardı.

Gelenleri önce Mervan sonra sırayla Xeyrî, Kemal ve diğer gerillalar karşıladı. Gelenler Mizgîn ile Roza’yı göremediler. Mizgîn

kitle çalışmalarına bakacaktı. Roza ise Norşin'e gönderilmek üzere ayrılmıştı. Ne yazık ki bu sefer onları görme fırsatını kaçırmıştı gelenler. Tehlike nedeniyle cephe birimi gönderilmişti. Diğerleri gelenleri beklemek için halen bir arada bulunuyorlardı. Bir karış uzamıştı Xeyrî'nin sakalı. Uzun boyu, iri yapısıyla ve heybetli duruşu insanı hemen etkiliyordu. Çok sıcak bir duyguyla gelen gerillalara sarılması dikkatleri üzerine toplamıştı. Kalın ve bir hayli uzamış bıyıkları gür ve hint sarısı sakalına karışarak güzel bir bütünsellik yaratmıştı simasında. Neşe yüklü, dolgun ve al al yanakları ile şirin yüz çehresi kusura yabancıydı.

Kemal de ince uzun boyuyla gülücük dolu açık ağzıyla "hoş geldiniz, hoş geldiniz" diyerek kocaman elleriyle avucuna aldığı elleri sıkıyor, tanıdığı herkese küçük bir espri yapmayı da ihmal etmiyordu.

Sık ormanın en kuytu noktasında, kaç günlük yol terini temizleyip askeri çadırların (yağmurlukların) serilmiş olduğu bir yere çekildiler. Eyalet toplantısını burada yaptıkları zeminin düzenlenişinden belli oluyordu. Pek de bir uğraş verilmemişti. Silah şışı veya askeri kasatura ile eşeledikleri, kesilen çalılardan anlaşılıyordu. Ancak daha çok doğal haliyle kalması, gerilla doğasına daha uygun düşüyordu. Sonbaharın rüzgarlarıyla yapraklarından yolunmuş dallara rağmen, güneşe bir sürü engel çıkarma gücüne sahipti meşe ağaçları. Şirvan tepesinde çıkan ilk sabah güneşini karşılayan bu ormanlıklı yamaç olurdu. Ancak, güneş tam yükselip inişe geçtiğinde karşı tepenin yükseltisiyle yerini gölgeye terk ederken kurşuni bir renk alırdı her akşam.

Gelenler yerleştikten sonra Mervan en aşağıda oturdu. "Tekrar tekrar hoş geldiniz heval! Gelişinize çok sevindik; üstelik tam zamanında gelişiniz sevincimizi iki katına çıkardı. Cephe gruplarını gönderdik. Toplantımız dün bitti. Kalabalık olmasın diye; Mizgîn arkadaşı Tatvan'a, Roza arkadaşı Norşin'e sorumlu olarak gönderdik. Bu iki alan faaliyetinin eyalet için önemi biliniyor. Bu nedenle, en yetenekli arkadaşları orada görevlendirmeyi uygun bulduk" dedi. Toplantı sonuçlarının kısa aktarımından sonra, lafı sabırsızlıkla beklenen düzenlemeye getirdi. Konuşmasını alanın mevzilenmesinin tamamlamasıyla sürdürdü. "Dört temel bölgeye göre düzenlendik.

Merkez bölge Mutki olmak üzere, Tatvan, Şirvan ve Bitlis olarak uygun gördük. Buna göre gelenlerden beşi Mutki'ye, beşi Tatvan'a, Bitlis'e ve Şirvan'a dört arkadaş, kalan 7 arkadaşın ise kitle çalışmaları için yanımızda kalmalarının iyi olacağını düşünüyoruz" diye bitirdi.

Öteki gün düzenleme tamamlanmıştı ve herkes gideceği yeri biliyordu. Akşama doğru kimi gruplar yola çıkmak üzere hazırlık yapmaya başladılar. Ama açlık ve yorgunluk gelenlerin üstüne çökmüştü ve eziyordu. Botan'ın Herekol dağından, Bitlis vadisine altı gecede yol katetmek kolay değildi. Akşamdan sabaha kadar durmadan yol almak, hem de ağır yüklerle, açlık, uykusuzluk dizlerdeki dermanı tüketmişti. Durumu iyi anlayan Mervan, "evet, unutmadan bir şey daha belirtiyim. Sanırsam, açlık ve uykusuzluk sizi biraz pençesine almış, üstünüzdeki elbiselerden dışarı çıkan beyaz ter haritalarından anlaşılıyor. Açık ki bir banyo ve dinlenmeye ihtiyacınız var. Aslında bir gün daha burada kalıp dinlenmeniz gerekiyordu. Ama burada daha fazla kalmak riskli olabilir. Bunu göze almak zor" dedi. Sonra, "hı, anlıyor musunuz?" diye sordu. Gelenlerin psikolojisini iyi biliyordu Mervan. Bu konuşmayla hem tehlikeyi kavratıyor hem de durumu anladığını belirterek ortak bir formül bulmaya çalışıyordu. Hemen ardından o kendine has tatlı vurgusuyla, "siz gerillasınız, gerilla yorulmaz ki, Mirtoxa'dan bir yemek, bir çay, birkaç saat uyku oldu mu, kimse durduramaz gerillayı. Hele bir de soğuk su banyosu da oldu mu, ohooo! Bundan daha lüksü mü olur? Bugün bu imkanların tümüne sahipsiniz; haydi haydi! Hemen davranın akşama yolcusunuz" dedi. El hareketleriyle bir kavis çizdi, "şöyle dönün su aşağıda, sesi bile geliyor. Evet, evet akşama temiz ve dinç olmanızı bekliyoruz. Çok ama çok fazla görev bizi bekliyor" diyerek o neşe dolu gözleriyle moral vermeye çalışıyordu.

Akşama herkes Mervan'ın dediği gibi hazırlanmış, bekliyordu. Soğuk banyo ve bir kaç saat uyku alınmıştı. Ancak iliklere işleyen sızıntı tüm ağırlığıyla kendini hissettiriyordu. Yemek yenilmesine yenilmişti ama soğuk su banyosundan sonra midedeki aç kurtlar yeniden uyanarak sesler çıkarmaya başlamışlardı. Açlığın ağırlığı kendisini yeniden hissettirdi. İlk geldiklerinde yorgunluktan bir şey yiyemeyenler şimdi sacın üzerindeki ekmeği kaçırma planı yapıyordu. "Hah şimdi Mirtoxa devrede olmalıydı" dedi biri, daha fazla daya-

namayarak. Akşama yolculuk başlıyordu. Üstelik yanık ekmek kokusu, midedeki aç canavarları daha fazla tahrik ediyordu. Bir yandan açlık canavarlarıyla boğuşurken, diğer yandan da Mahsum Korkmaz Akademisi'nden gelenler soru yağmuruna maruz kalmışlardı. Önderlikten, akademiden ve ardı arkası kesilmeyen dağınık sorular. Az da olsa açlığa derman olmada yararlı oldu. Sistemsiz cevaplar yetiştirmeye çalışıyorlardı yeni gelenler.

Cûdî'nin çevresini bir çember gibi kuşattılar. Anlattıklarını pür dikkat kesilip dinlemeye koyulmuşlardı. Bu durum Cûdî'nin konuşma zevkini de kamçılıyordu. İçlerinden biri parmağıyla işaret ederek, "Cûdî bu arkadaşştır" dedi, "Doğrusu görmeyi çok merak ediyordum" dedi öteki. "Mervan arkadaş o kadar anlatıyordu ki bende merak konusu olmuştu." Öte yandan yeni katılım olduğu anlaşılan bir başkası "Hangisi?" diyerek, tanıyan arkadaşını dürtüklüyordu. "Haa budur. Daha akademiden geleceği bildirildiğinde Mervan cihazın ahizesini fırlatıp neşeyle ayağa kalkıp yüksek sesle "Ohoooo Cûdî geliyor" diye bağırışları hala kulağımda çınlamakta. Bu Cûdî kimdir diye merak ediyordum. Demek bu arkadaşmış. Hımmmm" diye başını salladı. Neşeli bir sohbete dalmışlardı. "Demek ki birbirini çok iyi tanıyorlar" dedi fısıltıyla yeni katılım olan. "Hem Mervan Cûdî'yi çok seviyor" dedi sonra da, "Cûdî'de onu seviyor" diye ekledi. İkisnin ülke ve özgürlük tutkuları aynıdır. Yüreklerinde benzer ateşin kıvılcımları var. Aynı hisler, aynı sevdalı duygulardan örülüydü yoldaşlık bağları. Önce Botan dağlarında şimdi ise ülkenin diğer bir parçasında bir arada bulunuyorlardı. Birlikte savaşmışlar ve savaşacaklardı. Zira Cûdî'nin Garzan'ı önermesinin gerçek nedeni Mervan, Xeyrî, Kemal ve Mizgîn ile bir arada olmak, birlikte savaşmaktı. Bugün bu amacına ulaşmanın sevinç ve heyecanını yaşıyordu. Bundan daha güzel bir duygu olabilir miydi? Bilemiyordu... Tek bildiği çok sevinçliydi. Düzenlemesi Mutki'ye yapılmıştı. Kemal'le birlikte Mutki'ye gidiyordu. Kemal yürütmede, Cûdî de bölge sorumluluğu göreviyle Mutki bölgesine gideceklerdi. Kemal, Mervan, Xeyrî ve Mizgîn eyalet yürütmesi olarak bir koordine halinde çalışacaklardı.

Halk mahkemesi

Güzel bir Kasım ayı güneşi, bu sabah hızla gelip geçmişti. Az daha Qêlanis dağına vurmadan geçecekti. Güneş bu gün çok acele ediyordu. Bugün ayrılık vardı. Öyle ya, güzel anlar hızlı geçiyor. Birlikte vakit geçirmek için sadece güneşli saatler kalmıştı gerillalara. Zaman o kadar hızlı geçiyordu ki sanki güneş doğduktan hemen sonra batmaya başladı. Sanki gün bir saat içinde tükendi. Etrafı hüzünlü bir sessizlik kapladı. Sık orman, gidecek grupların telaşlı, aceleci hazırlık sesleriyle hareketlendi. Bütün gerillaların hazır olması gereken an gelmişti. Ancak ayrılmadan önce bir gerilla geleneği haline gelen Botan halayına gelmişti sıra. Her zamanki gibi Mervan boynuna doladığı hamili kefiyenin uçlarını açtı. Elinde tuttuğu kefiye ucu havada dalgalandı. Xeyrî pek oynamazdı. Ama Kemal hem söylüyor hem de oynuyordu. Orman tümünden Botan halayı sesiyle doldu. İlk defa böyle yabancı, yiğitlik kokan güzel nağmelerle yankılanıyordu. Orman şaşkın olduğu kadar, seyretmede de sermest olmuştu. Hayran hayran bu yiğit küçük topluluğa bakakaldı. “Gitmeyin hep böyle kalın” der gibiydi. Dağ, orman, akan sular, kuşlar adeta tezahürat halinde özgürlük şarkılarına eşlik ediyordu. Ama kaygısız da değillerdi. Günün birinde bu şarkılar bombaların yağmasına neden olabilirdi. Bu arada halay genişledi. Akademiden gelenler yorgun kaslarına aldırmadan çabucak yerlerini aldılar bile. Yorgunluk unutulmuştu. Nasıl olsa banyo yapılmış ve birkaç saat dinlenme imkanı bulunmuştu. Her biri birkaç tane saç

ekmeğini mirtoxayla yiyerek midedeki aç canavarları bastırmış, sakinleştirmeyi başarmıştı. Daha kim dinler yorgunluğu. Herkes şimdiden hep bir ağızla:

‘‘Bîrlîk (yekîne) rêket ji Botan’ê,
çek bi destan çûn Xerzan’ê
keç û xortên Kurdistan’ê’’

Şarkının da etkisiyle halay daha bir tempo içine girdi. O denli hareketli oldu ki çok yerde kopukluklara neden oldu. Bu güzel sözler, Garzan’a açılım gösteren Mervan ve Xeyrî’nin komuta ettiği, Dr. Kendal, Resul Goyî, Kemal Spêrtî, Dilgeş Kîçî, Nergiz Qamişlo, Mizgîn, Roza... çok sayıda yiğitlerin içinde bulunduğu doksan kişilik gerilla grubunun Botan’dan Garzan’a yürüyüşünü simgeleyen şarkıya aitti. Ozan Mizgîn’in bu şarkısı, tüm halaylarda söylenmeden olmazdı. Düşmana karşı eylem anının heyecanında, karanlık gece yürüyüşlerinde hep bu şarkı yankılanırdı kulaklarda. Hiç kuşkusuz en zor anlarda bu böyleydi. Ta ki, silah sesleri baskın çıkana kadar. İşte o zaman silah sesleri kulaklarda sert ama hoş bir şekilde vınlamaya başladılar. Şarkının hayat bulma duygusu, insanda bir rahatlama bırakırdı. O zaman ileriye atılma, koparma hırısı büsbütün hakim olurdu. Alana yeni gelen Cûdî nereden bilsin ki; Bitlis vadisinde şu anda çektiği ilk ve son halayı olacağını. Mervan ile Xeyrî’yi bir daha görmeyeceğini nereden bilsin! O devrim koşullarının savaş yasalarının az çok bilincindeydi. “Acımasız yasalar” diye kendi kendine mırıldandı. Ansızın bir dağıtır, sonra da bakmışsın bir araya getirir. Bir bakarsın birden gözden kaybettirir. Ve bir daha göremezsın hiç kimseyi.

Alaca karanlıkta vedalaşma faslı başladı. Coşkulu dılan sesleri yerini hüznünlü bir sessizliğe bıraktı. Etraf derin sessizliğe gömüldü. Garip bir sessizlik hüküm sürüyordu. Her şey adeta dılanla birlikte şahlandı dılanın bitişiyle yasa büründü. İşte o zaman silahların tıkırtısı sessizliğe müdahale etti. Çantaların arkasına bağlanmış çaydanlıkların, su bidonlarının tıkırtısı duyulmaya başlandı. Yollar göründü. Yakıcı bir kucaklaşma başını alıp gitti. Kelepçelenmiş dudaklar bir an aralandı. “Serkeftin”, “görüşürüz” anlamlı iki sözcük döküldü tek tek dudaklardan. “Görüşürüz” sözcüğü sadece dudaklardan çıkıyor, yürekler ise böyle olmasını diliyordu. İşte bir umuttu

görüşme. Garanti veren mi vardı peki? Hayır, görüşme olmayabilir hesabıyla yapılıyordu. Böyle olunca da kucaklaşma daha bir sıcak oluyordu. Cûdî Mervan’a sarılmış bırakmak istemiyordu. Sarıldılar, uzun süre öyle kaldılar. Mervan’ın boynuna doladığı kefiyesinden güzel bir sabun kokusu yayılıyordu. Daha yeni yıkanmıştı. Cûdî, Mervan’ı göğsüne basarken kokuyu da içine çekti. Mervan “hadi, Cûdî seni düşmana indireceğin darbeden tanımak istiyorum. Gücümüzü bahara sağlam çıkarırsak bizim için büyük başarı olur. Bahar, ıslak toprağa yeşil yeşil gülümsediğinde, biz de silah namlusuyla bu gülümseyişe katılırız. Eylem hamlesiyle baharın görkemine eşlik ederiz. Baharın neşeli yüzünü görmek ah! Ne heyecanlı duygu? Tüm eyalet sahasını bir gerilla eylemselliğine dönüştüreceğiz” diye bitirdi özlem yüklü bir ifadeyle.

İşte Mervan ile Cûdî bu anlamlı ve intikam dolu sözlerden sonra ayrıldılar. Kemal ile Cûdî Mutki yolcularıydı. En son sırada bekleyen Xeyrî, ikisini de tek tek güçlü kollarıyla yakaladı, sıktı. Yakıcı bir kucaklaşma... “Geç kalmayın yolda Hürmüz köyünde konumlanmış düşman gücünü geçene dek dikkatli olun. Orada pusuya düşmek kötü olur. Çünkü bir taraf dar ve uçurum, diğer taraf asfalt yol ve Bitlis çayıdır. Orada pusu atıyorlar, takılmak ölmekle eşittir.” Xeyrî bir grupla Bitlis’in doğusundan Tatvan’a geçecekti, yolları daha elverişli. Kemal ve Cûdî sekiz kişilik grubuyla Bitlis vadisine harekete geçtiler. Cûdî ile birlikte beşi Mahsum Korkmaz Akademisi’nden, Kemal ile iki gerilla da eyalet gücünden oluşuyordu.

Bir gün evvel, Bitlis’teki milislerle kurulan irtibat sonucu bir randevu ayarlanmıştı. Randevuya taksi şoförü ve ateşli yurtsever, aynı zamanda cesur bir militan olan Ferhat Tepe’nin gelmesi bekleniyordu. Caddeye vardıklarında güneş çoktan Qêlanis dağının arkasına saklanmıştı. Hakimiyetini geceye, yeni bir doğuşa kadar devretmişti. Bu esnada bir araç durdu. Farlarını söndürdü. Kemal, “tamam, odur” dedi. Sevinci yüzüne yansiyordu. “Acele edelim ama önce iki arkadaş yanaşsın işaret ettiklerinde gideriz” dedi. İki gerilla hemen silahlarını ortasından kavrarak ilerlediler araca doğru. Son uyarıysa, “tilki sesi çıkarın, eğer o kurt sesiyle işaret ettiyse odur ve gidin. Aksi halde geri gelin, daha dikkatli, duyarlı bir şekilde tekrar kontrol ederiz” oldu. Bu konuda oldukça duyarlıydı. Duyarlılığı da yaşadığı

tecübelerden kaynaklıydı. Bir yıl öncesinde Dr. Kendal böyle bir hata sonucu şehit düşmüştü. Bir daha bu hataya düşmek olmazdı. Kendisi için affedilmez bir suç, eyalet içinse büyük bir darbe olurdu. İşaretle parola birbirine uymuştu. Gidenlerin işareti üzerine grup arabaya yanaştı.

Gelen Ferhat'ı. "Hadi" dedi aceleyle "araçlar gelmeden binelim, yolda gelirken kontrol ettim. Bir şey yok. Hürmüz köyünün aşağısına kadar rahat gideriz, sonra inersiniz. Tehlikeli bölgeyi yürüyerek geçin. Sonra Muhtât köyünün okulunun yanındaki bahçede kalın, oraya geleceğim. Korna sesiyle gelip binersiniz" dedi. Cesur ve akıllı bir plan olduğu için onay gördü. Aceleyle araca atıldılar. Az sonra, "tamam burada inmeniz gerekiyor" dedi Ferhat. Kendisi Hürmüz köyünün köprüsünü geçti. Oyalanmak amacıyla Bitlis'e gitti. Bir saat sonra gelecekti. Şüphe uyandırmasın diye Hürmüz köyünün üstünden bir kavis çizen gerillalar hedefe varmıştı. Köyün üstündeki dar bir patikayı takip edeceklerdi.

Gecenin karanlık ve sessizliğine gömülmüş olan okulun etrafında in cin top oynuyordu. Gerillalar bu tür oyunları severdi. Hemen katıldılar. Bahçede durup beklediler. Bir aracın farlarından yayılan ışığın yamaca vurduğunu görünce sevinip hareketlendiler. Ancak çok sürmedi sevinçleri, köyün minibüsüydü gelen araç. Yerlerine sinerek beklemeye devam ettiler. Kısa bir süre sonra, tekrar karşı yamaç aydınlandı. Bir araç geliyordu. Araç okula yanaşınca, hafiften bir korna sesiyle işaret etti. Bu Ferhat olsa gerek. Önce iki gerilla, ardından bütün grup aracın içindeydi. Ferhat gaza bastı. Mutki'ye doğru yola koyuldu. "Bitlis Mutki arası yolun üzerindeki Serê Darê'dır burası" dedi Kemal. Ferhat'a bir saate yakın durmasını ve araç bozulmuş numarası yaparak kalmasını söyledi. Sonra, "sen bekle, biz geliyoruz" dedi. Giderken Cûdî'yle birlikte Serê Darê denilen boğazı kontrol etmek için ayrıldılar. Alikan koçerlerinin verdiği istihbarat ve yapılan keşif üzerine öğlen saat birde, Mutki'den-Bitlis'e üç askeri araç devriye olarak geziyormuş. Bu konvoyu pusula atmak için, araziye gözden geçireceklerdi. Pusunun yeri, savunma, yol kesme, gözcü yerlerini tespit ettiler. Zozan (yayla) olan Serê Darê'den Bitlis'in kenar mahallesi gözüküyor. Bir silah menziline girecek yakınlıkta duruyor. Adeta derin vadide saklanmıştı.

Mutki ise yarım saat bir mesafede batıya düşüyordu. Oradan gelen araç daha yarım saat önce gözcülerce görülür ve işaret verebilir. Pusu noktasının üst tarafı uçurum, alt tarafı ise düzlüktü. Üstelik dar bir virajdan oluşuyor, viraj nedeniyle gelen araçların pusu kapsamına girmeyene kadar fark edilmesi zor. Araziyi inceleyip dönen Kemal, Cûdî'ye dönerek, "hım ne diyorsun Cûdî" diye sordu. "Bence eylem için uygun yer" diye yanıtladı. Kemal, "o halde eyleme yarın başlayalım" dedi. Ferhat'ın yanına gidip, "tamam yola devam" demesiyle Ferhat'ın bir gaza basması ve kendilerini Mutki'ye bağlı Kerpê köyünün yanında bulmaları bir olmuştu. "İnelim" dedi Kemal. Buna karşın Ferhat, "siz bilirsiniz, ama köye bu saatte girilmemeli bence" demesiyle, Ferhat'la kucaklaşma bir oldu. Bu Ferhat'la son görüşme olacaktı.

Daha sonra gazetecilik görevini yaparken faili meçhul denilen, fakat faili belli olan bir kurşuna kurban gideceğini bilemezdi kimse. Kör bir kurşunla öldürülüp, bazen başı kesik halde caddelere, sokaklara atılan özgürlük savaşçıları için yeni bir çarmıha gerilişin örneği oluyordu.

Ferhat Tepe gibi gencecik bedenler ne ilk ne de sondu. Ferhat'ın katledilmesi geniş yankı yapmıştı. Medyanın gündeminde kaldı aylarca. Bu olay en fazla da gerillaları etkiledi. Hep o geceki yolculuk sırasındaki Ferhat'ı konuşur oldular. Cesurca davranışlarını hafızalarında kayıt ederek koruyacaklardı. Ailesi aslen Mutkiliydi. Bitlis'e göçmüşlerdi ve orada yurtseverlik görevlerini yerine getirmeye çalışıyorlardı. Bunda Ferhat'ın rolü büyüktü. Bu yurtsever genç, Bitlis'te öncülük rolünü oynadı. Ferhat'ın şehadeti tüm yurtsever halka örnek oldu. O Apocu ruhlu, bir şehir gerillasıydı. Bu nedenle faili meçhullerin hain kurşunlarına hedef seçilmişti.

Kerpê çevresinin zozanları, yazın Siirt ve Batman koçerlerinin yazlık mekanıydı. Yazın zozanlar, çoban ve bêrivanlarla dolup taşardı. Şimdi ise yaylalarda sadece hayvan postları ve kemikleri kalmıştı. Her taraf ıssız ve toz topraklı. Buralardan geçen koyun sürüleri toprağı küle çevirmişti.

Alandaki gerillalarla randevulaşma için bir zom (yayla) yeri verilmişti. Bir evin ocağına bir not bırakılacaktı. Buna gerillalar 'posta kutusu' diyorlardı. Notu atan da alan da bu yeri bilirdi. Adres

gerillaların çoğu sefer uğradığı yurtsever bir aileydi. İlk uğrayan bu nota göre kendini ayarlayacaktı. Zom yerine varıldı. Gece epey ilerlemiş, çevredeki kuşların sesi zom yerinde ilginç bir hava yaratmıştı. Gök kubbede yıldızlar kaynaşıyordu. Her şey yeni bir günün doğumuna hazırlamanın heyecanı içerisindeydi. Akşam Qêlanis dağının arkasında gizlenen güneş, Bitlis şehrini kucağında tutan Kûris dağının ardından çıkmaya çalışıyordu. Kemal, ocağa doğru eğildi. Dikkati küllere takılmıştı. Sonra silah şışıyle eşelemeye çalıştı. Belki orası posta kutusuydu. Notu arıyordu. Bir süre uğraştı. Önce hafiften ve dikkatli, sonra daha hızlı karıştırdı. Aradığını buldu. Naylona sarılmış küçük bir notta bu. El fenerinin ışığına tuttuğu notu okudu. Notta bir saat mesafedeki zozanlarda kaldıkları belirtiliyordu. Kemal, “hı keçi noktasındadırlar” diye mırıldandı. Gerillalarda nokta isimleri genelde birlikte yaşadıkları ve iz bırakan anılardan seçilir. Bu ortak bir hafıza oluşturmada önemli bir rol oynar. Koçerlerin gerillalara verdiği bir keçiye burada kesmişlerdi. Bu nedenle bu yerin adı keçi noktası olmuştu. Grup adrese doğru ilerledi. Noktada herhangi bir iz, ses, seda yoktu ve uğrayan da olmamıştı. “Acaba niye bu noktayı tarif etmişler” dedi Kemal merak ve hafif tereddütle, “neyse, şu üste çıkıp orada sabahlayalım, sonra dürbünle iki arkadaş üst yaylaları kontrol ederiz, orada değilse akşamleyin Kerpê köyüne gidip milislere sorar bu çevrede olup olmadıklarını öğreniriz” dedi.

Sonbahar bitmek üzereydi. Kara bir kışa girmenin çanları çalıyordu. Baharda kar sularıyla oluşan dereciklerin gürül gürül aktığı buralarda şimdi beyaza dönmüş kuru dere yatakları yer alıyordu. Yaylaların tüm ağırlığıyla soğumaya yüz tuttuğu havası, yorgun ve terli vücutlara iğne gibi batıyordu. İş askeri çadırlara (yağmurluklara) ve yün kefiyelere düştü. Açıp üzerlerine serdiler aceleyle. Soğuk yaylalardan esen iğneleyici rüzgarlar ile tatlı uyku arasında bir yarış başladı. Tatlı uyku soğuğa baskın çıktı. Kemal çadırın altına girdi. Cûdî ile diğer bir gerilla onu aralarına aldılar. Sırt sırta vererek çadırın altına girdiler. Soğuğun da etkisiyle Cûdî ile diğer gerillanın çadır çekişmesi başladı. Kemal, “heval benim payım da ikinize olsun” dedi kurnazlıkla. “İkinizde üşümeyin, bana ne olacaksa olsun” diye ekledi. Çekişmeyi durdurmak istiyordu ama kendisi ortada ya! Diğer ikisine espri ya-

pıyordu. Üstündeki çadır kendisini ortada bırakacak sıcak tutacaktı. Şakadan bir Cûdî'nin bir diğerinin üzerinden çadırı çekiyor, onları dışarıda bırakıyordu. Böylece ikisine hile yapıyor, onları çekişmeye iterek kahkahayla gülüyordu. Espriyle moral vermeye çalışıyordu. Bu onun dar anlardaki esprili haliydi. Zorluklara karşın moral vermek için uygun espriler bulurdu. Esprileriyle çevredekileri güldürüyor ve canlı kalmalarını sağlıyordu Kemal.

Tan kızılığı Bitlis'i kuşatmıştı. İki gerilla boyunlarındaki dürbünleriyle keşfe çıkıyordu. Çok sonra döndüler. Orada hiç bir iz görmemişlerdi. Tek umut Kerpê köyüne gidip sormaktı. Güz döneminde iyice soğuyan zozan havası güneşin doğuşuyla keskin ve ısıracı olur. Gerillaların omuzlarında taşıdıkları yün kefiyeler ise güneşe karşı gölge görevi görür. Gün aydınlanmasıyla şimdi kefiyenin gölgesinde güzel bir uyku zamanı başladı.

Güneş yükseldikçe, yakıcılığını daha fazla hissettirmeye başladı. Yükseldikçe soğuklar kovuldu kovulmasına ama bu sefer de insanın yüz derisini sökercesine keskin ışınlarını gönderiyordu. Sıcak yakıyor, soğuk söküyordu insanın yüz derisini. "Heval heval!" diye seslendi nöbetçi. Öyle bir heyecanla seslendi ki, bu esnada herkesin aklına silaha davranmak geldi. "Karşıda iki kişi var" dedi sevinç ve heyecan karışımı bir tavırla. "Silahlı oldukları kesin ve yürüyüşleri, giyim kuşamları bizimkilere benziyor" dedi.

Önce Kemal koşup dürbünle gözetlemeye başladı. İlk bakışta kim olduklarını anlamıştı ama kesinleştirmek istiyordu. Az sonra, "evet bizimkiler" diyerek dürbünü nöbetçiye devretti. Sonra, "heval dikkat et bizi görmesinler, onlar Kerpê köyünü gözetlemek için gidiyorlar. Akşam köye gidecekler. O halde grup üst zozanlarda bir yerdedir. Norşin'e açılan yaylalar aramakla bitmez. Hem çıplak hem de minik dereciklerle dolu hayli engebeli bir arazidir. Doğrusu iki arkadaşın gözcülere ulaşması. Alıp buraya getirsinler onları sonra her şeyi hallederiz. Cûdî'ye baktı. "Tamam mı?" diye onayı almak ister gibi sordu. Grupla buluşma ve eylem planının sevinci gözlerinden okunuyordu. "Güzel oldu işte" dedi. "Yarın 27 Kasım, partimizin kuruluş yıl dönümü, yarın bu saatte eylemde olacağız" diye bitirdi. Yeni gelen bir arkadaşının sırtına sevinçten hafif bir şaplak indirip, "haydi, hazırlanın. Az sonra arkadaşların yanına gideriz. Sanmam bu yaylalarda

bir şey olsun. Issız ve kimsesiz gibi bir hali var. Kuşlar bile koçerlerle birlikte Batman, Siirt ovalarına uçmuşlar. Artık bu yaylalarda canlının işi bitti. Yarın öbür gün kar da başlar, al sana altı aylık kar işgali. Buralar Serhat'tır. Serhat'ta eşittir; sert iklim. Her neyse iki gün daha kar yağmasın da gerisi önemli değil. Sonra kendimizi hızla Mutki vadisine, ormanlık, dağlık alana bırakıveririz. Oradaki kış hazırlıklarımız tamamdır. Baharla birlikte, kardelenler silah sesleriyle uyanıp canlanacaktır” diye bitirdi sözünü.

Geleceğin hesapları, hayalleri içinde olan gözlerini Cûdî'ye dikti. Sevincini onunla paylaşmak istiyordu. Vurulan bir subaydan ele geçirilmiş olan küçük askeri çantasının arka kapağına sıkıştırılmış askeri çadırını elinin içiyle dövdü. Tozları silkelemek için yaptığı hareketlerle çantasını hazırlayarak gözcüleri beklemeye koyuldu.

Az sonra hızlı ve heyecanlı adımlarla dört gerillanın gelişini izledi. Gönderdiği iki kişi, dört kişi olmuş geliyorlardı. Gelenlerden Şırnaklı Akif'i tanıdı. Uzun boylu, çekik gözleri heyecana boğulmuştu. Sevinçten ince dudakları aralıktı. Bu aralıktan faydalanan küçük dişleri dışarıda kalmış, dudaklarıyla kontrol etme inisiyatifini kaybetmişti. Cengaver bir delikanlı gibi ince beline altı şarjör, dört bomba asılıydı. Silahın sürtünmesi sonucu yıpranan yeleşinin ucu da tıpkı dişleri gibi şarjörleri dışarda bırakmıştı. Heyecanını, sevincini gizlemiyordu. Kemal ve grubunu görünce, “arkadaşlar nokta olarak hiç kullanmadıkları bir yerde kalıyorlar” dedi. “Akşama köye gidip sizi soraca...” Daha sözcükleri ağzındayken Kemal, arkadaşının sözünü yarıda kesti: “Peki niye posta kutusu ayarlanmıştı? Üstelik notunuz vardı. Biz nota göre hareket ettik. Ama siz kurallara göre değil de başka türlü yapıyorsunuz heval” dedi. Akif, “haberim yoktu” diyerek kendini savunup devam etti: “Arkadaşlar eyleme yirmi beş kişiyle gitmişler, bizse burada aynı sayıda kal...” Eylem deyince Kemal de, “eylem” diye tekrar sözünü kesti. Planladığı eylem boşamı çıkacaktı yoksa diye geçirdi aklından. Soru dolu gözlerle Akif'e baktı. Bakışlarında ne düşündüğü anlaşılıyordu. Sonra, “Devam et Piro” dedi. Piro önce lakap, sonra gerçek ismi haline gelmişti Akif'in. “Kim kalmış burada? Sen eyleme gidenleri bırak” dedi kızgın bir tonla. Akif, “Kendimizi tam ikiye böldük. 27 Kasım'da eylem koymak istedik.” Akif'in daha fazla ayrıntılara girmesini istemeyen Kemal,

“heval eylemi, şunu bunu bırak. Sana noktada hangi komutanlar kalmış diyorum” dedi kızgınlıkla. Piro hemen aceleyle, “Azad Goyî kalmış.” “Başka?” “Şırnaklı Motor var” diye açıkladı sesine hız katmış bir şekilde. “Tamam, işte bu güzel, kaç ağır silah var?” “Bir BKC, iki B-7 var.” “Çok güzel, bizde de bir BKC, bir B-7 var” diye tamamladı. Daha sonra Piro’ya, “şimdilik yeter, haydi bizi noktaya götür” dedi buyurgan bir ifadeyle.

Minik derecikleri aşa aşa bir yükseltiye çıktı grup. Piro öncüydü. Seke seke ilerliyordu. Arada bir arkaya bakarak, “ha şuradalar, noktaya vardık” diyordu Kemal’e. Piro’nun ince esprisini sezen Kemal, “bu arkadaşlar altı günde Botan Herekol’undan buraya kadar yol yürümüş, senin bu çıplak, serin zozanlarına mı yenik düşecekler” dedi. Piro’yu sevecenlikle azarladı. Sonra, “sen o raxt kuşatmasına teslim ettiğin ince belini daha hızlı oynat da bizi gruba ulaştır. Biz kendimize moral vermeyi biliriz” diye ekledi. Piro, “yok heval, gerçek söylüyorum, ha arkadaşlar şuracıktalar” diye kendini savunmaya çalıştı. Kemal’e taraf baktı. Çekik gözlerinde masum, utangaç bir ifade vardı. Atak adımlarla yürüyordu. Yaban bir kedi gibi çevikleşiverdi. Az sonra öncüler, “bir ıslık sesi geliyor” dediler. Piro sevinmişti. ıslık nöbetçilerin işaretiydi. Bu işaret Piro’yu teyit ettiği için daha cesaretli ve huzurlu bir ses tonuyla, “size demedim mi, işte nöbetçi ıslığı, kesin noktadakiler şimdi intişar halindeler” diye atıldı hemen. Sevinç dolu gözlerle arkaya baktı kurnazca. Bakışı doğru söylediğinin ifadesiydi. Piro’nun bu hali Kemal’i kızdırmıyor, aksine sevindiriyordu.

Düşüncesi yarın yapılacak eylem ve bu geceki hazırlıklarda takılıp kalmıştı Kemal’in. Önüne bakmadan yol alıyordu adeta. Ayağı bir ota takıldı, tökezledi. Grubu karşılamaya Motor ile Azad Hılalî (Goyî) gelmişti. Motor güçlü kollarıyla önce Kemal’i sardı. Uzun boyu, iri yapısıyla etkiledi gelenleri. Genç olmasına genç ama dev yapısı, bakanın gözlerini yanıltıyordu. Oldukça cüsseliydi. Avucuna aldığı eli incitmeden bırakmazdı. Onun için bir adetti bu. Belki de fizik gücünü kanıtlamak isteğinden ileri geliyordu. “Hepiniz yükünüzü indirin, ben alırım” diye gelenlere üsteledi. Gelenlerin çantalarının kemerlerinden tutup omzundan indirmekle uğraşıyordu ama yaptıkları nafileydi, kim aldırış eder. Motor güçlülüğünü kanıtlama çabasını

sürdürürken, gelenler de zorluklara karşı direnmenin azmini göstermek istemez miydi? Elbette. Hem bunca yol tepmişken, ve noktaya varmışken. Noktadaki gerillalar bir çizgi halinde karşılama düzeni aldı. “Hişyar be!” sesiyle gelenlere doğru teknil vermeye geldi komutan. Silahın kabzasından kavradı. Sert bir topuk vuruşu ardından, “birinci bölge gücü 25 kişi görevde, 25 kişi emir ve görüşünüze hazırdır komutanım” dedi. Yere vurduğu topuğundan kalkan toz gelenlerin yüzüne doğru yükseldi.

Güneş Zevê Serê zozanından Andok dağına doğru hızla kayıyordu. Işınlarını vadilerden, Muş ovasından çekip zozanların, yüksek dağların ucuna tuttu. Bir derecikte kurumayla yüz yüze olan ancak gerillaların uğraşı sonucu biraz da olsa canlanıvermiş minik bir pınar üstünde konumlanmıştı grup. Defalarca koyun sürülerinin saldırısına uğrayıp toza boğulmuştu. Pınarın çevresindeki otlar hala yeşilliğini korumasına koruyordu ancak keskin koyun dişlerinin gazabına uğramanın acısını yaşadığı, kesik duran sararmış uçlarından anlaşıyordu. Minik pınar kendisiyle ilgilenenlere buz gibi sular vermede cömert davranıyordu. Yeni gelenler ağırlandı. Coşkulu bir hava herkesi sarıp sarmalayınca ateş üstündeki saç ekmeksiz kaldı. Kuru helîz otlarıyla ve günlerle pişirilmeye çalışılan yemek tenceresi ilgisiz kalınca ateş hemen sönmüştü.

Kemal gelmişti. Eyalet toplantısının sonuçlarını sevinç ve sabırsızlıkla bekliyorlardı. Üstüne üstelik Önderliğin yanından gelen grubun kendilerine aktaracakları çok şey vardı. Hal bu olunca sevinçleri iki katına çıktı. Tokalaştılar. Sevinç ve merak dolu yüzlerle gelenleri izlediler, dinlediler. Gelenler ise yarınki eylem planı üzerine düşünüyor, bütün dikkatleri gelecek günün ölüm ve zaferle örülü eylem anına kilitlenmişti.

Kemal, “ne yapalım, Cûdî arkadaş?” diye sordu. “Komuta kademesi bir araya gelip eylem planımızı açıklayalım ve hızla hazırlıklar bölümüne geçelim, kaybedecek zamanımız yok.” Kendisiyle hem fikir olduğunu bildiği için Cûdî’nin onaylamasını beklemeden, “değil mi, bir grup hazırlık için köye gitsin” başını sallayarak onayladı Cûdî yoldaş. “Planı açıklayıp komuta kademesinin görüşünü alalım, köye grup göndermek kolay” dedi. Abdurrahman’a, “Motor, komuta kademesi toplansın” dedi Kemal. Motor, Abdurrahman’ın ikinci is-

miydi, bu isim Hezex (İdil)li Şehit Abdurrahman Motor'un gerçek ismiydi. Cüsseli yapısıyla ona benzediği için arkadaşları kendisine bu ismi takmışlardı. Çoğu zaman 'Motor' diye çağırılırdı. Bu isim kendisinin hoşuna çok gidiyordu. Motor, Şırnak'ın Bestler mıntıkasının kuzey doğusuna düşen Kato dağ silsilesinin Kör Kandil dağıyla kesiştiği, güneye bakan, bakarken de Şırnak'ın adeta ensesi gibi duran Çiyayê Nimêjê'yle göz göze gelen zozanlık bir alanda kurulu Aker köyündendi.

Zulmün hüküm sürdüğü bir çevrede büyür. Önce Kör Kandil dağının kucağında oturan yaramaz çocuk misali, Osyan köyünün baskı ve hakaretlerini yaşar Aker köyü. Bunu acılı bir duygu olarak bilinçaltına not eder, çünkü daha anlam verecek yaşa gelmemiştir. Ancak her şeye rağmen, hakarete zulme karşı için için bir intikam duygusuyla yetişir. Aşiret kavgacılığı biçiminde de olsa içinde bir intikam duygusu hep kalır.

15 Ağustos eylemiyle yankısını bulan gerilla savaşı, hedef aldığı düşman gerçeği, Aker köyünün yurtseverlik duygusunu açığa çıkarıp, gerçek düşmanını tanımaya başlamasına da neden olmuştur. Köy bir bütün olarak gerillanın bir uğrak yeri haline gelir. Köy her halükarda yurtseverlik görevini yerine getirir, bundan tek bir gün dahi geri durmaz. Bu nedenle ordu güçleri ve Osyan köyü çetelerinin hedefi haline gelir. 1988 yılında yakın akrabalarından oluşan bir grup arkadaşıyla zorla kaçırılma görüntüsü vererek saflara katılır Motor. Askeri kanunla gençleri köyden çıkarmak demek, köye düşman tarafından az zarar gelir düşüncesiyle çoğu zaman gerillaya gönüllü katılanlar için zorla alma görüntüsü verilirdi. Motor'un ailesi yoksul ve tüm köy halkı gibi bir yurtseverdi. Devlet ile Osyan köy çetelerin tüm baskılarına sonuna kadar direnme azmini gösterir köy. Daha sonra Aker köyü de binlerce Kürdistan köyü gibi devlet zulmünden alır nasibini! Köy yakılır, yıkılır. Köylülerin çoğu çareyi Şırnak ve Van merkezlerine göç etmekte bulur. Asırlık köy viraneye dönüşür. Motor küçük yaşına rağmen ilk gerilla tecrübesini Botan'da yaşadı. Cesur, fedakar ve çalışkandı. Partiye karşı dürüstlüğü ve sadakatiyle kendini kanıtlamıştı. Kendi önerisi sonucu 1991 baharında Garzan'a açılan ilk gerilla grubunun içinde yer alır.

Motor'un kimseyi çağırmasına gerek yoktu, çünkü herkes oradaydı.

Kimileri akademiden, Önderlikten soru sorup koyu sohbetlere çoktan girmişti. Motor, “Herkes buradadır heval!” “O halde bir tarafa çekilelim” dedi Kemal, “işimiz var.” Plan açıklanmıştı, eylem planlamasına göre Mutki’den Bitlis’e saat birde geçen bir askeri konvoyu pususuna kurulacaktı. Planlama açıklanır açıklanmaz komutanlardan biri, “heval arazi zozanlık ve çıplak, gündüz gizlenmeye elverişsiz, geri çekilmeye uygun değil” dedi. Başka biri, “sayımız otuz beş kişi, çok az, araziye denetleyemeyiz, eylem çatışmaya dönüşürse kayıp veririz” dedi. Kaygı dolu bir ifadeyle, “Hayır, bu gündüz olmaz” dedi bir başkası. “Arkadaşlar akademiden geliyor, sıcaktırlar, eylemin riskini, düşmanı küçümsüyorlar” diye çıkıştı sürükleyici bir ifadeyle. Kemal bazılarının tutum ve psikolojik moral durumlarını ölçmek, kararlılık düzeylerini anlamak için oldukça soğukkanlı ve sabırlı dinlemeye devam ediyordu. Doğrusu Kemal’in bu tahammül ve anlayışla yanıt verme gücü şaşırtıcı ve insanda hayranlık duygusu uyandırıyordu. Sonra, “hangi sıcaklıktan bahsediyorsun. Akademiden gelen arkadaşlar yıllarca Botan’ın savaş ortamında pişmiş arkadaşlardır. Tecrübe ve birikim sahibidirler. Ayrıca eylem için tüm koşullar lehimize.” Kemal karşıt düşünce ve koşulların karşılaştırmasını hızlı ve kararlı bir tutumla ateşli bir tonla anlatarak eylem yapma ısrarını daha da kesinleştirdi. “Sayımız yeterli, ateş ve moral üstünlüğü bizde, zaman ve arazi yarı yarı avantaj sağlıyor. Yani dört şarttan üçü lehteydi. Zaman ve arazi, yarı avantaj sağlasa da bu dörde bir olur. Savaş ustalarının belirlediğine bakılırsa üstünlük bizden yana, üstelik yarın PKK’nin kuruluş yıldönümü, ayrıca kış başlıyor, karın eli kulağında, beklemenin hiçbir anlamı yok” diye kararlı ve kavratıcı üslubuyla hızlı hızlı sıraladı. Belli bir ikna gücü oluşuyordu. Kemal bir çubukla yerleri karıştırırken yutkundü. İntikam ve hırsa bürünmüş gözlerini geleceğe dikmişti. Kafasındaki düşünceyi dökmüştü. Biraz rahatlamıştı. Bir sessizlik takip etti onu. Eylem hakkında negatif görüş belirtmiş komutanlar düşünüyorlardı. Kemal hışımla bir Azad’a, bir Motor’a bakıp “köye grup gönderin istihbarat alsın. Hazır yiyecek ne varsa iki günlük için getirsinler. Arkadaşlar hazır olduklarında saat ikide eylem yerine gideceğiz ancak planlama ve düzenlemelerimizi tamamlamamız gerekir” dedi. Sonra “araziye tanıyan kimse var mı?” diye sordu. Motor, “çoğu tanıyor, koçerlere

giderken oradan geçip geliniyordu.” “O halde kroki hazırlayana kadar, sen arkadaşların hazır olmasını sağla” dedi. Motor sevinçle ayağa kalktı. Gitmeden önce belini büktü. Belindeki damarlar bir gürültüyle çatırdadı. Sonra paytak adımlarla birkaç metrelik yolu dövmeye başladı. Az sonra herkes oradaydı.

Eylem planı açıklandı, hazırlanmış krokiyi herkese gösterdi. Görüşleri aldı. Eylem gruplarının düzenlemeleri yapıldığı zaman köye giden grup da geldi. İçinde dört helva kutusunun da bulunduğu hazır katık ve yiyecek getirmişlerdi. Nöbetçilerin, “haydi heval, şev baş” diye uyandırma sesleri duyuldu.

Sabaha doğru ay solgun, güç kaybı yaşayan hilal halinde yükseldi. Ay “birkaç gece daha dayanırım” dercesine hantal ve solgun yine de gümüşü ışınlarını yükseklere yağdırarak aydınlattı ortalığı. Samanyolu Qêlanis dağı üstüne kanat germiştir. Kaynaşan yıldızlar ay ışığından etkilenmez gibi parlaklığını korudu. Grup hareketlendi. Minik tepe ve dereciklerin çoğunu aşır Serê Darê’de eylem yerine ulaştı. Ayın yükselmesini fırsat bilen gerillalar bu ışık altında pusu yeri ve mevzilenmeleri belirledi. Savaşçılar yerlerini aldılar. Kemal oldukça sevinçli bir tonla anlattı. “Gözcüler en yüksek zirvede olacak. Mutki’den gelen düşman gücünü şehir çıkışında görüp işaret verirler. Ona göre davranırız. Hem Bitlis hem Mutki tarafına pusu gurubu bir B-7 ile yerleşecek. Savunmada birer BKC olacak. Ayrıca üç arkadaş da barikat kurup bu arada kimlik kontrolü yapacak. Tam gündüz saat bir de yol kapatılacak. Bu saate kadar da hiç kimse yerinden kıpırdamayacak. Yemek ve sular da hazır. Herkes görüntü vermeden eylem saatine kadar yatarak bekleyecek” diye bitirdi. Konuşma net ve kesindi. “Anlamayan kaldı mı?” diye sordu. Kimseden ses yoktu. Savaşçılar dağılıverdi. Mevzilendi. Kemal koordine etmek için orta bir tepeyi seçti.

Sabah kuşları tiz sesler çıkararak ötmeye başladı. Kuşlar gün doğumunun müjdesini taşıyorlardı. Esen rüzgar iliklere işliyordu. Ay, Bitlis dağlarını çoktan arkasında bırakmıştı. Yüzündeki solgun ve ölgün ışınlar canlılık kazandı. Çobanyıldızı onu eteğinden tutan bir kız çocuğu misali ilerliyordu. Heliz otunun açılıp serpilmesi gerillalara kamuflaj oluyordu. Ama şu haliyle de gizlenme imkanı sağlardı ve o gün de öyle oldu. Otlar gerillaları kanatlarının altına aldı. Sanki ge-

rillalarla aralarında bir kader birliği vardı. Otlar dereciklerde toplanırken, gerillalar altına girip onları siper yapmıştı. Düşmana karşı kanal, güneşe karşı gölge görevi gördü otlar cömertçe.

Tan ağardı. Yüksek tepelerin başı aydınlanmaya başladı. Karanlıklar derinliklere indi ve yerini apaydınlık bir güneşin altın sarısı ışınlarına terk etti. Bitlis-Mutki yolu vızır vızırdı. Deşta Xwêt onlarca köy ve mezrayı bağrında tutuyordu. Çoğu oradan gelen servisler Bitlis'e sebze taşırdı. Gün ışımasıyla beraber ardı arkası kesilmeyen servis serisi başladı. Güneş ise yükseldi, yükseldi, zirveyi buldu. İnişe geçmesiyle eylemcilerin heyecanı da yükselişe geçti. Kalp atışları hızlandı. Helîz otları cıtırdadı. Kenger otları hışırdayıp, hareketlendi. Otların altından canlılar çıkıverdi. Saat biri gösterirken eylem anı geldi çattı. Otlarla arkadaşlık sona eriyordu. Hem arkadaşlık hem konukseverlik görevini iyi yerine getiren helîz ve kenger otlarıyla vedalaşıldı. İntikam ve heyecan dolu duygularla silahlar kavrandı. Önce gizli ve yavaştan, sonra açık ve atılgan bir tempoyla cadde kesildi. Ansızın Mutki'den taraf bir minibüs hızla gelip geçti. Yere kapandılar. Acaba görüntü verdiler mi? İşte bu merak, kaygı konusu oldu. Ya onları görüp ihbar ederse. İşte o zaman kötü olurdu. Ancak görmeme olasılığı ağır bastığı için endişeleri bir nebze hafifledi. İkinci hataya yer olmadığı için daha bir atılgan davranıyorlardı. Zaman doldu. Pusu gruplarının yerleşmesiyle yol kesme grubunun caddeyle buluşması bir oldu. Durum ciddiye. Eylem şekli hassastı, dakik hareket etmemek büyük tehlike yaratabilirdi. En küçük bir eksiklikte eylem sabote olur, canlar yanardı bu gündüz vaktinde.

Eylem yeri virajlıydı. Gelen araç pusuya düşmeyene değin bir şey fark edilemezdi. Alt tarafı düzlük, çıplak, üst taraf ise topraktan uçurumdu. Üstte bir tepecik vardı. Kemal burada koordine ve savunma görevi görüyordu. Beş yüz metreden direk caddeyi ve tüm grupları görebiliyordu. Bitlis tarafına düşen yerde Goyî Azad, Mutki tarafında ise Şırnaklı Piro'nun komuta ettiği beşer kişilik pusu grubu yerleşecekti. İki grup da B-7 silahıyla tetikte bekliyordu. Motor, Nergiz ve Cûdî barikat kurdu. Kimlik kontrolüne başladılar. Grupların mevzilenişi mükemmel, yer tespiti isabetliydi. Düşmanın kurtulmasına imkan yoktu.

Bitlis tarafından bir araç çıkageldi. Ardından biri daha, ilki dur

işareti alınca gevşedi, ardındanki de ona yapıştı. Araçtakiler şaşkın gözlerle etrafı tararken, Motor'un, "inin ve şu kenara geçin" demesiyle heyecanları doruğa ulaştı. Motor, "korkulacak bir şey yok, endişelenmeniz lüzumsuzdur" demesiyle korku ateşiyle yanmakta olan duygularına bir damla su serpmiş oldu. Gözlerinden korkuya yenik düşmekte olduğu fark edilen uzun fistanlı kadınlara hitaben 'xûşkê' diye hitap etti. "Biz özgürlük savaşçılarıyız, yani gerilla. Gerillaların düşmanı belli, tanıtmama gerek yok, siz bizim halkımızsınız, bu nedenle sakın olabilirsiniz" diye kısa bir uyarı yaptı. Motor'un açıklaması az buçuk işe yaradı. Yolcular sakinleşti. "Dur! Duurrr!" diye pusu grubundan bir ses yükseldi heyecanla. Cûdî arkaya baktı. Bir minibüs gaza basmıştı. Kendisine doğru sıçradı. Nişan almıştı. Roketçi gerilla minibüsün barikatı aşıp aşmayacağını bekledi. Minibüsün halini gören Cûdî tehlikeyi anladı. "Motoorr, Motoorr!" diye uyardı bağırarak. Motor uyarıyı alınca şarampole bir sıçrayışta atılıverdi. Keleşin namlusu bir araca bir şoföre baktı. Cûdî bir elinde bomba ötekinde keleş tutmuştu.

Bitlis tarafındaki pusu grubunun ıslık sesleri geldi, ikaz ediyorlardı. Gelen uyarıları tehlikenin boyutunu gösteriyordu. Şoför şaşkınlığa kapılıp az kala aracı devirecekti. Korkudan çılgına dönen şoför çareyi durdurmakta buldu. Araç durdu. İnen olmadı. Motor "inin, inin!" diye bağırды. Şaşkınlık içinde önce uzun boylu esmer bir genç kapıyı hiddetle açtı. Keleşinin namlusuna mermi sürdü. Cûdî, Nergiz'i, "yere at kendini" diye uyardı. Çetelere, "bakın ahmaklığa yer yok, tek bir mermi sesi demek, hayatına nokta koymak demektir. Silahlarınızı bırakın, kenara çekilin, çabuk! Yaşam ve ölüm arasında size yarım dakika zaman var. Karar sizin" diye çağrı yaptı. Genç çete, gözü dönmüş ve oldukça şaşkıındı. Panik onu tutsak etmişti. Bir an dona kaldı. Karar verme yeteneğini yitirmişti. Alık alık etrafa bakındı, bekledi, çaresizdi. Cûdî bir şey anlamadı. Adamın üstünde gri bir takım elbise vardı. Beyaz gömleğin ön düğmesi açılmıştı ama elindeki silah keleş "halktan biri olmasını?" diye düşündü bir an. Karar vermekte gecikti. Ateş emrini o verecekti. Pusu alanında başka kimse müdahale edemezdi o an. Pusu dışında kalan araçlar pusucuların inisiyatifindeydi. Şimdi Cûdî'ye aitti bu inisiyatif ama adamın keleş taşıması Cûdî'yi tereddütte soktu. O, 1990 yılına değin

Botan’da gerillacılık yaptığında devlet çetelere G-3 silahı verirdi. Garzan’da keleş dağıttığını bilmiyordu.

“Aşiret kavgası nedeniyle silah taşıyor olmasındı bunlar” diye sordu kendi kendine tereddütle. Yaşlı bir adam aracın kapısını araladı. Şaşkın gencin omzundan tutarak çekiştirmeye başladı. “Bırak, bırak” diye silahı elinden almaya çalıştı. Genç diretti, yaşlı adam silahın namlusunu yukarı verdi. Araçtaki diğer adamlar “bırak bırak, delilik yapma Ali” diye seslendi bir ağızdan. Ali gevşedi. Bu anda kendisine doğru atıldı Motor. Caddenin bir şeridini aştı bile. Cûdî onu savunuyordu. Ali’nin kalbine nişan alır vaziyette durdu. Çetenin bir yanlışsı canına mal olurdu. Tetikte titreyen parmağına güç verecekti. Araca yanaştı Cûdî. Araç çetelerle hınca hınçtı. Motor, “ne duruyorsun” diye bağırdı. “Silahlar araçtan dışarı çıkmasın, yoksa bombanın tadına bakarsınız” deyip, silaha davranan gence yetiştı. Bütün gücüyle omzuna bir dipçık indirdi. Genç sarsıldı, sendeledi. Yaşlı adamın desteğı olmasaydı, Ali çoktan caddedeki siyah zifti dişlemış olacaktı. Motor elindeki silahı sert bir hareketle çekip aldı. Çekti aldı ama bunca çetenin içine girmesi korkunç bir hataydı. Aracın çete dolu olduğunu gördü. Yanlışsı fark etti. İkinci bir araç çıkageldi. Motor ani bir sıçrayışla kenara çekildi. Gelen araç silahlı adamlarla tıklım tıklımdı. Cûdî adamlara bir çağrı yaptı, “düşman silahları için canınızdan olmayın, silahları araçta bırakıp kenara çekilmek sizin için hayatta kalmanın tek yolu” dedi. Adamlar işin ciddiyetini anladı. Kurtuluş yolu yoktu. Yaşamak istediler. Çağrıya boyun eğmek zorunda kaldılar sonunda. Ürkek adımlarla bir kenara çekildiler. Motor tekrardan araçtaki silahları almak için caddenin ilk şeridini geçti. Bitlis’ten taraf gelen araçlar barikat kurallarına uydular. Araçlarını durduran ilk gelenler ise Motor ile çete arasında geçen ölüm-yaşam arasındaki o ince çizginin nasıl kapanacağını izlerken, kimilerinin yürekleri ağzına geldi. Kenara sinerek oturdular.

Mutki’den gelen araç dikkati o yöne çekti. Önce bir dur sesi, ardından boğuk bir ısıklık sesi geldi. Araçlar gelmeye devam etti. Tuzağı düşen çetelerin sayısı arttı. Pek şansları yoktu, hemen söyleneni yaptılar. Çeteler kalabalıklaştı. Direnecek halde değillerdi. Fazla uğraştırma gereğı duymadan diğerleriyle birleştiler. Silahlar araçta kaldı. Ardından bir araç daha, biri daha ve biri daha... Toplam

63 silahlı çete sıraya dizilmişti. İlk işleri çeteciliğe ait ne varsa bıraktılar. Normal biri gibi yolculara karışmak istediler. Son umutları sivillerin içinde kaybolmaktı. Motor ile Nergiz engel oldu. Onları ayrı tuttu. Cûdî her uygunsuz harekete karşı tetikte bekledi. Gelen tehlikeyi bertaraf etmek için olanlar karşısında pür dikkat kesildi. Denetim sağlandıktan sonra sıra silahları bir araya toplamaya gelmişti. Ama üç kişiyle bu olmazdı. O halde her iki pusu grubundan birer keleşçiyi yardıma çağırarak gerekkti. Kemal durumu anlayınca savunmadan bir savaşçı gönderdi. Pusu guruplarından takviyenin gelmesi iyiydi. Hızla silahları savunma yerine çekmek gerekiyordu.

Cûdî, dost veya çete olan ne bir köylünün ne de bir köyün adını bilirdi. Önceden hazırlanmış bu yönlü bilgiler içeren upuzun bir liste elinde bulunduruyordu. Listede hedef olan kişi ve köylülerin isimlerinin yanı sıra çete olup hedef almadıkları köylerin adları da vardı. Dost ve tarafsız köylerin isimleri ise listenin arkasında yazılıydı. Ancak ellerinde esir bulundurdıkları çetelerin köy isimleri, kimlikleriyle karşılaştırma bir türlü birbirine uymadı. Kimliklerinde Baykan ve bağlı köyler kayıtlıydı. Liste ise Bitlis Mutki ve Dêrxas'ı içine alan bir listeydi. Şirvan, Baykan çeteleri daha azılıydı. Çeteler yaptıkları bu ihanetin bedeli ile karşılaşmanın çaresizliğiyle birbirlerine sokulup toprak uçurumun dibine çoktan sinivermiş, yaramazlık yapan Ali isimli çete ise kuyruğuna basılmış kedi gibi enseden aldığı darbenin acısını atamamış, başına geleceklerin korkusuyla büzülüp kaybolma çabasındaydı. Ama o Motor'un gözünden kaçır mı? Motor, "hele sen dur, işler bir düzene girsin, sıra sana gelir Ali" diye mırıldanıp, öfkesini biliyordu. Çetelerin sayısı 95'i bulmuştu. Çetelerle uğraş sürdüğü için Ali'den alınan silah dışında henüz bir silaha el sürülmemişti. Pusularda ve savunmadan gelen üç gerillanın takviyesiyle artık silah alma fırsatı doğmuştu. Gelen üç kişiden ikisi savunma görevi yapıyordu. Cûdî ve Nergiz ise çeteleri denetime almıştı. Motor bir gerillayla araçlarda terk edilmiş silahları cadde kenarında toplamaya çalıştı. Bu işin üstesinden iki kişi gelemezdi. Kemer takılmamış silahlar, paket paket mermiler (hepsi izli) yeni ve yerde bir yığındı. Yün kefiye mermileri toplamak için işe yaradı. Şimdiden kefiyeler mermi dolmuştu. Nerdeyse kefiyeler ağırlıktan yırtılıp parçalanacaktı. Silahlar bir odun yığınınna dönüştü. Yolcular irice açılan

gözleriyle bu manzaraya bakıyorlardı. Cûdî bunca silah ve cephaneyi yol üstündeki gerillalarla çekemeyeceklerini anladı. Motor'a "otuz kırk yolcuyu çağır ve silahları Kemal'in yanına taşıyınlar" dedi. Motor Bitlis tarafından gelen yolculardan otuz beş kişiyi getirdi. "Her biriniz üç silah alın, kalanlar ise raxt ve mermileri taşıyın" dedi. Dökme ve paketlenmiş mermilerle yüklü kefiyeleri alıp sıraya girdiler. Bir gerilla önde Motor'da arkada olmak üzere kontrollü biçimde tepeye tırmanmaya başladılar. Kimileri çapraz, kimileri odun kullanır gibi omzunda kucağında taşıyıp kaygılı adımlarla ilerledi. "Doğrusu çetelere iyi darbe" diyen biri dostluğunu belirtmek istiyordu. Ki bu insanların çoğu dost köylerdendi. Bazıları gerillaları tanıyor, Motor'u tanıyanlar da vardı. Kemal'e ulaşınca, Kemal yön gösterip uzak savunmanın yanına göndermek için yanlarına bir savaşçı vermiş ve getirilenleri güvenceye almak istemişti. 15 dakika sonra geri dönen yolcuların sevinci yüzlerinden okunuyordu. Tekrar topluluğa karıştılar. Bitlis tarafında araçlar durmadan birikti. Yolcu kitlenin sayısı beş-altı yüzü aşınca gerillalar onlara bir kimlik kontrolü yaptı. Kadınların çoğunlukta olması, Nergiz'e büyük görev çıkartıyordu. Nergiz kadınları, Cûdî erkekleri kontrol etti ve üstlerini aradılar. Kalabalık kitlenin sonu bir türlü gelmedi. Yirmi dakika bu işlem sürdü. Ancak gelen yolcu sayısı da artmaya devam ediyor, bitirmek mümkün görünmüyordu. Sonunda bu işlemden vazgeçildi. 16 tane devlet görevlisi, öğretmen vb. YSE görevlisi, mühendis ve çok sayıda araç pusu kapsamına girmişti. Herhangi askeri bir müdahale yoktu. Hem alınan silahlar hem de bunca birikmiş halk için çıkacak bir çatışma kötü olurdu. Savunmadan bir savaşçı indi. Kemal'den çetelerin yukarıya çıkarılması emrini getirdi.

Cûdî, "haydi tek sırayla yaramazlık yapmadan yukarı çıkın" komutunu verdi. Motor tehdit ve acımasızlık kokan bir tonla, "sırayı bozan dipçikle buluşur ona göre. Anlamayan var mı?" diyerek sesini yükseltmişti. Çeteler ise uzun bir kuyruk oluşturarak Kemal'in bulunduğu tepeye doğru yürüyüşe geçtiler. Böylece silahlar, cephaneler ve çeteler savunmanın bulunduğu yere ulaşmış oldu. Pusucular ağır bir yükten kurtuldular. Sıra halka geldi. ERNK, ARGK ve PKK bayrakları açıldı. Kitleye hitaben partinin kuruluş yıldönümünü anımsatarak bugünü kutlama amacıyla bu eylemi yaptıklarını

söylediler. “Biz” dedi Cûdî, “TC ordu güçleri beklerken kurduğumuz tuzağa düşen çeteler oldu. Henüz sayamadık ancak gördüğünüz gibi 100’e yakın silah bol miktarda cephane ele geçirdik. Düşmanın hal-kımızın, ülkemizin başına hangi kirli çorapları ördüğünü hepimiz her gün ve her yerde görüp yaşıyoruz.” Daha yüksek bir sesle, “Düşmanı ve yandaşlarını lanetleyin! Onlardan uzak durun. Özgürlük mücadelesinin yanında yer alın! Gerillaya sahip çıkın! Gençlerin yeri TC ordusu değil, dağlarda gerilla ile birlikte savaşmaktır” diye bitirdi.

Kitle coştı. Bir gürültüdür koptu. Kitle tek bir ağızdan “Bijî Serok Apo. Bijî PKK. Gerilla vuruyor Kürdistan’ı kuruyor...” sloganları atarken kadınlar da zılgıt çekti. Tilili sesi ile ortalık bayram havasına büründü. Sonra sözü tekrar Cûdî aldı, “Yarım saat daha beklemeniz gerekiyor. Ayrıca çetelerle hesaplaşmamız bitmedi, sonra size gitme izni verimiz” dedi. Çetelere doğru bir sincap çevikliğiyle tırmanıp gitti. Motor, Nergiz ve diğer gerillalar halkın yanında kaldılar.

Kemal, çeteleri sorguya çekti. 15 kişiyi ayırdı. Cûdî, “Bunlar ne?” diye sordu şaşkın halde. “Kimileri muhtar ve çete başları, ölümü boylayacaklar” diye karşılık verdi Kemal. “O halde gel biraz tartışalım” dedi Cûdî. Tartışmak gerekiyordu. Elbette çünkü tuzağa beklenmeyen bir av basmıştı. Cezalandırma konusunda özel bir görüş yoktu. Yeni bir karar almak zorunluydu. Cûdî, Kemal’e, “Heval ben Önderlikten ayrıldığımda bana söylediği en son sözü söylemek istiyorum; ‘Botan’da Hogir’in halka yaptığını Garzan halkının başına getirirseniz, sizinle kontranın arasına fark koymam. Bu yaklaşımdan sakının, silahınızı kime sıkacağınızı iyi bilin. Yoksa Botan’da Hogir’in yaptığını yapmış olursunuz” dedi. Son tavsiye ve talimatının yankısı halen kulağımdadır. Hem kalkıp bunca insanı çetede olsa, vuramayız. Bu olmaz” diye karşı çıktı.

Başkandan bahsedilince Kemal durdu. Kin ve öfkeye bürünmüş gözlerinden eser kalmadı, yüreğindeki intikam hırsı hafiflemişti. “Evet, doğru da bu namussuzları öldürmeyelim de yarın bize karşı savaşınlar mı?” dedi. Başını uzun uzun salladı. “Bilmiyorum, al kimlikleri ne yaparsanız yapın” deyip, durakladı. “Ben silahları yukarıya çıkartacağım, yarım saat sonra kimse aşağıda kalmayın!

Arkadaşlar hızlı bir şekilde kademeli kademeli zozanlara doğru açılıp gelsinler” dedi.

Çetelere ait kimlik ve belgeleri sinirle Cûdî'ye doğru fırlattı. Kimlikler geniş bir alana saçıldı. Cûdî onları topladı hemen. Çeteler durumun değiştiğini fark etmekle ayaklarındaki titreyişi az da olsa kontrol etiler. Ellerini açarak dua etmeye koyuldular. “Bakın” dedi Cûdî, “Sizin yüzünüzden birbirimize girdik, şimdi elimdeki silahta mermi var” silahını onlara doğrulttu. Baştan sonuna doğru bir hat çizer gibi yaparak “Hepinizi şöyle taramadan geçirip öldürebilirim. Ancak sizi bir kez daha af edeceğiz!” “Allah sizi korusun, Bijî Apo, Bijî PKK” sloganları atmaya başladılar. “Durun” dedi Cûdî, “Dahası var, ne dedimse yapın! Herkes yerden üç küçük taş alsın, hep birlikte dediğimi tekrarlasın, yapmayanın mükafatının ölüm olacağını unutmayın! Ancak şu Ali nerede? Buraya gelsin! Onun hesabı bitmiş değil” dedi. Çeteler bir ağızdan, “Heval, Apo, Kürdistan hatırı için onu da af edin” diye yalvardılar. Bir şey anlamaz. Şaşkınlıktan öyle davrandı. Sonra anladı” diye savundu onu. Cûdî, “Şimdi hiç aklından çıkmayacak bir şey daha anlamış olur” diye belirtti, tehditkar bir tonla. Sonra “Neredesin?” diye bağırdı. “Düşman eşeği! Buraya gel!” Ali'nin yüzü sapsarı kesildi. Beti benzi attı. Dizleri titredi. İki adım öne çıktı. Tereddüt etti, sonra baktı korkunun ecele faydası yok, kendini toparladı. Yaşlı bir çete, ricada bulanmak için arkasından gelmeye yeltendi, Cûdî sert çıktı. “Gelme!” diye bağırdı. “Senin gibiler onu bu kötü duruma düşürmede rol oynayabilirler ama kurtuluşunda asla!” dedi. Adam somurtarak gerisin geri gitti.

Ali, bir asker duruşuyla Cûdî'nin önünde titredi. Cûdî üzerine gitti. “Heee bir daha böyle ahmaklık eder misin?” Adam avcı görmüş tavşan kadar ufalmıştı. Önce bakmakla yetindi, kekeledi, af diliyordu. Yalvardı, yakardı. Kendini savunmak istedi. Ama dili yardımcı olmadı. Cûdî, “Çetelere doğru dön!” dedi. Döndü. “Şimdi sana hangi cezayı verelim?” diye sordu. Adam bir şeyler mırıldandı. Ancak kötü kekelediği için anlaşılmadı. Cûdî yanaştı “Ali'ye iki tokat yeter diyorum” diye söyledi çetelere bakarak, verilen ceza azdı. İnanmadılar. Ceza buysa, dünden razıydılar. Cûdî, “yaptığına karşın kendisine akıl olsun diye vuruyoruz” dedi sonunda. Ali bir tokat yedi, tadı acıydı. Sonra ikinciye bekledi. İkinci tokat da geldi.

Yanağıyla karşıladı. “Geç sırana” dedi Cûdî. Ali yaşadığına inanmıyordu. Ama yaşıyordu. Sırasına geçti. Ölümden kurtulmanın duasını okuyordu. “Bir taş atın” üç sefer bu hareketi tekrarlayıp her seferinde bir taş attılar, bu İslam şeriatına göre sözünü tutmayan karısından boşanır anlamına geliyordu. Kürt insanının en zayıf noktasıydı Telaq atmak. Bundan böyle, gerilla ve Kürde düşmanlık, devlete yandaşlık yapmama sözü vermişlerdi. Cûdî, “Sıranızı bozmadan, araçlara doğru hareket edin, üç kişi buraya gelsin.” Çeteler inanmadı buna. Sevindiler. Yeniden doğmuş gibi oldular. Üç adam öne doğru çıktı. “Buyurun heval” dedi, içlerinden yaşlıca biri. Cûdî, “Bakın düşman sizi sıkıştırabilir ama biz geleceğinizi nereden bildirdik ki pusu kuralım. İşte Mutki alay komutanı çetelerden nefret ediyor. Aslında hepinizin ölmesini bekliyordu. Bakın imdadınıza geldi mi, üç saattir yol kapalı fark etmeyecek kadar enayi mi? Değil. Ama ‘nasıl olsa ölen Kürt, öldüren Kürt! Bana ne’ mantığı, sizi elimizle katletmek istedi. Bu atalarından kalma Kürtlere biçtikleri iti ite kırdırma politikasından kaynaklanıyor. Bu nedenle sizi ölüme terk etti. Ömür boyu bu savaş sürsün istiyor. Umurunda mı kimin öldüğü, o savaştan rant elde ediyor.” Sonra, “Anladınız mı?” diye sordu. Anlaşılmıştı. Cûdî’nin bu tembihleri ardından caddeye indiler. Çeteler onları dört gözle bekliyordu. Halk çeteleri görünce afallayan gözlerle baka kaldı. Cûdî, “Sıranızı bozmayın, sizi şimdi halk mahkemesine veriyoruz. Halkın kararını dinleyelim. Karar ölümse ölüm, beraat ise beraat ederiz” dedikten sonra, “Bunlar çete” diye halka hitap etti. “Düşman silahı alıp kurtuluşunuz ve özgürlüğünüz için geceyi gündüzüne katarak çalışan gerilla ve yurtsever halka karşı kullanıyorlar. Düşmanın yanında yer almak ve bize düşmanlık yapmaktan yargılanıyorlar. Yargıç sizsiniz, karar sizin” dedi Cûdî mütevazı bir gülümsemeyle. Şaşkın yolcular bir an bakıştılar. Yaşlıca bir adam öne çıktı. Söz hakkı istedi. Adam, “Heval bu adamlar size karşı koymadılar. Bu nedenle affedin diyoruz.” Cûdî, “Karar sizindir, siz affediyor musunuz?” diye sordu. Adam, “Evet” dedi. Resmi takım elbise üzerinde bulunan orta yaşlı biri “Hacı’ya katılıyorum” dedi. Yüksek sesle, iri yapılı ama genç olan uzun fistanlı bir kadın söz hakkı istedi, “af” diye bağırды. Topluluktan bir gürültü koptu. “Affedin, affedin” sesleri gürültü halinde yükseldi. Cûdî, “Tamam” dedi. “Ma-

demki kararınız aftır. Halkımızın vereceği karar bizim için emirdir” şeklinde konuşmasını sonuçlandırdı. Çetelere dönerek “Halk mahkemesinin kararı aftır, sizi halk mahkemesinin nihai kararı sonucu affediyoruz” dedi yüksek sesle.

Kadınlar zılgıt çekti, şoförler zılgıtlara kornalarla eşlik etti. Araçlar Bitlis-Mutki hattında hareket etti. Eylemciler hızla araziye terk ettiler. Daha yukarı zozanlara çıktılar. Motor bir kefiye dolusu sigara getirmişti. Kefiyenin ucunu boynuna atmıştı. Bu gibi durumlarda yurtseverler çoğu zaman yanaşıp gerillaların ceplerine sigara paketleri, kuru yemişler tıktırırıldardı. Bu bağıllığını ifade etme anlamına geliyordu. Bu sefer de öyle olmuştu.

Güneş Zovê Serê tepesinden dünyayı aydınlatıyordu. Bitlis’in batısına düşen çıplak ve zozanlık bir yükseltiydi burası. Bitlis az ötede alta düşüyordu. Dağlarla sarılmış derin bir vadide gizlenmişti Bitlis. Hem eylemin başarısına hem de PKK’nin kuruluş yıldönümünü kutlamak için birkaç şarjör merminin şehrin üstüne doğru sıkılmasına karar verilmişti. Nasıl olsa bugün bir çatışma çıkmamıştı. Ve çetelerden aldıkları 28 bin keleş mermisi izli mermilerden oluşuyordu.

Ansızın Bitlis kaynayan ateş böceği içerisinde kaldı. Kemal müdahalede bulundu. Birkaç şarjör boşaltılmıştı. Silah sesi kesildi. Havadaki ateş böceği de karanlığa gömüldü. Kemal’in morali yerinde ama aklı yarındaydı. Cûdî, “bunca silah ve cephane taşımak olanaksız” diye fikir yürüttü yol alırken. “Peki, ne yapalım” diye sordu Kemal. Sonra, “durun heval, çok da uzaklara gitmeye ve kendimizi yormamıza gerek yok” dedi. Grup durdu. “Komuta kademesi bir araya toplansın” dedi. Yeni plan tartışıldı. Yol güzergahı belirlendi. Kemal, “Bence silahları buralarda bir yere saklayıp kendimizi sağlama alacak bir noktaya gidelim. Olacak operasyondan sonra, gelip istediğimiz yere taşırız” diye görüş belirtti. “Doğru ama her üç arkadaş onar silah saklasın” dedi. “Neye sarıp saklayalım, çadırlara mı?” diye sordu. Nergiz söze karışarak aklına yeni bir buluş gelir gibi, “Bizde birkaç un torbası çıkabilir. Ayrıca kefiyeler de işe yarar” diye bitirdi sözünü. Görüş birliği oluştu. “O halde biraz dinlenelim ve hemen zaman kaybetmeksizin harekete geçelim” diyerek son noktayı koydu Kemal.

Plan doğrultusunda hareket başladı. Silahlar saklanmıştı. Tekrar bir araya toplanma ve yol. Kemal, “Hadi gece epey ilerledi ama

sonbahar geceleri uzun ve gerillaya avantaj sağlayan en elverişli mevsim oluyor” dedi. Ve hazır sigaralara göre daha çok sevdiği tütünle sardığı sigarasını iti. Ağızlığında sonuna kadar gelmiş sigarası takılmıştı. İki üfleyip temizledi. Sonra cebine atıverdi ubuğu. “Yallah” dedi ayağa kalkarak, “herkes hazır mı?” diye sordu. “Arkadaşlar ne kadar yağ varsa tabanlarınıza sürmeniz lazım” diye bir espri de ekledi. Başta Motor bir kahkaha ile yanıt verdi. Birçok ses Motor’un yankısı gibi onu takip etti. Nergiz, “Heval Kemal, silah yağı mı, yoksa yemek yağı mı tabana sürülecek olan?” diye espriyi genişletti. “Heval Nergiz şimdi espriyi bırak, inşallah grup koptu haberini bu gece duymayacağız sayenizde” diye yanıtladı. Nergiz az buçuk kızdı. Kızgınlığını verdiği yanıtıyla gösterdi. “Ben mi? Vallahi hiç de geride kalmam. Moralim yerinde olmayınca, yryşme de etki yaptığı oluyor bazen ancak moralim yerindedir, hepinizi geride bırakırım.”

Tan ağardı. Gün ışıdı. Puslu bir sabah, gerillaları Xaçareş’te buldu. Askerler gece boyu durmadı. Muş’tan, Bitlis’ten alana g yığdılar. Gerillalar arkadan çevrildi. Norşin hattında alana çıkarma yaptı. Seksen  araçlık bir gle, geceden stratejik noktalar tutuldu. Sabahleyin siyah bulut parçaları gibi yüksek zirvelerde göründü. Az sonra bu kara bulut içindeki suları Xae Reş ormanına boşaltacaklardı. Kendi deyişiyle “didik didik” aralayacak, tarayacak, yakacak, öfkesini masum meşe ağaçlarına kusacaklardı. Sonra kalkıp, çadırlarını uzun uzun silkelediler. Bu da geceden gelip yattıklarını gösteriyordu. Ayaktaydılar. Adeta orman içinde canlı bir orman oluşmuştu. Davranışları fkeli ve tedirgindi. Koca antalar kamburlarında oturmuştu acımasızca. antaların bu denli şiş olduğuna bakılırsa, uzun zaman kalacaklardı. Peki, hangi tarafa yneleceklerdi? İşte orası muammaydı. Kendilerinin de bildiği yoktu. şaşkın gözlerle etrafa baktılar. Bir kı-mıldama, hareketlilik... Sonra bir yağmur dalgası gibi ormana döküldüler. Gerillalar uzaktan bakıyorlardı. Onları drbnlerinin iine almışlardı. Bütün hareketlerini izliyor ve takip ediyorlardı. Askerler ormana daldı. şimdilik uzaktaydılar. İstedikleri kadar arasınılardı ormanı. Grecekleri bir şey yoktu. Zaman kaydıķ tehlike azalıyordu. Varsın akşama doğru bir çatışma çıksın. Gerillalar vurup kaçacaklardı. Bir o kadar daha uzaklara kayacaklardı. Askerler bitap dsecekti.

Sonra eli boş bir avcı psikolojisiyle gerisin geri inlerine dönmek zorunda kalacaklardı. Operasyon ters yöne saptı. Hiçbir temas sağlanmadı. Gün batımıyla araçlar Mutki'ye geldiler. Bitlis'ten gelen araçlar upuzun siyah bir kuyruk halinde operasyonlardakileri beklediler. Askerler araçlara hücum etti sevinçle. Araçlar dolunca hareketlenme başladı. Ne aceleleri vardı böyle? Daha bu sabah gelmişlerdi, akşam gittiler.

Askerler boş dönünce gerillalar sevindiler, onlar da gece boyu yol almışlardı, epey yorgunlardı. Bir çatışma çıksın istemiyorlardı. Üstelik dünkü eylemde ele geçirdikleri silahlar, gece karanlığında apar topar bir yerlere saklamışlardı. Zaman kaybetmeksizin sağlama almak lazımdı. Komutanlar bir araya toplandılar alelacele. Bir şeyler tartışıyorlardı. Kemal konuşuyordu. “Kış basıyor” dedi kaygıyla. “Karın eli kulağında, hızlı davranmak gerekir” diye sürdürdü. “Silahları sağlama almak için bir grup arkadaş K... köyüne gitsinler. Köyden otuz civarında adam yanlarına alarak silahları köye getirsinler. Bu arada Cûdî ile Motor uygun bir şekilde iyi dostlara emanet etsinler” dedi. Sonra “rakamları yazmak gerekir” diye ekledi. Alacakaranlıkta on beş kişilik bir grup ayrıldı. K..... köyüne doğru yola koyuldu.

Ah şu kışlar

Kara kış soğuk ve nemli yüzünü göstermeye başlamıştı. Siyah bulutlar dağınık halde belirdi bu sabah gökyüzünde. Öfkeli kuzey rüzgarı bulutları önüne kattı pervasızca ve doğuya sürdü onları. Kovalamaca halindeki bulutlar Sîpanê Xelatê dağ zirvesine takılıp kaldı. Yoğunlaştı, koyulaştı. Bütün canlılar tedbirli olmaya çağırıyordu. “Günah benden gitti” der gibiydi.

Motor bulutların acımasız davranışlarına baktı ve öyle dalıp gitti. Sonra bakışlarını bulutlardan aldı. Çevresinde bulunan arkadaşlarına aynı şekilde baktı bir an. Bakışlarında derin bir kaygı ve endişe okunuyordu. Sonra, “heval” diye atıldı. Yarı ciddi yarı espri karışık bir tonla, “görüyorsunuz küçük bulut parçaları nasıl bir araya gelip toplantı yapıyorlar” dedi. Manalı bir ifadeyle, gülümseyip devam etti: “Sanıyorum, bu toplantıdan yağış kararı çıkacak.” “Hani biz de çoğu zaman geniş çaplı bir eylem için küçük gerilla grupları bir araya geliyoruz ya, bulutlarda öyle. Artık yağış kararı bu gece eyleme dökülecek” deyip ardından duraksadı. Yere baktı. Ayağının ucuyla toprağı bir iki eşeledi. “şuracıkta bulunan karıncaların şu aceleci haline bakın, telaş içerisinde. Kara toprağın yüzüne beyaz perdeler çekilmeden evvel yiyecek stoklarını doldurma çabasıındalar. Çiseleyen ilk yağış kar olacak ve altı ayı süreyle toprağı işgalinde tutacak” diye bitirdi sözünü. Çevrede bulunanlar garip bakışlarla süzdü onu bir an. “Niyeydi böyle garip konuşması?” diye düşündü Kemal. Buluttan, ka-

rıncadan örnekler vermek neyi ifade edebilirdi ki? Üstelik bu yılın eşek arılarının yoğun olmasından sık sık şikayet ediyordu. “Bilmem arıların yoğun olduğu yılın kışı şiddetli olacakmış, bunlar geri köylülerin, boş kurgularından öte bir şey değildir” diye önemsemez bir tavırla baktı. “Aker köyünün filozofu” diye atıldı en sonunda bir kahkaha patlatan Kemal, “Peki nedir senin karınca-arı bilimin?” diye sordu alaylı bir ifadeyle. “Bunlar halkın engin tecrübeleri oluyor” diye atalarının geleneklerine gönderme yaptı.

“Olsun” diye ısrar etti beriki. “Ne denir senin bu hayvan bilimine?” Motor suskunluğu korudu. “Adı ne olursa olsun, ben halkın tecrübelerine inanıyorum” dedi. “Bu kış şiddetli olacak” diye ekledi güvenli bir tonla. Kemal hoşgörüsüyle karşıladı. Motora baktı. Filozofa benzer bir havası yoktu. Ama gözlerinde zeka ve dürüstlük okunuyordu. Bir parça da saftı, okur-yazarlığı yoktu. Politikayı sevmiyordu, hatta çoğu zaman iğrendiği oluyordu. “Politika yalan-dolandır” diyordu. Biri kendisine politika nedir diye sorsa, “denizdir” diye yanıtlardı. “İçine daldın mı çıkılmaz” diye gülümserdi. Botan kitlesinin temiz, doğal, sade ve dürüst özelliklerini kendisi için daha tanrısal görüyordu. Öyle kalmak istiyordu. Üstelik çenesi gevşek kimseleri sevmez, güvenmezdi. Az konuşur, çok iş yapardı ya da konuştuğu kadar yapardı. Bunun tersi de doğrudu ama konuşup da yapmamak iğrençti, gerilla lafazan topluluğu değildi. Hem çok bilgililik neye yarardı ki. Bilmek, yapmaktı onun için. Yapmayanın bilgisi, eşek sırtındaki kitap yükü gibidir. İsteddiği kadar taşısındı. Kemal, “zooloji” diye açıkladı suskunluğu bozarak. “Üstelik bulutun dilinden anladığına göre Motor, meteorolojiden de anlıyordu” diye sürdürdü alaylı bir tebessümle. “Töh! Allah kahretsin bu devleti. Senin hakkını yemiş vallahi. Önceden Aker köyüne okul yaptırmış olsaydı, Motor kesin filozof olurdu” dedi ve durakladı. Sonra, “niye olmasın” diye kendi kendine sordu. “Hani okul yüzü görmemiş halde her şeyin dilinden anlıyor” diye bitirdi. Motor gülümsemekle yetindi. İstifini bozduğu yoktu. “Hem okuma-yazma hevesi çok. Ön ceplerindeki kalemlere bakın. Allah aşkına altı kalemle ne yapıyorsun böyle. Üstelik kimseye verdiği yok. Bilmeyen roman yazdığını sanır” diye üsteledi. Motor sadece gülümsüyordu. Bir parça hoşuna gidiyordu. Sonra, “öyle olsun” diye atıldı. “Göreceksiniz ne yaman bir kış başlayacak” diye ekledi kendinden emin bir ifadeyle.

Gecenin bastırmasıyla uzun bir yolculuk da başladı. Gün batımıyla havalar büsbütün bozuldu. Gökyüzü siyah bulut perdesiyle kaplandı. Parlak yıldızlar gizlendi. Gökyüzü düşmanlaşıp gerillaların üzerine geliyordu. Sonra ilk oklarını yağdırdı. Kar hafiften çiseledi. İşte o zaman kış başladı, Motor haksız sayılmazdı; Kürdistan'da kışların kendi başına bir tarihi vardı. Kışlı bir ülkeydi, Motor'un ülkesi. Onun ülkesi kadar mevsimlerin organik bir ilişki içinde olduğu başka bir ülke yoktu. Kar ülkeleri kuşkusuz çoktu ama Motor'un ülkesi karların haber verdiği, baharın müjde saldı, sonbaharın tanıdık yeller estirdiği, yazların ise boydan boya yüzeyi sarıya boyadığı bir ülkeydi. Onun insanları bunu şah damarı kadar yakından hissederd. İnsanları ülkeleri gibiydi. Motor'un bu kadar kendi ülkesinin insanını tanıma yeteneği oradan geliyordu. O adeta ülkesinin yabani bir otu, konuşan bir canlısı, farklı bir rengiydi. Ülkesinin en haşın zamanlarından kalma bir kültürün son canlısı gibiydi. Uygarlığın ayak basmadığı, çağın değiştiremediği Botan diyarının en asi coğrafyasının oğluydu. Kışları gibi sertti. Sertlik ve yumuşaklığın tezat bütünü olan bir yazgının parçasıydı. Kardelen gibi kendi dilinde daha bir anlam veren 'Berfin' çiçeğinin özünü sert soğuk ile güneşin mevsim müjdesinden alan bir canlıydı, Motor. Kardelen de isyan, lale de ülkesinin yazgısı, heliz de ise güzelliğini yaşardı. Ondandır ki her mevsimin her anını bir bitki gibi yaşar ve hissederd. Motor için kışlar kaldığı yerle sınırlı değildi. Uçlarına mevsimin ilk beyazı giydirdiği dağların sayısını ve isimlerini bile bilirdi. Rus steplerinden kayan bir hava kütlesi, Ağırî dağını beyaza boyar, sırasıyla Zagros, Gera Berana ve oradan da Mereto ve Andok dağının uçlarını beyazla örterdi. Ağırdan düşen domino taşları gibi dağ uçlarına yaslanıp, oradan da vadilere inen beyaz örtü son karartıyı da kaplayana kadar devam ederdi. Adını hayvan aleminden alan bir isimlendirme kullanılırdı bu karlar için. Kurt karı yağın ilk kardı. Kurt gibi bir hayvanın dayanmadığı bu karlar kuru ve şeker tozunu andırırdı. Hayvanları azgınlıştıran bu kar bir o kadar da onları saldırganlaştırıyordu. Köylüler tam da bu vakitte elleri tetikte pusuda beklerlerdi. Hayvanlar arasında belki de en hazırlıksız yakalanan türdü kurt. Av imkanı kalmayan kurtun açlıktan gündüz vakti bile köylere saldırdığı oluyordu. Onun için bu karlara 'kurt karı' denilirdi. Bunun adına hikayeler, masallar söylenmiştir. Kışlarda anlatılan masallar da kaynağını bu

doğa oyunlarından alıyordu. Onun için bu insanların doğa hafızaları güçlüydü. Amansız kışların geçtiği yıllar, kurtların gündüz ortası köylere daldığı zamanlar, çığların vadileri doldurduğu anlar, nehirlerin buz olduğu aylar ile Temmuz'a varan karlar hep anlatılır durulurdu. Bir meşe dalından, herhangi bir kaya ucunun kar altında geçtiği aylar adeta gün gün sayılır, onlarla yaşanılırdı. Motor'un kış hafızası bir meşe ağacının kökleri kadar derindi. Gerilladaki kış ve karlarla ilgili anıları bunun üzerine inşa olmuştu. Sonbaharda hazırlıklar yapılır, kışta ise doğanın kanunlarını bozmayan, ona göre hareket eden bir yaşam sürdürülürdü. Kurt karı ayak yakardı. Ocak karları dondurur, şubat karları ise çığ karlarıydı. Garzan, Serhat ve Zagroslarda kalan gerillalar bütün bunları bilerek kışa girerlerdi.

Gerillalar tabanı yağlamalıydı. M... köyü çok uzaktı. Bir gecelik yol vardı. Bu gece gizlilik ve hızlılık tam anlamıyla uygulanmalıydı. Gizli kalıp çevreyle bağlantı kesilse herkes Botan'a geçtiklerini sanacaktı. Alacakaranlıkta yola koyuldular. Mutki vadisi kar işgaline karşı hala direniyordu. Derin vadi kara karşı koyuyordu. Ancak kar vadiyi çepeçevre kuşatmıştı. Mutki ile Meydan nahiyesini birbirine bağlayan bu vadi alanda tek siyah çizgiydi. Gerillalar çizgiyi takip ettiler. Mutki ilçesini aştılar ve tanın ağarmasıyla M... köyüne vardılar. 12 hanelik bir dağ köyüydü. Cûdî, bu köyü ilk kez görüyordu. Köyün yurtseverlik duyguları dikkatini çekmişti. Cûdî bir parça şaşırdı. Kendini bir Botan köyünde hissetti bir an. Gün ışıyınca gerillalar köyü hızla terk ettiler. Daha yukarı vadiye çıktılar. Burası kış üslenme noktası ve son duraktı. Varılmıştı. Sevinçliyidiler. Hızla yerleşmek, manga yerleri yapmak lazımdı. Burada köy horozlarının sesi bile rahat duyulurdu. Köy silah mesafesindeydi. Köyün çocukları bile garip komşularının yerini biliyordu. Ama ağızları sıkı mı sıkıydı. Endişelenecek bir şey yoktu şimdilik. Hem köylüler tembihlemişti. Çoğu erzaklar köyün milisleri tarafından noktaya çekilmişti.

Mutki, Qêlanis dağının Muş ovasına uzanan eteklerin arasına sığınan bir ilçedir. İlçeden ziyade köy görünümü veriyordu. Hemen batısına düşen ve Meydan nahiyesine açılan vadide M... köyü bulunur. Yüksek Qêlanis yaylalarının kuzey eteklerinde ormanlığın başladığı bir yelpazede kurulu bu minik köy, adeta avcının gaddar gözünden kaçan ve can havliyle bir yerlere sığınan bir tavşan gibi daracık bir vadide sıkışıp

kalmıştı. Sanki bu zalim dünyanın gözünden gizlenmek istiyordu. Coğrafiyanın asi ve isyankar görünüşüne özdeş bir duruşu vardı köyün. Alan arazisi    kısımdan oluşuyordu.  st  çıplak ve zozanlık, aşağıda ürkütücü derin vadiler ve ikisinin arasına sıkışıp kalan ormanlık yelpaze iki farklı coğrafiya gibiydi. Kışın zozan kesiminde çok kar yağar, baharla birlikte zirvelerde biriken karlar Q lanis tepelerinde güneşin yakıcı gücüyle erimeye yüz tutup aşağıya doğru itilerek derin vadilerde akan sularla buluşurdu. Buluştuk a da büyük bir yankı ve gürültüyle  oşan ırmak halini alır, geçit vermezdi. Bahar güneşinin ölümcül darbeleriyle alanı terk ederdi karlar. O zaman karın yerinde, buram buram kokan bin bir otun bittiği, yem yeşil topraklarda g ller gösterirdi yüzünü. Gerilla hareketi kısıtlıdır bahar mevsiminde. Doğal bir kuşatmadır gerilla. Aşağı kesimler kar sularıyla  oşan ve vadileri g mb rdeten geçit vermez sularla örülüdür.  stte ise kar geçit vermez, kuş uçmaz, derin vadiler hırçın ve deli deli akan sularla korkutucu bir görünüm verirdi. Ortasında sıkışıp kalan ormanlık alanlar, baharın sonlarına kadar bu doğal yazgıyı yaşardı. Gerilla için manevraya elvermez ve doğal kuşatma olarak zorlayıcı olurdu. Kayıpların çoğunun bu mevsimlerde olması da bu nedenledir.

Garzan'da elli kişilik guruplarla bu elverişsiz coğrafiyada ilk kış  slenmesi yapılıyordu.  slenme yeri önceden tespit edilmiş, erzaklar hazırlanmış, öyle ki manga yeri olarak belirlenen zeminde depolar, erzak gömmeleri yapılmıştı. Çünkü kışın aşını yağan kar, depolara ulaşma imkanı vermiyor, izlerden dolayı böyle olması da akıllıca bir şey oluyordu. Gerillalar köyün hemen üstündeki iki kilometre mesafede bulunan sık ve kalın ağaçlardan oluşan bir ormanlıkta kamp yerlerini kurmuşlardı. Köyün  st kesimine düşen bu orman köye ait bir araziydi. Buralardan yol geçmez, avcılar çıkmazdı. Gerilla tabiatına uygun bir gizliliğe sahipti.

Kışın acımasız kar işgali gidiş gelişlere müsaade etmezdi. Kuralları dinlemeyip dolaşanlar olursa, yükseklerde birikerek ağırlaştuk a ağırlaşan karın ansızın büyük gürültüyle kopması sonucu vadileri dolduran çığın gazabına kurban giderlerdi. Öyle ki çığ nedeniyle çoğu insan kapı eşiğine çıkamaz olur. Kimi köyler çığ altında kalarak yerle bir olurdu. İşte M... k y  böyle bir yerdeydi.

şimdiden kar metrelerce yağmıştı. Altı aylık bir işgal hükmü

vermişti. Köylüler gerillaların kullandıkları yerin çığ tehlikesi olduğunu ısrarla uyardılsa da onlar pek aldırış etmediler. Zaten köyün kurulu olduğu zemine bakan en acemi gözler bile köylülerin çığa karşı tedbir ve korkusunu anlayabilirdi. Kış boyu komşu olacak bu köye gidip güvenlik içerikli tembihlerde bulunmak şarttı. Kendileri için en önemli sorun güvenlikti.

Gün batımıyla birlikte bir grup gerilla köye indi. Toplantı yapacaklardı. Yol boyunca bir metre kalınlığındaki karları döve döve ilerlediler. Köpekler uzaktan gelenlerin kokusunu aldı. Uzun uzun ulumalarıyla ilk onlar karşıladılar. Daha köye bir kilometre mesafe vardı. Köpekler sürü halinde üzerlerine koşup barikat kurdular. Canlı bir set oluşturup onları durdurdular. Köpeklerden siyah benekli, sıska ve çıkık kamburundan yaşlı olduğu belli olan ama görünüşü korkutucu olanı, dosdoğru Nergiz'e saldırdı.

Nergiz, 'korkmuyorum' dercesine durup silahını köpeğin ağzına dayadı umursamazlıkla. Köpek Nergiz'in bu yaptığına öfkelen-di. İri kuyruğunu büktü, azgınlaştı. Nergiz ise korkudan bir adım geriledi. Korku dolu bir çığlık kopardı. Bu durumdan cesaret alan köpek avına karşı atağa geçti. Hışımla ileriye atıldı. Bu kez araya Dilgeş girdi ve bağır-dı. Köpeğe dipçikle karşı koydu. Korku sırası köpekteydi. Dipçigi yiyen köpek viyaklayarak biraz geriledi ama diğer köpeklerle birlikte cephe alıp yeniden dikildi karşılarında. Köpeklerin gelenleri köye sokma niyeti yoktu. Kenar evlere vardılar. Görünürde kimsecik yoktu. Köye biraz mesafede bulunan bir eve yaklaşmışlardı. Dilgeş, "malê! malêêê!" diye bağır-dı. Köpek çemberi de daralmıştı. Gürültüyü ilk fark eden evden çıkan bir kadın oldu. Ardında bir erkek çocuk çıktı. Kucağına taş dolduran çocuk köpeklerle doğru taş ve küfür yağmuru yağdırdı. Taşa tutulan köpekler dört bir yana kaçıştılar. Ama "işte biz görevimizi yerine getirdik, gerisini sen bilirsin" der gibi rahatlamışlardı köpekler. Orta yaşlı, cana yakın kadın, gelenleri evine davet etti. Önlerine düştü. Ama gelen grup köyün orta yerindeki bir ev gidecekti. Böylesi toplantı için daha elverişli olurdu.

Dilgeş kadına, "xûške teşekkür ederiz ama ilerdeki eve gitmeliyiz, işimiz var" dedi. Sonra, "gelecek seferki gelişimizde sizin misafiriniz olacağız" diye mahcup bir şekilde kadını iknaya çalıştı. Kadının ısrarı ise fayda etmedi. Toplantı için geniş ve uygun bir oda gerekiyordu.

Umudunu kesen kadın, “o halde siz bilirsiniz” dedi. Üzüntülü bir halde evine doğru yöneldi. Eşikte durdu. İçerde yanan ışık yüzüne vurdu. Gelenleri izledi. Sayıları öğrenmek istiyordu. Baktı, baktı ve eşikte kayboldu. Çocuk önlerinde ilerledi. Köyün ortasına düşen eve götürdü onları. Köpeklerin uyarısından olacak ki, yaşlıca bir kadın balkonda çevreyi gözetliyordu. Yabancıları fark etti. Bir parça da tedirgindi. ‘Bu karda, kışta kimler dolaşabiliirdi ki’ diye geçirdi içinden. Gelenlerin gerilla olduğunu anlayınca hareketlendi, içeri girdi. Tekrar çıktı. Gelenleri ağırlamak için balkondan aşağı indi. Onlara doğru yürüdü. Gidecekleri evi kesin anlamak isteyen bir kanıt arar gibi bir kararsızlık geçirdi ve hemen “bi xêr hatin, li ser seran û ser çavan hatin” sözleriyle gelenleri buyur etti. Kadın sevinçli ve heyecanlıydı. Nergiz’i kanatlarıyla sardı evlat özlemiyle. Alnından öptü kadın gerillayı. Nergiz gururla biraz kızardı. O da eğilip ananın elini öptü. Kadınsa kızı öpücüklere boğdu. Kolunu kısa kesilmiş saçlarının altından geçirdi ve öylece eşige doğru yürüdüler.

Sonra diğer iki kadın gerillanın da varlığını fark etti. Onlara doğru yöneldi. Bir ana duygusallığıyla, “yavrularım” diye heyecan dolu sözler sıralamaya başladı. Onları yün döşeğin üzerine oturttu. Bir gerillanın dışarda nöbette kaldığını gören kadın, “hayır oğlum o da içeri gelsin, bu karda kıyamette ne olabiliirdi ki” diye dayattı. Nergiz, “ana nöbetçi kalsın, az sonra değiştiririz” dedi. Kadının ısrarı üzerine, “ana biz gerillayız, nöbetimiz olmalı” diyerek ikna etti. Evin kızı Leyla eksik olan yün yastıkları takviye ediyordu telaşla. Kadın, “kızım Leyla, baban komşularda çağır gelsin” deyince, sekiz yaşındaki Leyla sincap gibi kapıya fırladı. “Hızlı ol kızım” dedi ardından. Leyla görevini yerine getirip hemen döndü. Ama kızı bekleyen ananın daha çok talimatı vardı. “Kızım sobaya odun at, gürleştiriver” dedi, kız daha oturmamışken. “Yemek hazırlayalım” dedi. Kendisi de kalktı, “çocuklar açtır” diye ekledi. Özgün bir tonla konuklarını gözden geçirdi. Islak olduklarını gördü. “Parke ve kefiyelerinizi çıkarın, - sobanın üstünde geçirilen bir teli göstererek, şuraya asın” dedi. Nergiz’in parkesini çıkarmaya çalıştı. Nergiz, “tamam ana teşekkür ederim, ben yaparım” diyerek, mahcubiyetle kendini savunur gibi yaptı. Kadın Nergiz’i kucaklayıp parke ve kefiyesini çekip aldı. Nergiz fazla direnmedi. Kadın askılara yoklayan gözleriyle baktı. İyi görünüyorlardı,

sonra seri hareketlerle astı tek tek elbiseleri. Dilgeş odayı gözden geçirdi. Sonra, ‘geniş oda toplantı için iyidir’ diye hesap yaptı. Kış hazırlığı için eve konulan erzak evi daraltmıştı. Garisuk (darı) dolu torbaların açılan uçlarından altın sarısı taneleri görünüyordu. İrili, ufaklı bir dizi bidon toplu halde bekliyordu. Dilgeş, ‘bunlar turşu olacak’ diye geçirdi içinden. Sonra çoğunun çökelek bidonları olduğunu anladı. ‘Burada çok çökelek yapıyorlar’ diye düşündü. Odanın köşesinde duran yığın halindeki yastık, yorgan, döşeklere baktı. Evin varlıklı olduğunu anladı. Üzerinde oturduğu keçelere, işlemeli halıların desenli olduğuna bakıp gözden geçirdi. Tam o anda kapı açıldı. ‘Ev sahibi’ diye düşündü. Eşik aralandı. Üç erkek belirdi. Öndekinin davranışlarından evin sahibi olduğu anlaşılıyordu. Misafirler ayağa kalktı ve tokalaşıp ardından oturdular. Hal hatır soruldu. ‘Acele davran, misafirler açtırlar’ anlamında eşine baktı. Kadın ‘oldu’ anlamında başını salladı. Kızını yardıma çağırdı. Birlikte çalıştılar. Sofra hazırlanmış yemek hazırdı ama misafirler yemeğe hazır değillerdi. İşleri yemekten önemliydi. Yemeğin beklemesini istediler. Ev sahibi sessiz kabul etti.

Cûdî, Dilgeş’i dışarı çağırdı. Önce toplantı yapmak gerektiğini hatırlattı. Dilgeş ev sahibini çağırdı. Konuştu. Adam, “siz bilirsiniz heval” dedi. “O halde köylülerin uygun bir evde toplamasını sağla” dedi. Ayrıca toplantının yapılacağı evin ayarlanmasını ve kadınların da ayrı yerde olmasını söyledi.

Bir süre sonra köy halkı hazırды. Nergiz ve diğer iki kadın gerilla ayrı bir evde kadınlarla toplantı yapacaklardı. Erkekler ise bulundukları evde toplanmıştı. Halkı güvenlik için sıkı sıkı tembihlemek temel gündemi oluşturuyordu. Toplantı bitmiş sıra yemek yemeye gelmişti. Nergizler gittikleri evde yemek yerken, erkekler çökelek sofrasına oturdular. Beyaz çökeleğin üzerinde kan kıvılcı renginde, içine acı biber atılan bir yağ tabakası duruyordu. Yanına da çökeleğin anası olan ayran dolu kaplar sıralanmıştı daracık sofra boyunca. Yörenin meşhur yemeği olan çökeleğin yanına mısır (darı) ekmeği de oldu mu tamamdı. Böyle bir sofraya sahip olan birilerinin ağzından duaları eksik olmazdı. Doğrusu çökelekten oluşan beyaz zeminin üzerinde duran kırmızı yağ tabakası, konukların açlığını iyiden iyiye perçinliyordu. Tıka basa yediler. Gerillalar çok şey görmüş yaşamıştı. Günlerce yemekten uzak kalınıyor ve ansızın tıka basa doyduğu da oluyordu. Kimi zaman her

türlü otu bulsalar da, günlerce suyla bağlantısı kopuk, ıslanacak bir damla su arzusuyla yanıp tutuştukları da az olmamıştır. Ama ilk kez bu tür bir yemekle tanışılıyordu. Çökelek ve ayran. Doğrusu doğal, doğal olduğu kadar da zevkli bir yemektir ancak garisuk yemeğinin ayrana doğranmadan boğazdan aşağı inmesi zor oluyordu.

Köye iki üç sefer gidilmişti. Toplantı ve sohbetler yapılmıştı. Az çok bir ilişkilene ve tanışma durumu vardı. Ancak bunların hepsi köylülerin kuşku ve kaygılarını gidermeye yetmemişti. Haklarında çok olumsuz şeyler söylenen bu insanların ne konuştukları değil, nasıl davrandıkları önemliydi. Bütün davranışlarını izliyorlardı. Belli bir ilişkilene olmasına olmuştu. Önce kadınlar gerillalara sıcak yaklaşım gösterdiler. Bu da bütün köyün hızla kazanılması anlamına geliyordu.

Toplantı yapıldı. Yemek yenildi. Nergiz tekrar ilk eve geri dönmüştü. Erkek arkadaşların köylülerle koyu sohbette olduğunu gördü. Kadın gerillaların ardından meraklı, yaşlı bir kadınla genç bir kız içeri girdi. Tuhaf tuhaf, kaygılı ve delici gözlerle baktı yaşlı kadın. Baştan aşağı gerillaları tek tek gözden geçirip süzüyor, dinliyor ve şivelerinden nereli olduklarını anlamak istiyordu. Şiveler hakkında bir karara varmak olanaksızdı. Her biri değişik diyardan gelip değişik şiveler konuşuyorlardı. Kadınlar şaşırıp kalmıştı. Sonunda niyetleri ortaya çıktı. Yaşlı kadın Dilgeş'e yanaşıp adeta koluna abandı. Ağzını kulağına götürdü. "Oğlum" deyip, fısıldadı. Kadın büyük bir sır açıklıyor gibi duraksadı, yutkundu. Utanma, merak ve kaygı dolu gözlerle evin tabanına baktı. Tekrar, "oğlum" diye sürdürdü. "Doğrusu siz" dedi, utançtan yüzü kızardı ama sırrını açıklamaya kararlı gibi kendini toparladı. "Siz Ermeni misiniz?" diye sordu en sonunda. İçindeki merak kurtlarını ortaya döktü. Dilgeş böyle sorulara yabancı değildi. Hoş görüyle kadına baktı. Kadınlara özgü bir saflık yüzünde okunuyordu. Dilgeş güldü ve ardında, "peki" dedi, "Ermeni olup olmadığımızı çıkarabilir misin?" deyince, kadın alelacele, "ama öyle diyorlar" diye kendini savundu. Dilgeş halen bakıyordu. Yaptığı kabahati anlayan yaşlı kadın ince bir ayar getirmeye çalışarak "hayır, hayır, oğlum, bize Ermeni olduğunuzu söylediler. Bu konuda bir fark görmüyorum elbet. Ancak meraklı işte dedim hele bir sorayım." Bir soluklandıktan sonra kadın aynı meraklı konuşmalarla devam etti. "Tabii hakkınızda daha çok şey söylüyorlar. Ama bir süredir sizinle tanışıyoruz. Bunların

hiçbirini sizlerde göremedik” diye bitirdi. Meseleyi sezen Dilgeş, “peki kimlerden öğrendiniz bütün bunları” dedi. Kadın, “bilmiyorum. Çevre halkı söylüyor, herkes söylüyor. Geçen baharın bir subay köyümüze geldi. Köy halkı toplantıya çağrıldı.” Olayı bir düşmandan dinlemenin ne kadar doğru olabileceğine ilişkin hafif bir kuşkusu olan kadın duraladı. “Ama” diye sürdürdü, “halka çok yumuşak davrandı. Sanırım iyi bir insandı. Babasının imam olduğunu söyledi” ve hemen Dilgeş’e bakıp tepkisini ölçmeye çalıştı. Dilgeş’in yüzündeki hoşgörüyü görünce devam etti. “Sizler için, bunlar Ermeni’dirler, Şırnak, Hakkari, Van sınırından Türkiye’ye giriyorlar. Vatanımızı bölme amacını güdüyorlar. Silahlı ve grup halinde dolaşan bu insanlar en çok gençleri kaçırıyorlar. Özellikle genç ve güzel kızları alıp kaçırıyorlar. Tabii daha sonra dağlarda kullanıyorlar. Bizim bunlara karşı duyarlı ve tedbirli olmamızı tembihlediler. Sizi ilk gördüğümüzde kaçtık, saklandık, çok korkuyorduk doğrusu ama duyduğumuz kadarıyla önce iyi davranıp kendini kabul ettiriyor ve sonra bu söylenenleri yapıyormuşsunuz?” diye ekledi.

Kafasındakini bir bir döktü. Az buçuk kendini rahat hissetti. Cevabını bekliyordu. Dilgeş’e yan yan baktı sevecenlikle. Kırışmış iri çenesini avucun içine yerleştirdi. Dinlemeye koyuldu. Dilgeş, “dinle bakalım, mümkünse sözümü kesme” diye söyledi. Kadın Dilgeş’in kolunu tutuyordu. Sonra kolunu bırakıp daha iyi dinlemek için, Dilgeş’in karşısına geçti. ‘Dinliyorum’ anlamında başını salladı. Sonra “hım hım” diye mırıldandı. Dilgeş ananın saf yüzüne, temiz niyetine hayran kaldı. “Bak ana neye karşı savaştığımızı biliyor musunuz?” diye bir soruyla başladı. Kadın, “devlete karşı ama sefilleri de öldürdüğünüzü söylüyorlar, öyle değil mi?” soruya karşı soruyla yanıt verdi. Dilgeş, “yo hayır” diye itiraz etti. “Sen soruma cevap ver, o subay devletin adamı mıdır?” “Evet.” “Peki bize karşı savaşıyor mu?” “Hım, hım.” “O halde düşmanımızdır değil mi?” Kadın ‘evet’ anlamında başını salladı. “Peki düşmanın hakkımızda iyi konuşacağına inanıyor musunuz?” “Yo elbette hayır.” “O halde bunların hepsi yalandır. Düşman buraya geleceğimizi bildiği için daha biz gelmeden önce gelip anti propagandamızı yapmış, hepsi bu kadar. Hee bir şey daha var, Ermeni olup olmadığımız sorunuza cevabım pek yok. Ancak Ermenilerin içimizde olmasını istedik. Ama yok. Şu kızım dediğin Nergiz, Suriye’nin Qamişlo şeh-

rindendir. Bende Cizre Botan'danım diğerkleri de öyle" dedi. Kadın rahatladı, sevindi ama gözlerinde kuşkların gölgesi halen dolaşıyordu. Tam inanmış değildi. Öyle oturduğu yerde kalakaldı. Aldığı cevapların doğru olup olmadığının çıkarsamasını yapan bir duruştu bu. Sustular. Sonra, "bir şey anlamıyorum" der gibi derin bir iç çekti. "Allah doğru yapının yanında olsun" dedi geri çekilirken.

Ana ile Dilgeş arasında süren tartışmaları genç bir kız kapıda pür dikkat dinliyordu. Uzun boylu olup biraz sıskaydı. Konuşmaları merak ettiği anlaşılıyordu ki, konuşulanlar onun yazgısı ile yakından bağlantılıydı. İçeri girdi. Nergiz'in kulağına bir şey fısıldayıp onu dışarı çağırdı. Nergiz "ne var" diyecek oldu ama kız Nergiz'in kolunu çektişirdi ve dışarı çıkmak için dayattı. Nergiz yanındaki kadın arkadaşına, 'benimle gel' işareti yaptı. Çıktılar. Az sonra geri geldiler. Gelirken halen kıkır kıkır gülüyorlardı. Gürültüyle oturdular. Birbirinin omzuna yaslandılar. Fısıldadılar, güldüler, sustular, tekrar itiştiler ve ardından sessiz konuşmalarına devam ettiler. Dilgeş için artık rahatsız edici olmaya başlamıştı kadın gerillaların bu yaptıkları. 'Yapmayın' anlamında yüzüne yansıyan mimikler ile onlara doğru baktı. Aralarında olan gülmelerine kendince anlam veremiyordu. Onlara ne olmuştu? Böyle gülmeleri doğal değildi. Dilgeş'in sonradan anlayacağı üzere, kız kendini köyün en güzel kızı görüyor. Tabii köylülerde öyle ona bakıyor. Kendisinin Nergiz'e anlattığı kadarıyla, "Siz köye geldiğinizde teröristler, Ermeniler geldi diye saklanırdım. Güzel kızları aldıklarına göre ilk hedef ben olacaktım. Saklanmak için bir delik yapmışım" diyor. Nergiz'e tavuk kümesini gösterip, "işte sizden saklandığımı delik bu" diye gülüyor. Bir kakhaha kopuyor aralarında. Kız "çoğu zaman bu güzel fıstanım tavuk pisliğine bulanıyordu. Üzüliüyordum. Ama olsun diyordum kendi kendime. Namusum temiz kalıyor, elbise yıkanmakla temizlenir. Namus kirlendi mi temizlenemez diyordum. Sizi tanıyınca korkumun yersiz olduğunu gördüm. Annemi devreye koyup durumu tam anlamak istiyordum" diye bitiriyor. Meğerki tartışan kadın kızın anasıymış, anayı devreye koyup sorular hazırlayan da kendisiymiş. Şimdi kendini güvende hissediyordu. Nergiz'den korkulacak ne vardı. Hepsı uydurma şeylerdi. Kız doğru olanı görmeye çalışıyordu. Nergiz'in şahsında gerçeklerle karşı karşıya gelmişti. Hatta can ciğer arkadaş olmuşlardı. Köylü kız, gerilla kıza sırrını açmıştı. Saatler

birbirini kovalamış, epey geç olmuştu. Aradaki korku, endişe dolu sis perdesi dağılıvermişti. Yalan, uydurma samimiyete, korku güvene, yabancılık yerini kaynaşmaya bırakmıştı. Komşudan gelen insanlar elverine gittiler. Oda yavaş yavaş boşaldı. Yatma vakti gelmişti.

Ev sahibi kadın şefkat dolu bir anaydı. Ama buyurgan ve otoriterdi de. Yüzünde anaerkil izleri taşıyordu. Artık tartışmaların yorucu olduğunu anlamış olacak ki, bir şey söylemek istemiyordu. Kocası vardı ama otoriter olan kadındı. Kuru bir otorite değildi onunkisi. Dik başlı olmasından kaynaklanmıyordu. Aksine saygınlığından ileri geliyordu. Son derece yumuşak ve bilgiliydi. Tanrıçalar çağından kalmış gibiydi. Cûdî onu anasına benzetti. Gerillaya yabancı bir köy ama yurtseverdi. Hızla kaynaşmayı sağladı. Cûdî'yi merak sardı. Kadına, “ana ben de bir şey sormak istiyorum” dedi sonunda. Kadın irkildi. Şimdiye dek pek konuşmayan bu genç ne soracak diye düşündü. “Buyur oğlum” dedi analara özgü bir sevecenlikle. Cûdî, “ama bu siyasal bir soru değil, sosyaldır” dedi, gülümsedi. “Ana, biraz sosyal hallerden bahsedelim” diye yineledi. Kadın, “tamam oğlum nasıl istersen” deyip Cûdî'ye kulak kabarttı. “Yaklaşımınız dikkatimi çekti” diye açıkladı. Sonra, “aslen nerelisiniz” diye sordu. Kadın, duraksadı. “Biz mi?” diye soruya soruyla cevap verdi. “Biz... bilemiyorum. Ama...” diye bocaladı. Avucunun içiyle alnını ovdu. Tarihe kaymış düşünceli gözlerle bakındı. Sonra, “bildiğim kadarıyla” diye devam etti. “Köyün kurucusu olan dedemizin dedesi aslen Cizre Botan'dan geldiklerini anlatırmış. Yani biz, bu köyün hepsi yakın akraba oluyoruz. İki kardeşten üremişiz. Ama aslen Cizreliyiz” diye sözünü tamamladı. Cûdî önce kadının kurnazlık yaptığını sandı. Ama ananın yüz ifadesindeki ciddiyet Cûdî'nin yanıldığını gösteriyordu. Cûdî şaşırıldı. Doğru mu söylüyordu acaba? Kadının yüzünde kurnazlık yoktu, masum ve samimiyet doluydu. Kadın sözünü bitirdikten sonra durdu. Yaşlılığın verdiği yorgunluğu yansıtsa da bu gözlerde insana ruh veren bir ateş dışında, bir şey okunmuyordu şu an.

Cûdî, ‘kim bilir daha eşeleşem bakarsın akraba çıkar’ diye içinden geçirdi hayretle. Ama bu olmazdı. Çok eskiye dayanan bir tarih. Olsun yine de Cizreli olmaları Cûdî'ye heyecan ve sevinç vermişti. Kadına baktı, “sahi mi?” diye sordu. “Evet” diye yanıtladı kadın. “Dedemizin anlattığına bakılırsa” diye sürdürdü. “Cizre'den buraya sığınmışlar.

Tam bilmiyorum. Bedîrxan Bey'in isyanında yer almışlar. Hatta Eruh Kalesi'nde (Kela Dihê) Osmanlılara karşı savaştığını anlatırmış, sonrasını bilemiyorum ama Cizre'den buraya geldiğimizi biliyorum” diye bitirdi sözünü. Cûdî daha fazla sevindi. O anda anaya sarılıp elinden öpmek geçti içinden. Bağına basmak, öz anasına duyduğu özlemi bu nur yüzlü kadında gidermek isteği uyandı içinde. Kendini ananın karşısında ve köyünde hissediyordu o an. Sadece Cûdî değil, oradaki bütün gerillalar aynı duyguyu paylaşıyordu. Kadın sözünü bitirdikten sonra Cûdî'ye baktı. Sanki etkileme gücünü anlamak isteyen bir bakıştı gözündeki. Cûdî, “gördün mü?” diye atıldı birden bire, “Ermeni olduğumuz nasıl çıktı” dedi alaylı bir ifadeyle. Kadın, ‘bir şey anlamıyorum’ anlamında omuz silkti. Sonra, “ne bileyim herkes bir şey söylüyor” dedi. Cûdî güldü, “he, demek akraba çıktık. Siz ne kadar Ermeniyse biz de o kadar Ermeni olabiliriz. Bak ben ile Dilgeş Cizreliyiz, orada Ermeni var mı?” diye sordu. “Duymamışım” dedi ana. “Bak ana, sizin köy ne kadar dürüst ve yurtseverse Cizre’de öyle. Daha doğrusu siz oradan kopan bir parçasınız. Zaten sizi gördüğümde dikkatimi çekmişti. Kendimi Cizre’de hissettim. Sizden de öz ananın kokusu geliyor.” Kadın mahcup bir ifadeyle, “Allah size uzun ömürler versin. Elbette siz de evlatlarımsınız.”

Kadındaki saygınlık ve evdeki otoritesi tanrıça kültürünün izlerini göz önüne seriyordu. Bir nevi bütün köyün anası oluyordu. O oldu mu erkekler söz hakkını anaya bırakırdı. Ana konuşur tartışır herkesle. Köy akrabalarından oluşuyordu. Aralarında çıkan pürüzler ananın devreye girmesiyle çözüldü. “Heval bir şey sormak istiyorum” dedi ev sahibi konuya karışarak. Kadının kocasıydı. Şimdiye kadar hiç konuşmamıştı. Eşiğe yakın yerde bağdaş kurmuş, sessizce dinliyordu. Yeni bir soruyla ortaya atıldı birdenbire. Cûdî sesin geldiği tarafa baktı. “He buyur amca” dedi. “Serê Darê eyleminde siz yok muydunuz?” diye söze giriş yapmış, sonra, “sizi tam bilmiyorum” elini Nergiz’e doğru uzatarak, “ama şu ufak kızımızı orada gördüm. Kimlik kontrolü yapıyordu.” Nergiz önce gururla adama baktı, ardından bir kızarıklık yüzündeki gururlu bakışı kovdu. Hatta bir parça utandı. Kendisine ufak dediği için bakışını kaçırıp arkadaşlarından. Cûdî, Nergiz’in utangaç bakışlarını yakaladı. Gülümsedi. ‘Bir şey olmaz’ der gibi bir omuz silkti. Nergiz, ‘dev gövdeliler ne yaptılar ki, şimdiye kadar’ diyecekti

o an ama ‘halk içinde iyi olmaz’ diye sözünü yuttu. Daha bir şey söylemedi. Amcanın temiz niyetini biliyordu. Utandırmaktan kaçındı. Cûdî, “ama eylemi yapan başka arkadaşları” dedi mütevazılık gereği. “Hayır, şu mavi gözlü kız olduğu kesin” diye ısrarını sürdürdü beriki. “Öyle olsun” dedi Cûdî. “Siz anlatmak istediğinize bakın” dedi Cûdî. Amca, “kaç silah çetelerden aldınız?” diye sordu. Nergiz, “altmış üç” diye söze karıştı. “Halk yüz elli” diye anlatıyor. “Hayır altmış üç ancak ayrı yerde yirmi silah daha ele geçirdik, aynı gün” diye açıkladı. Fakat, “yirmi sekiz bin mermi vardı” diye ekledi. Gerillanın cevapları bitince yaşlı adam eylem anında tanık olduğu şeyleri anlattı:

“O zaman ben Bitlis’ten geliyordum. Yanılmıyorsam -Cûdî ile Nergiz’e atıfta bulunarak- bu arkadaşları caddenin üzerinde gördüm. Kimlik kontrolü yapıyorlardı” diye sürdürdü. “Biliyor musunuz, Serê Darê’nin geçmişini?” diye sordu. Derin bir oh çekti. Sanki irin bağlamış bir yarayı eşeler gibi oldu. “Serê Darê...” dedi. Boğazında bir şey düğümленir gibi yutkundu. “Serê Darê’de aynı eylem yaptığınız yerde...” dudakları titredi, gözleri buğulanır gibi oldu. “Mela Eliyê Yunis İsyanı’nda Osmanlı cendermeleri pusu atar oraya. Bitlis şehrinde evlerine giden halktan 75 yetişkin erkeği aynen yaptığımız gibi sıraya dizer. İsyancılık suçlamasıyla yedişer kişi arka arkaya dizip o lanetli uzun İngiliz silahlarıyla katlederler. Bir kurşunda beş, bazen yedi kişi birden devrilip düşer. Böylece hem silahlarını deniyor hem az mermi gitsin diye bu uğursuz zalim yöntemi uyguluyorlar. Siz de halkı aynı yerde durdurunca kendi kendime ‘acaba tarih kendini tekerrür mü ediyor?’ diye derin düşüncelere dalıp gittim. Ama siz 95 çeteyi sıraya dizmiştiniz, aynı duyguları yaşadım” dedi. Amca bir yanlışlık yapmış gibi bir hisse kapıldı bir an. Kendini toparlayıp devam etti. “Evet, evet ancak bu sefer farklıdır. Geçmişe karşı bir intikam gibidir sizin yaptığınız. Gerçi çetelerden nefret ediyorum. Onlar düşman yanlışsındırlar ama ne yapayım, yine de Kürt oldukları için üzüldüm. Öldürürsünüz diye ödüm patladı ama mertlik sizde oldu. Zavallıları bağışladınız. Bu iyi oldu.” Durakladı. Sonra tekrar kaldığı yerden devam etti, “inanırım ki alanda olumlu etki yaptı” diye tamamladı. Adamın bu duygu yüklü anlatımları gerillaları etkilemişti. Devam etsin istiyorlardı. Ancak köyü terk etme vakti gelip çatmıştı.

Oda boşaldı. Amca ve ananın duaları havada uçtu. “Allah sizi korusun. Allah yardımcınız olsun. Bu karda kışta domuzlar dahi dayanmaz.

Alanı terk edip kaçarlar aşağılara doğru. Ne yapalım köyde kalmak da olmaz. Romê Reş'in gözü kör olsun. Ah yavrularım" diye sıraladı. Uyku köyü teslim almıştı. Mezarlık kadar sessizdi. Bu sessizlik sıkı köpeğin hırlamasıyla bozuldu. Ancak müdahale misafirlerini uğurlayan ev sahibinden geldi. Köylünün sakinleştirici sesine artık teslim oldu. Boynunu eğip kuyruğunu kısıtı ve gerisin geri gitti. Köy geride kaldı.

Nergiz yanındaki kadın gerilla ile aralarında fısıltıyla konuşurken, bir an kıkır kırır güldüler. Dilgeş, "o nedir, öyle gülmek neyin nesi" diye Nergiz'e sordu. Nergiz önce bir şey saklar gibi yaptı, "bir şey yok" dediyse de gülme krizini durduramadı. Dilgeş'in kızgınlığı yüzüne vurmuştu. Nergiz'in gülüşü kendisini ele verdi. Köyde bir şeylerle karşılaştığı anlaşılıyordu. Dilgeş, "heval neye gülüyorsunuz söyleyin de hep birlikte gülelim" diye Nergiz'i zorladı. Nergiz, "heval söylenecek gibi değil" dedi ama bu gülüş nöbeti kendisini yıkacak gibi oldu. Nergiz, "ne anlatayım..." gülmeyle sesi kesildi. "Bilemiyorum" diye devam etti. "Ya bu kadınların işi gariptir doğrusu. Ne bileyim, bize sorulan birtakım acayip şeyler..." utanarak güldü. "Ama" diye devam etti. "Biliyorsunuz kadınlarla ayrı toplantı yaptım. Anlaşıyor ki, bu köy bizi hiç tanımıyor. Bize sordukları sorulardan bu iyi anlaşılıyor. Sadece genel propaganda ile halkımızın bizi tanımamasını sağlayamayız. Yaşam tarzımız, hareket biçimimiz Kürt geleneksel yaşam tarzıyla çelişiyor. Dolayısıyla kafalarında birçok soru işareti var. Düşmanın yaptığı anti propaganda da eklenince bu tür sorular sormaları doğaldır. Bak, kadın bize çocuklarınız nerede kalıyor, böyle köylere geldiğiniz zamanlar. Erkeklerin dağda dolaşmasını anladık da peki siz kızların bu dağlarda ne aradığını bilmiyorum, hele bunca genç erkekler içinde bu dağlarda dolaşma, doğrusu hiç ahlaka sığmaz, Müslüman geleneğe de aykırıdır" dedikten sonra da elini göğsüne götürerek "tövbe, tövbe, ana babanız yok mu? Varsa nasıl müsaade ediyor" deyip duruyordu. Gülerek, "tuhaf" diye sürdürdü. "Birkaç genç kız omzuma yaslanıp, bunlar kocalarınız, sevgilileriniz mi oluyorlar?" dediler, "öyle sanıyorlar." Sonra, "buradaki toplantıları daha fazla uzatmalı, özgün yapmalı" diye sözünü tamamladı. Dilgeş söze karışarak, "bunlar kadın sorunları, bizi pek de ilgilendirmez doğrusu" diyerek Nergiz'i kızdırmak istedi. "Kadın işi kolay mı sanırdın" diye serzenişte bulunup Nergiz'e takılmak istedi. Nergiz

espriyi sever bir yapıya sahip olmasına rağmen, Dilgeş'in bu sözlerine alınır gibi bir tavırdı bulundu. Sitem dolu bir tonla, "kadın sorunu bizi ilgilendirmez deyip duruyorsunuz siz erkek arkadaşlar" diye sözünü yarıda keserek işin derinliğini içine atarak kendisiyle monolog yapmayı daha doğru bulmuştu. Köyde kadınların sorduğu sorunların etkisinde yaşayan Nergiz o kadar dalgındı ki, arada bir yoldan sapıyordu. Ama yüzünde, hareketlerinde iddia ve kararlılığı belli eden adımlarla karları döve döve yol alıyordu. 'Zorluklar bu kadar donmuş ve aşılmaz görünse de üzerine yürüye yürüye, ezerek ilerleyeceğim' der gibiydi.

Gökyüzü karın yaptığı yansıma ile griye yakın bir renk almıştı. Dolunay pırl pırlırdı. Gümüşü ışınlarını vadinin derinliklerine indirmiş, her tarafı aydınlatmıştı. Küçük yıldızlar ölgün ölgün dururken, büyük yıldızlar aya karşı direnmeye devam ediyordu. Şubat'ın dondurucu havası karları kireç gibi sertleştirivermişti. Yükseklerden esen rüzgar derin vadide insan derisine iğne gibi batan esintiye dönüşüyordu. Noktamıza ulaşmıştık. Birkaç gün eğitim faaliyetleri ile geçmişti. Köye gidişimizin üstünden bir hafta geçmişti. Akşama doğru köye tekrar bir tim göndermiştik. Arkadaşlar kayak yaparak köye inip döndüler. Birkaç gün evvel köydeki ilişkimize bir not ulaşmıştı. Arkadaşların eyalet yönetimi imzası taşıyan notu getirdiğini öğrenince sevincimiz tavan yaptı. Çünkü aylardır eyalet yönetimiyle bağlantımız kesilmiş, gelişmeler hakkında bilgi alamaz duruma gelmiştik. Notu Kemal arkadaş açtı. Heyecan ve merakla açtığı notu aceleyle düzelterip sesli okumaya başladı. İlk paragrafı hızlı ve coşkuyla okudu ve ansızın boğazına bir kılçık takılmış gibi oldu. Kekeleydi, sesini kısıtı, sanki kendinden saklar gibi yaptı. Tekrar satırlara bakıp gözüne yaklaştırdı ve heceleyerek okudu. Okudu ve "hayır olamaz" diye notu avucunda kırıştırıp atacak gibi bir el hareketi yaptı. "Hayır inanmam... Bu olamaz" diye hiddetlenip ayağa kalktı. "Nedir heval" dedim, "hele bir okuyun, bitirelim sonra bir şey varsa bizde anlayalım" diye kolundan tutarak oturttum.

Not Xeyrî arkadaşın kalemle yazılmıştı. Xeyrî'den geliyordu. Mervan arkadaşın şehadeti ayrıntıyla anlatılıyordu. Duygu yüklü, şiirsel satırlarla yazılmıştı. "İşte", Mervan'a atıfta bulunarak "halkımızın yiğit evladı ve önderini, partimizin merkez komite üyesi ve eyaletimizin

koordinatörünü hain bir komplo saldırısı sonucu yitirdik” diye yazıyordu. Xeyrî arkadaşın bu sözleri bizde çığ altında kalan birinin hislerini uyandırırđı. Elini alnına koyan Kemal derinlere çoktan gitmiş, öyle çömelip kalmıştı. Artık ses duymaz gibiydi. Sesimi yükselterek okumaya devam ettim. Kemal’in dinlemediğini anlayınca daha fazla rahatsız etmek istemeyip kendi kendime sessiz okumayı sürdürdüm. Not Xeyrî arkadaşın imzasını taşıyordu. Diğer yazı oldukça düzensizdi. Kendi kendime “bu neyin nesi” diye söyledim ama bitirmek istiyordum. Yazı Mizgîn arkadaşına aitti. Mizgîn arkadaş, “değerli arkadaşlar” diye başlıyor. “Xeyrî arkadaşın notundan anlaşıldığı gibi Mervan arkadaşın şehadeti üzerine biz eyalet yürütmesi olarak durumu değerlendirmek amacıyla bir araya geldik. Tatvan’ın Çorsin köyünde toplantı yaptık. Toplantı sonucunu ve Mervan arkadaşın şehadeti ile ilgili bilgileri içeren bir notu Xeyrî arkadaşla birlikte size göndermek için hazırladık. Akşama doğru köyden ayrılmayı planlarken, karlara gömülü olan köy yolu açıldı. Köyle şehir (Tatvan) yolu açılınca köye bir araç girdi. Çoktan ulaşımın olmaması sonucu araç görmeyen köylüler, köyde olduğumuzu da dikkate alarak gelenlerin düşman olduğunu sanmış ve bize haber vermişlerdi. Bunun üzerine Roza ile birlikte ikimiz sivil elbise giyerek köyün kadınlarına karıştık. Xeyrî ile iki arkadaş, iki milisle birlikte köy dışına çıktılar. Kar yağışı devam ederken, bir yere kadar giden arkadaşları çağırıp, köye gelenin sivil araç olduğunu ve düşman olarak görünen insanların da köylü olduğunu ve geri gelmesi gerektiğini bildirmek istedik. Ama giden köylüler arkadaşların kar üstüne çıkmış ayakkabılarıyla karşılaşılıyorlar. Çığ düşmüş ve yolu kapatmış. Ne olduğunu anlayan köylünün imdat çığlıklarıyla köy harekete geçti ama nafile. Tabii Roza ile birlikte bizde gittik ve Xeyrî ile iki arkadaş ve aynı köyden iki köylünün çığ altında şehit düştüğünü anladık. Tarih Ocak ayının ortalarını gösteriyordu” diye yazıyor.

Ne diyeceğimi, ne yapacağımı bilemedim. Acaba bu bir düşman işi miydi? Kemal bu üzüntüyle donup kalmışken, üzüntüsüne ikincisini ekleyemezdim. Her biri diğerinden büyük iki acı beni avucuna alıp sıkıkça sıkıyordu. O kafa karışıklığı ve üzüntüye gark olmuş yüzle nereye gideceğim? Dışarı çıkıp bir yerlere gitmek, dolaşmak isterdim. Ama her yer karla kaplıydı. Mangalar arası dardı ve arkadaşların fark etmesi olmazdı. Eyalet yönetiminin tasfiye olduğunu kimsenin bilmemesi

gerekirdi. Yapı için hiç olmazdı. Moral açısından saklı tutmamız gerekirdi. Evet yapıdan saklamak olanaklı, ama Kemal'in bilmesi şart diye düşündüm. Ama o da şimdi bilmesin sonra öğrense daha iyi olur deyip notu cebimde sakladım.

Türk radyosunun Mervan arkadaşın şehadetinden bahsettiğini duyan arkadaşlar olmuştu. Ama, “düşman moralimizi etkilemek için bu haberi vermiş” diye yapıyı ikna etmiştik. İnanmayan olsa da peşine fazla düşülmedi. Kimse kesinleştirmekten yana değildi. Ancak Xeyrî'yi köylüler yıkayıp törenle toprağa veriyorlar. Düşmanın kulağına sonra gittiyse de fazla yansımada basına. Kemal dahi bundan üç gün habersiz kaldı. Daha sonra, “êê.. söyle bakalım o notta başka ne vardı” dedi. “Tam okuyamadım hele ver okuyayım” diye elini bana doğru uzattı. Verip vermemek arasında kararsız kaldım. Sonra verdim ve yanından ayrılarak dışarı çıktım. Kemal notu okur okumaz arkamdan geldi. Beni yakalayıp sorguya çeken bir tavırla, “niye” dedi. “Şimdiye kadar bana Xeyrî'nin şehadetini söylemedin” diye çekıştirdi.

Kendisine cevap vermedim. Ama o niçin yaptığımı anlayacak ki, kendini toparladı. “Gel” dedi, “içeri girelim.” Mangada oturduk. Kemal'in gözleri buğulanmış, yüzü kızarmıştı. Tütün tabakasını çıkarıp kalın bir sigara sardı. Sert ve titreyen parmaklarının arasında sigarayı ağzına yerleştirdi. Cebinde çakmağını aradı, buldu. Sigarasını yakıverdi. İlk yudumu hırsıyla içine çekti. Aşağıya doğru üfledi. Başını kaldırıp “evet” dedi. “Ne yapalım? “Mizgîn arkadaş dağa çıkmazsa o da şehit düşebilir” deyip duraksadı. “Mizgîn arkadaşın buraya gelip durum değerlendirmesi yapmamız gerekir. Bir de orada kalması tehlikelidir” dedi. Kemal'in bu görüşünü paylaşıyorduk. Eyalet yürütmesinden geriye Mizgîn arkadaş kalmıştı. Merkez bölge Mutki'ye gelmesiyle birlikte eyalet yönetiminden bir koordineye kavuşabilir. İşleri buradan yürütülebilirdik. Mizgîn arkadaşı en kısa zamanda Tatvan şehir merkezinden çıkarıp dağa çekmek gerektiğine karar verdik. Bunun için hazırlık yapıldı.

Eyalet komutanı ve yardımcısı Mervan ile Xeyrî arkadaşların şehadetleri aynı hafta içinde gerçekleşmişti. Düşman olanları öğrenirse eyalet yapısı üzerine yaptığı moral etkiyi de dikkate alarak operasyona çıkma ihtimali yüksekti. Bu nedenle yeni bir toparlanma ve hazırlık içerisine girmemiz gerekiyordu. Eyalet gücü olarak dört ana bölgede

kalıyorduk. Merkez bölge Mutki’de 50, ikinci bölge olan Tatvan’da 35, Bitlis üçüncü bölgede 25 kişilik arkadaş grubu vardı. Ayrıca cephe birimleri ve şehir içinde çalışan arkadaşlar da vardı. Mizgîn Tatvan’da, Roza Norşîn merkezinde çalışıyordu. Dördüncü bölge olan Şirvan’da kalan güçler ise bir ihanet sonucu tüm erzaklarını düşmana kaptırıp Botan’a geri çekilmişlerdi. ‘92 kışını Gabar’da geçiriyorlardı. Eyalet koordinatörü olmadığı için diğer üç bölgeden kopuk kalmıştık. Ağır kış koşulları her yeri ve herkesi neredeyse işgal altına almış ve hareketsiz kılmıştı. Bu durumda Mizgîn’in gelişi zor olsa bu yapılacaktı.

‘92 kışının dondurucu Şubat ayının bir akşamüstü, güneşin bir renk cümbüşünü arkasında bıraktığı gibi tüm sevdiklerini arkasında bırakarak aramızdan ayrılacaktı Mervan. Bunu çoktan hissetmiş, daha Kalensê dağında oturup ovaya bakarken, yüreğini için için kemiren bu hissini bir endişe olarak, ‘Botan’a bin selam’ başlığıyla gazeteye yazdığı yazısında, ‘Bu ova örtüyor’ demişti. ‘Evet, Botan’a bin selam ve otomatik Mervan’ın ruhuna bin kere bin selam...”

Günlerdir bir an olsun kar ve tipi durmak bilmiyordu. Yükseklerde ağırlaşan karlar korkunç çığlara dönüşüp vadileri tıka basa doldurmuştu. Vadiler, çıkıntılar, çukurlar artık görünmez olmuştu. Kara kış tüm hışımıyla yüzünü pervasızca gösteriyordu. Yer gök bir olmuştu. ‘92 kışı adeta yaşayan her şeye bir ceza gibiydi. İletişim ve ulaşım kesilmiş, insanlar bulundukları yerden hareket edemez olmuştu. Birçok yer çığ altında kalırken, köylerde insanlar evlerinin eşiğine dahi çıkamıyordu. M... köyünün az yukarısında bulunan kampımız korkunç bir çığ tehdidiyle karşı karşıyaydı. Çaresiz bir şekilde ölümü bekleyenler gibiydik. Durmaksızın lapa lapa yağan kar ve tipi kıpırdayamaz kılmıştı bizi. Beyaz köpüklere benzeyen taze kar pamuk kadar hafif ve yumuşaktı. Bir bataklık nasıl canlıları her hareketlerinde içine çekiyorsa taze kar da öylece beyaz bir bataklık oluvermişti. Bu durumda köye gitmek en doğrusuydu. Ama köyle üç km mesafe vardı aramızda. Ve bu mesafeyi aşamıyorduk. Böyle çarnaçar, kara kara düşünce duralım, düşüncemizden daha kara bir gecede buluvermiştik kendimizi. Artık her şey berbat olmuştu.

Durumun vahametini derinden anlayan Kemal, Dilgeş’in mangesine geldi. Gözleri kaygı ve endişeyle buğulanmış, yanakları al al olmuş, dudaklarına kadar doladığı kalın yün kefiyesinin üstünden uzun, ince

burnu görünüyordu. Kaygı dolu bir yüz ifadesiyle dışarıya gelmemi söyledi. Dışarıya çıktığımda Abdurrahman (Motor) ve Akif (Piro)'in de dışarıda beklediğini, fısıltıyla bir şeyler konuştuklarını gördüm. Kemal, “gel Cûdî, sen amma da gamsız, kaygısız oturuyorsun” dedi. “Ben” diye devam etti, “hiçbir zaman ölümü bu denli yakın hissetmemiştim” diye ağır duygusal bir tonla bitirdi. Motor araya girerek, “heval bu vadi karla doldu, böyle devam ederse az sonra ağırlaşan kar çığa dönüşür ve kampımızı yutuverir” diyerek yüreğini sıkın kaygıyı ortaya döktü. Dilgeş, “kar tozdur ve hafıftır bir tehlike oluşturacağını sanmam” dedi. “Üstelik yerimiz çığa hedef olmayacak bir yerde” diye ekledi. Pek kar tecrübesi yok ve çıgın tehlikesini görmemişti. Umursamaz bir tavır takındı. “Olur mu heval” diye çıkıştı Piro, “Dilgeş arkadaş Cizre’de karı-kışı görmemiş ki, çıgın nasıl bir canavar olduğunu bilmiyor” diye tatlı bir eleştiriyle Dilgeş’e takıldı. Kemal, “Piro şimdi şakayı bırak da, sen Nergiz’in Dilgeş’in mangasına gelmesini sağla da bir yerde oturup bir çare bulmaya bakalım” dedi. Dilgeş’e de, “sen mangadaki arkadaşları Motor’un mangasına gönderiver de orada konuşalım” dedi. Az sonra Nergiz de gelmiş, hepimiz mangada kaygı ve endişe yüklü bir duygu atmosferinde oturmuştuk. Kemal, “tehlike kapımızda bekliyor” diye söze başladı. “Vadi doldu. Böyle giderse baharda köylüler ta aşağı vadide hepimizin cenazelerini toplayacaklar” diye yüreğindeki korkuyu açığa vurdu. Nergiz, “heval bence Kemal’in dediği çok doğru. Köye ulaşmak mümkün değil. Yapacağımız bir şey var, o da yerleri çığa karşı en fazla tehlikede olan Piro ile bizim bayan mangasını diğer mangalara taşıyıp böylece sabahı beklemek. Tabii sabah hava aydınlanınca köye inmektir” diye görüşünü belirtti. “Ben Nergiz’e katılıyorum” diye araya girdim. “Ve her altı mangadan, Dilgeş ile Motor’un mangaları çığa hedef olmuyor, hepimiz oraya taşınalım” diye Nergiz’i tamamladım. Kemal, “öyle de olur” dedi. “Ama” diye sürdürdü, “buna rağmen, başka bir fikrim var” diye söze başladı. “Ben diyorum kalkın fedakarlık yapıp da tüm kampı terk edip karşı yamaca geçelim. O yamaçta çıgın tehlikesi çok zayıf, yerle gök bir olsa dahi o büyük kayaların altında çığ bizi bulmaz. Hem olsa, kayaların üstünden geçer dibinde korunmuş oluruz” dedi. Kemal’in yeni fikri en akla yatkın ve güvenceli olanı sayılabilirdi.

Kemal, “karşı görüş var mı” diye sordu. Ses yoktu. “O halde herkes mangasına gidip arkadaşların silah ve acil giyim ihtiyaçlarını alıp

hemen karşı yamaca çekilmesini sağlayın” dedi. Herkes mangalarına daha varmamıştı ki Kemal, “Serbest, kürek ve baltaları unutmasınlar. Onlar çok lazım olacak” diye tembihte bulundu. Duraksadı, daha başka ne lazım olur diye düşünüyordu. Birden yeni bir şey hatırlar gibi irkildi. “Donma tehlikesi yok mu Serbest? Üstelik bu karın üzerinde ateş de yakılmaz. Ne yapalım sobalar işe yaramaz mı diyorsun?” diye fikrimi almak istedi. “Doğru. Sobada ateş yakılabilir, en az iki tane alsak iyi olur” diye yanıtladım.

Arkadaşlar kampı terk etmek için dağılmıştı. Yüksek zirvelerden kopan çığ koca vadiyi doldurmuştu. Kamp şimdiden kara teslim olmuştu. Motor’un mangasına arkadaşların tez davranmalarını sağlamak için gittiğimde halen çoğu arkadaşın tehlikeyi önemsemediğini gördüm. Buna delirip, “ne öyle gevşek davranıyorsunuz? Kendinizi çok mu güvenlikte hissediyorsunuz?” diye sert çıktım. “Karşı yamaca geçmek için hızlı davranın” dedim. Kimseden çıt çıkmadı. Sabaha kadar karşı yamaçta kalma fikrini ortaya atana da kızdıkları belliydi. Şaşkın ve kaygı dolu gözlerle bana bakanlara, “heval ne duruyorsunuz? Ölmemenin yolunu size söylüyoruz başka çare var mı?” dedim. Kimileri silah çantasını almış daha başka ne alabilirim diye düşünüyordu. Tam başka bir mangaya gitmek üzereyken çok boğuk bir el silah sesi duyuldu. Bu çığın sesi olamazdı. İkinci bir silah sesi, ardından üçüncüsü geldi. Ciddi bir durum olduğu belliydi. Kampın içinde olmasına rağmen kardan dolayı boğuk gelen silah sesini çoğu arkadaş duymamış ve her şeyden habersiz kampı terk etmeye çalışıyorlardı. Rüzgardan dolayı tam anlaşılmayan ve derinden gelen bir çığlık sesi duyuldu. Tıpkı bir yılan tıslamasını andırıyordu. Az önce çıktığım mangaya haber vermek için döndüğümde, manga yerine bir kar tepesiyle karşılaştım. Bir an afalladım. Her taraf sis, duman içindeydi. El fenerimin hiçbir fonksiyonu kalmamıştı. Işık sise işlemiyor, ayağımın önünü dahi göremiyordum. Ansızın arkadaşların gürültülü sesini duydum, bana doğru geliyorlardı. “Cûdî. Cûdî...” diye sesleniyorlardı. Motor, dışarıda olduğu halde yarısına kadar çığın altında kalmış daha sonra kendi çabasıyla kurtularak naylon çadırın altında ezilmiş arkadaşlarını dışarı çıkarmıştı. Herkes silah sesinin geldiği tarafa imdada koşuyordu. Birbirimizi bulmuştuk. “Motor” dedim, “Kemalgiller Dilgeş’in mangasında çığın altında kaldılar, bayan mangası da öyle, acele edin” dedim. Birkaç adım

ilerledik ki, mangaya gidemediğimizi fark ettik. El feneriyle yokladık, önümüzün büyük bir kar tepesi tarafından kesildiğini anladık. Manga yeri çığın altında kalmıştı. Bu durumda yön duygumuzu da kaybetmiştik. Motor'a, "iki arkadaşı al, diğer mangalara baktır. İki arkadaş da mutfağa gönder kap kacak ne varsa getirsinler. Eğer mutfak kalmışsa tabii ki. Ellerimizle bu kadar karı atamayız. Arkadaşlara ulaşip onları kurtarmalıyız, çabuk" dedim.

Zaman kaybetmeksizin çığın altında kalan iki mangayı kurtarma çalışmalarına başladık. On yedi arkadaş görünürde yoktu. Onlar bir kar yığınının altındaydı şu an. Acele, panik ve gece karanlığından dolayı manga yerlerini tespit edemiyor, yanlış yerlerle uğraşıp duruyorduk. Yaklaşık on beş dakika sonra manga yeri tespit edilmişti. Önce naylon göründü, sonra bir kolun havada kaldığını gördük. Naylon yırtıp bir arkadaş kurtardık. Arkadaşlarda bir sevinç çığlığı koptu. Çıkan Dilgeş'ti. Manganın içinde yanan sobanın dumanından boğulmak üzereydi. Birkaç arkadaş daha ceset gibi dışarı çıkarıldı. Yere yatırdığımız arkadaşların nefes alabilmesi için suni teneffüs yapılıyordu. Mangada Kemal'i görüp hareket hakkında bilgi almak için gelen iki kadın arkadaş da kalmıştı. Şimdi de bir kadın arkadaş çıkarıldı. Sobanın altında kalan bacağı kemiğe kadar yanmıştı. Ölmek üzereydi. Bir elin havada imdada uzandığını gördüm. Bunlar uzun parmaklardı. Bir erkek eliydi. Yukarıya çektiğimde cansız Kemal'le karşılaştım. Öldüğünü sanıp içgüdüsel bir şekilde, "Kemal" diye bağırdım. Motor kolundan çekerek almıştı. Manganın bir köşesinde sıkışıp kalmış bir bayan arkadaş sanki ilahi güçlerce korunmuş, üstündeki karlar atılıp, ılık görüp, ses duyunca bir sıçrayışta yanımıza gelmişti. Kadınların mangası tam çığa hedef olmamıştı. Diğer manga ise Pirogillerce kurtarılmıştı. Orada bir kaybımız yoktu. Bizdeki arkadaşların çoğu hızla canlanıverdiler ama Kemal ve Dilgeş hala kendine gelmemişti. Sanki şoktaydılar. Tüm çabamıza rağmen bir arkadaş kurtarılamayarak şehit oldu.

Hemen öbür yamaca çekilmeliydik. Zaten yeni bir emre gerek yoktu. Çığ çoktandır oraya geçmemizi kararlaştırmış, biz bu karara er-telemeci yaklaştığımız için cezalandırılmıştık. Az sonra tüm arkadaşlar karşı yamaçtaydı. Şehit düşen arkadaş bir kaç ay önce katılmıştı. Tatvanlı olan bu genç arkadaş daha gerilla yaşamına yeni alışmaya başladığı günlerde, 1992'nin kara kışının acımasız soğukunda bir

çığın hedefi olmuş, mangada yanan sobanın dumanından boğulmuştu. Cenazesini karşı yamaca çıkarmıştık.

Harekete yeltendiğimiz bir sırada hemen herkes ayakta olduğu için ayakkabılarımız kalmamıştı. Bu karda ayakkabı her şeyden önemliydi. Ayakkabısız ayak kısa sürede donma sonucu yanardı. Toplam on yedi silah kalmıştı üstümüzde. Her şey karın altında bir çırpıda kaybolmuş, zar zor canımızı çıkarabilmiştik.

Gece epey ilerlemiş, çevrede ne bir kurdun ne de bir kuşun sesi duyuluyordu. Her şey kar ve tipiye çoktan teslim olmuştu. Yeryüzünü kaplayan kar, doğaya yeni bir biçim vermiş, dağ, vadi, köy, ova demeden her şeye beyaza bürünmüştü. Karın dışında her şey ölüydü. Ya ürpertici bir çığ sesi kopuyor ya kırılan bir ağacın sesi geliyor ya da korkunç bir sessizlik onu kaplıyordu ortalığı. Başka da çıt yoktu.

Arkadaşların çoğu donma tehlikesi yaşıyor, çığda kalanların durumu ciddiyetini kuruyordu. Kemal ile Dilgeş donma ve şok etkisindeyken, çığda kalıp bacağı feci şekilde yanan kadın arkadaş şehit düşmek üzereydi. Üstüne üstelik hepimizin birden çığ altında kalma korkusu, yüreğimizdeki canlılık belirtisini çekip almak istiyordu. Tek umut, sabahlamak ve köyden imdat istemektir.

Motor, dev cüssesiyle halen canlılığını koruyordu. Yanıma gelerek “heval çoğu arkadaş şimdiden ölmek üzere, ne yapalım” dedi. “Sobamız işe yaramaz mı, birkaç elbise parçası yakalım, böyle olmasa Kemal ile Dilgeş başta olmak üzere çoğu arkadaş donarak şehit düşecekler. Acilen bir çare bulmak gerekir” dedi. Motor’un sesi tanınmaz olmuş, konuşurken sanki bir ağılama dalgası gelip kör bir düğüm gibi boğazına takılmıştı. Nergiz yaralı kadın arkadaşla uğraşıyordu. Üstündeki parke ve kefiyesini çıkarıp ona giydirmişti. Az sonra kendisinin dili dönmez olmuştu. Bir arkadaş, “Nergiz dondu, acele hareketlendirin” diye bağıırıyordu. Kendisi Dilgeş ile uğraşıyordu. Bu genç Piro’nun sesiydi. Piro’nun sesi o an ne kadar güzeldi. Duyduğumda moral aldım. ‘Böyle gençler varken ölüm ne gezer’ diye içimden geçirdim. Kendi kendime, ‘bu korkunç bir facia olsa da kurtulma umudumuzu kesmemeliyiz’ dedim. Kendinde olan on beş arkadaş vardı. Diğerleri halsiz ve donmak üzereydi. Motor ve Piro en canlı olanlarıydı. Motor ve Piro’yla bir araya geldik. “Kimse yerinde hareketsiz durmasın, hele yatmanın ölümü boylamak olduğunu herkes bilmelidir. Arkadaşları uyarıp hare-

ketlendirelim” dedi Motor. Piro, “heval donanların sayısı fazladır, birkaç arkadaşın ölme tehlikesi var. Birkaç parka, yelek yakmak istedik ama lanet olsun, ıslaktır tutuşmuyor” diye yakındı. Motor yeni bir buluş ortaya çıkaran bir bilim adamının heyecanımla, “hee, hele bir bakalım mutfağın üstündeki ağaçlara ulaşılabilir mi?” dedi. Yüzünde bir umut ışığı belirdi. Piro, “o halde gidelim belki direklerle ulaşırız” diye sevinçle belirtti. “Üstelik baltamız da var.” Ben, “o halde ne duruyorsunuz, hemen gidin. Yanınıza bir iki arkadaş daha alın” dedim. Az sonra neşeli bir sesin geldiğini duydum. Sanki bir zafer havası vardı bu seste. Motor’un omzunda mutfak direği duruyordu. Arkadaşlar mutfaka ulaşmış ve her birinin, bir direği çekiştirip getirdiğini gördüğümde, “tamam, yaşadık vallahi” diye bağırışım geldi. Bu gücü çoktan kaybetmişim. Ölüm korkusunu hiçbir zaman bu denli yakın hissetmemişim. Üstelik bunca arkadaşın sorumluluğunu hangi yürek kaldırılabildi? Ve en önemlisi de el, ayak parmaklarım donmuş, vücudumun bir buz parçasına dönüştüğünü hissediyordum. Arkadaşları kurtarmaya çalışırken az kala kendim donup ölecektim.

Daha önce çığa tam hedef olmayan Piro’nun mangasından bir balta, bir kürek, bir de soba kurtarmıştık. Şimdi kurtarıcımız bu balta ve soba olacaktı. Soba kar üzerine konulmuş ve odunlar atılmıştı. Motor her zaman ateş için çanta ceplerinde tedbir için bulundurduğu lastik parçalarını dilim haline getirdi. Bu lastik parçacıkları sayesinde ateş yanmaya başladı. Kemal, Dilgeş ve yaralı kadın arkadaşla öncelik verildi. Sonra sırasıyla donma tehlikesi yaşayan arkadaşlar ısınmaya başladı. Yanan sobanın etrafında eller ve ayaklar ısıtılıyordu. Eli ayağı donmuş, sesi sedası kesilmiş Nergiz’i omuzlayarak getiren Motor durmadan bir şeyler yapıyordu. Evet ölüm tehlikesi şimdilik az da olsa kuvulmuş, yerine bir umut ışığı belirmişti. Kimi arkadaşlar donmamak için hopluyor, kimi şarkı söyleyip halay çeker gibi yapıyordu. Bağırınlar çağırınlar da çoğalmış, bir kıpırtı ve canlılık yaşama umudunu tazelemişti.

Doğada bir değişiklik olmasa da saatler sabah müjdesini veriyordu. Bazen sis dalgaları aralanıyor, birkaç metre ilerisini görüyorduk, sonra tekrar kapanıyordu. Evet, artık köye doğru yol alma vakti gelip çatmıştı. Ancak yol almak mümkünse! Motor en canlı dört arkadaşla köye doğru gidip yol açıp köylüleri imdada çağırmak için ayrıldılar. Kürekle

toz ve pamuk gibi yumuşak taze karları aç a aç ilerleme çabası pek umut vermiyordu. Karlara batıyor, bir adım atmak için en az sekiz-on kere küreği sallamak gerekiyordu. Nereden getiriyordu bu enerjiyi? Üstelik ağzımıza bir lokma bir şey girmemişti. Ama bunların hiç biri Motor'un umurunda değildi. O küreği sallamaya devam ediyor, bir an önce köye birkaç mermi sıkarak işaret vermenin çaba ve sorumluluğu içindeydi.

Daha elli metre yol almıştıki Motor ve arkadaşların üstüne ansızın bir çığ düştü. Çığ, dolu olan vadiyi gelip geçmişti ancak vadiyi yeni aşan Motor yine de nasibini almıştı. Kar onları içine gömmüştü. Zaten bata çıka yürüdüğü karda bir de çığ vurunca Motor ve dört arkadaş kaybolmuştu. Arkadaşlarda bir çığlık sesi yükseldi. Herkes, "Heval, heval, çığ çığ" diye umutsuzca bağırıyor ama bir şey elden gelmiyordu. Kar hafif ve tozdu. Az sonra bir silahın namlusu karın karnını delip havada görüldü. Bu hem yaşam belirtisiydi hem de imdat çağrısıydı. Arkadaşlar zaten koşmuşlardı. Bu esnada havada yükselen eller görünmeye başladı. Çığa kapılmadıkları belli oluyordu. Sevindik ve geri gelmeleri için işaret ettik.

Vadide olmamız ve köyle aramıza giren bir sırttan dolayı o havada köye keleş sesi gitmiyordu. "O halde, BKC silahıyla işaret verelim" diyen arkadaşlar oldu. Ancak çoğunluğumuzda karı aş a sırta gidip öyle işaret verelim görüşü daha hakimdi. Kaldı ki bulunduğumuz yerden çıkıp köye inmemiz şarttı. "Hah ne bekliyoruz" dedi Piro. "Evet, kürekle çalışan kaç arkadaş varsa öne çıkıp yürüsün" dedi Motor. Yedi-on civarında arkadaş öne çıkarak bu amansız ölüm yolunu aşmak için çalışmaya başladı. Evet, tam bir yaşam savaşıydı doğaya karşı verilen. Bir saatte ancak yirmi-otuz metre yol alınabiliyordu. Kardan bir tünel kazılıyordu. Öyle ki tünelin boyu Motor'un boyunu aşıyordu.

Güçten düşmüş bir halde köyün karşı sırtına ulaşabilmiştik. Piro, "heval silah sıkalım mı?" diye sordu. "Evet" diye yanıt verdim. Piro üç el silah sıkı. Az sonra köyden iki-üç el silah sesiyle karşılık verildi. Kemal şok etkisini atlatmayıp iki arkadaşın yardımıyla ilerlerken, Dilgeş şok sonucu kendini kaybetmiş, yol boyunca arkadaşları traktöre benzeterek, "bu römork değil mi haydi çek çek" diye arkadan arkadaşları itekleyip duruyordu. Dilgeş üç gün sonra şok etkisinde az da olsa kur-

tulacak, daha yeni yeni yaşadığının farkına varacaktı. Nihayet köylülerin uzaktan sesi geldi. Sesler kardan ve havadan dolayı pek anlaşılıyordu. Erkek sesi yanında kadın ve çocuk sesi de geliyor, kimi kadınların ağlama sesi duyuluyordu. Köyün bir bütün harekete geçtiğini anladık. Bir ses, “hevaaaaal kendinizi sırttan aşağı kayarak bırakın, orasının karı çığ sonucu düşmüş, vadide sizi almaya geliriz” diye bağırdığını duyduk. Yanlış anlamadığımız kesindi. Çünkü defalarca aynı ses, aynı şeyleri tekrarlanıp duruyordu. Ayaklarına kele takarak birkaç metre köyün ilerisine gelebilmişlerdi. Ama daha fazla ilerleyemeyip bağıryorlardı. Karın toz gibi olmasından dolayı keleyi işlevsiz kılan kara önce elbiseyle baskılayıp, daha sonra ayağını elinin yerine koyarak ilerleyen köylüler daha fazla ilerleyememenin kahrını yaşıyor ama durmadan seslenmeye devam ediyorlardı.

Hemen zaman kaybetmeden köylülerin dediklerini yaptık. İlk denemeyi bir grupla birlikte Motor yaptık. Sonuç başarılıydı. Artık öncü grup aşağıya kaymıştı. Ama ne olduğunu görmüyor ve duymuyoruz. Sis, duman gündüzü geceden farksız kılmış, köylüler kendileriyle uzun sicimler getirip birbirine bağlayarak Motor ve arkadaşları dereden çekip çıkarıyorlardı. Tüm grup aynı şekilde kayarak aşağı vadiye bırakıverdik kendimizi. Ağaçlara, dallara çarpa çarpa dereye doğru kayıp, yuvarlanıyoruz. Toz halindeki kara, suya batır gibi batıyor ama köylülerin uzattığı ipleri tutup yukarı çıkarılıyorduk. Kurtulanlar hemen köylülerce köye aktarılıyor gerekli tedbirler alınıyordu. Sabah şafağın sökmesiyle harekete geçmemize rağmen kendimizi gecenin yarısına az kala köyde baygın bulduk. Mosmor olan eller, ayaklar köylülerce ılık suyla yıkayıp bir şeylerle örtünüyordu. Hemen hemen kendinde olan yoktu. Artık her şey köylülerin insafına kalmıştı. Ne yapılacağına onlar karar verecekti. Diğer gün öğlene doğru uyandırıldığımızı anladık. Yemek hazırdı ve başımızda bir yığın köylünün toplandığını gördüm. İçlerinde köyün en saygın kadını da vardı. O yine gerçek ana rolünü oynuyordu ve durmadan bir genç kız gibi çalışıyordu.

Birkaç evde grup halinde yerleşen arkadaşların durumunun iyi olduğunu söyledi ana. Köylülerin ustaca çabalarına karşın yine yanan el ve ayakların sayısı az değildi. Yolda üç arkadaşın ayakkabıları ayağından düşmesine rağmen, kimileri bir gün sonra fark edilebilmişti. Bu da ayakların yanmasına neden olmuştu. Köylülerin çabası yanma vakalarını

önlemeye yetmemiş, yeni tedavilerle kangrenleşmenin önüne geçiliyordu.

Kar yağışı devam ediyor, sanki ‘ben hiçbir canlı bırakmam’ der gibi inatla geceli gündüzlü yedi gün daha sürdü. Sonra çılgın sis perdesi delinmeye başladı, gökyüzü göründü. Şiddetli rüzgar sisleri kovdu ve pırıl pırıl bir gökyüzü ortaya çıktı. Masmavi bir ayaz gecesinin güzel yıldızları gökte toplaşmıştı.

Tüm arkadaşlar iyiydi. Dilgeş kendine gelmiş, yaşadığını hatırlayınca utançtan kızarıyordu. Piro’nun takılmalarından kaçırıyordu ama Piro böyle bir fırsatı kaçırarak biri değildi. İkide bir, “traktör değil mi? Dırırın dırırın” diye taklit yapıyor, Dilgeş’in ısrarlı kaçışına rağmen arada “dırırın dırırın” diye takılıyordu. Nergiz de yaşadığından utanır gibi kaçırıyordu. Ama esprilere karşı güçlü bir savunma yapmayı iyi beceriyordu.

O faciadan kurtulduğumuza hala inanmakta güçlük çeken Kemal’in yüzü mosmor olmuş, zayıflamıştı. “Nergizgillerin olduğu eve gidelim” dedi Kemal. “Evet” diye karşılık verdim. “Gidip biraz Nergiz’e takılalım” dedim. Nergiz’i köylü kızlarıyla sohbet halinde gördük. Kemal, “bizim Nergiz taktiği amma da tutturmuş doğrusu” dedi. “Görmüyor musun köylülerle o denli haşır-neşir olmuş ki, sanırsın köylülerden biridir” dedi. “Sen öyle ufak tefek yapısına bakma, beceriklidir” dedim. Kemal, “haydi girelim, gelin diyorlar” dedi. Nergiz’e, “köylüler sayesinde yaşadığını unutma çabası içerisinde” diye espriyle söze başladı Kemal. Bu konuşmalar köylülerin yaptığı iyiliklerine bir mesaj niteliğini taşıyordu. “Evet Kemal arkadaş. Bir görseydin ne hale gelmişti, bir kuş kadar ufalmış, ha öldü ha ölecek diyordum doğrusu. Şimdi ne tez köy kadın başkanlığına soyunuverdi, helal olsun vallahi” diye bir serzenişte bulundum. Nergiz savunmaya dünden hazırmış gibi, “tabii ben arkadaşlarım için canımı feda ediyorsam öyle de olmam normaldir” diye savunmaya geçip, “üzerimdeki parka ve kefiyeyi yaralı arkadaşlara verince bu kadar da olur tabii” diye tatlı bir tepki göstererek karşılık verdi. Kemal, “evet bu kadar espri yeter, iki gündür havalar açıldı. Karlar biraz çöktü, insan keyleyle yürüyemez mi?” diye sorup görüş almak istedi. Bir köylü kadın araya girerek, “keyleyle yürünebilir” dedi. Kemal’in ne düşündüğü belliydi. Tam 33 silahımız ve bir arkadaşın cenazesi orada karların altında du-

ruyordu. Hemen bir grup arkadaşı köyden göndermek gerekirdi. Ama köylüler bir gün daha beklemek gerektiğini söylüyorlardı. Kemal bunu kabul etti.

Dokuzuncu günde tekrar silahlı bir gerilla birliği olarak, köyden çıkmaya hazırlandık. Ama köylüler buna müsaade etmiyor, yalvarıp yakarıyordu. “Aman heval gitmeyin, bir çığın daha kurbanı olursunuz. Bu memleketin çığını bilmiyorsunuz. Bir geldi mi kimseyi affetmez, bir yıllık (yekane) domuz dışında bir şey kurtulmaz, uçan kuşlar dahil” diye engel olmaya çalışıp gitmemizi istemiyorlardı. Köyde kalmaya karar verdik. Köylüler kapılarını açmış ve bunca gençleri bağrına basmışlardı.

Ana’nın Kemal’i yakaladığını gördüğümde yanına gittim. Ana Kemal’e, “sen onların sorumlususun. Bu gençleri hangi karda kaybetmek istiyorsun? Hayır, hayır. Sen buradan ayrılmayacaksın. Köyde neyimiz var, neyimiz yok birlikte paylaşırsınız. Sen merak etme oğlum, köyde erzak çok hiç endişeniz olmasın. Darı ekmeği ve çökelek bir insan alayına yeter de artar” diye ikna etmeye çalışıyordu. Çabasının sonuç aldığını gören ananın yüzü gülmeye başladı ve Kemal’e sarılıp elini boynuna dolamak istedi. Kemal’in uzun boyuna ulaşamayan ana, kolundan tutarak, “haydi yeter, havalara soğuktur, üşütürüz, içeri girelim” diye Kemal’i önüne katmak istedi. Omuz üstü bana bakan Kemal, “tamam ana, sen git, hemen geliyoruz” dedi ve anayı gönderdi. Köylüler, grup halinde arkadaşları evlere dağıtmıştı. Kemal’le birlikte ananın evine konuk olmuştuk. Nefis bir lapa yemeğinin sofrada bizi beklediğini gördük. Yanına da tabii ki darı ekmeği duruyordu.

Bir dağ köyü olan Meydan elli kişilik bir gerilla birliğini en zor koşullarında o yurtsever, doğal ve cömert kanatlarına almıştı. Yüreği sevgi ve şefkatle dolu olan bu saygın dağ kadını, yurtsever Kürt kadının gerçek timsaliydi. Esmer ve güzel yüzü yaşlılık darbeleriyle yoğun ince kırışıklıklar almış ancak temiz, tatlı endamı insanda cana yakın bir duygu bırakıyordu. Önüne düşen uzun, ak saç örgülerini yavaş bir el hareketiyle arkaya atarak, Kemal’e doğru sokulmak istedi. Önünde kırışmış halde duran battaniye uçlarını bir elle düzelterip üstündeki tozlara birkaç şaplak vurdu. Komşular gidip çevrede kimseciklerin olmadığına kanaat getirince, bir Kemal’e bir bana bakınıp, “oğlum bir şey daha sormak istiyorum” dedi. “Pek inanmadım ama olsun yine de

soralım” diye ekledi. “Benim büyük kızım Meydan nahiyesinde evli. Biliyorsunuz, Meydan hepsi korucu. İyi insanlar da var ama çoğu çete, özellikle muhtar korucu başıdır. Kötü bir moruk, halkı hakkınızda kötü bilgilendiriyorlar” dedikten sonra derin bir oh çekip duraksadı. “Heval iki sefer” diye sürdürdü. Yüzü ciddileşmişti. Yüzündeki ince kırışıklıklar daha bir belirginleşiverdi. Sözüne eleştirel bir tona çevirerek, “oğlum siz iki sefer, o şeytan suratlı kahrolası muhtarı yol kesme eyleminde yakalamıştınız ama bir şey yapmadınız. O çirkin yüzlü, kambur beygir gebermeliydi. Ama nasıl olduysa iki seferde kurtuldu. Durakladı. “Ben bilmiyorum” diye devam etti. “Belki de tanımamışsınız. O sivilce tarlası olan yüzüne insan bakmak istemez. Yüzündeki sivilciler bir avuç kadardır. Hem kendini tanımazlığa, aptallığa vurmuştur. Değil muhtara insana bile benzer tarafı yok, çakalın tekidir. İşte tabur komutanıyla hakkınızda çevre köylerde kötü şeyler yayıyor. Köyde evli olan kızımızın zaman zaman bize geldiği oluyor. Bir süre önce buraya gelmişti.” Kemal, “ee, ne diyordu” diye araya girdi. Ana üzüntülü bir ifadeyle gözünü Kemal’e dikerek yutkundur, boğazını temizledi. “Ne bileyim oğlum, keşke bir gün buraya gelirken karşılaşsaydınız, hem sizi görmek istiyordu. Nasıl insanlardır, diye merak ediyordu. Çete başı olan Meydan muhtarı, tabur komutanıyla çevre çete köylere toplantı yaparken diyormuş ki; ‘İran, Ermenistan’dan sınırimıza sızan din ve ırz düşmanı Ermeni asıllı bir grup eşkıya ülkemizde dolaşıyor. Şırnak, Hakkari’de yaygın olan bu cinayet şebekesi, yakında buralara da gelebilir’ diye halka silahlanmalarını tembih ediyor.” Kemal kendini tutamayıp araya girerek, “ana bu hikayeleri çok duyduk, peki sen buna inanıyor musun? Ha gözlerinle gördün. Kızına niye anlatmadın” diye soruyla yanıtladı. Ana, “anlattık, anlattık. Dur dahası var. Anlatayım yavrum, buna kuşku yok” diye kendini savundu. Kemal, “haa öbür dilerim ana, devam et. Anlatımların, duyguların çok hoş. Dinliyorum, devam et” diye güvence verdi. Anne az buçuk utanma ve gücenme karışımı bir duyguyla başını sağa sola salladı. “Ne diyorlar” diye devam etti. “Sizleri kastederek, ‘bunlar önce çok iyi ve şirin görünmeye çalışıyorlar. Halk da böyle sanıyor, sonra...”

Sözüne yarıda bıraktı. Bir utanç havası yüzüne yayıldı. Duraksadı. Utancını yenerek, “Sonra” diye sürdürdü. “Köylüleri iyi tanıyormuşsunuz, köydeki tüm genç kız-erkek ne varsa kaçırıyormuşsunuz.” ‘Bu doğru

mu' diyecekti ki, kendini bir suç işler gibi hissetti. Utanarak hareketlendi, duruldu. İşlediği suçu telafi edercesine, “hayır hayır, buna asla inandığım yok oğlum” diye savunma duvarlarını tahkim etti. “Tüm bunları kızımız anlatıyordu bize. Gerçi biz de tam aksini söyledik. Ama o zebani suratlı, melun muhtarın halka anlattıklarını bize aktarmıştı.” Kızından endişe duyar gibi, “kızımız çok iyi yürekli biridir. O sizi çok görmek istiyordu. Kısmet olursa baharın buraya tekrar gelir, çevrede olursanız görüşmenizi sağlarız. Kendisinden çok iyi bilgi alabilirsiniz” diye sözünü bitirdi. Kemal’le bakiştık. Kemal ana anlamasın diye Türkçe, “askeri kanundan bahsediyor” diye bana göz kırptı. “Tamam ana geç oldu, artık yatalım” diye konuyu kapatmak istedi ama yine saygı gereği ananın sorusuna karşılık kafasında bir yanıt aradı. “Su durur düşman durmaz diyorlar ana” diye söze başladı. “Düşmandır, eline düşersek bizi parça parça eder. Bu sözler ne ki? Ama esas amaçları halkın bizden uzak durmasını sağlamaktır. Kendiniz söylediniz, ilk bizi gördüğünüzde ne kadar korkmuşsunuz ama şimdi...” Dudağını çekiştirerek, “şimdi işte, gözünüzde din ve ırz düşmanı, kızları, gençleri kaçırınları gördünüz ana” dedi. “Meşhur sözdür” diye ekledi. “Kürtler gözüyle görmediği şeye inanmıyormuş, bence yine öyle olmak gerekir” diye sözünü bitirdi.

Şubat geride kalmıştı. Mart’ın ilk günleriydi. Ama bahardan hiçbir iz görünmüyordu. Köyün kuzeyine düşen aşağı vadilerden hafif bir uğultu geliyordu. Merak edip kulak kabartarak dışarı çıktık. Ses giderek belirginleşti, derin vadiyi yankıya boğdu. “Helikopter olmadığı kesin” dedi Dilgeş. Ana yine peşimizi bırakmamıştı. Bir arada toplandığımızı gören ana bize doğru koşar adımla geldi. Kemal, “ana geliyor” dedi. “Kesin o yine gidiş planı yaptığımız için korkuyor.” Dilgeş, “yok heval o da sesi duymuştur. Sağır değil ki, bunca gürültüyü duymasın” diye düzeltti. “Oğlum” dedi ana, “siz ne öyle duruyorsunuz, vadiden gelen ses Mutki-Meydan arası yolu açan araçların sesleridir. Bu greyder zırlamasıdır.” Aceleden fistan ucunu kavrayarak beline sokmasından endişesi belli oluyordu. “Yoksa yine gitme planı mı yapıyorsun böyle?” diye Kemal’e yöneldi. Gözlerindeki ince sevgi ve yüreğindeki şefkat hepimizi sarıp sarmalamıştı. Kemal, “evet ana elbette gideceğiz. Burada kalacak değiliz. Aha bak, yollar açılıyor, havalar düzeliyor, artık senin çığ altında kalırsınız kaygın da ortadan kalktı. Gitmemiz şart ana”

dedi.

Yolun açılması bizim için sevinç ile kaygıyı beraber getiriyordu. Kaygımız düşman operasyonlarının gelişmesi. Sevincimiz ise hareket edip doğaya çıkma imkanı bulacak olmamız. Karda iz çıkarsak da halkın da gelişi gidişleri olacağı için pek dikkat çekmez diye seviniyorduk. Kemal, “yarın akşam gideceğiz” dedi. Piro, “yollar açılırsa ihbar olasılığı artar. Düşman bu köyde olduğumuzu duyarsa vallahi Şırnak’ın Koçeli köyüne yaptığı gibi birkaç kazan indirerek halkla birlikte yerle bir eder. Bu katliam olur. Böyle bir şeyin nedeni biz olmamalıyız” dedi. Dilgeş, “Piro’ya katılıyorum” dedi. “Hem ölsek de” diye sürdürdü, “köylerde, vadilerde ölmeyelim dağ doruklarında silahımızla ölsek daha onurlucadır. Bir vadiye kısıtlanmış veya köyde kuşatılmış şehadet çok anlamsızdır. Hem partinin bu durumda bize şehit demesi zor” diye kaygısını dile getirdi. Kemal, “zaten ben de öyle düşünüyordum Dilgeş” dedi. “Tam da düşüncemi okudun” diye ekledi. “Biliyor musunuz” diye devam etti. “On beş gün önce çığ altında kaldığımızda ne garip şeyler geliyordu aklıma. Zaten Mervan bir köyde şehit düştü. Xeyrî köydeyken çığ altında kalarak şehit düştü” deyip duraksadı. Sonra, “evet” diye sözünü sürdürdü. “Biz de o çığ felaketiyle karşı karşıya geldik, üstelik bir derin vadide. Allah göstermesin gruba bir şey olsaydı, parti ‘sersem adamlar, siz o köylerde ne arıyorsunuz? Köye dayalı yaşam sizi çok mu cezbediyor? Hele insan bir arazide üstlendi mi çevresine bakmaz mı? Nerde yol, geçit var, olası düşman çıkışı nerde olur demez mi?’ Hele Önderliğin ‘siz başını kuma gömen deve kuşu misali, bir vadiye girip çevresine bakmıyorsunuz. Nerden bir taş başınıza düşer, nerde tehlike var demiyorsunuz? Mor koyun misali, defalarca aynı yolu, aynı güzergahı, noktayı kullanıyorsunuz. Böyle gerilla mı olur’ diye eleştirileri hep aklıma geliyordu” dedi. Dilgeş, “heval Kemal, öyle diyorsunuz ama bu yılın kışı, normal bir kış değildi. Halkın dediğine göre yıllardır bu denli kar yağmamış. Baksanıza tüm köyün devasa ceviz ağaçları karlara gömülmüş, kimileri kökten sökülmüş yerlere yığılmış, dallarından yolunmuşlar. Hem biz çığ altında kaldığımızda Şırnak’ın Gürmeç köyünde onlarca düşman askeri köylülerle birlikte çığa kurban gitmişti. Üstelik Botan’daki kış iklimi Garzan’ınkine göre daha ılıman olmasına rağmen ömrümde çığ kaygısı yaşamayan köyler çığ altında kalmıştı” diye savunmaya geçerek psikolojik bir rahatlama

havası yaymak istedi. Kemal, Dilgeş'e atıfta bulunarak, "Belo'nun (Dilgeş'in babası) oğlu yine başımızda ahkam kesildi doğrusu" diye Dilgeş'e bir ironi yaptı. "Baba'nın oğlu; bu safsataları bırak da başka işlerimiz var. İçeriye girip de tartışalım" dedi. Ayakta duran Dilgeş'i iteleyerek eve doğru yürümek istedi. Dilgeş sendeleyerek Piro'nun omzuna dayandı. Kemal, Dilgeş'in sendelenişine arkadan bakarak güldü. Bir kahkaha atarak içeriye doğru kaçmak istedi. Dilgeş ile Piro avuçlarını karla doldurup sıkarak, arkadan Kemal'in sırtıyla buluşturdular. Kemal eve varmıştı ki, intikamını almak için eşikte durdu. Ama evin kapısında bunu uygun görmedi. Başını sallayarak, "bu size kalmaz" deyip, evin eşliğinde kayboldu.

Akşama doğru, Nergiz'in çağrılmasıyla birlikte hepimiz bir araya geldik. Köyden çıkma görüşünü ilk Kemal dile getirdi. Karşı görüş yoktu. Kemal, "herkes yarın akşama göre hazır olsun" dedi. "Ama" sözünü bitiremedi. "Biz daha köydeyken örgütlememiz gereken önemli bir işimiz daha var" dedi. Duraksadı. Gözleri planlamanın üzerinde odaklanmış gibiydi. Sabırsızlanıveren Nergiz daha fazla kendini tutamayıp Kemal'e "neymiş o?" diye sordu. Kemal Nergiz'e bakarak, "ne sabırsız-mışsın heval Nergiz, görüyorsun anlatıyorum" diye hafif bir azarlamada bulundu. Sonra yaptığından utanır gibi gülümsedi. "Bakın" diye açıklamaya devam etti. "Eyalet komutanı Mervan ve yardımcısı Xeyrî arkadaşlar şehit düştüler. Gerçi Şirvan bölge güçleri Botan'a kaymış bulunuyor. Ama daha Bitlis, Tatvan ve Mutki olarak üç bölgede birlik halinde üslenen güçlerimiz var. Kara kış bitmiş sayılmaz ama baharın eli kulağında. Botan'da Mart ayına girmek bahara girilmiş demektir. Buranın kışı daha sert olsa da bahara çok kalmadı. Havalar açılır, hareket imkanı doğar doğmaz düşman eyalette bulunan güçlerimizi hedef alan operasyonları başlatabilir. Biliyorsunuz eyalet koordinasyonumuz yok. Güçlerimizin kopuk ve kendi başına kalması bizi darbeye açık hale getirir. Bir hafta önce TRT'de bir haber vardı. Habere göre Norşin (Göroymak)de bir şehadet yaşanmış. Radyo bir militanın ölü ele geçirildiğini haber verdi. Bu kim olabilir ki? Eğer haber doğruysa, bu Roza arkadaştan başkası değildi. Cephe çalışmasına o bakıyordu. Tabii ilçe merkezinde kalıyordu. Hem bu haberin doğruluğunu öğrenmek hem de Tatvan ilçe merkezine bakan Mizgîn arkadaşla bağlantıya geçmek gerekir" diye sözünü bitirdi. Nergiz, "doğrudur, hem yollar tekrar kapanmadan bir

köylüyü Tatvan'a göndermek şarttır" dedi.

Piro, "Mizgîn'le bağlantı kurulursa, o Roza hakkında her şeyi şimdi öğrenmiştir" dedi. Dilgeş, "köyde çok sağlam bir milisimiz var, onu göndereyim. Yoksa diğerleri hem Mizgîn hem bizim için tehlike yaratabilir" diye görüş belirtti. "Heval" dedim. "Norşîn'de şehit düşen kişi Roza arkadaş ise yanında telefon numaraları, adresler vardır. Bu Mizgîn için de tehlike demektir" dedim. Kemal, "eh Cûdî (Serbest) ne yapalım diyorsun?" diye sordu. "Vallahi bana kalırsa, Mizgîn arkadaş oradan çekelim. Hem buraya gelip yeni bir durum değerlendirmesi yaparız" dedim. Kemal, "dağa çıkarsak daha mı iyi olur diyorsun?" dedi. Dilgeş, araya girerek, "bence de en doğrusu öyle yapmaktır. Hem buraya gelirse, eyaletin koordinasyon sorunu da çözülmüş olur" diye ekledi. Kemal, "o halde Cûdî arkadaş sen şimdiden bir not hazırla, yarın akşam köyden ayrılmadan bu işi örgütleyelim" dedi.

Gün içinde oldukça güzel olan hava akşam üzeri hafif sisli, boğuk bir hava ürkütücü bir hal aldı. Köylüler ise günlük uğraşlarındaydı. Bir kısmı hayvanları yemlerken öte tarafta çocukların bağrıışları karşı vadinin derinliklerinde yankı buluyordu. Aşağı mahallede bir eşek anırdı, daha önceki kampımıza açılan köyün yukarısındaki vadide büyük bir uğultuyla köpek sesleri geldi. Muhtemelen bir tilki kovalıyorlardı. Yabancı hayvanı köyden uzaklaştırmamanın edasıyla uzun uzun uluyarak zaferlerini kutladılar bir süre. Bir kadın "tüt, tüt, tüt" diye seslendi. Bir sürü tavuk çevresini alıp kadının elinde yere serpilmiş darıları (garisok) yemeye başladı. Tavuklar tüneğe çekilmeden önce göğüslerinde bulunan yemek torbacığını doldurmuşlardı.

Tüm arkadaşlar şimdiden hareket etmeye hazırlanmıştı. Tekrar dağa çıkmanın heyecanıla herkes sıkı kuşanmış, çantalar bağlanmış bir halde bekliyordu. Köylüler kendi öz evlatları gibi karşıladıkları misafirlerini uğurlamak için son yemeği hazırlamışlardı. Ana da ayrılma haberi kesinleştiğinde tavuk kesmiş haşlama pişirmişti. Biz tavuk kesmesine müsaade etmeyiz diye gizliden yapmıştı. Arkadaşlar bir araya toplanmışken, Kemal, "haydi bir Botan halayı çekelim gitmeden önce, bu da moral için iyi olur hem de vedalaşmanın yerini alır" dedi. Dilgeş, Piro, Motor dünden hazırmış gibi hemen el ele tutuşarak düzlük bir yere doğru birbirlerini çekiştirmeye başladılar. Nergiz ve diğer kadın arkadaşlar sırayı tamamlayarak halayda yerini almışlardı.

Ses köylülere gidince meydan hemen doldu. Ozan Mizgîn'in Garzan'a açılımlı ifade eden;

“Yekîne rêket ji Botan'ê

Çek bi desta çûn Xerzan'ê...” şarkısı eşliğinde karşılıklı koro halinde söylenip halay ısıtıldı. Bu şarkıyı hemen hemen her önemli hareket öncesi, hatta sonrası çektiğimiz halaylarda söyledik. Şimdi de büyük bir coşku ve sıcaklık havasında köyde çektiğimiz bu halayı kadınlar söyler, erkekler yanıtlardı. Köylülerin gözleri üstümüzde olduğu için biraz da oyun ritmi ve şarkı uyumuna dikkat ederek, halay güzel bir melodi ve aheng içinde sergileniyordu. Halaya tüm arkadaşlar katılmış, onlarca gencin yüreğindeki sevinç, coşku ayak ritmine ve melodiye yansımıştı. Bu sıcak duygu köy gençlerini de etkilemiş, kimi genç erkek ve kızlar da halayda yerini almıştı. Düşmanın propagandası sonucu, köyün en güzel kızı olarak, ‘teröristler gelirse önce beni kaçırsın’ diye korkup kendini tavuk kümesinde gizleyen gencin Nergiz’le kol kola girip halay çektiğini gördüğümde, ‘vay be, bu tam bizden biri oluvermiş’ diye içimden geçirdim. Zaten, baharda size katılırsız diyenlerin başında köyün güzel kızı geliyordu. Nergiz’le can ciğer oluvermişti.

Köyden ikisi genç kız olmak üzere, baharda katılım sözü veren toplam beş genç vardı. On beş gün iç içe yaşadığımız bu insanlar hayli etkilenmişlerdi. Eğer bunca gün birlikte yaşamı paylaştığımız bir köyde birkaç genç bizden etkilenmeyip katılmasalar, bu devrimci görevimizi yerine getiremediğimizi gösterirdi. Evet, etkilediğimiz gençlerin baharda katılması halinde, bir nevi düşmanın dediği gerçekleşmiş oluyordu. Ama bir farkla; bu da insanları etkileyerek ve gönüllerini kazanarak dağa çıkarmış oluyorduk. Bir dönem Botan’da askeri kanunla çıkarmalar olduysa da Garzan’da buna gerek yoktu. Zaten gönüllü katılımların çoğu eyalet kaldıramaz diye başka eyaletlere aktarılıyordu. Kimini de geri çevirdiğimiz oluyordu. Sırayla sayım yapıldığında Kemal, arkadaşlara dönerek, “bu köyün yaptığı iyiliği unutan insan, nankör olsun” dedi. Motor, “bu köyün yüreğimizde özel yeri olmalı” diye karşılık verdi.

Güzel bir duygu atmosferi ve moral içinde bu yurtsever dağ köyünün sıcak sevgi ve şefkat dolu kanatlarını terk ederken karlı dağlara tırmanıyorduk yeniden. Sayım yapıldığında manga yerleri kardan temizleniyor

ve yerleşiyorduk. Güney batımıza düşen M... nahiyesi içinde bir düşman taburunu kuş bakışıyla görüyoruz. Kox (Koğ) diye bilinen bu yüksek dağ zirvesinin kalın gövdeli ağaçlarla dolu olduğunu gördüğümde, bana Cûdî dağının Bênavya mıntikasını anımsattı.

Arkadaşlar olası operasyon ihtimaline karşı nokta değiştirebilmek için Mutki'nin üç stratejik yerinde kış üslenme hazırlığı yapmıştı. Bırincisini geride bırakırken, bu ikinci üstlenme alanımız oluyordu. Depolar manganın yapılacağı yerlerde yapılıp işaretlenmişti. Ancak üç gün manga yerlerini karlardan temizlemek zorunda kalınca bu sürede karların üzerinde ateş yakarken, döşeğimiz yine doğanın nimeti çalılardan oluşuyordu. Bu durumda üşütmeyen, hasta olmayan arkadaş kalmamıştı. Öksürük nöbetine tutulanların sayısı artmış, kimileri yataktan kalkamaz olmuştu. Ama her şeye rağmen özgür dağımızın ve silahımızın hakimiyetinde olmamız büyük bir güven veriyordu. Hem gerçek düşman hem de doğaya karşı mücadele ve savaşta gevşemeye yer yoktu. Zaten gerillanın yığıtlığı, yaşamını güzelleştiren de bunca zorluğa göğüs germesi değil miydi? Macera, heyecan ve cazibenin kaynağının da buradan geldiğini iyi bilenler için bunlar ne ki? Zorluklar gerilla yaşamının bir parçasıydı. Zorluklara göğüs germeyen hatta sevmeyen gerillacılık yapamaz. Zorlukları sevmek yenmek demektir. Yenmeyenler ise yenilir.

Güneş gökyüzünün doruğunu bulana değin, batıdan gelen bir bulut yığını, Mereto ve Zova Serê zirvelerinin arkasına girdi ve gözden yitti. Kelanis zirvesine de uğrayan bulut burada kar ve tipi olarak yağmaya başladı. Doğudaki Sîpanê Xelatê ise çoktan sis perdesinin arkasında kaybolmuştu. Beyaz sis perdesi Muş ve Norşîn ovasına çökmüş, süt kaymağı gibi ovayı kaplamıştı. Kuzey rüzgarının etkisiyle sis yere sinerken, Kosor yaylalarının başı kendini göstererek adeta daha bir yakın görünür olmuştu. Norşîn suyu, Kosor yaylalarından akıp gelen ve Muş ovasında buluşan sayısız derecikler sonucu bir ırmak halini alır. Muş ovasından bir yılanın kıvrılışı geçerek, nüfusu Araplardan oluşan ve genelde çete olan Şeguyî, Birdî aşiretlerinin sayısız köy ve mezralarının bulunduğu Xûtê ovasına akardı. Ardından ovanın en son ve kalabalık yerleşim yeri Darsina köyünü geride bırakarak, vahşi Kerbara vadisinde Mutki'den gelen suyla buluşur, oradan da Melta ile Kela Unis dağlarını ikiye ayırarak dağlık bölgeyi arkasında bırakıp,

nl Malabadi köprüsünü geçerek Dicle'ye dökülüyordu. Batıda Zova Ser'ye uzanan silsilesiyle Mereto, karşıda Kelanis ve doruğunda bulunduğumuz Koğ dağ zirveleri, keskin bir bıçakla e yarılan bir Amed karpuzu gibiydi. Bu kardeş dağlar adeta toplantı halinde olan bir gerilla birimini anımsatıyordu. Zaten çoğu arkadaş, "burada dağlar toplantısı var" derlerdi. Bu yüksek dağlar kadar derin ve ürkütücü vadilerin tam üçgeninde, Kalenderin batıya bakan sarkık eteklerinde asılı kalan Meydan nahiyesi bulunuyordu.

Evet, bu can alan kışı yavaş yavaş geride bırakıyoruz. Karmaşıktı duygularımız ama her devrimin böyle anları vardı. Beklemediğiniz acıları kadar, sevinçleri de kapıyı vurmadan yüreğimizin iine daldardı. Mervan'ı kaybetmiştik. Lakabı otomatik olan Mervan'ın yaşımdan bu şekilde ayrılması yüreğimizi acıtıyor, ağırı veriyordu. Mervan'sız nasıl alışacaktık bu hayata!

Şemrex'in meşesi

Mervan ile Xeyrî arkadaşların kısa aralarla şehit düşmeleri eyalet için çok ağır bir darbeydi. Bizi ağır bir duygu dalgası içinde bırakmıştı. Yapıya söylemedik ama Kemal ile ikimiz biliyorduk. Bir şey anlaşılmasın diye akşama doğru her zaman yaptığımız gibi bir Botan halayını çekmiştik. Üzülmenin anlamı yoktu. Acı çekmek şehitleri geri getirmezdi. Gerillacılıkta bu gibi olaylardan ders çıkarmak, daha doğrusunu yapmak olması gerekendi. Bunlar doğru ama yine her iki arkadaşın şehadeti günlerce, haftalarca yaşamımızı etkilemişti. Bir dakika olsun unutamıyordum. Tüm dünyayı işgal etmişti. Tıpkı tüm ulaşım ve iletişimi kapatan '92 kışı gibi tüm benliğimi işgal etmişti.

Mervan'la tanışmamız yıllar öncesine dayanıyordu. Şehadeti bu nedenle beni derinden etkiledi. Mervan'ı ne zaman ve nerede tanıdığımız? '89 ilkbaharında Tehta Reş konferansına Botan'ın üçüncü bölgesi olan Eruh alanından delege olarak gitmemin kararı örgüt tarafından alınmıştı. Bir grup arkadaşla Gabar'dan yola çıktık. Şırnak'ın Kaniya Qeymeqem hattından Rûsor üzeri Bestler'e vardık. Bestler'de ilk göze çarpan savaş izleri ve tahribatlarıydı. Güzelim ormanlar alev alev yanıyordu. Duman kokusu genzimizi yakıyordu. Duman derin vadileri doldurmuş, Girê Sêvê tepeleri yangın sonucu siyaha bürünmüştü. Bestler'in bu sık ve güzel ormanını bu halde gördüğümüzde yüreğimiz, kızgın bir demirin suya değmesi gibi cız ediyordu.

Bestler mıntıkasını bu acılı manzarada bırakıp yönümüzü Kato dağına

ve Deryê Qaçê'ye verdik. Uzun bir yürüyüşten sonra ulaştık Deryê Qaçê'ye. Arkadaş grubu oldukça kalabalıktı. Şehit Ahmet Rapo'yu eylemden dönmüş ve düşmanın üzerinden kaldırılan eşyaların dökümünü yaparken gördüm. Avyan köyü tabur tepesine kurduğu pusuda beş askeri öldürüp tüm eşyaları getirmişti. Eylemin etkisiyle orada bulunan arkadaşların morallerinin yüksek olduğu görünüyordu. Tabii buradaki arkadaşların çoğu konferansa gitmişti. Bize verilen bir kurye grubuyla sabaha doğru kendimizi Masîro çayına bıraktık. Tehta Reş'in yüksek zirveleri gözden hiç mi hiç kaybolmuyordu. Göklere ulaşmış o siyah gövdesiyle adeta uzaktan gerillalara selama durmuştu. Masîro suyu Tehta Reş'i ikiye ayırmış, yüksek yaylalarda eriyen karlardan aldığı güçle deliler gibi akıyordu. Masîro derin vadiyi çıkardığı gümbürtüyle yankıya boğmuştu. Yaylalarda karların donması sonucu; sabahları berrak ve az daha sakın akarken, yakıcı güneşin tepelere ulaşması sonucunda karların çözülürmesiyle adeta coşan Masîro suyundan geçmek bir yana, bakmak bile ürpertici bir duygu bırakırdı insanda. Kuryeler ve vadideki bozuk patika bizi geçidin sağlandığı yere götürdü.

Arkadaşlar bir iki ağaç direğiyle dar bir yerde köprü yapmıştı. Aslında çok riskli bir geçitti, çünkü düşen her hangi bir kişi suyun hırçın akışına kapılıp, belki de taşlara çarparak ölebilirdi. Ancak bu tehlikeyi bilen arkadaşlar her iki tarafa da şutik bağlayıp bunları çekerek geçince tehlike aza iniyordu. Yüreğimiz ağızımıza geldiyse de köprüyü geçmeyi başarmıştık. Tehta Reş'in güneye bakan yamacına doğru tırmandık. Dağın göğsünde akan zozan pınarının üstünde konumlanan arkadaşlar Benav (Garzan yöresinde bulunan ve özellikle baston yapımında kullanılan bir ağaç..) ağaçlarının taze yaprak örtüsünden görünmezken, seslerini taa uzaktan duyabilmiştik.

Hayli kalabalık oldukları çıkan sestten anlaşıyordu. Vardığımızda hemen hemen herkes hazırды. En son gelen delegeler bizdik yani Eruh bölgesi delegeleri. Hazırlıklar önceden yapılmıştı, bir gün sonra da konferans başladı. 34 delege içinde Mervan'da vardı. İsim listesi okundu. Mervan denilince genç, yakışıklı, giyim kuşamı uyumlu, sıkı bağlanmış, boynunda Jirkilere özgü cimedani adı verilen kefiyesiyle kapatmış bir arkadaş "buradayım" deyip oturdu. Mervan'ı giyaben tanıyordum. Kendisiyle kalan ve gören herkes ondan bahsediyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse; görmek benim için bir merak konusu

olmuştı. Her görenin yüreğine işlemiş bu arkadaş merak ediyor, görmek, konuşmak ve tanımak istiyordum. “Buradayım” diyerek oturan arkadaş Mervan mıydı acaba? Öğlen arası kendisiyle tanışmak için gittiğimde bir grup arkadaşla şakalaşırken buldum onu. Başına da cimedani kefiyesini şaşık olarak bağlamıştı. Botan halkının kıyafetini çok beğenmiş olacak, kefiyesini de onlar gibi bağlamıştı. Halkla ilgili bir anısını anlatıyordu. Arkadaşlar koro halinde gülüyor, ilgiyle devam etmesini istiyorlardı. Mervan ise hızlı hızlı anlatmaya devam ediyordu. Sempatik yapısı, gülüşünün yüzüne yayılmasıyla daha bir çekici kılıyordu onu. İlk boşlukta kendimi tanıstırıp adımın Serbest olduğunu söyledim. Yüzündeki neşeli hava ciddileşiverdi. “Merhaba heval Serbest (Cûdî) Hee... Kiçî Serbest” diye neşeyle güldü ve tokalaştık. O da beni arkadaşların anlatımlarından gıyaben tanıyordu. Şakayla Jirkîlere benzettiğimi söyledim. Neşeli yüzü daha bir yoğunlaştı. Gözündeki yanan ateşle beni yakaladı. Parlayan siyah gözleri iki zeytin gibi somutlaşmış, kafadan güzel bir yanıt vermenin arayışındaydı. Gözleri parıldadı ve aralanan dudaklarından şu sözler dökülüyordu. “Gerilla halktan biri gibi olmalıdır, halkın örf, adet, gelenek, görenek hatta giyim kuşamına uyum sağlamalıdır deniliyor. İşte biz de” dedi “bu fantezi teorilere uymuşuz” sözünü espiyle bağladı. İlk tanışmamız Mervan’la böyle oldu.

Konferansta akıcı üslubu, seri dili, radikal ve akılcı görüşleri dikkat çekiyordu. Son derece sorumlu, kendinden emin yaklaşımlarıyla konferansa önemli bir katkının sahibiydi. Konferanstan sonra kalem kağıda sarıldığını gördüm. Tam bilmiyorum ama sanırım konferans hakkında Önderliğe rapor yazıyordu. Çünkü bana konferansın uzlaşma gölgesinde geçtiğini belirttiğinde, yüzünde neşeden eser yoktu. Donuk bir ifade yansımıştı yüzüne. Bir hafta önceki o neşe dolu yüzler, gülücük yağdıran dudaklar kerpetenle açılmaz olmuştu. Kendisinde bir rahatsızlık seziyordum. Ama sormadım, o da bir şey demedi. Önderliğe rapor yazdığını ima etti. Fazla da bir şey anlatmadı. Ben partinin geniş toplantılarına hiç katılmadığım için bu konuda çok acemiymdim. Fazla da anladığım yoktu. Bana göre de konferans çözümlenici gözüküyordu. Eski şeyler konuşulmuş, tarzda yenilikler getirse de anlayışlar ve yaklaşımlar devam edecek gibi görünüyordu. İşin derinliğini bilmiyordum.

Sonra anladım ki, Önderlik bu konferansı onaylamamış, hatta Hogir’a verilen ödülünden dolayı kızmış ve yoğun eleştiriyiyle konferansı reddetmişti. O zaman Mervan’ın niçin rapor yazdığını kavrayamamıştım. Tabii orada, “konferans uzlaşma gölgesinde geçti” dediğinde sözlerinin ne anlama geldiği ve yüzündeki o neşenin nereye gittiğini de anlamamıştım. Mervan’ın özlülüğü, bilinci, partiye bağlılığı ve öngörüsüne hayran kalmamak elde değildi.

Mervan birçok defa kendi öngörüsü ve militan ruhu, özgüven ve sorumluluk duygusuyla bazen kimsenin cesaret etmediği girişimlerde bulunuyordu. Cesaret ve fedakarlık onun için sıradan şeylerdi, o daha fazlasını yapmanın ateşiyle yanıyordu her zaman. Yoldaşlarına moral ve cesaret kaynağıydı. Hızlı düşünüyor, hızlı konuşuyor, hızlı yapıyor, sportif yapısıyla hızlı yürüyor ve cıva gibi yerinde durmuyordu. Yılda kaç sefer yeni atamalara tabii tutuluyor, birçok bölge ve alan değiştiriyordu. Bir yılda yeni savaşçıdan manga, takım, bölük ve bölge komutanı olma başarısı gösterip hızlı bir tempoyla yükselmışti. Yüksek bir tempoyla geleceğe koşuyordu adeta. İş Botan halayına geldi mi, halayın başını o çekerti. Savaşta halayın başını çekiyor, kültürde başı çekiyor, hızlı gelişim temposunda başı çekiyordu. Bu onun en belirgin karakteri olarak herkesi etkiliyordu. Sonra bu bir kod şeklinde somut ifadesini ‘Otomatik Mervan’da buldu.

Mervan, Mardin’in Mazıdağı ilçesinde dünyaya gelir. Daha sonra Avrupa’ya çıkar. Avrupa üzeri Mahsum Korkmaz Akademisi’ne gidip Önderlik eğitimi görür. 1988 başlarında Suriye üzeri Cûdî dağına geçiyor. Gerilla yaşamına yabancı olan Mervan arkadaş, bir savaşçı olarak gerilla saflarında savaş ve pratik tecrübe kazanmaya çalışıyor.

Çok hızlı bir biçimde gerilla yaşamına adapte olan Mervan arkadaş savaşta büyük bir çaba göstererek, kısa sürede manga komutanlığı görevini alır. Arkadaşların ve halkın gönlünü kazanan Mervan arkadaş çevrede büyük bir sevgi ve saygı topluyor. Aynı yılda takım ve bölük komutanı oluyor. Sezon sonucu Beytüşşebap bölgesine bakmak üzere Cûdî’den ayrılıp Uludere bölgesinin sorumlusu olur. Böylece ‘otomatik’ namına uygun bir şekilde yılda dört sefer atamayla, üç bölge değiştirdi. Mervan atak ve girişken olmanın yanı sıra zamanında ne yapmak gerektiğini bilen, karar ve ani inisiyatif kullanma yeteneğine sahipti. Örneğin, o zaman daha Cûdî’de takım komutanıdır. Uludere tarafına

düşen Cûdî'nin doğusundaki Bênavî denilen alanda bulunuyor. Uludere sorumlusu Zeynel unsurunun halk ve arkadaşlar arasında yaptığı tahribatları öğreniyor. Zeynel'in yaptığı kötülükleri partiye bildirmek için iç manevra yapan Kendal adındaki arkadaşı milisler aracılığıyla yakalatıp cezalandırıyor. Böylece yaptığı kötülükleri gizlemeye çalışıyor. Bu durumu öğrenen Mervan arkadaş, inisiyatif kullanarak takımını alıp Uludere bölgesine gidiyor ve Zeynel'i Önderlik talimatı adına tutuklayıp, bu durumu detaylı bir raporla partiye bildiriyor. Ancak Zeynel'i tutuklamak isterken onun yanında bulunan arkadaşlar büyük tepkide bulunup silaha davranıyorlar. Mervan “durun” diyor. “Bu bir Önderlik talimatı, ben de uyguluyorum, bir delilikte bulunmaym. Kısa sürede her şeyi öğrenirsiniz” diyerek, tepkiyle köpüren arkadaşların duygularını yatıştırıyor. Zeynel de soruşturma alınıyor. Mervan'ın bu devrimci tutumu bir başarı olarak kabul ediliyor. Tabii bugün bu olay belki bize normal gelebilir. Ancak partiden izin almadan bir takım komutanının bir bölge sorumlusunu tutuklaması ve oradaki yapıyı ikna etmesi kolay olmasa gerek. Kolay olmadığı gibi büyük cesaret ve sorumluluk duygusu ve militan ruhu gerektirmektedir. Mervan, olumlu olumsuz sonuçlarını da göze alarak böyle bir girişimde bulunmuştu.

1989 baharında Mervan arkadaş Botan'ın üçüncü bölgesi olan Eruh-Gabar'a geldi. O bölge komutanı, ben de yardımcısıydım. Mervan bir süre Goyî aşiretinin içinde kalmıştı. Onları yüreğine sığdırmıştı. Onlardan biri gibi olmuştu. Bölge dilinden farklı olan Goyî şivesini onlar kadar güzel konuşuyordu. Goyî aşiretinin karakter ve özelliklerini kavramış, önemli sonuçlar çıkarmıştı. Her zaman Goyîlere hayranlığını dile getirirdi. Yaşadığı anılarını onların şiveleriyle anlatmayı çok severdi. Mervan, “ben Goyîleri çok sevdim doğrusu, karakter sahibiler. Devlet yanlısı olanları da var ama dost olanlar, yurtsever ve sonuna kadar davaya bağlıdırlar. Goyîlerde evet ve hayır kanunu vardır. Onlar kellesi pahasına bu sözlere bağlıdırlar. Ama bakın arkadaşlar” diyordu. “Aynı zamanda bu bir Apocu karakteri. Biliyor musunuz başkan, Kemal Pir ile yaptığı yarım saatlik görüşmede Kemal'den ‘evet’ sözü alıyor. Kemal sonuna kadar bu basit gibi gelen sözcüğe bağlı kalıyor. Karasu arkadaşım hikayesi de benzerdir. Başkan, Abbas arkadaş, “Kürdistan'da savaşmaya var mısın?” diyor. “Çünkü

Abbas arkadaş aslen Türk'tür. O da 'evet' diyor. Ve her şey orada bitiyor. Sanki demirden mühürdür bu sözler, vurdu mu tamam, değişmez artık o." Mervan haykırırcasına anlatıyordu bunları. Çevresinde toplanmış gerillalar onu içtenlikle dinliyorlardı. Mervan yanındakilerin bu ilgisini görünce devam ediyordu:

"İşte bu nedenle Goyîleri sevdim. Bakın yoldaşlar, Uludere'nin Mîjînî köyünde Sofî Maho diye bir yaşlı amca var, ateşli olduğu kadar da inatçı bir yurtseverdir. Bizzat kendim de gördüm onu. Arkadaşlar daha silahlı propaganda döneminde onunla tanışıyor. Köylerinden partiyi tanıyan yok o zaman. Sofî Maho'dan dostluk sözü alıyorlar. Biraz gönlünü kazanıyorlar. Köy halkı bu inatçı yurtseverin yaptığını taş kalplilikle yorumluyor. Bir gün karakol komutanı aksakallıyı karakola çağırıyor. İnâtçı dağ adamı sarığını sıkı bağlayarak bastonuna dayana dayana karakola gidiyor. "Benim Maho kumandan efendi" diye kendini takdim ediyor. Kumandan sol elinin parmak uçlarını palaskanın arasına sokarak amcaya ters ters bakıyor. "Hımm demek sensin!" deyip kapalı olan karakol nezaretinin odasında bir iki tur attıktan sonra 'demek sen hıı' diyor. Amcanın yaşlılığı, cesur davranışlarını göz ucuyla süzüyor. Sıkı bağlanmış başındaki sarığa, sarık altında çetin yaşamın acı darbeleriyle kırışmış yüzüne, inadına, öfkesine bakıyor. Kumandan, 'bu babalık tam bir abide' diye içinden geçiriyormuş. Dağlı adamın inatçı yüzü, masum görünüşü, subayın yüreğini biraz yumuşatmış olacak ki, kibirli sözler yerine, saygılı davranır ve hitabında bir değişiklik yapar.

Subay, "babalık ne bu halin? Şu yaşlı yüreğinde acıma diye bir şey yok mu? Serçe kuşu olan yavrularını teröristlerin kucığına atarak ölüme terk etmeyi çok mu beğendin? Heeee? Söylesene babalık. Birincisi öldürüldü, ikincisi öldürüldü, şimdi de sıra üçüncüde, öyle değil mi? Yalan mı? Çok mu yaşayacak sanıyorsun? Hımmm?" diye seri şekilde sorularla amcanın üstüne gider. Aksakallı ateşli yurtsever Maho, biliyor musunuz ne cevap veriyor. "Benim yedi oğlum ile iki kız çocuğum var" diyor dağ adamı. Üçüncüsü de şehit düşerse, dördüncüsünü, beşincisini ve yedincisini de göndereceğim. Sonra iki kızımı, onlar da öldürülürse hanımımı, o da şehit düşerse ben bu yaşlı halimle gideceğim subay, anladın mı?" diye hiddetle soruyor. Ama içi rahat etmiyor. Yaşlı ve yanık yüreğindeki son sözü de

döküyor. Subaya, “hiçbir zaman gerilla içinde bir çocuğum olmayacağını sanma” diye ekliyor sonra. Kumandanı mat ediyor. Subay bu dağ adamının cesaretine hayran hayran bakakalıyor. Asi dağ adamı, “eğer bu maksatla beni çağırılmışsan zahmet etmişsin kumandan efendi; ben son sözümü söyledim. Bu nedenle yapacağın her şey için boşta yorulmuş olursun” diyor.

“İşte gördünüz mü? Bu inanılmaz cesaret sahibi olan yurtseverin bu soylu tutumunu sadece bir örnek olarak verdim aslında, bu Kürt insanının karakteridir” diyordu. O anlatırken çevrede bulunan gerillalar mest olmuş ve dinlemeye istekli olduğunu gösteren bir kıpırdanış içindeydiler. Mervan dinleyicilerin üzerinde yaptığı etkiyi yokladıktan sonra, “Kürt insanının karakteridir dedim” diye sözünü sürdürdü. “Soza Mêrê Berê (eski adamların sözü) diyorlar ya bu Kürt halkının ruhunda saklı olan bir şeydir, sözüne ihanet etmez. Büyük Kürt ozanı ve filozofu Ehmedê Xanê, Mem û Zîn destanında çok güzel anlatmış. Destanda Kürtlerde Beko’nun ihanet rolünü iyi işlerken aynı zamanda Kara Tajdîn kişiliğinde Kürtlerin sözünün eri olma karakterini de çok berrak bir şekilde dile getiriyor. Kürtlerde bol ihanetçi (Bekolar) olsa da her zaman bu halkın Kara Tajdîn’i, Sofî Mahoları da vardır. Nasıl ki, çürümüş asırlık bir meşe ağacının kökü, bazen filiz halinde yeşerip taze bir ağaca dönüşüyorsa işte bu karakter aslında PKK’ye öyle yansımıştır.

Hani şehit Mehmet Sevgat (Bedran) arkadaşın bir sözü var. Şöyle diyor Bedran arkadaş: “Söz onurdur, onuru çiğnetmeyeceğiz.” Gördünüz mü, aynı şeydir. Bir karakterdir. İşte bu karakteri en belirgin şekilde Goyîlerde gördüm, Sofî Maho ise bir örnekti anlattım” dedi. Bunları dokunaklı, tatlı bir dille anlatıyordu. O bir şey anlattı mı tarihin temeline iner ve objektif bağlantısını kurardı. Sonra da günlük yaşamla bağlantısını kurup, diliyle akıcı kılmaya çalışırdı. Herkese kendini dinlettirirdi. İnsan bıkmadan, usanmadan saatlerce dinleyebilirdi. Sohbetleri fazla sevmez ama bu gibi içerikli anlatımlara doymazdı.

Mervan, Gabar’a gelir gelmez eylem olanaklarını araştırdı. Coğrafyayı ve düşman konumlanmasını bilen arkadaşlarla saatlerce tartışma yürütürdü. Sonra coğrafyanın durumunu ve düşman güçlerini konumlanmasını daha iyi anlamak için dolaşarak, yerli yerinde incelemeye karar verdi. Üç gün sonra döndüğünde neşeliydi. Sevincini şöyle dile

getiriyordu: “Gabar sanki gerilla savaşı için yaratılmış. Bu dağ muhteşem. Güvenilir bir dost gibi. İsyan öfkesiyle dolup taşan bu onurlu dağı çok sevdim. Agit arkadaşın ‘86 kışında burayı üslenme alanı seçmesi boşuna değilmiş, bunu şimdi daha iyi anladım. Kim bilir Agit arkadaş bu dağı ne kadar sevmiş. Gabar’ın isyankar ve asi ruhu onun ruhuyla nasıl örtüşmüştür acaba” deyip, şöyle ekliyordu; “Agit arkadaşın anısına yazın gelişini eylemselliklerle başlatmamız gerekir ama eylemlerin nitelikli olması önemlidir. Önce düşman güçlerini sarsan bir eylem yapma imkanı var mı diye düşünüyorum” dedi. “Böyle bir eylem imkanı nerede ve nasıl olabilir Heval Cûdî?” diye sordu. O da, “var ama riski fazla” diye yanıtladı. “Nerede ve nasıl” diye sordu Mervan. Sonra acele acele sözlerini bağlayıp, “savaşta risk bir kanundur, risk dolu bir sanattır savaş. Riski göze almayan bir gücün savaştığı nerede görülmüştür. Ama komutanın görevi riski aza indirme becerisini gösterebilmektir.” Gülümseyerek, “bu beceriyi göstermek de bize düşer Cûdî arkadaş” deyince böyle bir şeye dünden hazır olan Cûdî, Mervan’ı yanıtladı. “Bir yıla yakındır sürekli izliyoruz. Sizden önceki komutanlarla da sürekli tartıştık. Ama riskli olduğundan dolayı fazla yaklaşan olmadı.”

“Riski nedir, nasıl bir risk?” diye sordu Cûdî’ye. Cûdî şöyle devam etti: “Eylemin yapılacağına baştan beri inanmışım. Ama kime sorduysam olmaz diyor. ‘Riski göze alamayız’ diyorlar. Bu nedenle kaldı. Dezavantajları fazla, yani üç önemli dezavantajı var. Her şeyden önce gündüz ortasında olması gerekir, bu da gerilla için uygun bir zaman sayılmaz. Ayrıca eylemin gerçekleşeceği yer dümdüz ovadır. Örtü olarak buğday tarlaları var. En önemlisi de güç üstünlüğü karşı tarafın. Araçla beş dakika içinde olay yerine gelebilirler. Yakın bulunan iki tabur gücü karşıdan görülebiliyor. Üstelik bir grup asker yol koruma nedeniyle bir tepede güvenlik tutuyor. Gündüz üç ya da dört araçlık bir asker konvoyuna pusu kurmak gerekir. Böylece zamanlama, arazi, sayı yani güç üstünlüğü aleyhtedir. Bu nedenle çok süratli ve atik olmak gerekir” diye açıkladı Cûdî uzun uzadıya. Mervan, “nerededir bu eylemin yeri, üstelik gündüz olması şart mı?” deyince, Cûdî “evet” diye yanıtladı. “Araçlar Dêra köyü taburundan sabah saat sekiz dokuz civarında Cizre’ye gidiyor. Saat on ikide Kasrik boğazına geliyor. Oradan da saat birde geri dönüyor. İşte

Kasrik ile Dêra taburlarının arasında pusu kurmak ve dönüŖte vurmak gerekir. Ancak taburlar arasında üç kilometre mesafe var. Bir grup asker orta yerde stratejik bir noktada güvenlik sağlamak amacıyla tepe tutuyor. Fakat buğday tarlası tam boy insanı örtecek kadar var. Ani ve süratli bir vuruŖ ile eylem yapılabilir diye düşünüyorum. Uzun bir süredir izliyoruz. ‘Çoğu komutan bu risk göze alınmaz’ diyorlardı.”

Mervan, “aklıma yattı, güzel bir eylem. Pusu taktiğiyle sonuç alınabilir. Eee, ne diyorsunuz arkadaşlar?” Çevrede bulunanların nabzını yokladı. Yüz ifadelerini anlamak istedi. Sonra, “öyle değil mi?” diye sordu. “Pusu taktiği en sevdiğim eylem taktiğidir. Baskın ve benzeri eylem taktiklerinden daha sonuç alıcı oluyor değil mi?” deyip, onlardan onay bekledi. İçlerinden biri, “riskli olmasına riskli, ama ani ve süratli olmak kaydıyla olabilir.” Başka biri, “heval Cûdî bir yıldır bu eyleme kafayı takmış. Bence yapalım. Sonuç alma ihtimali var ama aksi bir durum karŖısında kayıp verme endişesini de taşıyorum” deyince ilk kez Mervan’nın o kadar kızdığını gördüm. Hiddetli bir şekilde, “hayır heval, Dêra dağını iyi tutarsak kaybımız çok olmaz” dedi. Sonra, “sen heval, bir grup al ve yarın keŖŖe çık. Ayrıntılarını geldiğin zaman tartıŖırız. Sanırım iyi bir plan vardır ortada. Araziyi iyi tanıyan kaç kiŖi var?” diye sordu. Cûdî hemen hemen hepsinin araziye iyi tanıdığını söyleyip eylemin ayrıntılarına girmişti bile. “Dağı tutmak için tüm olası çıkıŖlar bellidir. Hepsine pusu kurarız. Böylece daha fazla sonuç alırız. Düşman müdahale ederse pusu gruplarıyla vururuz. Zaten vur kaç eylemleri içinde istediğin alana çek vur düşmanı. Hem de kendi inisiyatifinde... Bu taktik içinde taktik oluyor, bence yapalım” diyerek kesin bir tonla belirtti. Mervan, “tamam yapmasına yaparız ama olası tüm riskleri en aza indirerek” dedi. “Peki istenmeyen bir durum karŖısında nasıl bir kayıp ihtimali veriyorsunuz” diye sordu. Cûdî, “kayıp daha çok pusu grubundan olabilir, çünkü pusu yeri düzlüktür. Hem gündüz olması da riski arttırıyor. Pusu grubunun görüntü vermesi halinde kayıplara neden olabilir. Ayrıca hedefi imha etmemek diğer önemli bir tehlikedir. Aksi halde hiç kayıp vermeden eylemi sonuçlandırma ihtimali de yüksek” diye açıkladı.

TartıŖmalar sonuçlandı. KeŖif grubu akŖam hazırlanıp Dêra dağına

üşlenerek yakından düşman hareketlerini gözetlemeye aldı. Ertesi gün grup sevindirici bir haberle geri döndü. İlk sözleri, “her şey tamamdır” oldu. Bu söz Mervan’ın sevincini artırıp, yüreğindeki tüm endişeleri kovdu.

Yakıcı Haziran güneşi Mardin’in uçsuz bucaksız ovasının ufuklarında kaybolurken arkasında binbir renk bıraktı. Sonra akşam yıldızı göklerde parıldadı. Sonra küçük yıldızlar da sahnedeki yerlerini aldı. Tıpkı futbol maçında sert bir şutun kaleciyi aşarak, ağlarla buluşması gibi ılık yaz gecesinde engebeli Çiyayê Bizina’yı aşır Çiyayê Dêra ile buluştular, bu dağ tam bir eşek sırtına benziyordu. Dêra dağı, Çiyayê Bizina’nın doğudan batıya uzanan dar bir silsilesidir. Dêra civarında bulunan Keldani-Asuri kökenli olan Hristiyan köyler bir yıl önce devlet baskısı sonucu boşaltılmıştı. Köylüler genelde Avrupa’ya göç ederken, bir kısmı da İdil ilçesine yerleşmişti.

Yukarı Dêra köyünde uzun bir mola verildi. Köy yalnızlık ve terk edilmişlik hissi içinde kıvranıyordu adeta. Asırlık köy öylece yıkılmaya terk edilmişti. Köy bahçesi bitmez tükenmez bir bereket kaynağı gibiydi. Bahçedeki olgun meyveler ‘gelin nasırlaşmış parmaklarla beni toplayın. Yoksa çürümeme seyirci mi kalacaksınız?’ der gibiydi. Terk edilmiş köyün sokaklarından geçerken, aniden bir ses duyuldu. Sarı ve boyun kısmında beyaz bir benek bulunan bir kedi, insan kokusunu almış olacak ki kilise tarafından çıkageldi. Mi-yavlayıp çevrede dolaşıp durdu. Hem sevinip yanaşılıyor hem de ürkekçe temkinli davranıyordu. Köyün çıkışına kadar ardımızdan geldi. Sonra gidenlerin ardından acı acı miyavladı. ‘Ben köyümü terk etmem’ dercesine kuyruğunu sallayarak köye doğru koşmaya başladı.

Otomatik Mervan’ın komuta ettiği 60 kişilik gerilla gücü tüm hazırlıklarıyla eylem yerini gözetleyebilecek bir yerde konumlandı. Uzun gece yürüyüşü hayli yormuş olsa da yol boyunca büyük bir titizlik gösterilmişti. İlkın Dêra dağından yükselen aydınlık, karanlığın son perdesini de söküp atınca Mervan yüksek bir kayanın başına geçerek oturdu. Sonra eğilerek ilerlemeyi işaret etti. Cûdî dediğini yaptı. “Gel heval, pusu yeri tam neresi” diye sordu. Yeri gördüğünde endişe ve sevinç karışımı bir tebessüm yansıdı yüzüne ve hemen kayboldu. “Kötü bir yer” dedi. “Lanet olsun” diye ekledi. Gözlerinde çakmak çakmak bir ateş yandı. “Tamam gidelim. Cizre tarafında

çıkışa atılacak pusu yerine de bakalım” dedi. “Eylemin güvenliği ve düşmanın olası müdahalesi karşısında dağın tüm çıkış noktalarına geniş bir pusu ağı kurmamız gerekir. En önemlisi Cizre ilçe merkezine taraf olan aşağı Dêra köyü yolunu güçlü bir pusu grubuyla sağlama almak şart. Aynı zamanda gelecek düşman gücüne iyi bir darbe de orada indirilebilir diye düşünüyorum” dedi.

Etraf mezar kadar sessiz ve kımıltısızdı. Boğuk ve sıcak hava her şeyi tutsak almıştı. Dağda bir canlılık, bir kıpırtı yoktu. Gecenin yorgunluğu bitap düşürmüştü onları. Nöbetçiler dışında herkes hakim olan ölü havaya kapılmıştı.

Her zaman olduğu gibi güvenlik açısından eylem herkese açıklanmamıştı. Bu bir kuraldı. Eylem zamanı yaklaştığı zaman açıklama yapıldı. Bazıları tahminlerde bulunuyor olsa da böylesi daha güvenlikliydi. Birçoğu eylem yapılacağını bilebilir ama yönelecek yer ve zaman gibi ayrıntıları herkesin bilmesi baştan iyi değildi. İşte eylemin akşam yapılacağını tahmin ederlerken, eylemin gündüz ortasında olacağını bilmezlerdi.

Bir nöbetçi koşar adım kendisine doğru gelerek, “heval üç askeri araç Dêra köyü tarafından Kasrik boğazına doğru hareket halindeler” dedi. Mervan, “izlemeye devam edin, bakmaya geliyoruz” dedi. Mervan dürbünü alarak gözetleme yerinde araçları takibe aldı. Yol güvenliğini takibe alan bir grup asker Dêra ile Kasrik arasında bulunan taburlar arasında yerini almıştı. Sayıları yirmi civarındaydı. Eski bir mezarlık yeri idi. Koca palamut ağaçları altında mevzilenmişlerdi. Araçlar birbirini izleyerek Kasrik boğazına doğru yol aldı.

Pusu yeri gecedен kontrol edilmiş, ayrıntısına kadar hesaplanmıştı. Kimin nerede pusuya yatacağını tespit edilerek plan yapılmıştı. Ancak araçların tuzağa bastıkları anda aralarındaki mesafe ne kadar olacak, pusu kapsamına girer mi, girmez mi bilinmiyordu. Bu ayrıntı gibi gelen şeyler savaşta çok önemliydi. Araçlar 50-60 metrelik mesafelerde ilerliyordu. Üç araç pusu kapsamına girmişti. İlk araç ön mevziye doğru gelirken, son araç da arka mevzinin tam hedefine giriyordu. Mervan sevinçli bir şekilde, “tamam, her üçü de imha olacak” diyerek, sevinciyle yüreğindeki endişeyi kovdu. Sonra devam etti, “hem başarının sırrı hem de endişemin kaynağı biliyor musunuz nerededir?” sorusunu Cûdî’ye sormuştu. Özellikle bu eylem için sanıl-

diğından daha fazla anlam taşırdı bu sır. “Ateş üstünlüğü, gizlilik ve serilik bu eylemin başarı sırrıdır” diye sözünü bağladı. Bu üç sözü adeta basa basa anlatıyordu.

Araçlar Cizre’ye geçtiği zaman saat ona geliyordu. Savaşçılar halen uyuyorlardı. Komuta kademesi eylemin son ayrıntısını tartıştı. Bazı komutanlar geceden pusu yerine gidip, diğer gün eylem yerinde bekleme yönünde görüş belirttiler. Mervan, “hayır, tarlalarda ekin biçen köylüler görürse kötü olur, bu olmaz” diyerek karşı çıktı. “Şimdi güneş eylemin güneyine düşüyor. Güneşin etkisinden kaynaklı, kuzeyden bakıldığında ışınlar nedeniyle insan pek gözükmez. Üstelik yazın sıcak havası diğer bir avantaj sağlıyor. Bu nedenle dağın eteklerine kadar ağaçlarla kamuflaj edilir. Ağaçlık kısmın bittiği yerde buğday tarlaları başlıyor. İnsan kendisini iyice otlarla örterse hiç kimsenin ruhu bile duymaz.” Bu şekilde en ince ayrıntısına kadar görüş belirten Mervan, en ufak bir hatanın olma ihtimalini ortadan kaldırıyordu.

Güneş tepeye çıkınca daha bir yakıcı oldu. Yapış yapış bir sıcak var. Hava basınçlı ve bunalıcıydı. Eylemciler kamuflaj için bağladıkları ağaç dallarıyla gizlenirken, adeta her biri yürüyen birer ağaç olmuştu. İplerle sıkı bağlanan dallar hareketlendi. Eylemciler yeşil örtünün kanadında hedefe ulaştılar. Bol başak bağlayan buğday tarlaları sahiplerini sevindiriyor, aç gözlü serçe kuşlarını çılgına çeviriyordu. Çoğu çete olan Kasrik boğazı köylüleri, sabahın alaca erken saatlerinde tarlalar-daydı. Erkekler biçer, kadınlar ve çocuklar da demet halinde toplardı. Yapışkan sıcaklığa aldırış etmeden harıl harıl çalışan insanlar tarlalara renk katmıştı.

Çevredeki Batuyan aşiretine mensup kadınlar, en sevdikleri altın sarısı fistanlarıyla sarı buğday başaklarıyla bir renk uyumu içindeydi. Çetelerin çoğu silahlarıyla birlikte işe gelmişlerdi. Arada bir-iki silah sesi duyuluyordu. Her tarafta hummalı bir çalışma sürüyordu. Çalışmanın ağırlığı, yorgunluk, sıcaklık gözleri bulanıklaştırıyordu. Pusucuların ardından plan açıklandı. Dağın çıkış noktaları tutuldu. Gündüz hareket edileceğini öğrenen kimi savaşçılar anlam vermekte güçlük çekti. Kimileri ise bunu delilik olarak tanımladı. Kimileri de düşmanı küçümseme olarak algılayıp Mervan’ın yaptığına tepki gösterdi; “ne bu heval Mervan, insan gündüz ortasında bunca kalabalık

içinde eylem yapar mı?” Bazıları tepkilerini içlerine atarak eylem sonrasındaki toplantıya sakladı. Kimileri bu gece işidir diye fısıldaştılar. Mervan, “bakın heval, bir şey konuşulup tekrarlandı mı bilin ki orda oportünizm vardır. Bir eylem çok tartışıldı mı o eylemden hayır çıkmaz” dedi. “Bu nedenle bizim tartışmalarla kaybedecek zamanımız yok. Plan doğrultusunda herkes hazır olsun” diyerek kararlılığını bir kez daha vurguladı. Grupların isim listelerini elinde tutarak ileri geri bir kısa volta ardından durdu. Dağdaki grupların isimlerini okudu, gruplar hızla harekete geçti. Cûdî 12 kişilik pusu grubunda buğday tarlalarıyla boğuşuyordu.

Mervan giden gruplara son olarak, “bakın yoldaşlar, saat birde eylem olursa düşman kendini toparlayıp dağa çıkana kadar saat iki olur. Pusu gruplarıyla karşılaşıp tekrar müdahale edince bir saat daha kazanırız. Eeee saat üçte çatışma çıkarsa o zaman da bizim lehimize olur. Zaten düşman böyle bir çatışmayı da göze almaz. Hele şoke edici bir darbe yedi mi, dağa çıkmaya cüret edemez.”

Ormanlık alan bitince arazinin rengi değişti. Yeşil yapraklar tarlaya kadar onları korudu. Daha sonra bu görevi buğdaylara devretti. Buğdaydan küçük küçük demetler halinde kamuflej amacıyla üzerlerine bağladı eylem grubu. Tarlada duran buğday onları kanatlarında korudu. Tarladan bir parça oldular. Cadde ile paralel akan dereye girince kamuflejin işi büsbütün bitti. Artık Mervan’ın yüreğini tehdit eden o esrarlı duygu yarıya inmişti. Gizlilik bitmiş, sıra serilikteydi. Terlemiş yüzler ılık suda yıkandı. Bir ıslık sesi geldi. İki kere tekrarlandı. Bu savunma grubunda gözcülük yapanlardan geliyordu ve bir işarettti. Eylemciler henüz soluk almamışlardı ki, araçların sesi geldi. Yakın savunmada olan B-7’ci henüz roketleri çantadan çıkarmadığı için hazırlıksız yakalanmıştı. Altı kişi olan esas pusu grubu mevzilenmemiş daha bombalar kılıflarından çıkarılmamıştı. Beklenmedik bir anda araçların gelmesi onları şaşırtmıştı. Heyecan doruğa ulaştı. Araçların sesleri çok yakından geliyordu. O an hızlı bir şekilde, “herkes yerine” dedi Cûdî. Arkadan bir el çekti Cûdî’yi, “olmaz, heval araçlar geçiyor. Biz daha nasıl mevzi alacağız” dedi. Yüzündeki kan çekilmiş, buğday sarısına dönmüştü. Cûdî, “haydi koşalım” dedi kesin bir tonla. Öne fırladı. Araçlar tam geçiyordukî Cûdî koştu. Onunla omuz omuza paralel koşan biri daha vardı. Başka

da fark ettiği bir Şey yoktu. İleride bekleyen iki kişiye seslendi. “Mevzi yerine.” Burası eski su değirmeninin yıkık duvarlarından kalan tek tük taŐların bulunduğu bir yerdi. Bir taraf toprak uçurumdu. Caddenin virajlı olması kurtulmalarına izin vermiyordu.

Burası mükemmel ölüm yatağı olabilirdi. Őarapole varan Cûdî arkasında kimsenin olmadığını gördü. Yakın savunma yoktu. İki kişilik mevzi de boştu. ‘Geriye dönüş yok artık’ diye içinden geçirdi. Cûdî, Şimdi hayatta kalmanın yolunun düşmanı imha etmekten geçtiğini anladı. Daha önce kendisiyle koşan Derîka Hemkolu Erdal’dı. İki kişi de çevreyi gözlemek amacıyla önde mevzilenmiŐti. Onları da yanına çağırdı. Artık dört kişiydiler. Bu kadarı da düşmana ölümün acıyı tattırmaya yeterdi. Erdal’a, “ön araç sizin diğerlerine karışmayın” dedi. Erdal bir hamlede atladı. Şimdi söylenen mevzideydi. Diğer iki kişi de onları takip etti. Cûdî, “ilk araç size ait ben karışmam” dedi. Askeri rewoların sesi yaralı bir insanın inleme sesine benziyordu. İlk araç askeri cipti. Hızla geçti. O, Erdal ile diğerlerinin kucakındaydı artık. Az sonra ot parçaları bomba Őarapneli ile parçalanıp uçacaktı. ‘Gel ikinci araç’ diye içinden geçirdi Cûdî. Araç büyük bir gürültüyle göründü. Üstünde MG-3 silahının iğrenç namlusu vardı. Açık ve siyah ağızyla tehdit eder gibi duruyordu. Üstünde komando desenli bir kep göründü. Hayli yıpranmış kepin ucu kalkıktı. Yaklaşan araçtaki askerin kafası usulca belirdi. Öylece monte edilmiş silahın arkasında çömelmişti. Artık Kürdistan’da yaptığı zulmü anlatamayacaktı. Revo tipi araç çapraz oturmuş askerlerle doluydu. Askerler uzun kemerlerini boyunlarına astıkları G-3 silahları çapraz Şekilde kucaklarında tutmuşlardı. Tam otomatik olan bu silahlarını kullanma fırsatları olacak mıydı?

Şimdi ölüm sessizliği vardı. Sadece rüzgarın sesi vardı. Eylemciler nefeslerini tutmuştu. Kalp atışları düzensiz çarpıyordu. Araçlar viraja girerken, motorlarından çıkan ses ölüm dőşeđinde yatan bir yaŐlının son inlemesi gibi acıydı. Cûdî nişan aldı, titrekle parmaklarıyla emniyeti indirdi. Derin bir nefes aldı. Heyecandan parmak uçlarından saç tellerine kadar titredi. Başından yukarıya doğru bağlanmış başaklar da bu titreyiŐe eşlik etti. Başaklardan sabırsızlanan birkaç tane döküldü. Cûdî dökülen tanelere baktı ve üzüldü. Genç insanların da böyle dökülmesine acıdı. Garip bir duyguyla ölümü anımsadı.

O an deli bir kurşunun göğsünü zorlayarak içini parçaladığını hissetti. Kan revan içinde kalmıştı. Sonra bir asker Cûdî'nin cansız bedeninin üzerine geldi. Belinde asılı duran kasatura ile başını gövdesinden ayırdı. Büyük bir zafer kazanmışçasına o iğrenç ayaklarını göğsüne basıp ileri geri hareket etti. Bir eliyle kana bulanmış siyah saçlarını pençesine geçirdi. Bedeninden ayırdığı başı havada tutuyordu. Diğer elin parmak uçlarını belindeki palaskanın arasına soktu. Cengiz Han ve Timurlenk'in ardılı olan bu zat yaşadığı bu anı fotoğraf karesine almak istiyordu. Çektiği fotoğrafları bir yiğitlik göstergesi olarak ailesine gönderiyordu. Sonra iki asker daha gelip, ayağından tutarak caddeye sürüklendi. Ayak bileklerinden bağlayarak kalın kenevir bir iple çektiler caddeye. Orada bir köylüye ait traktörün römorkuna yükleyerek, Mem û Zîn diyarına götürüldü. Cizre ilçesinin çarşında da halka tanıtılarak teşhir edildi. Paramparça, kan, revan içindeki başsız naaşını görmeye gelen anası yaşlı bir çınar gibi yere yığıldı. Yaşlı kalbi acının şiddetli darbelerine dayanamadı. O da evladının ardından ölüme teslim olup hayata veda etti. Helikopterden atılan aynı uğurda ölen nice yiğidin naaşı duruyordu Kasaplar Deresi'nde.

Cûdî bunca duyguyu birkaç saniye içinde yaşadı. Aynı saniyede kaç kez ölüp tekrar yaşadığını hissetti. Bu ruh haliyle tetikte bekleyen sabırsız parmağına güç verdi. Dağınık yüreğini topladı. Hiçbir şeyi duymaz, hissetmez olmuştu. Tek bildiği şey, MG-3'ün arkasında duran askerin alınına ilk kurşunu sıkmak ve ardından diğerlerini devirmek için tetiğe basmaktı.

Silahlar patladı. Yüreğe sığmayan heyecan ilk kurşunun barutuna karışıp uçtu. Ustaca bir nişan alma, amatörce taramaya üstün gelmişti. MG-3'ün başındaki askerin devrildiğini, kepin uçtuğunu gördü. İlk taramada aracın üstündeki askerlerin çoğunun yaralanıp, kimisinin yere devrilmesini seyretti. Taramaya bağlanmış kleşin ilk şarjörü boşalmıştı. İkinci şarjör teke bağlandı. Kaçıp kurtulmaya çalışan askerler caddenin şarampolüne devrildi. Birçoğu caddedeki çakıl taşlarının üzerine kapaklanmıştı. Savunma içgüdüsiyle toprak uçurum olan caddenin üst yamacına tırmanmaya çalışanlar, kurşunlara hedef olmaktan kurtulmayıp şarampole gerisin geri devrildiler. Askeri aracı kullanan şoför de şok etkisiyle dengesini yitirmiş aracı şarampole

yuvaramıştı. Üzerinde taşıdığı beş el bombası halen kılıflarda sakince duruyordu. Araçlar zamanından yarım saat erken geldiği için onları hazırlıksız yakalamıştı. Şok etkisinde olan askerler kurşunların nereden geldiğini kestiremiyorlardı. Buğday tarlasında kendini gizleyenleri henüz kimse görmemişti. El çabukluğuyla kılıflar açıldı. Ancak aceleyle pimi düzeltmeye çalışırken kenkin uçları parmaklarına batarak kana bulandı. Cûdî, “eeh canım bu kadar kan da bizden olsun” dedi. İlk bombayı aracın içine ikincisini de aracın altında gizlenmeye çalışanlara fırlattı.

Bu atışla birlikte araçtan kurtulan olmadı. Hepsi üç dakika sürdü. Dördüncü araç kontrolsüz gelerek ötekilere çarptı. Cûdî bile şok olmuştu; ‘bu da nereden çıktı’ diye şaşırdı. Çünkü hesapta üç araç vardı. Şaşkın gözlerle araca baktı. Kırık camların kanlarla birlikte dö-küldüğünü gördü. Ön tarafta üç kişi ölü yatıyordu. Arkadaki diğer ikisinin göz ferleri kaçmıştı. Donuk donuk bakıyorlardı. Şoför ölünce araç da şarampole yuvarlandı. Tam o an bir roket korkunç bir vızıltı çıkararak üst yamaçta siyah bir duman çıkardı. Cûdî, “bu yakın savunmadakilerdir” diye sevindi. Diğer beş roket de ardı ardına patladı. Hiçbiri hedefe isabet etmedi. Psikolojik etki yaratması açısından iyi bir etki olmuştu ancak. Peki o halde son aracı bu hale getiren kimdi? Cûdî bunu yapmamıştı. Haberi bile yoktu. Az kala gaflete yakalanıyordu ama o bu gibi nezaketsiz olaylar nedeniyle yine de küçük bir tedbir almıştı. Sefkan’ı bırakmıştı.

Sefkan, yüreği yaşama yeni ısınan bu genç, aynı yıl içinde Gabar’da çıkan bir çatışmada şehit düşecekti. Selvi boylu Sefkan, babasına çekmişti. Babasının uzun boyundan dolayı Süleyman değil de Silo Dirêj diye bir de lakap takmışlardı. Cizre’li Silo Dirêj’in oğluydu. Şehit Sefkan kullandığı G-3 silahını çok severdi. Onu düşmandan kaldırmıştı.

Cûdî oldum olası arkadaki kazalardan hep korkmuştu. O bu korkusundan dolayı yöneldiği araca kimsenin kurşunu sıkılmamasını sıkı sıkıya tembihlemişti. Sefkan’a, “sen caddenin bu tarafındaki tarlayı gözetimde tut. Kaçan asker olursa vurursun. Geri çekilme hattımız temiz olsun” demişti. Cûdî ona çok güveniyordu ama o daha fazlasını yapmış, Cûdî’yi kurtarmıştı. Hesapta olmayan bir aracı fena hırpalamıştı. Araç Cûdî’ye ulaştığında askerlerin çoğu ölü ya da yaralıydı. Son

araç Sefkan'ın kurşunlarından delik deşik olmuştu. Cûdî'ye birkaç yaralı bırakmıştı. Eh bu kadarını da o tamamlasındı. Ama öyle olmadı. Çünkü bir asker kaçıp kurtulmuştu. İşte bu iyi olmamıştı. Orada tek bir yaralı da kalsa o düzlükte geri çekilme olanaksızdı. Öyle ki bir tarafın yaşamı diğer tarafın ölümüne bağlıydı. Yaralı asker üst uçuruma tırmandı. Arkadan bir kaç kurşun yetişti ama düşmedi. Emekleyerek çıktı o yokuşu. Hayretler içinde kaldı Cûdî, 'bu adam yedi canlı mıdır' diye içinden geçirdi. Kendini eğerek gidiyordu. En sonunda keçi büyüklüğünde bir taşın arkasına kendisini sakladı. Cûdî'nin ödü koptu. Şu ana kadar askerlerden tek bir kurşun sıkın olmamıştı. Asker kafasını taşın arkasına soktu ama aldığı yara ağırdı. Öylece kala kaldı. Cûdî direkt üzerine gidemezdi. Demek son gelen araç daha fazla tehlike taşıyordu. Kalan bombalarını ona feda etti. Orası temiz olmalı ki kaçan yaralı askerin üzerine gidebilsin. Birini altına diğerini de içine attı. İki bombanın korkunç gürültüsüyle araç sarsıldı. Kalan cam parçaları da şıkırdayarak dökülüyordu. Yaralı asker Cûdî'yi gördü. Cûdî de fırlayarak kaçış görüntüsü verdi. Askeri yanıltıp arkadan dolandı ama asker halen kaçtığı tarafa bakıyordu. Cûdî arkadan dolanıp ona doğru sürüne sürene ilerledi. Can çekiştiğini gördü, o zaman korkmaya gerek kalmadığını anladı. Ayağa kalkarak üzerine yürüdü. Yüzükoyun düşmüş, silahı da altında kalmıştı. Silahı çekip aldı. Etrafı gözden geçirdi. Görünürde canlı kimse yoktu. Uzak savunmanın sesi dışında her şey sakindi. Savunma karşı mezarlıkta yol güvenliğini savunmakla görevli bir grup askerin savunmasına, karşı müdahalede bulunuyorlardı. Sefkan birinci araçtan kurtulup bir çukura gizlenen askeri gözüne kestirmişti. Asker saklandığı için kurşun isabet etmiyordu. Yerleri belli olmasın diye tek kurşun bile sıkılmamış ve çalılarının içinde ölü gibi yatmıştı. Tabii Cûdî'nin bundan haberi yoktu. Her an üzerine ölüm kusan bir namlu doğrulabilirdi. Cûdî silahları almak için cesaretini topladı ama en korktuğu an eylemlerdeki son dakikalardı. Mervan ise koordine yerinden dürbünle tüm olan biteni takip ediyordu.

Mervan çalıda saklanan askeri görmüştü. Cûdî'nin ona yaklaştığını görünce, "o arkadaş her kimse gitti" dedi. Cûdî tehlikeden habersizdi ve nefesi tükenmişti. Sadece onun değil, silahının da nefesi tükenmişti. Çünkü silahının namlusu kızgın demir şişe dönmüştü. Artık kleşin

namlusu sol parmaklarının derisini yüzüyordu. Parmakları namluya yapışmıştı. Dört bomba attığının farkındaydı ama yedi şarjör mermi nasıl boşalmıştı? Şimdi silahın namlusu ısındığı için seri atamıyordu. Tek tek sıkılan mermiler ise garip garip sesler çıkarıyordu. Ama olsun artık ona ihtiyacı kalmamıştı, karşı taraf silah doluydu. Hepsinin de çalıştıran bir ele ihtiyacı vardı. Son öldürdüğü askerin G-3'ünü caddenin aşağı tarafına bıraktı. Şimdi Erdal'ı bulup silahları toplamayı düşünüyordu. Son aracın arkasından dolandı. Karşıda biri el işaretiyle 'gel' diye çağırıyordu. Hemen oraya koştu. "Heval biz aracın üzerine gittik. İki kişi saldırıya geçti. Ben onları kolladım. Erdal ile diğer arkadaş araca yöneldiler. Ansızın bir tarama sesi duyuldu. Erdal'ın caddenin diğer tarafına koşarak düştüğünü gördüm. Beni çağırıyordu. Diğer arkadaş ise sürünerek geliyordu, o da yaralıydı."

Nefesi tükenmiş, gözündeki fer kaçmıştı. Garip bir yüz ifadesi vardı. "Peki, imha etmeden mi üzerine gittiniz, araçtan sağ kurtulan var mı" diye sordu beriki arkadaş. "Bilmiyorum heval" dedi. "Hepsi yerde yatıyordu. Tarama sesi araçtan taraf geldi" diye açıkladı. Sonra, "şehit ve yaralımız var, üstelik iki kişi kaldık. Çabuk acele edelim" diye birbirlerine söylendiler. Cûdî, "sen koş Erdal şehit düşmüşse silah ve eşyalarını al, yaralıysa al onu ileri çek. Diğer yaralıyı al ve arkadaşlara ulaşmaya çalış." Arkadaş diretince Cûdî hemen, "dediğimi yap" diyerek kesin bir şekilde konuştu. Cûdî arkasından, "kleşim caddenin kenarında kaldı, gelirken onu da al" diyerek G-3 namlusuna mermi sürdü. Namluda mermi vardı ve fırladı. Cûdî mırıldanarak, 'vay uyanık' diye kendi kendine söylendi.

Son üç araç imha oldu, kurtulan olmadı. Öndeki araç cipti ve kurtulanlar vardı. Erdal ve arkadaşını vuran asker yaşıyor olmalıydı. O yönden gidemezdi, farklı bir yönden gitmeliydi. O da Erdal'ın akıbetine uğrayabilirdi. Bunu yapamazdı. Tek çare onu yanıltmaydı. Hamle yaparak arkadan dolanmaya karar verdi. Bir sıçrayışta caddenin üst tarafına geçti. Sonra yavaş yavaş sürüklenerek ön araca doğru ilerledi. Parmağı tetikte, yüreği ağzındaydı. Sürünürken çıkan hışırtıyı karşı tarafın duymaması için çok dikkat ediyordu. Ama korktuğu başına geldi, işte o zaman ödü patladı, ama hızlılık kurtarıcısı oldu. Mervan haklı çıkmıştı; "hızlılık başarının sırrıdır" diye son telkinde bulunmuştu.

Aracın tekerinde gizlenen çıta gibi bir asker, kıvranmış silahıyla ayağa kalktı. Ona taraf kulak kabarttı. Etrafı gözledi, yanına yaralı iki kişi de çömelmişti. Ayaktaki bir askerden ziyade subaydı. Cûdî askeri, asker de Cûdî'yi görmüştü. Kin ve öfke dolu iki çift göz bir an karşılaşmıştı. İki ölüm kusan namlu birbirine baktı. Artık hızlı olan kazanacaktı. Mervan'ın son söyledikleri Cûdî'nin kulağındaydı. İkiisi de aynı anda tetiğe basmıştı. Aradaki zaman farkı saniyeden çok çok daha azdı. Mermiler Cûdî'yi sıyırıp geçti. Ortalık toz dumandı. Darbe almadan kurtulmuştu ama ölüme hiç bu kadar yakın olmamıştı. Ölmedi ama elbisesinden yanık kokusu, damağından ölüm tadı geliyordu. Kuru kuru, acı acı yutkundü. Ölüm ile yaşam arasında gidip geldi. Sendeleyerek doğruldu. Sigara yaprağı inceliğindeki perde yırtılmamıştı ama subay için bu perde yırtılmış. Yanındaki iki asker de ona eşlik etmişti.

Cûdî'nin içindeki o korku volkanı yerini sakın bir okyanusa bırakmıştı. Derin bir nefes aldı. Araca doğru yürümeye başladı. Aracın altındaki subayın üstüne gitti. Silahını öbür tarafa bıraktı, subayın silahını almaya çalıştı. Karga tüyü kadar siyah, portatif ve dürbünlüydü. Uzanıp aldı. Orada iki tane daha duruyordu. O esnada subay can çekişiyordu. Uzun boylu sarışın bir üstegmendi. Ama son savaş sahnesi ardından şimdi rengi beyaza kaçmış, sarı rengi gök boşluğunda kaybolmuştu. Cûdî başında dolaşan kara bulutu kovmuştu. Yüreği ferahladı ama tehlike onu hala terk etmemişti. Bir ses duydu. Ses çok yakından geliyordu. Bu bir cihaz yani telsiz sesiydi. Cihazdan, “cevap ver oğlum, çıldıracağım” diyen bir rütbelinin sesi geliyordu. “Yönleri belli edin, takip edin” diye bağıırıyordu ama yanıt bulmayan bu seste umutsuzluk, yakınma ve ağlama hissediliyordu. Cûdî telsizi aldı, bir cep radyosu kadardı. Öylesini şimdiye kadar görmemişti. Cûdî cihazın mandalına basıp subaya, cevap verdi: “Öyle zırlayıp duracağına gel cenazeleri topla” deyip, cihazın sesini kısıp aldığı yere bıraktı. Cihazdaki ses halen bağıırıp çağırıyordu.

Cûdî'nin aklına araçları ateşe vermek geldi ama çakmağı yeleğın cebinde kalmıştı. Yeleğini ise yük olmasın diye getirmemişti. Askerlerin cebinde çakmak ya da kibrit aramak istedi. Subayın kemerine asılı duran tabancayı tam kavramıştı ki, bir tarama sesinin ortasında buldu kendini. Bu da neyin nesiydi böyle? Öylece dondu kaldı. Kendini

hemen olduğu yerden biraz uzaklaştırdı. Bu iş bitmemiş miydi? Ölüler tekrardan mı diriliyordu. Anlayamadı, şaşırıp kaldı. Kendisini ölü subayın arkasına vererek saklandı. Birileri onu görmüşü ama yine kıl payı kurtulmuştu. Taramanın çok ustaca ve isabetli olduğunu hemen anladı. Çünkü ilk tarama ardından hemen susmuştu. Yere uzanarak mermilerin değdiği yere doğru baktı. Aracın benzin deposu delinmişti. Benzinin yere akışını seyrederken ‘ah şimdi ateş olacaktı’ diye içinden geçirdi. Yan tarafta bir hışırtı duydu. Önce kulak kabarttı, sesin geldiği yöne baktı. Ateş edeni görmüşü. Çalılar içinde yüzükoyun yatıyordu. Tıpkı bir balığın güneşte parıldaması gibi G-3’ü parıldadı. Cûdî korkmuştu. Hem kendisini hedef alan bir silah onu bekliyordu. Ancak asker yaralıydı. Silahını kontrol edemiyordu. Silah bir doğruluyor, bir düşüyordu. Üstelik halen tarama yaptığı yere bakıyordu. Hedefin biraz kaydığından haberi yoktu. Bu kısa mesafe işe yaramıştı. Kıpırdama olanağı sağlıyordu. Cûdî, “işte” dedi, “uyanık. Senin işin buraya kadar.” Yürüyebilirdi ama öyle yapmadı. İş güvenceye almak istedi. Nişan aldı, bir el ateş etti. Ateş etti ama kendisini ateş içinde buldu, duman içinde kaldı. Taş, toprak yüzüne sıçradı. Hemencecik yere uzandı. Arkadan birileri taramıştı. Artık kurtuluş şansı yoktu. Bu iş bitmiyor, ölüler hortluyor ve ona saldırıyordu. Tek başına ne yapabilirdi? Bir an evvel buradan gitmek mi gerekiyordu, yoksa kadere razı gelip göğsünü kurşunlara germek mi? Bir an tereddütte kaldı. Boğazına bir hıçkırık düğümlendi, yutkundu, onu içine attı. Önündeki mermi izlerine baktı. Yerinin deşifre olduğunu fark edince biraz daha kaydı. Asker onun geldiği yere bakıyordu. Cûdî ayağa kalkarak yürüdü. Onu fark eden asker silahını doğrulttu ama bu fırsattan yararlanamadı. Ağır davranmıştı. Silahı elinden düştü. Araca doğru yuvarlanarak cipin tekerleğine yaslandı. Önce küfür etti, sonra yay gibi esnedi, gerildi ve uzandı.

Cûdî askerin ölüp ölmediğini bilmiyordu ama gidip bakmadı. Zaten üzerine gitmediği tek asker oydu ve o asker ölmemişti. Taa ki daha sonra Cizre hastanesine kaldırırken, yolda o da son nefesini vermişti. Şarampolde yarı devrik duran aracın üzerine monte edilmiş MG-3 silahı sahipsiz duruyordu. Şeridi araçtan aşağı sarkmıştı. Sekiz asker yan yana yatıyordu. Silahlarını aldı. O bu kadar silahı taşıyamazdı. Cadde kenarındaki taşlara vurarak kırdı. Elinde tahtalardan arınmış

yalın bir namlu kaldı. İlerideki beş silahı da topladı. Elinde sadece subayın silahı vardı. ‘Ne yapabilirdim ki? Odun gibi hepsini omzuma mı alsaydım. Kaç tanesini taşıyabilirdim, hem gücüm tükenmişti’ diyerek içerledi. Aşağı dere suyuna attı onları kimse görmez diye. Belki bir gün gelip onları alabilirdi. Bu kadar ağır davranması tehlikeliydi. Hiçbirini almadı. Ama kendi klesini unutmadı. Son aracın orda silah çoktu. Kaldırabileceği kadar vardı. Daha fazla gecikmemeliydi. Yeni bir bela onu bulmadan hızla bu iğrenç yerden uzaklaşmalıydı. Hemen öyle yaptı. Üstündeki iki silaha beş tane daha ekledi. G-3’ler oldukça ağırdı ve kemerleri uzundu. Üstelik gücü tükenmiş, soluğu kesilmişti. Koluna attı, olmadı, kemerleri uzundu silah üzerine geliyordu. Daha sonra omzuna koydu, bu da olmadı. Sonra yarısı kolunda yarısı omzunda taşımaya başladı ve götürdü onları.

Yol güvenliğini sağlayan asker grubunun hareketini engellemek için tek tek sıkılan diktiriyof silahının sesinden başka ses yoktu. Kısa süre önce ölüm kusan silah tıkırtısı, bomba ve roket gümbürdemesi yerini ölüm sessizliğine bırakmıştı.

Ateş, barut ve kan kokusu birbirine karışmıştı. Mide tiksindiren pis bir koku vardı havada. Patlamaların bıraktığı uğultu halen Cûdî’nin kulağında yankılanıyordu. Tarifsiz bir ısıklı kulağında çınılıyordu.

İnsanlar yerde cansız yatıyordu. Kimileri çömelerek can vermiş, kimileri sere serpe düşmüştü yere. Bu düşmanlık duygusu neden olmuştu? Yerde yatan bunca cana ve akan kana hiçbir insanın yüreği dayanamazdı. Bunu yapanın kendisi bile olsa. Acıdan yüreği burkuldu. Garip bir duygu. Bir hıçkırık boğazını yakacak gibi oldu, gözünden iki damla yaş döküldü. Midesi bulandı, kafası davul gibi zonkladı. Son kez bu iğrenç manzaraya baktı. Dere suyu aynı ahenkte hazin hazin akıp gidiyordu.

Cûdî bu akıntıya akıp gitti.

Daha önceki intikam ve hırs yerini tarifsiz bir acıma ve korkunç bir üzüntü dalgasına bıraktı. Sonsuz bir duygu boşluğu uyandırmıştı onda yaşadıkları. “Niye bu ölüm? Bu kadar anne kuzusu neyin uğruna gitti? Niye savaş? Kime, neye hizmet ediyor? Bunca yerde yatan can ve akan kan kime kazanç sağlıyor? Bu yapılan iyi mi kötü mü? Ölme öldürme olmaksızın da bir çözüm yolu yok mu?”

Bir pişmanlık duygusu muydu? Yüreğini bu ezayla ezen neydi? Doğrusu bu insanların ölmesini istemiyor, yüreği acı ve ıstırapla kaynayıp duruyordu. Ama başka çare, yol var mıydı, onu da bilemiyordu. Hani diyorlar ya, “her derdin bir de dermanı varmış” öyle bir şeydi. Mademki ortada bir halkın varlık yokluk sorunu var, bunun çözüm yolu savaşın acı tahribatlarına katlanmak mıydı? Barut ve ateşin kalmadığı, barış ve kardeşlik, halkların birbirinin iradesine saygılı davrandığı, uygarlık güneşinin parıldadığı bir ortamda çözülemez miydi? Sorunun eninde sonunda bu şekilde çözüleceğine baştan beri inanmıştı ama bunca can, kan, acı ve gözyaşı önlenemez miydi?

Cûdî bu karışık duygu atmosferinden nasıl sıyrıldığını bilemedi. Sonbaharın şiddetli rüzgarının hortumlarına kapılan bir meşe ağacının dalındaki yaprak nasıl havaya uçuşup sonra bir dereye düşüyorsa, böyle bir yaprak gibi göklere yükselip derinlere düşme hissinden silkiniverdi. Kendini toparladı. Son aracın yanındaki ölü askerlerin yanından geçecekti. Kleşiyle birlikte tam yedi silahla çatışma bölgesinin dışına çıkmıştı. Kimsenin kalmadığını sanıyordu ama Sefkan onu asla bırakmazdı. İşini bitirmenin sevincini yaşıyordu. Geri çekilme hattını temizlemişti. Tek asker ona taraf kaçmamıştı. Bir kartalın hedefini gözetir gibi kimseyi gözden kaçırmamıştı.

Yükünün ağırlığında zar zor ilerliyor, duruyor, tekrar tekrar kalkıp adeta emekliyordu. Bu silahların üçünü ileride saklamayı düşünüyordu ki ilk başta oturduğu yerden halen kıpırdamayan Sefkan’ın sesi geldi ve ona doğru koştu. Karanlık geceden daha siyah gözleri sarı saçlarının altında pırıl pırıldı. Cûdî’nin elindeki dört silahı aldı. Biraz yukarıya tırmandıklarında savunmadaki roketçi arkadaşlara ulaşmışlardı. Mervan arkadaş yaralıların olduğunu görünce dağın eteklerinde otlayan koçerlerin atlarından iki tanesini getirtip önlerine göndermişti. Önlerinde şutıkları dizgin yapmış iki arkadaşın elindeki iki atı gördüklerinde sevinçleri gözlerine yansıdı. Evet, yaralılarını ata bindirip bir arkadaş arkasından tutarak dağa tırmanırken, arkalarında üç parçalanmış araç ve otuz yedi askerın cenazesini bırakmışlardı. Tabii Derîka Hemkolu Erdal arkadaşın cenazesi orada kalmıştı. Eski su değirmenin adı bundan böyle “Aşê Xûnê” yani “Kan Değirmeni” oldu.

Çatışmanın ardından tam üç saat olay yerine gelme cesareti göstermeyen düşman akşama doğru Kasrik boğazı köylülerini önüne

katarak olay yerine geldiğinde, ölmek üzere olan bir askerin dışında tek bir canlıya rastlamıyor. Cenazeler köylü traktörleriyle gece karanlığında kimseye göstermeden Cizre'ye taşındı.

Dağa vardıklarında ilkin Mervan'ın zafer sevinciyle parlayan gözleriyle karşılaştılar. Önlerine koşarak Cûdî'yi kucaklayıp sıktı ve alnına bir öpücük kondurdu. Diğer arkadaşları da kucakladı. Mervan uygun bir yerde oturup dinlenmelerini söylerken, “olay yerine bir gücün müdahalesi yoktu, ancak Çiyayê Bizina (Keçi dağı) ile Dêra dağı arasına düşen Deriya Siyarê boğazına asker çıkarması var” dedi. “Ancak gelirse çok iyidir” diye de ekledi. Kasırğa kodunu kullanan Şırnak tabur komutanı Mete Sayar'ın ısrarlı uyarı ve ikazı sonucu düşman bir beladan daha kurtulmuştu. Morali bozuk askerlerin akşama doğru dağa çıkması kendileri için kötü olurdu. Mervan arkadaş düşmanın çıkarma yaptığı yöne doğru destek güç göndermeye uğraşırken, aniden pusu gurubunun yanına geldi. “Ne var” diye sordum. “Ne mi var” diye güldü. El telsizde düşmanı takip eden Mervan arkadaş, “Kasırğa” diye seslendi Dêra köyündeki tabur komutanına. “Sakın sakın dağa çıkayım deme. Şunu iyi bil ki, teröristler dağı pusulamadan bu gündüz ortasında böyle bir deliliğe kalkışmazlar. İkaz! Dağın tüm çıkış noktalarına teröristler sızmış, hareket etmek yok” dedi. Bana dönerek, “askerin çıkışını bırak da geri çekilme yerimizi Gabar'a mı, yoksa Kerê dağına mı yapalım?” diye gülümseyerek soruyordu.

Evet, Otomotik Mervan'ı böyle tanıdım. Eylemin olduğu gün Gabar'a gelişinin yedinci günüydü. Döneme göre, taktiğe uygun ve düşmanı sarsan bir eylemdi. Şimdiye kadar genelde gece yapılırdı eylem. Gündüzleri düşman pek korkmadan hareket ederdi. Bu eylem düşmanın gündüz hareket etme inisiyatifini de kırdı. Zaten alanda öğlenden sonra hareket etme yasağının resmi bir belgeyle tüm ilgili güçlere iletildiğini öğrendik. Mervan bir yıldır kimsenin yapmaya cesaret edemediğini yaparken, çoğu insanın bu eğilim içinde olduğu bir eylemi alana gelişinin ilk haftası dolmadan gerçekleştirdi. Düşmanın hareket kabiliyetini felce uğrattık. Mervan düşmanın yüreğine korku salarken, arkadaşların ruhu olup saygı ve sevgisini kazanmıştı. Bu sevgi ve saygı dalgası en kısa zamanda alanda bulunan halk tarafından da gösterilmesi gecikmedi.

1990 yılında yapılan PKK IV. Kongresi’nde tüm ülke sahasına gerillayı yaygınlaştırma kararı alınmıştı. Aynı baharda Otomatik Mervan komuta ettiği doksan kişilik bir gerilla grubuyla Garzan eyaletine gitmişti. Mervan Botan’dan ayrılalı daha altı ay olmuştu ama o yıllar önce ayrılmışçasına daha şimdiden Botan’a derin bir özlem duyuyordu.

Pırıl pırıl bir sonbahar sabahıydı. Qelanis dağının zirvelerinde oturup Siirt ve Batman’a bağlı şehir ve ilçelerin, köy ve ovalarına açılmanın planlarını yaparken gördüm onu. “Şu ova çok çekici ama bir o kadar da ürkütücü” diye endişesini dile getiriyordu. Qelanis doruğundan uçsuz bucaksız ovayı seyre dalan Mervan, “şu ovanın çekiciliği göz kamaştırıcı doğrusu” diye tekrarladı. “Ama ben bir gerilla olarak ovalardan hep korkmuşumdur” dedi. Bir yandan da onun Botan’a duyduğu derin özlemi beyaz yapraklara aktarmak, cansız bir yaprak aracılığıyla Botan’a sevgi ve özlemle tutuşan yüreğini Botan dağlarına, halkına ve orada bıraktığı silah arkadaşlarıyla bütünleştirmenin çabası içerisinde olduğunu gördüm.

Sırtı Qelanis dağına, yüzü ise Kozluk ovasına dönük olduğu ve hızlı hızlı bir şeyler yazıp çizdiği bir sıra “ne öyle yazıp çiziyorsun Mervan arkadaş” dedim. “Zaten sizin o Bestler ormanına benzeyen dağınık yazınızı kimse okuyamaz. Bari rahat yaz ki okuyan adamın canı çıkmasın” diye takılmak istedim. Mervan, “meraklı olmayanlar için doğru ama meraklı olanlar okur” dedi. Bir el hareketiyle boynuna doladığı kırmızı gül desenli kefiyesini çekerek avucunda sıkıştırıp bir ağaç kütüğünün üstüne bastıktan sonra takılma isteğime karşı söz atağına geçti. “Bak Cûdî arkadaş merak önemlidir” dedi. Palaskama asılı bombaları göstererek, “o bir bombadır” diye devam etti. “İğnesi var ve o füyeyeye şiddetle çarparken, füyeyenin ateşlenmesi sonucu bombayı patlatıyor. Şiddetli bir merak da bomba için iğnenin rolünü oynuyor. Merak duyulmayan bir şey o boş bomba kılıfı gibi yerinde duruyor. Öyle değil mi?” diye sordu. “Ne bileyim” dedim. “O kadar uzattın ki, bir espri olsun diye takıldık. Maşallah siz de ruh bilimcisi kesiliverdiniz. Kişilik çözümlenmesi yapmaya dünden hazırдын” alıngan ve gücenmiş bir tonla ve yeni bir espriyle saldırısını püskürtmeye çalışarak, “inşallah yazdığın rapor değildir. Peki ne yazıyorsunki öyle kalemi otomatik çalıştırıyorsun yine” diye biraz daha üstelemek

istedim. “Bırak şimdi ne yazdığımı, ne başlık atalım düşün” diye yanıt verdi. “Haydaa bir şey bilmeden başlık mı düşünülür” dedim. “Botan halkının yurtseverliğine olan hayranlığımı, güzelim coğrafyasına olan özlemimi tabii. Orada bıraktığımız arkadaşlara olan sevgimi arkadaşlara aktarmak istiyorum” dedi. Ve, “yeterince açık konuştum mu” diye tepkili bir tonla ekleme yaptı. “O halde şimdiden Botan’ı özledim, diye bir başlık olabilir” diye fikrimi belirttim. “Doğrusu güzel başlık. Hem seni kırmak istemem ama Botan’a bin selam, yüreğime daha bir oturuyor diye düşünüyorum” dedi. “Olsun o da güzel, Botan’a bin selam olsun” dedim. Mervan, “evet oldu. Şimdi beni yalnız bırak da yüreğimi Botan’la bütünleştireyim” diye diyalogu sonuçlandırmak istedi.

O Botan’ı çok sevmiş ve özlemişti. Botan halkının sadeliği, özlülüğü ve coğrafyasıyla uyum halindeki asi ve isyancı ruhu Mervan’ın ruhuyla özdeşleşmişti. O Mahsum Korkmaz arkadaşın şehit düştüğü yer olan Gabar’ı, onurlu ve efsanevi Cûdî’yi, Bedîrxan beyin zozanlık olarak kullandığı yazlık mekanı Herekola Mîra’yı, Çoban Maho ile efsaneleşmiş, adeta çevrede yaşayan Goyî aşiretinin sosyal yapısını etkileyen o sert ve asi doğasıyla Kela Memê’yi başta olmak üzere koca bir alanı halkıyla birlikte yüreğine sığdırmıştı. O haftalarca çantasında bozulmadan taşınabilen, kar beyazı çökelek yumağı olan Goyî aşiretinin keşk’ini özlemişti. Goyîlerin ‘a’ harfi kullanmaksızın kendine özgü konuşma diline hayrandı. ‘Av’ yerine ‘uv’, ‘heval’ yerine de ‘hovul’ gibi kelimeleri çoktandır duymamanın özlemini yaşıyordu.

O kendini yine bir eylem öncesi Gabar veya Cûdî dağının doruğunda, gerillaların çektiği bir Botan halayının başında, kefiyesinin ucunu sallayarak çok sevdiği “hêêê, de bila bêt û de bila bêt, de bila bêt û rûbaro” şarkısının karşılıklı koro halinde söylendiği bir halayda görüyordu.

İnsana ilham verip ruhunu okşayan geceye bakarken, Qelanis dağın zirvesinde oturup gözünü uçsuz bucaksız ovaya dikerek derin his ve duygulara dalmıştı Mervan. Parlak gök güneşi Qelanis zirvelerini çoktan karanlık geceye bırakmıştı. Ama dolgun ay dünyayı karanlıkta bırakmadı. İlk ışınlarıyla Qelanis doruklarını aydınlattı. Dağ oyuklarında uğuldayan rüzgar her tarafta kara bir kışa girmenin ilk işaretlerini ve-

riyordu.

Mervan'ın gözleri asırlık çınar, büyük yurtsever, saygın din adamı Mela Abdullah'ê Timokî'nin torunlarıyla dolup taşan yurtsever Kozluk ilçesini görüyordu. Az ötesinde adını aldığı Mervani Kürt devletinin kalesi olan Meya Farqîn yani Silvan bulunuyordu. Silvan'ın güneyine açılan ovada, tarihi surlarla muhafaza edilmesine rağmen sayısız işgal ve istilayı yaşamış olan Amed. Mazlum Doğan'ın meşalesiyle aydınlatıldığı, Vedat Aydın'ın ruhuyla beslediği, Musa Anter'in kaniyle kutsadığı Amed burçlarında güzel renkli bayrağı dikmenin hayalini görüyordu. Aynı ovada işbirlikçiliği ve ihanetiyle anılan Baykan ve Şirvan da bulunuyordu. Peki, içlerinde değerli insanlar yok muydu? Elbette vardı. Ancak onlar da ihanetin gölgesinde kala kala sağlıklarını yitirmiş bir halde duruyorlardı. Mervan'ı asıl ürküten de buydu.

'91'de ülke sahasında yaygınlaşan gerilla savaşı ve eylemliliği halk serhildanlarıyla buluşmuştu. Bu ortak buluşma sonucu zorlanan düşman açık katliamlarla halkı sindiremezken, kontra örgütü olan Hizbullah'ı halkın başına musallat etmişti. Halka karşı birer sindirme aracı olarak kurulan bu cinayet çetesine karşı duyduğu intikam kelimelerle anlatılmazdı. Halka yapılanları yüreğinde hissedenden, bu acıya dayanmayan yüreği mutlaka bir çareyi bulmanın gerektiğine inanmıştı. Mervan bu cinayet çetesinden hesap sormak amacıyla Siirt, Batman ovasında bir örgütlenme çabasına girişti. Siirt'in Ciwanika beldesine yakın bir köyde çalışmaları yürüttüğü esnada bir ihanetçinin ihbarı sonucu kontrgerilla baskınına uğruyor. Yanında tek bir arkadaşı bulunan Mervan gizlice kaldığı bir evde silahını saklı tutuyor. Düşmanın ani baskını sonucu silahına ulaşma fırsatı bulamadan evin odasında gazete okurken, hain kurşunlara hedef olan Mervan yoldaş ölümsüzler kervanına katılmıştır. Ruhun şad olsun can yoldaşım Mervan, ruhun şad olsun.

Mizgîn ve bahar müjdesi

Yurtsever ve dürüst Mêrkar köyünde bir bilgi notu elimize ulaştı. Not Mizgîn arkadaşın imzasını taşıyordu. Bir randevu ayarlanmıştı. Notun Tatvan'a gönderdiğimiz ilişkimizin götürdüğü nota cevaben yazılması sevincimizi doruğa çıkardı. Demek Mizgîn dağa çıkıyordu. Mizgîn Tatvan'ı terk etmiş ve randevu yeri olarak Mutki'ye bağlı Şînê mezasını vermişti. Aynı akşam gün batımıyla birlikte, yanıma Motor ve diğer bir arkadaşı da alarak Mêrkar'da akşam yemeği yedikten sonra, Şînê'ye doğru yol aldık.

Köpeklerin havlama sesi eşliğinde köye giriyoruz. Kapıyı esmer, genç, uzun fistanlı bir kadın açtı. Zeytin karası, uykudan mahmurlaşmış gözlerle karşıladı bizi. Gelişimizi fark eden Mizgîn'i, kadının arkasında ayakta dururken gördük. Üzerinde sivil elbise bulunan Mizgîn, alacalı bir yün kazak, boynuna doladığı gri bir atkı ve siyah bir pantolon ile karşımızdaydı. Bizi gören siyah gözleri sevinç ve heyecandan ıslıl ıslıl parlayıverdi. Odaya girdiğimizde, yatağından yarı doğrulup omuzlarına battaniye sarılmış oturan tanımadığımız birini gördük. Arkadaşlara benzer tarafı yoktu. 'Bu Mizgîn ile gelen bir dosttur' diye içimden geçirdim. Uzun ve ince kuru boynuyla bir tandır değneğini anımsatan bu adamda kimdir diye merak etmeye başlamıştık bile. Kel kafasına hiç uymayan siyah uzun bıyıkları garip bir tezatlık oluşturuyordu. Saç ve bıyıklara siyah boya sürmüş olduğu, gaz lambasının ışığında net görünüyordu. Daha fazla dayanamayıp Mizgîn'e göz işaretiyle 'bu arkadaş mı' diye diye bir bakış attım. Mizgîn, 'evet' şeklinde başını salladı. 'Peki ya kimdir' diye

sorduğum ikinci soruma Mizgîn dudaklarını sağ-sol bükerek ‘bilmiyorum’ diye cevap verdi. Mizgîn’in bu yüz mimiklerinden şimdiden çok şey anlamak mümkündü. Bu sefer yeni bir girişimde bulunarak, “heval Mizgîn biz arkadaşları tanımadık, tanışsak iyi olur” dedim. Mizgîn de, “kendini tanıtabilir” diye kestirme bir yanıt verdi. Daha sonra duraksadı, baktı ve şöyle devam etti: “Bu Mahir arkadaşdır. İkinci anakarargah (dönemin meşhur Zelê karargahı) tarafından eyalete gönderilmiş” dedi. Mahir, Mizgîn’den sözü devralarak, “Ferhat arkadaşın kaset ve notları üzerimdedir” dedi. “Sonra okursunuz” diye ekledi. Kemal yoldaşların durumunu ve istemlerini kısaca aktarıp belli bir süre sonra yola koyulduk.

Koğ zirvesine vardığımızda, tan ağarmış, aydınlık karanlık kovalamacası başlamıştı. Sabaha doğru karın donması yürüyüşte kolaylık sağlıyordu. Ama şehirden yeni gelen Mizgîn arkadaş bir hayli yorulmuştu. Mizgîn yürüyüşte zayıflık göstermeyi kendine yediremediği için hayli çaba gösteriyordu. Daha fazla zorlanmasın diye yavaş ilerlemeye çalıştık. Mizgîn’in yorgun argın halini gören Motor, “Heval Mizgîn bu vahşi dağlarda yürümek şehir yürüyüşüne benzemez” diye takılmak istedi. Mizgîn, “heval Motor görev insanı diyardan diyara dolaştırır durur” diye yanıtladı. “Bu işler kişinin isteğiyle gelişmiyor, dağ yaşamı benim sevdamdır. Avrupa’dayken bu gibi özgür dağlarda gerillacılık yapmanın ne kadar hayalini kurduğumu bilseydin sanırsam bunu demezdin” diyerek Motor’a cevap verdi.

Dondurucu hava terli vücudumuzu buza çevirdi. Sigara molasına tahammülü yoktu kimsenin. Az ötede kamuflej içinde duran iki baş görüldü. Biri elinde dürbün tutmuş ve köye doğru kuş bakışıyla gözetleme yapıyordu. İkisi de başlarını yün kefiyelerle sıkı sıkı bağlamıştı. Motor bir ıslık çaldı. İçlerinden biri ani bir hareketle olduğumuz tarafa bakıp, yerinden fırlayarak bize doğru koşmaya başladı. İkincisi bizi dürbünün içine alarak tanımaya çalışıyordu. Arkadaşların hazır olmalarını sağlamak için Motor’u önden gönderdim. Nöbetçinin kendi yorgun argın ter içinde kalan haline baktığını gören Mizgîn, halinden duyduğu utanma duygusunu espiye dökerek, “heval göklere çıkmışsınız. Akşamdan beri tırman ha tırman, bitmez tükenmez bir yokuş. Mübarek sonu gelmiyor ki. Doğrusu aya çıkanlar bu denli enerji tüketmez” diyerek nöbetçinin gözünde toplanmış

alay dolu havayı dağıttı.

Mizgîn'in bu savunma, utanma ve kurnazlık karışımı esprisi nöbetçiye kıkır kıkır güldürmeye yetmişti. Mizgîn kendi haline takılmaya hazırlanan nöbetçiye her zaman dudağında hazır duran o tatlı esprileriyle püskürtmüştü. İkinci nöbetçi, bir elde dürbün diğerinde silahıyla yolunu kestti. Tanıdık bir arkadaştı. “Hoş geldiniz heval Mizgîn sizi görmeyeli iki yıl oldu. Doğrusu özlemiştim” dedi. Nöbet yerinin çevresine dikilmiş dallara bakan Mizgîn, “bu nöbet yeridir? Buradan her taraf görünüyor sanırım. Peki, rüzgar ve tipiye karşı durabilir mi” diye sordu. Yersiz bir soruymuş gibi bir an durdu. Yüzünde sorusundan duyduğu bir utanma ifadesi vardı. Sorulan sorunun etkisini telafi etme çabası sonucu olacak ki nöbet yerine doğru yürüdü, baktı, içine girdi ve kendini bir nöbetçi pozisyonuna soktu. “Ne yapıyorsun heval Mizgîn, terli elbisemiz cam gibi oldu, üşütmeden gidelim, sonra her tarafa bakarsın” dedim. Yavaş adımlarla ilerleyince o arkadan bize ulaşmıştı. “Çabuk heval, donduk. Yoksa uzakta görünen Tatvan’a mı bakıyorsun, o çok uzaklarda kaldı, çok uzaklarda. Buradan dürbünle bir kısmı gözüküyor, özlediğinde bakarsın” diye espriyle onu yürümeye tahrik etmek istedim. “Yok heval, tam tersine, şehirde insanın ruhu tutsaktır, boğucudur. Bu dorukta insan kendini şahin gibi hissediyor. Şöyle çevreye bakarken ferahladım. Buraların duygusu başkadır. İnsan burda kendini kuş gibi hissediyor, ruhu kanatlanmış oluyor” dedi.

Karın göz kamaştırıcı beyazlığı iki siyah çizgiyle bozulmuştu. Sıra halinde olan gerillalar Mizgîn'i tören halinde karşıladılar. Sevinçten ışıldayan elli çift göz Mizgîn'in üzerinde sabitlemişti. Kemal taa ileriye kadar karşılamaya giderken, sırada duran Nergiz sevinçten yerinde duramıyordu. En fazla seven de oydu çünkü onun Mizgîn'den öğrenecek, ondan alacak çok ama çok şeyi vardı. Mizgîn sıranın önünde durdu. “Merhaba” dedi. “Sax bi” diye karşılık buldu. Sonra “çawanın” kelimesi aynı yankıyı uyandırdı. Ardından sırayla tokalaştılar.

Metrelerce kara gömülmüş mangaya girmeye çalışan Mizgîn, “ohoo heval kar altında beyaz saray kurmuşsunuz. Buraya nasıl inilir” diye gördüğü manzara karşısında hayret ve şaşkınlığını espiye vurdu. Karları eşeleyip toprak zemine oturtulan naylon çadıra on

yedi basamakla inilip çıkılıyordu. İçinde yakılan ateşin ısıtması sonucu çadırı kuşatmış kar sertleşip dumandan çimento gibi bir görünüm almıştı. Kara gömülü olmasına rağmen yine de oldukça sıcaktı manga.

Mizgîn yeni bir durum değerlendirmesi yaptı. Eyalet komutanı ve yardımcısını kaybetmişlerdi. Yaşananları Mizgîn Tatvan'da iken telefonla Başkan'a aktarmıştı. Başkan da Mizgîn'i eyalet koordinatörü olarak görevlendirir. Kısa sürede bölge sorumlularıyla bir yürütme komitesi oluşturmasını ister. Mizgîn böylece dağa çıkınca hızla çalışmalarına başladı.

Ancak ikinci anakarargah komutanı tarafından eyalet koordinatörlüğüne Mahir atanmıştı. Mahir'in geliş işi karıştırdı. Kendisiyle gönderilen kaseti dinlendi, notu okundu. Her ikisi de Ferhat'a aitti. Bir görev karmaşası başladı. Başkan eyalet koordine yönetimini Mizgîn'e vermişti. Eyalette gelen bu zat kimdir, nedir, en önemlisi nasıl geldi. Legal yollarla yani dağ yolları dışında bir hat kullanarak geldiğini söylüyordu. Hakkında net bir şey yoktu. Tek bilenen şey Ferhat'a ait kaset ve nottu. Gerçi Ferhat'ın Zelê pratiği kötü bir intiba bırakmıştı. Bu negatif hava eyalette pek hoş karşılanmadı. Oysa Mahir oradan geliyordu ve başkanın da haberi yoktu. Üstelik eyalette de tek bir gerilla onu tanıımıyordu. Bu yetmiyormuş gibi kendisini tanıtmamakta kararlıydı. Mizgîn'in, "heval nerelisiniz?" sorusuna "İran Kürdistan'ındanım" cevabı çok ilginç ve tepki toplamaya yetmişti. Kemal, "nereli olup olmadığınız bizi pek ilgilendiren bir şey değil. Ama gerilla pratiğin ve kaldığın alanlar hakkında bilgimiz olursa iyi olur" deyince Mahir, "yıllardır gerillayım ve birçok eyalette kalmışım" diyerek sözü geçiştirdi. Verdiği kaçamak cevaplar inandırıcılıktan uzaktı. Bu durumda yapılacak fazla bir şey olmadığına kanaat getiren Mizgîn Kemal'e, "kalsın, sonra konuşuruz" şeklinde göz kırptı. Kemal'in öfkesi burnunda tütüyordu. Mahir şimdilik eyalet yönetiminde yer alacaktı.

Sabaha karşı hava bozuldukça bozuldu. Islak ve boğuk sis, dalga dalga esen soğuk rüzgarla birlikte yaşamı felce uğrattı. Tan ağardı, gün kavuştu ama sis ve bulut perdeleri güneşe göz açtırmadı. Her günkü alışık olduğumuz hava aldı başını gitti. Konuğumuzu yani eyalet komutanımızı işte bu kötü hava karşıladı. O artık bir eyalet

komutanıydı. Ona göre hareket edilirdi. Sabahın tatlı uykusundan kalkar kalkmaz, “hadi araziye bakalım” dedi Mizgîn. “Çıkalım ama bir yerler görünür mü bilmem” dedi Kemal. “Zaman zaman sis dalgaları aralanıyor, bazı yerler görünüyor” diyerek çevre kontrolüne kaldırdı bizi. Birlikte Meydan köy tarafına çıktık. Kapanan hava her yeri sise boğmuştu. Sis aralanınca Meydan taburunun kulesi ve mevzileri görünür oldu. Mahir taburun bu kadar yakın olduğunu görünce hayret dolu gözlerle baktı ve rengi attı. İnce siyah uzun bıyıkları kirpi gibi dikleşivermişti. Gördüğü manzara karşısında buza kesmiş bıyıkları altında dudakları titremeye başladı. Gözlerindeki korku ve şaşkınlığı daha çok saklayamazdı. Kemal’e dönerek, “heval bu nasıl bir üslenmedir. Düşmanın burnunun dibinde üslenme mi olur. Burada öksürsek düşman duyar” diye Kemal’in yaptığıının yanlış olduğunu göz önüne sermek istedi. Yeni gelmiş olmanın verdiği müdahale havasıyla karışık, intikam dolu bir tonla konuşmuştu. Parti yetkisini bu tarzda ele alan Mahir, komutanlığını bu tarzda ko-nuşturmuş, yanlışla hemen parmak bastığını sanmıştı. Yani kendi gerilla ustalığını ortaya koyduğunu sanmış ama gerçeklerden ne kadar uzak olduğunu anlamamıştı.

Mahir’in bu ukalalığına Kemal öfkelenmiş, onu cevapsız bırakmamıştı: “Heval sen nerede gerillacılık yapmışsın bilmiyorum ama Garzan’da koşullar böyledir. Düşmanla iç içe bir konumlanma söz konusudur. Üstelik stratejik bir konumdayız.” Mahir, “yok heval olmaz, arkamızda tek bir düşmanın olmaması gerekir. Önümüzdeki yerleşim yerlerinin en az iki üç saat mesafede olması gerekir” dedi. Kemal köpürdü, “ben değilim bu dağları yaratan. Sorunu tanıya sor bana değil. Ben de öyle bir yer isterdim ama bu dağları ben yaratmadım ki. Üstelik düşman konumlanmasını benim isteğime göre yapmamış ne yapayım” diye sitem etti. Böyle bir tartışma yersiz ve anlamsızdı. Mizgîn derhal müdahale etti. Mahir’e, “heval sen gerillacılık yapmış mısın, senin gerilla pratiğin var mı? Hem bundan güzel arazi mi olur? Buna cevabın ‘evet’ olsaydı, bunları söylemezdin” diyerek üstelemeye başladı.

Mahir geri adım atarak sus pus oldu. Sümkürdü, bıyıklarına tutunmuş buzları sildi. Daha şimdiden Kemal ile bozuşarak, yaptıklarını beğenmemekle tepkiye yol açacağını anlamış olacak ki, “heval

Kemal kızmanıza gerek yok. Doğrusu düşmana bunca yakın durmak bana garip geldi” diyerek ortamı yatıştırıcı bir tutumla cevap vermeyi yeğledi. Kemal’in bu çıkışı Mizgîn’i sevindirmişti. Mahir’e bakarak için için güldü. Kömür gözleri sisli havaya rağmen ıslık ıslık. Mervan ve Xeyrî’nin yoldaşlığını aradı. Onların yokluğundan duyduğu acı ve üzüntünün darbeleri gözlerini çukura kaçırmıştı. Bu yüzü bir arkeolog inceliğiyle inceleyen Cûdî, “her felaketin bir de olumlu yönü var. Acı da ikiz doğurur. İkizlerden biri bitirir, ötekisi de geliştirir. Biz ikincisini esas almalıyız. Her şeyden önce bu acı bizleri yeni tedbirlere yeni çıkışlara götürdü. Ne acıya kendimizi ezdirmek ne de gözyaşı dökerek acıyı hatırlamak doğrudur. Aksine acıyı içimize hapsederek daha fazla güç, intikam ve hırsla dönüştürmek gerekiyor” diye açıkladı. “Özür dilerim, çok uzattım. Buna gerek yoktu” diyerek ekledi sonradan. Cûdî’nin özrüne anlam vermeyen Mizgîn yaşanmış şahadetlerin dua gibi her an anımsanıp konuşulması gerektiğine inanıyordu. Cûdî az bile konuşmuştu. Ondan yana bakarak konuşmaya başladı Mizgîn, “heval ne demek” şeklinde kısa bir cümle kurup durakladı. Sonra devam etti: “Biz şahadet olaylarını her gün yaşıyoruz, ama bunun farkı var” dedi. “Biri, bir evin odasında hiçbir hareket göstermeden oturduğu yerde şehit düşerken, diğeri basit bir duyarsızlık sonucu çıkış altında kaşla göz arasında kayboldu” dedi duygusal bir tonla. Halen olayın etkisini atlatmış değildi. Sanki anlatırken olayı yeniden yaşıyormuşçasına duygulandı. Gözleri buğulandı. Cûdî, Mizgîn’in duygularını paylaşıyordu. Onun kadar üzüntü duydu. Kadın yoldaşının garip haline baktı ve düşündü.

Bu gariplik neyin nesiydi? Bu kadar kısa zamanda bunca fiziki yıpranma nasıl yaşanabilirdi. Bu nasıl bir yıldız böyle. Kadın yoldaşı ruh güzelliğini koruyordu ama acı, üzüntü onu hayli soldurmuştu. Cûdî’nin bir yıl önce gördüğü Mizgîn aslında çok değişmemişti. Sorumluluk duygusu artmış, ideolojik politik olgunluğu artık ağır davranışlar halinde kendini gösteriyordu. Mervan, Xeyrî gibi arkadaşları yitirmiş olması onu yıpratmıştı. Mizgîn etrafındakileri sevgi, saygı ve bağlılık duygusuyla kendisine hayran bırakıyordu. Hem kadın olması hem de gerilla komutanı olması çevresindekilerin hayranlık duygusunu daha bir kamçılıyordu. Cûdî bu sert kış koşullarında böyle bir insanla yan yana olduğu için kendini şanslı saydı. Kemal

ile Mizgîn'in bu hayranlık ve saygınlık uyandıran halini kendi aralarında tartışıyorlardı. Onun sıcak yoldaşlığı, sanatçı üslubu, tatlı dili gerillalarda bazen bir analık duygusu, bazen de kardeşlik duygusu uyandırır. Ama o ciddiyet, resmiyet ve militan tavırlarıyla komutan bir önderdi. Gerillalar ondan aldıkları bütün emirleri yerine getirmekte tereddüt göstermezdi. O da yoldaşlarına karşı sevgi, saygıyla dolu, mütevazı, dürüst, yetenekli ve yetkin olmaya çalışırdı. Onu gören herkes tanıyordu. Herkes onda bulunan özelliklere ulaşmak ve onun gibi militan özelliklere sahip olmak için çaba yapıyordu. Mizgîn on parmağında on marifeti olan bir arkadaş. Bir yanı sıra ozan, diğ er yanı sıra dağda bir gerillaydı, ayrıca komutandı ve halk içinde propagandacı, örgütleyiciydi. Aynı zamanda yazardı. Eyaletin dergisini o çıkarıyordu. Birçok yeteneğe sahip olan Mizgîn, halk içinde büyük etki yaratıyordu. Kurduğı her ilişkiyi kazanıp, el attığı her işi başarırdı. Yoldaşlarının moral ve ruh kaynağıydı. Gerillanın defalarca yaptığı moral etkinliklerinde arkadaşlarının isteklerini yerine getirir, onları kırmazdı. Savaş ve yaşam motivasyonunu güçlü kılmaya çalışırdı. İdeolojik politik çalışmaya büyük önem veren Mizgîn, bu konuda kendini ihmal eden varsa yanına çağırarak uzun uzun anlatmaya çalışırdı. Hatta çoğı zaman sert eleştirilerde bile bulunurdu. O bilime, sanata önem verir, hep anlatmaya çalışırdı. Herkesi buna teşvik ederdi. Motor, espri olsun diye bazen, “heval Mizgîn her şey kleşin namlusundadır” diye takılır.

Mizgîn hiç aldırmaz, Motor'a güzel bir yanıt bulurdu. Hem Motor'un bilinç ve örgütsel yanını geliştirmek istiyordu. Sanatçı bakışının getirdiğı imgeleme yeteneğini kullanarak elden geldiğince olayları sembollerle anlatırdı. Motor'un silah sevdasına güzel bir cevap bulmuştu. “Bizim ideolojik yayın organımız olan Serxwebûn gazetesinin kapağında sadece silah yok. Silahla birlikte dağ ve kitap da var. Yani şimdi sen dağdasın, elinde silah ama kitabı da eksik etmemen gerekiyor” diye mütevazıca açıklamalar yapardı. Motor'un düşündüğü gibi hiçbir kızgınlık belirtisi göstermedi. Motor, “heval Mizgîn gerçekten de sen hiç kızmıyorsun” derdi. Mizgîn, “bunda kızılacak ne var ki, hem beni kızdırmak istediğini biliyorum” dedi.

Motor, “ehh heval Mizgîn, benim doğup büyüdüğüm zaman bizim dağ kucağında oturan Aker köyünde bırak okulu cadde bile

yoktu. Ben gerillaya katıldığım zaman cadde, araç ve kitapları gördüm. Yani gördüğüm ilk araç traktör oldu” dedi. Duraksadı, sonra, “biliyor musun, sen bizim köyü gördün değil mi?” Mizgîn “Evet. Köyünüzü gördüğümde viraneye çevrilmişti, içinde baykuşlar ötüyordu.” Motor, Mizgîn’in köydeki yaşam biçimini tahmin edeceği inancıyla sözü aceleye getirerek, “işte o köyde doğup büyüdüm. Ben mücadeleye askeri kanunla katıldım. Bir sefer traktöre binmiştik. Ne şehir yüzü ne de araç görmüştüm. Traktöre bindiğim zaman kendimi uçuyor gibi hissediyordum. Sadece traktöre binmiştik.” Bir arkadaş şakayla, “traktöre binmek nasıl heval Motor?” deyince, “ne bileyim görmüyor musun, uçuyoruz vallahi demiştim.” Mizgîn, “sen o zamana değin hiç şehre gitmemiş miydin” diye sordu. Gülererek, “yok vallahi köyden çıkmamıştım. O zamanlar okuma yazmam yoktu.” Gözleri Motor’un cebindeki kalemlere takılan Mizgîn, “peki o zaman kalem cebinde ne geziyor? Hem de altı tane. Nereden buldun bunları” deyince Motor’u bir kahkaha bastı. Sesi tüm kampta duyuldu. Hep o kahkahayla gülerdi. Bu içtenlikle doğal ve tatlı gülüşüne arkadaşlar da katıldı. Çoğu onun gülüşüne gülerdi. Kimse kendini ona eşlik etmeden kurtaramazdı. Bu sefer de öyle oldu. Mizgîn hem gülüyor hem de garipsiyordu. Sonra Mizgîn’e bakarak, “bak nasıl yanıltmışım” dedi. Tekrar gülmemek için kendisini zor tuttu.

“İşte” diyerek devam etti. “Bu kalemleri gören herkes büyük tahsilli biri olduğumu sanır. Böylece köylü olup okur yazar biri olmadığımı nereden bilsin” diyerek iyice itirafta bulundu. Mizgîn başını sallayarak, “vay vay vay. Kim senin bu kurnazlıklarını yutar Motor, hem buna ne gerek vardı” diye ekledi. “Peki, senin hiç okuma yazma isteğin gelişti mi?” diye sorunca, Motor, “Evet, sürekli yazıp okuyorum, epey de gelişmiş, arkadaşlar çok yardımcı oldu. Tabii ben de onları rahat bırakmazdım. Böylece bir yere kadar geldi ama yetersiz” dedi. Elini cebine götürerek defterini çıkardı. “Al bak yazım nasıl” diyerek Mizgîn’e uzattı. Mizgîn defteri aldı ve, “ohoooo” diyerek hayranlıkla başını salladı. “Çok güzel ama geliştirmen gerekir.” Ancak bunun altında kalmayan Motor, Mizgîn’in bu istemini lehine çevirerek, “bu senin vereceğin derslere bağlı” deyince, Kemal, “olmaz” diyerek söze karıştı. “Mizgîn yoldaşın işi gücü başından

aşkın. Hani bir anlaşmamız vardı, bu birliğimizin de bir parolasıydı. Neydi sen söyle?” “Evet, bilenler bilmeyenlere öğretsin.” Kendisinin açıkladığı bu cümle, yanlış yaptığını ona hatırlatınca hafiften kızaran Motor, “ben Mizgîn arkadaşına şaka olsun diye bunu söyledim. Hani hep çözümleme okuyun diyerek bizi teşvik ediyor ya, bu nedenle o zaman öğretmen görevi de olsun diye espri olsun diye bunu söyledim.” Mizgîn’e bakarak, “heval Mizgîn beni anlıyor” biçiminde tatlı eksikliğine ortak arıyordu. Mizgîn hayranlıkla ona baktı, hiç konuşmak istemedi. Sadece bakarak bir şeyler anlatmak istedi. En sonunda, “anlıyorum” dedi, bunu duyan Motor’un gözleri sevinçle parladı.

Her yerin sislerle kaplı olması gündüz hareket etme fırsatı veriyordu. Normal şartlarda gece hareket eden gerilla, sisin yarattığı havayı fırsat bilerek gündüz hareket etme olanağı buluyor. Baharın gelişle yeniden hareketlenecek olan gerillalara hava koşulları engel oldu. Mecburen yönlerini bir köye verdiler. Ancak köylüler onları kabul etmedi. Kapılarını yüzlerine açmadılar. Dilgeş bir evin kapısını çaldı, ama açan olmadı. Sonra “malê malê” diye seslendi. Yine cevap veren yok. Kemal, “ne oluyor” diye sordu. “Heval kapıyı açmıyorlar, sesleniyorum cevap veren yok” dedi. Kemal, “korkuyorlardır” dedi. “Hem bu havada insan gezer mi?” Köylülerin bu yaptıklarına öfkelenen Dilgeş, “kapıyı açmazsanız kırarız” diye tehdit dolu bir haykırış savurdu ama yine umursayan olmadı. Dilgeş bir iki ikna girişiminde bulundu. “Biz misafiriz, gerillayız, hevaliz” demesine dedi ama o tehditten sonra bu sözlerin hiçbir değeri kalmamıştı. Neticede iki seçenek vardı; ya soğuktan donmak ya da kapıları kırarak içeri girmek. Soğuktan ölecek değillerdi ya, o halde çare ikinci seçeneğe kaldı. Dilgeş tekrar kapıyı kırma tehdidinde bulununca ev sahibi korkudan kapıyı açtı ama küfür dolu ağzını da açtı. Etrafa küfür savurarak başka komşulara da çattı. Korku, tepki ve acizlikten küplere binmiş ev sahibi söz dinleyecek, anlayacak durumda değildi. Ev sahibi o tepkiyle dışarı çıkarak evi arkadaşlara bıraktı. Gerillalar içeri girerek usulca oturdular. Gerillalar adeta mültecileri andırıyordu. Daha sonra Mizgîn geldi. Şaşırdı. “Heval ne yapıyorsunuz, ev sahibi nerde” diye hayretle sordu. Dilgeş’in cevabı hazır, “gördüğün gibi ev sahibi biziz.” Duruma şaşıran Mizgîn sevinçle gülümsedi ve oturdu. “Hiç bir eşya yerinden oynamasın, davranışlarımız onları

mahcup etmeli. Arkadaşlar rahat bir şekilde yiyip içebilirler, bütün masraflarını fazlasıyla öderiz. Böylece onları bu nezaketsiz davranışlarından dolayı pişman ederiz” diyerek Dilgeş’i uyardı. Islak ve kalas parçasına dönmüş parkasını çıkardı. Bir yere astı.

Dilgeş durumu öğrenmek için yukarı evlere gitti ama halen kapıları açan yoktu. Köylülerin bu yaklaşımlarına karşı ilk evde uyguladığı taktiği buralarda da uyguladı. Dilgeş pencereden içeri girerek ev sahibiyle konuştu, hatta azarladı. “Utanmıyor musunuz, insanlar kapınızda donuyor, bir kuş bile insanın kapısına konsa insanlar kapısını açık tutar. Sizde Kürtlük, yurtseverlik yoksa bari biraz insanlık olsun” diye ağır ithamlarda bulundu. Daha sonra tehditvari bir tonla, “haydi şimdi aç kapıyı” diye öfkeyle seslenince o ana kadar direnen adamın istemeye istemeye kapıya doğru yürüyen ayak sesleri duyulmaya başlandı. Ve nihayet kapı açıldı. Kapıda orta yaşta, orta boylu bir erkek belirdi. Öfke ve nefret dolu gözlerle gerillalara baktı. Diğer ev sahibi gibi evini terk etmeye niyeti yoktu. Bir köşeye çekildi. Sıcak yuvasına gelenleri izlerken tepkisini içine attı. Dilgeş’in taktiği tutmuştu. Dışarıda hala iki grup kalmıştı. Dilgeş onlara da seslenerek “karşı eve gidin” dedi. Bu defa manzarayla farklıydı. Aksakallı ev sahibi cömert davranmıştı. İlk seslenişte hemen kapıya koşarak açtı. Ama konuklarını görünce üzüldü. “Buyurun evlatlarım, yavrularım! Buyurun şöyle oturun, üstünüzdekileri değiştirin” diyerek karşıladı. Evi köyden ayrı bir yerdeydi bu misafirperver evsahibinin. Yoksul bir aileydi. Oda dar ve biraz da soğuktu ama dağ adamının yüreği geniş, zengin ve sınıcsıktı. Konuklarını yüreğine basmıştı. Şimdi sıra son gruba geldi ancak onlara kapıyı açan olmadı. Nergiz ev sahibini ikna etmeye çalışıyordu. Dilgeş’in öfkesi ise burnundaydı. Bunu gören Nergiz ani bir hamle ile öne fırladı. “Sakin ol” diye uyardı. “Bakalım güzel bir üslupla açtıramaz mıyız kapıyı” diye Dilgeş’in kapıyı kırmasının önüne geçmeye çalıştı ama Dilgeş bu sözlerle aldırış etmeden, kapıya bir tekme salladı sonra Nergiz’e de bir bakış fırlattı. “Bu işler ikna ile olmaz” dedi. “İçerde kimse var mı” diye sordu. Ardına bakan Dilgeş, Nergiz’in onu eleştireceğini biliyordu, sert davrandığının farkındaydı. ‘Bu kadar soğuk ve tipide dışarıda kalacak insanın büyük bir amaç dışında ne işi olabilir ki. Ama bu kadarını bile düşünemeyecek hale

gelmiş bu insanları düşündükçe bin yıl daha mücadele ederim bu halk için' diye düşündü. 'Bu halkın devrime ihtiyacı var. Rahat olsaydı herkes yapardı, bizim farkımız burada' biçiminde düşüncesini toparlayarak ortalığı dinlemeye koyuldu.

Nergiz, "heval, içeriden genç bir kadının sesi geliyor. Kadın, "ben tek başınayım, kocam evde değil. Sizi eve alamam. Başka evlere gidin, orada erkekler var" deyip duruyor. "Tüm çağrılarımıza tek cevabı bu. Sanki başka bir şey bilmiyor." Dilgeş alaylı bir şekilde gülerek, "işte kadınların işi" dedi. Nergiz'e taş atarak, "bir kadın tek başınaysa gelenleri içeri almak yöre gelenekleri açısından yakışık almaz" diyerek açıkladı. Hem evdeki bir kadındı ve burada din ve feodalizmin etkisi çok fazlaydı. Fakat başka bir çare de yoktu. Tüm evlerin kapısını çalmışlardı şimdiye kadar. "Bacı bacı Allah aşkına bu kapıda donacak mıyız, lütfen kapıyı aç. Size hiçbir zararımız dokunmayacak, bundan emin olabilirsiniz" diye seslendi Dilgeş. Bunu çok kibar bir üslupla yaptı ama tatlı söz o an fayda etmedi. Kadın söylenenlere aldırış etmedi. Bunun üzerine Dilgeş kapıya sert bir tekme sallayıp "aç kapıyı" diye son kez uyardı. Kadın, "benden açmamı beklemeyin, kapıyı kırarsanız da kırın" diyerek inatçı tutumunu sürdürdü. Dilgeş kapıyı kırmak istemiyordu. Pencereyi denemek istedi, olmadı. Öfkeli bir şekilde "şimdi görürsün" diye söylendi. Pencereden içeri girmeye çalışırken kapıdan sesler geldi. Kapı açılmış ve gerillalar içeri girmişti. Ev iki oda ve bir salondan oluşuyordu. Uzun bir fistana bürünmüş genç, uzun ve ince boylu bir kadın içeride oturmuştu. Kanatlarında bir öbek çocuk vardı. Yaşına göre çocukların çok fazla olduğu hemen göze çarpıyordu.

Korkudan birbirine sokularak daha bir ufalan çocuklar civcivler gibi analarının kırmızı fistanının altına girmek için itişip çekişmekle uğraşıyorlardı. O minik gözleriyle tuhaf tuhaf bakıyorlardı. Annaları ise tam bir sirke küpüne dönmüştü. Gözlerinden hırs ve öfke okunuyordu. Ters ters bakıyordu. "Yaptıklarınız burnunuzdan gelir inşallah" diye kötü bir beddua okudu. Yavrularını korumak istiyordu. Ama öfkeli tavırları o güzel ela gözleri ve tatlı yüzüne gölge düşürmeye yetmemişti. İnatçı tutumu, kararlı davranışları, öfkeli bakışları insanda sempati uyandırıyor. Acımasız davranmıştı. Ama kalbinde bir merhamet olduğu fark ediyorlardı. Kadının öfkeli bakışları altında

konuklar usul usul odada yerlerini aldılar. Yanan sobaya odun atıldılar, biraz kurunduktan sonra Nergiz kalın bir beze sarılı olan ince sac ekmeklerini çıkardı. Odanın bir köşesinde bulunan sıra halindeki bidonlara baktı. İçinde turşu, çökelek ve benzeri katkılar vardı. Bir kaç tabak doldurdu. Soba gümbürdeyerek yanıyordu. Reşo (çaydan) sobanın deliğini kapatmıştı. Evsahibi kadın ise bu garip insanları ve yaptıklarını izliyordu. Ama ne yerinden kıpırdadı, ne de ağzını açtı. O sessiz bir şekilde oturma eylemini sürdürüyordu. Bir süre sonra kadın yumuşadı. Nergiz kadına, “bu davranışlarınızın Kürtlükle bir bağlantısı var mı? Görüyorsunuz gök yere inmiş. Biz sizi zorlamak istemezdik, yoldan geçerken kar ve tipi bizi buraya attı. Güç bela donmaktan kurtulduk. Havalara açılır açılmaz gideceğiz. Yaptığımız kaba davranışlara gelince, lütfen alınmayın, başka çaremiz kalmamıştı” diyerek kavratmak istedi ama öfke ve nefret küpüne dönmüş kadın bunları duymazlıktan gelerek, ‘senin bu lafların umurumda değil’ dercesine eylemini sürdürdü. Minikler ise annelerini yalnız bırakmamış, çevresinde sıkı sıkı kenetlenmişlerdi. Dilgeş kadınla Nergiz’i yalnız bıraktı. “Nergiz heval, sen kadınla ilgilen, durumu kavratmaya çalış. Etrafa dokunmayın. Kaç günlük yiyecek miktarını belirleyin. Odanın düzenini bozmamaya çalışın. Tüm davranışlarınız kadında güven ve sempati yaratsın” diyerek Kemal ve Mizgîn’in oturduğu ilk eve gitti. Bu evin sahibi ailece mülteci durumuna düşmüştü. Tepkilerini yuvalarını terk etmekle göstermişlerdi. Ev sahibi kadın geri dönüp evini kolaçan etti. Her şeyin bıraktığı yerde durduğunu görünce şaşırılmıştı. Mizgîn’e yanaşarak, “peki bunlar genç, belki bir şey anlamazlar. İşte gençlik macerasıdır bu dağlarda dolaşıyor ama sen” dedi ve sözünü bitiremedi. İçindeki öfkeye hakim olmak istedi.

“Sen... sen...” diye hırstan bocalayarak, “olgun ve akıllı bir kadına benziyorsun. Bunlar genç anlamayabilir, peki sen bu dağlarda ne geziyorsun?” Analık duygusuyla Mizgîn’e öğüt veriyordu. Mizgîn hoşgörü ile dinledi. Hemen cevap vermedi. Gülümseyerek yanıtladı. Öncesinde kadın evini gözden geçirdi. Her şeyin yerinde ve düzenli olduğunu gördü. Gerillalar oda zeminine döşeli yün keçelerin üstüne oturmuş, birkaç yastık indirip sırtlarını vermişlerdi. Yatak ve yorganlar üst üste istifli halde duruyordu. Kadın her şeyi ayrıntısına kadar gözden geçirdikten sonra gönlü ferahladı ve gerisin geri gitti. Kemal,

“her halde kocasına durumu aktardıktan sonra geri gelir” diye fikir yürüttü. Mizgîn de aynı düşüncedeydi ve gülümseyen bakışlarla etrafı süzdü. “Bakın nasıl mahcup kalacaklar” dedi sevinçle. Kemal, “Heval Mizgîn, bu köye ilk defa gelmiyoruz. Daha önce de kaç sefer buraya birimlerimiz gelmişti. Köyün iyi olduğunu anlatıyorlardı” dedi. Mizgîn, “peki niye böyle davranıyorlar, acaba korkudan mı? Yoksa kalabalık oluşumuz, yiyecek konusunda mı kaygılanıyorlar” şeklinde cevap arayan bir üslupla Kemal’e taraf bakınca, Kemal, “ikisi de olabilir” diye yanıtladı.

Köy Mutki’ye bağlı Koğ dağının doğuya bakan yamacında bir yerdeydi. Verkoş köyü zazaca konuşurdu. Bu köye sığınarak kar ve tipiden kurtulmuşlardı. Peki Newroz’a bu kadar az zaman varken bir şey yapılabilir miydi? Hava muhalefeti daha ne kadar engel olacaktı? Ama Mizgîn’in düşüncesini işgal eden bir soru vardı. Newroz kutlama amacıyla çevre köyleri Tatvan ve Norşin’de serhildana kaldırmak istiyordu. Bunun için Tatvan’la bağlantı kurması gerekiyordu. Ama bu lanet olası kar hayatı durdurmuştu. Köylülerle sabah geç saatlere kadar devam eden bu anlaşmazlık evini terk eden ailenin geri dönmesiyle sona erdi. Mizgîn ve Kemal aileyi aralarına aldılar ve ikna ederek evi kendileriyle paylaştılar. Mizgîn o güzel sanatsal üslubuyla, tatlı çekici diliyle yanına aldığı isyancı ev sahibesi huysuz kadını mest etmişti. Evsahibi durumu anlamaya çalışıyordu. Gözüyle gördüğü yapıcı yaklaşımlar karşısında uslu uslu evin köşesine çekildi. Tavrını gözden geçirdi. Gerillalar böyle şeyleri çok yaşamıştı. Olağan karşıladılar. İş bu evdeki isyanla bitmedi. Başka bir evde daha direniş devam ediyordu.

En komik sahne Nergizlerin kaldıkları evdeydi. Çevresindeki yurmurcukla genç kadın o gece sessiz bir şekilde oturma eylemini sürdürmüştü. Çevresinde, kanatlarının altındaki kuşlar gibi cıvıldaşan çocukları da ona eşlik etti. Toplam 8 eylemci birbirine sıkı sıkı kenetlenerek, yuvalarına gelen, ne amaçla bu karda kışta dolaştıklarına anlam veremedikleri bu acayip giyimli insanları protesto etmeye kararlıydılar. Oturma eylemi ikinci güne kadar devam etti. Kadın iyi davranışlar, saygı ve sevgi dolu bakışlara karşı duramadı. Nergiz yaptığı yemekten onlara da götürüyor, adeta bir annenin çocuklarına hizmetini anımsatan yaklaşımlar sergiliyordu. Evsahibe bu cana

yakın, genç, güzel, asi ve asil davranışlı kadın gerilla karşısında mahcup kalmıştı. Nergiz'in masmavi gözleri, dolgun, yuvarlak yüzü, etli biçimli burnu, küçük ağzı, gülücükler saçan dudaklarına kadın hayran hayran bakıyor ve teslimiyet bayrağını yavaş yavaş kaldırıyordu.

Köye gelen gerillaları kapısında bir dakika dahi durdurmadan içeriye almada mertlik gösteren aksakallı yurtsever adam hayli tecrübe sahibiydi. Misafirleri Motor ile Piro'nun komuta ettiği bir avuç gencecik gerilladan oluştuğunu görünce daha bir sevinmişti. Özgürlük savaşçılarına tam bir evlat muamelesi yapmakla yüreğini serinletmişti. Amcayla sohbet etmek başlı başına bir zevk kaynağıydı. Mizgîn ve Kemal aksakallıyla tartışma ve sohbet etmek için onun evine gittiler. İki oda ve bir salondan oluşan ahşap evin görünüşü amcanın yaşıyla at başı gittiğini gösteriyordu. Odanın içi yün keçelerle döşeliydi. Yoksulluk her tarafa yansımıştı ama temiz, sade ve doğaldı. Köşede istiflenmiş bir yığın yatak, yorgan, yastık adeta misafirlere 'hoş geldiniz, sizi özlemiştim' der gibi duruyordu. Misafirler ise onları hiç kullanmıyordu. Gerillalar alışıktı değildi yatak, yorgana. Alışmak da istemiyorlardı. Yün kefiye en büyük lükstü. Hem yataklar insanı gevşek kılar, uyuştururdu. Onlar ise hep diri olmak zorundaydılar. 'Yak sobayı, çek yün kefiyeyi' hepsi bu kadardı. Buna da askeri yatış denirdi. Yataktakine 'siyasi yatış' diye takılırdı gerillalar. Hem ıslak ve çoğu kirli olan elbiseleri yatakları kirletmez hem de onlardaki çeteler (gerillada 'bit' kelimesi yerine 'çete' tabiri kullanılır) firar ederek bütün köyü işgal etmez. Tek tük firar eden olsa da köye zarar vermezdi. Çoğu zaman yakalardan firar eder, omuzlarda dolaşırlardı. Bu sefer de öyle oldu. Bir gerillanın omzuna bir tanesi çıkmıştı. Kemal amcayla konuşurken gözüne ilişti. Ne yapacağını şaşırdı. 'Amca görse ayıp olur' diye düşündü. Gerillanın şifresiyle "Çeteler tepeye çıktı" diye uyardı. Genç arkadaş anladı ve hemen dışarı çıktı. Onu yakalayıp atacaktı. Şifreyi anlamayan amca afalladı, "yok heval, çevrede çete yok, rahat olun. Çete ne gezer bu köyde." Kemal güldü ama belli etmedi. "Oldu amca" demekle yetindi. Sohbetlerini kaldıkları yerden sürdürdüler. Tam o sırada amcanın bacağı üzerinde tur atan siyah bir çete çarptı gözüne. Kemal amcanın bacağına bir tokat indirdi. "Şu dizinin kat ettiği bu kadar yol ve zaman üzerine sözümde mübalağa yoktur" diyerek

çeteyi çaktırmadan çekip aldı. Sözü devralarak devam etti. Amcanın eşinin de amcadan aşağı kalır yanı yoktu. Hamarat oluşu ile yaşının büyük olup yaptığı hizmetten biraz utanan Kemal, “amca çocuklarınız yok mu” diye sorunca, büyük çocuklarının olduğunu ancak metropollere çalışmaya gittiklerini, dokuz on yaşındaki bir kız çocuğunun ise kendisinin kolu kanadı olduğunu söyledi. Anlaşılan kadın kızından çok memnundu. Kemal, “amca bu köyün yaklaşımı hayli tuhaf” der demez amca oda içindeki ortama bakarak, ‘burası konuşmaya uygun değildir’ der gibi başını sağ sola salladı. Sonra “haydi diğer odaya geçelim” dedi. Kemal, “burada da olur” diye diretmek istedi ama amcanın ısrarlı tutumu onu caydırdı. En sonunda “tamam amca gidelim” diyerek başka odaya geçtiler. Yatak odası olarak eşiyile birlikte kullandığı bir yere benziyordu. Amca genç bir insanın hızlı ve çevik hareketleriyle bir yatak yere serip birkaç yastık attı hemen. “Buyurun evlatlarım şöyle rahat oturun da uzun uzun sohbet edelim” dedi. O da köylülerin bu yaptıklarına kızgın tavırlarla söze başladı. Kemal’e bakarak, “oğlum köyümüzün hepsi akraba, Zazaca konuşan en son köydür. Yani biz tam Kurmanci’yle Zazaca lehçelerinin konuşulduğu sınır köyüyüz, esas olarak Zazaca konuşuyoruz ama Kurmanci konuşanlarla komşu olduğumuz için Kurmanci’yi de biliriz. Bir de Mutki’ye bağlıyız. Biliyorsunuz Mutki ilçe sayılmayacak kadar küçüktür. Devlet dairelerini ve askeri binaları çıkarırsan geriye büyük bir köy kalır ama Kurmanci yoğunlukta olsa da Zazaca konuşanlar da diğerinden aşağı kalmaz. Böyle karmaşık bir şey” diye sözünü bağladı.

Kemal, “peki oldu da köyünüz niye böyle huysuzlaşmış?” diye tekrar sordu. Amca, “tamam oğlum anlatıyorum işte” dedi. Duraladı, gözünü tavana doğru kaldırdı, baktı, bir şeyler hesaplar gibi hafiften mırıldandı. “Sanırsam bu seferin dışında üç sefer daha arkadaşlar köye gelmişlerdi. Köylüler iyi karşılamışlardı. Ancak sorun şu” diye devam etti. “Köyümüzün muhtarı kışın Tatvan’daki evinde kalıyor.” Durdu, düşündü ve “günahına girmeyeyim ama bu kışın bizim muhtarın düşmanla bazı çirkin dolaplar çevirdiğine dair bir hissim var. Tabii köy halkı ondan çekiniyor. Köye geldiğiniz kulağına giderse düşmana ihbarda bulunur diye köylülerin korktuğunu düşünüyorum” dedi. Kemal, “peki köylüler muhtarın akrabaları olmuyor

mu” diye sordu. “Olmaz olur mu” dedi amca. “Ama olsun” diye devam etti. “Köylülerin gözyaşına bakmaz o domuz. Duyarsa, gözünü kırpmadan ihbar eder, her kötülüğü de yapar. Tabii bir daha köye gelmez şehirde kalır” diye sözünü bağladı. Kemal, “köylülerin korkusu bundan diyorsun” diye tekrar sordu. Amca, “hemen hemen öyle” diye kısa yanıtladı. Kemal, “baharda köye gelmez mi? Nasıl biridir?” dedi. “Domuzun tekidir, gençtir, iki eşlidir, ne bileyim, yoksa hangi anlamda soruyorsun. İnşallah yanlış anlamadım” dedi. “Hayır” dedi Kemal, “doğru anlamışsın amca.” Yaşlı adam devam etti. “Bak oğlum” dedi. Derin bir oh çekerek, “ha bu dağları görüyor musunuz” diye konuşmaya başladı.

“Rahmetli babam Mala Êliyê Yunus isyanlarına bizzat katılmıştı. Bugün sizin teptiğiniz dağlarda, babam ve arkadaşları da aynen sizler gibi yıllarca Rom’ın cendirmeleriyle çarpıştıklarını, sayısız ölü ve yaralı verdiğini anlatırdı. Ama oğluma ne söyleyeyim?” diye derin bir iç çekerek yaşla dolan gözlerini temizlemek için elini yüzüne götürdü. “Birde hainler varmış ve nasıl ‘dağ kovı’ diye bilinen, yiğit Êliyê Yunus’un savaşılarına karşı geliştirilen komplo ve işte muhtarımızın yaptığı gibi ihbar ve arkadan vurmalar” dedi. “Babamın bunlara karşı büyük intikam hırsı vardı ve hep anlatıyordu.” Kolunu uzatarak, “ha bu arkamıza düşen Xwêt ovasını görmüşsünüzdür. O dönemde Musa beg diye biri varmış. Bu şahıs aynı zamanda Hamidiye Alayı’nda komutanmış. Zaten Ermeni katliamında büyük rol oynamış. Babamın anlatımlarına bakılırsa, erkekler öldürülürken, kadın ve çocuklardan oluşan yedi yüz kişilik bir grubu Xwêt’e yakın Xaçareş ormanlarına düşen bir Ermeni köyüne kapatmışlar. Mevsim yazdır. Biçilmiş buğday yığınlarını köy çevresine getirip ateşleyerek hepsini yakmak istemişler. Sonra biri Musa beşe yaklaşıp, “Musa beg bu vahşettir, olmaz hem niye yakalım ki, bırak halka dağıtalım gitsin, onları da bağışlayın, yaşamları karşılığında çalışsınlar” diyerek onca insanın canına gaddarca kıyan bir zalimin elinden kurtarıyor. İşte görüyorsunuz yine Xwêt ovası aynı ihaneti yaşıyor” dedi ve “oğlum Kürdün belini büken düşman değil, hainlerdir” diye sözünü bitirdi.

Kemal, “merak etme amca biz hainlerin hakkından geliyoruz. Babanız dahil tüm dürüst, yurtsever atalarımızın da intikamını

alıyoruz” dedi. Amca, “keşke oğlum bende sizin yaşınızda olsaydım ve sizinle olsaydım ama ne yapayım yaşlılık üzerime çullanmış, yüreğim yaşama karşı yorgun düşmüş, dizlerimdeki derman yaşlı vücudumu taşıyacak durumda değildir” dedikten sonra yeniden bir iç çekişle, “Allah’a şükürler olsun, daha yaşama gözümü yummadan, kendi gözümle görüp kulağımla duydum ya, bir kere daha Kürt halkının yiğit evlatları, Türk devletine karşı silaha sarılmış ve intikam alıyor. Artık ölsem de gam yemem” diye duygu yüklü bir sesle sanki vasiyetini bırakırcasına konuştu. Kemal tuhaf ve hayranlıkla dinlerken bende adamın içindekini dinliyor, adamın acı ve özlemlerini anlamaya çalışıyordum. Adam, “haydi şimdilik bu kadar tantana yeter, dinleme gücünüzü zorladım” diyerek ayağa kalkıp, “isterseniz diğer odaya geçelim” dedi. Kemal, “sen bilirsin amca, nasıl istersen” diye yanıtladı. Amca sevinmiş ve hafiflemişti. O yıllarca yüreğinin bir ucunda ağır ve acılı bir yük olarak sakladığı derdini, ilk defa güvenle anlatacak birilerini bulmuş ve aktarmanın verdiği iç hafiflemesinin etkisiyle ayağa kalktı, diğer odaya doğru yürüdü.

Evet, elli kişilik gerilla grubu bu küçük dağ köyüne zar zor sığındık ama köyde kapanıp kalmıştık. Kar, fırtınalar bizi kısıtırıp, kuşatmaya devam ettikçe köy ‘işgalimiz’ sürecekti. Kocası hazır bulunmayan yedi çocuk anası genç kadının evinde bulunan Nergiz’in grubunun kadının sakinleşmesi ile birlikte durumları iyiye gidiyordu. Mizgîn, “Serbest, Nergizgiller ne yapıyor, bende gidip onlarla kalayım diyorum. Böyle giderse çakılı kaldık” dedi. Eve ulaşmak için epey yol kala içerden gülme sesleri geliyordu. Kadınla iyi bir diyalog kuran Nergiz’in keyifli olduğunu gördük. “Nergiz, ne oldu böyle? Bakıyorum neşeli görünüyorsunuz” dedi Mizgîn. Hemen ciddileşen Nergiz, “ne yapalım heval Mizgîn küçük bir moral yaptık” diye yanıtladı. Utanmış yüz ifadesiyle mavi gözlerini önebeğdi. Gelenleri evsahibi edasıyla buyur etti. Mizgîn, “oturmasına oturalım da havalar böyle giderse daha çok oturacağız galiba ” dedi. Köşede ayakta duran ev sahibesini gören Mizgîn, “merhaba heval, nasılsınız?” diye sordu. Kadın Mizgîn’i yeni görüyordu. Mizgîn kadının eteğine asılan iki-üç çocuğa bakarak, “oh ne güzel çocuklar, bunlar hepsi senin midir” diye sordu. Kadın, “evet hepsi” dedi. “Yedi tanedir” diye ekledi. Mizgîn, “olamaz” deyince kadın hepsinin kendisine ait

olduğunu yeminler ederek inandırmaya çalıştı. Mizgîn kadına, “pekala güzel, senin yaşın kaçtır?” “Yirmi iki” dedi kadın. “O halde sen on beş yaşında başlamış ve her yıl bir çocuk yapmışsın. Ama yok diyorsun, o zaman nasıl inanalım?” dedi. “Yok” dedi kadın. “Hepsi çocuklarımdır” diye tekrarladı. Mizgîn, “vallahi bir şey anlamadım, bana kalırsa sen daha yedi değil bir çocuk doğurmamışsın. Hatta fazla ileri gitmekten çekinseydim sen daha bekar bir kızsın diyecektim” dedi. Ve gülümseyerek, “tamam seni daha fazla zorlamayalım” diye ekleyerek gücenmemesi için kadının gönlünü almak istedi. Gerçekten kadın daha bir yıllık geline benziyordu. Giyimi, kuşamı pırıl pırıldı, uzun kırmızı fıstanı, ince uzun boyuna usulca uymuş, güzel ela gözleriyle tam bir ahenk içinde olup, masallarda adı geçen kadınları andırıyordu.

Evin ikinci odasının kapısı gözlerine iliştiğinde tam bir şehirde olduğumu hissettim. Kapının tokmağının rengini hiçbir köyde hele dağ köyünde görmüş değildim. Kılıflı olan kapı dikkat çekiciydi. Acaba burda ne var diye merak ettim. Kadına, “bu odada ne var?” diye sordum. Kadın, “hiçbir şey” diye hızlı ve kaçamak bir cevap verdi. Ama yüzündeki ifade söylediklerine uymuyordu. Bir heyecan ve tedirginlik yayılmıştı yüzüne. “Peki o halde aç da bakalım” dedim. Kadın gergin bir ruh haliyle ve kekeleyerek, “bu ev bizim değil, kiralamışız” diye cevap verdi. “Olsun, kilidi getir de bakalım” diye zorladım. Mizgîn, “ne oluyor” diye merakla dışarı çıktı. Kapıyı görünce, “waa, bu da ne?” diye şaşkınlığını dile getirdi. Kadın açmamakta direniyordu. Kadına, “bak bacım. Bu kapıyı açmazsan kırar, içeriye gireriz” diye tehdit dolu bir hitapla kadını sıkıştırmak istedim. Kadının ısrarı kafamızda yeni soru işaretleri yarattı. Tartışmaları takip eden Nergiz, Mizgîn’e yanaştı. Fısıltıyla, “bence bu odada ev sahibi var, ne dersin ha?” diye konuya girdi. “Acaba köyün muhtarı burada saklanmış olmasın” diye ekledi. Sonra Mizgîn, “hele sen Dilgeş ile Motor’u buraya çağır” dedi. Kadın yüzünü somurtarak yine düşmanca bir bakış fırlattı. “Ne belaymış bunlar” diye homurdandı. Az sonra Dilgeş ile Motor nefes nefese oradaydılar. Durumu anladıktan sonra Dilgeş kadına, “Bacım, kapıyı açmıyor musun?” diye son ultimatomu verdi. Kadın, “kilidi kocam şehre giderken kendisiyle götürmüş” diye inandırıcı olmayan bir cevap

verince Dilgeş, “o halde bu kapı da şehre gitsin” deyip kapıya yaklaştı. “Acaba tekmem iyi bir anahtar rolü oynar mı, bilmem” dedi. Kadın küfür dolu bir çığlık kopardı, “yapmayın Allah’ın belaları” diye öne doğru fırlayarak anahtarı cebinden çıkarıp yere fırlattı. Hışımla döndü ve çocuklarıyla diğer odaya girdiler. Gözü görmesin diye kapıyı da arkasından sürgüledi.

şüpheler kuvvet kazanmıştı. Odaya dikkatli girmek gerekiyordu. Motor pencere önüne geçerek hazır, tetikte beklemeye başladı. Kleşine mermi sürmüştü. Dilgeş ise bir elle kilidi diğer elle silahını tuttu. Tam bir operasyon pozisyonuna geçtiler. Kapı yavaşça açıldı. Bir namlu ve Dilgeş’in kara, ateş dolu gözleri içeriyi taramadan geçirdi. İçerde ne bir canlı ne de tehlike vardı. İçeriye giren Dilgeş, “önce bir şey yok” dedi. Sonra, “oohooo bu da ne?” diye şaşkınlığını belirtti. Ardından sevinçle haykırdı. Nergiz onu takip etmişti. “Bu... buuu...” diye kekeledi. Sonra, “bu süper market” diyebilirdi.

Gerçekten bende şaşırp kalmıştım. Hayret. Bu dağ başındaki köyde böyle birşeyi görmeyi hiç ama hiç beklemiyordum. Odada takım elbiseler, renk renk askılanmıştı. Diğer yanda ise çoğu kırmızı ve sarı kadın fistanları duruyordu. Sıra halindeki renkli sandıklar ise istiflenmiş yığın yığın rengârenk yatak, yorgan, yastıkların yanındaydı. Geniş odanın zemini mavi renk halıflekslerle döşeliydi. Duvarlar el yapımı işlemeli resimlerle tam tekmil bir ‘kral odası’ nı anımsatıyordu. Çift bantlı bir teyp de dolabın üstünde duruyordu. Nergiz, Mizgîn’i çağır mıştı bile.

Mizgîn manzarayı görünce, “bu dağ başı köyünde bu kadar şey anormal olsa gerek” diye hayretler içinde duygularını dile getirdi. “Hiçbir şeye dokunmayacak ve karışılmayacak” diye uyarıda bulundu. “Devrimci ahlak ve yaklaşımımızı her zaman olduğu gibi şimdi de göstermeliyiz” dedi. Dilgeş, “heval Mizgîn teypi de mi almayalım diyorsun? Kaç para eder ki, parasını verip alalım” dedi. Mizgîn, “hayır hayır hiçbir şey” diye tekrarladı. Dilgeş, “valla bu olmadı işte. Bizde güzel kasetler vardı dinlemeyelim mi diyorsun?” diye görüşünü almak istedi Mizgîn’in ama cevap değişmedi.

Mizgîn ile Nergiz, kızgın ve küskün olan kadının protesto tavrını değiştirmek, ikna edip güven vermekle uğraşırken, Dilgeş ve Motor ile birlikte Kemal’in yanına gittik. Durumu aktardık. Kemal, “tamam

heval, mademki burada kaldık ben diyorum akşam köylüleri bir yerde toplayıp kısa bir toplantı yapalım” diye fikrini söyledi. “Tamam o halde Mizgîn arkadaş da kadınları toplansın” dedik. Kemal, “oldu, Mizgîn arkadaşın da görüşünü almak için oraya gidelim” dedi. Eve ulaştığımızda odayı gören Kemal en az bizim kadar şaşırdı. Duraksadı, düşündü, odayı gözden geçirdi. Oda oldukça geniş ve boştu. “Peki, köyde dört grup halinde kalmak köylülerde yer darlığından dolayı rahatsızlığa neden oluyor. Hepimiz bu odada bir araya gelip kalırsak daha iyi olmaz mı diye düşünüyorum” dedi. “Vallahi Mizgîn yoldaş kadını ikna ederse öyle çok daha iyi olur” dedi Dilgeş ve Motor. “Kadını ikna ederiz. Hem başka çaremiz de yok” denilince ben de “o zaman öyle yapalım” diye ekledim.

Diğer odaya girdiğimizde Mizgîn ile Nergiz kadını aralarına alarak konuşuyorlardı. Kadındaki kızgınlık yerini sükunete bırakmıştı. Mizgîn kadın anlamasın diye Türkçe, “sizden sonra kadın odasına bakmaya gitti. Her şeyi olduğu yerinde gördüğünde sevinerek geri geldi. Yüreğindeki kızgınlık ve dargınlığın uçtuğunu gördük ve açıldı. İşte konuşuyoruz” dedi. Ayrıca o eve yerleşme konusunda anlaştıklarını söyledi Kemal’e. “Daha önce Nergiz’le aynı şeyi tartıştık” dedi. “Ama bir şey daha var” diye devam etti Mizgîn arkadaş. “Kaldığımız tüm evlere fazlasıyla masraflarını ödememiz gerekir” dedi. Motor araya girerek, “Ben diyorum ki halkı paraya alıştırmayalım.” Kemal, “Motor arkadaş doğru söylüyor ama Mizgîn yoldaş da doğru söylüyor. Normal hallerde Motor’un görüşü geçerlidir. Ancak bu sefer ayrıdır. Biz biraz zorla evlerine girdik. Köylüler bundan rahatsız olmuş olabilir. Bu nedenle Mizgîn arkadaşın dediğini yapalım” diye son noktayı koymak istedi. Dilgeş, “ben de katılıyorum ama amca parayı almaz hatta bahsedersek deli olur” dedi. Mizgîn, “olsun amca almazsa da diğer iki eve verelim. Sonra bu evden ayrıldığımız zaman bu kadını da mahcup bırakacağız” dedi. Kemal toplantı hakkındaki görüşünü söyleyince Mizgîn, “doğrudur” dedi, “hatta geç kaldık ama bu kadar kalacağımızı nerden bilirdik ki” diye ekledi.

Akşama doğru tüm arkadaşlar aynı odada bir araya geldik. Kadın teybi çalıştırma iznini verince, Dilgeş, “Motor hele o kasetleri çıkar da biraz dinleyelim” dedi. Motor çantasını açtı. Birkaç kaset çıkardı.

Teyp yüksek sesle İdilli (Hezex) Mirado'nun oyun algıları ve güzel sesiyle gürlledi. Dilgeş ile Motor hemen el ele tutuştu. 'Kundiro hey la kundiro' şarkısı odayı doldurdu. Botan halayıyla ortalık şenleniverdi. Dilgeş'in 'hey hey' sesleri ayak ritimlerine eşlik etti. Ev sahibesi hayranlık dolu gözlerle seyrediyordu zorunlu misafirlerini.

Diğer evlerden ayrılırken tüm eşyaları olduğu gibi yerlerine yerleştirdiler. Sobada kalan kller temizlenmiş, keçeler dışarıda silkelenmiş, güzelce yerlerine konulmuştu. Uygun bir yere para bırakılıp ıkılmıştı. Her yeri temiz ve düzenli gören ev sahipleri hayranlık duygularını gizlemezken, 'bunlar nasıl insanlar' diye birbirine anlatıyorlardı. Sonra evde bırakılan masrafların  katını görünce şaşkınlık ve titrek ellerle parayı alıp saymaya başlamış mahcup kalmışlardı. Ama akşam toplantıya gelirken paraları da geri iade etmek için yanlarında getirmişlerdi. Toplantıyı Kemal yapacaktı. Kemal toplanmanın amacını anlatmaya daha başlamamıştı ki adamlardan biri elini cebine götürerek, "al heval, bu para sizindir" diyerek yere koydu. İkinci adam da aynısını yaptı. Kemal yere konulan parayı elinin tersiyle geri iterek, "yok bu para sizindir. Çünkü rızanızı almadan günlerdir evinizde kalıyoruz. Üstelik yattık, yedik ve odununuzu yaktık" diye directti. Adı Hacı olan bir kişi, "madem siz bu denli asil ve anlayışlısınız bu bizim için on paradan daha kıymetlidir" diye tebessmde bulundu. Tartışmalar sürdü ama para konusunda anlaşmaya varılamadı. Kemal tartışmaya son vermek için, "tamam parayı bırakın da toplantımıza başlayalım" dedi. Köylüler, "he buyurun, buyurun" diye tekrarladı. Ancak amca daha önce iini Kemal'e döktüğü için sessiz bir köşede sigarasını ttryor ve dinlemeye hazırlanıyordu. O paradan bahsedilince çok da-ralmıştı. Reddettiği gibi teklif eden arkadaşa kızmış ve şöyle demişti: "Ben yurtseverliğimi satmam, yaptıklarım benim görevimdir. Ancak daha fazla yapamadığım için zgnm" diye mertçe tutumunu ortaya koymuştu.

Kemal'in yaptığı konuşma çok etkili olmuştu. Onlarca soru ve cevap ardından köylülerin bakış aılarında ciddi bir değişim meydana gelmişti. Her sözcük yerini bulmuş, onların bize niye böyle davran-dıklarını da iyiden iyiye anlamıştık. Bizi tanımıyorlardı. Toplantı bitmiş, herkes memnun bir havada evlerine dağılmıştı. Bu davranışımız köye yayılmıştı. Evinde kaldığımız ev sahibesi kadın bize alışmış,

artık birçok sırrını açarken çekinmiyordu. Şimdiye kadar Mizgîn'den çok şey öğrenmişti. Konuklarının davranışlarında dürüstlük, ahlak ve güven bulan kadın, her şeyi anlatmaya başlamıştı. “Ben bir yıldır bu eve gelin olarak getirildim. Kocam orta yaşta biridir. Zengin ve şimdi İstanbul’da atölyesinin başındadır. Yazın sık sık buraya gelir gider. Tabii gelirken işte bu elbiseleri de oradan getiriyor” dedi. Tüm bunları anlatırken o güzel ela gözleri itiraf utancıyla parlıyordu. Mizgîn, “peki imana gel. Zaten biz de anormal bir şeyin olduğunu anlamıştık, bizi ne sanıyorsun” dedi. “Söyle bakalım bu çocuklar?” diye sorguya çekti genç kadını. Kadın kıs kıs gülmeye başladı. “Dedim ya bir yıllık gelinim. Çocukların üvey annesi oluyorum. Anneleri iki yıl önce öldü. Çocuklara ben annelik yapıyorum, bu nedenle daha önce söylediklerimle çelişen bir şey yok” diye kendini savunmaya çalıştı. Mizgîn, “seni seni, bizi cahiller yerine koyacağını sandın haaa.” Kadını sıkıştırmakla dostluk ve güven bağlarını biraz daha pekiştirmek istiyordu.

Mizgîn, Nergiz ve kadınla birlikte kadın mangası tamamlanmıştı. Çocuklar da bir manga olarak onlarla aynı odada kalırken, erkek arkadaşlar büyük odada dört gün dört gece kaldık. Newroz’a iki gün var ve havada bir değişiklik yoktu. Kar ve tipi hızından bir şey kaybetmemişti. Mizgîn, “heval Kemal, Newroz gelip geçiyor ne yapalım?” diye sordu. “Bu durumda yapılacak ne var ki?” diye soruya soruyla yanıt verdi Kemal. Mizgîn, “Tatvan’a bir not ulaştıramaz mıyız?” diye sorunca Kemal, “bilemiyorum, bu havada kimse dışarı çıkabilir mi?” şeklinde ihtimal olmadığını ima etse de yine de durdu, düşündü. “Hele bir amcaya soralım, kimse Mutki’ye ulaşabilir mi?” dedi. Mizgîn, “evet amcaya danışın. Eğer varsa bir imkan bir an evvel harekete geçelim” dedi. “Yoksa...Yoksa bir şey yapmadan durmak insanı kahrediyor” diye ekledi. Kemal amcanın evine gitti. Amca, “karlar çok ama oturmuş olması belki bir çare doğurur. Bilemiyorum lekan (karda yürümek için ayağa giyilen ağaç dalından yapılan bir eşya) ile Mutki’ye ulaşılabilir mi? Denemek gerekir. Güçlü bir yeğenim var. Zeki ve becerikli biridir. Çağırıp konuşalım, belki gidebilir” dedi. Çağrılan genç, lekanları ayağına geçirip, kar ve tipiye karşı giyinip Mutki’ye doğru yol almaya hazırlandı. Mizgîn, Tatvan ilçe komitesine Newroz kutlaması ve serhildan taktiklerini anlattıktan

sonra, kitleye öncülük yapma konusunda kısa ve öz bir talimat hazırlayarak gence vermiş ve nasıl saklaması gerektiği konusunda gerekli şeyleri de söyleyerek uğurlamıştı.

Newroz'a bir gün vardı. Bütün kötü hava koşullarına rağmen sanki doğa da bir günlük mola vermişti. Nergiz, "heval Mizgîn Newroz'u kutlamak için küçük bir moral yapmayalım mı?" diye sordu. "Köydeyiz, yer dardır, sence uygun olur mu?" diye soruyla yanıtladı Mizgîn. "Olsun" dedi Nergiz, "yinede bir şey yapmadan olmaz." Mizgîn, "köylüler de böylece Newroz'un anlam ve önemini daha iyi anlamış olur diyorsun? Bilemiyorum yer dardır hepimiz sığamayız ama birkaç genç katılırsa iyi olur" dedi. "Nergiz, o halde erkek arkadaşlarla biraz hazırlık ve prova yapın" dedi Mizgîn. Nergiz oluru alınca hemen hazırlık için erkek arkadaşların yanına gitti.

21 Mart öğleden sonrası, mavi halıfleksle döşeli, güzel süslenmiş geniş oda, köyün gençleriyle hınca hınç dolmuştu. Duvarlara bayraklar asılmış, oda daha bir renklendirilmişti. Saygı duruşu ve günün anlamını anlatan konuşma ardından Nergiz'in başını çektiği koro ve müzik grubu sahnedeki yerini aldı. Koro ardından sahneye Mizgîn davet edildi. Büyük bir alkışla sahneye çıkan Mizgîn, "heval ben sadece üç parça söyleyeceğim, isteklerinizi üç parça ile yerine getirmiş olurum" dedi. İlk parça Melayê Cizîrî'ye ait 'wey dilberê' ikinci parça kendisine ait, Agît arkadaşın şehadeti üzerine bestelediği "Çiyayê Gabarê" üçüncü ve en son parça da yine kendisine aitti. Bunlarla birlikte herkes halay çekecek ve moral Botan halayıyla sonuçlandırılacaktı.

"Bîrlîk rê ket ji Botanê,

Çek bi destan çên Xerzanê,

Keçûu xortên Kurdistanê"

diye başladı Mizgîn. Tüm arkadaşlar sesin yankısı gibi karşılık verdi şarkıya. Dilgeş'in mendili havada dalgalanıyordu. Ardından Mervan arkadaşın sevdiği, "Hêêê, de bila bêto û de bila bê de bila bêto rûbaro" şarkısı da hep birlikte söylendi. Sevinç ve hayranlıkla seyreden köy gençleri daha fazla dayanamayıp çemberi genişletti. Ama onlar bu oyuna yabancıydılar. Oyun ritmine uyamamanın verdiği utançtan bırakmaya yeltenen bir gencin kolunu bırakmıyordu Motor. Ev sahibesi genç kadın, karşı köşede ayakta durarak sevinç

ve hayranlıkla, ıslıl ıslıl olmuş ela gözleriyle bu eşsiz manzarayı seyrederken adeta mest olmuştu. Hemen karşısındaki bu kervana o da katılmak istiyor ama utancını yenemiyor, seyretmekle yetiniyordu. Nergiz'in köylü iki genç kızı kollarına alıp oyuna çektiğini gören kadın cesaret kazanmıştı. Oyundaki genç kızlar utançtan başlarını kaldırmıyor, Nergizle uyum sağlama uğraşı veriyorlardı. Grubumuzun çoğu Botan ve Güney Batı'dandı. Ancak Garzan'a gelmemizle birlikte yurtsever Tatvan ve Muş ovasından yeni katılımlarla epey renkli bir bileşim ortaya çıkmıştı. Nergiz'in teşvikiyle ev sahibesi de halayda yerini aldı. Oyun ritminde değişiklik yapıp, 'Botanê dîlanê, Êgêd û serhildane' şarkısıyla halay devam ederken, köylüler de ritmi tutturmuşlardı. Evet, güzel bir Newroz kutlaması yapılmıştı. Küçük etkinliğimiz köylülerin duygularını tazelemeye yetmiş, arkadaşlar da hayli neşeli bir vakit geçirip, eğlenmişlerdi. Newroz'u kutlamanın ve bahara açılmanın sevincini birlikte paylaşmıştık. Sevinçliyidiler çünkü; bir cehennem çemberini aşmanın heyecanını taşıyordu bu genç yürekler. Zaten Kemal iki de bir, "vay be, feleğin çemberini yırttık" diye içindeki sevinç ve çekilen acı ve zorlu süreci dile getiriyordu.

Küçük etkinliğimiz işe yaramıştı. Newroz ve bahar sevinciyle coşmuştu herkes. Ama gün boyu kalbimiz Tatvan'da atıyor, kulaklar ise tek iletişim aracımız radyoya kilitlenmişti. '92 yılının Newroz'u görkemli geçti. Tatvan'a gönderdiğimiz genç zamanında ulaşıyor, şehir komitesiyle ilişki kurup notu veriyor, gecikmeli de olsa komite hızla harekete geçip serhildanı yönlendirme perspektifiyle görevini yerine getirmişti. Amed ve Cizre'deki görkemli halk serhildanına Tatvan da diğer yerler gibi eşlik ediyor. Tabii Xeyrî'nin şehit düştüğü ve mezarının bulunduğu mert ve yurtsever Çorsîn köyü çoluk çocuk, genç ihtiyar, kadın erkek cümbür cemaat diğer köyler gibi Tatvan'a akmıştı. BBC, Newroz kutlamalarını ve serhildana kalkmış merkezleri sıralarken Tatvan ve Norşîn ilk sıralarda yerini almıştı.

Mizgîn radyoda haberleri dinledikten sonra ev sahibi kadına Newroz kutlamalarının yanısıra Tatvan ile Norşîn'deki halk serhildanını da anlattı. Genç kadın afallayan gözlerle dinliyordu. Ani bir hareketle ayağa kalktı. Uzun kırmızı fistanını toplayıp belindeki kemerin altına sokuverdi. Özel hazinesi olan büfeyi karıştırdı. Ama hızını

alamamıştı. Sandığa koştı. Açtı, aradı, karıştırdı hışımla kapattı sonra rafları kontrol etti. Bir şey aradığı belliydi ama eli halen boştu. Mizgîn, “ne arıyorsun öyle.” Endişeyle, “kaybolan bir şey mi var” diye sordu. “Yooo” cevabı üzerine, “peki nedir öyle bizi de kaygılandırıyorsun?” dedi Mizgîn. Kadın yeni bir cevaba gerek duymadı. Gelip Mizgîn’in önünde dizleri üstünde oturdu. Soru ve merak dolu gözlerle Mizgîn’e baktı. “Burada kaygılanacak ne var? Her şey size kurban olsun” dedi. “Kocam zengin bir adamdır, bu tür şeylere bulaşmak istemiyor, daha doğrusu parasını riske atmaktan korkuyor. Yani yurtsever sayılmazsa da bir ilgisi var. Ben de Norşîn’liyim. Babamın evi Norşîn’dedir” Mizgîn sözünü keserek, “vay be, kurnaz! Şimdiye kadar ne diye saklıyordun? Demek öyle ha?” Kadın, “izin ver de bitireyim?” “Evet, evet devam et, senin bu kurnazlıkların bitmez. Bakalım bizden neler saklamışsın?” diye alaycı bir iğnelemede bulundu. “Kocamla babamın evine gitmiştik. Altınova’da (Vartanis) akrabalarımız var. Vartanis kalabalık bir köydür” dedi. Sonra kurnazlık dolu gözlerini yukarıya kaldırarak gülümsedi. “Sizin değişinizle yurtseverdir Vartanis köyü” diye devam etti. Babam oradaki akrabalarından bir teyp kaseti getirmişti. Kocam o kaseti buraya getirip günlerce teybin içinden çıkarmadı. Doğrusu güzel kasetti. Ama şimdi arıyorum, bulamıyorum. Kocam giderken birkaç kaset tehlikelidir diye saklamıştı. Sanırsam o da içindedir.” Mizgîn, “peki nasıl bir şeydi” diye sordu. Kadın, “dur dahası var ama benim de size sorularım olacak, bakalım siz gerçeği saklamaz mısınız?” diye Mizgîn’i bir itham havasıyla geriletmek istemişti. Mizgîn, “günlerdir bize karşı yaptığın kurnazlıklardan etkilenmemişsek tabii.” Kadının ithamı altından çıkarak dengeyi yakaladı Mizgîn. “Sor bakalım” dedi. Kadın, “sorayım mı?” diye başladı. “Bugün moral dediğiniz şeyi yaptığınızda, Çiyayê Gabarê diye bir parça söylediniz” dedi ve duraladı. “İşte o kasette de aynı parça vardı” dedi. Daha ileri giderek, “hayır hayır aynı ses, aynı melodi... ne bileyim?” diye soluklandı. Mizgîn kadına muziplik yaparak, “of bırak bu saçmalıkları, sorun ne?” diye kadına üstelenerek konuyu değiştirmek istedi. Şaşkın gözlerle bakan kadın öylece Mizgîn’e bakakaldı. Nergiz daha fazla kendini tutamayarak kadına, “hema o kendisidir” diyerek Mizgîn’i deşifre etti. Kadın heyecan ve sevinç karışımı bir ifadeyle, “ben

yanılır mıyım hiç?” diye gerçeği hissedişini övmeye başladı. Ayağa kalkarak, “nasıl ki Mizgîn’in sesini duydum ‘bu aynı sestir’ diye içimden geçirdim” dedi. Yeni bir övgüyle içini ferahlattı.

Newroz kutlamalarının yankısının tüm sıcaklığıyla devam ettiği şu günlerde, yurtsever Kürdistan halkının yüreğinde çakan o ateş, Verkoğ köyünde yerleşen o küçük gerilla grubunun yüreğiyle bütünleşmişti. Newroz serhildanları tartışmaları, küçük moral etkinliğimizi de içine alarak sürüyordu. Köylülerin halay çekmesi en ilgi çeken tartışma ve esprilere konu olurken, Piro, “bizim şu ufak-tefek Nergiz de az değilmiş doğrusu. Nasıl da kısa sürede iyi bir hazırlık yapmayı becerdi? Hem o küçük gırtlığında ne güzel ses saklıymış?” Hayret ve hayranlıkla sordu. Küçük Güneyli bir arkadaş Piro’ya bakarak, “olur mu?” diye söze karıştı. “Qamişlo’da aynı semtte oturuyorduk. Ülkeye gelmeden önce müzik ve folklor gruplarında çalışıyordu. Komda yer alırken, defalarca kitlenin karşısına, sahnelere çıkmıştı. Bu işte uzmandır vallahi” dedi. “Komlarda yer aldığını duymuştum ama bu denli yetenekli olduğunu ilk defa gördüm” dedi Piro. Alaycı bakışlarla Piro’yu dinleyen Küçük Güneyli arkadaşlar, “biliyor musun heval Piro?” diye devam etti. “Nergizgiller üç kız kardeştir. Her üçü, hatta anaları da Önderliğin yanına gelmişlerdi. Katılma kararı veren kızlarına anneleri de refakat ederek geldiler Önderliğin yanına. Ülkeye geçip gerillaya katılmak için kendilerini dayatırken, Önderlik izin vermiyordu. En büyükleri Nergiz olmasına rağmen her üçü de tıpa tıp birbirlerine benziyorlardı. Nergiz’in gözleri mavi, diğer ikisinininki siyahtı. Nergiz’in gözleri mavi olmasa birbirinden ayırt etmek mümkün değildir” diye anlatıyor, inandırmak istiyordu arkadaşları. “Ama” diye sürdürdü. “Önderlik, “üçünüzün birlikte şimdi ülkeye gitmeniz olmaz” diye ananın görüşünü almak istedi. Ana Önderliğe, “siz bilirsiniz” diye yanıt vermekle yetindi. “Ana da anadır” diye devam etti. “Gerçekten öyle hoş, öyle cana yakın biriydi ki yurtseverliği gözlerinden okunuyordu. Ana yavruları hakkında bir şey demek istemiyor, son sözü ve kararı Önderliğe bırakmıştı. Ama kızlar ülkeye gitme yarışına girmişler ve aralarında anlaşamıyorlardı. Önderlik kızların isteği karşısında zorlanırken, sorunu tatlılıkla çözmekten yana tavır koyarak, sevecenlikle kızlara gülümseyerek baktı. “Tamam” dedi. “O halde kura çekelim” dedi kızlara bakarak. “Buna

ne dersiniz? Biriniz ülkeye, biriniz Avrupa'ya, öbürü de burada yani Suriye'de kitle çalışmalarında kalsın" diye sonuca bağlamak istedi. Sonra baktı ki kızlar kendi aralarında mırıldanıyorlar, Önderlik durdu, düşündü ve, "peki o halde" yeni bir çözüm sundu. "Ama itiraz etmek yok" dedi. Kızlar dört gözle bekliyordu. "Tamam anlaştık! Büyük olan ülkeye, ortancası Avrupa'ya, küçüğü de burada kalacak oldu mu, mızızlık etmek yok. Bu konuyu kapatalım, sonra konuşuruz" diye anneye baktı. Ana ise çözümü beğendiğini, "güzel bir çözüm" sözleriyle dile getirdi.

Piro, "kızların erkek kardeşleri yok mu" diye sordu. "Net değilim ama sanırsam yok" dedi. "Peki kızlar o kadar mı birbirine benziyordu?" "Evet" dedi arkadaş, "kesinlikle tıpa tıp, boy pos aynı." Gülümseyerek, "haa, bir şey daha unuttum" diye yeni bir giriş yaptı. "Zaten adlarını da benzer koymuşlar, işte en büyüğü bizim Nergiz'dir. Biri Nucan, sanırım ötekinin de adı Nudem'dir. Yani her üçü de 'N' harfiyle başlıyor. Sonra komik bir olay da var, biliyor musun?" diye devam etti. "Önderlik kızların gideceği yerleri netleştirdikten sonra gittiği sandığı kızlardan birini, kız kardeşiyle karıştırıyor. Karşılaştıklarında ise kızın itiraz ittiğini sanıp kıza öfkelenerek, "ne burada duruyorsun?" diye kızın üzerine gidiyor. Kız hemen anlıyor ama kekeleyen dili yardımcı olmuyor, "Baş..ka..nım o gitti" diye kendini savunurken, Önderlik, "hepsi aynı kalıptan çıkma, ben diğeri sanmıştım" diye benzerlik karşısında şaşkınlığını kakhaha patlatarak gösteriyor.

Tatvan'a gönderdiğimiz genç üç gün sonra geri geldi. Kendisiyle şehir komitesinden gelişmeleri rapor eden bir de not getirmişti. Tabii bu sevincimizi üçe katlamaya yetmişti. Bu arada gönderdiğimiz genç Tatvan'daki Newroz kutlamalarına katılmış, kabaran kitlenin o heyecan coşkusunu yaşadktan sonra bir başkası oluvermişti. Anlata anlata bitiremiyordu, "tam bir insan seli.. sloganlar.. ne bileyim." Anlatırken aynı heyecanı yeniden yaşıyor ama kelimeleri bulmakta zorlanınca kendisine kızıyordu. Mizgîn, "tamam bize yeteri kadar anlattın, bu gördüklerini daha güzel şekilde tabii, ayrıntısına kadar köylülere anlatacaksın" dedi. Genç heyecanla, "tabii anlatmaz olur muyum?" diye konuştu. Genç, "heval Mizgîn bir şey daha unuttum" dedi. Mizgîn, "neymiş o?" Genç, "Tatvan'daki tüm o görkemli kutlamaya rağmen, halk Tatvan'dan çok Amed ve Cizre'deki Newroz

kutlamalarını aralarında tartışıyorlardı. Anlattıklarına göre oralarda kelimenin tam anlamıyla mahşer yaşanmış.” Bunun üzerine Mizgîn, “tamam biz radyodan dinledik” dedi. Cizre’den bahsederken pür dikkat kesilen Dilgeş cıva gibi olmuş yerinde duramıyordu. Daha fazla kendini tutamayarak, “tabi” diye göğsüne vurur gibi yaptı, “Cizre kimin şehridir?” diye sevinç, gurur ve övgü karışımı bir hareketle ayağa kalktı. Kemal, “Belo’nun oğlu yine caka satmaya başladı” diye tatlı bir alayla onu alevlendirmek istedi. Dilgeş, Kemal’i duymazlıktan gelerek, doğup büyüdüğü Cizre’ye iltifat ve övgü yağdırırken hızını alamamıştı. “Ben Ehmedê Xanê’nin Mem û Zîn aşkıyla beslediği ve çağdaş Zîn-Bêrîvan’ın sevdasıyla yetiştigi, deli Dicle’nin ahenginde aktığı o halkın coşkusu iyi bilirim” dedi. “Vay be, Belo’nun oğlu az kala başımıza şair kesilecek” dedi Kemal. Kemal’in bu ironisi arkadaşlarda bir kahkaha koparmaya yetti. Dilgeş, “Kemal arkadaş Belo diyarda ama Belo’nun nasıl serhildanın başını çektiğini söylemiyor tabii” dedi.

Mizgîn, arkadaşların bu tatlı şakalarını, diyalogunu hayranlıkla dinlerken, Piro kıkır kıkır gülüyor ve bir şey çıkarmak için köşede duran çantasıyla uğraşıyordu. Elinde bir Serxwebûn gazetesiyle çıkageldi. Gazeteyi düzelterek Mizgîn ile Kemal’in önüne serdi. “Alın bakın bakalım. Ön kapaktaki fotoğrafı görüyor musunuz?” diye parmağını bir noktaya bastırdı. “İşte” dedi. “Bu bastonun ucundan tutup, havaya kaldırıp meydan okuyan yaşlı adam kimdir?” diye sordu. “İşte, bu Belo’dur yani Dilgeş’in babası. Bu nedenle Dilgeş’e hak vermemek mümkün değil. Adama bakın yahu?” diye devam etti Piro. “Bastona dayanma gücüyle ayakta duran bu yaşlı baba, nasıl da bir genç gibi canlanıvermiş. Üstelik bu yaşlı haliyle öncülüğü de kimseye kaptırmıyor” diye Dilgeş’i desteklemeye çalıştı. 1990 serhildanında çekilmiş bu fotoğrafı görmeyen yok gibiydi. Ama Piro’nun teşvik ve tahrikinden kurtulmayan arkadaşlar bir kere daha fotoğrafın üstüne eğilip Belo ve özellikle havada oynayan bastonuna doyaya bakarken, Piro parmağını gezdirerek, “ha bu kız” dedi. “Bu siyah beyaz kefiyeli kız, Ali’yê Kiçî’nin kardeşidir. Tatvan bölge sorumlusu Ali arkadaşına ne kadar da benziyor. Tıpa tıp Ali” diye ekledi. Mizgîn araya girerek, “anladık sen ve Dilgeş birbirinizi ne kadar sevdiğinizi. Ama senin ve Dilgeş’in övgülerine doyduk” dedi. Piro azıcık

gücenmişti. Ama Mizgîn'in üslubundaki espriyi de anlamıştı. Dilgeş oturduğu yerden bakıp dinlemekle yetiniyordu. Piro onu yeterince rahatlatmıştı. Mizgîn sevgi dolu gözlerle Dilgeş'e bakıyordu. Sapsarı saç buklelerinin altındaki süt kaymağı dolgun yüzü, yuvarlak, etli çenesi, düz biçimli burnu, hemen altında taze biten ayva tüyü bıyıkları görüyordu. Zeytin karası gözleri, yiğitlik ve yaşam aşkıyla yıldız yıldız parlıyordu. Mizgîn Dilgeş'i baştan sonra gözden geçirdikten sonra, "heval Dilgeş sen kaç katılımlısın" diye sordu. Mizgîn bilmesine biliyordu ama amacı Dilgeş'i konuşmaya çekmek, tartışmaktı. Dilgeş, "şimdiye kadar bilmiyor musun?" diye garipseyen bir ifadeyle Mizgîn'e baktı. Mizgîn, "heval Dilgeş sen böyle kabalaşıyor musun? Bir soru sorduk, verdiği cevaba bakın!" diye daha fazla konuşmak için tahrik etmeye çalıştı. Dilgeş gücenmişti. "Siz kadın arkadaşlar amma da alıngansınız, bizim kabalığımız kadar siz kadınlar da o kadar incesiniz mübarek, cam gibiler, dokundun mu çıt kırılıyor" diye söylenerek altta kalmak istemedi. Mizgîn, "asıl alınganın kim olduğu belli oluyor, hele sen bunları bırak da, soruma yanıt ver" dedi. Dilgeş, "heval Mizgîn, senin öğrenmek istediğin ne zaman katıldığım değil, nasıl katıldığım" dedi. Kıkır kıkır gülmeye başlayan Mizgîn, "yok heval" diye aniden ciddileşerek işi gırgıra dökmekten kaçındı. "Peki" dedi Dilgeş, "senin esas amacını bilmediğimi sanma ama sen bizim komutanımızsın. Seni kıramıyoruz ya sen de habire üsteliyorsun" diye iltifat eleştiri karışımı tatlı bir vurguyla sözünü bağladı.

"Pekala anlatayım. Aama bir şartla, gülmeyeceksiniz" dedi. Kemal şimdiden gülmemek için kendini zor tutuyor ve eliyle ağzını kapatıyordu. Mizgîn, "heval Dilgeş, bilemiyorum tekrar sana 'kabasın' dememe gerek var mı? Anlatayım fakat gülmeyin demen insanda bu kanıyı uyandırmıyor mu? Tabii, gülmemize mani olamazsın ya?" dedi. Utanç bir hava Dilgeş'in yüzüne yayıldı, hafiften gülümsedi. "Yoo heval, öyle demek istemedim, bazı komik sahneler anlatırken alay etmeyin demek istemiştım" diye kendi deyişiyile 'manevra' yaparak başladı anlatmaya.

"Bizim Kiçi denilen aşiret Cizre'de ikamet eder. Genelde hayvancılıkla uğraşırlar. Ama biliyorsunuz yaz mevsimi Cizre'de sıcaklık dayanılmaz boyuta ulaşır. Genelde hayvancılıkla uğraşan aşiretlerin

ta Cizre Miri'nden kalma yazlık yaylaları var. Daha çok Herekol'a Mira'nın doğusuna düşen Çeme Karê'ye açılırlar. Tehta Reşê ile Kûrê Nazû arasına çıkar aşiret Ağustos ayında." Mizgîn, "peki sizin aşiret tarımla uğraşıyor mu" diye sordu. Motor söze karışarak, "olur mu, Cizre'deki en göz kamaştıran yerler onların. Böyle koçerlik hoş valla. Hani derler ya ekmek elden su gölden, onlarınki de aynı hikaye. Kışın sımsıcak Cizre'nin kucacağında otururlar, bahar güneşi Cizre ovasında sıcak ışınlarıyla toprağı uyandırınca, topla pılını pırtını yallah Herekol, Çemê Karê. Böyle koçerliğe can kurban" diyerek Dilgeş'i kışkırtmaya çalıştı. Mizgîn ise, "bırak da anlatsın" diye Motor'u uyardı. Motor'a karşı alınan Dilgeş, Mizgîn'in gözüne 'sen olmasaydın anlatmazdım' der gibi baktı.

"1989 yazıydı" diye devam etti. "Her zamanki gibi Tehta Reş'in doğusundaki yaylalarda kıl çadırlarımızdan, zom dediğimiz kamplar kurmuştuk. Günün birinde gün batımıyla birlikte dört bir yandan silahlı insanlar geldi. Fazla yabancı olmadığımız bu insanların bu seferki niyetlerinin farklı olduğu hemen anlaşılmıştı. "Haydi toplanın toplantı var" diye kadın erkek bir yere topladılar. Tavrı ve davranışlarındaki acelecilik, sertlik dikkat çekiciydi. Bu seferki gariplik niyetlerini de ele veriyordu. Durumu anlamada gecikmeyen halk, gençleri saklayacak delik bulmada zorlandı. Bazıları onların gözünden kaçmamıştı. Bir an bir gürültü duydum, bakmaya gittim. Bir el arkadan kolumu hışımla çekince geriledim. Arkadan, "nereye gidiyorsun aptal" diye soran ses anamın sesiydi. Öyle çekiştiriyordu ki, aç bir dişi kurdun sürüden kuzuyu koparması misali. Anamın bu davranışına şaşırmıştım. Korkudan benzim atmıştı. "Ne var, ne oldu böyle" dedim. Anam, "Ne mi var? Aptal görmüyor musun, adamlar sizi götürmek için milleti topluyor." Dilgeş gülümseyerek, "tabii" diye sürdürdü. Kolumu kapam anam sanki, 'seni kimseye kaptırmam' der gibi sıkı sıkıya tutmuştu. Sonra parmaklarını saçlarımdan geçirerek başımı okşadı. Sanki bir daha görmeyecekmiş gibi bir hissi vardı içinde." Mizgîn'e göz işareti yapıp diğer yandan bir gülme nöbetine tutulan Kemal, "ee anlat bakalım başka ne oldu." Dilgeş duraksadı, sonra devam etti. "Ne oldu işte, anam beni siyah kıl çadırın içine soktu. Kendi yaptığı yünden dokunmuş heybenin içinde bohça ve diğer eşyaları boşalttı. 'Canım yavrumu kimseye kaptırır mıyım' der-

cesine kapmış kolumu bırakmıyor, bir yandan da seri hareketlerle heybeyi boşaltıyordu. Bana, “haydi oğlum gir” dedi.” Kemal’in gülme nöbeti artık deşifre olmuştu. Avucuyla tuttuğu ağzını artık kontrol edemedi. Mizgîn kendini sıkarak ciddi olmaya çalışıyordu. Ancak Motor’un kahkahası korkunç bir şekilde patladı. Piro, yönünü değiştirerek önünde kıs kıs gülmekten alamadı kendini. Genel havayı bastıran Motor’un kahkahası Dilgeş’in sözünü kesince Mizgîn ciddi bir edayla Motor’u uyardı. Taşkın havayı düzeltip, Dilgeş’e sevecenlikle, “heval kulak asma bunlara, anlatmaya devam et. Seni dinliyorum” dedi. Dilgeş, “anam yatak yorgan, artık ne bulduysa üstüme yığdı. Yükün ağırlığı az daha beni eziyordu. Nefes alamıyordum. Sesim so-luğum çıkmıyordu. Korkudan seslenemiyordum da. Anam olanları öğrenmek için beni terk etmişti. Öyle kala kaldım” dedi.

Bunları anlatırken sanki o anı yeniden yaşıyormuş gibi kendisini kaptırdığını fark etti. Acı ve utanç karışımı bir tebessüm yayıldı yüzüne. Durakladı ve kendisini toparladı. “Ne bileyim” diye sürdürdü. “Bir kalabalık ve söz dalaşı işittim. Arkadaşların evlere dağılıp arama yaptığını anladım. Yerimde durarak nefesimi tuttum. Heybenin dibinde bir tavşan kadar ufalmıştım. Derken bu arada anamın sesi kulağıma geliyordu. İşin vahametini anlamıştım.” Sonra, gülerek, “Allah arkadaşlardan razı olsun, beni boğulmaktan kurtardılar. Anamın bohçalarını çıkarttığı gibi beni oradan çıkardılar. Anamla birlikte çok sayıda kadın oraya doluşuverdiler. Hep bir ağızdan, “yapmayın, etmeyin, daha çocuktur” diye yalvar yakar arkadaşların çevresinde çırpınıp durdular. Kimileri feryat figan ediyor, kimileri ağlıyordu. Ne bileyim” diye acıyla gülümsedi. “Ama anam bana son defa sarılarak doyasıya bağrına bastı. Taş kalpli arkadaşların barikatını aşamayınca daha bir hırçınlaşıyor, sağa sola saldırıyor, arkadaşların kurduğu engellere çarparak geriliyorlardı. Arkadaşlarsa beni çekiştirip uzaklaştırma derdindeydiler. Zomun kenarına götürüldüğümde aynı durumda olan bir grup genci gördüm. İçlerinde öz amcamın oğlu, bizim Karker de vardı. Derken bizi alıp uzaklaştırdılar ve ver elini dağ başı.” Mizgîn’e bakarak, “Allah, bir görseydin Heval Mizgîn” diye devam etti. “Zomdan ayrıldığımızda bir bağrıışma, bir çığlık koptu. Ağlamalar, bağrıışmalar, köpeklerin havlaması birbirine karıştı. O kıl çadırlardan oluşan kara zom, kara bir yas havasına bürünmüştü.

Kadınların ağıt sesleri, taa uzaklardan işitiliyordu. Birkaç kadın bir süre peşimizden geldiler. “Yavrucuğum, Azizim” diye bağıyorlardı. Anamın sesi kısılmıştı ama yine de ayırt edebiliyordum.” Kemal, “Allah aşkına yeter!” diye sözünü kesti. “Az kalsın bizi de ağlatacağsın, hem içimizde bunları bilmeyen mi var? Ama öyle bir anlatıyorsun ki” gözünü kırparak, “bak Mizgîn arkadaş az daha ağlayacak. Görmüyor musun şimdiden gözleri yaşla doldu” dedi. Alaycı bir espri ile odayı doldurmuş o ölü havayı dağıttı. Parmak uçlarını çenesine götürerek Dilgeş’i dinlemeye kendisini kaptırmış olan Mizgîn, bir nefes alarak doğruldu. Kemal’in kendisine attığı taşı, yanıtsız bırakmak istercesine parmaklarını birbirine geçirdi. Gürültüyle kırdı. Sadece Kemal’e bakmakla yetindi. “Heval Dilgeş bakma ona, Kemal arkadaş sana değil, bana taş atıyor.” Kemal’e göz kırparak, “bırak da anlatsın, bak ne güzel anlatıyor” dedi. “Kemal’e değil bana anlatıyorsun heval” diye Dilgeş’i yeniden anlatmaya davet etti.

Kemal daha fazla bu duygusal anlatımlara dayanamaz bir tavırla, “Heval Mizgîn, Dilgeş arkadaş esas noktaları geçip ayrıntılara giriyor. Hele anlatsın bakalım o grupta kimlerin nasıl kadın elbiseleri giydiğini, kendi aşiret kadınlarının bize yaptığı kurnazlıkları anlatsın. Tüm bunları bilmediğimizi mi sanıyor Dilgeş.” Ortamı daha da bir kızıştırdı. “Dilgeş’i askeri kanunla çıkarttık. 40 kişilik gerilla grubunun içinde ben de vardım” dedi. Sözünü bitiremedi. Gülümseyerek burnunu sildi. “Ben daha bir yıllık gerillaydım ama...” diye sürdürdü, “benzer tarzda askeri kanunla çıkarıldığım için hala o etkiyi atmış değilim. Çıkarıldığımda ne kadar zorlandığımı hatırladığım için Dilgeş onları çıkarmaya gittiğimizde pek aktif olamamıştım. Ama Dilgeş’in dedikleri doğru. Fakat bazı şeylere değinmeden geçmek hem de ayrıntılara değinmeden geçmek yanlış. Duygusal üslubu da doğrusu bu kaba yapısına uymaz” diye bitirdi. Dilgeş’i eleştirel bir tonla kurcalamak istedi.

Dilgeş, Kemal’in niyetini anlamıştı. Onu daha fazla konuşmaya tahrik etme amacını taşıdığını biliyordu. Kemal’in kendisine yönelik döşediği bubi tuzağına düşmeye niyeti yoktu. Ancak yine ona güzel bir yanıt vermek istiyordu. Parmaklarını tarak gibi yapıp sarımsı saçlarına geçirerek arkaya doğru taradı. Mizgîn’e bakarak, “tamam Kemal arkadaş bizi çıkardı. O her şeyi benden iyi bilir. Hem

anlatımları da güzeldir. Belki de onun yanında Feqiyê Teyran bile gölgede kalır.” Dilgeş az buçuk gücenmişti. Çünkü çok gururluydu. Bu sefer de gururunu yenememişti. Mizgîn Dilgeş ile Kemal arasındaki tartışmaları sevecenlikle dinliyor ve onların birbirlerini ne kadar sevdiğini bir kez daha anlıyordu. Pek karışmak istemiyordu bu atışmalara ve Dilgeş’in devam etmesinde yana tavır koymakla yetinmişti. Dilgeş, “heval Mizgîn, Kemal arkadaş, beni çıkardıkları zaman saklamak amacıyla kadın fistanı giyme anını anlatmamı bekliyor. Ama ben değil, başka arkadaşlar öyle yaptı. Yolda yürürken duymuştum. İşte bizden bir arkadaşın anası, tanınmaması için kadın fistanı giydirip, kadınların arasına katmış, onu kahkaha ile anlatıyordu. Bunu yapan kadın sevecenlikle, “oğlum, evladım. Gelinimiz doğum yapıyor, hasta ve yatakta yatıyor” diyor. Bizimkiler bu numarayı yutar mı?” diye sürdürdü. “Arkadaşlardan biri ‘tamam ana Allah şifa versin bırak bakayım. Doktorluktan anlarım’ diyerek ananın küçük barikatını aşıyor. Doğum yapmakta olan geline yaklaşıp, “bacım nasılsın, ben doktorum, rahatsız olduğumu öğrendik. Bir uğrayalım dedik. Yapabileceğimiz bir şey var mı” diyor. Hileci hasta, “hıı hıı” sesi çıkarıp, yatakta kımıldamakla yetiniyor. Arkadaşlar üstüne eğilip, üstündeki örtüyü kaldırıyor, yazmayla sarılı başına elini koyarak, ateşini ölçmek ister gibi yapıyorlar. İşte tam o zaman hilecinin cinsiyetini anlıyorlar. “Kalk kalk. Bu kurnazlıkları bize değil, düşmana karşı yaparsan biz de seviniriz” diyorlar. Genci yataktan çıkarıyorlar. Anası dizlerini dövüyor. Arkadaşlar, “bu aşiretin kadınları amma da kurnazlarmış. Siz bunu kendi savaşçılarınıza değil, düşmana karşı uygulayın” diyerek tatlı tarafından bir şekilde teselli etmeye çalışıyorlar. Bıyıkları daha yeni terlemiş, uzun ince boylu olan genç kadın elbisesini çıkarıp anasına verirken “ana, ben gittim. Bari parkemi getir” diyor. Anne gözyaşlarıyla birlikte parkeyi oğluna verip, hatta giymesinde yardımcı olur. Arkadaşlardan biri, “hah şöyle oğluna kadın elbiseleri verip saklayacağına kendi elbiselerini ver, hatta yardımcı bile ol!” der. Ana ise acı bir tonla, “eskerê bê teskere (teskeresiz asker)” diyor. Ana oğlunu öpücüklerle boğarken, “git yavrum askere, ama teskere gelir mi bilmiyorum” diye uğurluyor.”

Mizgîn, “peki o şimdi nerede?” “Sanırım Botan’da” dedi. Mizgîn,

“askeri kanun III. Kongre’nin en önemli kararlarından biriydi. Ama uygulamada ciddi aşırılıklar çıktı. Elbette bunlar doğru değil. Halka böyle yaklaşılmaz” diyerek Kemal’e baktı. “Parti hiçbir zaman bu uygulamalara ‘evet’ demedi biliyorsunuz” dedi. Kemal’e eleştiri dolu bir bakış fırlattı. Kemal hızlı bir şekilde savunmaya geçti. “Bu ana birliğin pratiği idi. Bilemiyorum anlatmaya gerek var mı? O zaman ana birliğin komutanı Hogir unsuruydu” dedi. Dilgeş araya girerek, “elbette Hogir’in uygulamaları parti tarafından mahkum edilmiştir. Çok uzattım ama orada yaşanan bir anıdan bahsetmek istiyorum” diye içini biraz daha dökmek istedi. “Zomumuzun reisi Ebubekirê Cangir denilen biriydi. Adam toplantının yapıldığı bir ortamda Hogir’in karşısına çıkarak yüksek bir tonla, “senin bu yaptıkların hiçbir ahlaka sığmadığı gibi kesinlikle PKK’ye ait bir yaklaşım değildir” diye çıkıştı.

Dilgeş acı ve gururla gülümsedi, “iyi ki bizim aşiret partiyi yakından tanır ve yurtsever olduğu için fazla alınmaz. Hem bu uygulamaları PKK değil, Hogir’in kaprisinden kaynaklı olduğunu anlayacak bilinçteydiler ama Hogir ile zom reisi Ebubekir’in tartışmaları gerginleşerek sürdü. Zor durumda kalan Hogir, adama, iki eşinin gözü önünde, elinde bulunan bastonla iki tane vurdu. Adamın eşleri o kadar insanın içinde yapılan bu çirkin muameleden dolayı kahır ve utançtan ezim ezim ezilirler. Adam kıpırdamadan Hogir’a, “sen bastonla değil birkaç tane vurmak, o elinde tuttuğun kleşin şarjörünü, içinde bulunan otuz mermisiyle göğsüme boşaltsan da tek bir damla kanın benden aktığını görmeyeceksin” diyor. Öfkeden gözleri kızarıyor. Sonra Hogir’a, “niye diyeceksin” şeklinde soruyor ve cevabını kendisi veriyor. “Sen PKK’li değilsin. Ben ve bu aşiret insanları PKK’yi çok iyi tanırız. Bu aşiretin içinden çıkan çok sayıda genç PKK içerisinde. Önce örgüte, olmadıysa Serok’a şikayet edeceğim” diyor. Başı dik ve onurlu bir şekilde çok sert bir yanıtla Hogir’ı zor durumda bırakıyor. Öte yandan Hecî Ehmed denilen yaşlı bir baba, Hogir’in yaptıklarını protesto etmek amacıyla kıl çadırını ateşe veriyor. Arkadaşların ve kadınların müdahalesiyle söndürüyorlar çadırı. Bir kısmı da yanıyor.

Mizgîn, “vay be, bu Hogir alçağının da halka yaptıkları az değil doğrusu” deyip Kemal’e baktı. Üzüntüyle, “hayret” diye devam etti.

“O nasıl bu duruma geldi. Serserinin tekiydi. Zaten yaramazlıktan ötürü köyden kaçıp Lübnan’a kapak atıyor. İş bulmak için sokaklarda aylak aylak dolaşıp duruyor. Arkadaşlara rast geliyor, adam olur diye 1987’de akademiye getirilmişti. Lümpenin tekiydi. Peki, nasıl kısa sürede böyle canavarlaştı? Halen anlamış değilim.” Kemal, “heval Mizgîn sen bu tür şeyleri yeni duyuyormuş gibi konuşuyorsun” dedi. “Hogir’ı Metin, Zeki gibiler öne verdiler. O duruma getirenler de bu kişiliklerin anlayış ve kaptisleriydi. Diğer bir şey, Agit arkadaşın şahadetinden doğan yönetim boşluğu böyle doldurulmuştu. Elbette acemilikler, gerilikler yani parti çizgisine hakim olamamak gibi bir yığın şey de buna zemin oldu. Sonuç; işte Dilgeş’in acıklı anlatımları ve daha bir yığın çizgi dışılıktan kaynaklı tahribatlar partiyi oldukça zorladı” dedi. “Elbette Önderliğin bizzat müdahalesi olmasaydı tahribatlar çok daha fazla olacaktı. Önderlik 1989 yılında aldığı bilgilerle Hogir’ın nemenem halk düşmanı olduğunun tespitini yapar. Zaten o yüzden daha önce yapılan Tehta Reş konferansını bu Hogir pratiğinden dolayı kabul etmemişti. Nitekim 1989 Kasım çözümlemesinde açıkça Hogir alçağının tüm pratiklerini, çeteciliğini, asi avare pratiklerini gözler önüne sermişti. Ve 1990’da gönderdiği bir talimatla soruşturmaya alınmasını söylemişti. Ne var ki o zaman sorumlu olan arkadaşlar işin ciddiyetinde değildiler. Ve Önderliğin gönderdiği talimatı Hogir’a okutuyorlar. Hogir ise işin ciddiyetini, yaptığı bunca pratiğin hesabının sorulacağını bildiği için kaçıp Saddam’a sığınıyor. Önderlik ülkede yaşanan bu tahribatları gidermek için müdahale üstüne müdahale göndererek düzeltmek için çok çaba sarf etti” diye bitirdi. Böylelikle Dilgeş arkadaşın askeri kanun katılımı tartışması da kapanmış oldu. Mizgîn derin düşüncelere dalmıştı.

1992 kışı tam anlamıyla bir felaket geçmişti. Üstelik baharın ilk ayı bugün geride kalıyordu. Ancak bahar namına görünürde bir şey yoktu. Sadece dere yataklarında bir parçacık toprak zemin kara bir leke gibi gözüküyordu. Gün batımıyla herkes son hazırlığını tamamlamış, yürüyüşe geçmek için komut bekleniyordu. Köylülerle çok duygusal bir veda anı yaşanmıştı. Amca bu vedalaşma anında bizden ayrılmıyor. Bize nasihat dolu sözler söylemek istiyor ancak utancından bir yapamıyordu. Sadece, “kendinize dikkat edin, Allah sizinle

olsun, sizi serfiraz kılsın” diyebilirdi. Kelimeler boğazında kaldı, sesi çatallaştı. Gözleri yaşlarla dolmuştu dağ gibi adamının. Ayrılmamızı erteletmek için hayli çaba harcamıştı. “Şimdi gitmeyin daha kar çok var, havalar biraz düzelsin, benekler yerde belirsin” diyerek uğraşmıştı köyden çıkışımızı engellemek için ama amca tehlikeyi de görmüyor değildi. Ancak yurtseverlik duyguları bunları söyletiyordu. Yedi çocuğun üvey anası olan kadın da, bayan arkadaşları sınırsız bir şekilde kucaklıyor, bırakmak istemiyordu. Köyün dışına kadar bizimle gelip uğurlamak istedi. Son olarak Mizgîn’le kucaklaşırken uzun gri fistanı rüzgarda savruluyordu. Işıl ışıl yanan gözlerinde bir suçluluk, mahcubiyet ifadesi vardı. Bakışları zarif ve gurur doluydu. Dostluğa bir kavga ve mücadele sonucunda gelebilmişti. Güven vermiş, güven kazanmıştı. Güven bağları ise savaş ve yaşam pratiğinin sağlam ipleriyle örülmüştü. Kopuşu kolay olmazdı, çünkü örmesi de uzun bir emek sonucu sağlanmıştı.

Kemal yürüyüşe hazırlık düzeyini yokluyor siyah bir zincir halinde olan gerillaları tekrar tekrar gözden geçiriyordu. Herkes sıkı bağlanmış, yün çoraplar dizlere kadar çekilmişti. Fısıltı halinde sayım başladı. En sona ulaştığında sayı elliye bulmuştu. Motor, “elli” dedi ve “elli, elli, elli” diye bu sefer aynı fısıltılı ses arkadan öne doğru geldi. Gerilla harekete geçtiğinde en önde olan öncüden başlamak üzere oldukça sessiz bir şekilde sayım alınır. Öncü “bir” der ve bu sayım en arkadaki gerillaya kadar gider. Son gerillaya sayı ulaştığında bu kez en arkadan öne doğru, en son sayı komutana kadar gelir. Komutan ise hareket eden gerilla sayısını bildiği için eksik olup olmadığını bilir. Eksiklik varsa durur eksik olan yoldaşın gelmesini sağlar ya da ne olduğunu öğrenir. Özcesi gerilla tam bir disiplin işidir.

Dilgeş’in mangası öncü, Motor’un mangası artçı olup Motor’un kendisi de en arkadan gelecekti. Yürüyüş kolu hazır, sayım tamam, parola alındıktan sonra siyah zincir yavaş yavaş kıpırdamaya başladı. Ancak işi berbat eden bir şey vardı. O da, karda çıkacak izlerdi. Amcayla bir ayarlama yapmıştı Kemal. Dereye kadar çıkan izler yarın koyun sürüsünün izleriyle bozulacaktı. Böylece köyden çıkan izler kaybolacaktı. Dere yatağındaki siyahlıkta yürünebildiği kadar yürünecekti ama gerekirse, dere boyu suyun içinden de yürünecekti.

Yani bazı yerlerde hiç mi hiç iz çıkmaması gerekiyordu. Çünkü yüz ayağın basacağı yer neredeyse patikaya dönüşüyordu. Aylardır koku-muzu almakta zorlanan düşman, köylülere, “bunlar Botan’a gitmişler” diye fırsattan yararlanarak koruculuk sistemini yaymaya çalışıyordu. Böyle olması iyiydi, ama izleri gören olursa, elli olan sayımızı daha bir abartarak üç yüz kişi olarak yayacaklardı. Koşullar herhangi bir çatışmaya girmemize engeldi. Kar büyük dezavantajdı. Düşman bundan yararlanmak isteyecekti. Karda yürüdüğünüzde geride bıraktığınız iz bir ihbarcıydı. İhbarcımızın ayaklarımızın altından çıkmasını istemiyorduk. Grup önce dizlere, sonra göğsüne kadar suya girmişti. Yürüyüşe hız verilmişti, çünkü donma ihtimali yüksekti. Kendimizi bir yere ulaştırıp meşe ağacının ateşiyle kurumamız şarttı. Bu da ancak Xaçareş ormanlarında mümkündü. Her bakımdan hızlı hareket etmeliydik. Böylece hem ısınır hem de uygun bir yere ulaşıp ateş yakma imkanı yakalayabilirdik. Yürüyüş güzergahı Mutki’nin hemen aşağısından akıp, Meydan nahiyesine doğru açılan vadiden yukarıya doğru devam ediyordu.

Suda yürürken Kemal, arkadan gelen Mizgîn’e, “heval iz çıkarmayın” diye espri yaptı. Mizgîn de bunu ciddi bir komut olarak anlayıp arkadan gelenlere aktardı. Çoğu arkadaş Kemal’in esprisini fark etmeden birbirlerine aktarıyordu. Peki ya Motor bunu yutar mı hiç? Hemen kahkahayı bastı. Kahkahayı duyan arkadaşlar, Motor’un bu buzlu havada, zemheri soğukta olsa olsa kendi haline gülüyordur diye düşünürken, Motor, “ha! suda iz çıkarmayın” diye hem kendi kendine tekrarlıyor, hem de yüksek sesle arkadaşların haline gülüyordu. Fark etmemelerine şaşıyordu. Öndeki arkadaşı, bu Kemal’in esprileridir diye uyardırmaya çalışırken, kendisini de külyutmaz duyarlılıkta biri olarak gösteriyordu. Motor, “Kemal’in iz çıkmasından endişesi olmasın. Motor eline bir dal almış izleri siliyor diye söyleyin” diyerek öndeki arkadaş aktarsın diye habire sıkıştırıyordu.

Nergiz buzlaşmış zeminde ikide bir kaydığı için ha bire suda yü-züyordu. Burgaca yakalanmıştı. Kanatlarını açıp yürüyordu. Arkadan gelen Motor ona yetişerek kolundan tutup çıkarmaya çalışıyordu. Tepeden tırnağa su akıyordu Nergiz’den. Saçlarına kadar ıslanmış, tir tir titriyordu. Motor bir yandan kolundan çekip hareket etmesine yardımcı olmak istiyor öte yandan çanta ve silahını almak

istiyordu. Nergiz ise yine inatçılığından ödün vermiyordu. Ne silah, ne de çantasını kimseye vermedi. Çevik hareketlerle yola devam etti. İlkel bir dans gösterisindeymiş gibi hareketler yapıyor, kendini donmaya karşı korumak istiyordu. Isınma hareketleri bir yere kadar işe yaradıysa da ıslak elbiseler her saniye sertleşiyordu. Bu durum yürüyüşü de engelliyordu. Her şey olur da bu koşullarda yedek elbise bulmak mümkün değildi. Motor bıçakla şalvarının diz arkasını kesti ama faydası olmadı. Tahtaya dönen elbiseler adım attırmıyordu. Arkadaşlardan böyle bir dereyi geçip şehit düşenler olmuştu. Aynı yıl Amed eyaletinde on üç arkadaşın bu şekilde donarak şehit düştüğü söyleniyordu. Diğer arkadaşların durumları da Nergiz'inkine benziyordu. Ama onlar Nergiz gibi bir bütün suya batmamışlardı. Şalvarlar tahtaya dönmüş halde yol almaya çalışıyordu grup. Bu halde hedeflediği noktaya varması imkansızdı grubun. Tek çare bir saatlik mesafede olan Pormeşin mezrasına ulaşmaktı. Çarnaçar oraya kapak atmaya bağlanmıştı umutlar. Mutki'den Deşta Xwê'te giden asfalt yol açılmıştı. Pormaşin küçük bir mezradır. Dost sayılırdı. En azından bir düşmanlık açıktan beklenmiyordu. Daha önce de defalarca uğranılmıştı. Yurtsever insanlar da yok değildi. Gerçi mezraya girmekten başka çare kalmamıştı. Normal şartlarda bir saat mesafede olan bu küçük yerleşim yerine ne zaman ulaşacağız sorusu herkesin kafasında dönüp dolanıyordu. Nergiz'in parkesi ve kefiyesi değiştirildi. Arkadaşlar çorabı ayağından çıkarmak istiyorlardı ancak birkaç denemede olmadı. Motor devreye girdi. Keskin 'çaku' dediği bıçakla çorabı yırtıp çıkardı, attı. Çantasından yenisini çıkarıp giydirdi. İçi ıslansın diye aylar önce çantasında taşıdığı şekerlemeden birazını ona verdi. Motor çok tedbirli ve ihtiyathıydı. Böyle durumlara karşı her zaman hazırlıklıydı. Çantasında gerillanın ihtiyacı olabilecek her türlü şeyi bulundururdu. Bu yüzden çantasını yerden kaldırmak zordu. Hele taşımak her babayığidin harcı değildi.

Gece ilerlemişti. Kolanis dağının arkasından çıkmaya çalışan ay, gümüşü ışınlarını karşıda duran Koğ dağının yamacına vurmaya çalışıyordu. Çok geçmedi, ay hilal şeklinde Kolanis doruğunda belirdi. Önce çevresindeki halelerle birlikte kor halinde görüldü. Zirveye ulaştıktan sonra, ışınlarını vadinin derinliklerine indirmedi aceleci davranıyordu. Karanlığı ışınlarıyla kovdu. Sanki geç gelmişti. Bu

gece ayın ışınlarını yaymada bir cimrilik gözleniyordu ama yine derin ve geniş vadinin içini ışınlarla yeterince doldurmuştu. Aydınlık Tağ köyü ile Mutki ilçe merkezi arasına düşen bir dağ eğiminde, gerillaları yakaladı. Daha hızlı yol almak için yararı vardı ama körleştirici karlarda pek faydası yoktu. Her taraf beyazlar içindeydi. Ve her adımda batan ayaklar sert ve testere dişlere benzer kayalıklarda derilerin sökülmesine neden oluyordu. Ama aldırın yoktu. Herkes Pormaşın'e ulaşmak için gayret gösteriyordu. Mizgîn ile Nergiz çevik hareketlerle kara batmaksızın ilerliyordu. Öncüler "asfalt yolu geçene kadar tek ayak izinden yürünsün" dedi. Kemal, Mizgîn'e bir tuzak kurma fırsatı arıyordu. Arkasında yürüyen Mizgîn'e, "herkes aynı ayak yerlerine bassın" dedi. Mizgîn, "heval kar çimento gibi sert, biz hiç iz çıkarmıyoruz." Arkasındakilere de, "iz çıkarmayın" dedi. Kemal, "yine karıştırdın heval Mizgîn, tek iz çıksın deniyor" diyerek Mizgîn'i konuşturmak istiyordu. Mizgîn, "heval Kemal siz ne demişseniz bizde öyle ilettiğimiz" diye yanıtladı. Bir parçada gücenmişti. Kemal, "demek ki ağzınız sağlam duruyor, vallahi benimki zangır zangır çalıyor, biraz ısınsın diye hareketlendirmek istedim" diyerek işi tekrar espiye bağladı. Dilgeş'e, "Belo'nun oğlu yavaş git grup geride kaldı." Dilgeş ise buna karşılık, "o halde biz birkaç arkadaş önden köye gidelim ve hazırlık yapalım. Siz yavaş yavaş gelirsiniz" diye yeni bir formül sundu Kemal'e. Kemal, "gönderelim mi diyorsun Mizgîn arkadaş?" diye görüş almak ister gibi yaptı. Cevabı beklemeden, "he Cûdî arkadaş daha iyidir, değil mi?" diye bir Cûdî'ye, bir Mizgîn'e sordu. Onlar da onaylar cevap verdiler. Dilgeş öne fırlamıştı bile, "Pormaşın neredesin?" diye hızlı bir şekilde kristalleşmiş karları çevik adımlarla dövmeye başlamıştı. "Arkadan izlerimizi takip edip gelin" diyerek gözden kayboldu.

Köye varıldığında bacalardan yükselen beyaz dumanlar donmuş vücutlarını ısıtmaya başlamıştı bile. Arkadan, "of beee, bu sefer de donmaktan kurtulduk" diye iç geçiren bir arkadaşın sesi ön sıralara gelmişti. Aslında böyle davranmak bir zayıflığın işareti olarak değerlendirilirdi çoğu zaman, hatta ayıp sayılırdı ama ne yapsın arkadaş, gerçekten de eli ayağı tam anlamıyla donmuştu. Cebine koyduğu elleri mosmor olmuş, ceplerine yapışmış çıkaramıyordu.

Köpek havlamalarından oluşan orkestra yine başladı. Kulak tır-

malayıcı bu sesler, bu sefer belki de hoş karşılandı çünkü; bu köye varıldığının işaretiydi. Kaldı ki bu da onların göreviydi. Köye girene havlamayan köpeğe kim ekmek verir ki. Dilgeşgiller birkaç evi uyandırıp belli hazırlıklar yaptırmıştı. Karşılama gelen köylüler köpekleri susturarak dağıttılar. Evlere manga halinde dağıldık. Bu hareketliliği fark eden tüm köylüler uyanmıştı. Köy beş altı hanelik bir mezraydı. Saatler sabaha doğru olduğundan gündüz köyde kalmak zorundaydık. Henüz yeni ısınmıştık. Kurulanma işi devam ediyordu. Elleri ve ayakları yanma tehlikesi geçiren altı arkadaş vardı. Nergiz köylü kadınlarca, kendi yöntemleriyle tedaviye alınmıştı. Ateşe yanaştırmıyorlar, eli ayağı soğuk su ile iyice ovaladıktan sonra üzerine yün yorganlar örterek sıcak tutmaya çalışıyorlardı. Diğer beş erkek arkadaş daha çok derede yürürken, derin yerleri kontrol etmek için, boğaza kadar suya girip çıkanlardı. Onlar çok fedakarlık yapmış, çok da üşümüşlerdi. Piro yine fedakarlığında kimseye öncülüğü kaptırmamıştı ama Nergiz'den sonra en fazla zorlanan da Piro olmuştu. Yaşlı bir ana hepsine kendisinin bakacağını söyleyerek, Piro'nun kolundan çekiştirip eve doğru götürmeye çalışıyordu. Piro'nun yüzü mosmor olmuştu. İnci taneleri gibi beyaz dişleri dışarıda kalmış, titreyen dudakları aralıktı. Ananın ardından gitmek için kalktı. Daha fazla durması hataydı. Köylüler bu konularda gerillalara göre daha ustaydılar. Yılların tecrübesi konuşturuyorlardı. Yöntemleriyle adeta birer doğal tıpcıydılar. Endişelenecek bir şey kalmamıştı. Ana Piro'yu eve soktukten sonra aynı durumda olan tüm arkadaşları almaya gelmişti Kemal'in yanına. Arkadaşlar ise, "iyiyim, bir şeyim yok" diye diretiyor, gurur meselesi yapıyorlardı. Kemal, "hadi gidin ana ne emir verirse, bir asker gibi yerine getirin" diye bir parça çıkıştı. Ananın metanetli ve nur yüzü gülümsemişti. Kemal'in bu talimatına sevinmişti. Bir arkadaşın sırtına şaplağı indirerek, "haydi kurban olayım size oğlum. Bu kış yamandı. Çok sayıda köy ve mezra bu çevrede boşaltıldı. Çığda çok insan can verdi. Hadi durmayın içeri girelim ama sobaya, ateşe yanaşmak yasak" diye emir verdi. Kemal, "her dediğini birer emir olarak uygulayın" demişti ya. Ana da manga komutanları olmuştu şimdiden. Kemal'den aldığı güvenle hekimliğini gösterircesine hızlı davranıyordu. "Sen çorabını çıkar ayağını şu soğuk suda ovala. Sen elini şöyle hareket ettir."

Diğer bir arkadaşına, “sen uzan, yorganın altına gir.” Dört bir yandan komutasındaki askerlerini yaşam savaşının içine sürüklüyordu ve kazanmada ısrarlıydı ak saçlı Kürt kadını.

Yüreği şefkat doluydu. Esmer yüzü kırışıklaşmış, zorlu yaşamın derin izlerini taşıyordu. Yüzündeki derin çizgiler sanki zulmün şahitliğini yapıyordu ama halen canlı ve dinçti. Bizleri görünce daha bir canlanıvermişti. Yaşadığımız zorluklar ananın yaşlılığını kendisine unutturmuştu. Bir bu yana bir o yana koşuyordu. Köylülere de emir vermekte inisiyatifli davranıyordu. Davranışlarından saygın bir kadın olduğu sonucunu çıkarmak mümkündü.

Köyde bir gün kalındıktan sonra tekrar yola devam ettik. Yorgunluğumuz hala üstümüzdeydi. Gece boyu yürüdük. Kar yürüyüşü gittikçe zorlaşıyordu. Yorgunluk ve uyku gitikçe daha fazla dayatıyordu. Tan ağarmıştı. Öfkeli bir kuzey rüzgarı başı zar zor görünen Xaçareş ormanlarını titretiyordu. Ağaçların çok azı kar egemenliğinden kurtulmuştu. Dondurucu havada ilerlerken öncümüz Dilgeş, Muş ovasına bakan sırtı yeni aştı. Arkada kalanlar yetişsinler diye birkaç dakika bekledi. Geriye baktığında ise grubun epey aşağıda olduğunu gördü.

Arkadaşlarının yavaş yürümesine öfkelenen Dilgeş, “bunlar kılmıdamıyorlar ki. Allah aşkına, bakın hele nasıl yürüyorlar” diyerek çevresinde duran arkadaşlarına baktı. “Kimlerdir geride kalanlar? Havalara açıldı. Bu karda dünyanın öbür ucundan görürler insanı” diye ekledi. Daha fazla duramıyordu Dilgeş. “O halde yavaş yavaş Avzût vadisindeki noktaya gidelim, onları iki arkadaş beklesin” dedi. “Onlar daha çok ayakları yanan arkadaşlardır, Piro ile Nergizgillerdir” dedi Mizgîn. “Doğru, yavaş yavaş bu soğuk ve çıplak sırtı aşalım, onlar gelirler” diye onayladı Dilgeş. Çok geçmeden Avzût vadisindeki noktasına varmıştı Dilgeş. Ancak tepeciler Dilgeş’ten önce varmışlardı yerlerine. Bir şey olsa hemen biri aşağıya gelip haber verecekti. Gelmemeleri halinde bir tehlike yok demekti. Akşamdan tepeci grubu hazırlanmıştı. Kemal kendileriyle konuşmuş, dikkatli olmaları noktasında tembih etmişti. Nitekim kendileri de bu konuya yabancı değillerdi. Ama halen karların üzerindeki ufak bir siyah nokta taa Muş ovasından rahatlıkla görülebiliyordu. Bu durumda en ufak bir hareket deşifre olmaları için yeterliydi. Karşıda sayısız köy ve mezasıyla Muş ve Norşîn ovası uzayıp gidiyordu. Arkadan

gelen Motor üç çantayı üst üste atmıştı. Sırta ulaştığında terden sırlı-sıklamdı. Taşıdığı yükten dolayı beli iki bükülmüdü. Kolunda taşıdığı üç silah, birer tabanca gibi küçük görünüyordu.

Mizgîn, “Şimdi anladım sana neden Motor adını vermişler” diye espiyle soluk soluğa olan Motor’u karşıladı. Alnından iri iri ter damlaları akan Motor, Mizgîn’e yük altından baktı. Bu soğuk havada geride kalanları bekleyen Mizgîn olduğunu gördüğünde, yorgunluğun korkunç ağırlığını bir an için hissetmez oldu.

Motor, “heval ne yapalım, çoğu arkadaş yürüyemiyorlardı. Ayakları feci ağrıyanlar var. Piro, Nergiz ve diğerleri” dediğinde, “evet anlıyorum” dedi Mizgîn. “Motor” dedi, “römork kadar yük taşıdığını görüyorum. Sirtında römork kadar...” Mizgîn, Motor’u biraz daha övgüyle anlatmak istiyordu ama Kürt insanına en büyük kötülüğün onu övmek olduğunu hatırladı. Yutkundu. Yanlış yapmaktan korkmasaydı onu bu fedakarlığından ötürü daha çok övecekti. Sonra sadece, “evet” diyebilirdi. “Adında bir değişiklik mi yapmalı” diye yeni bir espiyle hatasını telafi eder gibi yaptı. “Römork” dedi. “Bir römork kadar güçlü belin çok yaşasın” diye sözünü bağladı. Bu son söz de bir övgüydü. Ancak başka söz bulmada zorlanmıştı.

Mizgîn, “tamam kimse kalmadı. Sen nasılsın Nergiz? Ayağındaki yanıkların seni zorladığını biliyorum.” Nergiz dişlerini sıkmıştı. Tepeye çıktığı için sevinmişti. Sevinci Mizgîn’in kendisini beklediğini görünce ikiye katlandı. Doğrudu birkaç kere ve derin derin soluklandı. Bakışlarında kararlılık vardı. Sonra, “haydi daha fazla durmayalım. Serhat rüzgarları bizi yutacak, bundan sonra yol iniş ve yakın” diye emrivaki konuşmaya başladı. Xaçareş’e varmanın sevinci yüzünden okunuyordu. Mizgîn’e dönerek,

“Nereden gittiler?” diye sordu.

“Şu derin vadiden ilerlediler” dedi Mizgîn.

“Yanılmıyorsam bu vadi Avzût köyüne açılıyor.”

“Tanıyorum.”

“Hayır ben biliyorum, taa karşı köyden tanırım. İşte “Vartinîs” denilen köy odur.”

“Hangi Vartinîs?”

“Hani kışın evinde kaldığımız kadından dinlemiştik ya.”

“Yaa öyle mi? Kadının yurtseverliğini öve öve bitiremediği köy

bu mu dur?” diyen Mizgîn devam etti,

“Ama köyden çok bir ilçeye benziyor. Epey kalabalık.”

“Zaten Nahiye’dir. Lisesi, belediyesi var.”

“Güzel bir yerde kurulmuş doğrusu, uçsuz bucaksız ovada bir geyik metanetini andırıyor duruşu.”

Onları seyreden Cûdî içinden, “gerçekten iki ceylan gibiler. İrade ve azimle ayakta kalıyorlar. Biz erkek arkadaşlar bunca zorlanıyoruz. Hele dün gece yürüyüşü berbattı. Suyu bir bütün girmedığım halde nerdeyse donarak can verecektim. Heval Nergiz, tam anlamıyla bir buz parçası oluvermişti. Şakakları fırlayacak gibi zonkluyordu. Zangır zargır titreyen hali korkunçtu. Onun bu halini görünce kendime yükledim. Niye yalan söyleyeyim. Doğrusu ben ona bakarak daha fazla irade ve güven kazanıyordum. Benim fiziki durumum onunkine nazaran daha güçlü ama yürüten fiziki dayanıklılık değil ki. Tamamıyla irade ve özgürlük tutkusu” diye geçirdi.

Cûdî böyle derin derin düşünürken, Mizgîn ile Nergiz vadiyi takip ederek aşağılara inmeye devam ediyorlardı. Piro bastona dayanarak yeni sırta ulaştı. Yüzündeki kan çekilmiş gibiydi. Vücudundaki kan sanki elmacık kemiklerin üstünde bir noktada toplanmıştı. Kefiyesiyle başını sıkı bağlamak için ensesinde düğümlediği uçları açmaya çalıştı. Yavaş adımlarla Cûdî’ye doğru geldi. Büsbütün bitkin düşmüştü.

“Ne oldu Piro arkadaş hiç mi gelemiyorsun?”

“Gerçekten gelemiyorum heval, korkunç ağrıyor. Eşeğin derisini yüzdük, kuyruk kısmı kaldı. Tepeye çıktım ya gerisi Xaçareş ve ardından bahar. Nereye gittiler arkadaşlar? Beni beklerken dondun. Haydi kendimizi bırakalım” diyen Piro, “insan buradan kayak yapamaz mı?” diye sordu.

“Bilmiyorum, kar aşırı sert, kireç gibi hatta kristal ama biraz öteye gitmemiz gerekir.”

“Neresi?”

“Daha ilerisi. Burası sert üstelik dik, olmaz. Birkaç adım ileriye.” Az ileri gidince Piro, Cûdî’ye seslendi “silahımı al, ben kayak yaparak bırakıyorum kendimi. Kayarken ayak tabanlarım sert zemine gelmez, bir süre için bu ayak ızdırabından kurtulurum. Hem mesafe kısalmır.”

“Gitme demiyorum” dedi Cûdî, “ama bir gün suya düş, bir gün kardan düş, olmaz! Sana bir şey olursa, bilemiyorum...” Bir an düşünür gibi yaptı Cûdî. “Kemal arkadaşın bizi makaraya alacağı kesin” diye kaygı, espri ve çaresizlik karışımı bir yanıt verdi. Piro az daha öteye giderek kendini karın sert ve soğuk insafına bıraktı. ‘Hışışış’ diye çıkan sesin ardından aşağı doğru kaymıştı. Altında parkası olmasaydı, o sert kar üzerinde ızdırabı daha da katlanacaktı.

Konaklayacakları noktaya varmışlardı. Mangalar halinde derenin içine yerleşir yerleşmez, ateşler yakıldı.

Piro ile Cûdî’nin geldiğini gören Motor, “Buraya gelin, buradaki ateş daha iyi yanıyor” diye seslendi. Piro yorgun gözlerle Motor’a, mangasını yerleştirdiği yelpazedeki ağaçlara baktı. “Heval duman! Duman çıkıyor!” diyen ses dumanı bastırdı. Havada takılı kaldı duman. Dilgeş’ti bu, her zamanki gibi yeleğinin ucu hafif kalkıktı. Hızlı adımlarla ilerledikçe daha fazla rüzgarda savruluyordu. Şutiği açılmış, kuyruk gibi palaska altından bir metre kadar sarkmıştı. Rus markası, çok sevdiği ve canından bir parçaymış gibi koruduğu dürbünü, açık olan göğüs düğmesinin üzerine oturmuştu. Aslında oturmuş değildi. Göğsünü döve döve yürüyüşüne ritim tutuyordu. Süt kaymağı yüzü esmerleşmişti, hatta siyahlaşmış da denilebilirdi. Kuzey rüzgarının şamarını yediği belliydi. Göz akları beyazlığını kuruyordu ama göz kapakları ağırlaşmış ve yorgundu. Uykusuz gözleri kızarmıştı. Dosdoğru Motor’un mangasına geldi. “Bir şey mi var” sorusuyla karşıladı Kemal onu. “Yoo, Piro’nun durumunu öğrenmek için geldim. Ova tarafında araçların sesi dışında her şey ölü gibi ıpıssız.” Biraz durdu, “ha şu aşağı vadinin, ovaya yakın yerinde bir ağaç motorunun uğultusu, daha doğrusu iniltisi geliyordu.” Hani daha uzakta iken ‘duman! duman!’ diye çağırırdı ya, bir şey var diye düşünmeye başlamıştı Kemal. “Hayır bir şey yok, sanki her şey baharı bekliyor, şimdilik bir kıpırtı yok!” Gözetlemeden geliyordu Dilgeş.

Altunî ve asi olan saçları güneşin ışınlarıyla buluşunca kızıştı vermişti. Güneşte gözlerini kısmak zorunda kalan Dilgeş, sol eliyle gölge yaparak gözlerini güneşten kaçırdı. Piro ayağını çoraptan sıyrıp tedavi ettiriyordu. Motor ‘Reşo’yu yani çaydanlığı kaynatmakla uğraşıyordu. Uzun bir dala geçirilmiş reşonun dibini ateşe bırakınca

çok geçmeden ‘şşş’ diye ses çıktı. “Tamam bu kaynaklı, müzik çalıyor” dedi Motor. Müzik ne ki? Şu an senfoni çalmış olsa da dinleyecek kimse yoktu. Yorgun argın vücutlar, uykusuz bendenler için en değme müzik reşonun çıkardığı ‘şşş...’tı. Usta bir ağızdan çıkan flüt sesinden daha hoş, daha ahenkliydi o an. Az sonra ses değişmiş, akortsuz bir müzik halini almıştı bu defa. Reşo fokurduyordu. Bir ucundan tuttuğu değneği yere indirdi Motor. Gerillalar için yorgunluğun, uykusuzluğun dermanıdır çay, tabii susuzluğunda. Ateşin çevresinde oturan arkadaşların bir gürültü halinde düzensiz höpürdetmeleri bardaklara doldurulan çayın sesine karışıyordu. Motor’un höpürdetmesi hepsini bastırıyordu. Çayın tadı pek iyi değildi. Aslında meşe ağacının ateşinde yapılan çayın tadına doyumazdı ama kar eritilerek çay yapıldı mı, tadı bozulurdu. Üstelik alevin başında tutularak kaynatılınca, bir parça duman da kapmıştı.

Diğer mangalar halen çubuğa geçirilmiş reşoyu kaynatmanın uğraşı içindeydiler. Motor en son da geldi ama hazırlıklı ve hızlı oluşu, demliğine yansıtmıştı. Çantasının arka cebinde her zaman dilim dilim kesilmiş lastik ayakkabı parçaları bulunurdu. Zaten daha noktaya varmadan şuradan buradan yakmak için çalı çırpı toplamaya koyulur ve demet halinde çalıları koltuk altına tıktırırdu. Manga yerleri belirlenir belirlenmez, lastiğe ilk çakmağı vuran Motor’du ve ateşi ilk yakan da yine oydu. Sonra alaycı bir ifadeyle diğer mangalardaki arkadaşlarına, “gelin, gelin, çay hazırdır” diye seslenirdi. Böylece ne kadar becerikli olduğunu ortaya sermeye çalışırdı. Bu çabasına da, ‘sosyalist yarış’ diye isim bulmuştu. Tabii, Mervan arkadaştan esinlenmiş, “hızlılık bir askerin, ordunun temel karakteridir. Hızlı olan kazanır” diyerek yaptığına teorik kılıf bulur, böbürlenici bir hava yaymaktan da geri kalmazdı. Diğer mangalar Motor’un bu kışkırtıcı havalara kapılarak hızlı olmaya çalışırken, demlikleri deviren, bardakları kıranlar bile olurdu.

İş bununla bitmiyordu. Motor’un önemli bir övünç noktası da gerilla ateşi yakmaktı. Nedir gerilla ateşi? Duman çıkarmayan, dolaşısıyla deşifreye yol açmayan ateştir. Piramit şeklinde çalıları üst üste örme ustalığını göstermek yine Motor’un becerikli olduğu konular arasında yer alıyordu. Metrelerce karın üzerinde ateşi dumansız yakmak kolay değildi. Hele ağaçlar ıslak oldu muydu,

usta ellere muhtaçtı o ateş. Ateş gürleştikçe çevresinde, dibinde duran karları yutmaya başlar. Bu durumda ateş toprak zemine oturmayla çalışırken, çevresinde oturan gerillalar ateşini takiben alta inerek toprak zemine dek ateşle eşlik eder. Düşen, dağılan çalı çırpılardan, egzozdan çıkan dumana benzer bir duman çıkardı. Bu duman da çoğu zaman keşif helikopterlerine davetiye olurdu.

Evet reşo yani çaydanlığın özgün bir yeri vardır gerillada. Reşo adını siyah renginden alırdı. Gerillanın en sadık dostları arasındaydı, silah kadar korunmaya çalışılırdı. Çantalara bağlanır ve gerillalarla her yere birlikte gider. Düşman da bunu biliyor olacak ki, gerilla birliğinden biri gibi sayar reşoyu ve terörist muamelesi yapardı. Operasyon anlarında reşo ile karşılaştıklarında en az yirmi otuz kurşun sıktıkları oluyordu.

Şu anda iklim koşulları düşmanla herhangi bir çatışmaya elverişli değildi. Üstelik çatışmanın, gerillanın savaş taktiği olmadığını biliyordu. Bu konuda örgütün eleştirileri sert ve netti. Hele koşulların aleyhte olduğu veya düşmanın insafında gelişecek bir çatışma asla kabul edilmezdi. Örgüt bu tür çatışmaları suç sayıyor, Önderlik de bu tür çatışmalara asla göz yummuyordu. Bir çatışmayı göze almak hem ilkesel hem de pratik bir taktik hata olarak kabul ediliyordu. Bu nedenle deşifreye yol açacak tüm hareketlerden kaçınmak kural ve ilke gereğiydi, dahası yaşam perspektifiydi. Uzaktan görülen bir duman gerilladan başka kime ait olabilirdi. Bu kuzeye bakan karlı eğimlerde kargaların sesi dahi duyulmuyordu. Av hayvanları da yok ki, avcılarının ateşidir denilsin. O halde Motor'un 'dumansız' dediği ateşin sırrının ne kadar önemli bir iş ve beceri olduğunu anlamış oluyoruz.

Akşamdan Tixpê'ye giden grup gelmişti. Tixpê, Norşin'in güneyine düşen zozanlıklara yayılmış bir köydü. Norşin'e oldukça yakındı. Zira ilçenin aşağı mahallesi bu köyden çok net görülüyordu. Bu kışın Norşin'de olup bitenlerden haberdar olmaması imkansızdı. Tabii bu alana güvenlik ve bahara hazırlanma gibi temel nedenlerden dolayı gidilse de bir başka önemli neden daha vardı. O da irtibatımızın kesildiği bir süreçte şehit düşen Roza arkadaşın şehadetinin nedeni ve biçimini öğrenmekti. Aylardır, günlerdir yürek sıkıan bu olay nasıl olmuştu? Öğrenmek şarttı ve zamanı gelmişti. Artık bu alanda

köylere ulaşmak ve şehre köylüleri gönderme imkanımız da vardı.

“Ayak tabanını ateşe verip üzerine kefiyesini çekmiş olan Kemal arkadaşıştır değil mi?” diye soran ses köyden yeni dönen Dilgeş’e aitti. Nöbetçinin, “evet, Kemal arkadaş odur” demesiyle sesi duyan Kemal’in üstündeki kefiyeyi fırlatması bir oldu. “He, geldiniz mi?” dedi Kemal. Uykulu gözlerini ovuşturdu. “Hoş geldiniz, gelin oturun, şimdi yorulmuşsunuz.” Elini uzatarak oturma yeri gösterdi gelenlere.

“Yok heval yorgun değilim” diyerek cevaplamaya çalıştı Dilgeş. Gelişi güzel boynunda duran kefiyesinin ucuyla terini siliyordu. Kendini karın üstüne yayılmış dalların üzerine bıraktı. “Evet, ne yaptınız? Ne gördünüz? Ne havadis var?” diye sordu Kemal. Dilgeş yerini düzelterek naylon çadırın altına girdi. Kemal, “anlat bakalım köylüler Roza hakkında ne gibi bilgi verdiler” diye devam etti.

“Köyde olumsuz bir şeyle karşılaşmadık. Milisleri de gördük. Adı hatırlamıyorum ama o şişman olan milisle görüştük, bizi görünce gözleri açıldı, şaşırды. Sevgiyle bizi kucakladı. Evine götürdü bizi...” Sabırsızlıkla dinleyen Kemal, “Bunları sonra anlatırsın” deyip söznü kesti Dilgeş’in. Roza’nın durumu hakkında bir şey öğrenmenin acelesiyle esas noktaya geçmesini istiyordu.

“Tamam” dedi heval Dilgeş. Konuşmasında bir alınma tonu vardı. “Milisin dediğine göre Roza kendi tabancasıyla intihar etmiş...”

“Nasıl? İntihar mı?”

“Evet, intihar!” diye devam etti Dilgeş, “ama bir ihbar sonucu, Roza’nın kaldığı ev polis ve kontralarca kuşatılmış. Tabii ‘teslim ol’ çağrısına karşı, intihar ettiğini söyledi milis.”

“Hiç çatışmış mı?”

“Bu konuda net bilgi yok, kimi köylülerin dediğine bakılırsa evet.”

“Nasıl?”

“Son mermisi kalınca onu da şakağına sıkıyor diyenler var ama kimileri de ani baskın sonucu fırsat bulmazken, içinde kaldığı eve de zarar gelmemesi için ilk etapta kendini vuruyor diye anlattı” Öfke ve üzüntüyle dinleyen Kemal, “peki ihbarcı hakkında bir şey biliyorlar mı?”

“Evet!”

“Nasıl? Kim???”

“Kim olacak ki?” dedi Dilgeş. Öfkesi Kemal’inkini bastırmıştı. Duraksadı. Acıyla yutkundu. Dudakları hırsla titredi. Aralanan dudaklarından ‘ihamet’ kelimesi çıkabildi.

“İhamet mi?” diye afallayan gözlerle baktı Kemal.

“Ne diyorsun?”

“Evet, ihamet!” diye tekrarladı Dilgeş.

Kemal’in göz bebeği büyümüşü. Ağzı çöl kadar kurudu o an; başını salladı, sabırsızca konuşmanın devamını bekledi.

“Köylüler de öfkeliydiler. Milisimiz dört gözle bekliyordu bizi. Zaten bizi görünce kovadan boşalan su gibi içini bir anda boşaltmak istedi. Her şeyi açık söyleyecekti, engel oldum. Dışarı çıkarıp herkesin bilmemesi gereken şeyler konusunda uyardım.”

“Neydi onlar?”

Dilgeş ateşin çevresinde çalıların üzerinde yatmakta olan arkadaşları işaret ederek sustu. Zira çoğu arkadaş Dilgeş’in gelişiyle uyanmıştı fakat uyuklamaya devam ediyorlardı. O esnada çavuş ateşe ağaç takviye etmek için gelmişti. Dilgeş’e, “kolay gelsin” dedi. “Sağ ol heval” demekle yetindi Dilgeş. Kemal derin ihamet labirentlerinin en alt katmanına inmişti o an. Sardığı kalın ‘rişi’ tütünden sigarasının ucunu incelterek ağızlığı yerleştirmekle uğraşıyordu. Ateşi hafif karıştırdı. Başı közlü bir çubuğu alarak sigarasını yaktı. İçine çekti. Hafiften bir iki sefer öksürdü. Çenesini avucuna yerleştirdi. Öylece daldı gitti. Kalbi ihamet kelimesiyle dövülüyordu.

Çobanyıldızı Şêxan tepesinin ufku aşmıştı. Hüzünlü bir güneş Bitlis dağlarının ardından doğmaya hazırlanıyordu. Seher yeli biraz daha insafsızca esiyordu. Gözcüler ve tepeciler az önce gitmişti. Nöbetçilerden biri dürbün almaya gelmiş, gündüz nöbet yerini öğrenmeye çalışıyordu. Tehlike nedeniyle içtima yapılmadı. Ancak, “Roj baş, roj baş!” sesleri dört bir yandan geliyordu. Çavuş hareketliydi. Az sonra ateşler canlanmış, başında toplaşan gerillalar mahmur gözlerle ısıniyordu. Kemal’in içini dolduran keder aydınlıkla beraber hafiflemişti. Ateşin başında dizlerini ovuşturarak ısınmaya çalışan bir gerillaya, “subay kimdir? Çağır buraya gelsin!” dedi. Sabah suskunluğunu bu sözlerle bozmuştu Kemal. Az sonra Motor heybetli cüssesiyle, “heval geldim” diye yanında bitiverdi. Yorgun ve kızgın bir ifadeyle Kemal önce subaya, “yeni bir şey var mı?” diye sordu.

Düşman hareketliliğini kast ediyordu.

“Hayır!” dedi Motor.

“Gözcüler geldi mi?”

“Geldiler bir hareketlilik yok.”

“Oldu, şimdi git Mizgîn ile Cûdî’ye buraya gelmelerini söyle” dedi Kemal. Motor’un güçlü ve geniş tabanlarının altında kalan karacıyla çatırdayarak eziliyordu.

Motor ise hızla kadın arkadaşların mangasına varmıştı. Cûdî ile Mizgîn’in gelişiyile birlikte ateşin çevresinde ısınmakta olan gerillalara, “heval müsaadenizle, işimiz var” dedi Kemal. Dilgeş’e bakarak, “evet Dilgeş seni dinliyoruz” dedi sonra.

Gece boyu yol almış olan Dilgeş yorgunluğun pençesinden kurtulmaya çalışarak, konuşmak için kendini topladı. Bir ses Dilgeş’ten önce davrandı. Sabahın suskunluğunu güzel ötüşlü bir kuşun nağmesi bozmuştu ilk olarak. Baharın gelişiyile yuva kurma sevincini yaşıyorlardı. Ancak gelen ses, şu minik kuşlardan çıkmıyordu. Daha ağır bir tonu vardı. Mizgîn merakla kulak kabarttı, “bu ne sesidir” diye sordu. Güvenlik hakkında bilgi aktaran Motor, “yeni mi görüyorsun onları” diye soruyla yanıtladı. “Yoo hayır, bir ses geldi diyorum” dedi Mizgîn, hoşgörüyü gülümsedi. Meraklı gözlerle kulak kabartıyordu Motor, “onlar turna. Bizim gibi yer değiştiriyorlar” diye tekrarladı elini siper yaparak, “haa ha oradalar, bakın bakın nasıl da gerilla gibi sıraya girmişler. İlk değil, bir ay önce geçen de oldu.”

“Nerede?” dedi Mizgîn, “göremiyorum.”

“Tam Sipan dağının istikametine bak... O küçük bulutun kaç metre kuzeyine bakmalısın.” Motor’un dediği yere bakan Mizgîn, “neredeler göremiyorum” deyince, “hayır hayır bu tarafta” diye düzeltti Motor. Mizgîn görmüştü. Turnaların geride bıraktığı havaya öyle kaptırmıştı ki Mizgîn, niçin geldiğini unutmuştu o an. Dilgeş boğazını hafif öksürükle temizledikten sonra başladı.

“Milisi gördük” dedi. “Roza arkadaş hakkında etraflı diyebileceğimiz bilgiler aldık. Olayın bir ihbar sonucu meydana geldiğine ilişkin kesin bilgiler var” dedi. Çevreyi göz yoklamasından geçirdi. Çevrede kimse olup olmadığından emin olmak ister gibi yaptı. Acıyla yutkundu.

“Bu... Bu ihbarı yapan Cihan’ın kardeşidir”

“Cihan? Bizim Cihan?” diye heyecanla sordu Mizgîn.

“Evet, Cihan’ın kardeşi!” diye tekrarladı Dilgeş, “dahası var” diye devam etti. Başını sallayarak devam etmesini istedi Mizgîn.

“Dediklerine göre bu kışın Cihan’ın kardeşi kendisiyle kaç sefer görüşmüş ve düşmanla birlikte hareket ettiği kesin. Ajan olduğunu belirtiyorlar ama daha kötüsü Cihan için de aynı şeyi söylüyorlar.”

“Ne? Nasıl olur bu?” dedi Kemal. Cihan şu anda cephe biriminin sorumlusu, doğru olsaydı grubu da imha ettirebilirdi” dedi hırsla.

“Hayır” dedi Dilgeş, kesin bir ses tonuyla, “halkın kanısı bu, tabii milislerin de görüşü bu doğrultudadır.”

“Peki şehre milis gönderdiniz mi?”

“Akşama gelecek, randevuya gitmeniz gerekir.”

“Yazdığımız notu götürdü mü?”

“Not almamak için ayak sürdü ama yine de aldı.”

“Çok mu korkuyordu diyorsun?”

“Hayır” dedi Dilgeş önce, sonra, “evet, evet korkuyordu ama nasıl olsa milisi getirecekti ya...”

“Peki, Cihan ve grubundan haberleri olalı ne kadar olduğunu sor-dunuz mu?” Başka bir soruyla söze karıştı Cûdî.

“Köye uğramayalı iki ay olduğunu söyledi.”

“Tamam konuyu burada kapatalım, akşama daha doyurucu bilgiyi şehirden gelecek milisten alalım” dedi Kemal. Bir süre suskunluk hakim oldu. Herkes derin derin dalmış anlam vermeye çalışıyordu. Cihan’ın bu şehadette parmağı olursa... O zaman durum vahimdi. Cihan’ın nerede olduğu araştırmak ve çaktırmadan kontrol altına almak gerekecekti. Kış boyu Norşin’e bağlı köylerin yakınlarında bir sığınakta olması gerekiyordu. En azında planlama bu temeldeydi ama Cihan’dır bakarsın başka türlü hareket etmiş de olabilir. Kemal, Mizgîn ve Cûdî’nin kafaları bu gibi belirsiz soruların hücumuna uğramıştı.

“He bir şey daha” diyen Dilgeş suskunluğu bozdu, hakim olan hüznü havayı dağıttı.

“Köylüler Roza arkadaşın bir süre yaralı olarak yaşadığını söyledi. Halk müdahale ederek doktora götürmek için düşmanın üzerine yürüyerek almak istemiş.”

“Peki alamamışlar mı?” diye sordu Mizgîn. Kara gözleri üzüntüden bulanıklaşmıştı.

“Düşman vermemiş ama kendi doktorları gelip bakmış...” Sözüünü tamamlamayan Dilgeş’in boğazına bir şey takılmış gibi oldu. Mizgîn’e bakarak başını eğdi, yüzü kızarmış bir halde, söylemesi gereken şeyi nasıl söyleyeceğini kafasında tarttıktan sonra, “doktor... Doktor” deyip bir türlü utancını yenemediği için söyleyemedi. Kızaran yüzünü Kemal’le çevirdi. Mizgîn duymasın gibi yaptı. “Evet, Roza’yı muayene eden devlet doktorunun oldukça etkilendiğini anlatıyordu halk. Roza arkadaşın genç ve güzel oluşuna hayranlık duymuş, kuşkusuz inanç ve iradesi karşısında şaşkına dönmüş. Daha sonra vicdanına teslim olan doktor halk içinde ne demiş biliyor musun?” diye devam etti Dilgeş. Doktor, “böyle bir kadın, birkaç gün ordumuz içinde olsaydı böyle temiz kalmazdı” demiş.

“Doktor feci çarpılmış” diye devam etti Dilgeş. “Bu dağlarda bunca zaman zarfında nasıl bakire bir kadın kalabiliyormuş?” demiş doktor. Ama Mizgîn’in orada olduğunu yeni fark eder gibi oldu, belki doktordan daha fazla utanç duvarına çartı. Başını yere indirerek utancın etkisinden kurtulmak istedi.

“Bunu halka açık mı söylemiş?” diye sordu Mizgîn.

“Açık söylemiş çünkü kısa bir süre sonra doktor devlet güçleri tarafında kovulmuş. Hatta başına bir şey getirilmiş olabilir kanısı gelişmiş halk içerisinde. Öldürülmüş olabilir diyenler de fazlasıyla var.”

“Nasıl, sadece bu nedenle mi?” dedi Kemal.

“Halk üzerinde derin etki bırakmış. Norşîn halkı şêxliğin etkisinde, böyle bir şey etkili olmuş...”

“Buradaki şêxler kendi çıkarları dışında halkı mı düşünür sandın? Onlar halktan doğruyu saklamak için ipe bin çeşit un sererler.”

“Kuşkusuz öyle ama yine dinin ağır etkisindedir halk. Mesela...” diye devam etti Dilgeş. “Halk şunu diyormuş bizi kast ederek, ‘bunlar kafir, tanrı tanımaz, ırz düşmanı, Ermeni, canı’ derler ya işte halk bu karalamalara atfen, nerede kaldı bu safsatalar diye soruyormuş.” Roza arkadaşın gösterdiği direniş, kahramanlık halkı sarsmış. Düşmanın teslim ol çağrısını tabancası ile boşa çıkarmış onurunu ve özgürlüğünü her şeyin üstünde tuttuğunu göstermiş. Halk tek başına

olan bu kızın yaptığı kahramanlığı öve öve göklere çıkarmış. Tabii bir düşman olan Doktor, bu denli etkilenmiş ki, “bunlar her ne amaçla bunu yapıyorsa yapsın kesinlikle zaferi garantilemişler” demeyi de ihmal etmemiş diyorlar.

Mizgîn arkadaş yakında Tatvan’a kitle faaliyetlerini bir örgütlülük ve planlamaya kavuşturmak amacıyla kısa bir süreliğine gitmeye hazırlanmıştı. Motor yanına Dilgeş’i de alarak, “heval Cûdî bir dakika müsaade var mı?” diye Cûdî’yi bir dakika manga dışında bir şey konuşmak için çağırdı.

“He, Motor” dedi Cûdî. “Ne öyle bakıp sırtıyorsun, gel otur. Var mı bir şey?” diye kaba bir espri ile niyetini yoklamaya çalıştı.

Motor çekingen bir bakışla Dilgeş’e baktı. Zorlayıcı bir gülümsemeyle, “yoo, ciddi... Yok. Şey...” diye bocaladı.

“Ne diyorsun, devamını getir” diye üsteledi Cûdî. Arkasına sığınmış gibi utangaç duran Dilgeş’e, “söyle hadi, ne diyorsun?” diye iteledi onu. Dilgeş, “arkadaşların içinde olmaz, dışarı çıkalım” diye Motor’un kulağına fısıldadı. Hışımla ayağa kalkan Cûdî, “ne var söyle bakalım, Motor ne söyleyeceksin.”

Motor, “heval Mizgîn bugünlerde gidiyor mu?” diye Cûdî’ye sordu.

“Niye bir şey mi var?” diye önemsemez bir tavırla cevap veren Cûdî’ye, “hani gideceğini duymuştuk ya, oraya gidip bir ziyaret edelim dedik. Hem ziyaret, hem ticaret. Birkaç parça söyletiriz diye düşünüyoruz” diye ekledi Motor.

“Eh, niyetinizi anladım. Hangi parçaları isteyeceğinizi de. ”

“Siz de gelir misiniz?” diye söze karıştı Dilgeş.

“Hayır gelmem” cevabı karşısında Cûdî, “niye, utanıyor musunuz” diye alaycı bir tavırla sordu.

Hoşgörülle gülümsedi Dilgeş. “Hayır utanmadan değil ama gelmenizi istiyoruz. Böyle birlikte gidersek daha makul olur” dedi.

“İstiyorsunuz, mademki öyle, olsun” dedi Cûdî. “Hem sizi kıramam ya dur kefiyemi alayım, havalar insanın iliklerine işliyor.”

Kadın arkadaşların kaldığı yerin uzağında, “heval müsaade var mı?” diye seslendi Motor. Sesinde bir utangaçlık sezileniyordu. Önce bir sessizlik, ardından bir çığırta, hışırta ve “buyrun” diyen Nergiz’in sesi geldi.

Mizgîn, “hoş geldiniz. Nerde bir kurt öldü, hayırdır?” diye kibarca bir eleştiriyile gelen misafirlerini ağırladı.

“Yok kabul etmeyiz bu nezaketen yapılan suçlamayı. Her zaman manganıza gelmişizdir. Üstelik bakın hepimiz gelmişiz” diyen Cûdî kendini savundu.

“Hadi öyle olsun, hem şaka yaptık” dedi Mizgîn yoldaş.

Sohbetler 92 Newroz’u ardından Mazlum ve Mahsum’un şehadetlerinin gerçekleştiği (21-28 Mart) kahramanlık haftası üzerine yoğunlaştı. Mizgîn yoldaş, “bugünler de geçti. Henüz kara kışın esiriyiz” diye yakındı. “Adeta bizi rehin almış gibi bir türlü erimiyor ki bu lanetli, iğrenç kar. Neredeyse baharı görme şansımız olamayacak” diye serzenişte bulundu.

“Erimez tabii, bu sene az mı yağdı. Mayıs’a değin tam çözüleceğini sanmam” diye destekledi Dilgeş. Başını Motor’un sırtına gömmeye çalışan Dilgeş kıs kıs gülüyordu. Mizgîn, “ne o Dilgeş” deyince, Motor fırsatı yakaladı, “heval yakında gidiyorsunuz da sizden birkaç istek parçası dinlemek istiyoruz. Bahardan bahsedince böyle gülmeye tutuldu” diye Dilgeşi savunmaya başladı.

“Hah böylece yakayı ele verdiniz. Hey sizi gidi kurnazlar, demek bu nedenle geldiniz yanımıza.”

“Yok heval gidiyorsunuz ya ondan. Hem birkaç parça söylemek sohbetleri daha güzel yapar” dedi Motor.

“Üşütmüşüm, gırtlığım tıkanmış. Biliyorsunuz bu havalarda üşütmeyenimiz kalmadı. Salt boğazım değil, bütün vücuduma sinmiş bu üşütme. Vücudum fena ağrıyor. Hangi parçaları söylememi istiyorsunuz. Hem biliyorsunuz kırmam sizi ama uzun havaya sesim gelmez. Şimdi söyleyin hangi şarkıyı istiyorsunuz?”

Cûdî, “Welatêmin baxçê gulaye yar yar. Ayaz Yusuf” a aittir. ”

“Ben de Erdewan Zaxoyî’den ‘Hey Newrozê lêlê Newroz’ parçasını isterim” dedi Motor.

“Wayê PKK Rabû, deşt û çîyan belav bû” şarkısını istiyorum dedi Nergiz. “Bu şarkı sizin de kurucusu olduğunuz Koma Berxwedan’ın ilk bestelerinden biriydi sanırım.” “Evet” anlamında başını sallayarak yanıtladı Mizgîn yoldaş.

“Lo lo hevalo” dedi Dilgeş.

“Onu söyleyemem, sesim yetmez.” Elini boğazına götürerek,

“sesim yetmez. Başka? Çok oldu ama bu kadar yeter diyorum” diyerek noktayı koydu.

Motor, “hah bir tane daha var.” Kaba bir çıkış yapmaktan utanmasını yüzüne yayılan gülümseme ile kurtardı. Cûdî’ye göz kırptı.

“Nedir o?” diye sordu Mizgîn.

“Hani bir parça var ya, yanılmıyorsam Xelîl Xemgîn söylüyor.” Duraksadı, sonra yeni hatırlamış gibi bir işaret yaptı, “Sir û seqem ne xeme, dilê hemûya germe’ parçasını istiyorum.” Motor’un bu isteğinden bir takılma sezinleyen Mizgîn, “bırak bütün bunları heval” diye çıkıştı.

Bugün, dingin, huzurlu, sessiz bir gün. Üstüne pervasızca çökmüş bir kara kışın etkisini henüz yeni atlatan toprak, buram buram kokuyor. Bütün görkemiyle taze bir doğanın sancısını yaşıyor. Bitlis vadisi yemyeşildi, ağaçların koca dalları körpe yapraklarla donanmıştı. Vadiler baharın tadını çıkarıyordu. Dağlara doğru yükseldikçe kavruk ve küskün ağaçlar, yeni tomurcuk patlatmıştı. Esen kuzey rüzgarı dağınık duran küçük bulutları önüne katarak Sipan dağına doğru kovaladı. Panik halinde kaçışan bulutlar Sipan dağında toplanıp güven içinde sakinleşiverdi.

Bir kere de olsa tarihin tebessümlü yüzü Kürtlere görünmüştü. Bu da Kürtlerin caddelere, meydanlara akışına yetmişti. Tıpkı azametli Med dağlarında sayısız pınarlardan fışkırıp dere ve dereciklerle buluşan, coşkun ırmaklar halinde ana ırmak Dicle ile birleşmesi gibi akmıştı halk. Etten bir sel, Cizre, Amed ve Tatvan’ın cadde ve sokaklarında akıyordu. Öyle bir akış ki, Dicle’nin haşın, sert kıvrımları, hırçın dalgaları ve çılgın anaforlarıyla yarışarcasına, kara kışı geride bırakıyordu. Yerini bahara devretti. Sıcak soğuşun, yeşillik beyazlığın yerini aldı. Doğanın bu olağanüstü çekişmesini en yakından izleyen ve etkilenen yine gerillalar olmuştu. Sezon boyunca doğanın devinimlerini gözlemişti bir biliminsanı inceliğiyle. Doğa yasalarına akıl erdirmek gücü.

Toplumsal çekişmeler, doğa devinimi kadar muhteşem olamazdı ama onun da kendisine has korkunç yasaları, çekişme alanları, nedenleri vardı; tarihi labirentlerde sınanmış, zaman tünelinden gelmişti bu çekişme...

Kürtler suçlu bir halktı. Günah işlemiş Havva'nın çocukları olarak tanrılarca cezalandırılmıştı. Adem'in torunlarıydı, cennetten kovulmuşlardı. Yasaklanmış bir halktı. Yasak doğuyor, yasak büyüyor, yasak gömülüyordu. Cezalandırılan, yasaklanan ve yargılanan! Tarih yaratmakla yargılanıyordu. Niye insanlığın beşiğini sallamışsın? Niye insanlığın bebeğini emzirmişsin? Bakın hele isnat edilen suç ne ürkütücüymüş! Bu ve bunun gibi binlerce davadan yargılanıyordu. Doğrusu yargıçlar da şaşkın ve mecalsiz. Nasıl altından çıkarız diye kendilerine sorarlar. Yargıçlar yorgun, usanmış. Gelmiyor sonu, dosyalar tomar tomar, bitmiyor. Sanıklar kuyrukta dizi dizi... Hani o Avusturyalı yazar "Tanrının üvey çocukları Kürtler" diye koymuş ya kitabının ismini, aynen öyle. Tanrının üvey çocukları... Baharı olmadığı gibi avukatı da olmamıştı. Kuşkusuz dili de yoktu. Vardı ama ağzı zincirlenmişti, ağzı zindana alınmıştı. Mimiklerle kendini savunuyordu. Böylece daha yalansız, temiz, doğaldı. Yaşamdan vazgeçme niyeti yoktu. Son üç yıldır bu duygu daha da kabarıvermişti. Baharla coşar, Newrozlara akardı. Duygular bazen ak saçlı bir ananın dilinde bir tilili olurdu. Bazen gerillaların parmağına yansırı ve namlularda yankı bulurdu. Baharla birlikte bu duygu Dicle ırmağı gibi kabarırdı. Dağ başında gerillanın şarkısı yankılanıyordu. Mizgîn'in yanık sesinden dinlenen;

"Bihar xweşê çaxê gula
Çaxê kulilk û simbila
Newroz û sersala dila
Kengî bi xêr tu bê bihar"

Bundan böyle canlıydı.
"Berf na hêle em derkevin
Em girtiyê roj û şevin
Xewa me nayê em rakevin
Kengî bi xêr tu bê bihar"

Şarkısı gibi Mizgîn ayrılmış yerini bahar almıştı.

Evet bir yıldız kaymıştı hem de yüreklerde kızgın közler bırakarak. Tüm acıları içine alarak bir daha sökülmemecesine. Mizgîn bizden uzaklaşmıştı. Mizgîn bizden kopmuştu ve en sevdiği yoldaşları olan Mervanlarla Xeyrîlerle halayda buluşmak üzere ebediyete uğurlanmıştı.

Bir 11 Mayıs 1992 günü. Halk çalışmalarına biraz biçim vermek için kısa bir süreliğine dağdan kopan Mizgîn arkadaş bizden ayrıldıktan sonra Tatvan'a yeni gitmişti. Ama hainler, çıyanlar ve cümle cemaat iblisler bu bu anı bekliyorlardı. Daha önce tanınan ve bilinen, bir nevi deşifre olmuş büyük ozanımız, yıldızımız ve yoldaşlık sevdalısı Mizgîn yoldaşımızı kaybettik. O kuşatıldığı odada kendi tabancasını şakağına dayamadan üzerinde ne kadar örgütsel materyal varsa imha edecek ve ardından da şehitler kervanına katılacaktı.

Gerilla ve koçerler

Bitlis, Hizan, Şirvan üçgenindeki yüksek tepelerin Germav köyüne bakan ormanlık alanında yıllık eyalet toplantısının hazırlık ve randevuları ayarlanmıştı. Şirvan bölge gücü hala Botan'dan gelmiş değildi. Kış sezonunu Gabar dağında geçirmiş 50-60 kişilik bu birlik daha çok kabaran Botan çayının engeline takılırken, Şirvan çetelerinin kudurmuşluğu da bir başka engeldi. Birlik Herekol, Garisa bölgesine geçiş yapmaya hazırlanıyordu. Tatvan, Hizan, Miks (Bahçesaray) ilçelerini kapsayan bölge yönetimi henüz randevu yerine ulaşmamıştı. Bu bölgedeki sorumlular Aliyê Kiçî ve Behrem Diderî'nin gelmesi bekleniyordu. Mutki bölgesinden Kemal ve Cûdî ile Bitlis bölgesinin tüm güçleri oradaydı. Toplantıya Soro, Derviş, cephe çalışmasından sorumlu Serdar (Seyfettin Rüzgar) arkadaşlar da katılacaktı.

Önderlikle telefon bağlantısını kurmak ve toplantıya ilişkin perspektif almak için akşamdan Bitlis'in Yukarı Orak köyüne giden Kemal, Cûdî ve Derviş sabahın kızıllaşmasıyla birlikte noktaya anca varabildiler.

Seher yeli doğanın yüzeyini yalayıp geçmişti. Gerillaların yüzleri ise uykusuzluk ve yorgunluğun etkisiyle ince kırışıklıklarla dolmuştu. Kemal'in gözlerinde bir sevinç ışıltısı ve heyecan dolaşıyordu. Görüşme gerçekleşmişti. Neşeliydi o gece. Lübnan diyarına uzanmış, kutsal bir ses duymuştu: "Alo dinliyorum... Kemal... Kemal he.... Sen mi? Oldu tamam. Durumunuz ne? Üslenme ve hareket tarzınızı

değiştirin, yeni bir yönetim oluşturun... Kimler var orada?”

“Cûdî ile Derviş, Ali dışında diğerleri hazır.”

“Peki kitle faaliyetinde kim var?”

“Serdar arkadaş”

“Bayanlardan kim var?”

“Nergiz ve ...”

Gelen ses sitem yüklü ve sorgulayıcıydı. Telefon ahizesi patlayacak gibi oldu. Heyecanla yerini düzeltti Kemal, Cûdî’den yana bakarak dudaklarını ısırды.

“Niye öyle oldu? Deşifreydi. Niye bıraktınız şehre gitsin. Sizde hiç vicdan yok mu? Mizgîn tek başına eyaleti yönetirdi. Hareket tarzınız bir orduyu bitirir. Eyalet koordinesini bitiren de bu tarzdır. Bir an evvel değiştirin. Anlıyor musun heval? Niye Mizgîn’i bıraktınız? Mervan ve Xeyrî’den hiç ders çıkarmadınız mı? Hele Roza’nın şehadetinden sonuç çıkarmayıp Mizgîn’in şehre inmesi hata! Suç! Ayrıca Roza’nın şehadetini sorgulayın, şehir komitelerinden rapor isteyin!”

“Başkanım dinledik, üzerinde duracağız, yeni bir düzenlemeye gidiyoruz...”

“Mizgîn ile çalışanlar kimlerdir, araştırma yapın!”

“Hayır, başta esef verici tarzınızı değiştirin. Yeni bir yönetim oluşturun, bir planlamaya gidin. Grup geliyor.”

“Oldu başkanım Cûdî ve Derviş’in selamları var.”

“Benden tüm arkadaşlara selam söyleyin.”

“Selamlar, saygılar Başkanım”

O gece ahizenin ucundan çıkan o hoş ama acı ve sitem dolu söz hala Kemal’in kulağında çınlıyordu. Gelen eleştirilere hak veriyor, vicdanını yargıç yerine koyarak, karşısına geçip kendisini yargılıyordu. Kafasında birbirini tutmayan sayısız plan tartarken Kûris dağıının ardından çıkan parlak güneşin tatlı ışınlarını vücudunda hissetti. Işımlar kadar şirin bir uykuya yenik düştü.

Güneş’in sıcaklığı tek bir tüy bulunmayan Derviş’in kafasını kırtarmıştı. Alnındaki çizgiler kırış kırıştı. Zindan izlerini taşıyordu yüzünde. Yaşı 35’i buluyordu. Alnındaki kırışıklıklar çektiği acıların işaretiydi. Gülümsediğinde alnındaki çizgiler daha bir belirginleşiyordu. ERNK ilan belgeleri yakalanmıştı üzerinde. Zindanda yattığı 10 yıl,

alında 10 kırışıklık bırakmıştı. Ama saçlarında beyaz tek bir saç teli yoktu. Kalın bıyıkları, siyah gözleri, kaşları, kömür karası gür ve gelişi güzel duran sakalı da öyleydi. Toplantı başlamış, güneşin kavurucu sıcaklığı dışında bir sorun yoktu. Ancak bu sıcaklık giderek herkesi bitkin düşürmüştüki toplantıya ara verildi.

“Bir gölgeye çekilelim, Temmuz’un güneşi bu denli sıcak olmaz, daha gölgeli bir yerde sürdürelim toplantıyı” diye öneride bulundu Derviş.

“Öğle yemeğinden sonra olur” dedi Kemal. “Sonra daha bir gölgeli yerde devam ederiz” diye ekledi. Ensesi pancar gibi kızarmıştı. Avucuyla ovuşturup, şikayet eden bir tavırla: “Yakıcı bir güneş” diye homurdandı sonra. “Çok sıcak geçti bu yıl” dedi Cûdî. “Varsın sıcak olsun, kışın soğukluğundan yakamızı kurtardık ya, doğrusu halen inanmakta zorlanıyorum.”

“Asıl beni inandıran yine bu sıcaklık oluyor” diye söze karıştı Nergiz, hüzünlü bir ifadeyle.

“Yılın salt havası değil, asıl savaş da sıcak olacak bu yıl” dedi Cûdî, konuyu askeri boyuta getirerek.

“Olacak değil” dedi Nergiz, “geç kalan biziz, savaş çoktan başlamış.” Güneyden esen rüzgar kendisiyle barut kokusunu taşıyormuş gibi bir duygu uyandırmıştı herkeste. Bu günlerde güneş de yaktıkça yakıyordu. Nergiz’in deyişiyle kış soğuğundan intikam alıyordu adeta.

Grup gelmişti keşiften. Güneş Orek köyün batısına düşen dağ silsilesinin ormanlık alanında yakaladı onları. Gece boyunca yol almışlardı. Ön bölümü çıplak olan Derviş’in kafasının üstünde güneşin pırıltıları oynasıyordu. Kafasının üzerinde biriken ter, inci taneleri gibi güneşte parlıyordu. Küçük el telsiziyle düşmanın muhaberesini takip amaçlı yukarı yamaca çıkan Kemal, sol eliyle cihazı tutarak kulak kesilmişti. Grubu görünce hızla aşağı inerek arkadaşların yanına geldi. Güler yüzle, “hoş geldiniz” dedi. “Geldiniz he” diye sordu. “Evet” diye yanıtladı Cûdî. “Niye bu denli geç geldiniz” diye sordu. Eliyle yer göstererek gelenleri buyur etti. Esnedi, üzerinde oturduğu yağmurluğun (gerilla bu yağmurluğa ‘çadır’ demektedir) kırışmış uçlarını parmak uçlarıyla açarak, “şimdi yorgunsunuz” dedi. “Doğru” diye söze karıştı Orhan. “Yorgunuz ama...” “Ama ne,

Orhan arkadaş” diye aniden sordu Kemal. “Hayır” dedi Orhan, “bir şey olduğu için değil. Eğer bir işte başarı varsa orada yorgunluk ne gezer demek istedim.” “Hayır bunu sözlü anlatmanıza gerek yok ki. Yüzünüzdeki neşeden ilk bakışta anladım” dedi Kemal. Ağızlığına yerleştirilmiş sigarasını hoşnutlulukla yaktı. “Hele kahvaltı yapın, namuslu bir çayla (koyu demli çaya verilen isim) yorgunluğunuzu atın sonra ayrıntılı konuşuruz.” Yorulmadığını söylese de çimenler üzerine serili duran çadırın insanı tahrik eden rahatlığını görünce, kendini bir anda usulca yere bırakıp, kıvrılarak yanımıza yanlama, askeri sırt çantasına yaslanıverdi Orhan. Hafif bıraktığı altunî sakalını çok severdi Orhan. Yüzü sevecen, bakışları mütevazı, kalın kaşları altındaki kahve renkli gözlerinden uykusuzluğun izlerinin yansıması olan yorgunluk okunuyordu.

“Tepeden birileri geliyor” dedi Cûdî. “Hızlı ve telaşlı bir hali varmış gibi koşuyor” diye katıldı Derviş. “Hayrola” dedi Kemal, “ne olabilir bu sabahın köründe.” Endişeyle gelene taraf bakınarak, “hele o boynundaki dürbünü ver Orhan, kimdir bu? Bir şey mi var acaba” diye sordu, yanındakilerin ilk tahminlerini almak istercesine. Sonra, “sanmıyorum bir olumsuzluk olsun” diye kendi kendini yanıtladı, “şimdi keşiften geldim.” Cûdî’ye soran gözlerle bakındı. “Hem siz de yeni geldiniz, o tarafta bir şey var mıydı” diye Cûdî’ye sordu. “Hayır” dedi Cûdî, “Yeni geldik, yok bir şey. Ben de sanmıyorum bir şey olsun, düşman muhaberesini de takip ettim. Olağan dışı bir şey olsaydı kesin sızardı cihazlara... Hele bir gelsin” dedi Kemal temkinli bir edayla. “Ama yürüyüşü garip doğrusu, ağaçların arasına girdi, tanıyamadım” öfkeyle buruşturduğu yüzüne bir parça kaygı yansımıştı. Anlaşılabir kaygıydı bu. Düşmanın herhangi bir hareketliliği, hazırlığı yapılan eylemi boşa çıkartma ihtimali çok yüksekti. Endişesi haklıydı.

Pek geçmeden beliriverdi gelen. Gözetleme tepesinden geliyordu. Bu tepeci Rizgar’dı. Kemal, “ne var Rizgar” diye uzaktan karşıladı. “Yok önemli bir şey heval” derken, “ama” sözleri ağzında kalmış halen soluk soluğaydı. Sonra derin bir nefes aldı ve kıs kıs gülmeye başladı. Gülüşü anlatmak istediklerine engel oluyordu. Kemal, “heval bizimle dalga mı geçiriyorsun” diye azarladı. “Bir şey yoksa niye geldin? Ödümüz koptu vallahi.” Biraz abartılı bir tavırla söylemişti.

Rizgar'ın gülüşü yüzünden kayboldu, yerini kuru bir ciddiyete bıraktı. Tekmil verir pozisyona geçti. Kemal bu gibi kuru resmiyete sinir oluyordu. Rizgar, "ee...heval, naaassıl söyleyeyim?" 'Nasıl' kelimesini bir halat gibi uzatmıştı. "söylesene, fıtık ediyorsun insanı" diyen Kemal'e karşılık, "heval" diye açıklamaya başladı Rizgar. "Biz bu sabah tepeye çıktık ya..." devam etmesini isteyen Kemal, "eee" diye başını salladı. "Heval Azad bu sabah nöbetten dönerken bir deste ot getirmişti. Ot taze ve bir tür pancara benziyordu. Doğrusu ben yeni gördüm ve kimsenin yediğini görmemiştim bu güne kadar. Manga komutanımız Sefkan güzel bir ot olduğunu söyledi. Hatta daha fazla getirmemizi söyledi. Getirin yağda kızartıp yiyelim, dedi. "Belki yenilmiyordur, önce ben yiyeyim bir şey olursa siz yemeyin" dedi. "Yani önce ben üzerimde deneyeyim" diye arkadaşları ot toplamaya gönderdi. Sefkan "bu taze nazik bahar otunun hepsi yenilir, yenilmeyen ot mu var diye ikna etti bizi. "Benim o an nöbetim vardı. Kaç saat geçti gelen olmadı" diyen Rizgar'ın konuşması daha ağzındayken, bu sefer Rizgar'ın gülme illeti Kemal'in yüzüne yansdı. Az önce arkadaşına yaptığı azarlamaları düşünerek kendine hakim olmaya çalıştı. Meseleyi anlamıştı Kemal. Yine de sonunu getirsin diye dinlemeye zorladı kendini. Rizgar devam ediyordu. "İkinci saat oldu gelen yok, üstelik bir hareket de. Yolu gözetliyorum hiçbir kıpırtı yok. Önce çavuş yatmış olabilir diye tahminde bulundum. Ama öyle de olsa uyandırmam gerekirdi." Nöbet yerini terk ederek oraya koşup, bir solukta ulaştım. Baktığımda ne göreyim." Taze limon ısırmış gibi yüzünü ekşiterek, "moloz yığını gibi yerde yatıyorlardı. Görecektin heval Kemal, kimileri kusmuş, kimileri de yerde kıvranıyordu. İnleyen inleyene..." "Peki" dedi Kemal kızgınlıkla ardını getirerekten, "deneyci." Kendini tutamayarak daha aşırı bir ifade kullanarak, "hayır botanikçi komutan? Peki, Sefkan ne durumda" diyen Kemal'e, Rizgar, "heval altısı da düşmüş, sadece inleme sesi vardı. Başka da belli belirsiz homurdanıyorlardı. Konuşan olmadı. Bu durumda en iyisi arkadaşlara haber vermeliyim dedim ve koşarak geldim." Olanlar karşısında oldukça öfkelenen Kemal, "deli misiniz heval? Nerede görülmüştür her otun yenildiği" dedi. Sonra Rizgar'ın dinlenmesini söyleyip, "biz gerekeni yaparız!" dedi.

"Neydi o?" diye sordu Derviş öfkeyle, "önemli bir şey yok,

belalar vallahi bunlar, ottan zehirlenmişler. Bir manga gönderin buraya indirsinler. Tabii tepe boş kalmasın, hepimiz buradayız, iyi olmaz” diye talimat verdi. Cûdî ile Orhan vuku bulan olaya karşın kıkır-kıkır gülüyorlardı. Kemal de katıldı bu gülmeye, yüzündeki kızgınlıktan eser kalmamıştı. “Hayır” dedi Orhan, “biz Sinan otunu anladık da, bir Sefkan otu eksikti, onu da keşfettik ya, düşmanın denizi kurutma taktiği boş çıktı vallahi, hem de gerillayı halktan koparıp lojistik kanalları kurutma planları da” diyerek gülme krizine girdi. Orhan’ın bu esprisi kahrkahayla karşılık bulmuştu. Hep bir ağızdan güldüler. “Orhan’a katılıyorum” dedi Cûdî. “Nasıl olsa hepimiz zehirlenip ölürüz ya. Yemek yiyen olamaz... Erzaka da ihtiyaç kalmaz.” Tekrar bir kahrkaha koptu. Kemal, “dolayısıyla düşmanın halka ambargo ve karneli erzak vermesi de böylece boş çıkar” diye biraz daha karıştırdı havayı. “Doğrusu o ya” diye, tekrar söze karıştı Orhan, “yıllardır bizimkiler bu dağlarda koçerlik yapıyorlar. Taa Siirt-Batman ile ülkenin yarısını dolaşmışlar ama bizim aşiret böyle bir ot tespit etmemiş. Ben Sinan otunu görünce şaşırdım. Hiçbir hayvan yemiyor o otu. Bizimkiler bu Sinan otuna ‘mijmijok’ diyorlar. Biz çocukken otun kuyruğundaki ıslak yeri emiyorduk ve ağza hafif tatlımsı bir tat bırakırdı, çoğu tarafı da kurudur, ama...” diye hayretle sürdürdü, “bizim arkadaşlar Sinan otu, diye tutturmuşlar. Botanikçi Sefkan gibi Sinan arkadaşın otu misali getirip yemişler, tövbe bir tadı olsun, vallah yok.” Cûdî, “ne yapsınlar heval Orhan nasıl olsa, mirtoxadan, salçadan daha iyidir. Mirtoxada bulunursa eğer” dedi. Orhan, “onlar bulunur mu? Hele salça” diye devam etti. Durakladı, kafasında bir yemeğe benzetmek istiyordu. “Neye benzer biliyor musunuz?” diye kafasında tarttığını açıkladı. “Masallarda geçiyor, aşık bir kızın sevgilisine götürmek için başının üstünde tuttuğu tepside pilav üzerindeki kızartılmış kaz, ördek etinin benziyor. Hani bazen Kürt mir sofralarını anlatan hikayelerde geçer bu öyküler. Öyle ya, komutan yemeğidir. Adının çıkması, nefis oluşundan ileri geliyor.”

Kemal, “yani siz” diye konuya siyasal bir açıdan baktı. “Komutanlar ile mir arasında bir ilişki mi var diyorsun?” “Hayır” diye itiraz etti Orhan. “Yani çok bulunmaz ya, tabii biraz da çabuk hazırlanıyor, ondandır. Ama arkadaşlar yine komutan yemeğidir derken yoruma

açık oluyor. İşte bahar geldi mi salça varsa, tabii komutanların değil, hantalların da yemeğidir” diye bu sefer konum değiştirdi. “Bu konunun komutanların hoşuna gitmeyişine anlam veriyorum, bu konuyu çok uzatsak da bence insanlık tarihinde belki de bazı otları bizim yeni keşfettiğimiz ortaya çıkacak.” Konuyu üzerine basa basa anlatıyordu Orhan. “Heval işte denemeci Sefkan, görmüyorsun, zehirlenmeden ölecekler. Tabii böylece bütün otların yenileni ile yenilmeyenlerini tanımış olduk. Buna halk cesaret eder mi hiç” denilince kahkahayla güldü Kemal ve ardından diğer arkadaşlar da katıldılar. “Doğru söylüyor Orhan arkadaş” dedi Kemal. Sonra, “Bir ara ekmek ve tuzumuz yoktu. Çevredeki bütün köyler çete. Şirvan’da biliyorsunuz bir çocuk, bir çoban veya ot toplamaya çıkmış bir kız-kadın her kim ise seni gördü mü, bir an geciktirmeden dosdoğru köye ihbara koşar. Sonrasını düşünün. Her taraftan asker, çete çıkar. Sonuç ya manevra ya çatışma. Bu nedenle günlerce ot yemek zorunda kaldık böylece. Öyle ki dizlerimizdeki bütün derman tükenirdi, ayakta duramaz olurduk. Allahtan bahar otları hala kurumamıştı” dedi.

Bir arkadaş Ferhat’ı çağırınca, “mee” diye yanıt veriyordu. Bir arkadaş ne o öyle Ferhat arkadaş, diye şaşkınlıkla soruyor. Ferhat, “heval ne yapayım ben koyunlaşmışım” diyor. Daha fazla şaşırان arkadaş, “ne, ne dedin? anlayamıyorum seni doğrusu.” İşte anla beni ot yiye yiye artık koyun gibi meleyip, koyun gibi düşünüyorum. Hani her gün tabiri caizse koyun gibi otluyoruz. Ben bir doktorum, anlıyorum bu işlerden” diye bilimsel yönünü de öne çıkararak arkadaşını inandıracaktı neredeyse. Dr. Ferhat o denli ciddi bir şekilde açılıyordu ki arkadaş şaka mı, ciddi mi ikilem içinde bir süre öylece kalır. Araya giren Cûdî, “Ferhat yine de Allah’a şükür etsin ki... Aslında Kürdistan’ın coğrafyasına dua etsinki ot vardır. Hem ilkbahar değil de sonbahar olsaydı, Ferhat’ın durumu başka türlü olurdu.”

“Peki, bu kadar ottan bahsettik de hiç kimse guhreşike değinmedi. Bence guhreşikin hakkını yememek gerekir. Oysa yıllardır ekmeğimizin biricik katığıdır.” Hemen araya giren Cûdî, “Orhan doğru söylüyor vallahi” dedi. “Gerçi hiçbir hayvan guhreşiki yemiyor. Köylüler de tanımıyorlar. Bu da bizimkilerin diğer bir keşfi işte.” Yarı ciddi yarı alay karışımı bir ifadeyle, “otların keşfinde tarihe bizim de katkımızın olduğu kesin, bir anlamda ot devrimi de yapıyoruz” diye şakayla

güldü. Gülmesiyle birlikte işi iyice aşırıya kaçırıldığını anlamış olacak ki, “biz de botanik uzmanı kesiliverdik böyle birden, her neyse” diye ciddileşti. Sözü Cûdî’den alan Orhan konuşmayı sürdürmek istiyor gibi, “bu sefer Sefkan’ı iyicene makaraya alırsız, o otun adı Sefkan otu olsun bundan böyle!” “Hayır,” dedi Kemal, “ben kendisinden rapor isteyeceğim ve tabii ciddi eleştirmek gerekir.” Derviş, “doğru heval, rapor yazması gerekir. Bu kadar arkadaşın güvenliğini tehlikeye atmış üstelik.” “Hayır” diye düzeltti Kemal, “toplantı yapın, ne karar çıktıysa onu uygularız” diye düzeltti kendisini. Gerillada komutan da olsan, karar genelin kararı olmadıkça hem anlamsızdır hem de demokratik değildir. Gerillada kararlar demokratik yöntemlerle alınır. Bunun da en iyi uygulanacağı yer, herkesin görüş sunabileceği toplantı yeridir.

Yerini düzelterek Cûdî’ye baktı Kemal, “amma da uzattık. Neyse, kapatalım bu ot faslını, ciddi işler bizi bekliyor, zaman değerli. Neredeyse bahar mevsimi biz bir şey yapmadan geçecek” deyip, tekrar çevreyi gözleriyle taradı. “Biliyor musunuz üç gün oluyor, hemen siz gittikten sonra halktan aldığımız bir bilgiye göre düşman Tatvan’a yönelik operasyon hazırlığı yapıyor. Bu nedenle toplantıya gelmiş Tatvan yönetimini biraz evvel yola çıkarmamız gerekirdi ve onları gönderdik.” Cûdî’ye taraf bakarak, “keşif sonuçlarını öğrenelim, siz de gidersiniz, zaten kitle çalışmasına bakan Serdarlar dün gittiler.” Başını hafif eğmekle onayladı Cûdî, “tamam o halde sizi dinleyelim” dedi. “Eylem krokisini görebilir miyiz?” Derviş elini cebine götürerek, dörde katlanmış, üzerinde eylem hattı, mevzilerin çizildiği kağıdı Kemal’in önünde açtı. Kemal kağıt üzerinde çizili olan karakola baktı ama bu karışık çizgilerden anlamadığını gösterir bir tutumla Cûdî’ye sorar gözlerle bakındı. “Heval” diye açıkladı Cûdî. “Üç araçlık bir konvoydur ve Bitlis’ten geldiği kesin ama Baykan’a mı yoksa daha berisindeki Doğanlı köyü komando taburuna mı gittiğini bilemiyoruz. Gözetlediğimiz üç gün boyunca araçlar saat 11’de geçiyor, oradan pusu yerine tam 11:40’ta varıyor. Dönüşte ise 12:20’de aynı hizaya geliyor. Hemen hemen üç gün böyle oldu.”

Cûdî krokinin çizildiği kağıda uzandı. Kemal’e doğru açarak üzerinde parmağını gezdirip, “Bu yer. Burası zikzak ve virajlar...” gülümseyerek “oraya düşenin vay haline” diye devam etti. “Peki”

dedi Kemal, “ne kadar güç gerekir? 60 kişi olursa muazzam bir darbe olur düşman için.” İtiraz edencesine, “Mutki gücünü takviye olarak katabiliriz” dedi Cûdî. Orhan hemen araya girerek, “arka dağı tutmadan eylem yapmak büyük risk taşır o saatte” diye ekledi. “Araziyi tutarız elbette” diye doğruladı Kemal. “O halde” Cûdî’ye bakarak, “siz akşama doğru yola çıkın. Mutki gücünü ayarlayın. İtirazı olan var mı?” diye soran gözlerle çevresine bakındı. İtiraz yoktu, “katılıyoruz” demişti herkes. “Randevu” dedi Kemal, “Hürmüz köyünün üstündeki ağaçların arası olabilir. Cuma gecesi beşinci gece oluyor.” “Uygundur” dedi Cûdî. Diğerleri de katıldı.

Eyalet toplantısında yeni bir planlamaya varılmıştı. Eyalet çapında eylemsellik ertelenemez bir hal almıştı. Güney’deki savaş bu zorunluluğu daha da hızlandırmıştı. ‘Sandviç’ harekatı bütün hızıyla devam ediyordu. Güney’deki güçlerin katılımıyla savaş sınır şeridi boyunca kıızıktıkça kıızıkmıştı. Bu durumda eyalet daha fazla sessiz kalamazdı. Eylemsellik sürecini başlatmak aciliyet kazanmıştı. Buna göre Tatvan’daki güç ilk eylemi yapacaktı. Tatvan şehir merkezinde kontra, özel tim, ajan cirit atıyordu. Üstelik bunlar yetmiyormuş gibi son yıllarda bunlara bir yenisi daha eklenmişti. Lanetli bir örgüttü bu. Allah adına hareket ediyordu sözüm ona. “Hizbullah” koymuşlardı adını. Ne yazık ki bu örgüt bir illet, bir kene gibi halkın başına musallat olmuştu. Halka öncülük edeni önce tespit eder, ardından katlederler, kimileri de evinden çıkarılır ve bir daha dönmezlerdi. Eve dönüş yolunu gözetler durur analar, kardeşler. Günler aylar geçer, umutlar tükenir, gözler yola bakar ama gelen olmaz.

İşte Tatvan gücü ilk neşteri bu irinleşmiş yaraya atacaktı. Hemen ardından devriye gezen polis otosu çarşıda pusuya düşürülecekti. Düşmanın dikkati eyaletin doğusuna çekilecekti bu şekilde. Esas darbe ise batıda yani Bitlis, Mutki hattında indirilecekti. Böylece hem doğuda hem de batıda bir dizi eylem gerçekleştirilmiş olacak daha sonra Tatvan gücü Hizan ve Miks’i kapsayan alanı, Mutki gücü de eyaletin tam batısında kalan Kozluk ve Sason’a açılım yapacak ve ardından da bu alan birer bölge olarak (5. bölge) örgütlendirilecekti. Planlamaya göre bir sonraki dönem toplantısı Mutki’de olacaktı. Toplantı Ağustos’un biriyle üçü arasında Xaçareş’te yapılacaktı. Qolaniyê ile Varan köylerinin bulunduğu mevki toplantı için uygun

görülmüştü. Dêrxas ile Mutki'nin kesiştiği bu alan eyaletin en stratejik yeri oluyordu. Aynı zamanda eyaletin merkez alanı konumundaydı.

Türkiye ve Kuzey Kürdistan, 12 Eylül askeri darbesi ardından sıkıyönetim ve olağanüstü hal ile yönetiliyordu. Olağanüstü Hal Bölge valiliğine Hayri Kozakçıoğlu getirilmiş ve bölgenin merkezi olan Amed'te karargah kurmuştu. Gerilla savaşının ülke sahasında yoğunlaşmasıyla birlikte olağanüstü halin de kapsamı genişlemişti. Gerilla güçlerinin Garzan eyaletinde yoğunlaşmasıyla beraber, eyaletin merkezi konumundaki Bitlis ve ilçeleri de bu yıl Olağanüstü Hal Bölgesi kapsamına alınmıştı.

Geçimleri hayvancılığa endeksli olan koçerlerin başında patlamıştı bu yeni uygulama. En fazla halkın bu emekçi kesimi etkilenmişti. Yasaklamalar nedeniyle yıllardır yazlık olarak kullandıkları zozanlardan yani yaylalardan artık bêrîvanların güzel sesleri gelmiyor, çobanların ısıkları duyulmuyordu. Nisan ayıyla beraber dört bir yandan obalarla dolup taşan yerler şimdi tam bir yas havasındaydı. Ancak yine de denetimde olan yerlerde bahar yağmurları ve şimşeklerin çakmasıyla birlikte şurda burda birkaç aileden oluşan çadırlar görünmüyor değildi. Bitlis'in çevresinde veya bir ilçenin yakınında yerleşmiş küçük küçük ürkek obalar, göçmek üzereydiler. Sonbaharın soğuk havalارına daha fazla dayanamaz hale gelmişlerdi. Gerillalar günbatımında bu obalardan birisine giriyorlar. Bitlis ile Mutki arasındaki Serêdarê zozanlarında konaklamış bu oba taa Siirt'ten buralara gelmişti. Obaya girer girmez köpekler havlayışlarıyla oba sakinleri ise ürkek ve şaşkın bakışlarla karşıladı onları. Şarıl şarıl akan buz gibi bir pınarın hemen kenarında açılmıştı çadırlar. Çoğu bez ve kara kıl olan bu küçük çadırdan çıkan gürültü patırtı, akan pınarın sesini bastırıyordu. Şurada bağrıışan bir çocuğun sesi, bir koyunun ardına veren sarı fistanlı kadın, ocağı yakmak için elinde uçları yanan bir deste ağaçla bir çadırdan diğerine hızla geçen yaşlı ana, bir koçu yere yatırıp yaralı ayağını tedavi etme çabasında olan beyaz gömlekli bir erkek. Herkes akşam olmadan günün bütün işlerini tamamlama uğraşındaydı.

Obanın ortasında ayaküstü sohbet eden bir grup erkek, gerillalar gözlerine ilişince ansızın dağılıverdiler. Panik halinde gerillayı kar-

şılamaya geldiler. Şaşkın gözlerle önce süzdüler, sonra bu garip, sıra dışı hatta tehlikeli misafirlerin nereden çıktığını anlamaya çalıştılar. İçlerinden biri fısıltı halinde yanında yürüyene, “bunlar şu üst eğimdeki otların içinde gizlenmişti bugün” dedi. “Hayır” dedi öteki, “şu aşağı derenin kıvrımlarında gizlemişler ama kimse onları göremez ki. Hani keklik yavruları var ya, tıpkı civcivler gibi ortalıktan aniden yok oluveriyorlar.” “Olmaz” dedi bir başkası. “Adamlar şu taraftan geldiler” diye itiraz etti. “Olsun” dedi aynı adam, “onlar o tarafta bize göründüler asıl, ters istikametten geliyorlar. Ben onları tanırım yanıltıyorlar adamı. Bir taraftan çıktığını sanırsın ama onlar başka türlü yaparlar.” İlk konuşan, “kesin öyle yapmışlardır, eve giriyoruz” diye yanındakini dürtükledi. Esrarlı bir tartışmaya kendilerini kaptırmış adamlar, birkaç adımda gerillaları ağırlayan çadırın eşğine gelmişlerdi. Sus pus oldular. Nasıl olsa misafirleriyle oturup sohbet etmek, soru sormak için daha upuzun bir gece vardı önlerinde.

Gece koyulaşınca sohbetler de koyulaştı. Şaşkın ve ürkek bakışlardan eser kalmamıştı. Perdesini çekmişti karanlık bütün korkuların üstüne. Bütün ürkek duygular karanlıkta kaybolmuştu. Cesaretlelenen oba sakinleri, gerillanın kaldığı çadıra doluşuverdiler. Garip misafirleri görmeyeli epey zaman olmuştu. Üstelik hemen her gün haklarında ‘kısırıldı, kökleri kazıldı’ türünden haberler radyo ve televizyonlarda duyuyorlardı. Her gün ‘bitirdik’ diyorlardı. “Nasıl oldu da halen yaşıyanlar varmış, hem gündüz gözüyle dolaşıyorlarmış, hem de cin gibi hemen yanıbaşımızdan çıkıverdiler. Demek kök kazma bir saf-sataymış. Hani salatalık doğrar gibi terörist öldürdükleri de yalanmış” diye geçiriyorlardı içlerinden.

Koçerler her zaman her yerde gerillalara ilgiyle bakmışlardı. Yaşam ve hareket tarzını kendilerinkine benzetiyor, önceleri otlak yerlerinin parasını genelde yerel ağa veya şeyhlere öderken, gerillaların hakimiyetiyle çoğu zaman bir kuruş dahi vermiyorlardı kimseye. Gerillalardan cesaret alarak kendilerini toprak ve otlak meraların sahibi olarak görüp, para isteyenlerin sözlerini takmıyordu koçerler. Hayvanlarını otlatmak istedikleri ovada, yaylada, kışlık yazlık yerlerde başkalarına para ödemekten belleri iki büklüm olmuştu. Artık altından kalkılamaz hale gelen bu yükü indiren olmamıştı gerillalardan gayrı. Diğer yandan koçerlerin ezeli düşmanı hırsızlardı. Buna da son noktayı gerilla koymuştu.

Hatta yırtıcı hayvanlardan bir parça kurtulmuşlardı koçerleri. Gerillanın buna benzer yararlarının meyvesini ilk alan koçerler olmuştu. Ancak düşmanın getirdiği olağanüstü hal uygulaması bütün bunları burunlarından getirecek türdendi. İstedikleri yerde zozanlara çıkamıyor, serbest dolaşamıyorlardı. Çobanlar uzak yerlerde kalamıyordu. Elleri bakraçlı berrivanlar da ötelere gidemezdi. Eh böyle olunca da koçerliğin de tadı kalmamıştı doğrusu. Zira çoğu bu işin zevki bitti diye hayvanlarını satıp, şu bu merkezin kıyısında gecekondu bir çatının altına sığınarak kendi köşesine çekilmişlerdi. Pek de alışık olmadıkları yeni bir yaşam arayışıyla, umutsuzluk, yoksulluğun pençesinde kıvranıp duruyorlardı.

Son gelenler yedi kişilik gerilla grubundan ikisinin kadın gerilla olduğunun henüz farkına varmadığı için daha çok yakınlık göstermenin bir ifadesi olarak misafirlerini öpmeye giriştiler. Gaz lambasının solgun ışıklarında titreşen Nergiz'in yüzünü fark etmediğinden öpmek için uzun kollarına almıştı erkeklerden biri. Ufak tefek yapısından dolayı çocuk yaştaki bir delikanlı sanmıştı. Haksız da değildi adam, on beşindeki tepeden turnağa kadar silahlı bir genç savşıcıyı kim bağrına basmazdı ki. Tabii doya doya öpmeyi de. Nergiz adamın yanlışlığını fark etti. Boynunu geriye çekmeye çalıştı. Ancak başını geriye çekmesi Nergiz'in boynunu adamın güçlü kollarından kurtarmaya yetmemişti. Orta yaşlı adam 'çap' diye bir öpücük kondururdu. Arkasında diğer yanağını da öpecekti ki, "onlar kızlar amca" diye araya girdi Cûdî. Utancından şaşkın ördeğe dönen adam, "ku...su....ra bakmayın heval" diye heceleyen sözlerle kendini savundu. Davranışından dolayı ezik büzük olan adam, cemaatin kıs kıs gülmeleri içinde, süt dökmüş kedi gibi çadırın köşesinde çömeliverdi. Utancından ufacak kalmıştı iri yarı koçer. Duyduğu utançtan daha bir parlayıvermiş, uçuk mavisine kaçmıştı Nergiz'in gözleri. Gözlerini ışıktan saklıyordu. Kızaran yüzü al aldı. Ortada utanılacak bir şey yoktu aslında. Olan biten esasta sevinilecek türden de bir sevgi ve bağlılık gösterisiydi. Hem babasının yaşındaydı ona sarılan koçer. Zaten baba gözüyle bakmıştı, evlatlarına sarılmak, doyaya öpmek, adamın doğal hakkıydı. Nasıl olsa iki yıl önce çok sevdiği biricik yeğeni karşısında gördüğü insanların içine karışmıştı. Saflara katılan yeğeni on altısına yeni girmişti ve o da bir grup arkadaşıyla Siirt ovasından kaşla göz arasında kaybolmuştu. Botan dağlarına uçan bu

gençten o gün bu gündür bir haber alamamıştı. Tek bildikleri gerilla olduğuydu. Bunu da bıraktığı bir notla bildirmişti ailesine. “Beni Botan dağlarında bilin! Hoşça kalın!” demişti.

Gerillaların obaya geldiğini eşi fısıldamıştı kulağına. Habere sevinerek eşine, “çok güzel, hemen gidiyorum. Belki Selim hakkında bir şey bilirler” diye gerillaların bulunduğu kara kıl çadırda almıştı soluğunu. Duyduğu ani sevinç ve heyecan kendisini bu küçük kazaya sürüklemişti. Aslında kaza falan da değildi yaşanan. Yeğeni yerine kızını öpmüştü veya kızı şahsında yeğenini koklamıştı. Zira bütün gerillaların onun gibi babaları yok muydu? Onlar da öyle bakmıyor muydu? Yıllardır aileler, “filan dağda, şu kadar terörist ölü ele geçirildi” diye avaz avaz bağırان haberlerden başka bir şey duydukları, bildikleri var mıydı ki? Yoktu kuşkusuz. O halde, yıllardır ailesinden kopup giden Selim’den bir haber almak müthiş sevindirici olurdu doğrusu. Ama yaşamını kah Siirt alanında, kah Muş-Bitlis yaylalarında hayvanlarıyla birlikte çayır bayır gezerek geçiren bu yurtsever, çadırın dibinde kıvrılıp çıt çıkarmadan dinliyordu.

Çok geçmeden “heval bir yeğenim de içinizdedir” sözüyle utanç perdesini üstünde hışım la yırttı, attı. İçindeki utanç da bu sözlerle uçup gitmişti. Kendini toparlamıştı. Ardından da sormak, konuşmak için hamle yaptı. Öğrenmek istediğı çok şey vardı bu gece. Eline fırsat geçmişti, kaçırmamalıydı. İçinde biriktirdiğini dökmek ve yeni, güzel, inandırıcı şeyler duymak istiyordu. “Heval” diye söze girişti adam, “düşmanın Kuzey Irak sınırı dediğı yer neresi oluyor?” dedi. “Devam et ama...” diye ısrar eden Cûdî’ye aldırış etmedi. “Hayır” dedi adam, “yol gelmiş yorgunsunuz, hem bu dağlarda dolaşan biri hızlı acıktır. Bilirim ben bu dağların yaşamını, havasını.” Az önce çadırın köşesinde karanlığı tercih eden, utançtan büzülüp, ufalan adam, kendinden son derece emin konuşmaya başlamıştı. Hem yaşam tecrübesini aktarmak istiyordu. Gözlerinde cevap bekleyen sayısız sorular geziniyordu. “Şu dağlar” dedi adam, “kendisini tepmeye cüret edenleri kısa anda Şubat kurtlarına çevirir” deyip akabinde de kıkır kırır güldü. Ağır gövdesi birden gülmesiyle titreyiverdi. Aniden ciddileşiverdi. Ortada duran sofraya baktı. “Tamam mı?” diye servis yapan genç kıza sordu. “Evet” anlamında başını eğdi ev sahibi kız.

Geniş sînî (tepsi) içinde beyaz bir tabak duruyordu. Taze peynirin kokusu çadırı doldurmuştu. Peynir kadar katı, göz kamaştırıcı yoğurt küçük tabaklara tıka basa doldurulmuştu. Buz gibi pınardan yeni çıkarılmıştı. Kurutulmuş otlardan gulik, yağda kızartılarak sîninin içine tıktırılmıştı. Otlar burada da yakalarını bırakmamıştı. Her gün yedikleri otların yerine taze, mis gibi kokan peynir, hele yoğurt, sîninin içini süslüyordu. En tok mide açlıktan kazınırdı bu manzara karşısında.

Ev sahipliğine soyunan adam, “buyurun, buyurun yanaşın heval!” diye sofrayı eliyle daha öteye iterek espriyle, “hadi saldırm, kurtlardan bahsettik demin, öyle ya.” Gerillaları aç kurtlara benzetmesi bütün yemeğin tadını da, ısınan yakınlık duygusunu da kovmuştu. İyiniyetten, samimiyetten gelen kötü bir espri işte. Hafif kızaran Cûdî, “tamam amca, ne acelen var. Hem kurtların evi yok, oysa ulaşabildiğimiz her ev bizimdir. Savaş hali işte, bir ay hiç ekmek yüzü görmediğimiz oluyor. Açlık, susuzluk, uykusuzluk, ölüm savaşın mayasında var olan şeylerdir. Elbette bizim savaşımız dağlar kadar büyük bir dengelessizlikte yürütölüyor düşmanla. Bu daha fazla zorluk göğüslemek demektir bizim açımızdan” diye bir an haykıracak gibi oldu Cûdî. Kendine bakan gözlerle baktı. Sevgi ve dürüstlikle bakan pırıl pırıl gözler, aniden yumuşadı. Kendi içinden, “hayır” deyip yumuşayan Cûdî devam etti. “Biz dayanma azmimizi dosta düşmana kanıtlamışız.” Duraladı, “kuşkusuz savaşıma gücümüzle şimdi de yeni özgür şafaklara açılıyorz.” Çadırın içini doldurmuştu insanlar. Çadırın bir ucunda kadınlar çocuklarla tıklım tıklımdı, hepsi de kulak kesilmiş yığın halinde birbirine yaslanmışlardı.

“Evet” dedi Cûdî, “yemek yiyelim ama sizde Bitlisliler gibi yaptınız.” Adamlardan biri, “Bitlisliler gibi, nasıl oluyor?” diye sordu. “Hayır” dedi öteki genç olanı, “yıllardır üç ayımız, yılın çeyreği Bitlislilerle yaşıyoruz, ciddi bir fark aramızda kalmamış.” Halk bu esrarlı sözün açıklamasını bekleyen gözlerle bakışmaya, aralarında fısıldanmaya devam edersun, gerillalar aralarında kıkır kıkır gülüyorlardı. Taşı tam gediğe koymuştu Cûdî. “Hayır, yanlış anlamayın” diye açıkladı. “Siyasi bir anlam yok bunda.” Halk gücenik gözlerle devamını bekledi. Bu sözlerle ne ima etmişti gerillalar. “Biz” diye sürdürdü Cûdî: “Botan’dan bu alanlara yeni

gelmiştik, yani Garzan dediğimiz Bitlis, Tatvan alanına. Uğradığımız köyler, evler oluyordu. Hani şimdi burada oturduğumuz gibi biraz abartılı bir dille, daha başımız eşiğin içine girer girmez, ‘yemek’ diye hareketlenirlerdi. Hemen apar topar ne bulurlarsa sofrayı kurarlardı ve o ilginç şiveleriyle, “buyurun heval yemek bixwın, niha hûn açmış bûne, kerem bıkın yemek yemişkin...” İşte, Türkçe mi Kürtçe mi olduğu belli olmayıp yarı yarıya karışık bir şekilde konuşturlardı. Daha soluk soluğasın, onlar yemeye zorlar insanı.” Duraksadı Cûdî, gülümseyen bakışları cemaatin üzerinde dolaşıyordu. “Evet” dedi, “ilk etapta buraların adeti böyledir sandık. Sonra dedik yurtseverliklerindendir, demek çok yurtsevermiş Bitlisliler diye düşündük. Sonra tanıdıkça çoğu düşündüğümüz gibi çıkmadı. Yanıldığımızı gördük. Neymiş?” Gülmemek için zor tuttu kendini. “Ne kadar tez yemek yersek, o kadar çabuk oradan toz olup gidermişiz.” Kopan kahkaha Cûdî’nin sesini yuttu. Gerillalar ile oba sakinlerinin kahkahaları kırıışmıştı birbirine. Sakinleşti ortam, sigaranın belasından “uhu, uhu, uhu...” diye öksüren bir adamın dışında, herkes sus pus oluverdi. “Yani Bitlisliler gibi mi yaptık demek istiyorsun?” diye sessizliği bozdu yeğeni gerilla olan adam. “Aynısı” dedi Cûdî. “Gözümüz oturacak yer ararken, sofrayı bulduk.” Cûdî’nin bu tatlı vurgusu çoğunu güldürmüştü. “Allah’ın bismillahını dememişken, ‘hadi yemek.’ Hele bir nefesimizi verelim, ne acelesi var bunun? Hem yemekten sonra yeni yerimizi düzeltiriz” diye espriyle sıcak bir yakınlaşma atmosferi yaratmıştı. Halen sofrada durduğu yerde duruyordu. Nasıl olsa soğuduğu kadar soğumuş yoğurt, peynire de öyle zararı yoktu. Otlar varsın soğusun. Zaten pek müşterisi olmayacaktı. Ayıp olmasın diye ona belki taciz ateşi açacaklardı. Peki yoğurt? Ona da bir imha saldırısı yapılsa yeriydi. Gerillalar yemek yedikten sonra sofrayı kaldırdı. Yerini düzeltti Cûdî, sonra yeğeni gerilla olan amcaya bakarak, “he şimdi devam edelim amca, sorun yarıda kalmıştı. Güney savaşından bahsetmişdin değil mi?”

“Ama önce bir noktayı açmak istiyorum, sonra sohbetimize kaldığımız yerden devam ederiz” dedi.

“Buyurun heval” dedi adam, “dinliyoruz.”

“Daha önce Bitlis’ten bahsetmiştik. Burada bir yanlış anlama olmasın. Biz şaka tarafını konuştuk. Asıl Bitlislilerin bu denli yurtsever

olduğunu bilmiyordum. Özellikle çevre köy ve yerleşim birimleri, özlü ve yurtseverdirler. Gördük, hakkını vermek gerekir.” Gülümseyerek, “hani Bitlis’te Kamuran İnan ve şeceresi ilk etapta bizi kaygılandıran bir meseleydi ama sonra halkın gerillalara yaklaşımını gördük. Sayısız yurtsever insan her türlü devrim hizmetine hazırlar. Kuşkusuz kötü insanlar her yerde vardır. Evet, söz hakkı sizde” deyip yanlış anlamayı bu şekilde düzelden Cûdî, söz hakkını amcaya verdi.

“Şimdi televizyonumuz yok, köydeyken vardı. Ne bileyim heval her akşam ekrana “şu kadar terörist ölü ele geçirildi,” hem bir avuç diyorlar, hem de bin kişinin öldürülmesinden bahsediyorlar. Hele o iblis suratlı bakan, nedir adı?” “Abdülkadir Aksu” dedi genç olanı. “He, Abdülkadir Aksu ikide bir ekrana çıkıp, ‘kısırıldı, beli kırıldı, son çırpınışlar...’ ne bileyim bir sürü iğrenç sözler sarf ediyorlar. Kamuran İnan Kürtlüğüdür. Düşmanın halis muhlis eşeği” dedi adam. “Her nedense, Irak sınırına altmış bin asker ve korucu diyorlar, diğer yandan “bizim Kürtler...” Duraksadı, acıyla yutkundu. Yüzü nefret ve öfkeyle gerildi. “Güney Kürtleri, Muş’a mülteci olarak geldiklerinde, neredeyse çocuğumuzun boğazındaki lokmayı da onlara verdik. Ne vermedik ki? İşte neymiş ‘halkımızmış.’ Gerillalara bakarak, “zaten siz de her yerde halkı yardım etmeye, sahip çıkmaya çağırıyordunuz, biz de elimizden geleni yaptık.” Elini dizine vurarak, “bakın şimdi yaptıklarına? Bilmem YNK, KDP dedikleri örgütler düşmanla işbirliği yaparak çocuklarımıza saldırıyorlar. Tv’de düşman tanklarına binen peşmergeleri her gördüğümde kuduruyorum vallahi, iğrenç, tiksindirici!”

Hırsla soluklandı adam, gözleri buğulanmıştı. “Selim’in de orada olmadığı ne malum” diye üzüntü ve kaygıyla sürdürdü konuşmasını. Anlaşıyordu amcanın kızgınlığı, duygusal konuşmuştu, ihanete sitem ediyordu. Çok da haksız sayılmazdı doğrusu ama bir yanlışlığı vardı amcanın. Cûdî söze girerek, “kök kazma hikaye. Kökümüz sizsiniz, yani halktır. Halk biter mi hiç? Tasalanacak bir şey yok. Selim’i biz tanımıyoruz, hem gerçek adını bilmiyoruz, kod isim almıştır şimdi. Üstelik epeydir Botan’dan ayrılmışsınız. Umarım ki elinde silahıyla yiğit gibi bir yerde savaşıyor.” Koçer amca sanki sadece Selim’i düşünüyormuş algısından rahatsız olarak, “hayır hepiniz birer Selimsiniz. Selim sizden değerli değildir” diyerek, “o anlamda söylemek istememiştim” diye araya girdi.

Bir diğeri araya girdi, “hayır.” Bu adamın beyaz gömleğinin ön düğmelerinden ikisi açıktı. Gömlek yakaları omzuna kadar kaymıştı. Kara kıllı göğsü dışarıda hava alıyordu. Zekice konuşmaya karıştı: “Halk düşmanın yalanlarına alışmış. Hepsı tumturaklı sözler, sadece bezdiriyor ama inandırıcılığını çoktan yitirmiş. Hatta gerillaların kayıplarını bin, kendi kayıpları ise yirmi veriyorlar. Bunun tam tersinin doğru olduğuna inanıyor halk. Demek gerillalardan yirmi, düşmanın ki bindir gibisinden bir inanç halkta hakim olmuş” diye noktaladı sözünü.

“Evet, evet” diye teyit etti Selim’in amcası, “Kur’an hakkına doğru söylüyor Mehmet. Halk yalanları yutmuyor artık. Başlarda ‘bir avuç terörist’ dediler, Öncesinde de ‘eşkiya’ dediler. Hayır ilk etapta ‘şaki’ diyorlardı” diyen adam bu yalana gülümseyerek, “ne kadar gerçeklerden uzak” diye böyle ifade etmeye çalışıyordu. “Şakinin ne anlama geldiğini biliyorsam ne olayım. Bilmiyorum doğrusu, işte “şakilere pabuç bırakmayın, bir avuçturlar.” Hayır canım bir avuç şaki için eli bin, yüz bin asker, korucu ve güney örgütleri ne yapıyor. Çobanlarımız bile bu yalanlara gülüp geçiyor. Bizim çoban Miho gülüp geçiyor, bunlar hepsi laf u güzaf” diyerek biraz da keyiflenmişti.

Gece ilerledikçe sohbetlerde Güney savaşı üzerine yoğunlaştı. Koçerler soruyor Cûdî yanıtlıyordu.

“Hayır” diye itiraz etti Cûdî. Konuştuklarının etkisini henüz atamayan adama bakarak: “Adınızı öğrenebilir miyim?”

“Nusret, sizin heval?”

“Cûdî. Bakın şimdi Nusret amca, demin anlattıklarının yarısı doğru, yarısı da yanlış, hem temel bir yanlış...”

“Nasıl?” diye afallayan Nusret’in o an çapaklı gözleri büyümüş, Cûdî’nin gözlerinin içine bakar olmuştu.

“Halk ayrı, liderler ayrı. Halkın bir suçu yok. Bu anlamda halka yaptığımız iyilikten pişmanlık duymamamız yerindedir. Sitem etmenizi anlıyorum, yani yarısı doğrudur söylediklerinin. Diğer yarısı bir bütün yanlış” dedi ve “halklar kötülenmez” diye ekledi.

Çadırın bir köşesinde birbirine yaslanmış kadınların içinde genç bir kız, yanındakinin kulağına fısıldayarak “o karşıdaki kızdır” dedi.

“Yok erkektir” diye itiraz etti daha büyük olanı.

“Daha aydınlıkta baksana! Yeni geldin, meseleyi bilmiyorsun.”

“Öteki kız ama o erkektir” diye ısrar etti.

Eliyle kızın ağzını kapatarak, “şşşt, yavaş, yavaş sesin gidiyor, hem daha önce bizim Nusret senin gibi erkek olduğunu sanmıştı.” Kıs kıs gülererek, “bir görecektin ne hale düştü. Utancından yerin dibine girecekti neredeyse.”

“Öyle mi?”

“Hım hım” dedi genç olanı. “Gel onu dışarı çağıralım, bizim oraya gidelim?”

“Baban evde değil mi?”

“O işte babam” başıyla işaret ederek, “orada oturuyor” dedi. “Hem babam buna sevinir” diye güven verdi arkadaşına, “kalk gidelim” diyerek hareketlendi genç kız.

“Nasıl çağırırız bilmem ki, bir baktın ayıp olur. Bu kadar erkeğin içinde olmaz” dedi büyük olanı.

“Gel dışarıdaki nöbetçiye söyleyelim, o çağırsın.” İkisi hışımla ayağa kalktılar, sonra karanlıkta kayboldular. Çok geçmeden nöbetçi Nergiz’in kulağına bir şeyler fısıldadı. Nergiz de yanındaki kız arkadaşının kulağına birşeyler söyledi. Gözleriyle anlaştı gerillalar.

Nergiz, “Heval Cûdî, biz karşı evdeyiz. Giderken bizi çağırırsınız” dedi.

“Oldu” dedi Cûdî, “saat on birde kalkarız.”

O arada Nergiz’i kendi evine götüren genç kızlar partiye katılma kararı verirler. Ancak Nergiz kimseye söylememelerini, en uygun bir zamanda onları partiye katacaklarını söyler.

Söylenen saatte Cûdî bir arkadaşı göndererek Nergiz arkadaşların sıcak yürütülen tartışmalarını bölerek, kendi üs sahalarına doğru yola çıkarlar.

Xaçareş ormanları

Şêxan dağının ufkunda belirdi güneş. Bahar son günlerini yaşıyordu. Daha bir parlaktı bu sabah. Nergiz'in kısa kesilmiş saçlarının altında görünen ensesine bıraktı keskin ışınlarını. Sıcaklık rahatsız ediciydi. Aylardır yoğun sis tabakası içinde nefesi tükenen Muş ovası, bakır kırmızısıydı. Elini uzatsan ulaşır gibi saydam ve yakın görünüyordu. Her şey yemyeşil ve pırıl pırıldı, hatta masmavi bir deniz olduğunu sanırdı insan. Bozulmuş bir yoğurdu andıran pamuksu tırtıllı bulutlar, mevsimsiz olmanın şımarıklığı içinde dolaşıyordu. Buluttan yansıyan gölgeler hafif leke gibi yüzüyordu yaldızlı ovada. Doğudan batıya uzanan asfaltlı yolda vızır vızır geçen araçların camlarından yansıyan parıltılar şerit boyu uzanıyordu. Muş ile Tatvan'ı birbirine bağlayan cadde uçsuz bucaksız ovayı ikiye ayırmıştı. Cadde boyu her iki yakada sayısız köyler bahar güneşinin ışınlarında gülüyorlardı. Sıra halinde Vartinis, Axpinis, Ardinis köyleri dikkat çekiyordu. Eski Ermeni köyleri olduğu isimlerinden anlaşılıyordu. Şimdi Kürtlerin yurdu olmuştu. Her üçü de gerillaya payını vermişti. Geniş ovaya kendini özgürce yaymıştı Vartinis köyü. Zozanlardan inen Nergiz'i yüzü ter ve serin esintilerin sayesinde elmacık kemiklerine kadar kırmış, fırın ekmeğine dönmüştü. Taze, sıcak buhar tütüyordu. Gözleri ise uçuk mavisine kaçmıştı.

Şimdi Xaçareş'e bakıyordu Nergiz. Xaçareş, acem dokuması yeşil dokumalı bir halı gibi duruyordu. Kuş bakışıyla doyasıya

seyretmek istiyordu görenler. Bütün cazibesiyle yeşil giysilere bürünmüştü. Hayır, üstüne koyu hatta siyah bir perde çekilmişti. Baharın getirdiği güzellikler karşısında büyülenmiş gibi hayranlıkla bakıyordu görenler. Gözlerini bir türlü ayıramıyordu bu ihtişamlı manzaradan Nergiz. Baktı, baktı, tekrar baktı. Bütün gücüyle derin bir nefes aldı. Öyle bir derindi ki bu nefes, Xaçaş' te bulunan bütün havayı tek solukta içine çekmişti sanki. Mesafeyi biraz açan Cûdî'ye, "heval Cûdî dur, bir mola vermeyelim mi?" diye seslendi. "Olabilir" dedi Cûdî. "Çok az kaldı noktaya varmaya, bir oturup kalkmaya gerek var mı?"

"Daha iyidir, hem doyasıya bu manzaraya bakmak istiyorum. Hani bir yıldır böyle, tam da bu anı görmek, yaşamak özlemiyle içim kasıp kavruluyordu. Bu fırsatı kaçırmamı bekleme benden" diye seslendi Cûdî'ye. Sırt çantasına yaslanarak kendini geriye doğru bıraktı bu güzel yeşilliğin içinde. Cûdî'ye bakarak, "Allah aşkına siz erkek arkadaşlardaki duygu nedir? Anlamıyorum ben" diye duygusal bir eleştiriyle Cûdî'ye baktı. "Niye" diye sordu Cûdî. "Burada durmadığımız için mi, heval Nergiz?" Başını sağa sola sallayarak "hım!" diye yanıtladı.

"Peki" dedi Cûdî, "ne oldu da böyle ağır konuştun." Alaylı bir üslupla, "siz kadınlar kadar duygusal değiliz. Bir çiçeğe bakarken, bir kuşun sesini duyarken, etkilenmiyoruz sizin kadar. Ama ne buna harcayacak zamanımız var ne de o denli ince duygularımız. Senin gibi çiçeğin başını okşayıp onunla konuşacak dilimiz de yok." Sonra da, "şu çiçekler ancak silahımı gizlemeye yarar" diye ekledi. Cûdî'nin üslubundaki kaba ve kuruluk Nergiz'i daha bir duygusallaştırmıştı. Ağlayacak gibi oldu. Cûdî'ye bakınmakla yetindi. Onun duygularını anlayacak incelik ve derinlikten uzak olduğunu düşündü. Hışımla başını sallayarak belli belirsiz bir şeyler mırıldandı. Daha bir hırsla oturdu. Kollarını birbirine kavuşturdu. Yanında oturan kız arkadaşına baktı. Ormana, yeşillığe, bütün o büyüleyici manzaraya daldı. "Allah aşkına" diye ansızın yerinden bir kedi gibi hırsla sıçradı. "Bu manzaraya bakın. İnsan ruhunu cezbeden, tabiatın güzellik tezahürüne bakın hele" deyip, yanındaki arkadaşına döndü. Önünde duran sarı bir çiçeğin başını okşadı. "Ancak sen anlarsın beni" diye hafiften mırıldandı. Cûdî, "heval ben sizi anlamıyorum, bazen çocuk gibi

oluyorsunuz” dedi. Öfkelenen Nergiz ise “keşke” ile karşılık verdi. Bir parça alınan Cûdî devam edip, “hem de ağzınızdan süt kokusu geldiğini sanır insan.”

“Ağzımdan hiç gitmesin o koku” diye yanıtladı hırsla.

“Yeteri kadar çene çaldık” dedi Cûdî. “Havalar serinken dalalım ormana” ama Nergiz hala kalmaya kararlıydı.

“Hem arkadaşlar aynı noktada olmayabilir. O zaman ne kadar yol gideceğimiz bilinmez” dedi Cûdî.

Çok geçmeden sık ormana dalmıştı gerilla grubu. Orman özlem ve sevgiyle kucakladı gerillaları. Gerillalar da huzur ve özgürlük dolu bir duyguyla kendilerini ormanın kucağına bıraktı.

“Heval Cûdî, geçen gece uğradığımız koçerlerde, iki kız katılım sözü verdi bize.”

“Ee niye getirmedik? Ne bekliyorlar peki?”

“Heval uzun uzun konuştuk” dedi Nergiz. Ancak ailelerinin engel olmasından korkuyorlar...”

“Elbette” diye sözünü kesti Cûdî, “aileler, güle güle kızım” demezler ya. Kimin ailesi katılımına engel olmadı ki?”

“Doğru” diye açıklamaya çalıştı Nergiz. “Dediler ki, şimdi katılırsak ailemiz sizi rahatsız eder, feodaldirler, sizi zorlarlar. Anladığım kadarıyla büyük olanı nişanlıdır. Kaç gün sonra koçerler Siirt’e göçmeden önce gelip onları almamızı istediler. O zaman kadar daha başkalarını da örgütleyeceklerini, hatta bir iki delikanlıdan da bahsediyorlardı. İkna edebilirlerse onları da katmaya çalışacaklarını söylediler.”

“Bir haftaya kadar...” şeklinde cevap veren Cûdî alayla gülümsedi. “Köprüünün altından ne kadar su geçer kim bilir. Gelselerdi Tatvan bölgesine gönderirdik, uzaklaşırlardı buradan. Hem ne yapabilir ki aileleri, özgür iradeleriyle geldikten sonra. Görmediğimizi, Botan’a gittiklerini söylerdik.”

“Doğru, ama katılım sözü vermişler. Göçecekleri günlerde alırsak daha iyi olur. Çünkü göç ettikten sonra buradan uzaklaşıp ovaya iniyorlar. Böylece daha iyidir, diye düşündük.”

“Tabii fırsatımız olursa eğer” dedi Cûdî. Belli olmaz ki, yarının garantisini kim bu gün verebilir?

Cûdî küçük Rus markası dürbünüyle karşıdaki tepecikleri gözlemler

taramadan geçirdi. Körpe dalar yaprak bağlamıştı. Kıpır kıpırdı. Bir şey göremeyen Cûdî dürbünü kılıfına bıraktı. “Dilgeş’in deyişiyle “orman koyulaşmış” sevinç dolu bir şikayetle, “bir şey görmüyor ki insan. Tepe yerlerini bırakmışlar ya da biz göremiyoruz” dedi. Bunu onaylayan Nergiz, “noktayı değiştirmiş olabilirler” dedi. Noktanın yanına gelinmişti. Ölüm sessizliği vardı, çıt çıkmıyordu. Kuşların neşeli şarkıları havada takılı kalan tek şeydi. Sincaplar kuşlara eşlik ediyor, daldan dala sıçırıyor, sevinç çığlıkları atıyorlardı. “Dur” dedi Cûdî, “kurt sesi çıkaralım önce. Wuuu....wu...uu” diye garip sesler çıkardılar. Nergiz kıs kıs gülüyordu, diğer arkadaşlarda ona eşlik ettiler. Alınmış bir tonla, “sessiz olun da bir şey duyalım bari” dedi Cûdî. Ansızın bir başka kurt sesi karşılık verdi. Daha başkası tepeden geldi bu sefer, kurt ulumaları ölüm sessizliğini bozdu. Belki de sandığından daha fazla kurtla doluydu Xaçareş. Zira kurtların, domuzların güvenceli yuvasıydı.

Ansızın, “ha, ha, Piro!” dedi Nergiz. Az önce karşımıza çıkan sincaplar gibi sevinçle öne doğru sıçradı. Keskin mavi gözleriyle yakalamıştı Piro’yu. Silahını kavramış duyarlı adımlarla geliyordu Piro. Gelenleri görünce dişleri göründü. Çekik gözleri sevinçle gülüyordu. Gözleri gelenleri tanıyordu. Gözlerini yerden kaldırıncaya ayağı bir dala takılarak sendeledi önce, sonra bir dala tutundu, doğruldu. Sevinç ve heyecanla karşıladı gelenleri ve ardından erkeklerle kucaklaştı, öpüştü. Cûdî’yi uzun uzun göğsüne bastırdı. Nergiz de sıcak bir tokalaşma ile kolunu salladı. Daha fazla elinde tutmak ve yoldaşlık sevgisini avuçlarında yansıtmak, hissettirmek istiyordu.

Noktada bir tangırtı, tıkırtı insan seslerine karışmıştı. Orman heyecanla, sevinçle hareketlendi. Cûdî, “bu gürültü de neyin nesi Piro?” diye sordu. “O hooo” dedi Piro. “Sizden sonra biz ordu olmuşuz.” Sevinçle, “haberin var mı” diye göğsünü gererek gururla, “tamıtamına kırk bir savaşı katıldı.”

“Daha buradayken altı genç katılmıştı.”

“Hayır, onlarla kırk yedi oluyor.”

“Başka ne var?”

“He, he, kış boyu Cihanla kalan grup on gün önce bize ulaştılar.” Cûdî sevinmişti. “Öyle mi? Şimdi buradalar mı?”

“Evet, buradalar.” “Ohooo” dedi Cûdî. “Orman içinde canlı orman varmış” diye hayret ve sevincini gösterdi. Körpe ve neşeli dalların altında iki canlı çizgi gibiydi. Gözler gelenlerin üzerine odaklanmıştı. Ön çizgi silahlı ve üniformalı, eski gerillalardan oluşuyordu. Kimileri görevde ve tepeci olduğu için daha kısa bir çizgi halindeydi. Arka sıra uzundu. Her biri bir renkti. Kimileri gömleklî, pantolonlu, spor ayakkabılıydı ama bakışları hoş gençlerdi. Kızların ağırlıkta olduğu renkler cümbüşü garip bir insan şeridini andırıyordu. “Raweste! Amade be!” (Rahat ol, Hazır ol.) Tok bir ses iki kere tekrarladı aynı sözleri. “Şiyar be!” diye bağırdı aynı kişi, hışımla yön değiştirip gelenlere doğru koşar adım fırladı. Hırsla, heyecanla kavradığı silahını, sert vurduğu topuğuna paralel bıraktı. Topuğunun altında kalan taze otlar acıyla ezildi. “Hêza herema Mûtî”yê ji bo fermana we amadeye fermanarê min.” Tekmili veren Dilgeş’ti. Heyecandan yüzü kızarmıştı. Gelenlerle tokalaştı ve eşlik etti. “Merhaba heval!” sözü, “saxbî!” şeklinde yankı buldu. “Çawanin?” aynı yankı yine “saxbî” diye tekrarlandı. Sırayla tokalaşıldı. Silahsız ve üniformasız olanların heyecanları yüzlerinden okunuyordu. Baharın şiddetli yağmurlarıyla patlayan minik pınarlara benziyordu gözleri. Masum yüzler, yeni kanatlanmış serçe kuşlarını andırıyordu. Kendi kaderlerinin ağlarını kendi elleriyle örmek için dağlara vurmuşlardı. Yeni savaşçılar taze otlarda oturmuşlardı. Yumuşak yeşilliklerde bağdaş kurmuşlardı. Cûdî ile Nergiz’in gelişini görünce gürültü halinde ayağa kalktılar.

Nergiz elini işaret yaparak, “keremkin heval rûnin” demesiyle aynı gürültüyle oturdular. Nergiz kısaca gelişleri ve katılımları hakkında bilgi alacaktı. Sohbet niteliğinde bir ilk karşılama toplantısıydı. İkinci güneşi yüzünü daha bir allaştırmıştı. Yüzünde bir tebessüm dolaştı. Yere eğdi başını, nasıl başlayacağını düşündü. Sırayla gitmenin daha iyi olduğuna karar verdi. Dilgeş’e bir bakış fırlattı. “Herkes hazır mı?” diye sordu. “Doğrudur heval” diye yanıtladı Dilgeş.

“Her şeyden önce tekrardan hoş geldiniz diyoruz. Sizleri biraz tanımak, sohbet etmek istedik” diye açıklama yaptı Nergiz. Gülümseyerek, “Çoğu kadın arkadaşdır. Sayı fazla olduğu için biraz ben, biraz Cûdî arkadaş sizi tanımaya, dinlemeye çalışacağız. Sağdan mı soldan mı başlayalım” diye sordu. “Devrimciler solcudurlar biz de soldan mı

başlayalım diyorsunuz.” Hem sordu hem de cevabını verdi.

“Evet heval, senden başlayalım.” Karşıdaki bir kadındı. Hafiften utandı. “Nereden katıldın? Aslen nerelisin?” diye sordu.

“İzmir’den katıldım ama aslen Mardinliyim. Yedi yıldır İzmir’e göçmüştük. Kadifekale’de oturuyorduk.”

“Mardin merkez mi, yoksa ilçesinde mi?” Genç kız, “Nusaybin’in köylerinden, köyümüz koruculuğu kabul etmediği için düşman tarafından göç ettirildi. Biz de metropollere göçtük.”

“İzmir’de Kürtler çoklar, değil mi?” diye sordu Nergiz. “Özellikle Kadifekale için söylüyorum.”

“Evet, Kadifekale Kürtlerin mahallesidir, diğer yerlerde de varlar.”

“Adın ne olsun istiyorsun?”

“Ne?”

“Kod isminden bahsediyorum.”

“Rahşan olmasını istiyordum.”

“Hee, Rahşan Demiral öyle mi? Rahşan yeni günün ışığı olarak Kadifekale başta olmak üzere hepimizi aydınlatan özgürlük meşalesidir. Oldu, herkesten çok senin hakkındır bu ismi almak ve tabi layık olacaksın.”

“Olmaya çalışacağım.”

“Hayır, çalışacağım değil, olacaksın.” Durdu. Nergiz kızın morumsu yüzüne, kahve rengi gözlerine, uzun siyah saçlarına, üzerindeki sivil elbiselere baktı. On altı-on yedisindedir diye düşündü. “Nasıl katıldın?” diye sormaya devam etti.

“Gençlik faaliyetlerinde yer alıyordum, bir grup arkadaşla katıldık. Şehir örgütü bizi kuryelere teslim etti. Oradan da Norşin’e getirildik.”

“Yani illegal kanaldan geldiniz?” diye sorup, cevabını beklemeden, “köyünüzde başka kimse katılmış mı?” diye yeni bir soru sordu. Öncekinin sakıncalı bir soru olduğunu fark etmişti. Gülümsedi yeni savaşı kız. “Köyümüz” deyip yutkunan genç kız öfkeyle konuşup, “gerillalara karşı silah almadığı için viraneye çevirdi düşman. Biz de yedi yıldır İzmir’de yaşam mücadelesi veriyorduk.”

“İşte! Bunların intikamını alma fırsatı elinde şimdi. Sarıl, sıkı sarıl” diye hırsla noktaladı Nergiz. Kız ise başını eğerek gelecekte komutanı olacak Nergiz’i onayladı.

Sırayla gidiyordu Nergiz. O soruyor genç ve yeni katılan gerillalar

yanıtlıyorlardı. Her yerden, ayrı ayrı renk ve diyarlardan bir araya gelen güzel insanlar topluluğuydu karşısında duranlar. Yan yana oturmuş iki amca kızı Bursa'dan katılmışlardı. Nergiz'in üç gün yemeğini yediği yukarı Orek'in köylüleriydi. Üç yıl önce Bursa'ya yerleşmişlerdi. Göç etmeye zorlayan geçim belasıydı. Aralarında iki yaş fark vardı. Büyüğü adının Mizgîn, öteki ise Kürdistan olmasını istedi.

“Niye Kürdistan?” diye sordu Nergiz.

“Çünkü ülkeme döndüm. Yani Kürdistan'a.”

“Güzel” dedi Nergiz, “ama özgür değildir Kürdistan.”

“Ben özgür olacağım. Ülkemi de özgürleştireceğim” dedi yeni savaçı kız. Mizgîn'in adını almıştı büyük olanı. Kimse değiştiremezdi. Sadece, “layık olacaksın” dedi Nergiz. “Mizgîn'in anlamını biliyorsun değil mi?” diye sordu.

“Nasıl” dedi genç savaşçı, “bilmez olur muyum.” Hakarete uğramış gibi yutkundü. “Ön haber, ne bileyim, ön yenilik, müjde... Güneşin şafak vakti...” diye yanıtladı.

“Tabii özgürlüğün şafak vakti, özgürlüğün müjdesi” diye teyit etti savaşçı adayı kız. “Aynı zamanda Mizgîn demek bir şeyin aday olma vaktidir, değil mi?” diye sordu.

Kız, “hım hım” diye onayladı tecrübeli komutanını.

“Evet heval, sizi dinliyoruz” diye bir delikanlıya sordu. Delikanlı henüz yirmisindeydi. Ufak tefek bir şeydi. Çil yüzü, sarımsı saçları, uçuk mavi gözlü delikanlı konuşurken daha bir kızarmıştı yanakları.

“Konya Cihanbeyli'den katıldım” diye kendini takdim etmeye çalıştı, “Ama asıl Van, Ercişliyim, Celali aşiretindenim, Zilan katliamından sonra sürgün edildik. İhsan Nuri Paşa'nın Ağrı isyanı bastırıldıktan sonra” diyebilmişti.

“Peki, Zilan katliamı hakkında, tarihi bilgin var mı? Annen veya baban sana neler anlatıyordu katliamla ilgili?”

“Bilmiyorum” dedi genç. “Annemin anlattıklarına bakılırsa, annemin annesinin babası, yani nenemin babası katliamın kurbanı olmuş. Nenem üç-dört yaşında bir çocukken başkaları tarafından alınıp büyütülüyor. Kendisini büyüten aile kendi çocuklarıyla evlendiriyorlar.”

“Yani” dedi Nergiz. “Katliam ve sürgün çocuğusun değil mi?”

Derin bir soluk alan genç hüznün ve öfke karışımı, “evet!” diye yanıtladı.

“Adın ne olsun istiyorsun?”

“Zılan!”

“Katliam ve sürgünün intikamını alma şansı, fırsatını tarih sana sunuyor. Bunu aklından çıkarma hiçbir zaman, ismin kadar savaş, duruşun da anlamlı olmalı, tamam mı heval Zılan? Okul okumuş musun?”

“Lise terk.”

“Güzel, oldu. Başka bir şey belirtiyor musun?”

“Yok heval!”

“Sen heval?” Sıradaki arkadaş hazırlıklıydı. Gülerek, “Kürtçe pek bilmiyorum heval, ama anlıyorum” diye kendini savundu.

Nergiz Türkçe sormaya başladı. Onun Türkçesi yeni savaşçının Kürtçesi’nden daha anlaşılırdı.

“Nerelisiniz?”

“Ardahan?” diye yanıtladı iri yarı yapılı genç. Siyah gözleri, kısa kesilmiş siyah saçların altında ıslıl ıslıl güldü. Esmer yüzü gerildi. “Anam taraf” diye sürdürdü, “Ermeni, babam ise Azeri’dir” diye belirtti. Gülümsedi, ağır kenarları daha bir gerildi.

“Demek öyle ha?” dedi Nergiz. “Çok şanslısın, işte kültürel zenginlik, farklı etnik yapıları kendinde temsil ediyorsun, sevindiricidir doğrusu; kültürel mozaikten bir parça sende ifadesini buluyor. Öyle değil mi?”

Gururla, “evet” dedi militan genç.

“Adın ne olsun?”

“Azad.”

“Okuma düzeyin nedir?”

“Lise mezunu.”

“Bundan sonra, adın Kürt Azad mı olsun?”

“Hayır” diye itiraz etti. “Benim için şu etnik grup, bu etnik grubun önemi yok. Halklar kardeşler. Kürt arkadaşlarım çoktu. Kürtleri çok seviyorum. Masum ve doğal bir halktır. İnsanlık çirkinliklerine bulaşmayan tek halk varsa Kürtlerdir. Asıl ilgimi çeken PKK Önderliğinde verilen devrimci mücadeledir. Kuşkusuz gerilla savaşı, beni dağlara çeken temel etken; baskıya, zulme karşı

savaşımdır. Bugün bize bu olanağı sağlayan Başkan Apo'ya ne kadar teşekkür etsem azdır.”

Azad'ın bilinci ve birikimi Nergiz'in dikkatini çekmişti. “Peki” dedi Nergiz, “çok güzel! Daha önce başka örgütlerde yer aldın mı veya ne yapıyordun?”

“PKK şehir komitesiyle iki-üç yıldır ilişkiliydim. Örgütsel materyaller elime geçiyordu. Okuyordum onları, legal alanda çıkan dergi vb yayınları okuyordum. Özellikle Ali Fırat imzalı yazılar ilgimi çekiyordu. Öğrendiklerim oldu.”

“Oldu” dedi Nergiz, “senin şahsında halkların birliği, eşitliği, özgürlük ve kardeşliğini sağlamak için omuz omuza savaşıyoruz. Aynı umutla, aynı duyguyla mücadele ederiz.”

“Kesin!” diye belirtti Azeri, Ermeni, Kürt, hatta Türk halkların özgürlük savaşçısı.

“Evet devam ediyoruz. Heval, sen?”

“Ankara'dan katıldım. Haymana'da ikamet ediyoruz?”

Biraz şaşırın Nergiz genç savaşçının konuşmasını keserek, “Ankara Haymana'da Kürtler var mı?” diye şaşkınlığını gidermek istedi.

“He, Haymana'da Kürtler çok...”

“Hepsi Kürt ama asıl Adıyamanlıyız.”

“Nasıl böyle bir araya gelmişler?”

İnce, uzun boylu, esmer tenli genç, yeni on sekizi buluyordu. Pırıl pırıl gülen gözlerle Nergiz'e bakıyordu. Uzun bırakılmış siyah saçları, geliş güzel omuzlarına dökülmüştü. Aydın bir görünüm yansıtıyordu ama tam bir Kürt tipi vardı.

“Tam bilmiyorum heval” diye başladı. “Babamın anlatımına göre, uzun bir dönemdir Haymana'da yerleşmişiz.”

“Okul okumuş musun?”

“Üniversite iki terk.”

“Hangi bölüm?”

“Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde okudum.”

“Keşke bitirip öyle gelseydin” diye hayıflandı Nergiz.

“Bir grup arkadaşla okuyorduk, birlikte katılım kararı verdik.”

“Peki, Ankara'da yerleşmenin nedenlerini bilmiyorsun?”

“Babam anlatıyordu gerçi, benim de az çok araştırmam oldu...”

“Ee devam et” diye ısrarlı oldu Nergiz. Ancak sırada bekleyen ar-

kadaşlarını düşünerek fazla zaman almak istemiyordu. Çevresine bakındı. Başını eğdi, kaldırdı. Nergiz'e dikti gözlerini, "tam net değilim ama babamgiller taa 1750'lerde Osmanlılara karşı ilk başkaldırımı Adıyaman'daki aşiretlerin başlattığını anlatırdı. Milan aşiret reisi Zor Temer paşadan bahsediyordu. Temer paşa çevrede etkili biridir. Çevre aşiretleri harekete geçirek Osmanlıların ekonomik ve sosyal baskısına başkaldırıyorlar." Gülümseyerek, "tabii Osmanlıları zorluyorlar. Onlar da gelin anlaşalım diyerek, müzakereye oturmaya davet etmişler. Temer paşa Milli ve diğer aşiret reislerini yanına alarak görüşme için belirlenmiş köye gidiyor. Yine saflık, Osmanlıların tarihteki sayısız oyunlarını fark etmemişler. Kuşatılmış köy ansızın basılıyor ve tabii hepsini esir alıyorlar. Osmanlılarla anlaşma yapacaklarına inanmışlar. Osmanlıların kurduğu tuzağa düşüyorlar. Temer Paşa ve yandaşları Ankara'ya sürgün ediliyor." Duraksadı, kederle yutkundtu. Çevresine bakan yeni savaşçı genç çok uzattığını düşünerek bir parça utandı.

"Evet, evet" dedi Nergiz, "devam et zaman var. Hem çok güzel anlatıyorsun." Başını eğerek devam etmesinden yana onayladı. Güven vermeye çalıştı. Nergiz çevresini gözden geçirdi. Herkesin pür dikkat kesildiğini görünce sevindi. Gülümseyerek, "Sonra" diye sürdürdü. "Aileleriyle birlikte Haymana'ya sürgün edildiğinde Haymana diye bir şey yok, köy mü, çöl mü bilmiyorum ama geçici bir sürgün olduğunu sanmışlar. Aralarındaki gerginlik yatışınca geriye, tekrar yurtlarına, köylerine döneceklerini sanmışlar. Sonra aylar yıllar geçiyor... Ama dönüş izni bir türlü çıkmıyor. Artık yıllar içinde umutlar tükenince, çaresizce düşünüyorlar. Yakınma ve kederle aralarında, "artık kaldık" diyorlar. Bununda Kürtçesi, 'hay em man-artık kaldık bari yerleşelim' diyorlar. Haymana adı bu umutsuzluk, acı, keder ve yurda dönme hasretiyle yakınma karışımı ifadeden geliyor." Bunları anlatırken nefes nefese oluvermişti genç.

Sanki o günleri yaşıyordu. Atalarının duygularını okuyordu. Anaların ağlamaktan kurumuş göz pınarlarını görüyordu. İnsafsız Osmanlı askerlerinin elinde sürüklenen genç kızlar beliriyordu gözlerinin önünde.

Belli bir dalgınlık ve suskunluktan sonra ansızın silkindi sürgünün kurbanı. "Demek" dedi Nergiz, "Haymana, oradan geliyor. Sen de

bunu kırdın, yani “Ne man” tekrar ana yurda döndü. Adın ne olsun istiyorsun?”

“Welat veya Nuhât olabilir.”

“Niye?” diye sordu Nergiz anlamlı, açık bir soruyla. “Çünkü ana-vatanıma döndüm. Bu nedenle Welat olsun istiyorum ama...” diye ekledi. “Nuhât’da güzeldir, yeni ülkeye gelme anlamı var.”

“İkisi de güzeldir doğrusu, Welat daha anlamlıdır senin için.”

“Oldu. Welat olsun.”

Çoğu metropollerden katılmıştı Nergiz’i yanıtlayan gençler. Kısaca kendilerini takdim ediyorlar, kendi adlarını genellikle kendileri belirliyorlardı. Bu aslında yeniden bir doğuş oluyordu. Önceki isimleri onların izni ve onayı alınmadan takılmıştı. Şimdi kendi kaderlerini kendi ellerine alan gençler isimlerini kendileri takıyorlardı. Bu özgürlük yoluna girmenin ilk adımı da oluyordu.

Sıra kızlara gelmişti tekrar. Sırada birbirine hafif yaslanmış, bir birinden güzel iki genç kız söz hakkı alacaklardı. Birbirine daha fazla sokuluyorlardı. Nergiz’e bakarlarken ciddi bir yaş farkı yoktu aralarında.

“He heval, seni dinliyoruz?” diye sordu Nergiz.

“Aydın’dan katıldım heval. Aslen Siirtliyim, Erüh.”

“Erüh’un neresinden?” diye söze karıştı Cûdî. Afallayan kız “köylerinden heval, Mergê” diye yanıtladı.

“Mergê? Hepsi çetedirler. Welatê Bikatê mıntukası oluyor” dedi Cûdî. “Gerçi iyi köylerdi önceleri. Düşmanın baskıları sonucu çoğu çete oldular. Birçoğu koruculuğu reddedince göçe zorladı düşman onları.”

“Doğru heval, alanda çetecilik 1985-87’lerde geliştirildi. 87’de koruculuğu reddeden babam ve amcalarım Aydın’a göçmüş. Tam altı yıldır Aydın’da meyve toplama işlerinde çalışıp, ırgatlık yaparak geçiniyorduk.” Nerdeyse omzuna abanmış halde oturan kıza baktı. “İşte bu da amcamın kızıdır. Birlikte katıldık.” Kız utandı. Esmer yüzü gerildi. On yedi-on sekiz gösteriyordu. Kendisinden daha bir yaş küçüktü. Esmerdi kız, kendisi ise sarış. Reng ve yaş farkı vardı aralarında ama duygu ve hisleri aynıydı ikisinin. Kuşkusuz tutkuları da...

“Peki” dedi Cûdî. “Bir şey sorsam, tanır mısın bilemiyorum. Tam aklımda değil. Yanılmıyorsam Hacı Ahmet olacak, Agit arkadaşın

milisiydi. Çok yurtsever bir insandı, hatta ateşli bir yurtsever olup, cesur ve bağlı biriydi. Agit arkadaştan epey etkilenmişti. Dedğine göre Eruh eylemine bizzat katılmıştı. Sonra düşmandan alınan savaş eşyaları yüklesin diye katırını arkadaşlara veriyor. Ta Bestler bölgesine götürüyorlar. Katırı on gün sonra teslim ediyorlar. Yani şunu demek istiyorum. Malıyla, canıyla devrim hizmetine hazır bir yurtsever.”

“Öyle birini tanımıyorum” dedi kız.

“Ben kendimde” diye devam etti Cûdî. “Onun evine gittim, tam bilmiyorum ama beş altı sefer gittik. Daha köy çete olmamıştı. Ama komutanlarımız Hacı Ahmet’le çetecilik üzerine konuşup tartışıyorlardı. Düşman baskı yapıyordu, köylüler çaresiz kalmışlardı. Bir türlü karar veremiyorlardı. İki yol vardı önlerinde, ikisi de birbirinden beter.” Üzüntüyle gülümsedi Cûdî. “Hani meşhur sözü vardır halkın. ‘Ya korucu ya yolcu’ başka çare yok.” Kız gülümsedi. Gülüşü sarı yüzünde dolaştı. Yüzüne düşmüş sarı saç tutamını sert bir el hareketiyle arkaya doğru attı. Cûdî’ye baktı. Asi dağ çiçeği gibi bakışı. Kurnazlıkla, “Bir yol daha var” dedi kız.

“Nedir o?” dedi Cûdî şaşkınlıkla.

“Apocu olmak!” dedi. Cûdî yaptığı gaftan ötürü kızardı. Kız, “işte Apocu olduk” diye ekledi. Bir parça utanan Cûdî, “doğru, üçüncü yol varmış ama bütün bir halk üçüncü yolu seçemez. Sizin gibi gerilla olamaz ya” diye biraz kendini savunmaya çalıştı. “Evet” diye devam etti Cûdî. “Sonra köy çete oldu, gerçi düşmanlık yapmıyorlardı ama yine de düşmanın silahını almışlardı, nöbet tutuyor, silahlı dolaşıyorlardı. Operasyona çıktıklarını duymadım. Agit arkadaşın milisi olan Hacı Ahmed’e ne olduysa bilmiyorum. Alanın hepsi çete oldukları için alana girme olanağımız kalmamıştı. Hacı ile ilişkimiz koptu ama çete olduğunu sanmıyorum, çünkü sarsılmaz bir yurtseverdi. Nasıl tanıyorsun, köylünüzdü?” diye yine sordu.

Başını sağa sola hafiften sallayarak “hıhıh” dedi kız, “tanımam öyle birini.” Duraladı. Yüzünde hafif bir tebessüm dolaştı. Yuvarlık çenesi kalkıktı. Gamzeleri şirin şirin gerildi. Ela gözlerinde bir esrar, bir muziplik okundu.

“Hacı Ahmet adında bir köylümüz yoktu. Varsa da öyle biri tanımıyorum.” Sevinçten ela gözleri ıslıl ıslıl oluverdi. “Ama-ama seni tanırım! Seni de, Agit arkadaşı da tanırım. Agit arkadaş evimize

gelip gittiği zaman ben dokuz yaşındaydım, babamla gizli konuşur ve iş yapardı. Ne yaptıklarını pek anlamazdım. 1987’de siz geldiğiniz zaman on üçüme yeni basmıştım.” Durdu, çevreye baktı. Babasının adını söylesin mi söylemesin mi diye düşündü, söylemeye karar vermişti. “Bahsettiğin adam babamdır işte” diye açıkladı. Cûdî’nin babası hakkındaki övgü dolu sözlerinden gurur payını kendisine çıkarmıştı. Bu gururla daha emin konuşuyordu, daha bir yakınlık duyuyordu. “Zaten Mergê köyü hepsi çete oldu. Babam ile amcam...” kendisine sokulmuş esmer kızın omzuna eliyle dokunarak, “işte bunun babasıyla koruculuğu reddederek göçtük Aydın’a. Bahsettiğin adamın adı yanlışır ama onun kızıyım ben” diye kendini babasından duyduğu iftiharla takdim etti. Genç kızın kıvrak zekasına hayret ve hayranlık duyan Cûdî, “hey seni gidi kurnaz seni! Demek onun kızısın ha! Niye baştan söylemedin? O kadar övdük adamı, şimdide kızı çıktın. Üstelik tanımazlıktan geldin.”

“Hayır” diye kendini savundu genç kız. “Hacı Ahmet diye birisini tanımıyorum. Ama belirttiğin adamın kızıyım ve siz köydeyken üç sefer evimize geldiniz. Köye gelişinizden bahsettiğiniz an sizi tanıdım.” Sevinç ve hayretle, “heee!” dedi Cûdî. “Dur, dur, dur... Şimdi aklıma getirdin. O yurtsever dağ adamının on iki on üç yaşında bir kızı vardı. Her gittiğimizde bir görünüp bir kaybolurdu. Utançtan mı bilmiyorum ama bazen hizmet yaparken görünüyordu.” Duraksadı Cûdî, kıza yakından baktı. Kız gülümsüyordu. Cûdî’nin şaşkın halini zevkle seyrederken ela gözlerindeki muziplik daha bir yoğunlaşıyordu.

Zamanın şaşkına çevirdiği Cûdî aynı şaşkınlıkla, “ama sen o küçük kız olamazsın” diye hayretle belirtti. “O, utangaçtı. Bize bakmaktan bile kaçıyordu. Konuştuğunu görmedim, hatta bir arkadaş ‘kız adın ne? Büyürsen bize katılır mısın?’ diye sorduğunda, çocuklaşıp utançtan ölecek gibi oluyor, bir şey demeden sincap gibi diğer odaya fırlıyordu.” “Hayır” diye baktı Cûdî. “Sen, bilemiyorum. Sen o küçük kız olamazsın!” diye şaşkınlığını anlatan konuşması devam ede dursun, kız sevgiyle Cûdî’ye bakmaya devam ediyordu. Kız kendine güveniyordu. Dedikleri doğrudu. İçinden, “size yemek, özellikle sac ekmeği yapmak için anama az mı destek verdim? Çantalarınıza dörde katlamış ekmekleri az mı tıktırdım. Kattığım

peynir, çökelekleri ve diğer şeyleri hiç ama hiç unutmadım” der gibiydi.

“Ben seni 87’de gördüğümü söyledim. Evimiz köyden az uzaktı. O zaman on üç yaşında bir köylü kıızıydım. Anam babam dururken sizinle konuşamazdım. Bizim orada az buçuk ayıp sayılır genç kızlar için ama şimdi durumlar öyle değil. Hem gerilla olmuşum, hem de on dokuz yaşına basmışım.” Sevinç ve gururla gülümsedi. ‘Yeteri kadar açıklama yaptım mı?’ dercesine Cûdî’ye bakarak başını eğdi.

“Çok güzel” dedi Cûdî, “senin katılımına sevindim doğrusu ama kim seni tanır” gülümseyerek, “maşallah bu ağaçlar gibi boy atmışsın. O zaman körpe bir çocuktun!” Genç kız gözlerini yere indirdi. Başını kaldırdığında gözlerindeki mavilik daha bir çocuk bakışı okunuyordu. Cûdî, “peki okul okudunuz mu?” diye konuşmasını sürdürdü. Genç kız başını kaldırıp ona doğru baktı. Bakışları karşılaştı. ‘Bu genç kızın bakışlarında ne var?’ Cûdî bunu anlatamazdı. Hiçbir şey yoktu. Her şey vardı. Garip bir şimşek çakar gibi olmuştu.

“Ben beş yaşında okula gittim, dokuz yaşına gelmişim, yani dört yıl sonra okul kapandı. Savaş ortamında köye öğretmenler gelemiyorlardı. ‘89 yılında okullar kapanınca okul kaldı.” Cûdî, “başka köylere, Aval ya da Nîtê’ye de mi gidemezsiniz?”

“Onlar da çoğu zaman aynı durumu yaşıyorlardı.”

“Doğru, bir ara en kalabalık köylere, yani nahiyelere dahi öğretmen göndermiyorlardı.”

“Evet. Sonra Aydın’da hem yaşım uygun değildi, hem de yaban ellerdeki yaşamı biliyorsunuz, yoksulluk...”

“Oldu” dedi Cûdî, “adın ne olsun?”

“Mizgîn.”

“Fakat böyle giderse eyaletin ismini değiştirip Mizgîn koyarız. Mizgîn isimleri çok oldu” diye itiraz etti Cûdî.

“Hayır! Mizgîn olsun istiyorum” diye diretti asi dağ kızı. İsteğine karşı çıkamazdı Cûdî, “çok mu istiyorsun?” diye bir yoklama yaptı. “Çok, hem de çok” diye haykırırcasına tekrarladı genç kız. “Oldu” dedi Cûdî, “ama layık olacaksın” diye telkinde bulundu.

“Layık mı?” diye hırsla Cûdî’ye sert bir bakış fırlattı. Bakışı anlam yüklüydü. Bir süre öyle bakakaldı. Gözlerindeki anlam derinliği bir sır, bir gizem gibi çözmesi zordu. Cûdî bu esrarlı

bakışı, doğal bir bakışla yakaladı ama yine Mizgîn bakmaya devam ediyordu. “Bak Cûdî sen bekle, nasıl layık olacağı mı göreceksin?” der gibiydi. Derin ve ciddi bakışını yavaş yavaş yere indirdi. Artık o şimdiden savaş muharebesinde kılıç şakırtıyordu. Mevziden mevziye atlıyordu. Son bakışı kendi adına, ‘yemin etme’ bakışı olmuştu.

Sıra Mizgîn’in amcakisına gelmişti. Ona bir şey sormaya gerek kalmamıştı.

“Adınız ne olsun heval?”

“Roza.”

“Roza, senin son indiğin Norşîn merkezinde, bu 1992 kışında şehit oldu. Kendi tabancasıyla kendini vurdu. Düşmanın ‘teslim ol’ çağrısına karşın kurşunla karşılık verdi. Yiğit ve fedakar bir kadın gerillaydı. Yirmisine girmişti. Lübnan Kürtlerindendi. Oradan katılmıştı. Önderliğin yanında epey kalmıştı. Çok da etkilenmişti Önderlikten. Okumuş, aydın bir kızdı. Tam netleşmiş değil ama iç ihanetin parmağı var bu şهادette. Halen üzerinde duruyoruz, duracağız. Failini tespit etmek için araştırıyoruz.

“Nasıl?” dedi yeni Roza.

“Yakın çevreden birinin ihbarı sonucu şehit düştü. İhbarcının bir milis olduğunu düşünüyoruz. Güzel, senin adın Roza olsun. Layık olacaksın, dememe gerek var mı?”

“Yok!” diye yanıtladı esmer savaşçı.

Güneş Zovaserê ufuklarında kor halinde battı. Ardında bakır kırmızısı bir renk bıraktı. Karanlık dünyayı sarmaya başladığında ılık rüzgar hafiften taze yaprakları okşadı. Çivit mavisi gök birbirinden güzel yıldızlarla doluverdi. Sabaha doğru havalar soğuyordu. Yeni savaşçılar alışkın olmadığı için zorlanıyorlardı. Karanlıkta çok fazla ateş yakmak pek derin olmayan vadide çevreye aydınlık yayıyordu. Gizliliğe aykırıydı. En iyisi gündüz gözüyle gür ateşler yakmak, kalın ağaçlarla takviye etmek, küçük çukurlarda biriken közlerle sabahın soğukunda ısınmaktı. Karanlığın bastırmasıyla alevler söndürüldü. Oluşan közlerin çevresinde oturan savaşçılar çaylarını zevkle yudumluyorlardı şimdi. Savaştan, eğitimden, silahtan bahsediyorlardı. Güvenlik ve tecrübe amaçlı eski yeni karışımı dört takımdan iki bölüm halinde örgütlenmişti.

Kemal’le ayarlanan randevuya iki gece kalmıştı. Hızlı davranmak, elimizi tez tutmak gerekirdi. Komuta kademesi toplanmalıydı. Yeni bir örgütlenme ve planlamaya gidilmeliydi. Kafası karışık düşüncelerle boğuşuyordu Cûdî. Huzursuz ve sıkkin bir hareketle ayağa kalktı. ‘Ne yapmalıydı?’ Geçici askeri kampın üst kesimindeki yeşilliklerde gezindi. İşler yoğundu, zaman baskı yapıyordu. Önderliğin, “zaman altın değerindedir” özdeyişi şu an daha fazla anlam yüklüydü. Kendisini en fazla kaygılandıran konu güvenlik sorunuydu. Bütün düşüncesi buraya kilitlenmişti. Eylem planı yapıldığı zaman bunca savaşçının güvenliği hesapta yoktu. Çoğu daha eline silah bile almamıştı. Ömründe silah görmeyenler vardı içlerinde. Gerçi Kürtler silahlı bir halktı ama çoğu Kürdistan’da büyümemişlerdi ki! Silaha yabancı olmasalar dahi askeri, teorik, pratik donanımdan yoksunlardı. Silahsız, tecrübesiz bir yığın gençtiler. Bir çatışma durumunda kayıpları çok olurdu. Üstelik eylem yapılsa bu daha büyük risk taşırdı.

Diğer yandan eylemi bekleyen Bitlis bölge gücü ve hazırlıklar er-telenemez ve ihmal edilemezdi. Cûdî bu karışık düşüncelerle Dilgeş’i çağırdı. Tüm komutanların toplanmasını istedi.

“Heval” dedi Cûdî, “randevuya iki gece kaldı. İşlerimizi örgütlememiz gerekir. Yarın akşama ayrılmak zorundayız. Ayrılırız da fakat eylem olursa güvenliğin ciddi bir sorun olacağına inanıyorum. Şimdiye kadar niye diğer savaşçılara silah vermediniz? Bir şey olursa ne yaparlar bu silahsız insanlar?” diye sorgulayıcı bir hitap takındı.

“Heval” diye açıklamaya çalıştı Dilgeş. “Geçen yıl Serêdarê’deki yol kesme eyleminden aldığımız 63 silahtan sadece bir deponun yerini biliyorduk. On beş silah vardı içinde ve getirdik, diğer depoyu sizinle gelen Xalit arkadaş biliyordu. Yarın getirmeye göndeririz. Diğer bir deponun yerini Nergiz arkadaş tanıyor, kadın arkadaşlar saklamıştı onları.”

“Heval Nergiz” diye sordu Cûdî. “Sizin bildiğiniz depoda kaç silah var?”

“Yirmi Alman markası kleş, ayrıca yedi bin mermi.”

“Hemen yarın getirin. Kimse silahsız kalmasın, silahsız insan savaşta ölü gibidir. Bir şey olursa kim bu insanların sorumluluğunu

kaldırabilir. Ne örgütsel, ne de vicdanen...” diye kaygılarını sıraladı.

“Deponun yerini bilen yoktu...” dedi Dilgeş, kendini savunarak, “bilen arkadaş sizinleydi, onu bekledik.”

“Peki, elbise” diye sordu, “Oxin’lı milis yapıyor, hiç görüştünüz mü?”

“Köye gittik bu ara.”

“Akşam bir grup köye gitsin, milis yine Cizre’ye uğrasın, iki yüz takımlık elbiseye yetecek kadar kumaş getirsin. Hepsini birden getiremezse de parça parça getirsin. Çoktan getirmediğine göre Cizreli milis şimdi hazırlamıştır. Motor sen adamı tanıyorsun, sen git, selam söyle, acele etsin. Adam herkesin onu tanımasını istemiyor. Sen uygunsun, milis sana güvenir, diğer arkadaşlar bilmesin.”

Sevinerek, “tamam heval. Bahsi geçen milis çok dikkatli biridir” diye teyit etti Motor.

“Kaç günde gelebilir?”

“Diğer sefer üç günde buradaydı.”

“Zaten Mahir arkadaş savaşçıların teorik eğitimine devam eder.” Mahir somurtarak siyah uzun bıyıklarını çekmişti.

“Ne oluyorsa haberimiz yok” diye küskünlükle belirtti.

“Tek bilmediğin eylemin nasıl ve nerede yapılacağıdır” diye yanıtladı Cûdî.

“Heval” diye söze karıştı Nergiz, “eylemin yeri ve biçimi açıklanmaması eyalet toplantısının kararıdır. Yoksa gizli saklı neyimiz var?” şeklinde Cûdî’yi destekledi. Öfkeli bir yüz ifadesiyle gözaltından Nergiz’e baktı Mahir. Hırsla yutkundu, “tamam heval” diye tepkiyle geri çekildi.

“Hem güvenlik açısından” dedi Cûdî, “hem de savaşçıların askeri eğitimi için Dilgeş arkadaş eyleme gelsin. Kemal arkadaş da, “Dilgeş’in kalması daha uygundur” demişti. Şimdi bu kadar yeni savaşçı varken bu durum daha da önem kazanmıştır. “Zaten Nergiz arkadaş kalacak, yeni savaşçıların eğitimine destek verecek.” Nergiz buna hiç sevinmemişti. ‘Eyleme gelirim’ diyesi geldi. İhtiyatlı davrandı. Bu kadar yeni kadın savaşçıyı dikkatle eğitmek, güvenliklerini almak hepsi önemliydi. Bunun için sesini çıkarmadan başını sallamakla yetindi.

“Diğer önemli bir konu da güvenliktir” diye sürdürdü Cûdî.

Eylemin geri çekilme hattının Xaçareş'e doğru yapılmasına yol verebilir düşman. Burda operasyona çıkabilir. Bu nedenle bu hattı boşaltmak gerekir. Bu arada geri kalan arkadaşların Kox dağına çekilmeleri gerekir. Sapa düşüyor orası. Özellikle Soranserê köyünün arkasındaki güney yamacında üstlenebilirler. Köy yurtsever, ormanlıkta sıktır. Hem gizlenmeye, hem de manevraya uygundur." Dilgeş'e bakarak, "Dilgeş arkadaş çatışmalardan uzak durun, yeni savaşçılar için risklidir." Gülümseyerek, "Dilgeş arkadaş düşman çıkmışken vuralım demeyesin ha!" diye de telkinde bulundu. "Çıkarsa operasyon amaçlı çıkar, temastan kesin suretle kaçınmak şarttır, tamam mı?" diye Dilgeş'e sordu.

"Oldu heval" diye yanıtladı Dilgeş.

"Sürekli Mutki çıkışını gözetimde tutun. Bir hareketlilik olursa anlırsınız. Ona göre tedbir alırsınız. Keşifçiler, gözcüler öğlene kadar uzaklara değin gidebilir, her türlü düşman hareketliliğini gözetimde tutun, ona göre sabahları teorik, öğleden sonra askeri eğitim yapabilirsiniz. Kısa sürede döneriz. Hızlı davranmak zorunda olduğumuzu biliyoruz. Bir araya gelmemiz dört beş gün sürmez. Cihan arkadaş da bizimle gelecek. Hem biraz açılırlar hem de eyleme katılmaları yararlı olur, hatta o cepheci birimin hepsi gelse iyi olur. Kıştan beri sığınaklarda daralmışlar. Böylesi daha iyi olur diye düşünüyoruz."

Cihan bu sözleri somurtan bir yüz ifadesiyle dinledi. Yüzü bulutlandı. Sadece bulutlanmadı, ekşimişti. Gerillaların deyişiyle bir kilo maya katmış, amatörce yapılmış bir hamuru andırıyordu. Asık suratla Cûdî'ye baktı. Bakışlarında dürüstlük, dostluk ve samimiyetten gayri her şey vardı. Ağır gövdesini hantal hantal oynatarak yerini düzeltti. Önce düşündü sonra sinsice başını salladı. Yumuşak sözlerle, "heval, halkla randevularımız var, işlerim yoğun, bizim grup gitmek zorundadır" diye temkinli konuştu. Önce bir nabız yoklaması yapmayı gerekli görmüştü. Sonuç almaması halinde devamını getirecek, eyleme katılmaktan kendisini sıyırmaya çalışacaktı.

Mahir, "ben de katılıyorum. Onlar kitle çalışmalarına bakmaya gitsinler, daha iyidir eyleme gitmekten" diye görüş belirtti.

"Yok" diye karşı çıktı Dilgeş. "O birim aylardır yapıdan kopuk yaşıyor, biraz açılıp arkadaşları görmeleri iyi olur. Hem eyleme

katılma şansları var önlerinde.” Dilgeş’in üslubunda Mahir’e karşı bir meydan okuma çağrışımı sezileniyordu. Sert ve hızlı bir şekilde sözlerini bitirdi.

Nergiz, “heval ben de Dilgeş arkadaşına katılıyorum, ayrıca...” diye belirtti. “Cihangiller vaktinde bize ulaşamadıklarından eyalet toplantısında Norşin bölgesi, tabii Roza arkadaşın şahadetine ilişkin ayrıntılı bilgiye sahip olamadık. Mıntika hakkında raporları var. Bu arada yeni değerlendirme ve düzenlemelere gidilebilir. Gelse daha iyi olur.”

Nergiz’in, Cihan ve kardeşi hakkında milis ve dostların arasında yayılan kuşkulu bilgilerden haberi yoktu. Bu sözleriyle Cihan hakkındaki kuşkuları açığa vurmuştu. Hiç de zamanı değildi ve hiç de iyi olmamıştı. Oysa Mizgîn, Kemal ve Cûdî’nin bahar başlangıcında yapmış olduğu üçlü toplantıda Cihan hakkında alınan karar; hakkındaki kuşku dolu bilgi ve duyumlar detaylı ve etraflı değerlendirilecek ve incelenecek. Kanıtlanması halinde tutuklanacak ve soruşturmaya alınacaktı. Ama bütün araştırmalara rağmen netleşmemesi halinde ise Botan’a gönderilecekti. Botan’dan gelecek kuryelerle de tembih ve bilgilendirme yapılacaktı. Evet, bu durum bir örgütsel sırdı. Nergiz’e, Dilgeş’e veya başkasına söylenemezdi. Sadece Mizgîn, Kemal ve o biliyordu. Eyalet yönetimi olan Soro, Ali Kîçî ve kitle faaliyetlerine bakan Serdar arkadaşlar bilebilirlerdi. Eyalet toplantısında da ele alınmıştı. Hakkındaki kararda bir değişiklik yapılmamıştı. Denetim altında tutulması uygun görülmüştü.

Cihan ikinci bir girişimde bulunmayı gerekli görmüştü. "Heval işlerimiz başımızdan aşkın, gelemeyiz" diye daha sert ve kesin bir tonla açıkladı. Cûdî bozuntuya vermedi. Sabırla dinledi. Dilgeş sabırsızlaşmıştı. Cihan’la kalmak istemiyordu. Hakkında en fazla kuşkulu bilgiye sahip olan Dilgeş’ti ama ciddi bir örgütsel sorunu ulu ortada anlatamazdı. Kemal’in gelişini bekliyordu. Kendini bastırdı. Cihan’ın direktmesi Cûdî’yi daha bir kaygılandırmıştı. Burada kalması risk taşıyordu. Ayrı kalmasına ise asla müsaade edilemezdi. Yanında tutarak eyleme götürmeli hatta düşmanla karşılaşmasını da izlemeliydi. Öyle yapılacaktı. Mahir’in dışında komuta kademesi bu konuda hem fikirdi. Piro da katılmıştı. Motor ise o güçlü yumruğunu sıkı sıkı incitmişti. Cihan’a yapıştırmamak için kendini zor zapt

edebilmişti. O da bazı duyumlara sahipti. Ve Cihan'ın sağlam kumaş olmadığını hissediyor, seziyordu. Davranışları çirkin geliyordu Motor'a. 'Yoldaşlığın esamisi yoktur bu adamda' diye düşündü. 'Kaç gün önce görevden dönerken mevzide mışıl mışıl uyumakta olan dört askerin üzerine gidiyor. Bir şey yapmadan, panik içinde kaçan adam' diye düşündü. Nefret dolu gözlerle baktı. Baktı ve of puflayarak kendini topladı. Cihan'ın ayak diremesi boşunaydı, düzenleme tamamlanmıştı, kalmayacaktı, ayrılmayacaktı da. "Heval Cûdî yeni savaşçılardan kimse sizinle gelmesin mi?" diye sordu Nergiz. "Ne yapabilirki" dedi Cûdî. "Yeni savaşçı daha silah kullanmasını bilmiyorlar."

"Hayır heval, hem kalabalık hem de böyle fazla zorlanmayacak birkaç arkadaşın eyleme katılmaları iyi olur diye düşünüyorum."

Başını sağa sola sallayarak, "bilmiyorum, öyleleri var mı?"

"Var. Nasıl duyular, kimler söylemişse bilmiyorum ama eyleme gideceğinizi duyanlar var. Çok istiyorlar."

"Yeniler heval, yol uzun ve yorucu, bela olurlar başımıza."

"Hayır, atiktirler, zorlanacaklarını sanmam. Hem savunma gruplarında yer alırlarsa iyi olur. Eylemi uzaktan bile olsa seyretmeleri moral verir onlara." "O halde sekiz on kişi olabilir. Dilgeşgillerle tartışın, gelsinler hem yükünüzde hafiflenir böylece." Nergiz sevinçle Dilgeş'i görmek için hızlı hareketlerle yolu adımlamaya başlamıştı bile.

"Heval Nergiz, hele bir dakika" diye arkadan seslendi Cûdî.

"Nedir heval?"

Önce espriyle, "kadınlar gelmesin heval!" dedi. Sonra gülümseyerek, "doğrusu, kaç kadın arkadaş yer alsın diye düşünüyorsunuz?" diye sordu.

"Hepsi" dedi Nergiz kızgınlıkla.

"Yok, heval iki üç kişi olsa yeter" diye düzeltti.

"Yarı yarı olsun."

"Haydi seni kırmayalım. Fiziken zorlanmayacak, dayanıklı dört beş kişi olabilir."

"Tamam, zaten Mizgîn gelenlerden biridir. Her kim söylemişse demin gelip 'illahi gideceğim' diye başımın etini yedi. Zor bela başımdan kovdum onu."

“Mizgîn mi?” diye sevinçle Nergiz’e cevap veren Cûdî, “dağ kıızıdır, hem de atıktır. Öyleleri zorlanmaz. Silah kullanmasını biliyorlar mı?” diye sordu Cûdî.

“Evet, kaç gündür yoğun silah eğitimi gördüler.”

“Hayır, düşman bu kadar gafil değildir. Sen o grubu tam üç saat eğiteceksin. Belli olmaz. Bakarsın düşmanla içiçe girme durumu yaşandı. Eğitim vermeden bu gençleri çatışmaya sokmak kötü olur.”

“Tamam heval.”

“Bomba kullanımını pratik olarak göster. Bir mevzi yapın on, on beş metreden her birisi kırk tane taş atсын bomba yerine. Fünyesiz bomba da atabilirler. ‘Başarılı atışlar yapmayı eyleme götürmeyiz’ de.” Dilgeş’e bakarak, “Dilgeş arkadaş görevlerimiz bunlarla bitmiyor. Dedim ya işler yoğun” diye ciddiyetle gülümsedi Cûdî. Bu arada hem Xapinok hem de Tap köylerindeki düşman karakollarını gözetimde tutmak gerekir.”

“Niye?”

“İkisinden birine yöneleceğiz ama ikisini ayrıntısına değin keşif etmeniz gerekir. Geldiğimizde sonuçlarına bakılır. Hangisi eylem için uygunsa onu hedef alacağız.”

“Zaman dardır” dedi Dilgeş.

“Yetişir miyiz?” dersin.

“İki gün üst üste üç kişilik bir tim bunu yapabilir.”

“Geldiğimizde bekleyecek zamanımız olmaz. Düşmanın konumlanması, mevzilenmesi, sayısı, bütün hareket tarzını hem sabah hem de akşamları yakından izlemek ve öğrenmek gerekir. Kroki çıkarsınlar. Hatta Kemal arkadaş Şêxan köyü ile Xapinok karakolunu birlikte gözetleyecek bir yerde keşif yapmak gerektiğini söyledi.”

“Ancak Qarabu köyünün kuzey yamaçları olabilir.”

“Öyle mi? Sen araziye daha iyi tanırsın, orada her iki yer eşit mesafede gözüktür. Hem ayna gibi karşıdadırlar.”

“Peki” dedi Dilgeş, “Şêxan çetelerine yönelme planları varmış.”

“Evet, Mutki bölgesinde yönelme kararı çıkan tek köydür Şêxan.”

“Of, güzel” dedi Dilgeş. Sevinçten fırladı. İki yıl önce bu köyün çetelerinin yaptıklarını anımsadı. İntikam alma duygusu kendisini şimdiden harekete geçirmişti. Dişini gıcırdatarak, ‘ax o Reşo var ya’ diye kendi kendine mırıldandı kinle. “Heval Cûdî” dedi. “Görecektin

o alçağı. Nasıl da saldıırıyordu. Öyle ki asker taa gerilerde kalmıştı, kuduz ittir diyeceksin. Resul Goyî arkadaşı şehit eden de o alçaktır. Hatta bize yakın çetelerin verdiği bilgiye bakılırsa, Resul arkadaşın cenazesini ele geçiren de odur. Ne yapıyor biliyor musun?”

“Evet, biliyorum” dedi Cûdî. “Bırak bunları da işimiz bitmemiş” diye uyardı Dilgeş’i usulca. Cûdî’nin uyarısını başını sallayarak onayladı ama içi huzursuzlukla dolmuştu. Üzüntü ve intikam duygusu kaplamıştı içini. Resul Goyî onun en sevdiği komutanıydı. Yüzü gözlerinin önüne geldi bir an. Birlikte yaşadıkları acı ve tatlı anıları film şeridi gibi hafızasında izledi. Ancak bir olay vardı ki unutmaması imkansızdı. Resul’ün cenazesinin üzerine gelen çete başı Reşo ayağıyla cenazeyi tekmeleyerek; “Kalk gerilla Kürdistan’ı kur bakalım şimdi” demişti. Reşo’nun diliyle ve ayağıyla yapmış olduğu o hakareti unutulacak değildi.

“Mutlaka günün birinde hesabı sorulacaktı bunun” diye hep düşünmüştü Dilgeş ve o günü hep bekliyordu. Çete başı Reşo’nun bu yaptığının yanına kalmayacağına yemin etmişti. ‘Resul’ün kanı üzerine’ diye iki yıldır bir intikam yemini etmişti. Reşo’nun başını çektiği o çete mutlaka cezasını bulmalıydı.

“Oldu” dedi Dilgeş.

“Özellikle uyanık ve anlayan arkadaşları bu işle görevlendirin. Görüntü vermek yok. Çobanlara dikkat etsinler. Gidenleri iyi tembih edin. İki gün sonra giderlerse daha iyi olur.”

“Peki” dedi Dilgeş, “Bir şey daha var...”

“Nedir o?”

“Heval katılımlar bu arada yoğun oluyor. Öbür tarafa geçirsek nasıl olur?” diye sordu düşünceli düşünceli.

“Peki savaşçıları getiren milisler ne diyor?”

“Daha çok katılım olduğunu söyledi.” Gülümseyerek, “kadınların ağırlıkta olduğunu söyledi.”

“Hımm demek bizim İstanbul ile İzmir kanallarımız iyi çalışıyorlar.”

“Evet, gelenler her iki kanalın kuryeleriydi. Doğrusu tanıımıyordum kimseyi.”

“Tanıyıp da ne yapacaksın? İlegalite kuralları var heval. Böylesi daha iyidir.”

“Yakında yeni gelenler de olacak. Bir grubun hazır olduğunu söy-

lediler.”

“Heval Dilgeş gelişleri sevindirici kuşkusuz ama bunca yeni sa-
vaşcının bir arada olması ürkütüyor insanı. Sonra dağıtırız eyaletin
üzerine. Fakat güvenlikleri ciddi sorun teşkil ediyor.”

“Bende öyle düşünüyordum, bir süre katılımları durdursak mı
dersin?”

“Kemal arkadaş gelseydi bir çözüm bulurduk. Belki fazla olanları
Tatvan, Van üzerinden Zelê kampına gönderirdik.”

“Ferhat kadınların yoğun katılımlarına dikkat çekerek, ağırlık
teşkil ederlerse geri gönderebilirsiniz” demişti.

“He vallah güzel olurdu böyle.”

“Geleceği tartışırız da asıl şimdi ne yapabiliriz?” diye sordu.

“Bilmiyorum işte. Mesela grup grup gelselerdi, bir kısmı biraz
tecrübe kazanmış olurdu. Sonra diğerlerine gelirdi sıra.”

“Doğru. Bu akşam sen Gêsan köyündeki milisleri görmeye git.
Kendilerine deki; eğer bu hafta içinde katılımlar gelirse, uygun bir
biçimde evlere dağıtın, beklesinler ve katılımları sağlayan kuryelere
biz haber vermeden bir süre katılımları durdurmalarını söylesinler.
Durumlar uygun değil desin.”

Ayrıca Van üzeri İran hattını araştırmak için İsmail’le Tatvan’daki
milisi bu hafta Pazar, Pazartesi günlerinde kendi evine çağırınsın.
Geldiğimizde Zelê geçit kanallarını açmanın üzerinde duracağız.

“Not yazın, o halde” dedi Dilgeş.

“Yok. Not tehlikeli oluyor, siz sözlü aktarın. Tatvan milisini o
tanıyor. İsmail şofördür, sorun çıkmaz.”

“Bu akşam gidiyorum.”

“Geniş istihbarat almayı unutmayın. Çevrede neler konuşuyor
halk? Düşmanın hareketliliği hakkında etraflı bilgi alın. Norşîn’de
yığınak var mı?”

“Heval” diye konuya karıştı Mahir, “Motor arkadaş da bizimle
kalırsa iyi olur. Güç ağırdır. İşler yoğunudur. Özellikle gideceğimiz
yer Mutki’ye çok yakındır.”

“Fakat en uygun arazidir, hem sapa düşüyor” dedi Cûdî.

“Hayır, en az iki saat düşman merkezlerinden uzak olması
gerekıyor. Arkası dağlık olması gerekir. Ayrıca bahsettiğiniz yere
caddeler çıkıyor” diye ruh karartıcı bir görüşle içindeki korku

mikrobunu ortaya koydu.

“Heval o kadar şey etmeye lüzum yok” dedi Motor.

Dilgeş, “hiç yok” diye katıldı.

“Heval Mahir” dedi Cûdî, “Mutki’nin en uygun arazisi Kox dağdır. Üstelik ormanlık. Tedbir almak güzel ama bunca endişe fazladır diyorum.”

“Yok heval” dedi Mahir, “güvenlik önemlidir, endişem yeni ve hiçbir tecrübesi olmayan savaşçılara dönüktür.” Gerillaların deyişiyle ‘siyasi manevra’ yaptı.

“Oldu” dedi Cûdî, “öyle arazi nerede buluruz, en fazla bir saat düşman yakındır, bütün yerler böyle. Bir de Motor’un gelmesi lazım. Dilgeş’in kalması yeterlidir. Yirmi tecrübeli arkadaş burada salt savaşçıların güvenliği sağlansın diye kalıyor. Tedbirli olmanız yeter.” Mahir’e biraz güven ve cesaret vermeye çalıştı. Mahir başını sallayarak yanıt veriyordu. Uzun parmaklarıyla kel kafasını ovaladı. Burnunu buruşturmakla yetindi. Siyah uzun bıyıkları aşağıya sarkmıştı. Küskünlükle, “siz bilirsiniz” dedi.

Mahir ile kilitlenen tartışma bittikten sonra birden araya giren Nergiz, “iki gün önce yeni savaşçılar siyasi-teorik eğitim görüyorlardı. Aniden Muş ovasından iki uçak belirdi.”

“Ee” dedi Cûdî, sabırsızlıkla devamını bekleyerek.

“Xaçareş ve Kox dağının üzerinde iki tur attılar. Biz hemen intişar pozisyona geçtik. Ha vurdu ha vuracak diye tam siper aldık. Tüyer ürpertici bir uğultu, iki sefer de alçaktan uçtu. Elini uzatsan degecek sanırdın.”

“Bir şeylerin düştüğünü gördük.” Gülümseyerek, “heval Cûdî gökten aşağıya bir pırıltı yayıldı. Sonra ne görelim, el ilanları. Renk renk her biri bir çeşit...”

“Ne vardı?” diye sordu.

“Dikkatimi çeken Önderliğin Şam’da Hristiyan patrikle çektiği fotoğraf oldu. Altına da Önderlikten alıntı yapmış, işte çarpıtılan şey önderliğin şu cümleleri, “Bende Kürt aşkı yok... Kürdü sevmem” ve diğer ıvır zıvır bir sürü saptırma. Tabii teslim ol çağrılarını altına dizmişler. Ne bileyim evlilik törenleri, düğünler, gelin-damat ve itirafçıların çağrıları...”

“Kürdü sevmem mi?”

“Tam bilmiyorum, öyle bir şey.”

“Nasıl olur” dedi Cûdî.

“Öyle bir sözü yoktu Önderliğin.”

“Öyle yazılmıştı. İşte, Apo Ermeni’dir. Kürtleri sevmediği ortaya çıkmıştır.”

“Vay alçaklar! Alıntıyı değiştirmişler, Önderlik; ‘ben köle Kürdü sevmem’ diyor. Onlar ise, köleyi keserek sadece Kürdü sevmem yazmışlar. Her ne ise savaşçılara gösterdiniz mi?” diye sordu.

“Zaten birçoğunu onlar toplamıştı. Gülüyorlardı. Düşmanın yalanlarına gülüyor ve seviniyorlardı. Hepsi çakır keyiftirler şimdi.”

Yeni savaşçıların, uçakların alçaktan uçuşunu ilk kez gördüklerini bilerek genele soru yönelten Cûdî, “iki gün önce gelen uçaklar korkuttu mu sizi?”

Ortama bir sessizlik yayıldı, sanki herkes lal olmuştu. Cevap yoktu. “Konuşmak isteyen var mı?” Sorularına karşılık sessizliğin direnişi hala sürüyordu. O anda savaşçılar birbirlerine bakıp birinin söz almasını bekliyor gibiydiler. Sonra bakışlarını Nergiz’e çevirdiler.

“Sen heval?” karşıdaki heyecanla kendini topladı.

“Ben mi?” diye sordu.

“Evet, ne anladın o uçaklardan? Ne sonuç çıkardın?” İstanbul katılmıştı genç. Kömür karası gözlerini utançtan yere indirdi. Kendi kaba şivesiyle, “yalan atıyorlar vallah.”

“Niye yalan? Koca devletin yalana ne ihtiyacı var? Her gün dünyanın yenilmez ordusuna sahip olmakla övünüyorlar.”

“İşte, ‘zorlanıyorsunuz, dağı bırakıp gelin, analarız-babalarız, bilmem sevgiliniz gözü yaşlı sizi bekliyor’ diyor. Biz ise, bu tür şeyleri terk ettik. Yalan. Çarpıtıyorlar her şeyi. İşte ‘Apo Ermeni çıktı’ diyorlar.” Kızgınlıkla konuşmasını devam eden yeni savaşçı adayı, “Ermeni olsun canım, devrimci değil mi? Halk için çalışmıyor mu? Daha ne?”

Önderlik, “Ermeni olsaydım iyiydi ama değilim işte...” diyor.

“Hayır canım, onların bütün o yöneticileri Türk asıllı değiller. Musa Anter amcanın dediği gibi Atatürk’ten turalım Demirel’e kadar hepsi ya da çoğu bilmem ya Yugoslav’dır, ya Çerkez’dir veyahut çoğu da bizim namussuz Kürtlerden oluşuyor. Abdülkadir Aksu ve diğerlerinin hemen hepsi Türk değildir. Özbe öz Türk yok

nerdeyse.” Düşmanın ağızında sakız yaptığı ‘Apo Ermeni’dir’ sözüne daralmış, öfkeyle anlatıyordu. Daha yeni çıkmakta olan ince bıyıklarını ter kaplamıştı. Sözlerini soluk soluğa bittirmişti.

“Evet” dedi Nergiz, “şimdi gelmiş jetlerle ilan dağıtıyorlar gerillaların kaldığı alanlara, çevre köylere. Kendini kandırmaktan başka neye yarar bu tür şeyler? Yıllardır yapıyorlar ancak bunun ter-sinden bir etki yaptığını anlamıyorlar.”

“Evet” dedi yine, “özel savaşın psikolojik boyutudur, bunlar Vietnam tecrübeleridir.” Alaylı güldü, “Vietnam’dan yediği şamarın tadı halen damağındadır Amerika’nın” dedi Nergiz. “Başarı getirmeyen tecrübeler...”

Gecenin ilerleyen saatine değin toplantı devam etti. İşler pratik uygulamaya kalmıştı. Saatin ilerleyişiyle uyku tatlı kanatlarını toplantının üzerine germişti. Uykuya teslim ettiler bedenlerini. Piro’nun mangasına giden Cûdî’nin kafası sorunların yoğunluğundan karman çorman olmuştu. Bir çubukla küllenmiş közleri ağır ağır karıştırdı. Açığa çıkan ısı yüzünü okşadı. Ateş gözündeki uykuyu daha bir hızlandırdı. Cûdî bir subayın üzerinden kaldırdığı küçük askeri çantasını başının altına koydu. Geniş yün kefiyesini üstüne çekti. Bir ucunu başının altında diğer ucunu ayak parmaklarına kadar götürdü. O an her şeyi unutmak, bir an evvel uykunun kucağına bırakmak isterdi ama sorunlar terk etmedi onu. Görevler ve sorumluluklar her biri bir telden çalışıyordu. En akortsuz gelen ses Cihan’ın sinsice ve Mahir’in ikiyüzlüce sesleriydi. Kulak tırmalayıcı ve bozuk gelen bu sesler tiksinti vericiydi. Uyudu mu, uyukladı mı bilinmez. O arada gidip gelirken gün ışığı atmıştı.

Öğlenden sonra yeni savaşçıları toplamıştı Dilgeş. İki sıra halinde çimenlikte oturan savaşçılara bakıyordu Dilgeş. Öğrencilerdeki moral, coşku ve heyecan Dilgeş’in ruhunu okşuyor, inancını kamçı-lıyordu. Hepsi silahlanmıştı şimdi. Sevinçle, ‘ordu olduk vallahi şimdi’ diye içinden geçirdi. Yeni savaşçı adaylarını izlemekte olan Cûdî’ye baktı. “Raxtları eksik” dedi üzüntüyle.

“Merak etme” diye yanıtladı Cûdî, “yakında buluruz onları. Tatvan’da kılıf ve palaska varmış. Hem donanımlılarından satın almış milisler. Getirtiriz...”

“Şarjör, mermi tam tekmlil” dedi Dilgeş neşeyle.

“Şarjörleri çantalarında taşısınlar. Fazla mermiler için bezden torbalar diktirin.”

“Çok azı çantalı. Üstelik çanta için bez yok” dedi Dilgeş, eksiklikleri sayıyordu.

“Çadırlardan birkaç tanesini parça parça yapın, onlara verin, bir şey olmaz. Havaalar ısındı. Bahar dalgaları öfkesini kaybetti. Yağmurluklara ne gerek var yağmur olmadıktan sonra. Neyse dersinize başlayın. Zaman kendisiyle yarışanı sever, kuşkusuz hakkını vereni de.”

Cûdî ile Nergiz bir ağacın gölgesine çekilip oturdular. Savaşçıların karşısında duran Dilgeş, “Heval” diye hitap etti, “silahların teorik ve pratik tanımını geçen günlerde gördük. Bugün silahın kullanımı ve bazı pratik tecrübeler üzerinde duracağız.” Yeni savaşçılar hayranlıkla dinlediler, komutanının tek ve dokunaklı hitabını. Çoğu daha bir ciddiyetle yerlerini düzelterek kulak kesiliverdiler. “Ön sıra” dedi Dilgeş, “ayağa kalksın, arka sıra izlesin onları.” Düzensiz bir gürültü ve patırtıyla, yerine getirilmişti komut.

“Namlular havada.”

“Şimdi şarjörleri çıkarın.” Takırtı tukurtu sesi birbirini izledi. “Hey heval! Namluyu sağa sola çevirmek yok” diye ikaz etti Dilgeş, yüksek sesle. Şarjörler ellerindeydi, şaşkın gözlerle yeni komutu bekliyorlardı. Aralanan dudaklardan çıkan sözü bir an evvel yakalamak istiyorlardı.

Dilgeş’in komut verip, “şarjörleri ayak uçlarınızın olduğu yere bırakın” deyişiyle, hepsi karman çorman bir şekilde şarjörleri yeşillığe bırakıverdi. “Herkes” diye devam etti Dilgeş, “iki-üç sefer mekanizmayı çekip bıraksın ve boş olduğundan emin olduğu taktirde tetiğe bassın.” Mekanizmaya uzanan ellerin düzensiz gürültüsü ardından bir çıt sesi çıkıyordu. Ardında sert bir komut: “Tam siper!” Taze otlar yeni savaşçıların göğsünü okşadı. Heyecandan büyümüş koca burun delikleri, keskin nane kokusuyla doldu. Otlar adeta genç ruhlarına tazelik, canlılık katmak için yarışıyorlardı. Savaşçılar aldığı pozisyona gülümseyerek memnuniyetini yansıtıyorlardı. Öyle kalmak istiyorlardı ama bir ses: “Dipçiği omuz çukuruna yerleştirin.” Herkes kıpırdandı, komut uygulanmıştı. “Herkes hedefe nişan alsın.” “Gez-göz, arpacık. Tamam mı? Emniyet aç! Ateş, serbest!” berbat bir çıt-

pıt sesi havada takılı kaldı.

“Bütün bu hareketler” dedi Dilgeş. “On sefer tekrarlanacak. Sonra diz üstü ve ayakta nişan alırsınız. Hepsini de on kere tekrarlırsınız. Önce birlikte sonra tek tek yaparsınız.” On kere bütün hareketler sil baştan yapıldıktan sonra ara verildi. Savaşçılar sevinç, heyecan, utanma ve acemilik karışımı duygularla gölgelerde oturmaya geçtiler. Kimisinin şalvarının arkası öne gelmiş, kimisinin gömlek uçları şalın kemerinden kurtulup havada dolaşıyordu. Dizleri, dirsekleri taze ot sularıyla yeşil lekeler almıştı. Birbirinin hallerine ve yaptıkları acemiliklere gülüyorlardı. Dilgeş, Cûdî ile Nergiz’in oturduğu yere yöneldi. Sevinçli ve kızarmış bir yüz ifadesiyle ağacın gölgesinde oturmakta olan Cûdî ile Nergiz’e bakarak, “nasıl geçti?” diye sordu. Bu soruyla üstündeki utanma etkisini kovmak istiyordu.

“Güzel, çok güzel!” diye yanıtladı Nergiz.

“Senin...” dedi Cûdî, “yaptığın hangi iş güzel değildir ki” Cûdî’nin övgü dolu sözlerini duyan Dilgeş utanmıştı. Bir karış uzamıştı saçları. Daha bitmeyen bıyıklarını ince ter kaplamıştı. Bu haliyle bir erkekten çok, olgun bir kıza benziyordu. Sevinçten ıslıl ıslıl olan gözleri aniden ciddileşti. Ardından bir üzüntü dalgası üzerine çöktü. Yakınma, üzüntü dolu bir ifadeyle. “Ax heval Cûdî, ateş dediğimde boş silahın çıp sesi delirtiyor insanı. O anda hedef havada uçuşmalıydı merminin darbesiyle. Yani o zaman eğitimin tadı, zevki olurdu. İnsan gerçek atışı yapamıyor ki. Lanet olsun her taraf düşman dolu. Öksürsen ses duyulur” diye serzenişte bulundu Dilgeş.

“Biz de” dedi Nergiz, “o düşmanın alınına alırsınız nişanımızı.”

“Valla bazen aklıma bir şey geliyor ama Cûdî arkadaş yine beni deli dolulukla itham eder diye söyleyemiyorum.” Hoşgörüyü kendisine bakan Cûdî, sevecenlikle, “nedir o? Kafadakini dök de görelim bu sefer ne hinlikler varmış.”

“Biliyorsunuz” diye belirtti. “Bir gün bütün yeni savaşçıları alacaksın ve kendini Kerboran’ın o vahşi vadisine bırakacaksın. Bir öğlen sonrasında, bütün silahların gerçek atışını yaparsın. Akşam olunca yallah başka tarafa atarsın.”

“Vadi derindir” dedi Nergiz, “hiçbir yerden silah sesi duyulacağını sanmam.”

“Nereden duyar” diye katıldı Cûdî, “gelideki birkaç hanelik

köyden başka. Zaten onlar da yurtsever, düşmana sızdıracaklarını sanmam.” Dilgeş olumlu yanıt alınca sevindi.

“Dilgeş” dedi Cûdî, “söz vermek doğru olmaz ama fırsat düşerse aynen dediğin gibi yaparız. Yüreğin rahat etsin şimdiden.” Dilgeş’in yüzü daha bir neşelenmişti. Bir an evvel eğitime kaldığı yerden devam etme isteğiyle ayağa kalktı.

“Arka sıra ayağa, ön sıra bu sefer onları izlesin.” Bu sefer daha düzenliydi. İlk sırdakilerin tecrübesi işe yaramıştı.

“Bugün buraya kadar, birkaç gün aynı hareketleri tekrarlarınız böylece eğitim daha da pekişir.” Sevinen yeni askerler komutanının pratik ustalığına hayran kalmıştı.

“Heval! Zaten Kürtler kadar silahla yaşayan bir halka ender rastlanır dünyada. Çocuk yaşta silah kullanmayı öğrenirler. Silahı iyi kullanmak için bir şey daha şarttır, o da cesarettir.” Gülerek, “bu da Kürtlerde fazlasıyla mevcuttur.” Dilgeş’in bu sözleri savaşçıların moralini daha bir kamçıladı. “Bilmiyorum” diye devam etti, “ben askeri kanunla mücadeleye katılmış biriyim. Doğrusu dağa çıkarıldığım sabah çatışma içinde kendimi buldum. Sizin gibi gün boyu değil, bir saat bile eğitim görmemiştim. Daha çocuk yaşta ve silahsızdım. Çatışmada yakınımnda bulunan arkadaştan silahını istedim. O da verdi. Çatışmada bir şarjörü düşmana nişan alarak boşalttım. O gün bu gündür, savaşta öğreniyorum.” Gülümseyerek, “ben eğitimi babamdan aldım. Bizim orada aşiret yapılanması daha etkilidir. Herkes silahlıdır ve aşiretler arası kavgalarda tecrübe kazanırlar. İşte komutanınızın aldığı ilk silah eğitimi bununla sınırlıdır.”

Çoğu savaşçı bunu şakadan anlattığını sanmıştı ama anlattıkları doğrudu Dilgeş’in. “Kuşkusuz talimsiz, eğitimsiz asker olmaz. Elbet eğitimin önemi ve yararının bilincindeyim ama işte fırsat yok ki günlerce doyurucu bir eğitim görelim. Zira Vietnamlılar da on günlük eğitimden sonra, ‘hadi savaşa’ derlermiş. En iyi tecrübe savaşarak alınır. Bu arada Mao’nun bir sözü aklıma geliyor. ‘Savaşı’ diyor ‘savaşarak öğrendik! İşte mesele bu’ diye noktalandı. Önde pür dikkat kendisini dinleyen yeni savaşçıya, “ver o silahı” dedi. Şaşakalan savaşçı uzattı silahını. Silahı havada tutarak, “bu kalaşnikof silahın bize öğrettiği pratik tecrübelerden birkaçını sizinle paylaşmak istiyorum. Silahın iki çeşit atışı vardır, tek ve otomatik. Usta gerillalar

her zaman tek tek atarlar. Bazı istisnai durumlar dışında otomatikçe bağlanmaz. Niye diyecekseniz, nedenleri çoktur. Aslında bu silahın kullanış biçimi birçok gerilla taktiğini yansıtıyor desem yanlış olmaz. “Bakın,” diye sürdürdü. “Bir çatışmayı göz önünde bulunduralım. Ben olsam taramayı aklıma getirmekten ürkerim. Bir kere çatışmaların bazen bir gün değil günlerce sürdüğü oluyor. Bu durumda tarama yapanın cephanesi tükenir. İstedığı zaman cephane bulamayan gerilla için bu bir taktik dışılıktır. Gerilla kurallarına aykırıdır. İkincisi tarama halindeki silahın nişan alması zordur. Silah taramadayken geri tepmesi daha da artar. Hem silah taramadaysa namlunun ısınma ihtimali çok yüksektir. İsabet kabiliyeti azalır. En önemlisi; her zaman gizliliği esas alan gerilla, taramaya aldığı anda silahını yerini deşifre eder ve düşmanı tedbire sevk eder. Kendisini açığa vurur, en kötüsü de karşı saldırıya açık hale gelir.”

Konuşmasının yeni gelen gerilla adayları üzerindeki etkisini gözden geçirdi. Herkesin pür dikkat kulak kesildiğini gördü. Onların üzerinde bıraktığı ağırlığı görünce sevinci arttı Dilgeş’in. Sonra, “durun!” dedi. “Dahası var. Durum bir gerilla için böyleyken düşman için ne gibi sonuçlar çıkıyor. Düşman, gerillanın üzerinde ne kadar cephane taşıdığını az-çok bilir. Otomatik çalışan silahın kısa sürede cephane tüketeceğini hesaplayarak ona göre davranır. Bundan üç sonuç çıkarır düşman: ‘Ya kurlsız biridir veya yenidir ya amatördür, ya da korkudandır’ der. Aynı zamanda her üç nedenin bütünü olan dördüncü bir sonuç da çıkarabilir ve öyledir.” Duraksadı. Gözleri savaşıların hayranlıkla bakan bakışlarında dolaştı.

“Anladınız mı?” diye sordu.

“...”

İlk etapta cevap veremeyen acemi savaşıclardan birisini bakışlarıyla, oturuşundan ve dinleyişinden düşüncelerinin dağınık olduğunu ya-kalamıştı.

“Sen heval.”

Şaşa kalan savaşıcı kendini işaret ederek, “ben mi?” diye sordu.

“Evet, evet sen. Ne anladın?”

Afallayan savaşıcı cevap veremedi şaşırıp, kızarmış yüzünü sak-lamak istercesine bir sağa bir sola bakındı. Sonra yere eğdi başını. Aklında bir şeyler tarttığı belliydi. Ne diyeceğine karar veremedi.

Sonra aklına bir şey geldi. Ansızın başını kaldırdı, “tarama kötüdür bir gerilla için” diyebildi.

“Niye? Bir nedenini açıklar mısın?”

“Cephanesi tükenir, çatışma süresi uzarsa mermisiz kalır. Bu da ölümün kapısını aralamak demektir.” Bu cevabı veren yeni savaşçı oturmaya yeltendi. Dilgeş gülümseyerek, “sana oturma izni verene dek öyle kal!” Utanan savaşçı gözlerini komutandan alarak gök boşluğuna dikti.

“Başka konuşmak isteyen var mı?” Elini kaldıran, dün Mizgîn adını alan sarışın savaşçı kızdı. Işıl ışıl yanan ela gözleriyle yakaladı eğitimciyi. Oda sevinçli bir bakışla kıza baktı.

“Ee, heval Mizgîn, anlatımlardan ne anladın veya ne diyeceksin.”

“Sormak istiyorum. Otomatik ne gibi koşullarda yararlıdır?”

“Evet, bazı hallerde otomatığın büyük önemi var. Bir örnek verirsek; diyelim ki düşman toplu haldedir ve sen taradın, o zaman sağa-sola yayılan mermiler hedefi bulur ve çok sayıda kayıp verebilir. Bu gibi hallerde aksine tek-tek silah sıkılmaz. Daha çok mermi daha çok düşman kaybı demektir. Başka bir örnek verirsek; diyelim ki çatışma ortamında bir arkadaşın mevzi değiştirecek, sen o an düşmana silah baskısı kurmak zorundasın ki bir an için bile başını kaldıramasın. Bu sayede arkadaşın düşman ateşinden korunmuş olur. Yani düşmanın atış üstünlüğünü kırmak için olur. Bu gibi hallerde önemi sanıldığından fazladır. Sonuç, tarama belli amaçlarla, kısa süreliğine yapılır. Anladın mı?”

“Hım hım” diye yanıtladı, yeni savaşçı kız.

“Peki” dedi Dilgeş. “Bende sana sorayım, silahını otomatığe bağlayan bir gerillanın psikolojisinden hangi sonuç çıkarır düşman. Demin saydığımızdan bir tanesini söyle?”

“Korkudan yapıyor der.”

“Güzel, peki korku hangi sonuçları doğurur?”

“Korkak insanlar var. Bir insan halidir. Herkeste az çok bulunan temel bir şeydir ama savaşta korkaklık iğrençtir.”

“Doğru, ama senin anlattığın şey sivil insanlar için olabilir. Korkaklığını yenemeyen bir savaşçı veya bizi ilgilendiren savaş içinde ne olur. Tekrar, tekrar soruyorum, savaşta hem de çarpışma ortamında korkaklık neyi getirir?”

“Ölümü getirir.”

“Evet, ölüm” diye onayladı Dilgeş. “Korkaklık teslimiyeti doğurur ardında da ihaneti getirir. Asıl iğrenç olan budur.”

“Evet, ihanet kadar, insan ruhuna aykırı, çirkin ve iğrenç bir şey yoktur” diye onayladı genç kız.

“Başka, sen heval?” O da Bitlis’in yukarı Orek köyünden Bursa katılımlı bir yeni kadın gerillaydı. Adını Rengîn koymuştu.

“Düşman ‘kuralsız biridir’ der.”

“Peki, kuralsız bir gerilla ne kazandırır?”

“Cephanesini tüketmesine sevinir.”

“Moral kazanır ve daha bir azgınlaşır.”

Dilgeş bakışlarına aldığı başka bir genci kaldırdı. “Sen heval, ne diyorsun?”

“Savaşta anlamaz, amatördür der düşman.”

“Oldu, düşman için böylesi ne anlama gelir?”

“Cesaret kazanır. Bir çırpıda öldürebilirim diye düşünür.”

“Tamam, şimdi, demek gerillaların bir bütün kaçınması gereken bir durum olduğu ortaya çıkıyor. Düşmana avantaj sağlıyor. Gerillaya dezavantaj yaratıyor. Başka, sen heval, ne gibi zararı vardır?”

“Yerini deşifre eder” dedi ayağa kalkan Haymanalı Welat adını alan genç.

“Gizlilik gerillanın temel ilkelerinden biridir. Buna göre kendini açığa vuran bir gerilla düşmana hep avantaj sağlar?”

“Karşı tedbir alır” dedi genç. “Ve saldırıya açık hale gelir, dolayısıyla hedef olur değil mi?” diye sordu Dilgeş.

“Evet.”

“Bu konuda anlaşılmayan bir şey kaldı mı?”

“...”

“Oldu. Oturun heval, bugün bu kadar. Yarın başka noktalar üzerinde durmaya devam ederiz?”

Muhteşem bir günbatımıyla birlikte Motor, Oxin nahiyesine gitmek için güneye, Dilgeş de tam zıt istikametteki Gêsan köyüne yöneldi. Mehtaplı bahar gecesinin serin bir vaktinde dönmüştü Motor. Az sonra Dilgeş de noktaya vardı. Motor’un cüsseli vücudu sırlıslıkla olmuştu terden. Üstündeki gabardin kumaş ter lekeleriyle yamalı olmuştu. Dışarıya sızmış teri emen kalın yeleği sıksan sırlı

şırıl akacak gibi sırtında duruyordu. Ağırlaşmıştı. Çıkarıp bir dala astı. Ardından beline sarılı delikli şutikını da açtı. Derli toplu yapıp biriken terin kuruması için bir ağaç kütüğün üzerine bıraktı. Terden sırlıslıklam olmuş tişörtünün uçlarını közlerin üzerinde tuttu. Küllenmiş közler kurutma işinde hantal davransada, güzel havalar cömertliğini gösteriyordu. Yüreği sevinç, yüzü neşe doluydu. Onun bu hali, işlerin tıkırında gittiğini gösteriyordu. Elbiseleri tam kurduğunda giyinip kuşandı. İlkel bir dansı andıran hareketler yaparak, kah sağ ayağını kah ötekini kaldırıp indiriyordu şutikını bağlarken. On iki sefer beline doladığında nihayet sonu geldi. Sekiz şarjör ve üç bombanın takılı olduğu raxtını şutikin üstüne bağladı. Geniş palaskanın tek bombalı olan ucuna bir de sigara kutusu tıktırmıştı. Tam kuşanmıştı. Sıra yerine getirdiği görevin tekmilini vermeye gelmişti.

“Heval Cûdî” diye seslendi. Cûdî bir el hareketiyle üstündeki yün kefiyeyi fırlatarak, “hey Motor, geldiniz?”

“Evet heval.”

“Hoş geldiniz.”

“Sağ ol.”

“Milisi gördünüz inşallah.”

“Doğru, çok selamları vardı. Yarın Cizre’de, üç gün sonra da burada olacağını söyledi.”

“Çok güzel. Peki bir şey dedi mi?”

“Mutki’de herhangi bir düşman yığınağının olmadığını, on üç araçlık bir askeri konvoyun bu sabah Tap köyüne geçtiğini söyledi.”

“Onlar sık sık olan şeyler. Yeni bir şey değil. Başka?”

“Adamın yedi yaşındaki kızı Mizgîn ile beş yaşındaki Şahin’den kucak dolusu selamlar var size. Sizi ve arkadaşları çok özlediklerini söylediler. Bizi görünce az kalmıştı sevinçten düşüp bayılacaklardı. Heval Cûdî, ne de yaman çocuklar onlar öyle! Bir yıldır adını Mizgîn olarak değiştiren kız, şimdiden militan oluvermiş.”

“Nasıl? Şahin çok olgundur ama çok da zeki bir çocuktur. Kız da cıva gibi.

“Biliyor musun ne yapmış?” diye sevinçle sordu Motor.

“Ne yapmış?”

Gülerek, “koca köyün bütün ilkokul çocuklarına, ‘Gelin size bir şey vereyim’ demiş. Hepsini peşine takmış. ‘Haydi’ demiş yaşlılarına.

Parmaklarını V harfi şeklinde açın ve Bijî Serok Apo, Bijî gerilla deyin?” Onlar da yapmışlar. Böylece köyün ortasından geçen caddede, baştan sona iki tur atmışlar. Bütün köy halkı onu konuşuyormuş. Ama anası, “düşmanın kulağına giderse” diye endişeyle telaşa kapılmış. Çok korkuyor, başına bir şey getirirler diye.”

“Hayır, kaygı duyuluyorsa dağa çıkaralım” dedi Cûdî şakadan. Bir kahkaha tuttu Motor’u. Daha alçak bir sesle Cûdî de ona katıldı. “He vallah, varsın yaşı küçük olsun, ben tanırım onu, cin gibi bir gerilla.” Gülümseyerek, “çok küçüktür” dedi Motor.

“Küçük olsun yapar da, alasını da yapar. Zaten fazla geçmeden kendisi vurup gelir dağlara. O bizsiz yaşayamaz.”

“Heval” dedi Motor hayranlıkla.

“Onun babası kadar cesur ve yiğit bir milisin daha olduğunu sanmam.”

“Sadece milisler değil, bütün Bitlis ve Muş bölgesinde onun gibi bir adamın daha olduğuna inanmam.”

“Ben de öyle düşünüyorum heval Cûdî.”

Akşam gün batmadan evvel yakılmış közler ısınıyı yitirmişti. Ama yine de Cûdî ile Motoru bir araya getiren çekim gücünü koruyordu közler. Bir yandan közleri karıştırıyor diğer yandan milislerin durumlarına ilişkin tartışmaları “ev kînê” diyen nöbetçinin sessiyle kesildi. Gelen Dilgeş’ti. Teptiği yol Motor’unkinden daha uzundu. Üstelik hafif yokuştı. Muş ovasına inmişti o gece. Motor kadar terlememişti. Yorgundu. Yürüyüş değildi asıl onu yoran. Yüreğindeki kızgınlıktı onu bitap düşüren. Yüreğini dolduran kızgınlık yüzünden okunuyordu. Dosdoğru Cûdî’nin yanına geldi.

“Hoş geldiniz heval Dilgeş” diye karşıladı onu Cûdî.

“Hoş bulduk” diye cevap verdiğinde, sesi kısıkty, zar zor çıkıyordu. Oturdu Motor’un yanına. Kaşları çatık, yüzü gergin, etli burnundan öfke soluyordu. Soluk soluğaydı. Bu halini gören Cûdî kaygıyla, “bir şey var mı var?” diye sordu.

Umursamazlıkla omuz silkti. “Yoo” dediğinde bile sesinde derin bir kızgınlık ifadesi sezileniyordu. Verdiği yanıt doyurucu gelmedi.

“Hayır” dedi Cûdî, “bir olumsuzluk çıktı mı ki, öyle gerginsin? Bir şey yoksa peki ne bu halin?”

Dilgeş, “sonra” diye yanıtladı. Yüreğindeki dökmedi ama ses

tonunda anlamlı bir ima vardı. Yanıtı kısa, basit ve derindi.

Tan kızıla boyandı. Geç kalmanın telaşıyla mutfakçılar kara tencerenin ateşini daha bir gürleştirmişlerdi. Mercimeğin fokurdayışı taa Cûdîgilin manga yerine kadar yankılanıyordu. Kaynar mercimek az sonra yakacaktı ağızları. Cûdî, Dilgeş'e dünkü meseleyi sordu, "Peki" dedi. "Ne var ne yok heval Dilgeş?"

"Heval milislerden İsmail'i gördük selamları vardı. Kemal veya sizi görmek istediğini söyledi."

"Keşke getirseydin" dedi Cûdî.

"Valla düşündük getirelim diye. Önüne görev koyduk ya."

"Her neyse, ne dedi?"

"Heval, Cihan hakkında çok çirkin söylentiler olduğunu söyledi."

"Cihan mı? Ne yapmış?"

"Çevredeki yurtseverlerden telefon aracılığıyla para istemiş. Parayı da yakını olan yaşlı bir adama teslim etmelerini belirtmiş. Bazı yurtseverler kendisini tanımadığını ve para mara vermeyeceklerini söylemişler ama Cihan kendilerini, "falan tarihte para hazır değilse..." diye tehdit etmiş. Bazı yurtseverler endişelerini İsmail'e anlatmış. Daha doğrusu ona danışmışlar, bu Cihan'ın yaptıkları neyin nesidir diye."

"İsmail ne demiş onlara?"

"Vermeyin, ne yaparsa yapsın demiş."

"Hı, iyi etmiş" dedi Cûdî.

"Zaten" diye devam etti Dilgeş. "Emine ana veryansın ediyordu. Oğlu İsmail zor durdurdu onu."

"Niye?"

"Ne bileyim. 'Subaşı ağasının halka yaptığı yetmiyormuş gibi bir de oğlu eksikti' diyormuş halka. Yan odada İsmail'le konuşurken, anası omzuma vurarak, "oğlum" diye fısıldadı kulağıma "bu adam size mal olmaz, katırdan tay, bu aileden bey çıkmaz." Doğrusu akıllı kadınmış Emine ana, dediğine bakılırsa, ağa olan babası yıllardır halkın sırtında kene gibi kan emiyormuş. Gerillaların alanda otorite olmaya başlamasıyla birlikte halk karşısındaki suçlu konumundan ötürü telaşa düşmüş babası. Ne yapacaktı, gerillalardan gelecek tehlikeyi engellemek gerekiyormuş. İşte, "Kenan oğlum" demiş, "sen onlara katıl, başımızda dolaşan kara bulutları savunalım sonra

Allah büyüktür.” Kurnaz adam doğrusu, çünkü o gerillaların ağalara karşı tavırlarının az çok farkında, üstelik halka yaptığı zulmü de hesaplayarak cezasız kalmayacağını da biliyor. Şimdi bir ayağı devlette bir ayağı gerillada tabii eli de halkın üzerinde, tam anlamıyla üçlü oynuyormuş. İşte halk gerilladan umut beklerken, bu sefer Cihan ismiyle Kenan Cav ağa peydah oluvermişmiş” diyorlar. “Doğrusu halkın öfkesi burunlarında tütüyordu. İsmail’le tanışan yurtseverler arkadaşlarla görüşme talebinde bulunmuşlar. Sorun para isteyip istememe değilmiş. Asıl halkı sirke küpüne çeviren onun kişiliği, şeceresi ve kuşkusuz davranışlarıymış.”

“Ee ne diyorsun peki?” şeklinde öfkeyle Cûdî’ye taraf bakan Dilgeş.

“Ben mi? Tastamam Emine anaya katılıyorum.”

Öğlen sonrası savaşçılar atış alanında toplanmışlardı. Ders bomba üzerineydi. Eğitmen Nergiz’di bugün. Dilgeş, Cûdî ile birlikte dün ki Nergiz’in yerinden izliyordu dersi.

“Bugün dersimiz bombanın kullanılışı üzerinedir” diye başladı Nergiz. Kısa bir teorik anlatımından sonra “altı arkadaş öne çıksın” dedi. Sırayla altı kişi öne çıkmıştı. Herkes elma büyüklüğünde on taş getirsin.” Savaşçılar az sonra kucaklarına doldurdukları taşlarla döndüler. Mevzi şekli verdiği altı çukur hazırlamıştı daha önce Dilgeş. Mevziden on beş adım saydıktan sonra, “ha burası” diye işaret koydu Nergiz. Savaşçılar sıra halinde aynı çizgide durdular. Tam siper pozisyonu almışlardı. “Bu ayak topuğun tam yere yapışsın” diye savaşçıların pozisyonlarını gözden geçirdi. “Herkes önündeki mevziye bu pozisyonda on taş atacak ama komuta dikkat ederek. Herkes hazır mı?” diye sordu. Hazırdılar. “Atış serbest!” komutundan sonra, kimi taşlar taa uzaklarda yuvarlanıyordu. Mevziye iki taş isabet etmişti. Tekrar pozisyonlarını düzelterip, geriye kalan diğer dokuz taşı da fırlattılar. En başarı atışı beş taş ile Zilan adındaki katliam ve sürgün çocuğu yapmıştı. Bütün savaşçılar aynı hareketi yaptılar.

Atış sonucunda on taşın tamamını mevziye oturtan olmadı ama yedi, sekiz taş atabilen dört savaşçı vardı. Aralarında sadece Mizgîn, dokuz taş ile en başarılı atışları yapmıştı. Gözleri sevinçten uçuk mavisine kaçmıştı. Artık eyleme gitmeyi şimdiden hak etmişti

Mizgîn. Sonra fûnyesi çıkarılmış bombayla herkese on atış daha yaptırdı Nergiz. İsabet düzeyi yükselmişti. Kendine güvenleri artmıştı savaşımların. Siperde atış yapan Mizgîn'in tam arkasında hatta üstünde durdu. Hareketlerini kontrol ediyordu Nergiz. Mizgîn bombayı atmak için kolunu açtı. Arkaya doğru havada duruyordu kolu. Narin avucunda ölüm kusan bir madde bulunuyordu. "Herkes hedefe diksin gözünü" diye komut verdi Nergiz. Gözler mevziye kilitlenmişti. Mizgîn'in avucunda duran bombanın demir pimine, kefiyesinin püskülü takılmıştı. Gözü mevziye kilitlenmiş olan kız fark etmemişti komutanının hilesini. O hareketlerini denetlemek için arkada durduğunu sanmıştı. "Ateş serbest!" Bombalar mevzilerde miskin miskin durmuştu şimdi. Mizgîn arkadan kendisine düşenmiş tuzakta kıvranıp duruyordu. Herkes kahkahayla güldü. Mizgîn utançtan kıpkırmızı oldu. "He gördün mü bir dikkatsizlik nelere mal oluyormuş. Gerçek bir atışta böyle boynundaki kefiye püsküllerine takılabilir veya elbisenin başka bir yerine, hatta bir ağaç dalı olabilir arkada ve takılması halinde cana mal olur. Geçmişte olan bazı kazalar ve tecrübeler bunu bize göstermiştir. Bu nedenle kollarını gereğinden fazla açmamak gerekiyor. Tabii acele ve heyecandan çoğu zaman sırtında çanta, boynunda kefiye olan gerillalar için dikkat edilmesi gereken bir husustur bu" diye açıkladı.

"Şimdi bakın" dedi Nergiz. "Birkaç husus daha var dikkat edilmesi gereken. Pratik tecrübelerin öğrettikleridir bunlar." Herkes pür dikkat dinliyordu komutanını. Bombanın etki mesafesini anlattı. "Bombanın etki gücü için birkaç örnek vermek istiyorum. Diyelim ki bir yamaçta mevzilenmiş düşman ve sen de hemen aşağısına kadar sızma yapmışsın. Mevziye düşen bomba çevresinde bulunan insanlara isabet etme gücüne sahiptir." Gülererek, "yani o mevzinin içinde bulunanın vay haline. Darbe almaması mucize olur. Ayrıca bomba senden az aşağıda patlarsa kötü ama az üstte patlarsa tehlike yaratmaz. Eğimli zeminde böyleyken, düz zeminde ise sadece bir boy kadar bir mesafede tam siper yani şimdi yaptığımız gibi pozisyon alınması halinde tehlikesi yoktur. Yeter ki bir buçuk karış yüksekte veya ayakta olma, yeterlidir. Yani yüksellik bir buçuk karış, uzaklık ise bir boy mesafesinde olursa sorun yoktur. Bakın şimdi uzanıyorum." Bunu diyen Dilgeş savaşımların önünde uzandı yeşil otların üzerine

ve küçük ayağını yere vurarak, “ha burada bomba patlarsa şimdi başımın olduğu yer kadar uzak olmak yeter” diye anladı. “Peki, yirmi beş otuz metrede öldürücü etki mesafesi olan bomba niye benim boyum kadar yakın mesafede parça parça etmesin ki insanı?” diye sordu. “Ben biliyorum” diye elini kaldıran Mizgîn’e, “yok sen olmaz, kurnaz!” diye tatlı bir azarlamada bulundu. Akşam sana öğ-retmiştim manga da. Başka?”

“Ben” diye elini kaldırdı öteki bir kız. “He anlat bakalım sen Rengîn?”

“Şemsiye şeklinde parçalar dağılıyor da ondan” diye yanıtladı.

“Peki, düz bir zeminde bir boy kadar yakın mesafede bomba düşerse, ne yaparsın?”

“Tam siper alırım.”

“Eğer mevzinin içine düşerse ve sen de onun iç çeperinde mevzi-leşmişsen?”

Düşündü kız “bilmiyorum” dedi. “Vallahi kaçıp öte yüzüne kayarım” diye açıkladı sonunda gülerek.

“Güzel, eğimli veya hafif eğimli zeminde üste düşerse?”

“Kımıldanmam.”

“Niye?”

“Parçalar üstümden geçer ve bana da bir şey olmaz.”

“Eğer olduğun yerin aşağına düşerse?”

“Vallahi ölürüm” deyince, bir kakhaha koptu.

“Hayır, ölümü tercih edeceğini sanmam, içgüdüyle bir tarafa kaçarsın. Değil mi?”

“Büyük ihtimalle sağa veya sola kaçarım, başka da çözüm yok ki.”

“Doğrusu da odur ama hızla ve mümkün olduğunca eğilerek biraz yan kayarsın. Oldu, bir soru daha. Bazen bombanın emniyet pimi” elini pimin halkasından geçirerek, “ha şunu çıkarmadan da bomba patlıyor değil mi?”

“...”

Gülerek, “bazen arkadaşlar heyecandan pimi çıkarmadan atıyorlar ya. İşte, ‘bombam patlamadı’ diyorlar. Oysa ertesi gün bakılan yerlerde emniyet piminin çekilmediği görülmüştür.” Yine bir kakhaha kopunca ardından Nergiz devam etti.

“Hayır, askeri eğitimde gülmek resmiyete aykırıdır” diye tatlı bir eleştiriyile, “ara veriyoruz!” dedi. Kahkaha yerini gürültüye bıraktı.

Dilgeş de o an kıs kıs gülüyordu ama başka bir nedeni vardı. Nergiz dün dersi izlemek için oturduğu yerine geçti. Dilgeş, “heval Nergiz” diye espriye alır bir biçimde konuşup, “bir noktada sana katılmıyorum” dediğinde, onun sesinde bir itham sezinleyen Nergiz az buçuk parladı. “Neymiş o?” Ciddileşmiş bir yüz ifadesiyle, “düz zeminde bir boy mesafede tam siper alma kaydıyla bomba tesiri olmadığını söyledin, bu doğru” yüz ifadesine kazandırdığı ciddiyet havası uçmuştu. Yerini gülmeye, espriye bırakmıştı ama anlatırken kendisini zor tutabildi. “Her boy olmaz ki, mesela senin boyundaki mesafede ben hayatta kalmaya cesaret etmem.” Gülmesi anlatımına engel oluyordu. Kızarmıştı Nergiz. Bir parça kızgınlık ifadesi yüzüne yayıldı ama Dilgeş’in şakalarına alışıktı olduğu için, “senin boyun da pek farklı değil” diye bir savunma yaptı. Nergiz’in her zamanki gibi daraldığını gören Dilgeş, “kızma yine, şaka yaptım” diye düzeltti. Nergiz hoşgörüyle bakmakla yetindi.

Ders bitmişti bugün. Yarın da görülemezdi. Upuzun bir gece yürüyüşü bekliyordu yeni savaşçıları. Üstelik ayrılıyorlardı bu gece. Yürüyüş için son hazırlıklar yapılacaktı. Güneş de batmak üzereydi.

“Heval Cûdî” dedi Dilgeş. “Cihan rahatsız olduğunu söylüyor.” Öfkeyle, “sizinle gelmemek için numara yapıyor” diye yargısını koydu hemencecik.

“Nereden çıktı hastalığı” dedi Cûdî kızgınlıkla, “cebinden mi?”

Dilgeş, “kusuyormuş, kusmak da hastalık mı sayılır bir gerilla için. Kusuyor da olabilir. İşin özü numara. Vallahi de numara, billahi de numara ha!” diye ekledi.

“Hayır” dedi Cûdî, “o ölse burada gömülür, yaşasa bizimle gelir. Kim yutar numaralarını. Böyle yaparak sıvışacağını sanıyorsa aldanıyor. Kalması sizin için tehlikelidir, kesinlikle onun gelmesi şart.”

“Ya yürüyemiyorum dese?”

“Tutuklarız, soruşturmaya alırız. Zaten bıçak kemiğe dayanmış. Hani bu sabah köyden dönerken, babasının mezarından dönen birisi oluvermişti. Bir karış asıktı yüzü. Doğrusu bir şey mi olmuş diye korktum.”

‘Doğrusu öyle ya! Bu sabah halk babasından bizde ondan mı çekeriz’ diye düşündüm. “Hayır, hazırlansın gidiyorsunuz de. Cıvıvı yaptı mı hemen tutuklarız. Bu durumda Motor da kalabilir, onun başından bir an ayrılmasın, yakında döneriz.” Hırsıyla aynı tonda konuşmasına devam edip, “vallah onun boynuna zincir takıp köy köy dolaştırırız. Halk ne karar verirse o cezayı halkın karşısında uygularız. Varsın babası, aşireti ne yaparsa yapsın.”

“Yok, vallahi” dedi Dilgeş. Aşireti sevinçten göklere uçar. Nefret ediyorlar o aileden. Kardeşi Kenan’dan daha kötü oynuyor.”

“Ben de sanmam aşireti düşmanca tavır takınsın. Bu alçakların halka kötülükten başka verdikleri birşey mi var?”

“Hazırlan Cûdî’yle gidiyorsunuz” dedi Dilgeş. Bunu söylerken yüreğinde kızgınlık, yüzün de gazap okunuyordu. Sert ve kısa bir emir alan Cihan durumun kendisi için vahim olduğunu anladı. Bu sefer yüz seksen derece dönüş yaparak, “gitmiyorum diyen mi var? Niye öyle bağıırıyorsun.”

“Hayır karar bu, gidiyorsunuz!” diye yine buyurgan bir tonla tekrarladı Dilgeş talimatı.

Güneş bu sabah Küris dağının ufaklarında doğdu. Kelanis dağının bağrında saklanan gerillaları ışınlarıyla buldu hemencecik. İlk etapta tatlı gelen ışınlar çok geçmeden keskinleşiverdi ve iğne gibi batmaya başladı yorgun argın genç vücutlara. Epey yol almışlardı. Sabaha zar zor Kelanis’in doğu yakasına atabilmişlerdi kendilerini. Az kala Hürmüz köyünün üst yamaçlarındayken karanlık terk edecekti onları. Keklik yavruları gibi saklanıverdiler çalılırların arasında. Ölü kadar hareketsiz ve sessiz olup, eylem anını beklediler. Tam 68 kişiydiler. Biraz sonra Bitlis ve Mutki gücünün ortaklaşa yapacağı eylem, gündüz ortasında başlayacaktı. Sonrasını ise düşmanın hareket şekli ve operasyonu belirleyecekti. Geniş dağlık arazi taa Kelanis duraklarına değin tutulacaktı. Planlama önceden yapılmıştı. Kısa bir dinlenmeden sonra komutanların bir araya gelmesini istedi Kemal. Düzenleme yapılacak, eylem gruplarının yerleri belirlenecekti. Komutanlar toplanmıştı hemen. Orhanê Koçer’in saç sakalına karışmış, bir karış olmuştu. Uykusuzluktan göz kenarlarını hafiften kan bürümüşü. Bir parça uyuklayan Kemal, “Derviş nerede Cûdî?” diye sordu. Aşağıdan gelen Derviş, Kemal’in sözünü ağzında bırakmıştı. Otların

içinde hışırdarak ağır aksak ilerliyordu. Uyuşukluğunu atamamıştı üstünden. Onun da sakalı bir karıştı.

Saat on biri civarında askeri konvoy geçti. Nöbetçi subay meseleyi öğrenmek için eğilerek gözcülere doğru gidiyordu. Görüntü vermemek için körpe yapraklı bir dal tutuyordu. Gözcülere, “ne var?” diye işaretle sordu. Üç araçlık bir konvoyun Bitlis çıkışında ilerlediğini, Şetek karakoluna gitmekte olduğunu anlattı gözcüler. Tahmin edilen olmuştu. “Çok güzel” dedi Kemal. “Hızlı davranalım saat birde yavaş yavaş mevzilenelim.” Güneş tepe noktasında donakalmış gibi hareketsizdi. Grup düzenlemesi tamamı. “Hepimiz bir arada bulunmayalım” dedi Kemal. “Sadece isimlerini okuduğumuz arkadaşlar buraya gelsinler. Görevleri ve nasıl davranacakları hakkında bilgilendirelim, sonra bütün gruplar bu temelde hazırlansınlar.” “Ancak öyle olur” dedi Derviş. “Önce yolu uzak grupları okuyalım, onlar saat birde hemen yola çıkabilirler. Ama herkes caddeden görünen tarafını dallarla kamufle edecek. Diğer taraf dağdır kimse yok. Önce Kelanis doruğunun indirme yapılma ihtimali olan yerini tutmak gerekir.” dedi Kemal. Helikoptere pusu kurma grubu çağrıldı. Dokuz kişilik grup az sonra orada toplanmıştı. Aynı tarzda diğer gruplar gelip gittiler. Araçlara pusu atacak grup 28 kişiden oluşuyordu. Kalan güç, dağın bütün çıkış noktalarını denetim altında tutabilecek şekilde mevzilenenecekti. Pusu grubunun saldırı ve savunma grupları belirlenmişti. On altısı savunma, on iki kişi de araçlar imha edildikten sonra düşmanın üzerine gidip silah ve malzeme kaldırılacaktı. Cûdî ile Orhan’ın komuta ettiği pusu grubu saat birde yerleşmeliydiler, çünkü biri yirmi geçe araçların dönmesi hesaplanıyordu.

Bütün gruplar büyük bir titizlik ve gizlilik içerisinde yerleşmeye çalışıyorlardı. Her taraf sakin ve kıpırtısızdı. Pusu grubu çömele çömele, eğile eğile aşağıya doğru emekleyerek iniyordu. Kamuflajlarıyla birlikte yeşil bir şelaleyi andırıyorlardı. Her birinin aklı ve yüreği biraz sonra olacaklara kilitlenmişti. Heyecanlı yüzler, beyaz ter çizgilerinin artmasına neden oluyordu. Eylem anı yaklaştıkça heyecan güneşin yakıcılığına baskın geliyordu.

Bitlis çayı sert kıvrımlarla Baykan’a doğru akıyordu. Bahar yağışlarından karlardan pek güç aldığı da yoktu ama halen hırçın ve coşkun akıyor, azgın dalgalarından çıkan yankı her iki yakasında da

göklere uzanan dağ yamaçlarında ürperici bir inilti halinde vadiye vuruyordu. Sert dağ yamaçlarına yansıyan yankı, rüzgarın dalgalarına kapılarak ürkütücü bir uğultuyla insanın ruhuna hitap ediyordu. Artık baharın kirli ve bulanık çayı az da olsa açılmış, dibini gösteriyordu. O da doğadan bir parça olarak renk değiştirmiş, önceki kül rengini atmış şimdi loşumsu bir görünüm kazanmıştı. Mavimtrak bir çizgi halinde akan çay, yılan kıvrımını andırıyordu. Bu kıvrımlı suya paralel giden Baharat Yolu ise işlek mi işlekti. Gören araçların her iki tarafta yarış halinde olduğunu sanır. Araçların vızıltısı suyun gümbürtüsüne karışıyordu. Evet, büyük bir uğultu bütün vadiyi dolduruyordu. Bu uğultu taa dağ zirvelerine dek yükselir, orada kaybolurdu. Ancak bütün bu haşmetli yankıya küçük bir yürek sesi baskın gelmişti şimdi. Küt küt atan yürek sesi bütün sesleri bastırıyordu. Sadece heyecanlı yürekler ve ihtiyatlı kulaklar anlardı birbirini. Az sonra bu vadiden çıkacak olan ses alışılmış tüm sesleri bastıracaktı. Bu seste zulme karşı intikam vardı. Özgürlüğün şarkıları yankılanacaktı bu vadiden. Demir kusan, ölüm kusan, barut kokan, ateş kokan bir sestti bu. Her an her şey olabilirdi. Dakikalar geçmek bilmiyordu.

Bu anlarda düşünce, gemsiz bir revan atı oluverir. Onlardan birisi bir solukta doğup büyüdüğü evin eşğinde kendini buldu. At sırtında anasının pencereden baktığını gördü. Eşikte duran misafiri karşılamak için kapıyı hafiften araladı ana. Kendisine tebessümle bakan atlıyı önce tanımadı. Çatık kaşlarındaki beni kendi oğlununkine benzetti. Ardından bir sevinç çılgılığı koparıp atlıya sarıldı. Gördüğü bir düşünce, bir hayal miydi, anlayamadı. Yürek parçalayan bir çılgılık atarak baygınlık geçirdi ana. Oğlu neredeydi? Bitlis vadisinde parmağı tetikte dona mı kalmıştı? Yoksa bir kolu kopuk, gözlerinden birini mi kaybetmişti veyahut yaralı olarak bir çalının altında mı yatıyordu? Ağır yarasından oluk oluk kan mı akıyordu? Arkadaşları bir dilim kuru ekmek, bir damla su yanına bırakma fırsatı bulmuşlar mıydı? Ya da kaç gün sonra gelip alabilmişlerdi? Pıhtılaşmış kanlar içinde kıvranan oğlu yaşamayacak mıydı?

Bir ötekisinin yüreği deli kısrak gibi tepiniyordu. Sırtına almış bütün vücudunu, ölümün soğuk, karanlık diyarlarında dolaştırıp duruyordu. Bir solukta yaşamı, bir solukta ölümü hissediyordu. Ölü müydü, yaşıyor muydu karar kılamiyordu. Kah ölüyor kah yaşıyordu.

Hiçbir zaman bu an kadar ölüm ile yaşam arasındaki çizginin bu denli ince olduğuna tanık olmamıştı. Bütün bir yaşam serüveni gözünün önünden geçiyordu. Arkadan ölümün soğuk soluğunu ensesinde hissediyordu o an.

Tetikte titreyen parmağına baktı. Cansız gibiydi. Yorulmuştu sıcak demirle dans etmekten. Mavzerin namlusu ölüm uykusundaydı. Az sonra barutla uyanacak alev püskürecekti. Ilık bir uyku bütün vücuduna yayıldı. Bir ıslık, ardından bir “nıç nıç” (‘nıç nıç’ sesi gerillada yakın mesafede birbiriyle konuşmadan verilen bir işaret biçimidir) sesi duyuldu. Avuç dolu toprak yağdı üstüne, “bir uyarı mıydı bu?”

“Evet.”

“Başımı indir Mizgîn!” diye bir ses fısıltı halinde geldi. O tarafa baktı kadın gerilla. “Heval sarı saçların güneşte altın sarısı gibi parlıyor. Deşifre ediyor” diye uyarı Motor’dı. Motor tecrübe sahibiydi. Mizgîn ise bir o kadar acemi. Ömründe ilk sefer düşmanı sıcak bir namluyla ağırlayacaktı. Heyecanı mavzerin namlusuna yansımıştı. Yüreği titriyor, dudakları titriyor ve parmakları titriyordu. Korkudan mıydı? Hayır, esamisi yoktu korkunun. Olan şey intikam hırsıydı. Yılların düşleri hayat bulmanın sevincini yaşıyordu. Kuşkusuz Mizgîn kendi adına intikam alma ve layık olmak hırsını yaşıyordu. Sadece tetiğe basmakla birlikte kusan namlu, içindeki kini ve öfkesini kusmasına yardımcı olacaktı. İçinde birikmiş bütün nefreti ve öfkeyi silahtaki otuz mermiye yansıtacaktı. O zaman titreyiştense kalmazdı. Hepsisi baruta karışıp uçacaktı. Motor’un dediğini yaptı, kafasını indirdi ama gözleri arpacığa yapışmıştı.

Pusu grubunun komutanları, doğuya bakan Kelanis dağının göğsünde eylemi başlatacaklardı. Dağın göğsünden şarıl şarıl akan küçük derenin caddeyle buluştuğu noktada mevzilenmişlerdi. Derenin söğüt ağaçları ve yeşil örtülerle kaplı olması rahat hareket etmeye müsaitti. Elini uzatsa caddeye dokunur gibi yakın bir yerde ilk B-7 roketini ateşleyecekti Cûdî. Ardından bütün namlular konuşacaktı. Cûdî ve Orhan B-7 roketini kullanacaktı. İkisi de bir çalıda tavşan kadar ufalmışlardı. Sadece kalp atışlarının sesi duyuluyordu. Yanı başlarında bir kuş ikide bir başına konacak gibi oluyordu. Orhan, “Cûdî arkadaş görüyor musun bu güzel kuşun yuva kurduğu yeri?”

“Nasıl?” dedi Cûdî.

“Bu kadar ağaç varken huysuz bir dikenin üzerinde kurmuş yuvayı.”

“Ee, ne oldu? Bütün hayvanlar öyledir” diye yanıtladı Cûdî.

“Hayır” dedi Orhan. “Yılanlardan, çıyanlardan, korunmak amaçlıdır dikenin üzerinde olması.”

“Kendisi içinde zor olmuyor mu?” diye sordu beriki.

“Olsun” dedi Orhan, “güvenlikli ya. Demek bir kuş her şeyden evvel yaşam güvenliğini düşünüyormuş.”

“Tabii güvenliğin olmadığı yerde yaşam olmaz. Kuşkusuz özgürlük hiç olmaz” diye katıldı Cûdî.

“Peki eylemi kameraya kim çekiyor” diye sordu Orhan.

Gülerek, “vallah bilmiyorum, Kemal arkadaşına teslim ettim.”

“Sen savunma yerinde olsaydın bütün hareketleri alırdın.”

“Ben Kemal arkadaşına tarif ettim nasıl yapması gerektiğini. O da aldı ‘tamam’ dedi. Gerisini o bilir.”

B-7’ci arkadaş heyecanla, “ha ha, ısıklık sesi” diye kulak kabarttı.

“Yok heval, daha zaman var” dedi Orhan.

“Bisivingi ver” dedi Cûdî, “işaret var.” Kalbinin sesi duyulur olmuştu o an. “Al kalaşnikofomu ama ilk şarjörü boşalttıktan sonra tek tek nişan alacaksın fazla harcama mermileri.” Silahlar değiştirildi. “Tam tetik” dedi Cûdî. “Siz burada ben kenara çekiliyorum. B-7’nin arkasında hareket etmeyin. Arkama bakmam. Anladınız mı?” dedi sert bir şekilde. “Ha bir şey daha var.” Orhan’a bakarak, “sen heval, roketler bazen çürük çıkıyor o esnada araçlar geçebilir. Çıt dedi mi tetik, sen başla. Geçirme onları, çünkü diğer roketi yerleştirene kadar araçlar geçebilir.”

Başını sallayarak katıldı Orhan. “Sivil araçlara dikkat etmek gerekir” dedi.

“Kesinlikle” diye katıldı Cûdî. “Bütün arkadaşları uyarmışız bu konuda.” Gözünü gözcüye dikmişti Orhan. Ne zaman ki son virajı alsa, o kırmızı bezi kaldıracaktı. O an eylem başlamış sayılırdı. İlk araca roket isabet ederse, arkası güzel gelirdi ama değmezse de bir buçuk kilometre kadar caddenin bütün kıvrımlarında mermi yağacaktı. Zikzaklı, sık virajlarda kurtuluşu yoktu düşmanın. Arkası su. Düşen, bir yaprak misali ve azgın dalgalara kapılırdı. Bitlis tarafında ikinci

bir B-7 timi pusuda yatıyordu. Hem de gelen aracın gözüne tutabilecek şekildeydi. Bütün tedbirler alınmıştı. Ya ölecek ya ölecekti düşman.

“Ha, ha!” dedi Orhan heyecanla, “kırmızı bez havada” kalaşnikofunu omzuna oturttu. “Hazır mısınız heval Cûdî?”

“Hazırım ben. Siz ilk aracı geçirmeyin, gerisini bana bırakın tamam, hadi başlıyoruz.”

Diz üstü siper aldı. Ayaklarını arkaya doğru biraz araladı. Basınç etki yapmasın diye dişlerini aralık tutacak şekilde bir çubuk parçası yerleştirdi. Omzunun üstüne yerleştirdiği bisivingin emniyetinden ‘çıt’ diye ses çıktı. İkinci bir ‘çıt’ geldi. Tetiğin horozluğunu indirdi. Şimdi iş parmağa kalmıştı. Tetik sabırsızlıkla parmağı bekliyordu. Sivil araçların vızıltısı bir an için kesildi. Demek sıra askeri araçlara gelmişti. Tehlikelidir diye sivil araçlar askeri araçların arasına girmiyorlardı. Hatta azıcık mesafe bırakıyorlardı arada. Bir rüzgar ıslığı gibi bir vızıltı sesi duyuldu. Heyecanı doruğa ulaştı Cûdî’nin, Orhan da öyle, dengesiz soluk alıyordu. Parmaklar tetiğe hafiften bir kondurup tir tir titriyordu. Gelen ses daha bir billurlaştı. Virajı aşmıştı. Ansızın ‘vız’ diye belirdi. Asfalt yolda kurşun gibi yol alıyordu. Roketin nişan aldığı yeri hızla geçti geçecekti ki, ‘bom bom’ diye sağır edeci bir ses gümbürdedi. Bütün silahlar konuşmaya başladı. Araç o hızla sağa sola kavisler çizerek yalpalamaya başladı. Roket altından geçmişti, siyah bir duman kaldı caddede. Araç parçadan darbe almıştı. Küçük askeri cipe roket tam isabet etmemişti. Pusucuların silahlarından çıkan sıcak mermi yağmuruna mahsur kalmıştı cip. Üstünden ateş böcekleri kalkıyordu. Araç ilerlemeye devam etti. Virajı almıştı. Şimdi önü tam Motor ile Mizgîn’in içinde olduğu mevziye dönüktü. Karşıdan gelen mermi barikatını aşamadı. Aracın içindekiler kurşun yağmurunda can verdi. İnen olmadı. Motor buna fırsat vermezdi. Mizgîn ikinci şarjörünü de değiştirmişti. İkinci şarjörü ikinci araca hazırlamıştı. İkinci araç kısa bir mesafeyle geçti. Cûdî yeni roketi takmıştı ama yetiştiremedi. Orhan ile diğer gerilla taradı. Aracın üstünde seken izli mermi gündüz ortasında bir sigara ateşi gibi uçuşuyordu. Panik içinde giden araç, öndekilere çarparak durdu. Ve o da diğerinin akıbetine uğradı. Sıra üçüncü araçtaydı. Cûdî horozu aşağıya indirmişti.

Aracın tam roketinin izasına gelmesini bekliyordu. ‘Lanet olsun o da cip, nereden çıktı bu cipler?’ diye kendi kendine söylendi. ‘Olsun sen geçemezsin’ diye dişlerini sıktı. Ağzında çubuk olduğunu fark etti. Hızlı giden aracı yandan vurmak zordu. Cûdî, “geçsin arkadan vururum” dedi. Araç geçti, o arka kapağına yapıştırdı roketi. Sevinci heyecanını bastırdı. Bütün vadi o yankıyla gümbürdedi. Yıllardır vadinin hakimi olan suyun sesi ateşin sesine teslim olmuştu. Bütün doğa gerillaların tarafındaydı bugün. Taşlar, ağaçlar, dağ, çay, virajlar, kuşlar her biri kendi rengiyle eşlik ediyordu. Bütün doğa yağın kurşunlara tanık oluyor, gerillalara tezahürat ediyordu adeta. Aslında haksızda değildi doğa. Bu coğrafyaya yasaklar getirme kararını uygulamak için gelen bu caniler gerillaların ateş barikatına takılmıştı. Olağanüstü hal bölgesine dahil edilen Bitlis’e açılan ilk konvoy güzelce alevle karşılanmıştı. Olağanüstü hale bağlı ilk konvoy Bitlis merkezine varamadan olağanüstü bir pusuya takılmıştı. Araçlar sıra halinde öfkeli kurşunlara teslim oldu. Kaçıp kurtulan olmadı. Orhan, “kaçtı, kaçtı, biri kaçtı” diye Cûdî’yi uyardı. O esnada şarjör değiştiren Cûdî kleşini almıştı. B-7’nin işi bitmiş. Sahibine verdi silahı. Sivil gömlekli birinin kendini araçtan aşağıya attığını herkes görmüştü ve tarandı. Yere yuvarlanıp suya düştü. Boğuldu mu, kaldı mı gören olmadı. Su kenarında kaybolmuştu. Ağır yaralı olduğu kesindi. Sürünerek aşağıya kaymıştı. Silahsız olması tehlike yaratmazdı. Yaşamayı halinde üzerine gidilip esir alabilirlerdi.

Cûdî ile Orhan mevzilerini bırakıp caddeye inerek, düşmanın üzerine gidilecekti. Herkes şarjörlerini yenilemişti. Saldırı grubu on iki kişiden oluşuyordu. Her araca iki kişi saldırı için ve iki kişi de önde gidenleri savunmak için görevlendirildi. Böylece her araç için dört kişi görevlendirilmiş oluyordu. Cûdî ile Orhan hızla araçlara doğru fırladılar. Baykan’a taraf bakan Cûdî, “ohoo araçlar” diye mırıldandı. “Ne?” diye sordu Orhan. “Heval beş yüzden fazla araç aşağıda bekliyor. Tam araç izdihamı olmuş orası. Baksana araba parkına dönmüş aşağısı.”

“Sen beni koru, caddenin öbür tarafına geçiyorum.” “Koş, fırla” dedi Cûdî, “ben korurum seni.” Orhan bir sıçrayışta caddeye atladı. Cûdî tek tek araçlara mermi sıkmaya devam etti. Karşılık

yoktu. Orhan en arkadaki araca ulaştı. Arka kapağı uçmuştu. Hurdaya dönen araçtan patlama sesleri geldi. Kendini yer attı Orhan. Nedir, diye dinledi. Kör bir ateşin içinde cayır cayır yanan bir menengiç-kızvan ağacının çatırtısını andıran mermi sesi idi gelen. Alev olan araçların içindeki cephane patlıyordu. Orhan sinerek yaklaşmaya çalıştı. Motor, ilk aracın yanına gelmişti. O da gelen mermi seslerini yaralı bir askerin sıktığını düşünüyör, yerini tespit etmek için dört bir tarafı gözden geçiriyordu. Araçlara tek tek mermi sıkarak biraz daha durumu yokluyordu. Cûdî, řa-rampolün üstüne mevzilendi bir an için. Ansızım, ‘bom’ diye bir ses, ardından cam, elbise, demir parçaları dört bir yana yağdı. Bu durumda araçlara yaklaşmak büyük hatta olacaktı. Cûdî, “heval!” diye haykırdı, “araçlar infilak ediyor üzerine gitmeyin, içi cephane dolu ve patlıyor, kimse yanaşmasın.” Araçların üstünden koyu dumanlar ve mor alevler yükseldi. “Güm, güm” diye iki bomba daha patladı. Orta aracın kaportası caddenin kenarına fırladı. Motor ile Orhan tam siper olarak her iki elini siper yaparak başlarını korumaya aldılar. Cûdî bu kadar patlamanın ardından canlı bir askerin kalmayacağını biliyordu. Geri çekilme komutu verdi. Saldırı grubu bir an evvel araçlardan gelen parçalardan uzaklaşmak için geri çekildi. Altı kişilik savunma grubu öndeki arkadaşlarının güvenli kili geri çekilmesi için tek tek kontrol ateşine devam edip onların pusu mevzilerine gelmesine yardımcı oldu. “Acele edin heval” diye seslenen Kemal, karşı tepeye çıkmıştı. Herkesin kendine doğru gelmesini istiyordu.

Kelanis’in sarkık eteklerini arkada bırakarak zirveye doğru tırmanışa geçildi. Gerillalar yukarı çıkmamanın terini döküyordu. En sonda Cûdî ile Orhan kalmıştı. Yeni savaşçı kız kendini kanıtlarcasına geride kalan komutanları bekler bir hava içinde halen araçlara bakıyordu. Arkadan gelen Orhan, “ne bekliyorsun heval Mizgîn, yürüyemiyor musun?”

“Yoo, araçlara bakıyorum. Onlar yanıp kül oldular. Kül olan düşmandan kaçmak değil, seyretmesi zevklidir. Hem siz geride kalmıştınız ya beraber yürüyelim dedim.”

“Niye, kimse bizi bekle dedi mi sana?” dedi Cûdî, tatlı bir azarlamayla. “Haydi fırla. Düşman ölenlerden ibaret değil ki.

Şimdi takviyeye gelirler. Asıl çatışma o zaman başlar. Bizim he-deflediğimiz konvoy değildi ki. Pusu kurduğumuz devriye konvoyuydu. Şimdi gelirler. Ayrıca önümüzde indirme yapabilirler. Kızmıştı kadın gerilla. Omuzlarına dökülmüştü saçları. Daha bir asileşmişti. Gerillalar dağın eteklerine kadar yükselmişlerdi. Baykan tarafından askeri araçlar sıra halinde siyah bir şerit gibi ilerliyordu pusu yerine doğru. Bitlis tarafı gözükmüyordu. Motor, “bine yakın araç yığılmıştı oraya” diye Orhan’a anlatıyordu.

“Askeri araç var mıydı aralarında?” diye sordu Orhan.

“Yok, yok. Son iki araç kariyer veya tanktı, diğerleri sivil.”

Vadiyi dolduran ses dağlarda yankılandı. Bir uğultu dağları inlettii. Tank atışları başlamıştı. Az ötedeki siyah kayadan bir gümbürtü koptu. Siyah dumanlar göklere yükseldi. Ardından bir gümbürtü daha yan kayalara çarptı. Korkunç bir gürültüyle patlayan bu ses kulak zarlarını deiecek gibiydi. Ardında pis bir TNT kokusu. Siyah duman rüzgarda hemencecek dağılıverdi. Ardından bir ses daha geldi. Bu daha değişikti. Uzakdıkça uzadı. İzli mermiler sağda solda patlıyordu. ‘Karayel olsa gerek’ diye mırıldandı Cûdî.

“Hey heval? Ateş durana dek siper alın” diye uyardı Kemal. Önce bir umursamazlık vardı. Gerillanın tırmanışını gören düşman uçaksavarlarla saldırıyordu. Diğer yandan tank atışları sürüyordu. Geri çekilme hattını anlayan düşman Bitlis’ten helikopterle indirme girişiminde bulundu. Dağı kontrolde tutan gerillaların müdahalesinden çekiniyordu. Skorski helikopterleri de alana gelerek ateş etmeye başladı. Helikopterlerin atışlarına aldran olmadı. Zirveye tırmanışın devam ettiğini gören Skorskilerden biri savunma amaçlı havada uçmaya devam ederken, bir diğeri pusunun kurulduğu yerin yanı başında indirme yaptı. Bir asker fırladı içinden. O anda bir B-7 roketi helikopterin pervanesini yalayarak geçti. Durumu fark eden helikopter pilotu hemen manevra yaparak pozisyonunu değiştirdi. Aşağı atlayan asker ise gerilla taraması sonucu yaralanıp Hürmüz köyüne doğru kaçmaya başladı. Pusucuların yanlışlıkları sonucu tuzağa basan helikopter kıl payı kurtulmuştu. Komutanın hatası barizdi ama Cihan’ın paniği üstün gelmişti. “Düşman inerse dağılırlar” diye komutanına baskın

gelen korkak fikirlerle, işi aceleye getirmişti. Üstelik Kemal'in tarif ettiği yeri tam tutmamışlardı. Pusu çapraz atılmalıydı. Onlar ise düz çizgi halinde tek taraftan mevzilenmiş taciz ateşi pozisyonu almışlardı. Bu hata sonucu ciddi bir eylem boşa çıkmıştı. Her şeye rağmen indirme yapma cesareti bulamayan düşman havada birkaç taramayla turlamak zorunda kalmıştı.

Merkez komutanı ise Bitlis'e çağrı yapmaktan boğazını yırtıyordu. "Atam on sekiz. Yavuz"

"Atam on sekiz, dinlemede" diye yanıtladı helikopter komutanı.

"Ne oldu oğlum?" diye sordu Yavuz.

"Hemen uygun ol." (İndirme yapılması anlamında kullanılıyor.)

"Komutanım teröristler bütün dağı tutmuş. Bu durumda uygun olmam mümkün değil."

"Verilen emri hemen uygula dedim sana!"

"Mümkün değil, komutanım."

"Ulan o... çocuğu, sinir etme adamı, dediğimi yap."

"Komutanım inişe geçtik, belirlenen mevkide tuzak varmış."

"Başka yerde yap."

"Ateş var. Teröristler ateş ediyor."

"Ulan ib..., elbette ateş ederler. Ya sen, çiçekle karşılanmayımı bekliyordun?"

Çileden çıkmıştı komutan. Helikopter, komutanın üstüne bir küfür yağmuru yağdırmıştı. Gerillaların Karnas ve BKC silahlarından fırsat bulamayan helikopter birkaç tur daha attı. Yoğun karşı ateşe maruz kalan helikopterler nerdeyse darbe alacaktı. İndirme fırsatı bulamadan yükselmeye başladı. Bu arada Hürmüz köyündeki düşman dağın eteğine tırmanmıştı. Karşı tepelerde mevzilenen askerler ateş etmeye başladılar. Mermilerin kendilerine doğru gittiğini fark eden helikopter pilotları panik içinde askerlerin üstüne ateş açtılar. Bütün dağ gözlerinde 'terörist' oluvermişti. Yanlışlıkla kendi askerlerini vuruyordu panikten. Gözleri kararmıştı. Kemal, "ahaahaha bak, bak Orhan" diye sevinçle seslendi. "Helikopterler askeri vuruyor." Gülererek "gel" dedi, "gel taktik yapalım. Cihazı al beni çağır. Deki, 'heval müdahale edin bizi vurduğunu görmüyor musunuz?' de. Orhan hemen aynısını yaptı. Diğer

yanda ateş altında kalan askerler feryat ediyordu.

“Ulan köpek ne yapıyorsun bizi vuruyorsun” diye cılgına dönmüşçesine bağırıyordu. Siper almayan askerler ilk ateşte ölü ve yaralı vermişti. Komutanın telsizi patlatan sesi bunun ıspatıydı. Ağlıyordu adeta. Orhan’sa, “müdahale edin heval, ne bekliyorsunuz?” diye bağırıyordu. Helikopter pilotu şaşırmıştı. Ne yapacağını bilmiyordu. Dağın her tarafında silah sesi vardı ve herkes bağırıyordu. Ateşe maruz kalan asker birliği yeşil duman çıkaran işaret bombası bıraktı. Bırakılan yeşil renk duman göklere yayıldı. Pilot, “tüh” dedi öfkeyle, “Allah belanızı versin! Bu işten bir şey anladıysam şerefsiz olayım” diye şaşkınlığını belirtti. Kendisini çağıran bütün seslere, “hadi bana eyvallah size başarılar” dedi ve Bitlis’e doğru yöneldi.

Kemal’in taktiği işe yaradı. Helikopterler şaşkın ördek misali gerisin gerisine gitti. Üstelik Yavuz’la başı dertteydi. Hürmüz köyü tarafından çıkarma yapan askerler yaralarını sara dursun, Kemal tam zirveye çıkmıştı bile.

“Herkes otursun hava kararana değin burada kalalım. Artık düşmanın müdahalesi boşuna” diye iç rahatlığıyla sırtını bir kaya parçasına verdi. Sigara kutusunu çıkarıp özel hareket timlerinin canına bir sigara yaktı. Rakip komutan Yavuz, Bitlis’te bağıra bağıra boğazını yırtmıştı.

Kemal’e, “ulan Ermeni uşağı, sizin yaptığınız düpedüz kalleşiktir. Erkekseniz ortaya çıkın, adam gibi göğüs göğüse çarpışalım” diye yırtınıp duruyordu.

Kemal, “sen de Amerika’nın uşağısın. Hem gerillanın savaş kuralını çıkaran ve yapan ben değilim ki, herkes kendi savaş kuralına göre savaşır ama seni kırmayalım. Şimdi meydandayım, aha yerimi de biliyorsunuz. Erkeklikten bahsediyorsan seni bekliyorum” diye yanıtladı. Yavuz ise, “görüşürüz” diye öfkeyle cihaz muhaberesini sonlandırmıştı.

“Ohooo” dedi Kemal, “bahar daha yeni başladı.”

Yavuz, yirmi üç özel hareket timinin parçalanmış ve yanmış cenazelerini torbalara koyup memleketlerine göndermeliydi. Tabii kendisi de her zamanki gibi akşam yemeği için Tatvan’a uçacaktı. Gerilla komutanı Kemal güçlerini gözden geçirdi. Sayım yapıldı.

Herkesin hazır olduğuna sevindi. Yürüyüş planlaması tartışıldı. Düşmanın Xaçareş tarafını tutarak, operasyon yapma ihtimali yüksekti. Bu durumda Kelanis zirvelerinde kalmak zordur. Kar benekleri ve ıslak toprak yanında yakılacak bir ot dahi yoktu, en iyisi Kox dağında Dilgeşgillerle birleşmektir. Havanın kararmasıyla birlikte yürüyüş başladı. “Hareket komutanı Cûdî arkadaşır” diyen Kemal, “pusulara dikkat etmek şart” diye uyardı. Kelanis yükseltilerinde Mûzik köyüne doğru hareket ettiler. Moral, yorgunluğa baskın gelmişti. Önde Bitlis-Mutki karayolu büyük bir engeldi. Bu da geçildi mi gerisi ormanlık ve bağrına basardı gerillaları. Sabaha doğru uykusuzluk, yorgunluk ve açlık yürüyüşün temposunu düşürmüştü.

Kemal, “heval Cûdî biz bu gidişle caddeyi aşamayız” dedi.

“Aşamayız” diye katıldı Cûdî, “daha bir saat yol var, aha tan da ağardı. Az sonra aydınlık basar ve hareket edemeyiz.”

“O halde Mûzik köyünün arazisinde kalsak daha iyi.”

“Niye?” dedi Cûdî, “altmış çeteleri var, tehlike olmaz mı?”

“Öylesi daha iyidir. Köyün çete olması düşmanın dikkatini bu araziden uzaklaştırır, operasyon kapsamına almazlar.”

“Peki ama çıplak, sayımız da kalabalık. Nasıl gizlenebiliriz ki?”

“Çıplak olması bir dezavantaj ancak aynı zamanda bir fırsat. Kalabalık bir gücün burada barınamayacağını düşünürler. Bütün arkadaşlar taze heliz otlarını koparsınlar. İyi bir kamufflaj ve hareketsizlik yeter.”

Daha uygun bir yer için aramaya çıkmıştı Cûdî. Gerillalar yemyeşil heliz otlarını koparmaya koyulmuştu. Bütün gerillalar doğal ihtiyaçlarını şimdiden karşılamalıydı. Herkes bir parça ekmeği cebine alacaktı. Akşama değin uzanmış vaziyette kalacaklar ve hareket etmeyeceklerdi. Nöbeti Kemal ile Cûdî tutacaktı. Orhan ile Motor karşı yamaçta bütün çevreyi gözetleyebilecek bir yerde kalacaklardı. Yorgun savaşçılar şimdiden heliz giysilerine bürünerek doğanın içinde kaybolmuşlardı. Kemal kontrol ediyordu.

“Heval, kimdir o? Senin kamufflajın yetersiz” dedi birine. Cûdî de başka bir gerillanın üstünü heliz otuyla örtmeye çalışıyordu. Artık birer arazi parçası oluvermişti gerillalar. Dürbünü gözünden

ayırmayan Kemal, “onlar nedir Cûdî?” diye endişeyle sordu. Yanında uyuklayan Cûdî heyecanla kükredi.

“Nedir?” Dürbünle gözetlemekte olan Kemal, “tam karşıda düşman var. Bak, bak, geceden yerleşmişler, şimdi çadırlarını silkeliyorlar. Ha ha diğer tepelerde de varlar, kalabalık. Kesin operasyon var Xaçareş’te.”

“İyi, onlar orada arasınlar. Üstümüzde bir hareketlilik yok galiba.”

“Hayır” dedi Kemal, “onlar akşamdan bizi çembere almak için ön hatları tutmuşlar.”

“İyi ki burada kaldık. Caddenin öbür tarafına geçseydik kötü olurdu” dedi Cûdî. Kemal’in yorulmuş olabileceğini düşünerek, “istersen sen biraz dinlen ben izlemeye devam edeyim.”

“Dur Cihan’dan işaret var.”

Orhan, ‘üç sefer telsiz mandalina basarsak düşman var. Tehlike yakın olursa üç kere ikişer sefer mandala basılır’ diye uyarı yapmıştı. Çünkü cihazla konuşmak istemiyordu. Düşman kendisinin bizim tarafımızdan dinlendiğini bilirse, şifre (kripto) sitemine geçerdı. Kemal, “anladık” anlamında üç sefer aralıklı mandala bastı. İşaretle cevabı alan Orhan sustu. Öğle saatlerinde seksen araçlık bir konvoy Mutki’de belirdi. Bütün askerler caddeye yığılmıştı. Operasyon bitmiş ve araçlara atlayarak Bitlis’e doğru yol aldılar. Her taraf sakinleşti, hatta ıpıssız oluverdi.

Kemal gülerek, “Yavuz şimdi çıldırıyor vallahi. Onlar Xaçareş’te bizi karşılayıp çembere alacaklarını sanmıştı. Şimdi deli olmuştur. Bunlar yerin dibine mi girdiler diye?” düşmanın öfkesine kıkır kıkır gülüyordu Kemal.

Akşama doğru bir çoban, gerillaların otlarını karıştıracak kadar sürüyü alana soktu. Gerilla daha fazla zaman kazanmak isteğiyle kımıldamıyordu. Bir öksürük sesi çobanın kulaklarını kabartmasına yol açtı. Bir ses duymuştu hayvanlarınkinden gayri. Kulak kesilmiş dinliyordu genç çoban. Öksüren gerilla uykudaydı. Çobandan haberi yoktu. Sıcak bir el ağzını kapattı. İrkilen gerilla, arkadaşı tarafından “şşşşşş” diye uyarıldı. “Çoban var, sesiz ol” diye fısıltıyla öksüren gerillayı uyardı. “Çoban var” deyince biraz rahatladı. Kefiyesini topuk yaparak ağzına tıktırdı ama çoban

durumu fark etti ve bir çığlık kopardı. Köye doğru koşmaya başladı. Cûdî'nin çağırımları, peşine düşmesi çobanı durduramadı. Soluğunu köyde aldı çoban. Başka ne yapabiliirdi ki? Sadece bir ses duymuş ve ardı sıra koşan Cûdî'yi görmüştü ama köylülere silahlı adamlar gördüğünü söylerdi. Bir görmüşse yüz kişi yaparak abartırdı. Çeteler de korkup harekete geçerdi.

Kemal, “haydi, gündüze bir saat kaldı. Köyün üst mahallesine girelim, sorun çıkar da karşı koymaya kalkışırlarsa bizde onlara cevap veririz.”

“Veya mevzilenmek gerekir” dedi Cûdî. “Bize karşı koyamazlar. Daha doğrusu düşmanlık yapacaklarını sanmam.”

“Orhan’ı çağırın daha gündüz gözüyle köye girmemiz gerekir.” Derviş, “Heval hazırlanın acele edin hareket ediyoruz.” Talimatı alan Orhan ile Motor bir grupla üst mahalleye girmişti bile. Savunma grupları iki koldan yani sağdan ve soldan dolandı. Köy kuşatmaya alındı. Orhan köylülerle konuşuyordu.

“Bizim kötü niyetimiz yok. Kimse yanlış bir harekette bulunmasın” diye çağrı yaptı. Çeteler paniklemişlerdi. Sağa sola kaçışanlar oldu. Orhan bir köylüyü kurye olarak önüne almıştı.

“Git söyle, kimse evinden çıkmasın. Birkaç adam da buraya gelsin konuşalım.”

Adam heyecan içindeydi ve beti benzi atmıştı. Kemal koşarak köye vardı. Köyün üst tarafına doğru dağılan çeteler Kemal’in çağrısıyla karşılaştılar.

“Biz dostuz! Düşmanlık bizde yok! Köye inin, orada konuşuruz” diye biri iki kez çağrı yaptı. Gerillaların sakın davrandığını gören çeteler üstlerindeki korkuyu attılar. Kemal üst mahalleye indi. Köylüler üç evde gerillaları konuk ettiler. Köyün üst kesimine, iki ayrı noktaya birer manga nöbetçi bırakılmıştı. Kırk altı gerilla köye inmiş, halkın içine karışmıştı. Gerillaların gelişiyile önce bir velvele koptu. Kadın çocuk, cümbür cemaat gerillaların başına toplanmıştı. Yaşlı bir adam kalabalığa taraf baktı. Baktıkça sinirlendi. Hırsla kendi kendine, “sanki buraya çerçi gelmiş de bu kadınlar inci boncuk satın alamaya gelmişler.” Hışımına arkasına baktı. “Hey dağılın, herkes evine, hey yarabbi bu iş kadınlara mı düştü?” Sonra işin ciddiyetiyle, “çabuk kaybolun” dedi. Kadınlar

kollarını göğüslerinde kavuşturmuştu. Endişeli gözlerle çevreyi tarıyor, yakınları için duydukları kaygı yüzlerinde okunuyordu. Öbek öbek gelen genç kızlar, daha iyimser bir şekilde bir birinin omuzuna yaslanarak, olup biteni öğrenmeye çalışıyorlardı. Kibar hareketleriyle olay yerine gelen genç kızlar, ürkek adımlarla bir yanaşıp bir uzaklaşıyorlardı. Erkeklerin azarlamalarından korktuklarını belli ediyorlardı. Gerillalarla çeteler arasında güven bağı geliştikçe, yemek teklifleri de gündeme getirildi. Gençler şuradan buradan ekmek getiriyor, yemek tabaklarını ellerinde taşıyor, kızlar da daha bir güvenle evin eşliğine değin sokulabiliyorlardı. Yemekler hazırlanmıştı. Konuşmalar ısındıkça ısındı, güven bağları pekişti. Kemal, korucubaşının oğluna, “bir grup korucu köyün cadde tarafını tutup nöbet beklesin” dedi.

Talimat şeklinde ikazı alan korucu, “tamam heval” diye yanıtladı. “Şimdi gidecekler. Siz köyde kaldığınız müddetçe orada nöbette kalırlar. Ama siz yemeğinizi yiyin. Biz güvenliği sağlarız.” Yemeğini yiyen gerillalardan yirmi kişi nöbet tutan yoldaşlarıyla yer değiştirdi. Onlar da başka evde oturup yemek yediler. Korucubaşı askerlerin hesap sormasından korkuyordu. Oğluna, “sen arkadaşları filan eve getir de orada konuşalım” demişti. Oğlu Kemal’in davranışlarından komutan olduğunu anlamıştı.

“Bir dakika müsaade var mı heval?” deyince, Kemal, “buyurun heval” dedi. Gizli bir şey anlatacağını sezen Kemal genç ile dışarı çıktı.

“Babam komutanınız kimse sadece onunla ayrıca konuşmak istiyor” dedi. Kemal bu durumu Cûdî, Derviş ve Orhan’a aktardıktan sonra, Cûdî’yle birlikten evden ayrıldı. Kulübeye benzer bir evde muhtarı oturur halde buldular. Başındaki siyah, keskin uçlu şapkasını bir asker davranışıyla eline almıştı. Adeta tekmil vermeye gelen bir er gibi Kemal ve arkadaşını karşıladı. Eliyle konuklarını buyur etti. Esmer tenli, orta yaşlı bu adamda zeki bir yüz ifadesi vardı. Siyah gözleri akıl doluydu. Mütevazı davranışlarla en sonda oturdu. Kemal de dostça üslubuyla adamın üstündeki heyecanı atmasına yardımcı oldu.

“Evet” dedi Kemal, “bizi davet etmiştiniz?”

“Doğru” dedi adam. “Bakın heval, bizim size düşmanlık gibi bir emelimiz yok ve olamaz. Her zaman bunu böyle bilin. Bizden zarar çıkmaz. Siz köye girebilirsiniz, arazide sizi görenlerimiz olursa endişelenmenize lüzum yok. Ama heval böyle gündüz, kalabalık bir şekilde köye girmeniz korkutuyor insanı.”

“Bizden korkmanıza gerek yok” biçiminde aynı dostluk havasıyla cevap verdi Kemal.

“Hayır, hayır sizden zaten korkmuyoruz. Düşmandan korkuyoruz. Allah etmesin duyarsa, vallahi falakadan geçirir hepimizi. Hayır, köyü yakıp, yıkar viraneye çevirir Kur’an hakkına.”

“Tamam, bundan sonra tekrarlamayacağız” dedi Kemal. “De-diğine dikkat edilecek amca” diye ekledi.

“Peki, yarın düşman duymadan evvel gelip geçtiler demeyelim mi?”

“Hayır, ihbar yok.”

“Peki, duyarlarsa ne deriz?”

“Zorla girdiler köye. Bizi tehdit ettiler. Ayrıca köye asker de girse, gerilla da girse karşı koyacak gücümüz yok deyin.”

“Peki ama kabul etmezler. Hem altmış tane silah taşıyoruz. Bu nedir diyecekler?”

“Desinler. Biz savaşıyoruz diye almadık. Zorla verdiniz. Biz hayvan, tarla sahibiyiz ‘teröristlerle’ savaşıyoruz deyin. Bir şey yapamazlar” diye teselli etmeye çalıştı adamı. “Ancak köyde ihbarcı yoksa tabii, varsa yaşatmayın veya bize söyleyin yeterlidir.”

“Hayır, köyümüz temiz.”

Kemal, “amca bazı şartlarımız var, sizin böyle korucu olmanızı kabul etmeyiz” diye tehditkar bir tonla belirtti.

Şaşakalan muhtar, “nasıl?”

“Bazı şartlarımızı yerine getirirseniz böyle silahlı kalabilirsiniz, aksi halde kabul etmeyiz”

“Nedir onlar?”

“Bir; operasyona çıkmazsınız. İki; operasyon hazırlığı yapıldığı zaman bize haber vereceksiniz. Düşman hakkında bilgilendirme yaparsınız. Mermi verirsiniz, yani bir yurtseverin yapabileceğini yaparsınız. Çünkü sizi yurtsever, dost bir köy olarak görüyoruz; buna ters olmak, anlaşılmamıza aykırıdır.” Adam başını sallayarak,

“belê belê” diye onayladı.

Kemal, “amca biz fazla köye girmeyeceğiz veya gizli gireceğiz. Görüşmeye çağırdığımız zaman gelirsiniz tartışırız, o zaman haydi bize eyvallah.”

“Başım gözüm üstüne. Adınız?”

“Gerek yok amca. Sonra öğrenirsiniz.”

“E siz bilirsiniz.”

“Görüşmek üzere.”

“Kusura bakmayın sizi köyün çıkışına değin uğurlamak isterdim ama işte görüyorsunuz.”

Bêrîvanlar

Sabah güneşi gerillaları Kox dağının doğu yamacında yakalamıştı. Güneşin ilk ışınlarından rahatsız olan gerillalar kamaşan gözlerle gölgeliklere sığınıyordu. Tax köyünün bêrîvanları öbek öbek açıldılar sürülere doğru. Çobanlar da bêrîvanları dört gözle bekliyordu. Koyunlarını bir düzlükte topladılar. Bêrîvanlar ağaçlık alanı türküler söyleye söyleye aştılar. Düzlük alan rengarenk bir görünüme bürünmüştü. Çobanlar yemek yiyedursun, kadınlar süt dolu koyun memelerine asıldılar. Eli bakraçlı körpe kızlar, koca dallı bir ağacın gölgesinde topluştılar. Başlarına geçirdikleri elvan çiçekleriyle tanrıça kızları gibi birbirinin peşine veriyor, kaçışıyor ve oynuyorlardı.

Kemal, “bir grup arkadaş bêrîvanların yanına gidip ne var ne yok sorunsunlar mı?” diye Cûdî’ye danıştı.

“Evet, gitsek iyidir. Biraz sohbet edilir, bilgi alınır” diye katıldı.

“O halde birkaç arkadaş yanına al da git. Durumları öğren ama çoğu kız, kadın. O zaman birkaç kadın arkadaş da sizinle gelsin. O genç kızlarla konuşsunlar.” Nöberçi subayı yanına çağırды Cûdî.

Piro az sonra, “ne var heval?” diye sordu.

“Subay öğleden sonra benim.”

“Git” dedi Cûdî. “Üç erkek, üç kadın arkadaş hazırlansın, bêrîvanların yanına gidiyoruz.”

Erkek arkadaşlar hızla gelirken, kadınlar biraz gecikteler. Cûdî yavaş

yavaş b  r  vanlara doğru yürüdü. Çok geçmeden, “kadın arkadaşlar geldiler” diye Cûdî’ye haber verildi. Kadınlar arkadan ulaştı gruba.

Sonda gelen Mizę  n aceleden yeleğini ters giymişti. Haberi duyan Mizę  n, komutanına, “ben de gideceğim” diye bir nevi kendini dayatmıştı. Coşkulu gönlünü dikkate almıştı komutanı.

“Hadi sen de git” demişti. O da sevinçten ve aceleden yeleğini ters giydiğini fark etmemişti. Önde yürüyen arkadaşları onun bu yanlışlığını fark etmeden, gruba ulaşma telaşıyla yola düşmüşlerdi. Gelenler kimlerdir diye arkasına baktı Cûdî. Gözüne ilk ilişen Mizę  n oldu. Yeleğini aceleden ters giydiğini görünce kendi kendine güldü. ‘Kesin gelmek için kendini dayatmış’ diye içinden geçirdi. Gelişine sevinmişti ama köylü kızlara Mizę  n ne diyebilirdi ki. Daha d  n gelmiş bir savaşıcı olan bu ge  n  c kadın, gerillanın inanç ve bağlılığı dışında hiçbir donanımı sahip değildi.

“Mizę  n arkadaş yine sen geldin” diye takılmak isteyen Cûdî, “kesin sen kendini dayatmışs  n. Dayatma gerillada hoş karşılanmayan bir davranıştır” dedi.

“Yok” diye itiraz etti. “Komutanım hazır     arkadaşı istedi. Ben de hazır olduğumu söyledim ve geldim.”

“Ne denli hazır olduğun yeleğinden belli oluyor zaten.” Afallayan ge  n  c savaşıcı yoklayan gözlerle kendine baktı. Ayıbını görünce “imm” diye güldü. Arkadaşlarının gözlerinden ka  nmaya çalışır gibi yaptı, geride kalarak yeleğini düzeltti. Grup yürüyüşe devam etti.   ki kişi   nden gitmişti. Diğerleri sohbet ederek ilerliyordu. Cûdî kendini oyalayarak Mizę  n’in gelişini bekledi. Mizę  n koşarak geldi. Cûdî, “maşallah her yemekte tuzun olsun istiyorsun. Başka kimse yok muydu?”

“Niye sevinmedin mi gelişime? Senin gittiğini gördüğümde koştum geldim. Aceleden doğru dürüst hazırlanmadım.”

“Bir asker hazırlanmaz, çünkü her an hazırdr.”

Mizę  n bir parça kızardı. Cûdî yüzünde utanma havasını gördü. “Hayır” diye düzeltti. “şakadan söyledim. Doğrusu yaman savaş  cıs  n bu konuda diyeceğim yok.”

“Peki ama ne?” diye sordu kız.

“Sen kendini korumuyorsun” diye kaygıyla belirtti Cûdî.

“  ok mu   z  l  rs  n  z?”

“Bu lafını geri almazsan, şimdiden   zeceksin beni.”

“Tamam, tamam anladım ama ben savaş  mayı çok seviyorum.”

“Peki” dedi Cûdî, “bêrîvanların içine girdin. Kızlara, kadınlara ne anlattırın?”

“Kadının savaşdaki rolü, halka yönelik düşmanın zulmü, yurtseverliğin görevleri...”

“Bunlar yuvarlak kavramlar.”

“Hani siz bizim eve gelirken bize anlatıyordunuz ya.”

“Peki, sana inanıyorum ama döneme göre, insana göre propaganda değişiyor.”

“Olsun, göreceksin” diye kendinden emin bir tonla yanıtladı. Sık ormanlığın kıyısına yerleşmiş yeşil düzlük çobanlarla, bêrîvanlarla ve gerillalarla hareketlendi. Karşılama gelen köylü kızları kadın gerillalar karşılarken, Cûdî çobanlarla birlikte koca meşe ağacının gölgesine geçti. Çobanlar, “heval dün dağ taş asker kaynıyordu. Bu yakınlarda bir eylem olmuş. Askerlerin moralinden anlaşıldığı kadarıyla çok kayıp vermişler. Başlarındaki komutan çok öfkeliydi. “Onlar dünyanın diğer ucuna da gitse, Türk silahlı kuvvetlerinden kaçamayacaklarını göreceksiniz” diye tehditler savuruyordu.

Eylemi ve gerillayı merak eden kalabalık onları sarmıştı. En çok da kadın gerillaları merak ediyorlardı. Bir yurtseverin Leyla adındaki küçük kızı, “bu gece arkadaşlar evimizdeydi” diye Mizgîn’e anlatıyordu. Bütün bêrîvanlar Mizgîn ve arkadaşlarının başına toplanmışlardı. Bir süre bir kadın gerilla köylü kızlarla konuştu. Onlar da dinlediklerini gösteren baş hareketleri yaparak devam etmesini istiyorlardı. Daha sonra sözü Mizgîn aldı. Coşku ve heyecan dolu bir tonla anlatıyordu. Cûdî bir yandan Mizgîn’in dediklerine kulak misafiri oluyor, diğer yandan çobanla devam ediyordu sohbetine. Mizgîn devrimi, savaşta kadının rolünü anlatıyordu. Konuşmasını bitirmiş olacak ki, yaşlı bir kadın, “güzел kızım” dedi. “Şu kara gözlü erkekler olmasaydı, siz kızlar iki gün bu kuytu ormanlarda, vahşi dağlarda kendi başınıza gezemezsiniz” demesiyle kıpkırmızı oluverdi. İçinden, ‘inşallah erkek arkadaşlar duymamıştır’ diye geçirdi. Cûdî’ye taraf baktı. Cûdî’nin, çiçek bozuğu yüzünde bir alınma ifadesi vardı. Cûdî duymazlıktan geldi. Genç savaşçı kadın yüklendi. Savaşta gösterilmiş kadın kahramanlıklarını anlattı.

Yaşlı kadına bakarak şöyle devam etti: “Kim bu konuşmayı yapsa da koçer kadınlarının yapmaması gerekir diye düşünüyorum. Bu obadaki bütün işleri siz yapıyorsunuz hem de erkek işleri dediğiniz şeyleri de yapı-

yorsunuz. Erkeklerden daha fazla çalışıyorsunuz. Çadırları kuran siz, bütün koyunları sağan siz, yakmak için çalı çırpı getiren siz, hata bazen çobanlık yapan da sizsiniz. Bunlar da dağ çalışmaları oluyor. Bu işleri dağda icat edip bulan kadındır. Dağ koşulu kadının koşuludur. Erkeği yabani dağ kuytularından getirip ha bu koyunu evcilleştirdiği gibi evcilleştiren de kadındır. O halde bu kara gözlü, karakaşlı erkekler olmasa nasıl da oluyormuş bu işler diye söyleniyorsunuz? Dün düşman geldiği zaman erkekleriniz ne kadar da korkmuştur ama ha daha geçenlerde Norşin'de Roza adındaki arkadaş tek başına düşmana karşı koydu. Kahramanlığını hepimiz bize anlatıyorsunuz. Sağ düşmanın eline geçmemek için kafasında mermi patlatarak saç tellerine dek kendini paramparça etti. Bunun gibi sayısız kadın kahramanlıkları var, daha nerede kaldı bu konuştuklarının anlamı? Hem günlerce, aylarca kendi başına çoğu zaman yaralı halde yoldaşlarından kopuk kalan kadın gerillalar var. Bir dönem öyleydi, anlattıkların o dönemler için doğru olabilir ama devrim dalgasıyla çok şey oldu, devran değişti. Feodal dönemin güneşi battı. Özgürlük güneşi doğuyor ana" diye üstünlük sağladı.

Mizginğillerin cephesinde kadın mücadelesi üzerine hummalı bir tartışma devam ederken, Cûdî de çobanlarla operasyona çıkan askerler hakkında konuşuyordu. Çoban başından geçenleri anlatıyordu. "Benimle arkadaşımı çağırdılar. Yeşil gözlü biri domuz gibi üstümüze geldi. 'Teröristler nerededir söyleyin' diyerek ağız dolusu küfürler savurdu. Ben tam anlamadığım için ne dediğini bilmiyordum. Ne sordularsa görmedik, bilmiyoruz diye yanıtladık. O domuz kılıklı subay da, 'getirin ekmek çantalarını, bu ekmekleri o... çocuklarına götürüyorsunuz değil mi?' diye hakaret etti, bağırdı bize. Çantamızda altı ekmek duruyordu. 'Ulan ibneler her birinize bir ekmek yeter, bu dört ekmeği teröristler için taşıyorsunuz' diye bastı yeniden küfür. 'Fazla dört ekmek için her birinize ikişer tokar' dedi. Bütün gücüyle ikişer tokat yaptırdı." Gülerек, "vallahi bayılacaktım. Gözlerim karardı, başım zank zank çalmaya başladı. Namussuzlar" diye öfkeyle bitirdi çoban. "Bundan böyle sayınızdan fazla ekmeğe ikişer tokat diye tehdit savurdu." Arkadaşına bakarak, "getir o dört ekmeği, arkadaşlarındır."

"Hayır" diye itiraz etti Cûdî, "sağ olun, biz aç değiliz."

"Yok, yok" diye ısrar etti çoban. "O ekmekler yüzünden gözümden ateş kıvılcımları patlatan tokat yemişim. İnat olsun diye o ekmekleri

‘terörist’ dedikleri gerillaların yemesi zevk vericidir. Ancak böylece acımı gidermiş olurum” diye ekledi.

“Tamam” dedi Cûdî, “getirin biz arkadaşlara götürelim, herkes bir dilim yesin. Halkımızın ekmeği gerillamızı kutsasın” diye güldü. Çobanlar da bu kahkahaya ortak oldular.

Gerillaları sarılıp öperek uğurlayan bêrîvanlar, onları ormanlıkta kaybolana dek arkadan izlediler. Ormanda kaybolmadan önce son kez el sallayarak vedalaştılar. Bütün bêrîvanlar ellerini sallayarak arkalarından zılgıt çaldılar. Sık orman bir yudumda yutuvermişti gerillaları. Cûdî arkadaşlarına hitaben, “demek geçen gece arkadaşlar köye gelmişler. Kesin operasyon hakkında bilgi almak için köye inmişler. Bu da kendi noktalarında olduğunu gösteriyor. Bu gece görüşürüz” diye sevincini yoldaşlarıyla paylaştı. Önde yürümekte olan Mizgîn’e baktı. İçinden, ‘hele bak Allah aşkına, bir geyik gibi sekiyor, insan ulaşamıyor ki’ diye geçirdi.

“Heval Mizgîn” diye seslendi, “yavaş yürü. Senin dağ kızı olduğunu biliyoruz ama dağ yüzü görmemiş arkadaşlar var aramızda.” Kadın gerilla arkasına baktı. Mesafe açtığını gördü. Utanarak güldü. Bekledi. Cûdî espriyle, “kaçıp kurtulacağını mı sanıyorsun?” dedi. “Söyle bakalım halkı ikna ettin mi?”

“Kızlar çok sevindiler” diye cevap verdi Mizgîn.

“Peki, o kadın ne dedi sana?”

Kızardı yeni gerilla.

“Bilmiyorum” diye yanıtladı.

“Neyse, zorlamayalım seni. Fakat ses bana geliyordu. Haberin olsun” diye ekledi Cûdî.

“Elbette mücadele ortaktır. İki cinsin eşit katılımıyla gelişir” diye belirtti en sonunda.

“Gördüm ki” dedi Cûdî gülerek, “kadın seni iyi sıkıştırmış.” Kadın gerilla aceleyle cevap vererek, “Farklı bir şey söylemedi. ‘Erkekler olmadan kadın gerillalar kendi başına dağlarda dolaşamaz’ dedi” diye açıkladı. “Ben de gerekli cevabı verdim ve ikna da ettim” diye sözünü bağladı.

Cûdî kadın gerillanın olgunluğuna, zeka gücüne ve hoş görüsüne hayran kalmıştı.

Patikasız arazide yürüdüler. Arazi düzdü ve çevrede tehlike yoktu. Çevreyi gerillalar denetliyordu. Mizgîn’e karşı duyduğu hayranlığı yansıtamamanın acısını yaşıyordu Cûdî. Aralarındaki duygusal akımı sezinlemiyor

değildi. Kendi kendine düşündü. Mizgîn kendisini mücadeleye çeken üç temel duygusundan bahsetmişti. İlk ikisini açıklarken, birini saklamıştı. ‘Kendimden sakınırım’ demişti. Hak veriyordu kıza. Bazı duyguları, derin bir acı da verse, mücadeleye feda etmenin gerekli olduğunu biliyordu Cûdî. Yani Mizgîn’in deyişleriyle kendinden dahi saklamak gerekir, koşullar elvermediği müddetçe. Bir umut ışığı kalmıştı. Aralarındaki duygusal akım, Kürt filozofu Ehmedê Xanê’nin büyük destanında, Mem û Zîn şahsında, Kürt insanının özgürlük olmadan sevgi bağlarını öremeyeceği şeklinde anlatılmıştı. Yani Mizgîn’in saklamak istediği duyguyu zülüm tanrıları çalmışlardı. Geri alma savaşıydı Mizgîn ile Cûdî’nin verdikleri. Onları bu denli hırslı kılan da, bir an evvel bu duyguyu kazanma savaşıydı. Bir nevi yaşamın gıdasıdır sevgi. Sevgi olmadan kurudur yaşam. Gerçek sevginin yolu savaşmaktan geçiyordu. Bu nedenle Mizgîn, savaşmayı ve savaşanları çok sevdiğini söylemişti. Savaş özgürlüğü, özgürlük sevgiyi, sevgi de gerçek yaşamı doğurur. Mizgîn bunun bilincindeydi. Kendisini bu denli ateşli bir gayrete iten onun bu bilinç düzeyiydi. Ona göre daha fazla savaşmak kendisinde sakladığı duygunun ortaya çıkmasını hızlandıracaktı. Artık yüreğindeki sevgiyi yaşayacaktı. İnsanlar duygularıyla insandır, aksi halde insandan gayri her şeydir. Bu gerçeğin bilincindeydi şimdilik. Daha sonraları 1992 savaşında şehitler kervanına katılacak olan büyük insan, büyük militan, büyük savaşçı Bêrîtan yani Gülnaz Karataş için Önder Apo boşuna, “Savaşan özgürleşir, özgürleşen güzelleşir, güzelleşen sevilir” dememişti. Savaşmanın, güzelleşmenin ve sevginin iç içe geçmiş bağlantısını böyle güzel ve derinlikli betimlemişti.

Haziranın yakıcı güneşi gün boyu ısısını her yana yaydıktan sonra şimdi batıma hazırlanıyordu. Ufukta mevsimsiz bulutlar yakaladı güneşi ve kan kırmızı bir renk alarak gökyüzünü doyumsuz bir tabloya çevirerek battı. Gerillalar gece karanlığıyla buluşunca, karanlık onları Sansur köyünün ormanlık yamacında bir araya getirdi. Körpe yapraklarla koyulaşmış genç orman, savaşçıların coşkusuyla, heyecanı ile uyanıverdi. Rüzgarda hafif titreyen ince dallar konuklarının gelişine seviniyordu. ‘Hangi tanrısal kudrettir Mizgîn ile Nergiz’i Cûdî ile Dilgeş’i, Kemal’i, Motor’u, Piro’yu ve Orhan’ı bir araya getirmişti. Her birini farklı bir diyardan bir araya getiren, bu genç yürekleri çelikten bir yumruğa dönüştüren hangi ilahi çekim gücüydü’ diye düşündü Cûdî. Sanki olan biten bir hayaldi. Bu gençleri bu dağlara çivileyen tutkunun ateşiyle ağırlaştı göz kapakları,

bitkin düşmüştü. Sırtındaki çantayı bıraktı, yorgun kaslarını rahatlatmaya çalıştı. Deliksiz bir uyku hemen pençesine aldı onu.

Dilgeş'in akşamdan Sansur köyüne randevu için gönderdiği grup sabaha doğru geldi. Bu arada köyün ilkokul öğretmenine de uğramışlardı. Yeni Ülke ve Özgür Halk başta olmak üzere, bir tomar gazete ve dergi getirilmişti. Bir yıldır Kemal, hocaya, “gazetelere abone ol” demişti. Bu gazete ve dergileri getirirken, yanına diğer gazeteleri de dikkat çekmemesi için almasını tembihlemişti. Fırsat düştükçe hocanın yanında biriken gazeteleri getirip okuyordu. Karadenizli olan hoca, Denizlerin, Mahirlerin geleneğinden etkilenmiş, sol eğilimli bir Türk'tü. Kemal kendisiyle birkaç sefer görüşmüştü. Köy çocuklarına doğru yaklaşması, halka saygılı davranması halinde kendisine zarar gelmeyeceğini, ayrıca şehre gittiğinde bilgi toplaması ve gazete getirmesini söylenmişti. Zeki ve demokrat olan hoca, gerillaların okullarda Kürt çocuklarını Türkleştirme politikasına karşı acımasız tutumunun bilincindeydi. Ondan uzak durmaya çalışıyordu. Kuşkusuz doğru bulmuyordu. Aksi halde bu dağ kuytusundaki köyde öğretmenlik yapması düşünülemezdi.

Ufukta görünen kızarıklık, gün doğusunun mesajını taşıyordu. Hantal bir karanlığın arkasında bekleyen güneşin sabrı tükenmişti artık. Dilgeş güvenliği sağlamlaştırmıştı. İki noktaya tepeci, iki de gözcü grubu çıkarmıştı. Mutki ormanlığı tarihinde ilk seferdir bu denli kalabalık bir gerilla birliğini bağrına basmanın sevincini yaşıyordu. Dilgeş güvenlik tedbirini aldıktan sonra, Kemal'e tekmil verecekti. Gazete sayfalarını karıştırır buldu onu. Çok sevdiği bir köşe yazısını okumanın sabırsızlığını yaşıyordu. Hızla çevirdi Yeni Ülke gazetesinin yapraklarını. Aradığını buldu. Önce homur homur homurdanarak okudu. Ansızın bir kakhaha kopardı. Cûdî'ye ile Dilgeş'e seslenerek, “hele burayı dinleyin” diye coşkuyla dikkat çekti. Gülmemek için ağzını tutu. “Apê Musa yine basmış. Ecevit'e göndermesine bakın” dedi. “Sayın Ecevit her gün ‘terörist Apo, Ermeni Apo’ diye bas bas bağıırıyorsun, ikide bir ağız dolusu küfür savurmak büyük devlet adamlarına yakışık alır mı?” demiş ve ardından o şirin, mizahi üslubuyla güzel bir yanıt yapıştırmış. “Ulan kara oğlan” diye başlıyor. “Her gün böyle küfür savurduğun kişi de ‘ulan kara eşek’ diye karşılık verdi diyelim, nasıl bu sorunun altından çıkılır diye düşünüyorum” diye yazıyor Anter amca.” Kemal, Musa amcanın mizah yüklü üslubunun hayranıydı. Makaleyi bir yudumda okudu. Dört haftanın gazetelerinde

ilginç bir haber göze çarpıyordu. Haber bir ananın tepkisini yansıtıyordu. Gazeteyi okuyan Cûdî içinden, ‘kesin bu Mizgîn’in anasıdır’ diye geçirdi. ‘Ben bunu Mizgîn’e gösteririm’ diye kendi kendine söylendi. Hoşuna giden bir cümleyi parantez içine aldı. Kusursuz bir yalan üretme makinesi olan Abdülkadir Aksu’ya gönderme yapmıştı değerli ana, “ikide bir televizyon ekranlarında çirkin suratını gösteren Abdülkadir Aksu, “İşte PKK’liler bilmem nasıl köyleri basıp, genç kızları dağa çıkarıyormuş, nasıl kullanıyormuş” diye etrafa zehir saçıyor” diye tepki gösteriyordu bu şirin ana. Ardından kendi diplomatça üslubuyla karşılık veriyordu. Bakana atıfta bulunarak, “senin gibi melun yüzlü zındık adamın yalanları PKK’ye olan sevgimizi soğutamaz. Güneş balçıkla sıvanamaz” diyor ve şöyle devam ediyordu ana: “Ben Karadeniz kıyılarında yaşayan bir anayım. Ben de sarı bukleli bir kızımı dağlara hediye ettim. Allah’ım beni böyle bir onurla şerefliendirdiği için mutluyum. Abdülkadir Aksu, gaflarıyla baldırı çıplak kadınlarına makyaj alsın daha iyi eder.”

Cûdî oldukça bu habere sevinmişti. ‘Güzel cevap’ diye kendi keline mırıldandı. Akşama doğru yanına çağırıyor Mizgîn’i. O da yanına amca kızı Roza’yı alarak gelmişti. Kaşları çatık, gözleri uykunun mahmurluğunu henüz yeni atmıştı üstünden. Cûdî gülümseyerek gazeteyi gösterdi. “Bir haber var içinde oku” dedi. “Ama doğruyu benden saklamayacaksın!” diye uyardı kızı. Kendisine sayfayı açtı. İşaret ettiği cümlelerin üstüne koydu parmağını. Kız homurdanarak okudu. “Hayır” dedi Cûdî, “sesli oku, bir kere de sesinden duyalım o cümleyi.”

Sesini yükseltti genç savaşı, yazıyı okuduktan sonra bir soluk aldı.

“Bu anan mı oluyor?” diye sordu Cûdî. Önce kızardı kız, ardından yüzü bir gülümsemeyle açıldı. Ağız kenarları gerildi. Gamzeleri çıktı meydana. Utangaç bir tonla;

“Yok, heval. Öz anam değil” diye itiraz etti.

“Tamam” dedi Cûdî, “tarif edilen kız senden başka kim olabilir ki?” deyince daha bir utandı. Kızaran yüzü, gündeğumun kızarıklığına benzedi o an. Cevabına tatmin olmayan arkadaşına baktı. Masumaneydi bakışı, ama sevgi yüklüydü. Gözlerini yere indirip kendini savunmaya devam edip:

“Doğru söylüyorum heval” diye açıkladı Mizgîn. “Bilmiyorum ki, Karadeniz kıyılarında bir değil, binlerce Kürt anası yaşıyor. Hepsisi düşmanın zulüm ve baskısının yarattığı göç dalgasının kurbanlarıdır. Hayır, kadının

öz anam olup olmaması o kadar önemli mi ki? O anamdır ben de onun kızıyım. Ne fark eder ki? Lakin hepimizi kastediyor” diye düzeltti.

“Gördün mü?” dedi Cûdî, “Ananın cevabı. Doğrusu yaman kadın. Anaların yüreği işte” diye sürdürdü. “Oysa evlatların ana yüreğini anlamamalarından yakınırılar hep. O günkü hareketlerine baktığımda yanlışların fazlasıyla göze çarpıyordu. Savaş bir gün değil yılları alabilir. Onun için bu kadar yılı kaldıracabilecek bir hazırlık şarttır. Eylemde yaptığın gibi yapsan düşmanını sevindirirsin. Erken kaybetmek de yenilgidir. Gördüğün gibi ana sevgisi yakıcı. Bu sevgi, değil ki seni korumayan yoldaşları, dağları bile eritir. Ayrıca ‘bir savaşçıya tecrübe kazandırmadan, doğru dürüst bir eğitmeden geçirmeden savaşa sürmek cinayetle eşanlamlıdır’ diyor Önderlik. Bu durumda sana bir şey olursa Önderlik ve ananız karşısında hangi siperlerle kendimizi savunuruz diye düşünüyorum hep.”

Üzgün üzgün düşündü kadın gerilla. Gözleri yerde bir şeylere takılı kalmıştı. Hışımla başını kaldırdı. Ananın tarifinde yer alan sarı saçları havada dalgalandı.

“Ben” dedi, “seni anlamıyor değilim heval, merak etme, kendimi korurum.”

“Güzel” dedi Cûdî ve, “bak heval, bir noktayı çok iyi anlamanızı istiyorum. Hani demin, Önderlik ‘talim almamış, tecrübe kazanmamış bir savaşçıyı savaşa sürmek cinayetle eşanlamlıdır’ derken aynı zamanda bir savaşçının savaşıma hevesini kırmak veya savaşmaktan alıkoymak özür dileyerek belirtiyorum ki, alçaklıktır. Hani o gün savaşçı olanları çok seviyorum demiştin ya, bende öyle, ama... Ama diyorum bak” diye tekrarladı. “Kendini korumayandan da nefret ediyorum. Böyle bir atımlık barut gibi kendini erken harcayanı hiç mi hiç sevmem. Ha, bu arada eski savaşçıların bir sözü geldi aklıma. “Mücadelede” diyor “kanımızı damla damla akıtmalıyız.” Bu sözün anlamını da kavramanı arzu ediyorum senden. Savaş içinde gözü karalık olmalı ama soğukkanlılık ve ustalık ister. Başka bir ifadeyle, akıl ile cesareti bir arada yürütme sanattır savaş. Fakat unutmayalım ki, akıl ile cesareti birbirine bağlayan halat tecrübedir. Şunu da bilelim ki, bütün bir uygarlık tarihinde Kürt halkının cesaretine, yırtıcılığına övgüler yağar, aklına ise alayla bakarlar. Bizdeki cesaret üstün bir meziyet olarak düşmanı korkutuyor ama akıl gücümüzün hamurunda kavuramadığımız için savaşa sanatsallık kazandıramıyoruz. Oysa Önderlik ‘savaş bir sanattır, hem de sanatların şahıdır’ diyor. Bu genelde yaşadığımız

bir kusurdur ama birey olarak senin için tecrübesizlik bir yetmezliktir.”

Kadın gerilla kendinden emin, tatlı bir gülümseyişle son kelimeyi cevapla karşıladı. ‘Yetmezlik kabul etmem’ diye içinden geçirir gibi hareketlendi. Tahammülsüz kımıldayışını gözleyen Cûdî, “hayır” diye itiraz etti. “Sana ayrıntı gelebilir ama en büyük çarpışmaların ayrıntıda kazanıldığını kendin göreceksin.”

Kız gülümseyişini sürdürdü. Bir umursamazlık emaresi yoktu bu gülümseyişte. Büyük bir ciddiyetle, zevkle ve zevkle dinleyişin yarattığı huşunun gülümseyişiydi yüzünde dalgalanan.

“Savaşın sanat olduğunu söyledik” diye sürdürdü Cûdî. “Bir halı dokuma sanatına benzetirsek; nasıl ki koca halı ince ipliklerleilmekilmek dokunuyorsa, büyük bir muharebe de ayrıntılarla dokunur. İnce ipliklerin dokunuşuyla nasıl ki bir halı yapılıyor ve sonuca ulaşılıyorsa, çarpışma da ayrıntıların dokunuşuyla kazanılır. Bu da bizde diğer bir kusurdur. Tecrübe var ama çarpışmayı ayrıntılarla dokuma, kazanmayı sağlayacak ayrıntıları görme gözümüz yok veya keskin değil” diye sözünü bağladı.

Kadın gerilla kalkıp gitme izni istedi. Ela gözlerinde yoldaşça bir memnuniyet ifadesi taşıyıp hafiften gerindi. Beynindeki asi damar çatırdadı.

“Gidiyoruz ama sana borcumuz var.”

Afallayan Cûdî, “Neymiş o?” diye sorudu.

“Teşekkür” dedi.

“Teşekkürünü PKK’nin tecrübelerine et, bana değil. Ben de bize tecrübe kazandıran PKK’ye borçluyum. Kuşkusuz Önderliğine.”

“Sen de PKK’den değil misin?” diye saflıkla sordu Mizgîn.

“Nisan yağmurunun damlalarından bir damla.”

“Olsun” diye ısrar etti Mizgîn, “damla da yağmurdan sayılır.”

Mizgîn amcakızı ve canciğer yoldaşı olan Roza’ya göz işareti yaparak fısıltıyla, “lojistikçiye uğramamız lazım. Çay için şekerimiz yokmuş” diye söylendi. Birkaç adım atmıştı ki, Xaçareş’in gür ağaçları içinde bir yağmur damlası gibi kayboldu.

Zılgıt

Güneşin ışınları yapraklarla kıpır kıpır olan ağaçların dalları arasından yolluyordu gerillalara. Koca bir ağacın geniş kollarının korunmasında oturan Kemal, Dilgeş ve Nergiz’le sohbet ediyordu. Nergiz kendisine bir şeyler anlatıyor o da arada bir kahkahayla karşılık veriyordu. Kemal’in kahkahası ormanın en ücra köşesinde bulunan Orhan’ı alıp oraya getirmişti.

Nergiz, “heval Kemal, Allah’tan ki, erken geldiniz” diye alaylı bir gülümsemeyle anlatıyordu. Geçen gün Xaçareş’te operasyon vardı. Sen Mahir’in halini görecektin heval!”

Kemal ezberden, “panik mi çıkardı?” diye sordu.

“Hım, sadece panik mi? Ödümüzü kopardı mübarek. Köpeği gören kedi gibi nereye sıçrasın bilemedi. ‘Hadi manevra yapalım’ diye tutturmuştu, habire sıkıştırıyor Dilgeş ile beni.”

Kahkahayla sarsıldı Kemal. “Ee başka ne yapıyordu, uzatmalı çavuş?” diye alayla sordu.

“Ne bileyim heval” dedi Nergiz. “Dün gece Sansur köyünün köpekleri bir domuzun ardına mı vermişlerdi, neydi. Köpekler yoğun havladı bir ara. ‘Köye düşman girdi’ diye hepimizi harekete geçirdi. ‘Manevra yapalım, operasyon var’ diye velvele ve panik yaptı.” Kıkır kıkır güldü, ‘bu arkadaşımızın manevradan gayri bildiği bir şey yok mu?’ diye düşündüm. Bir de eyalet komutanlığı adına gelmişti mübarek.”

“Aşağısını kabul etmiyordu adam” diye kızgınlıkla belirtti Kemal. “Savaşı yaşamamış biri üst düzeyde bir sorumlu olabilir ama ko-

mutanlık yürek ister. Yani maharet ister. Askeri dilde bunlara ‘garnizon komutanı’ denir. Bizde de ‘kamp komutanı’ denir bu gibilere. Kamp komutanlığını savaşı bizzat yaşamamış, cüreti düşük olan biri de yapabilir ama muharebe komutanı olmak, bir maharet işidir. Çarpışmada kan ve barut kokusuyla bunalmamış, korkunun, ölümün örsünden yüreği dövülmemiş biri savaşta cesaretli sayılmaz ve cesareti yüksek olmayan bir kişi de komutan olamaz, diye düşünüyorum” dedi Kemal. “Gerilla savaşı gibi kendine özgü savaş metotları olan bir savaş tarzı, düşmanla arasındaki muazzam dengelessnessi sadece gerillanın uyguladığı gizlilik, hareketlilik ve manevrayla dengelemeye çalışır. Nedir bizi düşmandan üstün kılan? Savaşta gösterdiğimiz cesaret ve adanmışlıktır. Bunlarda olmadı mı komutan olmayı bir yana bırakın, sıradan savaşçı bile olunamaz” diye sözünü bağladı.

Orhan sabırsızlıkla dinliyordu. Sözü Kemal’den devraldı. Birazda alaylı bir dille, “bence yine Mahir’de bir gelişme var. Daha önce görecektiniz. Bitlis pratiği daha enteresandır” dedi. İran’dan gelirken, kendisiyle bir de el telsizi getirmişti. Tövbe olsun bir şey anladığı yoktu. Bir sabah panik içinde soluk soluğa, “kalkın operasyon var, manevra yapalım” diyordu. Öğlen daha ileri giderek, otuz dört karakolun harekete geçtiğini söylüyordu. Arkadaşlar da etkisine girerek topluyorlar ne varsa ve yallah manevra... Akşama kadar beş nokta değiştiriyorlar. Mahir cihazın ekranında görünen karelere bakıyor. Karelerin dolu olduğunu görünce, “düşman yakına gelmiş” diyor, oysaki zirveye çıktıkça kareler doluyor. Akşama değin manevra üstüne manevra yapan arkadaşlar bitap düşüyor. Sonunda, “sen git biz ölmek istiyoruz” diye tepki gösteren arkadaşlar bu panik serüveninin önüne ancak geçebiliyorlar.” Orhan’ın anlatımları hepsini kahkahaya boğdu. “Sonra anlaşılıyor ki” diye sürdürdü Orhan arkadaş, “otuz dört karakol dediği bir cihaz kodudur. Otuz dört diye çağırınca bizim Mahir otuz dört karakol operasyona çıkmış diye anlıyor. Başlıyor panik ve manevra yaptırmaya.” Kemal, “bu adam hiç demedi mi bu kadar karakol Bitlis’te ne arar. Savaşın yüzünü görmemiş ki zavallı. Üstüne üstelik ‘ben komutanım’ diye tutturmuş. Sanıyor ki gerillacılık Suriye ordusudur, o da uzatmalı çavuşluk yapacak Xelîl bey” Kızgınlıkla, “bizim nohut şehre gitti

leblebi oldu misali, Xelîl'imiz Garzan'a geldi Mahir oldu. İlk geldiğinde tanıımıyorduk. Kim olduğunu, nerede gerillacılık yaptığını sorduğumuzda, 'Bunlara ne gerek var' diye yanıtlamıştı bize. Sonra anladık ki gerillacığın Suriye ordusunda uzman çavuşlukmuş. Xelîl'imiz Mahir diye kendini bize tanıtmış. Bütün bunlara ne gerek varmış, hem yoldaşlık, dürüstlük bunun neresinde" diye noktaladı sözünü. Dilgeş sabırla dinlemişti bu zatın masallarını. Öfkeyle, "Biliyor musunuz Xelîl bana neyi anımsattı?" diye söze karıştı. "Arkadaşlar bir gün eylem grupları örgütlüyor. Birisine, 'sen saldırıya var mısın?' diye soruyorlar. O da saldırıda kendimi denememişim ama geri çekilmeye bir yaban keçisi gibiyim" diyor. Xelîl'de manevra da yaban keçisidir. Manevra, ha manevra, manevracı Mahir!" diye bitirdi sözlerini. "Güzel bir kod" diye katıldı Orhan. Bir kahkaha aldı Mahir'in yeni kodlaması. "Manevracı Mahir" diye tekrarladı Dilgeş.

"Yeter heval" diye Kemal uyardı Dilgeş'i. "Başka işlerimiz var. Ne yaptınız bu arada?" Dilgeş'in yüzü aniden ciddileşti.

"Heval" diye başladı. "Biz Xapinok ile Tap karakollarını keşfettik." Elini cebine götürerek dörde katlanmış bir yaprak çıkardı. "Aha bu krokisidir" diye ortaya koydu.

"Xapinok karakolu düz zeminedir, saldırıya elverişli değildir. Ayrıca köylerden ayrı olduğu için etrafı mayınlı. Etrafına iki hat tel örgü çekmişler. Karakolun üst tarafında hilal şeklinde bir kanal açmışlar..."

"Tel örgüler, kanallar engelleyici olamaz" diye sözünü kesti Kemal. "Mayınların olduğunu nasıl biliyorsun?"

"Hiçbir iz yok, ne insan ne de hayvan izi. Askerler oraya yanaşmıyordu. İki gün izledik, yasaklı bir alandır üst taraf. Bütün giriş-çıkış ön cepheden yapılıyordu."

Kemal, "yani sen baskına uygun olmadığını mı düşünüyorsun?" diye sordu.

"Evet" dedi Dilgeş. "Ama Tap köyünün karakolu öyle değil. En azından etrafı mayınlı değil, köyün içerisinde ya, fazla dikkat çekmez diye düşünüyorum."

"Pekâla, keşfe giden arkadaşlar ne diyorlardı?"

"Hemfikiriz bu konuda. Yani illahi bir tercih yaparsak, Tap

karakolu diyeceğim.”

“Ayrıntısını tartışırız, bana da böyle geliyor. Tap daha uygundur” diye katıldı Kemal.

“Doğru” dedi Dilgeş. “Engibeli bir mevkidedir. Hem çok büyük binaları var, roketler boş gitmez” diye ekledi.

“Buradan keşif yerine ne kadar çeker?”

“İki buçuk saatte varılır.”

“Hazırlan bu gece Cûdî ile birlikte üçümüz bakmaya gideceğiz.”

“Cûdî’de geliyor.”

“Evet. Beş kişi için bir günlük erzakımızda olsun. Cûdî nerede?”

Yan tarafı işaret etti Dilgeş, “şu ağacın gölgesinde oturmuşlardı demin.”

“Çağır onları gelsinler, planlamamızı yapalım. Ayrıca sen bütün arkadaşlara saat üçte toplanmalarını söyle.” Az sonra Cûdî geldi. Toplantı başladı.

“Hareket planlamamızı yapalım dedik” diye açıkladı Kemal. Akşam son bir keşif yapmaya gitmemiz gerekir. Ayrıca eylem olursa güç kalabalık, hepsini katamayız. Yine bir tarafa mı kaydıralım? Ne düşünüyorsunuz?” diye sordu. Müsaade isteyen Derviş, “hangi karakol daha uygun?”

“Tap” dedi Kemal. Keşifçiler Xapinok karakolunun çok donanımlı olduğunu ve bir sürü engelin olduğunu söylüyorlar.”

Söz hakkı isteyen Dilgeş’e, Kemal, “buyurun heval” dedi.

“Eylem için kırk kişi yetiyor. Sayımız çok fazla. Ben diyorum kalan gücümüzü önden gönderelim. Xaçinok köyünün yakınında bulunan bir yerde kalsınlar. Muş ovasından çıkış yollarına üç ayrı yerde pusu grupları çıkartalım. Eylem dışı kalan gücümüz aramızda kalsın. Bir şey oldu mu koruruz onları.”

“Peki, anti-tank mayını var mı?”

“İki üç tane vardı eski noktamızda.”

“Yerlerini bilen var mı?”

“Motor saklamış. Gübreden yapılmış yirmi kiloluk TNT olduğunu biliyorum.”

Düşündü Kemal. “Bir tanesi Xîzan’dan çıkan yol için, bir tanesi Xacê’den gelen yol için. Tap köyünün yolu uzundur” diye hesapladı ve “tamam iki mayın yeterlidir” dedi. Ayrıca üç ayrı yerde pusu

grupları nerelere çıksın diyorsun?”

“Ovayı gözetler ve caddeye mayın döşeyip pusuda beklerler. Gelen düşmanı mayına bastığı yerde pusu grubu vurur ve kademeli geri çekilir. Mayına basıp pusuya düşen düşman, öğlene kadar ormana çıkamaz. Zaten sonra akşam olur” diye fikir yürüttü Dilgeş.

“Peki” dedi Orhan. “Mutki tarafından çıkartma yaparsa düşman, tedbirimiz ne olur?”

“Orası uzaktır” dedi Kemal. Hem o taraftan gelecek tehlikeyi biz eyleme gidenler dikkat ederiz” diye yanıtladı.

“Eylemden çıkacak sonuç düşmanın hareket tarzını belirler” dedi Cûdî. Düşman etkili bir darbe alırsa, yaralarını sarmayla uğraşır ilk gün. Belki de çıkma cüreti göstermez ama” diye gülümsedi, “eylem taciz niteliğinde kalırsa kuduz köpekler gibi yollara düşer diye düşünüyorum.”

“Doğrusu da odur” diye katıldı Kemal. “Her neyse bu akşam keşfe gideriz, işler yolunda giderse yarın akşama harekete geçiyoruz. Kimsenin itirazı yoksa bitiriyoruz” son bir kez sordu. Konuşan olmadı. “Oldu” dedi Kemal. “Yarın her şey netleşir, şimdilik bu kadar” diyerek bitirdi toplantıyı.

“Ha unuttuk söylemeyi” dedi Dilgeş. “Bu arada yetmiş beş takım Botani dediğimiz elbise bize ulaştı. Cizre’ye gönderdiğimiz geldi. Bütün arkadaşlar askeri kıyafetli, herkesin giyim kuşamı temin edildi. Ayrıca Tatvan’dan iki katılım var. İkisi kardeş. Birinin adı Seyid diğerinin adını Amed koyduk.”

“Peki” dedi Kemal, “Tatvan gücüne katılamazlar mı?” diye sordu.

“Hayır, onlar Mizgîn arkadaşın milisleriymiş, deşifre olmuş ve düşman tarafından takibe alınmışlar yani aranıyorlar. Onlar da Norşin’de bulunan yakınlarına sığınmışlar ve oradan gelip katılmışlar.”

“Mizgîn hakkında bir bildikleri var mı?”

“Genel bilgileri bildiklerini söylediler. O zaman Batman’dalarmış ve daha sonra halktan öğrenmişler.”

“Oldu, sonra Mizgîn hakkında onlarla konuşuruz.”

Beş kişilik keşif grubu sabaha karşın Kox dağının kuzey yamaçlarının üst kısmından aşağı doğru kendilerini bıraktılar. Havanın aydınlanması ile beraber, hayalet gibi ormanın içine karıştılar,

karakol ve Tap nahiyesini dürbünün içine aldılar. Sevinçle, “ohh çok güzel. Karakolun yeri elverişli, kesin düşer” diye gözlemlerini dile getirdiler.

“He” diye katıldı Dilgeş. “Karakola köyden taraf saldırmak gerekir.” Eliyle işaret ederek, “ha şu derecikler var ya, ta karakolun avlusuna dayanacak yere kadar sızmalı gidilebilir.”

“Peki savunma güçleri tepe mi oluyor diyorsun?” diye sordu Kemal.

“Ön mevziler” dedi Dilgeş. “Dayanamazlar ilk baskının şokuna. Kaçmazlarsa ölürlere diye düşünüyorum.”

“Ama” diye konuya karıştı Cûdî. “Tepe düşerse karakolu teslim alma ihtimali dahi var.”

“Tepeyi güçlü bir grupla düşürürüz” dedi Kemal.

“Bende diyorum” dedi Dilgeş. “Esas sorun tepedir. Gerisi dayanamaz” dedi.

Cûdî sevinçle, “bisiving roketleri için bina güzel hedef olur. Bütün camlar çatırdayarak dökülür. Hayret, bunlar neye güvenerek bu binada kalıyorlar.”

“Tepe, karakolu koruyor” dedi Kemal. “Bence onlar geceleri karakolda değil, tepede ve arazide kalıyorlar.”

“Olabilir” dedi Cûdî. “Ama görüyorsun, ön mevzilerin hepsinde asker var. Tam altı mevzide ikişer asker görünüyor. Toplam on iki kişi nöbet bekliyor ön mevzilerde. Kesin köy tarafı da tutuluyordur.”

“Görünen o ki, güçlerinin ağırlığını tepede ve arazide tutuyorlar” dedi Kemal. “Biz o üst hatta dikkat etmek zorundayız. Oradan gecedten pusu olabilir.”

Dürbününü biraz daha gözüne oturtan Dilgeş heyecanla, “he he, bakın tepeden asker iniyor. Sayalım kaç kişidir.” Sayıma başladı Dilgeş. Tam yirmiye kadar sayabildi. “On beş civarında tepede kalıyorlardı. Toplam otuz beş-kırk civarındalar” diye söylendi.

“Peki” dedi Kemal. “Ön cepheden altışar kişiden oluşan saldırı grubu yeter mi diyorsunuz?” diye sordu Kemal.

“Köy tarafını” dedi Dilgeş, “tutamaz mıyız diyorsun?”

“Sekiz kişi aynı yerden gidilir. Köy ile karakol bitişik.” Parmağıyla göstererek, “ha o iki evin duvarlarını siper alırlar. Kaçan olursa müdahale ederler ama teslim olanları öldürmeyiz. Çok sıkıştırlarsa

köyün içine sığınır. Teslim olanları öldürmeyeceğiz” diye kesinleştirdi.

“Tepe için” dedi Cûdî, “on iki kişi yeterlidir. Savunma, saldırı gruplarını çıkarırlar. Altısı saldırı, altı kişiyi de takviye çıkarırlar.”

“Mutki’den gelecek müdahale için güçlü bir pusu atmak gerekir. “Ben de” dedi Kemal, “o grupla olsam iyi olur. Hem cihazla düşmanı takip ederim.”

“Mayınlamaya gerek yok diyorsun?” diye sordu Dilgeç.

“Hayır” dedi Kemal, “sivil araçlarda da patlayabilir. Diyelim bu gece düşman gelmedi o zaman mayını tekrar çıkarmak zorunda kalırız. Bir de gerek yok.” Gülerken, “gelenin anası ağlar.”

“Savunma grubunun yeri alçak” dedi Kemal. “Fazla etkili olacağını sanmıyorum.”

“Arazi engebelidir” dedi Cûdî, “fakat o karşı çıkık yerlerde mevzilenebilirler. Beş kişi yeterlidir.”

“Toplam” dedi Kemal, “saldırı grubu on iki, on iki de tepe için yirmi dört, sekiz kişi köy tarafı etti otuz iki, onu pusu, beşi savunma toplam kırk yedi. Aslında fazladır ama olsun tecrübe kazansınlar. Bir de önden iki pusu grubu göndermemiz gerekir. Yani Muş tarafından bir müdahale olursa çoğu yeni savaşıclardan oluşan kalan yapıyı korurlar. Ancak niteliğimiz bu kadarını kaldırır ama köy tarafında mevzilenen sekiz kişilik grup aynı zamanda takviye rolünü oynar. Yoksa karakol düşerse on iki kişi çok yetersiz kalır. Toplam yirmi kişi oluyor karakola saldıranlar.”

“Kalabalık” dedi Dilgeç. “Tehlikelidir. On iki kişi yeterlidir. Diğerleri karakol sınırları dışında kalırsa daha iyidir.”

“Zaten öyle olacak” dedi Kemal. “Başka bir şey yoksa bu çerçevede bitiriyoruz. Akşama tekrar tedbirlerine bakarsınız, ona göre bir değişiklik gerek duyulmuyorsa, planlama böyle kalır” diye bitirdi.

Akşam keşfinde bir değişiklik yapmadılar. Keşif grubu havanın kararmasıyla geri yerlerine döndü. Bütün hazırlıkları düzenlenip tamamlanıp harekete geçtiler. Eylem grubu gün doğmasına iki saat kala eylem yerine geçti. Diğerleri karanlığı beklediler. Güzel bir günbatımı ardından eyleme katılacak güç evvelki günün keşif yerine ulaştı. Gündüz gözüyle herkes gideceği hattı ve hedefini

görme şansına sahip olabilişti. Yerlerini görmeleri daha bir se-vindirmişti onları.

Gerillaların moral üstünlüğü ve hazırlık düzeyinde kusur yoktu. Biraz aceleye getirilen bir eylem oluyordu ama Otomatik Mervan, “bir eylem çok ayrıntılarına gidildi mi bil ki orada bir ikiyüzlülük vardır” demişti kendi savaşçılarına. Bu tedbirsizlik anlamında söylenen bir söz değildi. Ancak bir şeyi hızla yapmak ve karar vermede kesin olmak gerektiğini vurgulamıştı komutan Mervan.

‘Karşıda görünen Tap köyünün karakolu bu gece yanmalı’ diye içinden geçirdi Dilgeş. Arkadaşlarına bakarak, “bir şey öğrenmek isteyen var mı? Yerini, hedefini bilmeyen yoksa hava ağırdı, gidelim” diye öne verdi. Onu Piro takip etti. Nergiz köy tarafındaki grubun önünde yürüyordu. Cûdî biraz daha yürüyüş kolunun devamını bekledi. “Kopmak yok” diye uyardı arkadan gelenleri. “Parolayı biliyor musunuz?” diye sordu. Bilmeyen yoktu. “Mervan- Mizgîn” diye hatırlattı.

Karanlık dünyayı sardı. Karakolun ışıklandırılması parıldadı. Köyün dağınık ışınları ona eşlik etti. Gerillalar Kox dağının kuzey eteklerinden inişe geçti. Heyecanlı adımlarla hedefe doğru yöneldi Dilgeş. Ardından otuz bir savaşçı sıra halinde ilerliyordu. Işıklardan gözlerini kısıan Dilgeş, “heval Cûdî savunma grubu buradan ayrılmasın mı?” diye sordu. “Az daha ilerleyelim ama bu üstten gitmeleri daha iyi” diye ısrar etti.

“Oldu” dedi Cûdî. “O grup ayrılısın.” Beş kişi ayrıldı. Az ötede tepe grubu da ayrıldı. Kalan yirmi kişi köyün doğu mahallesindeki evlerinin içine girdiler.

Köy ışıkları etrafı aydınlatmıştı. Gerillalar eğilerek yol almaya çalıştı. Bir sokaktan geçeceklerdi ki köpeklerin gözlerine takıldılar. Büyük bir yankıyla ulumalar başladı. Gerillalara yavaşma cüreti de gösteremediler. Ama bütün gücüyle havlamaya devam ediyorlardı. Adeta, ‘köye tuhaf insanlar giriyor’ dercesine aralıksız havlıyor, buraya gelen davetsiz misafirleri kovalamak istiyorlardı. İnatçı misafirler köpeklerin itirazlarını dinlemeyince onlar da inadına havlıyor ve gelenleri zorla deşifre etmeye çalışıyorlardı. Bir kadın, bir şeyler fark etmiş olacak ki elinde tuttuğu bir fanusla kapıda belirdi. Dilgeş, “oturun” diye saldırı timini uyardı. Buğday içinde çömeldiler.

Kadın fanusun ışığıyla dosdoğru gerillaların üzerine yürüdü. “Tüh Allah’ın belası” dedi Cûdî, “bir sen eksiktin be kadın” diye öfkeyle homurdandı. Kadın ışığın gücüyle olup bitenleri anlamak için Dilgeş’in başına dikildi. Fanusu gözüne değin kaldırdı ve hedefini gördü görecektiki Dilgeş kadına, “xûşkê em hevalin, ne tirse...” dedi ama ne fayda, kadın “vayyy” diye bir çığlık kopardı. Geri gerisine kaçtı. Dilgeş kadını ensesinden yakaladı. Eliyle ağzını kapadı. “Bak bacı bir zararımız sana dokunmaz” diye ikna etmeye çalıştı. Az kala kalpten gidecekti kadın. Korkudan ağzı bir karış açılmıştı. Cûdî, ‘çok şey yaparsa bağlarız’ diye içinden geçirdi. Durumu öğrenmek için Dilgeş’in yanına gitti. Kadın soluk soluğa, küçük dilini yutmuş gibi şaşkın şaşkın bakakalmış halde oturuyordu. “Bacı” diye hitap etti Cûdî, “sen kalk evine git ama bir şey konuşursan gelip senden intikamımızı alacağımızı bil. En iyisi şimdi ses çıkarmadan evine dön. Biz gerillayız sizi tanıyoruz. Biz tüm köyünüze dost ve yurtsever gözle bakıyoruz.” Cûdî’nin konuşmalarından sonra kadın az bucuk rahatladı ve kendini topladı. Dili döndü ve “tamam” diyebildi. “Ben” diye açıkladı, “korucu olduğunuzu sanmıştım, korkumun nedeni budur ama ben arkadaşları tanıyorum. Yaylada iken heval Nergiz iki defa bize gelmişti. Tanırım sizi, söz veriyorum hakkınızda tek kelime dudaklarımın arasından çıkmayacak. Bırakın da şu köpekleri susturayım” dedi.

“Teşekkür ederiz. Ayrıca korkuttuğumuz için özür dileriz sizden. Hadi iyi geceler” kadın elini gözlerine koyarak, “gözümün üstüne” dedi. Dizlerine basa basa köpekleri kovaladı. Hayvanlar susuverdiler. Gerillalar bu yaşananların sevinciyle buğday tarlasındaki yürüyüşünü hışırtyla sürdürdüler.

Cûdî’yi bekledi Dilgeş. Fısıltıyla, “Nergiz’in grubu ayrılсын” dedi. Kulak kıstı Cûdî. Zor anlayabildi Dilgeş’in buğday hışırtsını andıran fısıldamasını. “Tamam” dedi Cûdî, “ışıklara dikkat etsinler, bir de acele etmezlerse iyi olur, biraz daha yanaşmamız gerekir.” Karakolu karanlık ve ölüm sessizliği sarmıştı. Karanlığı kovabilme gücü vardı ışıklandırmanın ama ölümü asla. Bir kurşun eninde sonunda onun o pırıl pırıl canını da alırdı bir çırpıda.

Bu gece adeta fanuslu kadınlara aitti. Bir tanesi ile daha karşılaşmışlardı. O da köpeklerin havlamasından şüphelenmiş, öylece

dışarı fırlamıştı. Nergiz onların ilacıydı. Yok, Nergiz olmasa çok zaman harcayacaklardı. Heyecanla, “Nergiz mi?” diye sordu Dilgeş. Sevinçle “dur” dedi. Kadına, “Nergiz bizimledir hemen gelir.” Cûdî’ye taraf döndü. Onay ister gibi baktı. Çağır gelsin diye onayladı. Savaşçı kız otların arasından hışırdayarak geldi. Buğdayın içinde çok azı dışarıda kalmıştı Nergiz’in boyu. “Acele” dedi Dilgeş, “öldürecek bir dakikamız yok.” Kız silahını omzuna attı. Kadın fanusunu otların içine bıraktı. Nergiz’i görünce. Yüreğinde toplamış olduğu bütün korkuyu kovdu. Kalbi sevinçle doldu kadının. Nergiz’i kaptığı gibi bağrına bastı. Öyle kaldılar bir an. Nergiz’i öpücüklerle boğdu kadın. Manzara karşısında Dilgeş, “hahoo bunlar canciğer dostmuş” diye kıskançlıkla mırıldandı. “Hadi gidiyoruz” dedi Nergiz. “Makbule” diye uyardı kadını, “bir saate kadar bir şey konuşmadan evine dön” dedi. “Yaylada görüşürüz tamam.” “Gözümün üstüne, biz bu sene yaylaya çıkmadık henüz” diye yanıtladı kadın.

Dilgeş otlar içinden sürünerek taa karakollun ön mevzilerine dayandı. On bir kişi takip etti onu. Nergiz’in grubu evlerin duvarlarının gölgesinde sine sine ilerledi. Saldırı grubu ikiye ayrıldı. Dilgeş sağda, Piro ile Cûdî solda. Emekleyerek mevzileri kontrol edecek pozisyonda beklediler. Eylemin başlama saati gelip çattı. “Saat dokuz” dedi Cûdî. “Roketçi hazır mı?” diye sordu. Titrek bir fısıltıyla, “hazırım heval” dedi roketçi. “İşte istersen ilkin ben sıkayım” dedi Cûdî. “Yok” diye itiraz etti roketçi. “O halde binanın alt katına tut” dedi Cûdî. “Yakın mesafede roket yüksek gidiyor. İkincisini ona göre ayarlarsın.”

“Merak etme...” sözünü yarıda kesti bir silah sesi. Ardından bütün silahlar konuşmaya başladı. Tepe grubu görüntü vermişti. Eylem başladı. Tepeden gelen silah seslerine bir bomba gümbürtüsüyle karıştı, ardından bir tanesi daha patladı. Bütün bir yankı karanlık geceyi bastı. Ateş böcekleri havada oynaşıyordu. Ön mevzilerden bir roket alev topu olarak devasa binayla buluştu. Binayı can evinden vurmuştu. Camlar tiz bir çığlık kopardı. Avlunun sert zemininde çatırdadı. İkinci bir roket öncekini az bucuk sağdan izledi. Tüyer ürperten bir uğultuyla binanın ortasına gömüldü. Mevzilerde gümbürdeyen bomba sesleri de ona katıldı. Işıklara yükselen izli mermiler hedefi bulmada zorlanıyordu. Bir an ışıklarla izli mermilerin

boğuşması sürdü. Sonra tek tek sönuverdiler.

Piro, “bomba” diye heyecanla yandakini uyardı. Birkaç adım öteye koşarak yere yattı. Kolu havaya kalktı. Avucundaki acımasız demir ‘çık’ diye bir ses çıkardı. Bir anlık sessizlik ve ardından cehennemî bir uğultu ortalığı kapladı. Büyük bir gürültüyle patlayan bomba sesinin arasına tiz insan sesleri de karıştı. Daha sonra bir gerilla askerlerin silahlarını almak için mevziye gitti. G-3’lerden biri ağır darbe almıştı. Silahları arkadaşlarına verdi. Bu sefer askerlerin üzerindeki teçhizatları almaya gitti. Arkada Dilgeş, “Cûdî Cûdî” diye sesleniyordu. Ona doğru gitti Cûdî. O da omzuna iki G-3 almış elinde kalaşnikofu ile tarama yapıyordu. “Heval Cûdî” dedi, “ön cephe düştü, kaçan askerler var. İki mevziyi temizledik, üçüncüsü boştu. Kaçmışlardı. Siz ne yaptınız?” diye sordu. “Bir mevzi imha oldu, silahları kaldırdık. Öteki iki mevzide ses yok. Kaçmışlar galiba” diye yanıtladı.

“O halde kontrol edelim.”

“Ama hızlı olalım, daha karakol kendini çok etkisinden çıkar-mamışken.”

Dilgeş önde mevzilere yöneldi. Cûdî onu korudu. Arkadaşı kısa bir atış yaptı mevziye doğru. Ses yoktu. Ardından mevziye baktı, içinde iki ceset vardı. Silahlarını almak istedi Dilgeş. Teçhizatları da dışarıya doğru fırlattı “alın” dedi Piro’ya. “İki arkadaş öteki mevziyi kontrol etsin” diye ekledi. “Hadi zaman kaybetmeden karakola!” diye talimat verdi. İki arkadaş hızla mevziyi kontrol etmek için ayrıldı. Piro, Cûdî’ye, “takviye isteyelim mi?” diye sordu.

“Şimdi erken” dedi Cûdî. “İki arkadaş bu silahları bir arada toplasın. Henüz tepe düşmüş değil, düşmeden karakola saldırmak olanaksız.”

“Karakola kurşun yağmuru yağıyor” dedi Piro. Arkadaşını doğruladı. Dilgeş komuta ettiği beş kişilik grubun yanına koştu tekrar. Ansızın bir tarama sesi geldi. Mevzi kontrolüne giden iki arkadaşının vurulduğu hissi uyandı Cûdî’de. İçinden, ‘hata yaptık’ dedi. Birimizin gitmemesi hata oldu diye kaygılandı. O tarafa baktı. Sonra onlara doğru ilerledi. Durumu öğrenmek istiyordu. Piro yalnız bırakmadı onu. Kendisiyle paralel koştu. Karşıda iki kişinin geldiğini görünce, ‘ooff’ diye rahatladı. Gelenlerin ellinde fazladan

olan silahlar dikkatini çekti. Daha fazla dayanamayan Cûdî, “neymiş o?” diye kısık sesle bağırdı. Karşıdaki ses umursamazlıkla, “bir şey yok” diye yanıtladı.

“Peki” dedi, “Piro, asker var mıydı mevzide?”

“Hem de çıta gibi adamlar.”

“Ne? Neee? Mevziye bomba atan olmamış mıydı?” Mevziye gidenlerden biri, “heval iki tane asker içinde sapa sağlam duruyordu. Mevzinin içine sinerek gizlenmişlerdi. Ben de bir an karşımda görünce onları refleks olarak parmağım tetiğe gitti ve...” diye bitirdi.

“Tamam” dedi Cûdî, “iyi yapmadınız. Oldu bir kere, hata bizde, teslim alabilirdiniz ama. Çabuk silahları diğer arkadaşlara verin ikiniz arkamızda gelin” diye talimat verdi. Dilgeş’le birleştiler. Ön mevzilerde bulunan on asker ölmüştü. İki kayıptı. Bu doğal olarak tehlike arz ediyordu. Arkadan bir taramayla birkaç kişiyi öldürebilirlerdi. “Dilgeş” dedi Cûdî, “sen burada mevzilen, çevreyi kolla, benle Piro caddenin öbür tarafına geçmeyi deneyeceğiz.

“Tepeden gelen ateş baş kaldırtmıyor” diye uyardı. Dikkatli olunmasını istiyordu.

“Tamam” dedi Cûdî, “avlunun kapısını tutacağız, ardından içeriye dalacağız.”

“Tez olalım” dedi Dilgeş ve etrafa baktı. Kaçan askerleri denetliyordu.

“Ben caddeyi kesene kadar beni koru” dedi Piro. “Gidiyorum” diye uyardı ve ceviz ağacından atlayan sincap misali bir sıçrayışta caddenin öbür tarafına geçti. Karşıdan gelen kurşunlardan korunmak için avlunun duvarlarına sindi. Çevreyi kollayabileceği bir pozisyon aldı. Ardından Cûdî koştu aynı çeviklikle. Korku ve heyecanın köprüsünden geçiyordu her iki savaşçı da. Aynı çılgın güdüler çevikleştirmişti onları. İki insandan çok, iki tavşan gibi ufalmışlardı avlu duvarlarının önünde. Solukluyorlardı. Güm güm diye atan kalp seslerinden silah seslerini zor duyar olmuşlardı. Ufalmış gözlerle çevreyi tarıyorlardı. İki kişiyi yakaladı tarayan gözler. Sü-rünerek caddeye ulaştılar. Cûdî’nin koluna dokunarak, “şşşt iki kişi” dedi Piro, “iki kişi geliyor” diye tekrarladı. Gelenler caddenin ilk şeridini geçtiler. Avlunun kapısına yöneldiler. Kendilerini bek-

leyenlerden haberleri yoktu. Caddenin ikinci şeridinden dosdoğru kapıya yönelip içeriye giriş yapmak istediler. Ama onları kapı girişinden önce kurşunlar karşıladı. İki kızgın namlu kükremişti. Cûdî ile Piro bir elden taradı. Tüyer ürpertici bir inilti yayıldı. Doğrusu vuranlarında yüreği bu acılı iniltiden burkuldu ama ne yapabilirlerdi ki, başka çare var mıydı? Cûdî'nin yüreği acı ve üzüntüyle cız etti. Bu cız bir barış özlemimiydi, o da anlamamıştı. Parmağı savaşıyordu, yüreği barış özlemiyle tutuşuyordu. Bir gün bu lanet olası öl-öldür felsefesi son bulacak mıydı? Bu iğrenç savaş bitecek miydi? Yüreği tiksintiyle doldu Cûdî'nin. Elinden gelseydi şimdi savaşa son verir, barışı, kardeşliği haykırırdı. Peki onun haykırışını duyan olur muydu? Bilinmez. Bu feryadı belki bir tek anaların yürekleri duyardı. Cûdî'nin barış özlemi anaların çaresiz yüreklerinde yankılanıp gerisin geriye geliyordu. O halde savaşa devam edecekti. Öl-öldür felsefesi konuşacaktı. Kuşkusuz Cûdî'nin bağırsıkları, askerin iniltileri anaların kan ağlayan yürekleri her biri kendi telinden çalıp gidecekti. Bu kan emici, zalim dünyada savaşta elde edilen haksız kazançla kurulan karanlık mahzende barışı bir umut ışığı olarak yüreğinde kuracaktı.

Cûdî ölen askerlerin üzerine gitti, Piro ise üzerlerindeki silahları aldı ve hızla yerine döndü. Yanlış yapmıştı. Dilgeş ramak kala onları asker sanarak vuracaktı. Çekik gözlü Piro da askerlerin akıbetine uğrayacaktı o zaman ama Dilgeş duyarlıydı ve olup biteni izlemişti. Piro'nun çevikliği kendisine yabancı gelmemişti. Ayrıca kapı tarafından geliyordu. 'Mutlaka ya Cûdî ya da Piro olmalı' diye düşünmüştü ve ateş etmeden takip etmişti. Soğukkanlılığı büyük bir tehlikeyi önlemişti. O ara karakol da düşmüştü. İçinde kalan birkaç asker bodruma sığınmıştı. Alt zeminde bağırma sesleri geliyordu, tepe ise direniyordu. Tepeye yönelik saldırı etkili olmamıştı. Uzaktan fark edilen gerilla grubu ilerleme olanağı bulamamıştı. Hedeflenen yere ulaşamayınca planlandığı gibi baskın yapılamamış, çatışma yaşanmıştı. Cephane harcamaktan öteye bir etkisi yoktu. Karakola bakan tepe düşmandan alınmadan karakola girmek delilik olurdu. Anlamsız kayıplara neden olurdu. Saldırı grubu tepenin düşmesini biraz daha bekledi. Yararı yoktu beklemenin. Nergizgillerin grubu karakoldan kaçan birini yakalamıştı. Bir

askerin babasıydı. İki gün önce oğlunu görmek için Kastamonu'dan gelmişti.

Acaba oğlu ölenlerin arasında mıydı? Yıldızlı beyaz bir gömlek ile siyah bir paltonun içindeki vücudu korkudan su içinde kalmış gibi tirtir titriyordu. Ufak tefek bir kadın gerillanın avucundaydı adamın ölüm veya yaşam fermanı. “Apo’nun bahtına düşeyim” diye yalvar yakar Nergiz’in paçasından tutmuştu. Korku bütün bedenini avucunda sıktıkça sıkıyordu. “Beni öldürmeyin” diye feryat figan ediyordu. “Ben asker babasıyım, oğlum içerdeydi, birlikte yatıyorduk. Ben misafirim, işinize karışmam” diyordu. “Tamam” dedi grup komutanı kadın gerilla. “Seni öldürmeyiz, neden oğlunu buralara askere gönderdin? Ölmüşse ne yaparsın? Yazık olmaz mı? Böyle genç evlatlarınızı kan kusan savaş alanlarına gönderiyorsunuz?” diye adamı sorguya almıştı adeta. Adam kekeleyerek, “elimden bir şey gelir mi ki kızım?” diye cevap yetiştirmeye çalışıyordu. “Tamam” dedi gerilla komutanı, “seni af ediyoruz. Burda yaşanan dehşeti gittiğin her yerde anlatırsın, tamam mı?” “Söz” diye yemin etti adam. “Hadi” dedi Nergiz, “köye git bir evde sabahlarsın. Halkımız misafirperverdir seni içeriye alırlar” diye dostane bir şekilde yol gösterdi. Önce korkudan şimdi de sevinçten şok halindeydi adamcağız. Duyduklarına inanamadı. Az önce karışısında gördüğü ‘terörist, katil kız’, nasıl da bir melek oluvermişti. Yüreğindeki bu sevinçle köye doğru uçmak istedi. Adam, “eyvallah evladım” demeyi de ihmal etmedi. “Amca” dedi Nergiz, “çok zorlanıyorsan gelip sana bir evin kapısını açıtırıp, konuk ettirebiliriz” diye ardından çağırdı. Adam, “yok kızım, bulurum bir yolunu, siz yolunuza devam edin. Siz dünyanın en iyi insanlarısınız” diye iltifatla memnuniyetini dile getirdi. Hızlı adımlarla köye yöneldi ve gözden kayboldu.

Bir buçuk saat boyunca karakol denetimde tutuldu. Ön cephe temizlenmişti. Tepe düşmeyince, geri çekilme işareti verildi. Kemal’den taraf bir hareketlilik yoktu. Düşmanı dinliyordu Kemal, karakolda kısırılmış askerler cihazdan avaz avaz bağırarak, “yarım saat daha yetişmezseniz teslim oluruz veya ölürüz” diye çağrı üstüne çağrı yapıyordu. Mutki’de oturan merkez komutanı, “az daha dayanım evlatlarım, direnin geliyoruz” diyordu. Kötü bir oyalamanın ötesine

geçmemişti komutanın bu ikazları. Kemal içinden ‘inşallah bir ahmaklıkta bulunursun’ diye geçiriyordu. Gelmedi diye içini yiyordu Kemal’in ama sahte bir güven verme tırtıllarından başka bir şey olmadığını da iyi biliyordu.

Kemal, tepe düşmeden karakola saldırmaktan yana değildi. “Aman Dilgeş bir delilik yapıp tepe düşmeden karakola saldıralım demesin” diyordu yanındakilere. Saldırı grubu geri çekilmeyi köyün içinden yaptı. Doğudan batıya doğru uzayıp giden Tap köyü caddenin iki yakasına dağılmış ahşap evlerden meydana geliyordu. Köyün ortasında bulunan kahve ışığını söndürmüş, karanlığa gömülü bekliyordu. Eylemin başlamasıyla kahveyi panik içinde terk eden köyün yaşlı erkekleri korkudan evlerine kapak atmışlardı. Nahiyenin batı mahallesinde insan sesleri duyuldu bir an. Dilgeş bir evi uyandırmıştı. Köylülerle konuşuyordu. Köylüler olanları sorunca o da anlatıyordu. Sesi duyanların gelişiyile sayı epey çoğaldı. Dilgeş bir adamdan bu köylerde yetişen meşhur Bitlis’in ‘Rişî’ tütününü istedi. Adam bir poşet dolusu ince teller haline getirilmiş keskin kokulu tütünle kapıda belirdi. Dilgeş’le tokalaşıp hal hatır sordu. Gözlerinden hem korku ve hem de sevinç okunuyordu. “Ne oldu, heval?” diye sordu heyecanla. “Bir şey yok” dedi Dilgeş umursamazca. “Peki” dedi adam, “bu kadar kıyamet neydi?” “Bir şey yok” diye tekrarladı Dilgeş, “halkımıza yapılan tarihi intikamdan başka ne olabilir ki. Türk ordusunun ülkemizde ne işi var. İşte ne işi olduğunu göstermeye çalışıyoruz” diye kestirip attı. Dilgeş adama uzun uzadıya olanları anlatacak zamanı olmadığını bilincindeydi. Adam elini cebine götürdü. Bir avuç dolu sigara yaprağı uzattı. “Heval tütün yapraksız olur mu?” diye espiyle sordu. Dilgeş yaprakları aldı. Adama teşekkür etti.

Bir grup kadın Nergiz’in başına toplamıştı. Yaşlıca bir kadın onu öpücüklere boğdu. Mahalle içinde ayaküstü duran gerillaların cebine kimi kadınlar bir şeyler tıkıştırıyordu. Çeneleri dövmele kadınların savaşıları uğurlamak için çektikleri zılgıtlar bütün köyü kuşatmıştı. Her dışarı çıkan kadın düğündeymiş gibi bir eli dudağında zılgıt çekiyordu. Büyük bir zaferin ardından yapılan kutlama misali herkes bir yerden bir şeyler getiriyordu. Cepleri şişmişti kuruyemişlerden. Köylülerden genç bir erkek ve kız bir kutu sigarayla

koşar adımlarla geldiler. Piro'ya uzatarak, “heval al, size sigara” dedi. Piro, “her yerde yok bu sigara kalsın sizde, biz tütün aldık.” “Yok” dedi genç, “bunlar hazırdır yolda içersiniz.” Genç “gelin heval sizi köyden çıkaralım” diye öne düştü. Titrek adımlarla ilerledi. Sokağı arşınlayan gerillaları gören halk başını pencereden uzatarak bu garip gençleri zevkle izledi. Badanalı bir evin yeşil ışık sızan penceresi karşıdan bakıyordu gerillalara. Hali vakti yerinde bir ev gibi görünüyordu. Uyanık olan ev sahipleri ayak seslerinden geçenleri fark ettiler. Dilgeş daha yeni evin kapısının önünden geçmişti ki, açıldı pencere. Bir kadın başını uzattı. Keskin bakışlarla taradı gelenleri. Başını daha bir uzattı, sanki gelenleri tanımak istiyordu. Belki içlerinde akrabalarını, tanıdıklarını arıyordu. Aceleyle başına attığı çiçek desenli eşarblı gevşek duruyordu. Siyah saçları eşarptan kaydı. Genç ve güzel bir kadındı. Pencereden bakan bu genç kadın bu kervana katılma arzusuyla bir süre öyle bakakaldı. Kız kervanın en son üyesine de gıptayla baktı. Yolcuların gözden yitmesiyle yüreğini bir hüznün kapladı. Derin bir iç çekmeyle yutkundu. Avucuyla dağılan saçlarını topladı ve eşarblı altına tıktırdı.

Xaçınan köyüne doğru yol alıyordu gerillalar. Batıya doğru yapılan geri çekilme yön değiştirip kuzeye yönelmişti. Ormanlık alandaki patikalar gerillaları sevinçle, gururla kucakladı. Alanın güvenliği sağlanmıştı. Nergiz, Piro ile sohbet ederek ilerlerken yorgunluğunun önüne geçmeye çalışıyordu. Arada bir tiz bir gülme sesi duyan Dilgeş yürüyüş kolunda konuşanları uyardı. Daha cılız bir tonla konuşan Nergiz köyün girişinde yakaladığı asker babasının öyküsünü anlatıyordu. “Heval” diye gülerek anlatıyor. “Adam korkudan paçalarını öyle bir tutmuştu ki kımıldayamıyordum. Can havliyle tutmuş, sanki yapışmıştı. “Canımı bağışlayın” diye yalvarıp yakarıyordu.”

“Ee” dedi Piro kıs kıs gülerek, “başka?”

Dilgeş, “heval! Kimdir o?” diye uyardı. Piro olduğunu anlayınca hoşgörülü davranmayı yeğlercesine, “yavaş konuşun heval!” diye yumuşattı. Piro arazinin güvenli olduğunu biliyordu. Piro böyle yüksek sesle gülünce Nergiz az buçuk utandı. “Ne yapabilirsin ki” diye devam etti. “Yaşlı adamı ne kovabilirsin ne de başka bir şey.

Belki kadın oluşumu dikkate alır, bırakır diye uğraştım ama ne arar, korku adamın bütün duygularını yutmuştu. Adamı teselli etmeden bırakmayacağını anladım. Öyle yaptım” dedi. Piro’nun bu denli yadırgayacağını bilseydi belki de anlatmazdı Nergiz. Konuyu değiştirme isteğiyle, “Şırnak’ın neresindendin heval Piro?” diye sordu. “Ne yapacaksın nereden olduğumu, ben de nereli olduğumu unuttum korkudan” dedi. “Feodalitenin etkilerini öğrenmek istiyorsun, haa” diye ekledi. Ses tonunda bir alınma sezen Nergiz, “yok heval” diye kendini savundu. “Doğrusu, öğrenmek istiyorum” dedi. “Ne bileyim heval Nergiz, doğrusu ben de unutmuşum.” Gülümseyerek, “bu soru da nerden geldi aklına?” diye sordu.

“Onu bunu bırak da cevap ver” diye üsteledi. “Sen” dedi Piro, “Şırnak’ı görmüş müsün?”

“Evet uzaktan. Cûdî ufuklarında kuş bakışıyla bakmışım.”

“İşte” dedi Piro. “Şırnak’tan Uludere’ye açılan karayolunun üzerine düşer bizim köy. Dehla Biyê deniyor. Köyümüzde çok söğüt ağaçları olsa gerek bunun için Dehla Biyê demişler. Bestler ormanlarının en uç kısmında yer alıyor” diye açıklama yaptı.

“Peki” dedi Nergiz, “ne zaman katıldın gerillaya?”

Piro alaylı bir kahkaha attı. “Hiçbir zaman” diye yanıtladı.

“Of be heval Piro, sende her şeyi gırgıra alıyorsun” dedi. Nergiz’in sesinde bir alınma ifadesi sezinleyen Piro hemen açıklamaya girişti. “Yok heval, doğrusu ben hiçbir zaman katılmadım. Beni kattılar” diye kendini savundu.

“Yani” dedi Nergiz, “askeri kanunla katılmışsın.”

“Evet. Yıl 1989. Bir akşamın karanlık ve sessizliği, arkadaşların ‘toplantı var toplantı’ duyurularıyla bozuldu. Ne olduysa o akşam oldu” diye bitirdi açıklamasını.

“Demek Cûdî dışında diğer arkadaşların hepsi askeri konunla katılmış” diye hayretle belirtti.

“Kemal de içinde olmak üzere hepsi” diye doğruladı Piro. Eski günlere uzanmanın verdiği dalgınlıkla uzun bir mesafe katettiklerinin farkına varmamıştı. Sohbetleri onları Xaçinan köyünün ormanlarına götürmüştü.

Hedeflenen noktaya varan gerillalar, sabah ne olur ne olmaz diye kendilerini uykuya bıraktılar erkenden.

Ağır barut kokusu ve silah sesleri hepsinin burun ve kulaklarında tütüyor, çınlıyordu. Bu doğa parçası bir nebze de olsa onları kendine getirmiş, farklı hayallere götürmüştü. Her zamanki gibi Xaçareş ormanları onları yine bağrına basmıştı.

Şehit vasiyeti

“Şimdi sıra Reşo’da” diye iç geçirdi Kemal. “Bütün dostane uyarılarımızı dinleme gereği duymadı.” Öfkeyle, “seni gidi Reşo, bir elime geçirirsem, sana gerilla nasıl kurar Kürdistan’ı gösterirdim.” Kemal’i bu kadar bu eyleme yoğunlaştıran şey şehitlerden aldığı vasiyetti. Şehit Otomatik Mervan, “ben ölürsem ve bu Reşo sağ kalırsa, asıl ben o zaman ölürüm” demişti. Gerilla için eylemin büyüklüğü onun şehitlerle ilgili olmasına bağlıydı. Şehit tarafından vasiyet bırakılan bir eylemin yapılmaması demek, şehitlere olan bağlılığın yerine getirilmemesi anlamına gelir. Kemal şehitlere bağlılığı, onların vasiyetlerine ve sözlerine olan bağlılık olarak ele alıyordu ve buna göre yaşıyordu. Bu eylemin bedeli ne olursa olsun, yapacaklardı. Kemal’in sesini duyan Dilgeş sevinçle sıçradı yerinden. “Yarın keşfe gidelim” diye öneride bulundu.

“Bu eylem farklıdır Dilgeş. Keşfi yapalım ama sivil halk orada, onlara zarar gelmesini istemiyoruz. Reşo unsurunun istediği de bizim sivil insanlara zarar vermemizdir. Reşo’nun dışında diğer çetelere bile yönelmek istemiyoruz.”

“Fakat bütün köy çetedir” dedi Dilgeş. “Nasıl olur?”

“İşte yolunu bulup Reşo’yu ayıklamamız gerekiyor.”

“Doğru” dedi Dilgeş. “Reşo geberse, diğerleri kediye gören fareler gibi saklanacak delik ararlar.”

“Evet” dedi Kemal, “hem sadece azılı olan birisine yöneldiğimiz

için halk sevinecek ve rahat olacak, hem de dediğin gibi azılı olmak isteyenlerin gözü korkacaktır. Bu eylem için işte bu nedenle güçlü bir istihbarat lazım.”

“Keşif ve istihbarat” diye katıldı Dilgeş.

“Reşo kendine güveniyor, pis bir gurura sahip olduğunu söylüyorlar diye söze karıştı Orhan. “Pek tedbir aldıklarını sanmıyorum.”

“Hayır” dedi Kemal, “son eylemlerden sonra şimdi altına ediyordur korkudan.”

“Alana göre” dedi Orhan, “ilk eylemimiz doğuda, ardından batıda şimdi kuzeyde oluyor. Tam zikzak çiziyoruz. Bu tarzdan ne anlar ki Reşo.”

Orhan’ın bu küçümser fikrine itiraz etti Kemal, “Yine de iyi bir istihbarat şart. Yarın Cûdî, Norşîn’e gitsin, milisleri görsün, hakkında bilgi alsın.” Duraksadı, dalgın dalgın düşündü. Başını kaldırarak, “hatta bir milisin bize öncülük yapmasının gerekli olduğunu düşünüyorum” dedi. “Yoksa Reşo’nun ateşinde başkasının yanması iyi olmaz. Botan’da yaşananları çağrıştıran türden olmamalı” dedi. “Keşif ile istihbaratımız tamamlanana kadar arkadaşlar dinlensinler. Bu arada yeni katılımların eğitimini yoğunlaştıralım. Bir parça tecrübe kazandılar. Bunlar tecrübe kazandıkça yeni katılımları da alabiliriz.” Dilgeş’e taraf bakarak, “sen ile Orhan akşama hazırlanın, Cûdî’de Norşîn’e gidecek” diye kesinleştirdi.

Dilgeş, “he” dedi. “Gitmeden önce bir şey belirtmek istiyorum.” Kemal rişî tütünden sardığı sigarasını ağızlığına yerleştirmekle uğraşıyordu. Bir yurtseverin hediye ettiği manyetolu çakmakla yakıverdi. Düşünceli düşünceli bir nefes çekti. Dilgeş’e taraf dönerek, “neymiş o?” diye sordu. Aslında durgunluktan ziyade, o halen Reşo’nun yaptığıının etkisinden sıyrılmamıştı. Reşo’nun Resul arkadaşına yaptığı kızıgın bir hançer gibi yüreğini dağlıyordu o an.

“Son iki kardeşin katılımı vardı” dedi Dilgeş. Toplantıda Sait adındakine yoğun eleştiri varmış. Davranışlarından kuşku duyuluyormuş. Amed öbür bölükte kalıyor. Onun da durumu farklı değilmiş” diye açıkladı kaygıyla.

“Yani ne?” diye sordu Kemal, “bir subjektiflik mi var diyorsun?”

“Bütün hareketleri kuşku uyandırıyor. Üstelik yalan atıyor ve bizimle uyuşmuyor.”

“Ne yapıyor?” dedi Kemal, daha temkinlikle bir soru sorarak.

“İki noktayı ısrarla dayatıyor. Tutturmuş illahi lojistikçi olayım veya Kemal arkadaşın yanında olayım. Yani güvenlik.”

“Ne amacı olabilir sence?”

“Ajan olduğunu düşünüyorum.” Dilgeş direk aklından geçeni söylemişti.

“Gerçi katılımları sıra dışı bir tarzda oldu. Dikkatimi çekmişti o zaman. Niye Tatvan güçlerimize değil de buraya gelmişler?” Düşünceli düşünceli, “başka ne gibi şeyler var davranışlarında?” diye sordu Kemal.

“Arkadaşlar” dedi Dilgeş, “yaşamı bozma noktasında yoğun eleştirmişler, ayrıca yalan atıyor. Sicilinde işçi olduğunu yazdırmış. Arkadaşlar görevden gelirken traktöre biniyorlar. Sait başlamış taksi şoförü olduğunu söylemeye. Traktör şoförünü bıktırmış, ‘ver de ben süreyim’ diye. Arkadaşlar müdahale etmeselermiş, bütün arkadaşları bir kaza süsü vererek öldüreceğinden korkmuşlar, diye söylediler.”

“Bırak bunları” dedi Kemal, “sence niye lojistikçi olmak istiyor?”

“Öyle olursa halkla ilişkilerinin daha sıkı fıkı olacağını düşünüyor. Köylere gittiğimizde, erzak temin ettiğimizde yardım edenleri, dostları, ilişkileri saptar.” Dilgeş daha ileri giderek, “belki bağlı olduğu merkezle iletişim yollarını bulmaya çalışır” dedi üzerine basa basa.

“Peki” dedi Kemal, “bunlar yaşanmış mı, yoksa kuşku ve iddiadan mı ibarettir?”

Dilgeş önyargılı mı düşünmüştü diye derin derin kafasındaki kuşku- kuları tek tek tarttı. “Bilmiyorum” dedi yorgun bir ifadeyle, “ama bütün yaptıkları tıpkı bir ajanınkine benziyor diyorum.” Böyle ısrarla konuşmanın doğru olup olmadığını düşünür gibi başını yere eğdi. Gözleri bir şeylere takılmıştı. “Biraz daha gözlemlemeye gerek var. Somut bir delil elimizde yok. Kuşku ve iddialarla kimseyi tutuklayıp soruşturamayız” diye açıkladı Kemal.

Kemal’in son açıklaması Dilgeş’in rahatlamasına yetmedi. Takılı kaldığı yerden gözlerini aldı. Kendi kendine, ‘bu adamın bütün hareketleri bilinçlidir. Eğitimli birine benziyor. Size yakın durmasına müsaade etmem. Peh, güvenlik sağlayacakmış. Ne amacı varmış bunda’ diye kendi kendine söylendi.

“Oldu” dedi Kemal, “şimdilik takipte tutun.” Eleştirel bir ifadeyle, “sen de bir şey tuttun mu hemen sonuçlandırmak istiyorsun heval Dilgeş. Bu işler birden olmaz. Mizgîn arkadaşın olayını araştırırken yurtseverlerin kanısı, kendi milislerinin bu işte parmağı olduğu yönündedir. Hatta onların katılımıyla kaldığı eve baskın olduğunu söylüyorlar. Mizgîn’in kaldığı ev sahipleri ise bir taksiyle getirildiği ve o taksiden şüphelendiklerini ısrarla belirtiyorlar.”

“Peki” dedi Dilgeş, “ne oldu o taksiye, tanıyan yok mu hiç?”

“Onu gidişte Bitlis’ten alan taksi olsa gerek.”

“Tamam” dedi Dilgeş, “bu da taksi şoförüdür” önyargılı bir tavırla.

“İşte bilmiyoruz şoförün kim olduğunu ama her kimse Mizgîn’in yakın milisidir.”

“Peki, bu Sait ile Amed dediğin iki kardeş, hangi nedenle arınıyorlarmış ve aceleyle Norşîn’deki yakınlarına niye sığınmışlar diye çok merak ediyorum. Bana kalırsa bir düzmecedir bu. Yalan söylüyorlar, yok öyle bir şey, plandır” diye daha iddialı bir tonla konuştu.

“Elbette bu olayın peşini bırakamayız, ta ki faili ortaya çıkarına dek” dedi. Kemal’in son konuşması azda olsa Dilgeş’in yüreğini serinletmişti. Sustu, düşünceli düşünceli yere dikti gözlerini. Bir süre öyle daldı. Anı bir hareketle Kemal’e taraf döndü, “başka bir şey diyor musun? Biz akşama yola çıkıyoruz?”

“Yok” anlamında başını salladı Kemal. “Hazırlanın, giderken bize uğrayın, bir şey varsa belirtiriz” diye yanıtladı. Dilgeş başını önünden kaldırmadan paytak adımlarla ilerledi. Ağacların arkasına girerek gözlerden kayboldu.

İşler planlandığı gibi yürümüştü. Keşif ve istihbarat Reşo’nun başını almaya yetiyordu. Cûdî’nin Norşîn’de ayarladığı adam, hafta sonunda gerekli hazırlığı yaparak geldi. Yanına Şêxan köyünden kendisiyle çete olan bir adam getirerek akşam randevuya geldi. Reşo’nun evinin köyün ortasına düşüyor olması ve sızmaya elverişli olmaması kendisine ulaşılmasını güçleştiriyordu. Ama bu eyleme yardım edecek olan köylü öncülük yapmaktan çekinmediğini ve evin kapısına kadar gerillalarla olacağı konusunda kararlı olduğunu söylemesi, eylemin gidişatı konusunda güvenlerini arttırıyordu. Buna

göre zaman ve randevu ayarlandı. Bu sürede Reşo takip edilecekti. Geceleri, öncü olarak eyleme katılacak olan korucu, Reşo'nun kaldığı yeri tespit edecekti ve randevu gecesi köyün aşağısında bulunan köprüünün yanında bekleyip eylemcilere rehberlik edecekti. Hatta kendisi de eylemde yer alma konusunda ısrar etti. Ama bu olmazdı. Milislik yapacakların, yapmış olanların korunması devrimci bir görevdi. Randevular ve parolalar konusunda anlaşıldıktan sonra milis işinin başına döndü. Norşin'den gelen milisin görevi burada bitiyordu. O evine dönebilirdi. Gerillaların kucaklaşıp vedalaştı. Öteki de yapacaklarını ayrıntısına kadar öğrendikten sonra ayrıldı. Piro yanına iki savaşçı olarak onları istediği yere kadar götürmek için gelmişti ve beş kişilik grup gece karanlığına karıştı.

Dilgeş'in görevinde hiçbir aksilik çıkmamıştı. Köyün hemen hemen bütün evlerinin iki katlı olması, eylem yapacakları Reşo'nun evine bomba atmada güçlük çıkarır diye kafasında bir soru işareti olarak kalmıştı. Ayrıca camın önünde ince tel veya koruyucu demir parmaklıklar olursa, bu işi daha bir güçleştirir diye düşünüyordu. Köyün çok kalabalık oluşu ve altmış yetmiş silahlı çetenin olması Reşo'ya sızmayla ulaşmayı güçleştirebilirdi. Ayrıca Xapinok karakolunun silah mesafesinde olması da keşif sonuçlarının arasında yer alıyordu.

Yılın ilk eylemi Bitlis'te, ikincisi Mutki'de, şimdi de Norşin'de yapılması plan gereği olarak bütün alanda daha etkili olurdu. Gerillanın alandaki etkinliğini attırmak için böylesi daha iyi olurdu.

Kızgın Temmuz güneşi gün boyu kavurucu havayı ardında bırakarak yerini ılık bir geceye devretti. Gruplar son hazırlıklarını tamamladı. Eylemin gerçekleşme planı sızma olarak düşünülmüştü. Ancak adamın son gece ulaştıracağı bilgilere göre eylemin şekline yönelik bir açık kapı da bırakılmıştı. Köyün üzerine iki koldan saldırı yapılacaktı. Dilgeş dört kişi ile Reşo'nun evine yönelik bir sızma yapacaktı. Saldırı kolları çeteleri uğraştırıp dikkatleri dağıtacak, mümkün olduğunca çeteler vurulmayacaktı. Sızma gurubu işini tamamlayınca kadar saldırı görünümü verilecekti.

Güzel bir ikindi vakti, grupların hazırlıklarıyla daha bir renk kazandı. Dilgeş saldırı grubunun donanımını gözden geçirdi. Bir araya toplanmasını sağladı. İki katlı binalara bomba atarken dikkat

edilmesi gereken hususlar üzerinde kısa bir prova yaptılar. Sızma grubunda yer alan Ercan adındaki Afrinli bir arkadaşın provaya herhangi bir nedenle katılmamasına sinirlendi. “Nerededir?” diye sordu. Bomba kılıflarını yaptığını ve gelmediğini duyan Dilgeş bunu böyle söyleyenlere kızdı. Herkesin hazır olması gerektiğini söyledi. Ercan’ın daha önce Lübnan’da defalarca bomba eğitimi gördüğünü söyleyerek mazeret göstermesi Dilgeş’i kızdırmaya yetmişti. Binanın üst kattaki pencerelere atmanın yöntemlerini anlattı. Tecrübelerden örnekler vererek arkadaşlarını aydınlattı. “Geçmişte Rahmi adında bir arkadaş, bir çetenin evine bomba atarken, bombanın camın önündeki koruyucu demir parmaklıklara çarparak geri gelmesiyle şehit düştü.” Eline aldığı bombayı göstererek, “çünkü” dedi Dilgeş, “bombanın altı saniyelik zaman ayarı var. Bomba üst kata yükselip tekrar geri düşene kadar zaman doluyor. Böyle olduğunda atan kişinin kaçması için zaman kalmaz” diye bitirdi sözünü.

Xapinok karakolu ve Norşin’den gelebilecek olası müdahaleye karşın pusu grubu çıkarıldı. Kemal köyün üstünde Şêxan tepesinde savunma ve koordine görevi yapacaktı. Gün batımı ile gruplar sıra halinde Şêxan köyünün batısına düşen sık ormanlıklara doğru yol aldı. Gün ağarmasıyla köyün karşısına varan gruplar yol hattını, gideceği noktayı tanımaya çalıştı ve hızla harekete geçtiler. Saldırı grubu olası bir olumsuzluğa karşı köprüye ihtiyatlı yaklaştı. Adam randevuya gelmişti. Parolalar birbirini tutunca adam gizlendiği otların içinden çıkıp geldi.

“Heval” dedi heyecanla, “Reşo evde değil, ama..” diye sürdürdü sevinçle, “bu gece başka bir evde toplantı yapacaklar. Hacdan yeni gelen Hacı Ömer’in evinde çete komutanlarıyla hem ziyaret hem de toplantı yapacakmış. Toplam on dört on beş kişiler. Ama işin iyi yanı toplandıkları ev köyün kıyısında bulunuyor” diye bir çırpıda bitirdi konuşmasını. Coşkulu bir ifadeyle, “acele edelim havanızı koklayan yok şimdi. Nöbetçiler dört kişidir ve köyün girişini tutuyorlar. Biz ise köyün güneyinden sızacağız toplantının yapıldığı eve” diye bağladı sözünü.

On üç kişiden oluşan grup hemen plan değişikliğine gitmek zorunda kaldı. Cûdî, Motor sekiz kişilik bir grup sızmalı yaklaşacaktı eve. Dört kişiyle Dilgeş nöbetçi grubu uğraştıracaktı ve köyün ters

istikametinde saldırı havası yaratacaktı. Mizgîn'in de aralarında bulunduğu altı kişilik bir yakın savunma grubu, köyün batı tarafında mevzilenecekti. Piro'nun komuta ettiğı bu grup takviye görevi de görecekti.

Köyün aşagısında mevzilendiler. Adam öne düştü, grup ardına verdi. Güröl güröl akan bir dereden ilerlediler. Boy boy otlarla boğuşuldu. Otların bittiğı yerde bir tütün tarlası eylemcilerin önünü kesti. Kocaman yaprakları ılık yaz melteminde titriyordu. Keskin tütün kokusu gelenlerin burun deliklerini zorladı. Tütünün acımtırak kokusunu burnuna çeken gerillalar daha bir duyarlı hale gelmişlerdi. Sürünerek ilerlediler. Az önce Dilgeş'in grubu ayrılmıştı. Milise on dörtlük bir tabanca verildi. Öncülük görevini yerine getirdiğı için seviniyordu, doğrusu cesur ve sağlam adamdı. "Ha şu pembe ışıklı pencere evdir" diye eliyle gösterdi titrek bir sesle. "Şansımız bu mahallede köpek yok. Biraz daha yaklaşalım" diye öneride bulundu. "Yok" dedi Cûdî. "Eyleme daha yarım saat var. Biraz gözlemleyelim çevreyi" diye yanıtladı. Utangaç bir tavırla, "siz bilirsiniz heval" dedi milis. "Peki o damın üstünde duran karartı nedir?" diye sordu Motor. "Bilmiyorum" dedi adam. "Nöbetçi olabilir" diye içinden geçirdi Cûdî ama öyle olsa da gidilecekti nasılsa. Eylemin başlamasına dakikalar kalmıştı. Heyecan yükselmişti ve kendi kalp atışlarını duyuyorlardı. Biraz daha sürünmeleri gerekiyordu. Öyle de yaptılar. Köy karanlığa gömülmüştü. En ufak bir ses dahi yoktu. Sokak ışıkları evlerin duvarlarında soluk soluk titriyordu. İş Reşo'nun eviyle başlamayacaktı. Evlerin pencere ve kapı aralıklarından süzülen rengarenk ışık demetleri ılık bir aydınlık saçmıştı çevreye. Damın üstünde bekleyen karartılar daha bir belirginleşiverdi. İki kişiydiler, çömelmiş ve duyarsız nöbetçilerdi. Ara sıra tiz bir öksürük ve mırıltı halindeki sohbetleri duyuluyordu.

İki katlı evin içi erkek sesleriyle dolmuştu. Açık bırakılan pencereden sızan loş ışıklar kendisiyle beraber insan seslerini de dışarıya akıtıyordu. Evin üst katından kadın sesleri, çocuk ağlayışları geliyordu. Pencereden dışarı yayılan sigara dumanı Bitlis'in rişî tütününün keskin kokusunu taşıyordu. Şimdiden eylemcilerin genzini yakmıştı.

Cûdî elini Motor'un koluna vurdu. "Evin duvarına yaklaş" dedi,

güç duyulacak fısıltıyla, “bombanı avuncunda tut, orada ikinci arkadaşı bekle. Başladı mı içeriye fırlat bombayı. Yok başlamamışsa, yerini ikinci çifte bırakarak kapıya taraf çekil ve ardından kapıya yönel. Teslim ol çağrısı yap ama kapının önünde durma. Az bir mesafeyle yanda dur. Karşılık vermeleri halinde bombayı içeri at ve silahla tara, silah sesiyle birlikte pencerede bekleyen iki arkadaş seni takip ederek ikişer bomba atacak. Tabii bütün bu sürede, şu dama tüneyen iki hindinin icabına da ben bakarım” diye bitirdi sözünü. Milise, “sen burada kal” dedi. Milis fazlasıyla görevini yerine getirmişti. Bir duvarın önüne sinip söyleneni yaptı.

Toplantı iki pencereyi alt katta yapılıyordu. Toplantıya ara verilmişti, düzensiz sesler geliyordu. İki pencerenin önünü ikişer savaşı tuttu. Eli bombalı dört kişi pencereye bombayı atacak pozisyonda siper aldılar. Cûdî nöbetçilerin işini sağlama alacak şekilde durmuş, yüzükoyun yatmıştı. Nöbetçilerin canı tetiğe bir basmaya bağlıydı. Her saniye üzerine ölüm kusabilirdi, ama Cûdî öldürmeyecekti onları. Kovacaktı, kaçıracaktı. Heyecan, kalp atışları, kulak zarlarında uğuldama birbirine karışmıştı. Yüz üstü yatan Cûdî’nin bedeninden atan ter üzerine uzandığı otları ıslatmıştı. Vücudunda ter su olup akıyordu. Elbiseleri sırlıslam olmuştu. Bir türlü geçmeyen saniyeler bir dağ ağırlığı gibi üzerine çökmüştü. Tatlı bir uyku onu kendine doğru çekiyordu. Oracıkta hiç kımıldanmadan uykuya bırakmak istiyordu kendini. ‘Ne biçim uyku’ diye içinden geçirdi. ‘Ölüm uykusu buna denilir herhalde’ diye düşünürken irkilerek kendine geldi. Kalbi daha bir hızlı atıyordu. Titrek parmaklarla silahını biraz daha kavradı. Nöbetçilerin ortasına aldı nişanı. Tek şansları vardı; o da hemencecik kaçıp kaybolmaktı. Aksi halde tulum gibi sere serpe yere yığılacaklardı az sonra. ‘Şans veya şansızlık önlerinde duruyor, bakalım hangisini seçecekler’ diye düşündü. Motor duvara değin süründü. Pencerenin sağında sırtını duvara yasladı. Nöbetçilere taraf baktı. Onu gören, duyan olmamıştı. Derin bir nefes aldı. İkinci savaşı da aynısını yaptı. Bir el dokunuşuyla yeni gelene, kendisini takip etmesini anlattı. Kapıya doğru yönelerek yerini başkasına bıraktı. İki savaşı aynı tarzda boşalan yeri doldurdu. Eli bombalı iki savaşı pencerenin önünü alınca Motor’un yüreği sevinç ve heyecanla doldu. Cesareti parmaklarına aktı. Ani bir sıçrayışla

kapıya fırladı. “Teslim olun! Kimse kıpırdamasın!” Yüksek bir heyecanla sesi boğuk ve titrek çıktı. “Size zarar vermeyiz, konuşmaya geldik!” diye yumuşatıcı bir iki sözcük sıraladı art arda. Motor’un çağrısı bir tarama sesiyle karşılık buldu. Nöbetçiler yerlerinden irkilip hareketlendiler. Üzerlerindeki yaylım ateşinden dolayı dam ile yerle bir olurlarken arkaya yuvarlanarak gözden kayboldular. Yani yaşama şansını kaçırmadılar. Kaçış o kaçıştır, soluğu köyün üst mahallesinde aldılar. Bir kere olsun arkalarına bakmadan korku ve panikle kaçmışlardı. ‘İyi oldu’ diyen Cûdî, kendi kendine mırıldandı. Motor eşğin sağ tarafında durduğu için içerde açılan ateş onu bulmamıştı. Ardından tam bir yaylım ateş ile mermileri içeriye boşaltıverdi. Avucunun içinde tuttuğu bombanın sabrı taşmıştı artık. Odadan bir anda güçlü bir patlama sesi geldi. Geniş oda dehşetle sarsıldı. Camlar zangırdadı. Toz, duman, barut kokusu birbirine karıştı. İki pencereden ikişer bomba içeriye fırlatılmıştı. Biri patlamazken, üçü korkunç bir gürültüyle arkalarında kan ve bez parçaları bıraktı. Pencerede bekleyen dört savaşçı bombaların üstüne birer şarjör mermi de boşalttı. Motor birkaç adım geri çekildi. Kendisinden endişe duyan Cûdî onu görünce sevinmişti. “İyi misin Motor?” diye sordu garip bir sesle. Sesinde sevinç, kaygı, korku ve heyecan bir aradaydı. Boğuk ve güç bela anlamıştı Motor. “Hiçbir şeyim yok” diye yanıtladı. “Nöbetçiler ne durumda?” diye sordu damı işaret ederek. “Çoktan tabanı yağladılar” dedi Cûdî, “içerde çok çete var mıydı?”

“Tıklım tıklım” diye yanıtladı aceleyle. ”Hepsi geberdiler. İçeri girip alalım silahlarını.”

“Bir dakika, toz duman gitsin, bu arada yeni bombalar hazır olsun. Şarjörleri yenileyelim.” Diğer savaşçılar da aynı işlemi yaptılar. İçerden tüyler ürperten bir inilti ve böğürtü geldi. Ölümle cebelleşenlerin sesiydi bu. Yaralıları vardı demek. Motor kapıya yöneldi. O esnada pencereden taraf bir gümbürtü geldi. “Bu neydi” diye ödü patlarcasına korktu Cûdî. O tarafa koştu. Bir inilti, içerdekileri aratacak türde bir iniltiydi. Neyin nesiydi anlamamıştı. İçerdekiler direniyorlar mıydı? “Ercan, Ercan” diye seslendi. “İıııııı” diye karşılık verdi Ercan. Yaralıydı. Sadece Ercan değil, diğer üç savaşçı yerde sürünüyor ve inliyorlardı bir ağızdan. Yeşil otların üstü ıpsıslak kandı. Ercan’a

doğru yöneldi. Üzüntüyle, “ne oldu?” diye sordu. “Bomba” diyebilirdi Ercan acıyla kıvranırken. Sesi tuhaftı. “Öldü” diye düşündü Cûdî. Üzerine eğildi. “İçerden mi geldi bomba?” diye durumu anlamak istedi.

“Bilmiyorum.”

“Peki, sizden bomba atan oldu mu?”

“Hee” dedi Ercan, sesi zorla çıkıyordu.

“Kim attı.”

“Ben” dedi Ercan, “üst kata attım ama...” sesi kesik kesik çıktı, “ama içerden bir bomba üstüme düştü. Gerisini bilmiyorum. Kendimi yerde buldum. Vücudumun her tarafı sızlıyor. Ay ayy” diye ağrıyan bacağına tuttu.

“Ne?” dedi Cûdî azarlarcasına. Sesi tehdit dolu ve sertti. Ercan ırkıldı. Kendisini toparladı. “Silahım” dedi. “Ne oldu silahına?” diye sordu Cûdî.

“Orada kaldı. Aşağıya kaydığım da benimle olmadığını gördüm.”

“Silahı getiririm. Hangi bombadan atmıştın? Tek bir bombanın sesi geldi. O halde senin attığın bombadır patlayan” diye kızdı Cûdî.

“Plastik, Türk yapımı bombaydı attığım” diye kendini savundu Ercan titrek bir sesle.

“Senin attığın bombadır. Dua et ki plastik olandandı, hayati tehlikesi yok. Yavaş yavaş aşağıya sürün, biz geliyoruz” diye emir verdi.

Motor kimseyi arkada görmeyince kapı önünde sinerek takviye bekledi. Çağırdı onu Cûdî, “geri gel” diye. Koşarak geldi. “Ne var?” diye heyecanla sordu.

“Dört yaralı” dedi Cûdî. “Çabuk davran da aşağıya çekelim onları. Ercan batırdı işi. Kızgınlıkla söylemişti son sözü. “Nerede bırakmış silahını” diye Ercan’a öfkeleni. Sinirlenmişti Cûdî, kendine hakim olmaya çalıştı. Eğilerek silaha doğru gitti. Kalaşnikof silahı emniyeti açık bir dala takılmış halde buldu. Silahın kabzasından kavradı Cûdî. Tecrübesi namluyu yana çekmesini söyledi. Hisleri imdadına yetişmeseydi vururdu kendisini. Dalların arasına takılıp kalan silahı çekmesi ile ötmesi bir oldu. Cûdî’nin ödü patladı. Yüreği ağzına geldi. Otomatige bağlı olan silahın patlamasıyla yana eğildi. Çıkmadı silah kemeri, düğüm halinde dala dolanmıştı.

Emniyeti kapatmayı akıl etti Cûdî. Güvenceye aldıktan sonra biraz uğraştı. Çekip aldı sonunda. Bu arada bütün köyden izli mermi dolu gibi yağıyordu. Etrafı sanki ateş böcekleri sarmıştı. Yayılım ateşi altında dört yaralıyı çekiyordu Cûdî ile Motor. Her biri iki kişiyi sürüklemeye çalışıyor, bazen koltuklarına giriyor, bazen yürütüyor, bazen de sürüklüyorlardı. Bütün iş savunmaya düştü. Piro, BKC silahıyla bütün köye karşı koydu. Kemal köyün üst tarafında benzer silahla damlarda ateş edenleri bastırmaya çalıştı. Ancak hiçbir ateş gücü, köyde kaynayan alevi söndürmeye yetmedi. Çileden çıkmışçasına bağırıyordu kızgın namluları. Cûdî ile Motor'un üzerindeki ateşi izleyen Mizgîn'in elindeki kleş doyurmadı onu. Piro'ya, "BKC'yi bana ver" diye yalvarıp duruyordu. Piro, "gel değişelim silahları" demesiyle Mizgîn silahın üzerine atıldı. Uzun bir mermi şeridiyle devreye girdi. Bütün ateş eden noktaları bir anda bastırma şevkiyle yüreği yandı ama soğukkanlı davranmalıydı. Daha çok etkili ateş eden noktaları hedef aldı. İki üç silahın tam Cûdî ile Motor'un üzerine ateş yağdırdığını gördü. Önce onlar için hırsla tetiğe bastı. Etkilerini kırdı. Sıkışık kalan Cûdî, 'gözünü seveyim senin' diye bu desteğe dua etti. 'Piro muhteşem savunuyor' diye içinden geçirdi. Rahat ilerleme şansı bulmuşlardı. Savunma hakimiyet kurmuştu. 'Güzel' dedi kendi kendine. Motor'a "takviyeden arkadaş iste" diye seslendi. Üç kişi geldi savunmadan, yaralıların koltuğuna girdiler. Yaralılardan biri göğsünden biri de bacağından parça yediği için yürümezken, diğer ikisi yürümeye başlamıştı. Köyden uzaklaşınca savunma yerini bırakarak çekildi. Yük hafifleşti. Tehlike atlatılmıştı. Sabaha doğru Mutki ilçesine bakan sık ormanlığa, Xaştax köyünün yakınında üslenmeye çekildiler.

BBC radyosunu dinleyen Kemal sevinçle bir kahkaha patlattı. Daha birkaç saat aradan geçmişti ki, radyo haberi olarak dinliyordu Kemal yaptığı eylemi. Yedi ölü, sekizi feci şekilde yaralanmıştı. Korumacı Reşo'nun iki ayağından ağır yaralandığını söylüyordu radyo. Sabırsızlıkla Reşo'ya ne olduğunu dinleyen Kemal, "böylesi daha iyi" dedi sevinçle. "Reşo'nun yaralı kalması, sakat bir ömür sürdürmesi, her gün lime lime eriyerek ölmesi, tam da hak ettiği cezadır doğrusu" dedi kinle. "Böylece Apocuların kim olduğunu, gerillaların Kürdistan'ı kurmasını da görmüş olacaksınız" diye bitirdi sözünü.

Ercan'ın yarası en ağır olanıydı. Vücudunun birçok yeri parça almıştı. Tedavi edilirken, çıkardığı inilti birçok gerillanın öfkesini arttırıyordu. Dilgeş yüzünde kızgınlıkla, “cezanı gördün” diye Ercan’a kızdı. “Dün tam da bu tür hataların sonuçlarından çıkarılan tecrübeler üzerine ders verirken neredeydin sen?” diye çocuğu azarlarcasına bağırды Ercan’a. Ercanın yarasından duyduğu acıdan başka bir şey duyduğu yok gibiydi. Yüzünü acıdan öbür yana çevirdi. “Pencerede tel var mı yok mu baksaydın bu olmazdı, bomba eğitimini hafife almak neymiş şimdi anladın. Hem üst kata atmanın neye yol açtığını gördün” diye daha bir yüklendi. “Bir de Lübnan’da eğitim görmüşmüş, umarım pratik tecrübelerin değerini daha iyi anlarsın şimdi” şeklinde kızgınlıkla noktaladı sözlerini. Dilgeş’de o gece öbür dünyanın eşiğinden dönmüştü. Ölümün kapısı aralanmıştı. Feleğin ince çemberini kıl payı yırtmıştı. Üstünde yelek yoktu. Yeleğini çantasına koyarak aldığı kurşun izlerini gizlemeye çalışmıştı. Yelek lime lime olmuştu. Altı mermiyle delik deşik bir beze dönmüştü yeleği. Onu çantasına koyarak izleri kaybetmeye çalışıyorsa peki omuzluk ve raxtını, gömleğin uçlarını gizleyebilmiş miydi? Nöbet bekleyen dört kişiye sızmaya çalışırken, kendisini yerde bulmuştu. Yaylın ateşine uğramıştı. Dört çete birden taramıştı. Yanındakilerin müdahalesi olmasa çeteler ateş üstünlüğü kazanacaktı. Çeteler kaçışırken Dilgeş’in silahından çıkan ateş koruculara arkadan yetişmişti. Onların imdadına köyün dar sokağı yetişmese yerdeki tozları çoktan dişlemişlerdi bile. Dar sokaktan sıvışıp kaçan çeteler en üst mahallede almıştı soluğu. Dilgeş kimseye göstermemişti darbe izlerini. Üstelik yeleğini çıkarıp çantasına sokuvermişti. Üstlenme yerine ulaştıktan epey sonra, durumu anlayanlar olmuştu.

“Hele gel Dilgeş” diye çağırды Kemal. “Sana ne olmuş böyle?” diye üzüntülü bir tonla.

“Hiç” dedi Dilgeş umursamaz bir havayla.

“Sanki ayı ile güreşmişsin, o yırtık pırtık giysilerin ne?” diye ısrar etti Kemal.

“Yok” dedi Dilgeş.

Kemal, “bence sende Cizre’li Şeyh Seydan muskası var. Kurşun geçirmez diyorum.”

“He vallah olabilir. Şeyh Seydan Cizre’de hatta bütün çevrede meşhurdur. Ailemizin kendisiyle ilişkileri vardı. Belki de öyledir”

diye espriyle yanıtladı.

“Kaçınıcı seferdir böyle paçavraya dönen elbiselerle çarpışmadan yara almadan kurtuluyorsun?”

“Üçüncü sefer oluyor” dedi Dilgeş. Bir kere karnımı sıyracak şekilde palaskamı paramparça etti. Bir kere çantamı sırtımda delik deşik etti. Şimdide yeleğimi, tabii gömleğimi de bu hale getirdi. Omzumu da hafiften sıyırmış” dedi. Ölümü öyle küçümser bir tonla anlatıyordu ki, Kemal şaşakaldı. Onu sevgiyle dinledi. Ölümle bu denli alay eden karşısındaki gencin gözü pekliğine hayran kalmıştı. Bu son derece sempatik delikanlının davranış ve yaşayış pratiğine ilişkin bir süre düşündü durdu. “Ama biraz kendini koruman lazım” diye bir sonuca vardı. Dilgeş’e taraf dönerek, “bana kalırsa gözü karalık sende aşırıdır” diyerek ciddi ciddi eleştirdi.

“Bana da kalırsa” dedi Dilgeş, “düşmanın kurşunu beni bulmaz.” Güldü, süt beyazı yüzü aydınlandı. “Eğer beni bulsa da bu bir yaralama değil de birden götürür” diye bir önsezide bulunmaya çalıştı.

“Hayır” dedi Kemal itiraz edercesine, “sen yine de kendini koru. Çok savaşmak istiyorsan bir anlamda çok yaşamak gerekir, çünkü insan yaşadıkça savaşabilir” diye formüle etti. “Ama yanlış anlama” diye açıkladı. “Pasif bir yaşam değil, aktif yaşamdan bahsediyorum. Kuşkusuz bir devrimci, savaşçı ölmesi gerektiği noktada ölmeyi de bilmeli” diye bağladı sözünü. Başını sallayarak onayladı Dilgeş. “İçimde bir his kuvvetle bana ‘sen düşmanın kurşunuyla gitmeyeceksin’ diyor” dedi ruhani bir duyumsamayla Dilgeş. Daha ileri giderek, “oldum olası kaza ve ihanet hançerinden korkmuşumdur” dedi ağır bir vurguyla. Kemal bir bilginden çok bir sofist gibi kendini savunan delikanlıya verecek cevap bulamadı. İkisi de sustular. Kemal kafasında yeni sorular tartıyordu. “Arkadaşlar” diye suskunluğu bozdu Kemal. “Düşmanla karşılaştığında kendini kaybettiğini ve deli gibi olduğunu söylüyorlar senin için.” Yeni bir suçlamada bulundu tatlılıkla. Kıkır kıkır güldü Dilgeş, “savaş” dedi, “delilerin işidir. Kuşkusuz çılgınların da. Akıllı kimseler diyalogla çözer sorunlarını.” Demin sofistçe konuşan delikanlı, şimdi de bilginliğe soyundu. Kuşkusuz kendine yönelik suçlamaları göğüsledi haklıca. “Hani Başkan da demiyor mu” diye sürdürdü. ‘Savaş yaşamın tek seçeneği olarak dayatılmadıkça

savaşı düşünmek bile bir çılgınlıktır. Şurada kalsın savaş, bir damla olsun kanın akmasından ürktüğünü, bir karıncaya basmamak için ayağını ihtiyatla attığını” diyebilirdi babacan bir ifadeyle. Oldu anlamında başını sallamakla yetindi Dilgeş.

Yaralılar Haziran’ın ateş püsküren güneşinin ışınlarından korunmak için geniş ağaç gölgesinde tedavi görüyorlardı. Vücutlarına saplanan sarapnel parçalarının yüzeyde olanlarını çıkarmaya çalışıyordu doktor. Derince gidenlere dokunmadı şimdilik. Piro ve Cûdî de geçmiş olsun diye ziyarete geldiler. Eylemde o gece yaşananlardan bahsediyor arada bir kahkahayla gülüyorlardı. Ercan cezasını fazlasıyla bulmuştu. Ona bu nedenle acıdıkları yoktu ama diğer üç kişinin ne suçu vardı. Ercan bomba atarken dahi uyarmamıştı onları. Her üç savaşçıya acıyan tavırlarla yaklaştılar. Üzüntülerini yansıttılar. Yerlerini düzeltip sırtına bir çanta koydu Piro. Cûdî yaralarına baktı. “Hafif yaralar, hızla iyileşir” dedi teselli eder bir ifadeyle.

Mizgîn operasyondan kalma bir ‘şaşala’ doldurulmuş şekerli su, yanına da bir çay bardağı alarak orada belirdi. Doktora danışarak yarımşar şerbet vermek istedi. Doktor, “yara tehlike oluşturmuyor, bir bardak verebilirsin” dedi. Yaralılar sade su istedi. Mizgîn, “önce bunu için sonra” diye oyaladı yaralıları. Her birine birer bardaktan az verdi. Şaşal yarıya gelmemişti. Onu da bir yerde saklamak üzere gölgeye götürdü. Geceki eylemden, Ercan’ın acemiliğinden takılı kalan silahından bahsetti Cûdî. Silahın emniyetsiz halinin onu nasıl korkuttuğunu az kala kendini vuracağını anlattı. “Tabî” dedi Cûdî, “bir ara çok sıkıştık. Bizi görmüşlerdi. Tütün tarlasını yeni bitirdik ki, bir kurşun yağmuru yağdı üstümüze. Elimizde yaralı var, ne kaçabiliyor ne yere atabiliyoruz kendimizi. Kuşkusuz görüntü vermemek için kendimizi silahla da savunamıyoruz. Öyle zor bir an. Allhtan ki Pirogiller savunmayı iyi yaptı. Özellikle o son atış isabetli oldu ki ilerleyebildik. Yoksa,” diye sürdürdü, “işimiz yaştı. Yere çakılıp kalmıştık. Merminin bizi bulması an meselesiydi doğrusu.” Piro’ya taraf bakarak, “son atış etkili oldu. Karşı ateşin etkisini kırdı. İçimden, ‘haydi Piro gözünü seveyim’ diye geçiriyordum. Görecektin ne kadar sıkışmıştık.” Gözünü seveyim derken Piro kıs kıs güldü kurnazca. Mizgîn’den yana baktı. “O yaptı son atışı” dedi başıyla işaret yaparak. Mizgîn duymazlıktan geldi. Oysaki az önce pür

dikkat dinlemiş, hiçbir ayrıntıyı kaçırmamıştı. Övgü dolu söze kulak kesilmişti. Muzip gözlerle sohbete taraf bakıyordu. Mizgîn'nin katılışını baştan beri bir zaman garipliği olarak düşünen Cûdî, küçük yaşta gördüğü bu kızın kocaman olup kendileriyle aynı mevzide savaşmasına akıl erdiremiyordu. İlk gördüğü haliyle şu anı hep anlamak istiyor, defalarca kendine aynı soruları soruyordu.

“Daha evde iken gördüğümde kaç yaşındaydın?” Parmaklarıyla arada geçen yılları altıya kadar saydı. “Altı” dedi. “Tam on üç yaşındaydım...”

“Yani daha çocuktun” diyen Cûdî ye karşılık,

“Altı yıl metropolde geçirdim” diye sürdürdü kız. Şu anda on dokuz yaşındayım” dedi mağrur bir tonla. Sonra Cûdî'ye tatlı bir ürkellikle baktı. Cûdî ise eskinin o anılarını anlatmaya devam etmişti.

“Altı yıl evvel evinize geldiğimde üstünde kırmızı bir fistan vardı. Tam rengine tezat bir elbiseydi. O kırmızı, senin rengin sarı aslında hem tezat, hem de güzel bir uyumdu öyle. Cıva gibi bir görünüp bir kayboluyordun.”

“Babamdan dolayı” dedi kız, “yanınıza gelmeye utanıyordum” diye kendini savundu gülümseyerek.

“Daha mutluyum şimdi” dedi. “Hayatımda hiç bu kadar mutlu olmamıştım” diye sürdürdü. Soluk soluğaydı bunları anlatırken. Sanki buz gibi suya girmişti. Bir titreyiş bütün bedenini sardı o an. Hızla kendini topladı ve konuşmasına devam etti. “Babamın, Agit yoldaşın milisi olduğunu biliyorsunuz. Dizlerinde kim oturmuşsa bir sihir gibi ona bağlanırmış. Dizinde oturanlar gelecek zamanların savaşçıları oluyormuş. Agit yoldaşın babama atıfta bulunarak, ‘şu küçük kızın ilerde bir gerilla olacak’ demiş. O kadim savaşçının bunu benim yazgım için söylemesi mutluluk verici bir şeydir. Gördüğünüz gibi düşman yazgımızı değiştiremedi. Evimiz, bahçelerimiz yakıldı, binlinmeze gittik ama o çocukluk sevdam beni tekrar ülkeme çekti.” Sözüünü bitirir bitirmez hızla ayağa kalktı. Öbür tarafa doğru yürüyüp gözlerden kayboldu.

Kemal sezon değerlendirmesi için küçük bir toplantı yaptı. Şöyle diyordu: “Kaldığımız alana bahar geç geldi. Bu yıl baharın geç gelmesinden dolayı bahar hamlemizi geç başlattık ama başarılı bir eylem hamlesi yaşamış sayılırız. Tek bir kaybımız yok. Eylemselliğimiz

alandaki dost düşman üzerinde olumlu bir etki yarattı. Alandaki denetim ve otoritemizi daha bir pekiştirmiş durumdayız. Bize düşen bunu hızla derinleştirip, geniş alanlara yaymaktır.”

Durdu, bütün bir toplantıyı gözden geçirdi. Konuşmasının etkisini yoklayan gözlerle herkese tek tek baktı. Hüzünle yutkundü. Söylemek istediğini bir türlü ağzında çıkaramıyordu. İki elini arkadan kavuşturdu. Birkaç adım yürüdü. Elleri akadan bağlı halde başını yere eğdi. O an canı bir sigara sarıp oracıkta içmek istedi. Bütün gözler karşıda onun bu haline takılmıştı. Kendisini toparladı. Yere dikili gözlerini sert bir hareketle kaldırdı. Savaşçıların üzerine dikti: “Artık ayrılıyorruz” dedi. Kelimeler zorla dudaklarından dökülüyordu. “Sason-Kozluk ilçelerini kapsayan yeni bir alana açılıyorruz” diye sürdürdü. “Eyaletin beşinci bölgesi oluyor burası. Ayrıca Bitlis gücü yarın ayrılacak kendi alanlarına dönmek üzere...” Kemal’in son açıklaması toplantı üzerinde matem havası bıraktı.

Bütün savaşçıların yüzüne hüzün dolu bir gölge kaydı. Haziran’ın son günlerinin güneşi daha bir yakıcı vuruyordu. Dayanılmaz sıcaklıkta savaşçıların çoğu yerlerini düzeltti. Ayrılmanın üzüntüsüyle birbirine bakiştılar. Kim gidip, kimler kalacaktı acaba? Hasret yüklü bu bakışlar duygulandırmıştı onları. Kemal konuşmasını hızla bitirdi. Ayrılma günü gelip çatmıştı. Akşama doğru kimlerin hangi alanda kalacağı belli olmuştu. Kemal, Dilgeş, Piro başta olmak üzere yetmiş beş gerilla Sason ve Kozluk’u kapsayan beşinci bölgeye gideceklerdi. Cûdî, Motor, Nergiz, Mizgîn Mutki yani şimdiki bölgelerinde, Orhan ve Derviş Bitlis bölgesine gitmek üzere düzenleme yapıldı. Ayrılacakları için gerillada bir kültür olan halaya durdular. Xaçareş’in sık ormanı da halaya durmuştu sanki. Her zaman olduğu gibi yine Ozan Mizgîn’in;

“Bîrlîk rêket ji Botanê,
çek bi destan çûn Xerzanê,
keç û xortên Kurdistanê.”

bestesiyle dilana başlandı. Ve daha birçok halay bunu takip etti. Ayrılma hüznüyle dolan gerillalar tıpkı anasından ayrılan yavru gibi oldukça zorlu duygularla boğuşuyorlardı.

Savaş gibi belirsizliklerle dolu başka bir yaşam alanı olmasa gerek. Her an her şey beklenir bu kızgın çarpışma ortamında.

Dolayısıyla şu anda Cûdî'nin Dilgeş'e, Nergiz'in Kemal'e, Piro'nun Motor'a, Mizgîn'e veya birinin bir başkasına bakışı son bakış olabiliirdi. Böyle olması, savaşın doğası gereğiydi ve herkes bunun bilincindeydi. Birbirlerini bir daha görürler miydi, bilinmez. Yarının garantisini kim verebiliirdi ki? Her an ölümün soluğunu ensenizde hissetmenin ne demek olduğunu biliyor musunuz? Bu duyguyu anlayan var mı? Savaşı bizzat yaşayanlara soruyorum. Diğerleri anlamazlar. Ezbere veya uzaktan duyumlarla cevap vermeye kalkışlırlarsa soyut kalırlar ki sözün, savaşı yaşayanlara bırakılmasını temenni ediyorum.

Yeni alanlara açılmak, yeni savaş bölgeleri oluşturmak için Kemal, Dilgeş ve Piro kollarına geçirdiler kalkanlarını. Kaygan taşlarla döşeli patikaları döve döve çetin ve uzun yolları aşacaklardı.

Günbatımında üç sıra halinde içtima için sıraya giren gerillaların karışısına Kemal geçti. Kısa, öz bir veda konuşması yaparak bütün savaşçılara başarılar dileyerek bitirdi konuşmasını. Duygulu ve coşkulu bir alkış takip etti son sözlerini. Ön sıra Sason yolcuları, orta sıra Bitlis gücü, arka sıra Mutki bölgesinde kalacaklardan oluşuyordu. Ön sıra vedalaşmak için hareketlendi. Cûdî öndeki gerillanın yüzüne ayarlamıştı elindeki kamerayı. Bu yüze oldukça yakışan göz kara ve duygulanmanın ateşiiyle parıldıyordu. Yüzü süt kaymağı ve dolgun, bıyıkları ayva tüyü ve yeni bitiyordu. Sarımsı saçları kara gözlerine kaymıştı. Heyecanı, sevinci ve ayrılmanın verdiğı üzüntü yüzünden okunuyordu. Boncuk boncuk terlemiş geniş ve bir o kadarda açık alınlı yiğit Dilgeş'ti bu kuşkusuz. Kamera önce onu takip etti. Sonra arkasından gelenlere kaydı. Sıra halinde sıcak kucaklaşmalar, sarılmalar... "Serkeftin... Serkeftin" dilekleri yayıldı.

Sason ile Bitlis güçleri ard arda vedalaştılar. Mutki gücü kadın gerillaların ağırlıkta olduğı, çoğı yeni savaşçılar olarak sabit sıra halinde uğurluyorlardı gidenleri. Cûdî çekimini tamamlar tamamlamaz vedalaşmak için başkasına verdi kamerayı. Sırada durup bütün gidenleri coşku ve sevinçle kucakladı. Cûdî ile Dilgeş'in uzun süren kucaklaşmasının üzerine odaklandı kamera. İkisinin o yürek dağlayıcı, duygu dolu sahnesi böylece kayıt altına alınmıştı. Kolları birbirinin boynuna dolanı kaldı bir süre. Ebediyen bir daha görmeme hissinden mi kaynaklanıyordu acaba? Bakışları son bakış gibi biri diğerini

beyninde resmediyor, yüreğinde nakşediyordu. Birbirine bakarak donmak istiyor ve ilelebet hep böyle kalıp böyle hatırlanmak istiyorlardı. Evet Dilgeş'ten sonra Piro ve tabii Kemal'e sıra gelmişti. Aynı sahne, aynı duygusal atmosfer ve birbirini sevgi ve anlam dolu duygularla uğurlayan bakışlar. Vedalaşma faslı ardından gürültüyle yankılanan alkışlar... Kadın savaşçıların tiz zılgıtları... Bijî Serok Apo sloganları...

Gidenlerin önünde bekleyen Cûdî, yürüyüş halindeki sırayı yakalamıştı. Tek tek kamerayla kayda alıyordu. Yaprak bağlamış meşe ağaçlarının arasında, kah kayboldular kah göründüler ve sonunda gözlerden yitip gittiler.

Koordinatör

Nihayet beklenen grup geldi. Ağustos sıcaklığında Şirvan'ın dağlık, ormanlık, engebeli coğrafyasına ulaşmakla risk dolu uzun bir yolu aşmışlardı. Evvelki kış Şirvan'dan Botan'a çekilerek üstlenmesini Gabar'da yapan grupla birlikte tam yüz kişilik kalabalık bir grubun eyalete ulaşmış olması sevindiriciydi kuşkusuz. Gücün yarısı Şirvan bölge gücü olarak bırakılırken, kalan güç ise onar kişi halinde dört bölgeye müdahale olarak düzenlendi. Bitlis, Tatvan, Mutki ve yeni açılım sağlanan Sason'a yeni yönetimler tayin edildi. Her şey değişti. Dört bölgenin de yönetimleri görevden alındı. Yerlerine yeni gelenlerden atamalar yapıldı. Bitlis'te de küçük bir düzenleme yapılmıştı. Bitlis sorumlusu Soro'yu yanlarına alarak yönlerini Mutki'ye veren gerillalar, Tatvan sorumlusu Ali Kiçi'yi görevden almak üzere on kişilik bir grupla yola çıktı. Ali Kiçi'ye durum bildirildiğinde, Ali yönetimiyle birlikte silah ve teçhizatını indirerek protesto etti. Durum karışmış ve koordinatörlüğe iletilmişti. Durumun vahametini anlayan koordinatör, Ali'nin yaptıklarını eleştirdi. Ortak çalışma içerisinde bulunmalarını belirterek yeni bir formül geliştirdi. Bu müdahaleyle durum az biraz yatıştı. Mutki'ye ulaşır ulaşmaz bölge sorumlusu olan Cûdî, gelenleri Qarabu'nun batısındaki ormanlıkta karşıladı. Cûdî dört gözle beklediği grubu resmi törenle karşılarken, sevinci yüreğine sığmıyordu. Gelişmeler aktarıldı. O gece nokta değiştirildi. Ağustos'un yakıcı güneşinin ışınlarını Xaçareş ormanına yaydığı güzel bir sabah vaktinde Cûdî, komuta ettiği bölge gücüyle toplantı yaptığı bir

anda çağırıldı. Acil bir durumdur diye toplantıya ara vererek gitti. Yarı yolda üç kişi durdurdu onu. Yeni gelenlerdi. “Hayrola, ne var?” diye sordu Cûdî heyecanla. “Silah ve raxtını indir, tutuklusun” diye yanıtladılar.

“Peki” dedi Cûdî, “nedeni nedir?”

“Sonra öğrenirsin” diye kestirip attılar.

“Peki” dedi Cûdî, “alın silahımı.” Yeleğini indirdikten sonra palaskasını açıp, “alın raxtımı da” deyip yere indirdi olağan bir tavırla. Cûdî bir ağacın gölgesine çekilerek oturdu. Öğlenden sonra soruşturma komisyonu gelip soruşturmada olduğunu, rapor yazması gerektiğini bildirdi. Ertesi gün Cûdî rapor yazmaya başladığında, Sason’a gitmek üzere bir grup çıkarıldı. Kemal’i görevden almak üzere on kişilik grup Sason, Kozluk bölgesine gitti. Şans eseri Kemal ile Dilgeş o günlerde Kulp dağlarında yapılan Amed eyalet toplantısına gitmişlerdi. Koordinatörün bundan haberi yoktu. Kemal ile Dilgeş üç gün sonra Amed eyaletine ulaştıklarında yeni gelişmeleri ve yeni düzenlemeleri bildirdikleri bir esnada Kemal’e görevden alındığı söylendi. Bunu duyan Kemal, Amed eyaletinden yola çıkma planını iptal ediyor ve durumu kabul etmeyerek protesto ediyor. Amed koordinatörü devreye girerek duruma müdahale ediyor. Ve Yeni bir düzenlemeyle Kemal Sason, yeni giden komutan ise Kozluk mıntıklarına bakmakla görevlendiriliyor. Koordinatörün bizzat gitmediği Tatvan’ın durumu, Sason’un durumuna benzer şekilde çözülürken, Bitlis ve Mutki’ye el konulmuştu. Yönetimleri görevden alınıp soruşturma açıldı. Soro, belli belirsiz bir nedenle soruşturulurken, Cûdî’ye isnat edilen suç, Mizgîn ile duygusal ilişkisi olduğuna dairdi. Görevden alma zaten yeni yönetimin bir kararıydı ama bazı eksik ve yanlışlıkları bahane etmek daha kolaylaştırırdı işi.

Cihan, üzerindeki ajanlık iddiasından haberdar olduğu için durumu bilen Cûdî’yi, koordinatöre ispiyonlamaya çalışıp durdu. Tilki Mahir bütün Suriye ordusunda ve PKK’de aldığı tecrübeleri kötü ve niyetleri bağlamında harekete geçirerek akla yatkın iddialarla devreye girdi. Yeni gelen koordinatöre güçlü destek verdiler. Böylece ajanlık ve iki yüzlüklerini gizlemeye çalışırken, Cûdî’nin Mizgîn ile ilişki tarzı ekmeklerine yağ sürmüştü. Aceleci davranan koordinatör, Cûdî’yi yapı karşısına çıkararak platformunu yapmaya karar verdi. Mahir ile Cihan’ın yürüttüğü soruşturma ile üç gün sonra Cûdî kendini platformda buldu. Mizgîn ile ilişkisinin sorgulandığı platformda epey eleştiri aldı Cûdî. Mizgîn’e karşı duygusallığını

kimseden gizlememiş, çok yanlış olduğuna inanmamıştı. Mizgîn'e gelince o, "yanlış" yaptığına dair özeleştirisini vermiş, "Cûdî benim komutanımdı, bütün davranışları beni etkiledi" diyerek ilgisinin olduğunu söyledi ama yanlış herhangi birşey yapmadığını özellikle vurgulayarak özeleştirisi vermişti.

Mizgîn, daha köyde iken evlerine gelen gerillalar içinde yaşı küçük olan Cûdî'ye duygusal yaklaştığını partinin kadın anlayışını tam olarak bilmediğini, duygusal ilişkilerin verebileceği zararları kestiremediğini, hatta zararlı bulmadığını, insanı daha fazla partiye bağladığının yanlıgısını taşıdığını bir özeleştirisi olarak platforma sunmuştu. Bir çocukluk hayranlığını parti ölçülerinin önüne koyduğunu belirtmişti. Sonuçta bir duygusal ilişki vardı ve inkar edilemezdi. Platform bitmişti. Yeni bir karar çıkmadı. Cûdî görevsiz kalacak, kadın gerilla da kendini gözden geçirerek bu gibi şeylerden uzak duracaktı. Bu duruma herkesten çok Mahir ile Cihan sevinmişti. Böylesi koordinatörün işine de geldi. Zaten nasıl olsa görevden alacaktı Cûdî'yi ama böyle daha iyi olmuştu onun için. Cihan'ın üzerindeki ajanlık kuşkuları suya düştü. Kim inanacak ki, tek bilen Cûdî'ydi. Ancak Cûdî'nin durumu onların cirit atmasına neden olmuştu. Cihan ve Mahir, onun soruşturmasında yer aldıkları için ne söylense tepkidir diye kulak asan olmayacaktı, zira öyle de oldu. Cûdî'nin bütün çabaları ters tepti. Daha sonra iş daha da karmaşıklaştı. Cihan hakkında baharda eyalet yönetiminin Botan'a gönderme kararı vardı ve Kemal'in yanında kalırken üzerindeki kuşkuları fark etmişti Cihan. Bu sürede kendini gizlemeye çalıştı. Somut bir delilin ele geçmesi halinde kendisini cezalandırmaya götüreceğini sezmişti ve ona göre davranmıştı. Yeni koordinatörün derdi eyalet yönetimini görevden almak olunca, ajan ve oportünist olanlar aradan sıvıştılar, hatta öne çıktılar.

Hareketsiz ve eylemsiz kalan süreç bu tiplere elverişli bir zemin sunmuştu. Yeni eyaletin coğrafi düzenlemesi yapılmış mevsim de güz dönemine evrilmişti. Artık günler haftaları, haftalar ayları kovaladı. Eyalet hem mevsimsel, hem de yeni gelişmelerle alanda güz dönemine girdi. Artık ne baharın coşkusu, ne yazın hareketliliği vardı. Waran, Kalay köylerinin arasında sıkışıp kalan gerillalar, kışa hazırlıksız yakalanmamanın telaşını yaşıyorlardı. Gerillalar karıncalarla yarışarcasına kış üslenme noktalarına erzak çekmekle günleri hatta ayları tüketip durdu. Her güç kendi alanında belirlenen noktalarda kış üslenme hazırlığını hummalı

bir çalışmayla tamamlayarak kışa girdi. Yeni düzenleme ve örgütlenmeden sonra, yeni bir eylemsellik içerisine girmekten kaçınıldı. Bütün yoğunluk lojistik ve üslenme hazırlıklarına verildi. Bu durumu takip eden düşman, aylar boyunca yeni değişiklikleri izlemekle yetindi. Hiçbir yönelimde bulunmadı. Sanki karşılıklı olarak, güçler birbiriyle zimmî uzlaşma yapmış gibi bir durağanlık yaşanmıştı. Hani derler ya, ‘sen bana dokunma, ben de sana’ gibisinden sükûnet dolu aylar geride kaldı.

Yılın ilk karı yağdı. Önce bütün zirveler, ardından dağ eteklerine indi ve bütün toprağı tutsak aldı kar. Kışın iki ayı geride kaldı. Üçüncüsüne beş gün kaldı. Yani şubat bütün acımasız soğuğuyla yine vurdu kırdı, siyahlık namına ne bir ağaç, ne bir taş, ne de bir toprak parçası görünürde kaldı. Kar bütün dağları, Muş, Norşin ovalarını sarıp sarmaladı. Öfkeli kuzey fırtınası karı kovalaya kovalaya derelere, çukurlara doldurdu. Xaçareş ormanının nefesi tılandı. Günler, haftalar boyu yağan kar toprağı canlılarıyla tutsak aldı. Gerillalar için en kötü koşullar; karda hareket edememe, siper alamama ve izlerini kaybettirememedir. Bunların hepsi dezavantajlar olarak kapıya dayanmıştı. Mutki alanında üslenme yapan üç ayrı bölük yeraltındaki sığınaklarına kapanıp karın altına gömüldüler. Cûdî bir savaşçı olarak alanın doğusunda üslenen bir bölükte yerini almıştı. Mizgîn, Nergiz ve Motor her biri ayrı bölüklerde doğanın acımasız düşmanlığına karşı direniyordu. Ama hani derler ya ‘su uyur, düşman uyumaz’ gerillaların her iki düşmanı da harıl harıl çalışıyor, öldürücü bir darbe indirmenin hesabını yapıyordu.

Cûdî bahara girmenin günlerini hatta saatlerini sayadursun, bir Şubat günü Cûdî’nin kalbi acıyla vurdu vurdu ve onu tatlı sabah uykusundan uyandırdı. Uyandı ve yerinde oturdu. Kalbi halen acı içerisinde küt küt atıyordu. Uyku mahmuru gözlerle sağa sola baktı. Kendisi dışında herkesin mışıl mışıl uyumasını kışkırttı. Cûdî bahar yağmurlarıyla çoğalan dere misali üstüne gelen düşünce ve duyguların kasırgası içindeydi. Olup bitenler karşısında kendini savunabilir, böyle bir sonucun olmasını engelleyebilirdi. Ama derinlerden gelen bir his böyle yapmamasını söylemişti ona. Kaç ay öncesi yapılan mahkemenin on kat ağırlığını içinde hissediyordu. Yargıç ve mahkumun kendisi olduğu bu tuhaf muhasebenin bir sonu olmalıydı. Platformda eleştirilen Cûdî şimdi kendisini Cihan ile kıyaslıyordu. ‘Eğer ajansa bu kişi, ben niye kendimi onun sorgusuna bıraktım’ diyordu.

Beka vadisinden getirdiği Önderlik çözümlemelerini birkaç gündür okuyordu. Önderlik sahasındayken, böylesi bir şeyi yaşamadığı için yapılan çözümlemelerin derinliğine pek inememişti. Oysa kendini bir günahkar gibi hissettiği şu anda o zamanlar söylenenleri kelime kelime anımsıyor, işin derinliğini yaşıyordu. Mizgîn yeni bir savaşıydı. Agit yoldaşın kazandığı bir insanın büyüttüğü bir kızdı. Gerillaya, savaşa ilgi duyması doğaldı. Onu kendine bağlamak gibi bir çabası olmasa da onu engelleyecek bir şey de yapmamış hatta bundan hoşnutluk duymuştu. Kimin ne dediği çok da önemli değildi. Eyaleti onlara teslim eden Ozan Mizgîn ve Mervan'ın beklentisi bu olamazdı. Mizgîn'den eskiydi ve ona doğru yolu kendisi göstermeliydi. Bir aşiret kızının beğeneceği erkek aşiret reisiydi. Kendisi acaba ne kadar bu ölçüleri aşmıştı? Bunda net değildi. Kendisini savunmayı bilmeyen genç bir kız ile yaşadığı bu duygu bağını düşündükçe, kendisinden nefret ediyordu. Yeni katılacak bu kızlara komutanlar böyle yaklaşırsa Önderliğin bunca emeği ne olurdu? Önderlik hesap sorardı.

Ve nihayetinde bir grup gerilla Bekaa'dan gelmişti. Savaş her şey değildi. Böyle olsaydı onun Hogir'dan ne farkı kalırdı. Avantajı şuydu, Mahir korkaktı, Cihan da ajan. Ama Mahir ve Cihan'ı birleştiren şey kendisi gibi düşünen arkadaşlarının yanlış yaklaşımıydı. Agit yoldaşın (Mahsum Korkmaz) çizgisi ile Hogir'ın çizgisinin neresinde yer alıyordu. Mizgîn'e yaklaşım belki de bu ölçüyü veren mihenk taşıydı. Mizgîn'i dağa çeken şey Agit yoldaşın emeği idi. Onu geliştirip doğru yaklaşmak da Agit yoldaşlara doğru bağlılığın bir işareti olacaktı. Peki ama kendisi ne yapmıştı. Hogir, Agit yoldaşın savaş anlayışını çarpıttı ve sapmaya uğrattı. O halde kendisinin yaptıklarıyla Hogir'ın yaptıkları arasında ne fark vardı diye düşündü. 'Ha diyelim niyetim temiz ve gerçekten bu kadın gerillaya karşı duygu besledim ama bu nasıl bir sevgi ki, onu Cihan gibi bir kişinin değerlendirmelerine konu yaptım. Bir ajan sevgi üzerine değerlendirme yaparsa sevgiyi nasıl koruyacaktım? Yarın yoldaşlarımın kanına girme ihtimali olan bu kişiyi sevdiğime inandığım kişi üzerine değerlendirme yapacak duruma getirdim. Kendimi nasıl af ettireceğim' diye başını ezecek gibi oldu.

Kendini bir günahkar gibi hissediyordu. Sevgi ve günahkarlık ile günahkarlık ve düşman sızmasının iç içe geçtiği olgu onu delirtmek üzereydi. Parçalar o kadar ayrıksıydı ki onları birleştirmek ve bir sonuca

ulaşmak çok zordu. Bu zozanlık yerde donakalmış her canlıya başvuruyor ama istediği manaya ulaşamıyordu. Bir mum kadar umut arz eden bir şeyler bulduğunda düşüncesi aydınlanıyor fakat az sonra tekrardan siyah bulutların içinde kayboluyordu.

Başını iki elinin arasında sıkıştırıyor, tüm gücüyle bastırıyordu. Bu anlarda bir yıllık pratiği film şeridi gibi gözlerinin önünden akıp gidiyordu. Sevdiği birçok insanı kaybetmişti. Mervan ve Mizgîn'in duruşu on devrimin yükünü kaldıracak kadar güven verirken, kendisi bir ajan tarafından yargılanılıyordu. Kendisini hiçbir zaman sevdiklerine bu kadar uzak hissetmemişti. Sevgi, sevgiyi nasıl uzaklaştırıyordu? Görünürde görevden alınmış, çevre için işler biraz hal olmuştu, kısa süreliğine pratik içinde gereklerini yapar kendisini bu yargılardan kurtarabilirdi. Ama ruhunu esir alan bu soru işaretlerini çözemediği müddetçe ruhuyla barışamayacağını çok iyi biliyordu.

Mem û Zîn'in ve diğer bütün benzer hikayelerin arkasındaki sosyolojiyi kafasına vura vura yeniden anlıyordu. Vicdan ve ahlakın mayalamadığı hiçbir şeyin bir anlamı olamayacağı sonucuna ulaşmıştı. Bu kadar çaba ve emeğin anlamı neydi? Şimdiye kadar tereddüt etmeden yürüdüğü ölüm sınırındaki yaşamda, onu yürüten neydi? Olan bitenler ne kadar da hızlı gelişmiş, yaşanmıştı. Bir an kendisini bu karmaşık düşüncelerden sıyrıp ayağa kalktı. Dışarı bakmaya çalıştı. Gökyüzüne takılı kalan gözlerine vuran parlaklık içine nüfuz etti. Sıcak bir soluğun gelgitlerine çarpan soğukluk derisine işliyordu. Bir an üşüttüğünü fark edip gerisin geriye mangaya döndü. Sobaya birkaç odun parçası atıp, yeni kaynayan çaydanlıktan bir bardak çay aldı ve oturdu. Sobadan sızan aydınlık manganın içini hafiften aydınlatıyor, loş bir ışık saçıyordu. Çay ile sigarayı birlikte içmeye alışık olan Cûdî, bir sigara sardı ve düşünmeye devam etti.

Önderlik sahasındayken Önderliğin, “bu örgüt ve yaşamı gözünüz gibi koruyacaksınız” sözünü anımsadı. Gözü gibi korumak sözünün karşısında, gözünü kırpmadan ölüm ile burun buruna olduğu anları anımsadı. Parti için her zaman kanını dökmeye hazırды. Ama kişilik söz konusu olunca düşüncesi ağırlaşan Cûdî bir an için muhasebe yapmadan anılarına daldı.

Parti ve kendisi arasında mesafelerin uzadığını görüyor, doğru yerden düşünmeye başladığına seviniyordu. Her kurşun sıkılmak ve gözükara

eyleme koşmak partililik anlamına gelmiyordu. Savaşta kusuru olmasa da yaşam savaşında yenilmişti. Onuru için savaştığı doğruydu. Ama söz ve davranış arasındaki bağa baktığında, onurun sonuna kadar bir söze göre yaşamaktan geçtiğini düşünmüş, “ne söyledikleri değil, nasıl yaşadıkları” belirlemesinin etrafında gidip gelmişti.

Cûdî temelden yanlış yaptığı sonucuna ulaşmıştı. Duygularını, düşüncesini temelden değiştirmesi gerekiyordu. Herkesin kendisine olan saygısının sınırlarını zorlamıştı. Elindeki yetkiyi de kötü kullanmıştı. Bir an kendi denetimi altındaki Nergiz ve diğer kadın gerillaları anımsadı. Onların güvenini de bir nevi kötüye kullanmıştı. En fazla utandığı nokta da buydu. Diğerlerine karşı da hakeza benzer duyguyu yaşıyordu. Emektar Motor, adalet timsali Piro ve savaşçı yoldaşı Dilgeş’i dşndkce kahroluyordu. Hele Mizgîn’i dşndkce daha bir beter oluyordu. Mizgîn daha yeniydi ve platforma çıkmasına sebep olan kendisiydi. O daha doğru dürüst konuşmasını beceremiyordu. Mizgîn’in, Cihan gibi birisinin ağzına düşmesi onu ayrıca eziyordu. Kendisi için en zor olanı ise koordiner denilen kişinin hakkında bu kadar şey duyulmasına karşın, ondan parti dersi alması ve bu şahsın önderlik adına konuşmasıydı. Ama yine neden kendisiydi. Cûdî’nin o gece dönüp dönüp vardığı şey kendi kişiliğiydi. Ondan hesap soracaktı. şehit yoldaşları anımsayarak onların anısına yemin etti. Cûdî, artık eski Cûdî olmayacaktı! Ancak kendisini en derinden huzursuz eden bunlarla sınırlı olan şeyler değildi. Yüreğini bu denli acı acı vuran neyin nesidir diye sordu kendisine. Normal bir uyanış olmasa gerek. Acaba eşikte bir tehlike mi bekliyordu onları. Bir an tecrübelerini anımsadı. Sayısız sefer böyle anlar yaşamıştı ama hepsinde de tehlikelerle karşı karşıya geldiğini sonra grmşti. Bu seferde öyle miydi? Cûdî tedirgin tedirgin düşündü bir an. ‘Eşikte bir tehlike var’ diye kararsızlığını kırdı. Çantasını hazırladı. Kendini bağladı. Ayağına da bir yn çorap geçirdi. stne de iki tane naylon çorap giydi ve dizlerine kadar çekti. Kar elbisesini eşikteki bir engele astı. Arkadaşlarını uyandırıp uyandırmama konusunda bir an tereddüt geçirdi.

Sonra, “kalkın heval, roj baş” diye seslendi. Tembel tembel sağa sola kıvranıp durmaya başladı uykudakiler, Cûdî bir uğultu duydu ve silahına sarıldı. Eşikte askıya asılı beyaz kar elbisesini üstüne atarak dışarı fırladı. Giderken de yüksek sesle yatanlara bağırdı. “Kalkın! Kalkın!” Bir şeyler

var!” diye seslendi eşikten. Kapıdan birkaç adım atmıştı ki uğultu sesi biraz daha belirginleşiverdi. Cûdî iki nöbetçinin kaldığı sırta doğru yöneldi. Havalara daha yeni açılıyordu. Güm güm güm ard arda duyulan iğrenç seslerle Cûdî kendini yere attı. Gümbürdeyen kamp bir anda sarsıldı. Beyaz karlar yerini siyah dumanlara bıraktı. Roketler düştüğü yerlerde siyah lekeler bıraktı. Bütün vadi bu sesle sabah uykusundan uyandı. Birbirini takip eden roketler vınlarken helikopter daha görünmüyordu. Cûdî bir kara baskınına uğradığını sandı. Nereden geliyor diye yönleri kestirmeye çalıştı. Roketlerin Mutki tarafından gelip geçtiğini gördü. Kendisi de tam tersi istikamete, nöbetçilere doğru koştu. Birkaç metre ilerledi ki iki Kobra helikopterini tepesinde gördü. Ardından iki tane daha aynı taraftan geldi ve daha yüksekte iki Skorsky dolaşmaya başladı. Hepsisi de alev saçıyor ve kudurmuşçasına tarıyor ve bombalıyorlardı. Gerillalar uykuda ve sığınakta yakalanmıştı. Dışarıda sadece Cûdî ve iki de nöbetçi vardı. Gerillalar sığınaklarda sıkışıp kalınca, helikopterler sığınakların başına konar gibi alçalıp vurdular. Çalılarla kamuflaj edilmiş yoldan turmanan Cûdî nöbetçilere, “gelin” diye seslendi ama bombardımanın yol açtığı gürültüden bir şey anlamadılar. Nöbetçilerin kaldığı noktaya doğru izler vardı ve helikopterler orayı hedef alacak diye düşündü.

Cûdî sesini duyurabilmek için biraz daha yukarıya çıktı. Yeniden seslendi. Nöbetçiler bu defa durumu anladı ve ona doğru koştular. Ansızın yakınana düşen bir roket Cûdî’yi yerinden söküüp aldı ve karın üstüne sere serpe yığdı. Bir şey olmamıştı. Karın fazla olması roketleri boğarken, çevreye parçaların saçılmasını da bir yere kadar engelliyordu. Nöbetçiler nöbet yerini terk ettikleri an bir roketin önlerinde patlamasıyla kaldıkları yerde uzandılar. Cûdî kendini topladı. Roket derin bir kar çukuru açmıştı. Cûdî bu fırsatı değerlendirdi ve kendini çukura attı. Artık aynı yere başka roket değmezse kendisine bir şey olmazdı. Nöbet yerini görmüş olacaklar ki iki kobra ha bire oraya roket atıyordu. İki dakika önce arkadaşları orayı terk etmeseydi ikisinin de kurtuluşu mümkün olmayacaktı. Nöbet yeri deşifre ve korunaksızdı. Beyaz giysiler içindeki nöbetçiler az ilerde karın içine gömülerek canlarını kurtardılar. Cûdî, “gelin” diye seslendi. “Gelin, biraz daha orta yere gelin. Onlar sizin nöbet yerinde olduğunuzu düşünsünler” diye uyardı arkadaşlarını. Nöbetçiler denileni yaptı. Kamp ateş altında kaldı. Dört bir yandan alev topları atıyordu kobralar. Bir roket sığınağın kapı girişine isabet etti. Bir

tanesi kadın arkadaşların kaldığı sığınağın ağzına değdi. “Off” dedi Cûdî, “kadın arkadaşlar gitti” diye bağırdı. Nöbetçiler, “sana bir şey mi oldu” diye kaygıyla sordular. “Yok” dedi Cûdî, “kadınların mangası isabet aldı, elimde olmadan ses çıkardım” diye yanıtladı. “Sana bir şey oldu diye ödümüz patladı” dedi nöbetçiler. “Yok, bir şeyim yok. Ama iki mangaya isabet ettirdiler. Artık gerisini bilmiyorum. Görüntü vermeyelim, indirme yaparlarsa buradan çatışırız. Şimdilik yerinizi deşifre etmemeye çalışın” diye uyardı arkadaşlarını soğukkanlılıkla. “He, he” dedi nöbetçiler, “tamam” diye onayladılar. Kobralar ikişer ikişer karşı karşıya geçtiler. Çapraz ateşe aldılar kampı. Gerilladan bir tekinin bile kurtulmasını istemiyorlardı. Başarıklarına inandıkları an daha bir alçalarak ateş ettiler. Alçakça saldırmış ve bütün cephanelerini harcadıklarında biraz yükselerek hedeflerini kontrol etmek istediler. Açıkta olan mutfağın çalıları dört bir yana savrulup saçılmıştı. Sığınakların derinliklerine giren yoktu. O işi Skorskylere bırakmışlardı. Kontrolü onlara bırakan Kobralar Mutki’ye doğru uçtular.

Onların gidişiyle Cûdî bir sıçrayışta kampa indi. Ardından nöbetçileri çağırdı. “Gidelim” dedi, “uçanlar gelecek” diye uyardı. Havada dolaşan Skorskyler gördü onu. Uzaktan A-4’lerin taraması etkili olmazdı. Cûdî kampa ulaşır ulaşmaz, “kampı terk edelim” diye bağırdı. Skorskyler saldırıyı yönlendiriyor ve kontrol görevi yapıyordu. Kampı hareketlilik gören Skorskyler bas bas bağırdı, “hızlı olun, hadi hadi hadi...” Cûdî cihaz kanalına çoktan geçmişti. Bütün söylenenleri dinlemişti. F-16 uçakları birazdan orda olurdu. Cûdî ayağına lekanları (karda batmamak için giyilen bir çeşit kar ayakkabısı) geçirerek üç arkadaşıyla öne verip hızla kampı terk etti. Grup ardına verdi. Mesafeli ve koşar adımla Avzût ile Xaçinin köylerinin arasına düşen uzun vadiye bıraktılar kendilerini. Skorskyler takip ettiler onları. Gerillalar ise helikopterlere Karnas ve BKC silahlarıyla karşılık verince Skorskyler daha yüksekler çıkarak zorunda kaldılar. Ve o kadar yüksekte taramaları etkili olamıyordu artık. Yürüyüşü engellemeye çalışıyorlardı ama başarılı olamadılar. Yürüyüş dere boyu sürdü. Uçaklar daha gelmemişti. Skorskydeki komutan çileden çıkmıştı. “Acele edin! Adamlar kurtlar gibi dağıldılar, daha ne duruyorsunuz” diye boğazını yırtıp duruyordu. Gerillalar uçakların vadiyi vuracağını bildikleri için dörder dörder vadi boyunca aralıklı mesafelerle yamaçlara tırmanarak gözden kayboldular. En uzağa giden Cûdî ile üç arkadaşıydı.

Skorskyler onları son ana kadar takip etti ama gerillalar gözden kaybolmuştu bile. Ansızın bir böğürtü yankılandı vadide ve iki F-16 geldi. Bir tur attı ve kavis çizdi. Skorskyler koordinat verip uzaklaştılar. Vadi boyunca kazanlar yağdı. Vadiyi cehenneme çevirdiler. Gerillalar uygun fırsatı kollayıp daha bir tırmanarak vadiden uzaklaştı. Vadinin ortasına bırakıyordu kazanları. Ardından aynı vadiye bu defa roketlerini bıraktı. Daha sonra taktik değiştirerek biri roket bırakırken, öteki tarama yaptı. Kış boyu yamaçlarda biriken bütün kar vadiye aktı. Yamaçlardaki kar çığa dönüşüp vadiye kayınca vadi doldu. Böylesi hem tehlike hem de avantaj yarattı. Etrafa saçılan roket ve kazan parçalarının tesiri bir bütün olmasa da kırıldı. On dört gerilla yaralanmıştı. Diğer gerillalar uçakları bir yana bırakıp çığ altında kalan arkadaşlarını çıkarmakla uğraştı. Başından taş, ağaç darbesi alanlar oldu. Uçak Cûdî ile yanındakilerine dokunacak kadar alçalıp dalış yaparken sağa sola uçuşan ağa dalları havada uçuşuyordu. Bir avuç mermi yanlarında kara saplandı. Uçaklar dalış yaparken, yeleklerinin uçlarıyla gözlerini kapatmaya çalışan arkadaşlarına, “yapmayın öyle, insan izlemekle daha rahatlar. Gözleri kapatmak, bir yerlere kapanmak psikolojik olarak öldürüyor.” Utanan savaşılar uçakların böyle üzerine ateş püskürmesine dayanamıyor, ısrarla gözlerini kaçırıyor, uçakların vuruşlarını izlerken, kulak zarlarına zarar gelmesin diye parmaklarıyla tıkıyorlardı. Cûdî soğukkanlılıkla, “bakın, bakın, şimdi geliyor, geliyor, gözünüzü yummayın” diye cesaret veriyordu. Onlar da aynısını yaparak biraz nefes aldılar. “Of be, bu sefer de geçtiler” diye içini çeken bir savaşıya Cûdî gülerek, “mermi veya parça ya da kazan sizin o yelek uçlarınızı delip geçmeyeceğini mi sanıyorsunuz?”

“Yok” dediler.

“O halde ölsek de gözümüz açık olarak ölelim” deyip, güven ve moral vermeye çalıştı. Bütün dalışları tamamlayan uçaklar, “işimiz bitti” diye üstlerine haber verdiler. Skorskyler uzaklarda dolaşıp duruyordu. Ansızın, “hey!” diye bir bağırıtı koptu cihazdan. “Bir yer daha bulduk” dedi helikopterdeki karargahına. “Kobralar gelsinler! Kobralar, uçaklar ne varsa gelsinler” diye çağrı yapıyordu. Düşman Muş ovasına doğru Afarof Mahmut’un kaldığı kampı da görmüştü. Uçak saldırılarını hem gören hem de cihazdan dinleyen Mahmut hızla kampı terk edip uzaklaşmış olmasaydı, kaldıkları yer imhaya açıktı. Bombalarıyla yerle bir edecekleri kesindi ama gerilla birliği araziye dağılarak uzaklaşmıştı bile.

Gün batımıyla beraber Kobralar tekrar belirdi ve hızla kampı ateş altına aldı. Uçaklar son dalışlarını yaparak vadiyi baştan sona değin ateşten kırmızı bir şerite çevirerek uzaklaştılar. Yaşananları seyreden Cûdî, “ohh” diye iç geçirdi. “Şimdi kameram olacaktı da bu muhteşem manzarayı alacaktım. O zaman insanlar uçakların nasıl yere düşecek kadar alçalıp vurduğunu ve gerillaların direnişini görecek” diye yakınıp yanındaki arkadaşına baktı. “Acaba ne olmuş?” dedi öteki. “Biraz daha sakinleşsin hemen çıkalım, ne olduğuna bakalım” dedi Cûdî. “Evet” diye katıldı öteki. “Kobralar Mahmutgilleri vuruyor. Tedbir almamışlarsa kötü olur” dedi Cûdî kaygıyla. Skorskyler hala koordinat verip, “acele edin” diyordu. Skorskydekilere, “merak etme sen” diye yanıt verdi Kobradakiler. Çılgınca saldırıyor, dalıyor, vuruyor, tekrar vuruyordu. “Çıkın bakalım şimdi köpekler. Ne o öyle pis çöp fareleri gibi deliklere girmişsiniz” diye tahrik ve alaylı ifadeler kullanıyor, üstüne ağız dolu küfür savurup duruyordu. Bir hareketlilik görmemeleri onları çileden çıkartıyordu. Ne sabahki vuruşlarında ne de akşam üzeri çırpınışlarında gözle görülür bir sonuç almamaları onları çığırından çıkartıyordu. Bu da onları daha fazla hırçınılaştırıyordu. Zaten başka da yapacakları bir şeyleri yoktu. Ellerinden geleni ardlarına koymamışlardı. Vuruşlar, dalışlar aralıksız devam etti. Ortalık kapkara bir siyahlığa dönmüştü. Karın beyaz yüzü toprağa, çamura bulandı.

Uzaktan bu manzarayı seyreden Mahmut, “vay alçaklar, demek biz kampı terk etmiş olmasaydık hepimiz şimdi imha olmuştuk” diye kendi kendine söylendi öfkeyle. Evli ve üç dört çocuk babası olan Mahmut, Şırnak’ın Spîndarok köyünden iki kardeşiyle 15 Ağustos öncesi gerilla saflarına katılmış, usta ve tecrübeli bir gerilla komutanıydı. Her zamanki gibi bu sefer de tecrübesini konuşturup kırk kişilik gerilla gücünü sapa sağlam korumuştı. Mahmut 15 Ağustos Erüh, Şemdinli eylemiyle ilan edilen HRK (Hêzên Rizgariya Kurdistan) birliklerinde yer almış eski bir savaşçıydı. Mahmut, Komutan Agit’in savaşçısı olarak, onun komuta ettiği ana birlikte yer alırken aynı birlikte orta otomatik silah olan Rus malı Afarof silahı kullandığı için ‘Afarof Mahmut’ diye lakap verilmişti kendisine. Hatta Komutan Agit kendisini, “Afarofçu” diye çağırdığı için artık adı Afarofçu Mahmut olarak kalmıştı. Mahmut’un komuta ettiği birlik saldırıdan önce duyarlı davranıp Muş ovasına doğru gözden uzak bir yerde korumaya almıştı kendisini. Varan köyünün batı yamaçlarında

üslenmişti.

Kobra ve uçaklardan cesaret alan Skorskyler kokuya son derece duyarlı iz köpekleri gibi koca ormanın engebeli arazisini didik didik arıyor, burnunu kara sokacak kadar bütün girinti çıkıntıları kontrol ediyordu. Güzel hatta pırıl pırıl bir gün batımında Skorskyler bir yer daha gördüler. Hemen sevinç çığlıkları patlattılar, “üçüncü bir yer daha gördüm, gelişiniz tez olsun!” diye avazı çıktığı kadar bağırıp duruyordu pilot. Kobralar, “kontrolde tut geliyoruz” diye karşılık verdi cihazdan. “Sıra koordinatördedir” dedi Cûdî, “bakalım onlar ne tedbir almışlar.” Artık iş şans ve ustahğa düşmüştü. Kobralar batıya kaydılar. Bir çırpıda kampı ateş altına aldılar. “Cephaneleri azalmış olsa gerek” dedi Cûdî yanındaki arkadaşına. “Ben de bittiğini sanıyordum” dedi öteki. “Hayır, koordinatörün kaldığı kampı tespit ettiler, işler kötü” dedi endişe dolu bir yüz ifadesiyle.

“Evet” dedi yanındaki gerilla. “Bizi vurunca, onlar uzaktır diye yerlerinde kalmışlarsa kötü” diye tahminde bulundu kaygıyla. “Öyle düşünmüşlerse çok kötü” dedi Cûdî. Mahmut’un kampını terk eden Kobraların yerini uçaklar devraldı. Bütün alanı yerinden oynatan, titreten bir böğürtüyle vurdular. İndirilen kazanların sesiyle yer gök inledi. Uçak sesleri insanın kulak zarlarını patlatırcasına ürpertiyordu. Gerillalar bu dehşetle uğuldayan yankıdan kulaklarını kapatarak kulak zarlarının patlamasının önüne geçiyor ve elleriyle enselerini kurumaya alıp, kara gömülü halde izliyorlardı bu öldürücü depremi. “Ne iğrenç ses, ne pis TNT kokusu” dedi bir savaşçı burnunu kapatarak. ‘Olsun vursunlar boş bir kampı, böylece cephanelerini harcar dururlar’ diye kendi kendine söylendi başka bir gerilla. Son derece tüyler ürpertici bu manzarayı izleyen gerillalar, çıplak ve titretilen elleriyle kulak ve gözlerini kapatarak kendilerini içgüdüsel bir korumaya alırken, diğer yandan uçakları sesini de ‘sinek vızıltısına’ benzeterek alaylı şakalaşmalarını sürdürüyor, gülüşmelerle moral ve cesaret vermeye çalışıyorlardı birbirlerine. İki uçak Mahmut’un kampını vuradursun, dört kobra eyalet koordinatörünün de içinde bulunduğu üçüncü bir kampı roket ve bombaya tutmuştu. Koordinatör bu sefer engin tecrübelerini konuşturma becerisini göstermeden ‘bizden uzaklar’ diye kamptan çıkmayarak işi tanrıya havale etmekle hata yapmıştı. Hiçbir tedbir geliştirmeden sığınaklara kapanan gerillalar iki tarafa BKC çıkarmakla yetinmişlerdi. Ancak tehlike kapıya dayanınca

çaresizce etrafa dağılırlar.

Hani Urfalılar için çokça söylenen meşhur bir hikaye var. Günün birinde alanın bütünü düşman saldırısına uğrar ve her şey elden gider. Umursamazca, “bir şey olmaz, uzaktır” derler. İş biber tarlasına dayanınca bu sefer, “namus elden gitti” derler ve panik içinde harekete geçerler ama yapacakları bir şey kalmamıştır artık. Belki de koordinatör bu hikayeden etkilenmiş olacak ki aynı tarzda davranmış. Kobralar azgın köpekler gibi saldırıyordu. Kamp, havadan yağan ateş toplarının içinde terk edildi. Çatışma çıktı, BKC silahıyla karşılık verildi. Kampı terk eden gerillalar dört bir yana kaçıştılar. Kobralar peşlerine düştü. Güneşli havadan dolayı akşama doğru yumuşamış kara bata çıka gitmeye çalışan gerillalara alçalıp isabet ettirmeye çalışıyorlardı. Her taraf silah sesleriyle inliyordu. Dağılan gerillaları takip eden Skorskyler, Kobralara yer tarifinde bulunuyor, Kobralar ona göre ateş ediyordu. Skorskyler, “şu çalılarda üç kişi bulunuyor, yüz metre sağa vur, eli metre aşağı, dere yatağında iki işi gizlenmiş, orada vurulan biri var, şurada yaralı veya ölü iki kişi görüyorum” diye tarif ediyorlardı.

Güneş batmak üzereydi. Andok dağının zirvesine çakılıp kalmıştı. Koordinatör adeta, ‘git yahu! Niye batmıyorsun!’ diye yarıtıp duruyormuş. Elinden gelse gidip batıracaktı ama güneş onun ihmalkarlığını affetmiyor ve inadına batmıyordu bir türlü. İsteddiği kadar söylensin umurunda mı güneşin. O doğanın kuralını uyguluyordu. Koordinatöre öfkeliydi ama savaşçıların günahı neydi? Onlara da üzölmeliydi. Kar üstünde yaralı halde yarasından oluk oluk akan kanı durdurmak ve yarasını sarmak isteyenler vardı. Dondurucu havada yaradaki kan hızla pıhtılaşıyordu. Hava kararmıştı ama halen yakaladığı avının zevkine doyamamıştı Kobralar. Allah’tan cephanesinin önemli kısmını Mahmut’un kampına harcamıştı. Yoksa karanlığı dinler miydi hiç? Roket ve mermiyle doldururdu kamp yerini. Artık uçaklara gerek kalmamıştı. Uçaklar da Kobralar da çekilmişti inlerine.

Gücün üçte biri darbe almıştı. Gerillalar aldığı ağır yaralarını sarmaya çalışıdursun yeni, öldürücü bir düşman musallat olmuştu şimdi de. Gecenin karanlığı, insanın adeta iligine kadar işleyen kuzey fırtınası, yaralılarda kalmışsa biraz can onu da almak istiyordu. Bütün tabiat zalimden yana tavır takınmış gibiydi bugün. Tabiatın bütün avantajlarını arkasına alan uçaklar, gerillalara daha cüretle saldırıyordu. Bu kış doğa kötü dav-

ranmıştı gerillalara. Halbuki bir bakarsın baharın tavır değiştirir, gerillalara bütün gücüyle destek verirdi. Onları yeşil örtüleriyle kanatlarında korurdu. Gizlenme ve hareket etme olanağı sunardı. Bazen şefkatli, bazen acımasız, bazen dost, bazen düşman yüzünü gösterir.

O kadar ki gerillalar iki acımasız ve azgın düşman karşısında iradelerine yüklendiler. Hızla ağır yaralılarını bir araya getirip acil tedaviden geçirip kanlarını durdurmaya çalıştılar. Bir de donma tehlikesine karşı önlem aldılar. Sekiz ağır yaralının işi tamamladıktan sonra hafif yaralılar ayakta tedavi edildi. Peki ya cansız olanlara ne yapacaklardı. Tepeden bütün BKC şeritlerini boşaltan Motor omzunda taşıdığı silahıyla geldi. Silahını bir gerillaya vererek cenazelere doğru koştu. Bir gerillanın, “Soro” diye mırıldandığını duyar gibi oldu bir an. Kulağına inanmadı. “Kim” diye bağırdı. Sesi kısık ve ağlamaklı çıktı. Boğazında düğümlendi. Acı ve öfkeyle yutkundu. Ağlamamak için kendini zor tutuyordu. “Kim! Nerede!” diye yineledi. “Soro” dedi karşıdan gelen gerilla, bakmaya gitmişti. Elinde parçalanmış bir silah vardı. Raxtı getirememişti. Bütün şarjörler ezilip delindiği için kullanılmaz durumda olduğundan getirmeye gerek kalmamıştı. Soro’yla birlikte altı yoldaşın cenazesini bir çalının altına topladılar. Feci şekilde parçalanmışlardı. Kimilerin kolu, kimilerinin bacağı yoktu. Roket parçalamıştı vücutlarını. Askeri bir çadır üzerine çekerek uygun zamanda gelip defnedeceklerdi. Tehlike daha bitmemişti. Düşman yarın kontrole çıkar hatta karadan operasyon ihtimali bile yüksekti. Buna karşı da tedbir almamak faciaya kendini terk etmek olurdu. Hızla uzaklaşmak, daha önemlisi de iz bırakmamak hayatiydi şu an. Peki bunca insanla, yaralıları kilometrelerce taşıyıp da karda iz çıkarmamak mümkün müydü? Mümkünatı yoktu bunun. Her şeye rağmen bulmalıydı bir çaresini, çünkü çaresizlik düşmanın iştahını kabartırdı. Yarın gelip kalanları da silip süpürdü.

Koordinatör bu sefer engin tecrübelerini konuştu. Hemen Muş ovasına doğru yol alarak sayısız köyleri bulunduğu düzlüğe doğru koyuldu. Varsın yarın düşman bütün köylerde aramasın onları. Bir gün zaman kazanmak birçok şeyi kurtarabilirdi. Güzel bir düşünceye benziyordu. Öyle de yaptı gerillalar. İzi ovaya çekip, ardından bir kavis çizerek dost bir köydeki milislere ulaştılar. Milis onları alıp daha önceden bildiği belki de bir tilkinin ini olan bir deliğe koyarak üzerlerini karla kapattı. Bütün köyleri aramadan taramadan geçiren operasyon tam dokuz gün sürdü.

Gerillalar, sıkışık ve dar olan delikte üst üste yığılmış pamuk halacı gibi dokuz gece dokuz gün öyle kımıltısız halde kaldılar. Milis, her akşam gelip biraz yiyecek ulaştırmak için yakınıp tutuşuyordu ama gelip bakması bile büyük hata olurdu. Belki de katliama neden olurdu. Buna katlanamazdı. Gerillaların aç kalmalarına bu şekilde ikna etti kendisini. Bir kere bile gidip bakmadı. Yüzlerce iz köpeğiyle düşman bütün alanı kontrol ederek şüphelendiği köylüleri sorgudan geçiriyordu. Bir ipucu bulabilmek için olağanüstü çaba harcıyordu. Dokuz gün boyunca aynı şeyi yaptılar. Bir sonuç alamayınca da terk ettiler alanı.

Operasyon sona erdiğinde gerillalar ıslak, dondurucu, dar delikte aç, susuz yığın halinden kalmaktan bitap düşmüşlerdi. Çıkıp yeryüzünü görünce yeniden yaşamın kapısını aralamış gibi sevindiler. Sırayla deliğin eşliğinden çıktılar bir Şubat akşamında. Düşman kendince tuzağa düşürüp avlamayı düşünüyordu ancak Mahmut, Komutan Agit'ten aldığı tecrübelerini devreye sokarak komutasında bulunan savaşçıların parmağının bile kanamasına izin vermeden aradan sıvışıp, gözlerden yitmişti. O Norşin ovasına doğru manevra yapıp uzaklaşarak operasyon kapsamının dışına çıkmayı başarmıştı ama ilk saldırıya uğrayan gerilla birliği her ikisine ters istikameti izleyerek güneydeki Mutki merkezine doğru açılmıştı. Bu alanda korkunç bir kış tecrübesi olan Cûdî'ye danıştı. "Bütün dikkatleri ovada olur, zıt istikamet iyi bir taktik olabilir" dedi. Cûdî düşündü ikircikli bir yüz ifadesiyle. Kafasından geçirdi birçok ihtimali. Araziyi göz önüne getirdi. Gözünün önüne Qarabu vadisi geldi. "Uzun bir deredir, bir yerlerinde kesin siyahlıklar olacak. Bir de suyun içinde yürüyerek izlerden kurtulmak mümkün" diye kafasında tarttı ihtiyatla. Kararsızlıkla başını eğdi, kafasına bir şey takılmıştı. 'Peki' diye düşündü. 'Eğer su derin olup boyuna kadar suya girmek zorunda kalırsak ve tabii ateş yakıp ısınma olanağı bulamazsak' diye mırıltıyla kendi kendine söylendi. Tekrar karar veremedi, hayır anlamında hızla başını kaldırdı, 'olmaz' dedi kendi kendine. 'Donma tehlikesi yüzde doksan beştir' diye karar verdi.

"Peki" dedi sonra. "Zozandan sonra vadiye girmek zorundayız. Bu da en az göğüse kadar ıslanmak demektir ve yarın operasyon çıkarsa ısınmak mümkün olmaz, bu da donmak demektir."

"Başka çare mi var? Ancak öyle yaparız" dedi birlik komutanı.

"Elli kişi ile kara ardından suya batsak ve ısınacak bir yer bulamazsak

bu cinayet olur” dedi Cûdî. Vicdan azabı çekercesine acıyla yutkundu. Yüzünde bir kararsızlık dolaşıyordu halen. Bu fikri gün boyu düşünüp durmuştu. Sabah uçaklar vurduğunda o hep çemberden kurtulma planlarını kafasında evirip çevirmişti. Tek umudu Qarabu vadisiydi ama o hep yanlış bir hareketin neye mal olacağını düşünüyordu.

Sonunda “tamam” dedi. “En kötü karar kararsızlıktan daha iyidir. Ayrıca izleyeceğimiz bütün yollar ve gideceğimiz alanlar operasyon kapsamında kalıyor ama kötülerin içinde yine de en az kötü olan Qarabu deresidir” diye karara vardı. Az önce yüzünde dolaşan ikirciklik ve gerginlik uçup gitmişti.

“Fakat” dedi Cûdî, “rüzgar gibi hızlı olmamız gerekir. Çabuk davranalım da şu çığa kapılan yaralıları bir an evvel tedavi edelim” diye sürdürdü endişeyle ve “yürüyemeyen var mı? Olursa çok kötü olur” dedi kaygıyla.

“Sanmıyorum” diye yanıtladı birlik komutanı. İki arkadaş başından yaralanmış diğerleri de farklı yerlerinden taş, ağaç darbesi almışlar. Yürüyüş için engel olacağını sanmıyorum.”

“O halde hemen kampa dönelim. Sağlam koşuşlar var. Çünkü uçaklar vadiyi vurdu. Kamp boştur diye vurmadı Kobralar.”

“Tamam” dedi komutan sözünü keserek, “orada yaralıları tedavi edene kadar hızla ısınıp hatta akşam yemeğimizi yiyip kendimizi sıkı bağladıktan sonra yola düşeriz” diye katıldı.

Karar kesinleşti. Eli kişilik grup korkunç bir çöl fırtınasından kurtulan bedevi atlıları gibi yuvalarına döndüler. Kampın ancak yarısı kalmıştı. Bir yandan yaralılar tedavi edilirken diğer yandan herkes karnını doyurmuştu. Tesadüf o ki, isabet alan mutfak dört bir yana savururken, pişmiş ve ocaktan indirilmiş halde bekleyen mercimek tenceresi sapa sağlam faciadan kurtulmuştu. Sadece yamuk yumuk olan kenarları ağaç darbelerinden dolayı biraz daha yamulmuş, kapağı da bir darbe almıştı. Tencereyi her gören, o gün yaşananları bir çırpıda unutup kahkahayı basıyordu. Neşeli görüntü içerisinde bir savaştı, eline aldığı bir salça kutusuyla sağlam kalan kaplara doldurdu çorbayı.

Bir saat zaman tanınmıştı. Tedavi yapıldı, yemek yenildi, yün çoraplar dizlere kadar geçirip kalın iplerle sıkı sıkı bağlandı, donmaya karşı tedbir olarak bulunduran naylon, yün çorapların üzerine çekildi. Üstüne de iki üç tane naylon çorapla sağlama alındı ayaklar. Ayağı donan gerilla kanadı kırılan turna misali çakal, tilki veya herhangi bir hayvan tarafından

parçalanıp yutulan bir lokma olurdu. Belki de onları kurtaracak tek şey ayakları olacaktı bu çetin yürüyüşte. Ellerine eldivenleri de geçirip geçiren gerillalar yallah neredesin Qarabu deresi diye yola koyuldular.

Düşündükleri gibi zozanlık sırtlarda kara batmadan yol almışlardı. Güney eteklerinden aşağıya doğru döküldüler. Daha aşağılara indikçe lanet olası kar yumuşuyordu. Gerillalar bata çıka, düşe kalka dereye ulaştı. Bütün o kar deryasına karşın dere inadına akıyor. Gürül gürül akan dereye girerek izlerini kaybettirmeye çalıştılar. Kah تنها yerler kah derinliklere gire çıktı. Şêxan yaylalarında akıp gelen dere, Mutki merkezin altında geçerek Meydan nahiyesine, oradan da Kelanis ve Mereto dağlarını ikiye ayırarak Kozluk ovasına dökülüyordu. Dere boyu suyun akışına doğru gittiler. Şubat'ın ayazlı gecesinin dondurucu havasında buz gibi dereye tam üç saat yol aldılar. Bele kadar ıslanacaklarını düşünmüşlerdi ancak çoğu yerde boyunlarına kadar suya girmek zorunda kaldılar. Kısa boylular sırlıslık olurken uzun boylular biraz daha şanslıydı. Grupta bulunan sekiz kişilik kadın gerillalar büsbütün ıslanmışlardı. Kadınların işi zordu. Islak vücutları soğuğun da etkisiyle çatlayacak gibi oldu. Baygınlık geçirecek derecede olanlar vardı. Erkek yoldaşlarından olmasa oracıkta hüngür hüngür ağlayanlar olurdu. Elleri, yüzleri mosmor olmuş, tanınmaz hale gelmişlerdi. Sadece kadınlar mı? Hayır, erkeklerin de hali onlardan farklı değildi. Islanan giysiler ağaç gibi sertleşirken, herkesin gözü ısınacak bir yere odaklanmıştı ama ne yazık ki ne yakılayacak ağaç ne de kurunacak bir yer vardı yakınlarda. Koca ormanlık alanda sadece ince dalların uçları görünüyordu. O da yanmazdı zaten. Ormanlık iki yıl önce kesilmişti. Yeniden yeşeren dallar karın baskısına direnemeyip hemen boyun eğmişti.

Can yakan derenin akışı takip edilerek hedeflenen yere ulaşıldı. Qarabu ile Xaştax köyleri arasına düşen engebeli bir araziye varan gerillalar burada kalmaya karar verdiler. Xaştax köyünün doğusundan akarak büyük dereye kaybolan küçük bir dereye çıkıldı. Orada baharın çevresinde bêrivanları, sürüleri ağırlayan söğüt ağaçları bulunurken, şimdi sadece parmak uçları gibi yalın dallar dışında bir şey kalmamıştı. Gerillalar yönünü küçük dereye dönerek büyük dereyi terk ettiler. Böylece akşamdan sabaha kadar iz çıkarmadan yürüdüler. Bir yerlerde durmak, ateşsiz beklemek donarak ölmek demektir. Bu nedenle gece boyu yol almaları tek kurtuluşlarıydı. Tan ağarmasıyla havalar daha da kesici

oluverdi. Giysileri suda ıslandığı için dondurucu soğğun etkisiyle tahta gibi sertleşmişti. İşte bu öldürücü havada iki seçenekleri vardı. Ya ateş yakıp görüntü vereceklerdi düşmana ya da donarak ölme tehlikesine karşı direneceklerdi. Doğrusu kötünün iyisini seçmek gibi bir durumla karşı karşıyaydılar. Birisi iradeye daha fazla yüklenmeyi gerektiriyor diğeri ise belirsizliğe ve olurluna bırakmaya yol açıyordu. Kuşkusuz tercih belliydi. Düşmana fırsat verilmeyecek ve her şey göze alınıp sabahın aydınlığına çıkılınca çevre kolaçan edilerek söğüt dallarının kuru dallarıyla ateş yakılacaktı.

Havalar aydınlanmadan grup mangalar halinde mevzilenerek çevreyi gözetlemeye başladı. Kar elbisesi giyen gerillalar etrafı gözetliyordu fakat gözcüler bir hareketlilik görmemişlerdi. Sabah güneşi Qarabu köyünün yaslandığı Şêxan dağının ufkundan gösterdi kendini. Çevreyi kolaçan eden Cûdî, “yok” dedi. “Çevrede bir hareketlilik gözüküyor şimdilik. Küçük bir ateş yakalım. Donma tehlikesi geçiren arkadaşlar ısınınsınlar” diye tereddütle konuştu. Duman çıkmaması kendisi girişti ateş yakma işine. Daha önce toplanmış olan çalı çırpıları eldivenli elleriyle ufaladı. Yanacak hale getirerek lastik dilimine tuttu çakmağı. Fakat güneyden esen rüzgar sanki ‘yapma’ dercesine söndürdü çakmağı. Ama Cûdî inadına uğraştı. Tahtaya dönmüş yeleğini rüzgara siper yaptı. Lastiği çok dikkatlice çalıların altına tuttu ve ateşi yaktı. Ateşin yanışını zevkle seyretti. Eldivenlerini çıkardı. Parmak uçlarını ateşe doğru tuttu. Avuçlarını ovarak “of be! Ateş hayatmış gerçekten” dedi sevinçle. Donmuş ellerle ateş yakmak kolay değildi. Donmuş, soğuktan morarmış parmaklar çakmağın çarkını çevirirken müthiş acırdı. Ateşi yakan Cûdî, “gelin! Gelin!” diye bağırđ arkadaşlarına, sevinçle. Bir savaşçıya bakarak, “onlara söyle de durumu ağır olanlar gelip ısınınsınlar” dedi.

Önce zorlananlar ateşin başında toplandılar. Gelmeyenler ise ateşin ismiyle yürekleri ısınanlardı, sıralarını bekliyorlardı. Gerilla gücü ateş yakma emri bekleye dursun, Mutki tarafından bir uğultu duyuldu. Bütün kulaklar sesin geldiğı yöne doğru anten gibi açıldı. Bu rüzgar uğultusu olamazdı. Havalar açık ve tenhaydı. İlk anda ne olduğuna karar veremediler. Ses belirginleşti ve roket sesleri dereden gelmeye başladı. Yeni bir taktikti uygulanan. Daha hızlı olabilmek ve hedefe fırsat tanımamak için Kobralar daha görünmeden ateş ediyordu. Daha sonra da gelip hedefe yöneleceklerdi. Dere roket yankıyla sarsıldı. Dere yatağı boyunca siyah

dumana boğdu. Dört Kobra birden roketlerini dereye boşaltıyordu. Cûdî yeni yanmakta olan küçük ateşine avucuyla su attı. Dumanı görürler diye ödü patladı. Korku ve heyecan bütün vücut liflerine yayıldı.

Donmuş kanı ılık ılık damarlarında dolaştı ve titreyen kalbine aktı. Kalp hızlı hızlı pompaladı kanı ve parmak uçlarına değin yolladı. Duman görülmemişti. Ateş söndürülmüş ve esen hafif rüzgar dağıtmıştı olan dumanı. Gerillaların 'Beko' dedikleri Skorskyler evvelki gün yaptıklarına devam etti. Tam da gerillaların başından bir tur attı. Üstüne beyaz bez çekilen gerillaları görmedi. O denli alçalmıştı ki gerillalar, üstlerindeki bezin uçlarını sağlam tutmasalardı, pervanenin rüzgarıyla uçup gidecekti. Herkes kendi tarafından bezi tutuyordu. Öyle yakın uçuyordu ki Skorskyler dışarıda kalan bir lastik ayakkabıyı dahi hemen görebilirdi. Kobralar dereyi vururken, Skorskyler gerillaların kaldığı küçük dereyi sanki şüphelenmişçesine arıyordu. Daha bir alçalarak dereye yakından bakıyordu. Sırt üstü beyaz bezin altında uzanan Cûdî, başını hafiften çıkararak helikopterin görüp görmediğini öğrenmek istedi. Eğer görüldüğüne inanırsa hemen yerinden fırlayacak ve işi çatışmaya dönecekti. Öyle sırt üstü yattığı yerde ölümü beklemek istemiyordu. Dezavantajlı olsalar bile kolay lokma olmadıklarını göstermek istiyordu. Cûdî beyaz perdenin altından baktı. Skorskyler alçaktan ve yavaşça geçiyordu. Helikopterin açık tutulan kapısından iğrenç bir silahın namlusu derenin içine bakıyordu. Silahı tutan askerin iğrenç komando kepi, kep altında yeşil gözleri görülecek kadar yakından uçuyordu. O denli yakındı ki elini kaldırırsa çarpacağını sandı. Bir an üstünde dolaşan silahın namlusu oynadı. Asker başını daha bir uzatarak alt tarafa baktı.

Cûdî'nin kalbi güm güm atıyordu. Gördüğüne karar verir gibi oldu. Kalaşnikofun namlusunu ona doğrulttu. Parmağı tetikte dans etti. Tetiğe basıp basmama konusunda bir saniyelik tereddüt geçirdi. Görmemişlerdi. Beyaz bezin altında rahat bir nefes aldı. Skorskyler karşı tepeye doğru uçtu. Derenin içi didik didik arandıktan sonra, karşıda indirme yaptı. Qarabu köyünün batı yamaçlarına bir tim asker indirildiğini gördü Cûdî. 'Bu da neyin nesi?' diye kendi kendine sordu. İnən askerler koca ayaklı bir dürbünü derenin içine doğrulttu. Bütün dereyi görecektir şekilde takibe almışlardı. Kobralar dereyi karış karış vurmıştı. "Bütün dere boyunca taradım. Bir hareketlilik gözükmedi" diye üstlerine tekmil verdiler. Karşıdaki ses duyulmadı ama itiraz ettiği beli oluyordu. Kobralara 'hayır

kesin oradalar' gibi bir şey demiş olmalıydı. Onlar ise, "ama bir şey görmedik" diye ısrar ettiler. Kobralar Mutki'ye yönelirken, Bekolar halen derenin ve bütün çevrenin üzerinde turluyorlardı. Kendilerince darbe alan teröristler kobralar gittikten sonra yaralarını sarmaya kalkışırken hareketlerini görecekerdi ama nafiye idi yapılanlar. Birkaç tur atan Bekolar her şeyden umut kestiler ve indirdiklerini de alarak Kobraların ardından gittiler.

Nefes nefese saniyeleri sayan gerillalar, "hey alçaklar" diyerek toparlandılar. Rahatlamışlardı. Mutki'ye bakan üstlerindeki tepeye üç kişilik gözcü grubu çıkararak ateşlerini yakıp reşolarını alevin üstüne oturtular. İçlerindeki buzu ancak tatlı bir çay eritebilirdi o an.

Gerillalar daha sağlam bir tarafa çekilmenin tartışmasını yapadursun bu defa F-16 savaş uçakları Muş ovasında belirdi. Aldıkları koordinatla yukarıdan aşağıya doğru vurmaya başladı. Gerillalar yerlerine sindi. Küçük dere onların dikkatini çekmezdi. Bütün dikkatleri büyük derenin üzerindeydi. "Kesin oradalar" diye üstten emir almışlardı. "Bütün sortierimizi yaptık, bir hareket yok" diye rapor verdi tepemizde dolaşan Skorkslyer. Yine devreye girmişlerdi ama bu sefer uçaklar çarpmanın diye uzaktan gözetliyorlardı. Bombardıman yapan bütün askerlerin itirazlarına karşılık, hareket komutanın ısrarı bitmek bilmiyordu. "Hayır, ben biliyorum, kesin oradalar" diye ısrar eden komutana, "bizden bu kadar, işimiz tamam" diye karşılık verildiğini cihazdan dinleyen gerillalar bu operasyonun da bittiğine sevinmişlerdi. "Yarın karadan bu alanda arama tarama yaparlar. Hızla uzaklaşalım" diye karara vardılar.

Günbatımıyla birlikte büyük bir felaketten kurtulan insanlar gibi yola koyuldular. Geçen gece izledikleri istikameti sürdüremezlerdi. En doğrusu ters yöne gitmekti. Yani geldikleri tarafa doğru geri dönmekti. Böylesini tahmin edemezlerdi. O gün Mutki-Xwêt köy yolu operasyon nedeniyle Oxin nahiyesine kadar kardan temizlenmişti. Doğrusu o gün hep araçların sesini duymuşlardı gerillalar ama yolun açıldığını tahmin etmemişlerdi. Daha çok Mutki ilçesinden gelen araç sesleri olarak yorumlamışlardı. Açılan yolu görünce yürekleri sevinçle doldu. Yeni açılmış yol soğuktan taş gibi oluvermişti. Yolu takip ederek Oxin ile Xapinok köylerinin arasında bulunan bir dereye çekildiler. Orası da dünkü dereye benzer söğüt ağaçlarıyla kaplıydı. Dereye gitmek için yoldan ayrıldıklarında iz çıkarmadan gitmek istediler ancak bu mümkün değildi. Ne yaparlarsa

yapsınlar iz çıkardı ve mecburen tek ayak izinden arkaya doğru yürüdüler. Böylece caddeden çıkılmış değil, caddeye girilmiş izlenimi vereceklerdi. Bir yere kadar yürüdükten sonra dosdoğru dereye girdiler.

Karadan operasyon başlamıştı. Dünkü vurulan dere didik didik taranmış ve iz bulunmuştu. Öğleden sonra izi caddeye kadar sürmüşlerdi ve Oxin köyüne sığındıklarına karar vermişlerdi. Yolu takip ederek, Oxin'a baskın yapacaklardı. Öyle planlamışlardı. Köye varmadan ana yolla birleşen bir iz gördüler. Kalabalık bir grubun izleri olduğunu anlamışlardı ama caddeye giren bu izlerin ne olduğunu anlayamadılar. Akşama doğru araçlar Oxin köyüne giderken, Skorskylerin sesi duyuldu. İzi takip ediyorlardı. Az sonra uzaktan bir ses duydular. Oxin köyünden Xapinok köyüne çıkan bir koyun sürüsü gerillaların kaldığı dereден çıkıverdi. Gerillalar hem sevinç, hem de şaşkınlıkla çobaların nereden geldiğini sordular. İki kişi olan çobanlardan biri, “biz Oxin köyünden geliyoruz heval. Hayvanlarımızın yemi tükendi, bu nedenle Xapinok'daki akrabalarımıza giderek orada baharı bekleyeceğiz” dedi. Çoban dost ve yurtsever biriydi. “Heval burada ne yapıyorsunuz, böyle durulur mu?” diye acıma duygusunu ifade etti çoban.

“Yok” dedi çobanları karşılayan gerilla. “Operasyon var. Sizin köyde bir şey var mıydı?” diye sordu. Adamın boğazı düğümlendi, dudakları titredi. “Bilmiyorum geldiğimizde bir şey yoktu. Ancak köyden biraz uzaklaşmıştık ki ne görelim heval” dedi, durakladı. “En az sürümün sayısı kadar askeri araç köye gidiyordu. Ne olduğunu bende anlamamıştım ama şimdi anladım tabii ” diye bitirdi sözünü.

“Araçların köye geçtiğini biz buradan takip ettik ama köyde ne yaptıklarını bilmek istiyorduk” dedi gerilla. “Öyleyse hemen gidebilirsiniz. Uçakların sesi geliyor, buradan uzaklaşın” diye uyardı.

Telaşlanan çoban, “tamam” dedi, “hemen gidiyoruz ama bu durumda sizin yapacağım bir şey yapamam” dedi. “Bir keçi alın kendinize, sonra yersiniz” dedi ve hemen sürüye taraf gitti.

“Pek et pişirecek durumda değiliz ama siz bilirsiniz, yine de alalım.” Çoban bir keçinin boynuzlarından çekerek elini sırtına koydu, “hah, etlidir. Bunu alın” diye ikram etti. İki gerilla onu sürüden ayırdı ve noktaya doğru sürükledi. Az sonra helikopterin sesi yakınlığa. Sürüyü gördü. “Bir sürü ve başında iki de çoban şu tarafa doğru gidiyor” diye üste ilettiler. Sürüden bahsedildiğini cihazdan dinleyen Cûdî, yanındaki ar-

kadaşına keçinin kesilmesini söyledi. Bir gerilla koşup bu isteği yerine getirdi. Kesilen keçiyi karın altına batırdı. Üstünü karla kamuflaj etti. Keşif helikopterleri sürüyü takip ederek gerillalara doğru geliyordu. Gerillalar beyaz kamuflajlarını üstlerine çekerek karın altına girdi. Bir kavak ağacı boyu kadar alçaktan uçup geçti sürüye doğru. Hayvanlar korkudan deliye dönmüşçesine dört bir yana dağılıp sonra tekrar birbirine panik halinde birbirlerine sokuldular. Çoban ortada sıkışıp kaldı. Helikopterlerden biri sürünün sırtına inercesine alçaldı. Ötekisi onu savunmak için daha yüksekte turlayıp dolaştı. Zavallı çobanlar ellerini havaya kaldırarak masumiyetlerini gösterirken bir helikopter karşı tepeye indirme yapmıştı bile. Dört asker dışarı fırladı. Çobanları dürbünün içine almışlarda, “tamam, görüyoruz. Kesin çoban ve silahsızlar” diye yukarıya bildiriyordu. Komuta merkezindeki asker, “gebertain! Gebertain onları” diye tekrarladı kızgınlıkla. Gelen emirden korkan asker, “tamam, alındı. İşlerini bitiriyorum” dedi telaşla. Emri veren komutan, “acele edin, öyle alık alık durmayın” diye üsteledi. Dört silah birden keskin nişan almışlardı. Yanı başlarında patlayan silah sesleriyle irkilen gerillalar kendilerine sıklıkla sanarak yerlerinden fırlayacaklardı ki, “yerinizden hareket etmeyin” diye uyardı Cûdî, heyecanlı ve kesin bir tonla. “Onlar çobanlara ateş ediyor, bizi görmemişler” dedi. Cihazdan duymuştu. Aslında arkadaşlarını geç uyarması büyük hataydı. Çobanlara ateş emrini duyduğu zaman arkadaşlarını uyarmalıydı ama bütün düşüncesi düşmana kilitlemişti. Askrelerin açtığı ateş sonucu çobanlar öldürüldü. Birkaç da keçi vurulmuştu. Geniş bir kavis çizen helikopter katillerin durduğu tepeye yanaştı ve aldı onları. Korkudan deliye dönen hayvanlar etrafa dağıldı. Bir kısmı da gerillaların bulunduğu yere doğru koşuyordu. Helikopter ise az önce iki insanını katlettiği Oxin nahiyesine doğru yöneldi. Etraf bir an ıssızlaşiverdi.

Birlik komutanı akşam planını kuruyordu kafasında. Birlik komutanı Cûdî ve yolu bilen arkadaşlarıyla plan üzerine tartışırken az ilerde ağaçta nöbet bekleyen kadın gerillanın “heval asker!” demesiyle ortam bir anda değişiverdi. Cûdî ona doğru atıldı. Komutan BKC silahını biraz ileriye doğru çıkarttı. Cûdî’nin ardından bir grup ulaştırdı. Bir gün önce açılmış yolu takip eden askerlerin, gerillalardan habersiz bir şekilde toplandığını gördü. Beşi subay on beş asker bir yere kadar gelmiş karanlıktan dolayı ilerlemiyorlardı. Bir taş atımı mesafe kadar sokulmuşlardı. Cûdî bir

savaşçıyı komutanın yanına gönderip tarayıp taramama konusunda izin istedi.

“Vursak, en az yirmi kişi götürülebiliriz” demişti savaşçıya.

Komutan ise temkinli yaklaşarak, “Yok, belki geri giderler. Gelirlerse içimize doğru öyle vurun” diye cevap gönderdi Cûdî’ye. Subaylar birbiriyle anlaşılamayıp daha yukarı çıkmanın hata olacağı konusunda anlaşıldılar. “Tamam” dedi bir cihaz sesi. Üste rapor etmişti. “Koyumlu (Oxin) nahiyesine girmişler. Biz oraya doğru yol alıyoruz” diye karar kıldılar. Cûdî cihazla konuşan komutanın alına nişan almıştı. “Seni gidi it herif, bir adım daha atarsan göreceksin” diye kinle mırıldandı. Subay alnını öbür tarafa çevirdi. Sanki hissetmişti. “Gidelim!” dedi yanındakilerine ve harekete geçtiler. Bitkin düşmüş askerler donmuş halde gerisin geri yola koyuldular. Cûdî yanındakilere bakarak, “siz istemiyorsanız biz de istemiyoruz” dedi. Savaşçılar sevinçle birbirlerine bakıp geriye döndüler.

Yüzü mosmor, dudakları karış karış olmuştu. Komutana gitti dosdoğru. “Çekirge bir sıçrar, iki sıçrar üçüncü de ele geçer” dedi.

Komutan, “ne yapalım?” diye sordu.

“Ne mi?” dedi Cûdî, bir an duruladı. Derinlere daldı sonra başını kaldırıp komutana baktı. “Alandan çıkalım!” dedi kesin ve anlaşılır bir tonla. Yüzünden hırsı okunabiliyordu.

“Nereye?” diye sordu komutan.

“Sason’a” diye yanıtladı Cûdî, “bir gecede ulaşamazsak ikinci gece ulaşırız” dedi.

“Ben de sana katılıyorum. Yoksa ölüm çölünde turlayıp durmamız akıl karı değil. Günün ağarmasıyla yola koyulalım” dedi. Cûdî’nin görüşü yerindeydi ve komutan büsbütün katılmıştı.

“Öyle ya” dedi Cûdî, “Yavuz bu defa bizi bahara çıkartmamakta ısrarlı. Operasyonu sona erdireceğini sanmam. Kışın avantajlarını da kullanarak bizim baharı görmemizi istemiyor. Onu boşa düşürmek en büyük başarıdır bizim için” diye sözünü sonlandırdı.

“Doğrusu öyle” dedi komutan. “Yavuz bahara çıkmamızı kendisinin yaza çıkmaması anlamında ele alıyor ve haklıdır” diye bağladı sözünü.

“He, vallah!” diye katıldı Cûdî. “On iki zırhlı, seksen dört motorlu araç, iki F-16 uçak, iki Skorsky, dört kobra helikopteri ve tabii binlerce asker kimin elinde olursa...”

“İz sürme ve av köpeklerini saymadın” dedi komutan gülerek sözünü

kesti.

“Tabii bu şartlarda köpekler askerlerden daha fazla rolünü oynar” dedi Cûdî. “Birde çeteleri saymasak” diye ekledi.

“Dahası var” dedi komutan “A’lar, B’ler var... A’lar bir bütün hazır kıtada bekleyen subay ve ast subaylardan oluşurken, B’ler ast subay, uzman çavuş ve yanılmıyorsam bizden kaçan itiraflılardan oluşuyor. Hani cihazdan ‘A’lar B’ler hazır olsun’ diyorlar ya hep. En ufak bir görüntü aldıklarında hemen o alanı çembere almak için havadan indiriyorlar.”

“Doğru” dedi Cûdî. Yüzü aniden ciddileşti. “Bunlar küçümsenecek şeyler değil ama yine de bu lanet olası kar...” deyip öfkeden bitiremedi sözünü. “Bu kar” diye sürdürdü “en büyük düşmandır.”

“Evet, kar ve iz” diye tamamladı komutan.

Güneş Zoveserê zozanlık silsilenin arkasına çekildi. Gerillalar güneşin battığı yere doğru, güneşi takip edecek şekilde harekete geçtiler. Sason’un Şengalik köyüne doğru yola koyuldular. ‘Baharda Yavuzla görüşmek üzere’ deyip, hep birlikte güldüler. Zoveserê sırtlarında gerillaları bu kez farklı bir düşman yakaladı. Fırtına avucuna almıştı onları. Göz açtırmayan fırtına etraftaki karı önüne katarak doğuya sürüyor, gerillaların yüzüne, gözüne vuruyordu. Önlerini göremiyorlardı bile. Bir süre sonra yönlerini kaybettiler ve tam tersi yöne yani geldikleri tarafa doğru gittiklerini fark etmeden yürümeye devam ettiler. Tam karşılarında ay gibi bir ışığın görünmesine şaşırıp kaldılar. “Bu ay olamaz” dedi rehberlik yapan öncüleri. Sislerden belli belirsiz görünmüştü güneş.

“Tamam” dedi bir başkası, “ama arkamızdan doğmalydı.” Şüpheyle güneşe baktı.

“Hayır” dedi haykırıncasına, “güneş değil, biz ters yönde gidiyoruz” diye seslendi Cûdî. Bunun üzerine bir an durdu, pusulaya baktı. Geldikleri yöne doğru yol aldıklarını anladı. Grup gerisin geriye dönüp yola devam etti ama hiç kimse bu durumda başka da bir şey düşünmedi. Bütün düşünceleri ellerine düştükleri yeni canavarın pençesinde boğulmadan bir yere ulaşarak ölümden kurtulmaktı.

Ayakları kardan yanan iki savaşçı yol boyunca grubun açtıkları izden yavaş yavaş gelsinler diye az bir mesafeyle grubu takip ediyorlardı. Onlarda zirveye vardı varmasına ancak zirvede iz diye bir şey çıkmıyor veya çıkan iz hemen kayboluyordu. Şiddetli fırtına bir an bile ayak

izlerinin oluşmasına izin vermiyordu. İzleri kaybeden iki savaşçı ister istemez oldukları yerde durdular. Sonra grubun gittiği yönü istikamet alıp devam ettiler. Ancak yolu şaşırıp ve Şêgoyî aşiretinden Misor köyüne gitmişlerdi. Baygın ve donmuş halde kenar bir eve ulaşıyorlar. Şans eseri girdikleri ev çete değil. Aile hemen onları gizliyor ve donmamaları için ellerinden ne geliyorsa yapıyorlar. Ancak köy çocukları onları görmüş olacak ki yakayı ele veriyorlar. İşin ilginç tarafı; girdikleri köyün Şengalikê olduğunu sanıyorlar ve bu da dost köye girdikleri anlamına geliyor. Çeteler hile yaparak ikisini tutuklayıp düşmana teslim ediyor. Bu arada yola koyulan birlik de Şengalikê köyüne ulaşarak onların yardımıyla donarak ölmekten az bir payla kurtuldular ve baharı bu köyde beklediler, tam yirmi beş gün.

Beklenen bahar gelmişti. Tabiat, gerillalara karşı aylardır sürdürdüğü düşmanca tutumunu değiştirdi. Bu arada Lübnan'ın Bar Elias kentinde kalan Rêber Apo, Türk devletine süreli bir ateşkes deklarasyonu sunmuştu. Açık bir basın toplantısıyla ilan edilen ateşkes büyük yankı yaratmıştı. Ancak karşıdaki muhattabın bu iyi niyetli adıma karşılığı çok farklı oldu. Botan'da ve Güney Kürdistan sınır hattında ateşkese karşı ılık bir hava esti esmesine ama Kuzey eyaletlerde her zamankinden daha şiddetle operasyonlar sürüyordu. Dağ, taş delik delik aranıp taranıyordu. Düşmanın hedef baharla birlikte Kuzey güçlerini darbelemek, yazın Güney'e yönelmek ve mümkünse tasfiye etmekte.

Beyaz kar perdesinin ardından, pırıl pırıl yeşil giysileriyle ortaya çıktı bahar. Zamanında gelmişti 1993 baharı, ihtişamlı ve bir o kadar da görkemliydi. Hızla yaprak bağladı Xaçareş ormanı ve gerillalarla dostluğunu yineledi, bağrına bastı onları. Çetin, zorlu ve uzun kara bir kışı geride bırakan gerillalar Mayıs güneşinin tatlı ışınları altında, Varan köyünün taze örtülere bürünmüş ormanlık yamacında, yılın ilk toplantısını yapmak üzere toplanmışlardı. Günün ilk flaş haberi kulaktan kulağa hızla yayıldı. Motor, Cûdî'ye haberi fısıldarken, yüksek sesle gülüp alaylı ve yapmacık bir kahkahayla bitirdi sözünü. Cûdî, Motor'un gülmelerle kesilen anlatımından pek bir şey anlamadığı gibi, "tövbe Mahir ile kaçıştan başka bir şey anlamışsan" dedi.

"Xelo kaçtı dedim" dedi Motor. "Ama nasıl" diye açıklamaya koyuldu. "Kışın uğradığımız hava saldırısında baldırından küçük bir sıyrık almıştı. 'Yürüyemiyorum' diye kendini yere attı. Bunun üzerine bir köyü

birakıldı. Operasyon dokuz gün sonra bitmişti. O da bir evde kalıp sözde tedavi görecekti. Bir gün kalkıp ev sahibinden bir kadın fıstanı istiyor. Kadın elbisesi giyip bezden yapılmış bir bebek kucağına olarak Muş ovasına iniyor. Bir araca atlayarak Tatvan’a kaçıyor” deyince, kahkahayı bastı Cûdî. Motor da ona yüksek sesle katıldı. İkisi bir süre doyasya güldüler.

“Ee, sonra ne oldu?” diye sordu Cûdî. “Onu gören insanlar, ne selvi boylu kadındır diye merak etmişler. Fistanın altında ne kadar korkak bir erkek olduğunu bir bilselerdi, onu araçtan dışarı fırlatırlardı. Sahte bebeği de ortaya çıkardı kendisi gibi” diye olayı alaylı cümlelerle bitirdi. “Sonra” diye devam etti Motor. “Tatvan milislerine sığınmış olduğu haberini aldık. Olay Önderliğe aktarıldı. “Bırakın” dedi Önderlik. “Kitle faaliyeti yürüten bir birimde kalıp çalışsın” diye talimat verdi.

“Vay moruk adam!” dedi Cûdî, “sen de sahte yüzünü gizleyemedin. PKK’nin ak gerçeği seni de ortaya çıkardı” diye kızgınlıkla kendi kendine mırıldandı. Bir an geçmişe uzanmış gibi sessiz durdu. Derin derin düşünüyordu. Karşılaştığı gerçek onu sevindirmişti. Yüzüne hem kızgınlık hem de sevinç dolu bir dalga yayıldı. Başını kaldırarak Motor’a baktı. Geçen yıl kendisini soruşturan bu kişinin nasıl da kendini dört dörtlük PKK’li olarak gösterdiğini anımsadı. “Bu adam” diye sürdürdü, “Tarihi Roma’nın muzaffer generalleri gibi bir edayla karşıma çıkmıştı” dedi öfkeyle. “Tilki Xelo. Dilgeç’in deyişiyle ‘Manevracı Mahir’ tam kahraman kesilmişti. Uyduruk adam” diye ekledi kızgınlıkla.

İhanet kokusu

Bölge toplantısı iki gün sürdü. Toplantıda kış boyunca eyalette yaşanan pratik süreç ele alındı ve bahar planlaması yapıldı. Mutki, gücün yoğun kaldığı bir bölge olduğu için düşmanın da çok dikkatini çekiyordu. Tek yanlı ateşkesin sürmekte olduğu bugünlerde düşmanla çatışmaya girilecek pozisyonlardan kaçınılıyordu. Hem Mutki'deki gücü hafifletmek ve eyaletin geneline yaymak, dönem taktiği açısından da uygun görülmüştü. Karargah Bitlis alanına kaydırılırken, Sason'u güçlendirmek için takviye yapıldı. Muş ve Norşin hattı Cihan'a bırakılırken, Cûdî'nin komutasındaki başka bir bölük Kox dağına çekilmişti. Gerilla gücünün bu yeni mevzilenmesinin hemen ardından bahar operasyonları başladı. Askerler önce ova ve köyleri kuşattılar sonra kırsal ve dağlık alanlara yöneldiler. Dağ, taş, vadi ve ağaç, ne varsa didik didik aranıp tarandı günlerce, haftalarca. Dağlarda çıktığı avdan eli boş dönünce hıncını köylerdeki ve şehirlerdeki sivillerden çıkardı. Bu öyle bir hıncı ki, köylülere kan kusturuldu. Falakadan geçirildi, insanlar tokatlandı. Ve tüm bunlar günlük sıradan şeyler haline dönüştü bir süre sonra.

Cûdî, gücünü Kox dağının Meydan nahiyesine bakan sarp yamacına konumlandırmıştı. Düşmanın bitkin düşüp boş dönmesine sevinmişti. Bu operasyon tam on üç gün sürmüş ve nihayetinde Norşin ovasına kayıp bitmişti.

Sakin, duru ve güzel bir sabahtı. Seher vaktiyle düşen çiğle

ıslanmış toprak, puslu güneşin doğuşuyla bin bir renkten dokunmuş kumaş misali ormanlık alanı kaplamış, bölük pörçük sis bulutları gökyüzüne yükseliyordu. Taze ıslanmış toprak daha bir güzel koktu. Belli aralıklarla esen ılık rüzgar, kanatlarında taşıdığı bin bir çeşit güzel bahar otunun enfes kokularını ta Kox dağının doruğuna götürüyordu. Ozan Mizgîn'in dağ kokusu dediği de işte buydu. O doğaya sanatsal bir gözle bakardı hep. O, Kürt bilgesi Feqiyê Teyran'ın torunu olarak dağın, suyun, ağacın, kuşun dillinden anlardı. Temiz, doğal ve özgür havanın kıymetini bilir ve buna göre davranırdı. İki yıl önce bu dağa çıktığında, derin bir soluk alarak, “dağ kokusu” diye iç geçirmişti gururla. Bütün havayı içine çekercesine derin bir nefes almıştı, “Bu dağlar, bu havalar benim için yer çekiminden daha kuvvetlidir. Dağlara tutkundum çünkü çocukluk hayalimdi. İnsanlık çukurunun yapışkan çamuru olan kapitalizmin yoz ve bencil kültüründen kaçıp bu dağlarda inzivaya çekilen, özgürlük tanrıçasına ibadete duran biri gibi hissediyorum kendimi” demişti. “Bundan daha yüce ve kutsal bir duygu olacağını sanmıyorum” diye eklemişti.

Cûdî bu havayı içine çekerken, Ozan Mizgîn'in konuşmalarını anımsadı. Onun duygu derinliği ve öngörüsüne hayran kaldı. Yeni yeni anlam vermeye çalışırken, bir duygu dalgasına kapılıp gitmişti. O an birden ürperdi. Fırtınadan kurtulan biri gibi kendini toparladı. Daha yüksek bir yere çıkıp düşman muhaberesini takip etmek istedi. Sabaha doğru Norşîn tarafından çok yoğun havan atışı gelmişti. Günlerdir sayısız top atışının sesiyle dağ, ağaç, toprak sarsılmıştı ama bu sefer aynı noktada, daha farklı bir atış uzun süre devam etmişti.

Cûdî'nin kuşku ve hisleri onu tepeye çıkarttı ve Muş ovasına bakan dağ zirvesinde oturdu. Düşmanın yoğun muhaberesi onu kaygılandırmıştı. Olağan dışı bir şeyler vardı. Yüreği ürperdi ve hızlı hızlı çarpmaya başladı. ‘Nedir acaba’ dedi kendi kendine. Düşmanı bu denli ne heyecanlandırmıştı acaba? Yürürken konuştuğu nefes nefese kalmasından belli olan bir subay, “akort, akort on sekiz” diye iki defa çağrı yaptı üst üste. Sesi kısılmıştı. Karşıdaki, “akort dinlemede” diye cevap verdi tok ve sakin bir ses tonu ile. Beriki rapor sundu. “Sabahleyin ateş edilen yerde ölü veya yaralı

dört görüntü var” dedi. Ölü ve yaralıdan bahsedilince Cûdî’nin kalbi hızla çarptı. Pür dikkat dinlemek için cihazın düğmesini çevirdi, sesini yükseltti. “Bırakın görüntüyü oğlum” dedi Akort yumuşak bir tonla. “Havan atışıymış” dedi sinir dolu alaylı bir ifadeyle. “Havan psikolojik oğlum, şu anda durduğun yerde, ayağının önünde kaç ceset duruyor?” diye sordu. “Yok ama ...” diye bocaladı teknil vermek isteyen. “Akort on sekiz” diyen bir ses araya girerek, “komutanım tepedeki mevziyi düşürdük. İki teröristin leşi şimdi ayaklarım altındadır” dedi heyecanlı bir sesle ve soluk soluğa. Aferin istiyordu. Cihazın başındaki, “tamam aslanım” dedi. “Devam edin, hepsini avlayın” yeni bir komut gelmişti. “Alındı, anlaşıldı komutanım” sesleri almıştı talimatını.

Cihazda yankılanan nefes sesi yürüyüş halinde ilerledikleri ve arama, tarama yaptıklarını gösteriyordu. Cûdî durumu anlamıştı. ‘Demek Cihangillerin bölüğüdür çatışmaya giren’ diye kendi kendine söylendi üzüntüyle. ‘Kötü oldu. Sabah darbe yemeleri çok kötü’ diye mırıldandı. Yüreği acı ve kaygıyla doldu o an. Konuşmalar kesildi. Cihaz sustu. Merak ve heyecanla bekledi Cûdî. Fakat konuşan olmadı. Kanal değiştirmişlerdi. Cihazı taramaya bağladı ve yakaladı onları. Operasyon vadiye kaymıştı. Vadinin derinliklerinde olanların sesi gelmiyordu. Daha yüksek yerlerde olanların sesi ise netti. Biri, “dikkatli olun!” diye uyarıyordu. “Dere yatağında iki kişinin görüntüsünü aldım, ayrıca çok sayıda kan izi var” diyordu cihazda. Bir başkası sık bir ormanlık alanın koordinatını vererek, “on birinci rakama uygulama (havan atışı) yapın” dedi. “Mutabık mısınız?” diye sordu karşıdaki ses. “Mutabıkız” dedi. Cûdî top sesinin nereden geleceğini merak ediyor, kulaklarını bunun için açmıştı. Çok derin ve boşuk bir ses Avzût köyü tarafından geldi. Tahmin etmişti çatışmanın çıktığı yeri. Heyecanlı ve kesik kesik gelen bir ses nefes nefese konuşuyordu. Çatışmanın içindeydi. Cihaz mandalına parmağını her bastığında sesiyle birlikte yoğun silah sesi duyuluyordu. Cûdî onu dinlemeye koyuldu. Bakalım ne görmüştü. “Kaçış halindeki grupla çatışıyoruz” dedi ses. Korku ve heyecandan boğazı kurumuş, sesi kısık çıkıyordu. ‘Yaralı mı bu?’ dedi Cûdî kendi kendine. “Hem kaçıyorlar diyor, hem de korkudan çatlayacak herif. Uygulamayı durdurun” dedi ormana girme cürreti

göstermeyen az evvelki subay. Anlaşılan ormanı havan ateşiyle iyice bombaladıktan sonra gireceklerdi. Teknik desteği olmasa ormanda bir adım dahi atma cesareti kendinde bu adam. Bir tarafta irade diğer tarafta teknik üstünlüğün çarpışmasıydı yaşanan. Pis bir ses cihazın karelerini doldurdu. Cihaz iyi çektiğine göre konuşan tam karşıda ve yüksekte olmalıydı. ‘Neresi olabilir?’ diye çok iyi tanıdığı araziye kafasından geçirdi Cûdî. ‘Xaçınan köyünün güneye bakan tarafı olabilir’ diye karar verdi ama ilginç olan sesin nereden geldiği değil de çok tanıdık olmasıydı. Kaygı ve merakla izledi Cûdî. ‘Evet, evet bu ses bana yabancı gelmiyor, ben bu sesi tanıyorum’ dedi şaşkınlıkla yineleyerek. Kafası davul gibi olmuştu. Acaba yanlış mı duymuştu, yanılıyor muydu? Aynı ses konuştu: “Derenin içine iyi bakın” diyordu arazide bulunan askerlere. “Orada gizlenmişler, arazi engebeli” diye yön gösteriyordu telsizden gelen ses. Daha bir şaşırdı Cûdî. ‘Bu sesi adım gibi tanıyorum. Bu ses düşmana yol gösteriyor, arazi tarif ediyor ama sesi ve üslubu bizimkilere benziyor. Asker olsaydı elindeki telsizin mandalına bastığında düdük sesi değil ‘jutt’ diye bir ses çıkardı. Demek ki bu cihaz bizim. Acaba taktik mi yapıyor?’ diye düşündü. Küçük teybi yanında olsa sesi kaydedip arkadaşlara dinletirdi.

Güneş tepe noktadaki yerini almıştı. Sıcak havada ağır bir barut kokusu vardı. Sıcaklık artınca hava ağırlaşmış bu nedenle uzaktan gelen top sesleri duyulmaz olmuştu. Cihaz seslerinde de bir sessizlik vardı. Artık gitmeliydi. İçinde kin, merak ve kaygı taşıyordu. Ağırlaşan dizleri onu taşıyamıyordu. Onu kaygılandıran grubun imha olmasıydı. Aşağı doğru bıraktı kendini. Bölüğünün kaldığı yere vardığında toparlandı. Yüzüne yansıyan ruh halini hemen toparladı. Bozuntuya vermemeliydi. Çatışmanın çıktığı söyleyebilirdi. Ancak kayıplardan bahsetmesi savaşıncıların moralini bozardı. Yorgunluğunu gidermek için bir meşe ağacının gövdesine yaslandı. Sert, kuru kabuklu ağaç yorgun kaslarına çok iyi gelmişti. Ama Cûdî’ye asıl acı veren kafasındaki bin bir soru değil, cihazdaki tanıdık sestti.

Akşama doğru bölük yönetimini topladı ve aklından geçenleri aktardı. Durum değerlendirmesi yaptı komutanlar. Yaşananları yerinde öğrenmek ve diğer bölüğe yardımcı olmak için küçük bir grup çıkaracaklardı. Bu iş için biçilmiş kaftan yine Motor’du elbette.

Motor çıkan karardan duyduğu sevinç ve gururla hazırlanmak için hemen kalkıp gitti. Az sonra belirlenen diğer üç savaşçıyla geri geldi. Gömleğinin fermuarını epey açmış, boynunda taşıdığı askeri dürbününü bu açıklığa oturtmuştu. Cûdî hayranlıkla yoldaşını şöyle bir süzdü. Koca siyah gözleri iri iri açılmıştı. Bağlılık ve kararlılık okunuyordu bu gözlerden. Bütün işlerinde güven veriyordu Motor ve bu havası şimdi gideceği görev için de gözlerinden anlaşılıyordu.

“Hazır mısınız?” dedi Cûdî arkadaşlarına. Askerce duran Motor, “hazırız” dedi.

“Bilmiyorum bir şey söylememe gerek var mı?” dedi Cûdî mütevazı bir tavrıyla. “Durumu biliyor ve araziyi benden daha iyi tanıyor. Alanda operasyon sürdüğünü biliyorsunuz. Dikkatli olun, hemen köye girmeyin. Yollara pusu atmış olabilirler. Bir yerde gizlenip karanlık basana kadar gözetimde tutun köyü. Havanın karmasıyla girin, durumu öğrendikten sonra köylülerle bir randevu belirleyin. Köye uğrayan olursa o randevu yerine götürsünler. Yaralı veya gruptan kopanlar kesin Varan köyüne uğrarlar” dedi. Motor ‘tamam’ anlamında başını salladı. Kararlı ve kendine güvenle göğüs geçirdi.

“Merak etme” dedi Motor, “ama bir şey anlamak istiyorum” diye ekledi.

“Söyle bakalım, neymiş o” dedi Cûdî gülerek. “Bir asker yanlış yapmamak için gerekirse bir değil yirmi bir kere sormalıdır. Aldığı emir net anlaşılana dek sormalıdır ama bir komutan da uzun değil, kısa, öz, kesin ve net talimat vermesini bilmeli.” Duraksadı. Sonra, “sanıyorum iyi anlatamadım” diye ekledi.

“Hayır, hayır! Öyle söylemek istemedim” diye karşı çıktı Motor. “Sormak istediğim, o ana kadar operasyon sona ererse buraya mı gelelim tekrar?” diye açıkladı merakını.

“En azından gelip haber vermeniz gerekir. Durumu öğrenirsek ona göre hareket ederiz.”

“Oldu, anlaşıldı. Görüşürüz.”

“Başarılar, çok dikkatli olun Motor!” diye seslendi arkadan Cûdî. Motor ve beraberindekiler taze yeşil yapraklarla donanmış dalların arasında kayboldu. Cûdî ondan gelecek haberi sabırsızlıkla bekliyordu. Güneşin doğuşunu ve batışını izledi, izledi, izledi.

Tam üç gün sonra bir sabah çıkageldi Motor, yanında bir savaşçıyla. Cûdî Motorla ilk karşılaştığı an konuşmaya gerek duymadı. Tüm kelimeler yüzüne yansıyan duygu çizgilerine hapsolmuştu. Sinirden gerilmiş yüz hatları yorgunluk ve uykusuzluğun yanısıra vahim bir durumu yansıtan öfkeyi de taşımaktaydı. Soluk soluğa ve derin bir nefes çekti.

“Ne oldu Motor? Üç gündür sabırsızlıkla seni bekliyorum” dedi Cûdî kaygılı bir ifadeyle.

“Siz meraktan, bende sinirden çatladım bu süre boyunca.” Motor’un ilk sözü böyleydi. Cûdî azarlayan bir üslupla, “peki ne var? Ne yaptınız?” diye sordu.

“Dur” dedi Motor, “biraz nefes alayım.”

Cûdî, “elbette” diye soluklanması için mücadele verdi arkadaşına. Motor daha sonra konuşmaya başladı ama kurumuş boğazı konuşurken düğümlendi. Derin bir nefes alarak başladı anlatmaya:

“Ne bileyim” dedi acı acı. “Durum sanıldığından daha kötü, yani beterin beteri” diye kekeledi Motor. Cûdî, “of de söyle ha” diye atıldı sabırsız bir tavırla, “çatlatma beni” diye üsteledi sinirden köpüren bir ifadeyle.

“Doğrusu” dedi Motor, “Nereden başlayacağımı ben de bilmiyorum. İkinci akşam köye girdik, köydekilere durumu sorduk, anlattılar. Milisler 3 ayrı gruba ulaşmışlar, çatışmada kopmuş bunlar. Bizi de onların yanına götürdüler. Ürken gözlerle bizi karşıladı arkadaşlar. Çocuklar gibi sevindiler bizi gördüklerinde. Yaralılar vardı aralarında ve moralleri bozuktu. Tabii bizi görünce bu berbat hava değişti. Şu an ki halini andıran bir sabırsızlıkla dinledik onları.”

“Bırak şimdi olayın hikaye tarafını, sonuç ne?” diye araya girerek sözünü kesti Cûdî. Motor alınmıştı. “Sonuç mu?” diye soruyu yineledi. “Altı şehit, yedi yaralı, iki kayıp ve...” diyerek durdu. “İhanet.” Son sözü zor çıktı ağzından. Cûdî sinirden kükredi.

“Ne? Ne diyorsun sen, ne ihaneti?” Şehit ve yaralıların olması savaşın doğasında vardır, yadırgamaz ama ihanetin devreye girmesi sabır taşı bile çatlatır. Cûdî, Motor’un söyledikleri üzerine üç gün önce çatışmada konuşan cihazdaki sesi anımsadı ve dehşetle irkildi. Elimde olmadan “demek öyle” diye homurdandı. Yüzü

nefret kasıldı. Sinirden boyun damarları öyle bir kabarmıştı ki neredeyse çatlayacaktı.

Motor, “evet, ihanet...” diyebilirdi yeniden. “Komutan Cihan” kelimeleri öfkeyle çıktı ağzından. “Evet... Komutan Cihan kaçmış ve düşman saflarına geçerek bir saat önce yanında olan yoldaşlarına saldırmış ve saldırtmış. Tıpkı kuduz köpeğin sahibine saldırmaması gibi” diye bitirdi. Sinirden titriyordu. Sustu, öfkeden kurumuş dudaklarını dilinin ucuyla ıslattı, acıyla yutkundu. Cûdî hala duyduklarının etkisinde, donakalmıştı. Yüreğine saplanmış ihanet hançerinin acısını tüm vücudunda hissediyordu. Cûdî suskunluğa gömüldü bir süre. Bir süre öylece kalakalan Cûdî, “demek öyle ha?” diyebilirdi. “Cihan, Kenan... Cav ağa!” kelimeleri döküldü dilinden. Keskin bir hırsla söylemişti bunları.

“Bir grup arkadaşı kayıp olan iki arkadaşları aramak için gönderdik” dedi Motor sessizliği bozarak. “Çatışmadan bir gün sonra düşman alanı terk ediyor. Dêrxas (Hasköy) kırsalına kayıyor operasyon. Yaralı veya şehit olan arkadaşları belki bir yerlerde buluruz ihtimaliyle grup gönderdik. Xaçinan, Varan ve Kolaniyê köylerine gidip sormuşlar. Hiçbir ize rastlanmamış. Bizim yanımızdaki yaralılardan ikisinin durumu ağırdı, diğer beşi ise farklı yerlerinden yarananmışlardı. Tedavi ediliyorlardı.”

Cûdî, “peki” diyerek üstüne çöken suskunluğu yırtıp attı. Sert bir şekilde, “olayın nasıl olduğu hakkında ne dedi arkadaşlar?” diye sordu.

“Operasyon Mutki kırsalına yöneliktir, diye ovaya yakın durmaları gerektiğini belirtmiş Cihan.” Motor sinirinden gülererek, “güya taktik yapmış alçak” diye sürdürdü sözünü. “Oysa niyeti ayırmış. Bölüğü alıp Avzût ile Xaçinan arasındaki o derin vadiye sokmuş ve ölüme davetiye çıkarmış.” Bir an duraksayıp tekrar devam etti. “He tabii hemen belirteyim” diye sürdürdü. “Çatışmadan bir önceki akşam Kenan’nın kardeşi gelmiş ve Kenanla görüşmüş. Ve aynı akşamın sabahı grubun kendini düşmanın kısıkvrak çemberinde buluvermiş olduğunu söylediler.”

“Zaten kardeşi ajandı” diye araya girdi Cûdî. Öfkeden patlayan bir tonla, “kuşkusuz kendisi de” diyebilirdi. “Roza’yı da onlar katletti. Bunu bilmeyen mi var? Halktan gelen raporlar tomar

tomar. Ama...” Öfkesine hakim olamıyor, bu öfke vücuduna yansıyor. Konuşurken vücudu titriyordu Cûdî’nin. “Kim dinler! Ajandır dedik, ajan durumuna düştük.” Hırstan dudakları titredi, öfkeden yüzü kasıldı. “Yargılanması gereken kişi yargıç kesildi başımıza. Bu adamın kardeşiyle ilişkisini ve ajan olduklarını söyleye söyleye dilimizde tüy bitti. Neymiş de dedikodu yapıyormuşuz. Heval bu adamın hakkında ciddi kuşkular ve iddialar var. Halktan sayısız şikayet raporu geldi. Yurtseverlere karşı yaptığı kötülükler ortada ancak dinletemedik bir türlü. Hayır efendim, geçen yıl Cûdî’yi soruşturduğu için Cûdî’nin ona karşı tepkisi var, sorunu bireysileştiriyor ve kin güdüyormuşuz ve her ne söylediysek tepkiye yordular. İşte sonucu böyle oldu. Şimdi de Cûdî’nin gidip temizlemesini bekliyordur!” diye veryansın etti. Çileden çıkmıştı adeta Cûdî. “Sadece bu mu?” diye devam etti. “Bu ajanın daha neler yapacağını kim bilebilir? Yurtseverlere yönelir. Birçok çevreyi tanıyor. Şimdi tutuklama furyası başlamıştır” diye kaygısını dile getirdi. “Ah! Ama suç bizde, biz bu sonuca yol açtık. Bu çalışmaz kafamızla ve klasik Kürt kişiliğimizle kafamız kayaya çarptığı zaman Başkan’ı anlıyoruz. O zaman da iş işten geçmiş oluyor.”

“Sanırım öyle çevre köylerden çoğu insan şehirlere kaçmış, birçoğu da tutuklanmıştır. Köylüler çok tedirgindi” dedi Motor arkadaşını teyit ederek.

“Peki nasıl kaçmış bu alçak! Durumu fark eden olmamış mı hiç?”

“Sabah güneşin doğuşuyla, düşmanı ilkin tepeciler görüyor ve çemberde oldukları tek milini veriyorlar. Düşman fırsat vermeden hemen üstten çeviriyor grubu, ova tarafını açık bırakıyor.”

“Tabii ovaya sürüp orada imha edecekler” dedi Cûdî sözünü keserek. “Buna ‘örs çekiç taktiği’ denilir” diye açıkladı. “Aslında boş gibi bırakılan yer tuzaklıdır. Oraya çeker sonra ezerler. Yani uygun buldukları zemin örs ise kendileri de çekiçtir. Örs çekerek döverler, mesele bu. 1987 baharında Mardin’e bağlı Bagok’ta uygulanan taktik” diye bağladı sözünü. Motor’a dönüp özür dilercesine, “evet evet devam et sen” dedi Cûdî.

Keskin Mayıs güneşinin altında terden bitap düşen Motor konuşmasına devam etmeden önce gölgeye çekildi. Yorgun gövdesini

bir ağaca yasladı. Bağdaş kurup oturdu. Yüreğinde biriktirdiği tüm öfkesini ve öğrendiklerini bir çırpıda dökme arzusuyla yanan gözlerle Cûdî'ye baktı. “Düşman haberi alan Cihan, “herkes mevzilere” diye talimat veriyor. Tabii panik içinde bu talimatı alan arkadaşlar doğal olarak derin vadiden çıkıp yönlerini yükseltiliyorlar. Oralarda tutulmuş düşman tarafından ve çatışma başlıyor. Mevzilenemiyorlar, dağılıyorlar. Koordine de olmayınca...” dedi Motor. Acele acele anlatıyordu. Sonra durdu bir an. Heyecanını kontrol ederek biraz daha yavaş olmaya karar verdi.

“Evet” diye sürdürdü. “Cihan herkesi mevziye gönderdikten sonra M-16’sını ve cihazını alarak dere boyu düşmana doğru gidiyor. Düşmana teslim oluyor. Tabii çok geçmeden cihazda kendini tanıtarak ‘teslim ol’ çağrısıyla saldırıya başlıyor. “Ben Cihan’ım, az önce komutanınızdim. Bu işe inanmadığım için vazgeçtim. Kürdistan masalıdır. Siz gençsiniz pek anlamıyorsunuz, size üzülüyorum, boşuna yakmayın canınızı” gibi bir sürü zırvalayıp çağrıda bulunuyor.” Sözü bitirmişti ki bir an duraladı. Sanki bir şeyleri anlatmayı unutmuştu. Başparmağını şakağına dayadı ve bir süre öylece düşündü. Hatırlamıştı. “Heh, bir şey daha var” diyerek anlatmaya devam etti. “Arkadaşlar son günlerde örgüt adına halktan para topladığını, düşmana giderken ağzına kadar para dolu çantasıyı da götürdüğünü söylediler. Tabii...” diye sürdürdü Motor. “Son dönemde bu denli para biriktirmesi kaçış kararını çoktan verdiğini gösteriyor diye yorumluyorlar.”

“Elbette. Sadece paraları son dönemde toparlamıyor. Katıldığı günden beri ailesiyle ilişkide ve onlara para aktarıyor” diye katıldı Cûdî. “Her neyse, parayı bırakalım da bu ‘dere boyu’ dediğin onun gidiş tarzı dikkatimi çekti. Hımm” diye başını salladı. Durdu, düşündü. “Demek derenin içinden gitmesi de bir ayarlamadır. Tabii, kardeşiyle ayarlamış onu. Dereden geleceğini düşmana bildirmiş kardeşi.”

“Tabii, tabii” diye katıldı Motor. “O kesin, her şey önceden ayarlamış kardeşiyle” diye ekledi aceleyle.

“Peki sence düşmanın bu kadar çok kullandığımız Kox dağına yönelmesi boşuna mıydı?” diye sordu Cûdî ve yanıt beklemeden kendisi cevap verdi: “Bence bu da Cihan’ın yönlendirmesiyle gelişen bir şeydir. Bu çevrede olduğumuzu biliyordu ve önce bizi imha ettirip sonrası kolay diye düşünmüş. Nasıl olsa komutan

odur, istediği zaman canına okurdu yanındaki birliğin. Hani derler ya “çantada keklik” öyle yapmış planını.”

“Bir bakıma iyi oldu” diye atıldı Motor öfkesini tutamayarak.

“Neresi iyi bunun?” diye karşı çıktı Cûdî. “Niye iyi diyorsun, sebebi ne?” dedi. Motor eline aldığı bir çubukla hızlı hızlı önündeki toprağın eşeliyordu. Derin düşüncelere daldığı belliydi. Çubuğun ritmini izleyen gözlerini kaldırıncı, aynı şekilde üzerine dikilmiş garip ve şaşkın gözlerle karşılaştı. Hemen ima ettiği sözün açıklamasına koyuldu. “Tabii öyle, şey demek istiyordum” diye bocaladı başta. Cihan’a atıfta bulunarak, “adam eminim ki düşmana tek kurşun sıkmamıştır bugüne kadar...”

“Bence değil düşmana tek kurşun sıkmak, omzunda taşıdığı silahını bir kerecik dahi olsa düşmana doğrultmamıştır” diye ekledi Cûdî.

“İşte onu demek istiyordum ben de. Ama komutan olmuş. Peki nasıl oluyor bu? Hem düşmana bakma cüreti yok hem de ringe çıkıp yumruk sıkarak etrafa palavra atıyor. Ben de bir şey anlamadım, anlamadım doğrusu!” diye sesini yükseltti Motor. “Komutan olmak ateşi yönetmektir.” Alaylı alaylı gülüyordu. “Çakmak çakmaktan bile korkan adam ateşle dans edebilir mi, alevın yalazında bağdaş kurabilir mi?” diye kendi kendine sordu. Daha soracaktı ama kime veryansın ettiğini bilmeyen biri gibi bir an sustu. Sonra başını kaldırdı. Göğre dıktı gözlerini, sinirden çenesi titriyordu. Kızması, içindekini boşaltması boşunaydı.

Cihan Norşın’daki Subaşı aşireti ağasının çocuğudur. Mücadelenin alanda etkinlik göstermesiyle, çıkarlarını ve kuşkusuz canını korumak için düşmanla işbirliği halinde olan bir oğlunu gerilla saflarına gönderir babası. Hiçbir şey söylemeden uzun uzun düşündü, durdu. Kafası davul gibi olmuştu. Bir noktaya takılmıştı. Gerçekten Cihan bir komutan mıydı? Ne gibi savaş mahareti vardı? Kol veya zihin emeği neydi? Sınıf karakteri, kişilik meziyetleri mi uygundu böyle bir şeye? Peki ya örgüt, savaş ölçüleri veya mücadelenin ideolojisini gerçekten benimsemiş bir komutan mıydı, diye düşündü. Hepsi bir dalga gibi kafasına sükun edip zihnini işgal etmişti. Hem soruyor hem de cevabını veriyordu Motor. Bu alışılmadık öfkesiyle adeta zıvanadan çıkmıştı. “Neymiş peki”

diye sürdürdü. “Aşireti kazanacakmış. Kazan canım! Buna karşı çıkan mı var ama illahi komutan ilan ederek mi bu olur? Böylece sahte komutanlar başımıza peydah olmadılar mı? Sosyalist, adil, emeğe adanmışlık neresinde bunun? Emeğiyle, yetenekleriyle hak etmişse değil ağanın, kimin oğlu olursa olsun yine ses çıkarmam. Hem başkomutan olsun, ben yine sevinirim doğrusu ama mesele bu değil ki. Yalakacının daniskasıydı adam. Bazı bireyleri kazanmak için bir yere kadar tolerans tanınması anlaşılır bir şey. Ama bence burada aşırı derecede feodal usul söz konusu ve beni çığırından çıkaranda bu. Koca İslam devriminin de başına gelen pek de farklı değil. Ebu Süfyan bir aşiret reisiydi ve Muhammed’in ezeli düşmanıydı. İslam inancını sahte bir şekilde kabul etti. Onu ve aşiretini kazanalım diye oğlu Muaviye’yi Hz. Muhammed’in yanına verdi. Daha sonra ise malum. Muaviye Hz. Muhammed’in ölümü ardından Şam valisi olarak atandı. Sonra olanlar ortada, İslam’ı yolundan çıkardı, İslam’ın ruhuna bitirdi.” Sinirinden gülüyordu yine. “Biz de Cihan’ı Norşin valisi yaptık. Belki basit bir şahsiyettir diyeceksiniz. Ben de doğru diye hak veririm ama mantık aynı, bu açıdan önemli bir örnektir.” Durakladı ve hırsıyla yutkundü. “Üstelik subjektif bir katılımdır diye hakkında bunca kuşku ve iddialar doluşuyordu” diye ateş püskürdü.

“Tamam, Motor” dedi Cûdî. “Bak seni büyük bir tahammülle dinledim. Seni anlayamıyor değilim. Düşünüyorum da pek de haksız değilsin. Ama bütün bunları söylemekle hayalini kurduğumuz özgür toplum anlayışına bir anlamda bir güvensizliği de ifade ediyor. Burada bir noksanlık yok mu sence” diye sordu.

“Hayır, Hayır!” diye itiraz etti Motor aceleyle. Sonra duraladı, kafasındaki cevabı toplarladı. “Şey, evet...” diye bocaladı, “evet en azında pratikte öyle ama sosyalizme olan inancım tam. Kuşkusuz herhangi bir hatayı sosyalizme mal edemeyiz” dedi temkinli bir ifadeyle. “Demek istediğim, ortamı Muaviye ve ardıllarına hazırlamaktan kaçınmaktır. Yoksa Ehl-i Beytlerin akıbetine uğranma ihtimali de var. Ali ailesinin başına gelenlerden ders çıkaralım ki PKK ailesinin de başına aynısı gelmesin” diye bitirdi Motor. Cûdî başını sallayarak onayladı onu. “Peki” dedi, “olanlar oldu, o grubun toparlanması gerekir. Bunu da grubu yanımıza alarak sağlayabiliriz.”

Sonra sordu, “biz mi o alana kayalım yoksa onları mı buraya çekelim?”

“Fikrimi sorarsan” dedi Motor, “bizim o alana kaymamız gerekir. Çünkü Cihan unsuru bu alanda olduğumuzu biliyor ve vereceği bilgiler doğrultusunda operasyonun bu alana tekrar yönelme ihtimali yüksek diye düşünüyorum.”

“Ben de öyle tahmin ediyorum” diye katıldı Cûdî, “o zaman akşama hazırlanıp gitmemiz lazım” diye karar verdi.

Sıcak bir yaz mevsimini ardında bırakan güzel bir sonbahar günüydü. Mütevezâ Muş ovası bol ürün vermenin tadını çıkardı bu yıl. Ovada binlerce insanın harıl harıl çalışması sonucu ürünlerin büyük bir kısmı kış ambarlarına taşınırken, az bir kısmı harmanlarda veya yığın halinde duruyordu. Uçsuz bucaksız ova altın sarısı kumaş dokumasına dönüşerek, sonbahar güneşinde gülüyordu adeta. Xaçareş ormanı da sarı giysilerini giyerek buna eşlik ediyor, sararmış yapraklar ağaçların boynunda parılıyordu.

Baharla birlikte Başkan Apo’nun bireysel çabası sonucu kamuoyuna resmen deklare edilen tek yanlı ateşkes Bingöl’de 33 askerin vurulmasıyla artık anlamını yitirmişti. Kanlı süreç daha bir kızıştı. Zaten devlet güçleri ateşkesi dinlememiş aksine gerillalar açısından bir zayıflık göstergesi olarak görmüş ve fırsat bu fırsat diye yüklendikçe yükleniyordu. Çatışma ortamı hiç soğumadı. İç eyaletlerde daha geniş ve imha içerikli operasyonların ardı arkası kesilmedi. Buna karşılıklı Botan, Zagros ve sınır hattında nispeten yumuşak bir hava yaşanıyordu. Düşman önce daha kuzeydeki gerilla güçlerinin imha edip sonra bu alanlara yönelme taktiği izliyordu. “Bir çakıl taşımızı dahi vermeyiz” diyordu her gün Tv ekranlarına çıkan Tansu Çiller. İkinci bir istiklal harbi veren, ikinci Atatürk olarak kendini ilan eden Çiller, kanlı savaş sürecini yeniden tetikleyerek, “Cumhuriyeti kurtarma” adına, toplumu yeni bir savaş cenderesinin kucağına yuvarladı. Bu ülkelerini çok sevdiklerini iddia edenlerin yol göstericiliğinde ülke kan revan içinde kaldı. Sadece onlar değil dağ, taş, su, köy ve en fazla da bir ülke için büyük zenginlik kaynağı olan güzelim ormanlar cayır cayır yakıldı. Koca meşe ağaçları acıyla çatırdayıp küle dönüştü. Bütün bu acı ve dehşetengiz maceraya rağmen Çiller’in binmiş olduğu savaş atı daha bir

şahlanmış ve gemsiz atını kanlı muharebelere sürmekten çekinmiyordu. Çılgın bir kısrak gibi şiddet ve çatışma ortamı başını alıp gitti.

Eyalet ise ateşkes süreci ardından suskun aylar bıraktı. Artık bu suskunluk savaşımların tahammül sınırını zorluyordu. Yeni süreci değerlendiren eyalet toplantısı Bitlis bölgesinde yapıldıktan sonra karargah tekrar Mutki'ye yerleşti. Cûdî'nin komutasındaki Mutki bölge gücü, takımlar halinde karargah güvenliği için önemli noktaları tutarak etrafta mevzilenildi. Eylem yapma güçleri fiilen ortadan kaldırıldı. Ateşkes çoktan bitmişti bitmesine ancak yerine zimmî bir uzlaşmaya bırakmıştı adeta. 'Sen bana dokunma, ben de sana' şeklinde bir hava hakim oldu haftalarca, aylarca. Sezon sonlarına doğru yaklaşırken, bölgenin komuta kademesi toplantı için karargaha çağrıldı. Zimmî anlaşma ve oportünistliğe yakın bir durum, eyalet pratiğine damgasını vurmuştu. Kimi komutanlar eylemsiz geçen bu süreç karşısında oldukça hoşnutsuz görünürken, Cûdî toplantıya burnundaki öfkeyle geldi. Eylemsizlik toplantının temel gündem maddesi olarak tartışmaların eksenini oluşturuyordu. Ortada bir suç vardı ama kimse sahip çıkmadı bu pratiğe. Ancak bu sefer alt kademe adına Cûdî tavrını net koyuyordu.

"Alanda yaşanan eylemsizlik, yeterli keşif ve istihbaratın olamaması ve bazı komutanların rehaveti sebebiyle döneme uygun bir eylemsellik ortaya çıkaramadık" dedi koordinatör, topu taca atmıştı.

"Hayır" diye karşı çıktı Cûdî "Salt savunma amaçlı mevzilenme pozisyonumuz bizi köstekliyor. Bunun altında zimmî bir anlaşma, dolayısıyla oportünist bir yaklaşımın yatığını görüyorum" diyerek cevap verdi.

"Evet" dedi aynı takımda başka bir komutan. "Bu mevzilenme korunmaya dönüktür. Ancak düşman çıkarsa bir karşılaşma durumu meydana gelebilir. Bunu hızla değiştirip saldırıya dönük bir pozisyona geçmemiz gerekir" diye katıldı.

"Mevzilenmemiz zimmî bir anlaşma ve oportünist yaklaşımın ürünüdür diye düşünüyorum" dedi başka bir komutan. "Öncelikle bu yaklaşımların aşılması gerekir" diye ekledi.

"Merkez bölgede böyle olunca" diye söze karıştı diğer bir komutan, "doğal ki eyalet çapında etkisini buluyor. Bu yaklaşımın hızla aşılması ve yeni bir eylem hamlesine geçilmesi gerekiyor"

diye destekledi. Saçını bu yollarda beyazlatmış olan koordinatör bütün bu karşı çıkmalara karşı bir hamle yaptı.

“Bazılarınız sevgi, aşk havasını yaşarken, elbette düşmanı unutursunuz ve eylem de çıkmaz” diye topu Cûdî’ye attı kızgınlıkla. Cûdî hem kızardı hem de konunun saptırılmasına öfkelen-di.

“O halde bir önerim var” dedi Cûdî yumuşak bir sesle. “Alanda beş bölüklük gücümüz var. Beş ayrı alanda somut eylem planları kurun ve düşmana yönelik mevzilenme pozisyonu alalım ve beş bölükten birinin başına da ben kendimi öneriyorum. Eğer ki eylem yapılmazsa, bütün bu arkadaşların huzurunda her türlü uygulamaya hazır olduğumu belirtmek istiyorum” diye açıkladı radikal bir tavırla. Birçok komutan buna inanıyor ve katılıyordu. Ancak Cûdî’nin tahmin ettiği gibi onun anlatım tarzından hoşnutsuzluk duyanlar da yok değildi. Cûdî biraz konuşmasının etkisini anlamaya çalıştı. Bir yanda inanan gözler diğer yanda bükülen dudakları gördü. “Özelikle” diye sürdürdü, “kendimden bahsetmemin nedeni, arada bir adımın bu tarzda dilendirilmesini niyetsel bulmamdır. Aşıl-an bir şeyin tekrar bu tarzda karşıma çıkmasını anlayamıyorum.”

Toplantı bitmişti. Cûdî karargahta tutuldu. Güç gruplar halinde alana serpiştirilecekti. Akşam yemeğinden sonra toplantıdan arta kalan sohbetler sürüyordu. Bir komutan, “Cûdî’nin konuşmasında tepki yok değildi ama karargahta tutulması yanlıştır. Gitseydi kesinlikle bütün gücün çıkaramayacağı eylemselliği çıkarırdı ve ben buna inanıyorum” dedi koordinatöre bakarak.

“Ben de inanıyorum” diye yanıtladı koordinatör. “Tabii” diye ekledi gülerek ama “yanına versek, düşman taburları önüne hedef kursan, kaldırır vallahi.” Alaylı alaylı güldü ve diğerlerinin katılımıyla bir kakhaha koptu. “Kendimizi boşa çıkaracak değiliz ya” diye itiraf etti en sonunda. Beriki, “hımm” diye kafasını salladı. Meseleyi anlamıştı. Tepkiyle kalkıp gitti ve gözden kayboldu.

Savaşçılar merak ve heyecanla düzenlemeyi beklerken, hangi komutanın nereye gideceği haberi hızla yayıldı. Günlerdir yeni yapılacak düzenlemeyi dört gözle bekleyenlerden biri de Mizgîn’di. Haberi duyduğunda küçük bir düş kırıklığı yaşamadı değil. Cûdî karargahta kalmıştı. ‘Acaba kendisiyle ilgili bir suçlama mı var?’ diye düşündü. Cûdî’nin karargahta tutulmasının nedeni olarak

kendini suçluyordu ve “Allah belamı versin” diye kendine kızdı. Yüreği buruk, kafası karmakarışık. Ne yapabileceğini düşündü. Kaygı ve üzüntüyle birlikte yüreğini sıkıan tüm endişeyi yenerek Cûdî’yle görüşmeye karar verdi. İçinde, derinden gelen bir ses, ‘yapma’ diye uyarıyordu ama bir başka ses mutlaka görüşmesi gerektiğini söylüyordu. Çok sevdiği ve güvendiği Rengîn arkadaşına danıştı. Rengîn’in vazgeçirme çabaları da para etmedi. “Yok yapacağım” diye ısrar etti. Rengîn’den destek istedi. “Heval Rengîn, ne olur anla beni” diye yakardı adeta. “Bu durumun nedenini öğrenmem gerekir. Yine bu işin bir ucunda ben varım. Nergiz’i görmem gerekir” diye destek istedi ağırlıklı bir tonla.

“Tamam” dedi Rengîn, “Nergiz, Afarof Mahmut’un birliğindedir. Çağırılması kolay ama sakın bir yanlış yapma. Geçmişten sonuç çıkarman lazımdı. Bu duygusallığını da eleştiriyorum” diye karşı çıktı. “İşimiz var Nergiz’le diye izin alıp birlikte gidelim” diye öneride bulundu Rengîn en sonunda.

“Oldu” dedi sakın bir ifadeyle Mizgîn. “Sen izin almaya gider misin?” diye sordu Rengîn’e.

“Sorun değil” dedi, kalkıp giderken. Nergiz’in yanına gittiler. Kadın mangasının kaldığı yerde Nergiz’i bir ağacın gölgesinde dinlenirken buldular. Konuyu Rengîn açtı kısık bir sesle. Meseleyi anlayan Nergiz, “hımm” diye mırıldandı. “Oldu, görüşme olağandır ancak görüşmeniz yanlıştır. Olayı kendinle bağlantısını kurman da doğru değil. Bunları uzun uzadıya konuşuruz” dedikten sonra Mizgîn’in ısrarı üzerine Nergiz, Mizgîn arkadaşla birlik yönetimine söyleyerek Cûdî ile görüşmeye giderler. Ne de olsa bir yanlış anlaşılma ve yanlış yaklaşımdan dolayı Cûdî çok zor bir durumda kalmıştı. Bunu düzeltmek gerekiyordu.

Cûdî ile Mizgîn’in, Nergiz yoldaşın da hazır olduğu bir ortamda yaptıkları tartışmalar her iki arkadaş için de olumlu geçecektir. Cûdî eski bir gerilla olarak yeni katılan biri üzerinde yaratacağı etkiyi hesaplayamamış, Mizgîn ise sivildeyken gördüğü bir arkadaş, yakını olarak görerek serbest yaklaşması her iki yoldaşı da zor durumda bırakmıştı. Bundan böyle yapılması gereken; doğru, devrimci, militan tutumla birbirine yaklaşılarak, karşılıklı yoldaşça birbirini güçlendirme temelinde söz vererek ayrılırlar.

Final

Uzun bir takip ve araştırmadan sonra taksi şoförü bulundu. Sait ve Amed kardeşlerin yaşam ve ilişkileri dikkat çekiciydi. Şüpheli bir katılımları vardı. Tatvan'dan gelen araştırma raporu da buna eklenince ayrı birliklerde kalan kardeşler soruşturmaya alındılar. İkinin de soruşturma komisyonunda Motor vardı. Soruşturmada her ikisi de çözülüp konuştu. Batmanlı olduklarını ancak düşmanın isteği üzerine Tatvan'a yerleştiklerini itiraf ettiler.

Motor, “sizi ajanlığı iten neydi?”

Sait, “PKK'nin daha ‘Apocular’ adını kullandığı ve Batman'da yeni yeni etkinlik kurmaya başladığı dönemlerdi. Belediye başkanı Edip Solmaz daha yeni vurulmuştu. Devlet yanlısı olan ağabeyim Apocularca vurulduğu zaman düşman bizi küçük yaşta alarak eğitti. Sonra çevrede tanınmayalım diye Tatvan'a yerleştirdi” diye başladı anlatmaya.

“Nerede eğitim gördünüz?”

“Ard arda üç sefer, kırk beşer günlük kontra eğitim aldık.”

“Neler yapıyordunuz?”

“Ağabeyimizin intikamını alıyorduk PKK'den. Newrozlarda serhildanlara katılıp en önde yürüyorduk. Böylelikle ateşli yurtseverleri, serhildanlara aktif katılanları ve öncülük yapanları tanımaya çalışırdık. Sonra polis kıyafetiyle o kişileri tutuklayıp ajanlaşmayı

dayatıyorduk. Özellikle serhildanlara katılan genç kızları tanımaya çalışıyordum. Sonra kaldıkları eve baskın yapıp tutukluyorduk. Karakollarda günlerce işkence ve tecavüzden sonra ajanlaştırmaya çalışıyorduk.”

“Somut olarak kaç genç kıza bu şeyleri yaptınız?”

“Tatvan’da altı kız. Sonra İstanbul’da görevlendirildim. İstanbul’da kaldığım altı ayda üç kıza aynı muameleyi yaptım. Toplam dokuz kıza tecavüz ettim. Hepsi de PKK sempatzanıydı, sonra birçoğunu uyuşturucuya alıştırdık, kullandık.”

“Gerillaya niye katıldınız?”

“Yaşamı bozmak ve elde ettiğimiz bilgileri bağlı olduğumuz merkeze ulaştırmak, eğer fırsat bulursak önde gelen komutanlardan bazılarını vurup, kaçmak.”

“Öldürmek için hangi komutanları seçmiştiniz?”

“Kemal başta geliyordu fakat o Sason’daydı. Ayrıca Dilgeş, Cûdî gibilerini gözümüze kestirmiştik.”

“Peki, bu sürede fırsat mı bulamadınız?”

“Daha fazla kalmamız gerekirdi. Tatvan emniyet müdürü kalmamızın daha iyi olacağını söylemişti. Ayrıca elimize uygun fırsat geçmedi.”

“Geçen kış arkadaşların içinde kaldıkları ahırda yangın çıkmıştı ve sen nöbetçiydin. Nasıl çıktı o yangın?”

“On iki arkadaş göreve giderken yağmurdan dolayı bir ahıra girdik ve sabahlamaya çalıştık. Ayrıca ahırda ateş yakılmıştı. Ben nöbetçi idim ve nöbetçi çavuşun uyuduğunu gördüm. Fırsat bu fırsattır deyip ahırı tutuşturdum ve ateşi gürleştirdim. Amacım hepsini yakmaktı ama hızla uyandılar. Çok duman çıktığı için herkes uyanınca ateşi söndürmeye ben atıldım. Ateşin bilinçli çıkarıldığını anlamasınlar diye onları çağırmak zorunda kaldım. Aslında biraz daha tutuşsaydı hepsi yanacaktı ama dumandan hızla uyandılar.”

“Düşmanla nasıl haberleşiyor, irtibat sağlıyordun?”

“Hani bir zaman ailemden bana bir radyo gelmişti. İşte onun içinde emniyet müdürünün bir notu vardı. Bu notun içindeki yazıda kalmamız isteniyordu. Daha sonra radyo iyi değil, değiştirilsin diye geri gönderdim. İçinde son durumları rapor ettim. Hassas

gördüğüm her şeyi yazmıştım, önemli komutanları sıralamıştım. Hedef konumunda gördüğüm komutanlar Kemal, Cûdî ve Dilgeş ile kadın gerillalardan Nergiz'di. Ayrıca önemli bir etki yaratıp kafa karıştıracak kızlardan Mizgîn gibilerini vurmayı göze almıştım. Son olarak da gerillanın genelde kaldığı alanlar ve uğradıkları yurtsever bazı köylerin adlarını verdim. Mêkar, Sambu, Kolaniyê, Varan, Avzût, Oxin köyleri ve köylülerinden bir sürü isim vardı.”

“Peki, Heval Mizgîn’in şehadetini nasıl gerçekleştirdiniz?”

“Ozan Mizgîn’le yakın ilişkide olan yurtseverlerle ben de ilişki-deydim. Serhildanlarda öndeydim ve çoğu yurtsever beni tanıyordu. Sonra yurtseverlerin aracılığıyla Mizgîn’i tanıdım.”

“Ne konuştunuz?”

“Her şeye hazır olduğumu söyledim. Yurtseverlik görevimi yerine getirmek istediğim gibi şeyler söyledim.”

“Hayır, öyle değil” diye itiraz etti Motor. “Kendini nasıl tanıttın? Sana hemen mi güvendi?”

“Aslen Batmanlı olduğumuzu, PKK dostu ve Batman belediye başkanlığına getirilen Edip Solmaz’ın yakın arkadaşı olan ağabeyimin düşman tarafından vurulduğunu, bu nedenle düşman baskısından kaçıp Tatvan’a yerleştiğimizi ve şimdi düşmandan intikam almak için mücadelede aktif rol oynamak istediğimizi söyledim.”

“Yani tam tersini söylemişiniz?”

“Tam tersine, bunu partiye karşı yaptık aslında.”

“Mizgîn’i nasıl Tatvan’a getirdiniz ve ne yaptınız?”

“Onu Bitlis’ten taksiyle aldım. Kendisi Bitlis’ten bana onu almam için telefon etti. Bunun üzerine gelip aldım. Geçen kışın aniden kaybolmuştu. Düşman, “bu kızı elimizden kaçırdık” diye paniğe girmişti. İlk etapta onu denetlemekle yetiniyorduk. Sonra aniden kaybolunca niye vurmadık diye düşman bize de yüklendi. Karar bu sefer görüldüğü yerde hemen yakalamak veya vurmaktı. Mizgîn, tam gününü hatırlamıyorum ama 11 veya 13 Nisan’dı, çırkageldi birdenbire. Onu alıp Alîkan aşiretinden bir koçerin evine götürdüm. Hemen aynı gece müdüre haber verdim, ‘geldi’ diye. Bir grup konuyla birlikte kaldığı eve sabaha doğru baskın yaptık. Önce evin etrafını sardık. Sonra ‘teslim ol’ çağrısı yaptık. Ben ön kapıdan yanaştım. İçeriye girecektik ama kendisinde 7,65mm bir

tabanca olduğunu biliyordum. ‘Teslim ol’ çağrısına karşılık vermedi bir an. Sonra bir el silah sesi geldi. Biz kendimizi korumaya aldık. Sonra ses çıkmadı ve içeriye daldık. Mizgîn, şakağına bir el mermi sıkıştı. Anında ölmüştü. Polis şefi Karadenizli biriydi. Mizgîn’in üzerine gitti. Bakar bakmaz gözlerinden iki damla yaş döküldü. “Ben bilseydim böyle bir kızsın, hayatta sana bakmaya gelmezdim” dedikten sonra bize döndü ve “insan böyle güzel bir kızın canına kıyar mı?” dedi.

“Peki, sen ne yaptın alçak?” dedi Motor bağırarak. “Sen de onu katlettin alçak. Ne güzel de anlatıyor. Hiç bu anı düşünmedin mi? Düşman bu kadar mı etkilemiş seni. Hiç şeref duygusu yok mu sende?” dedi Motor ağlamaklı bir haykırışla.

Ama karşıdaki ajan şeref ve haysiyetten o kadar yoksundu ki. “Yaptığımız suçun affedilmez olduğunu biliyorum. Bu nedenle af dilemiyorum sizden. Ağabeyimin intikamını aldım ve görevimi yaptım. Gerisi sizin bileceğiniz iş” diye meydan okudu.

“Peki alçak adam. Yaptığınızdan pişmanlık duymuyor musunuz?” diye sordu Motor öfkesi gözlerini kızartmıştı. Ajan Sait o gözler karşısında korkudan titredi.

“Faydası yok pişman olmanın. Bir ajanın cezası idamdır. Bu kadar suçtan sonra hele hepinizin bu kadar sevip saydığı Mizgîn gibi birinin katili olmak şaka işi değil” dedi donuk ve kaygısız bir ifadeyle.

“O halde sen de ölümden ölüm beğenirsin” diyen Motor, kendini daha fazla tutamayarak suratına indirdi yumruğu. Ağzı kanıyordu ve Motor iğrenç bir yaratığa bakar gibi bakıyordu. Benzersiz itiraflar ve ihanet karşısında dona kalmıştı. Direnişiyle, cesaretiyle ve güzelliğiyle katilini ağlatan Mizgîn geldi gözlerinin önüne. Göğsü sıkıştı, sanki kalbi atmak istemiyordu o an. Boğulacak gibi oldu. Kesik kesik nefes alıyor içindeki öfke ve nefretin yol açtığı boşluğu bir şekilde doldurmak istiyordu. Dolan gözlerinden bir damla yaş aktı ve hemen elinin tersiyle sildi. Ağlamak acıyı hafifletir diye düşündü, oysa acıyı hafifletip boşaltmak değil, içine hapsederek hırsa, intikama ve güce dönüştürüp mücadele azmini bilemek gerektiğine inanarak gözyaşlarını tuttu. Soluğu boğazında düğümlendi ve öyle kaldı.

İhanet itiraflarını dinleyen Xaçareş ormanı da bin bir lanet okudu bu iğrenç duyguya. O da ağlamaklı olmuştu. Sanki Motor'a eşlik etmek istiyordu. Ormanın derinlerinden gelen hışırtı, vadide akan suyun o berrak sesi, rüzgarın sanki fısıldarcasına söylediği şarkıyı, hepsini ama hepsini içine aldı Motor. Ve şöyle mırıldandı Garzan'a...

Dağ tutkunu

Soyluydu bizim Mizgîn
Yiğit, asi ve asil.
Tatvan semalarında
Ölgün şafaklarda
Doğan bir yıldız.
Xacê'nin Siyamend'e
Mizgîn'in Sipan'a,
Aşkı vardı yaşanmamış,
Patlamaya hazır
Bir tomurcuk misali.
Yüce dağ esintilerinde
Yalçın kaya çatlaklarında
Mor menekşe çiçeği,
Kırlangıç kanatlarında
Özgür bahar müjdesi
Üstüme çullandılar
Cehennem zebanileri,
İblis sürüleri.
Yağlıyordu başıma
Şarapnel parçaları
Ebabel kuşları misali.
Dar bir oda, genç bir kız
Kardelen usulü bedenimle
Ülkem kadar yapayalnız
Özgür ruhum ve tek dostum
7.65 mm çapında minik mavzerimin
Soğuk namlusunda oynayıverdi
Azrail'im.
Yazılmıyordu kutsal Avesta'mda
Ehrimanlara yakarış
İçimde leopar renginde

Bir kükreyiş.
Titrek parmağımda hafif
Bir dokunuş.
Bedenimde sonsuz bir
Titreyiş.
Asi yasemin kokan tenim,
İpissiz ve sessiz!
Mizgîn kokar Tatvan gölü
Buram buram.
Gurur duyar Sipan dağı.
Halaya durur Tatvan'lı
Çocuklar,
Bahar gözlü çocuklar,
Asi bakışlı kızlar.
Şirin gamzelerinde fişkirir
Gizemli gülücükler.
Mizgîn ismindekiler
Nane kokan dudaklarında
Patlamaya hazır
Sözcükleri...
Mizgîn!
Bahar!
Özgürlük...



Şehit Aydın Adsay (Otomatik Mervan) PKK Merkez Komite üyesi



Şehit Gurbet Aydın (Mizgin)



Adı ve soyadı: Salih GEZER
Kod Adı: Serbest Kış
Doğum Tarihi ve Yeri: 1969 Cizre-İdil
Aldığı Görev: Tabur Komutanı
Şehadet Tarihi: 21 Temmuz 2006



Kod Adı: Nergis

Adı-Soyadı: Bahar Kaplan

Doğum yılı ve yeri: 1970 - Uludere

Katılım yılı: 1989

Şehadet tarihi ve şekli: 23 Ekim 1994'te Sason-Harende karakolu baskınında şehit düştü.

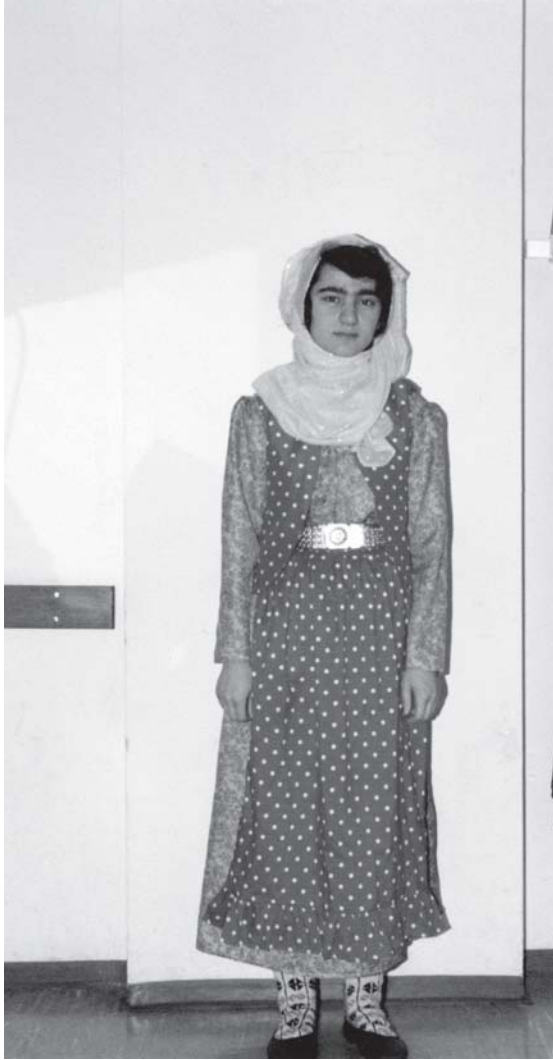
Şehit Kemal Spêrti Önder Apo ile tokalaşırken...



Şehit Gurbet Aydın (Mizgin)



Şehit Gurbet Aydın (Mizgin)



Şehit Aydın Adsay (Otomatik Mervan)



Şehit Aydın Adsay (Otomatik Mervan) yol kesme eyleminde...



Kod Adı: Roza

Adı-Soyadı: Fatma Zeyno

Doğum yeri: Lübnan-Beyrut

Katılım yılı: 1990 öncesi

Şehadet tarihi: 1 Mayıs 1992'de

Norşîn şehir merkezinde bir evdeyken ihbar üzerine düşmanın evin etrafını sarması sonucu, kendini imha ederek şehit düştü.



Şehit Mehmet Emin Dürre (Dilgeş)

Garzan, Kozluk şehitleri...





Kod Adı: Abdurrahman Motor

Doğum yeri: Siirt

Katılım yılı: 1989

Şehadet tarihi ve şekli: 1995'te Mutki'ye bağlı Xolulîng köyünde bir komplo sonucu şehit düştü. Cenazesi halen aynı köyün arkasındaki vadide yer alan toplu mezardadır.